SHOUT
SHARE
IT

3 2044 106 338 551

Den
B-1

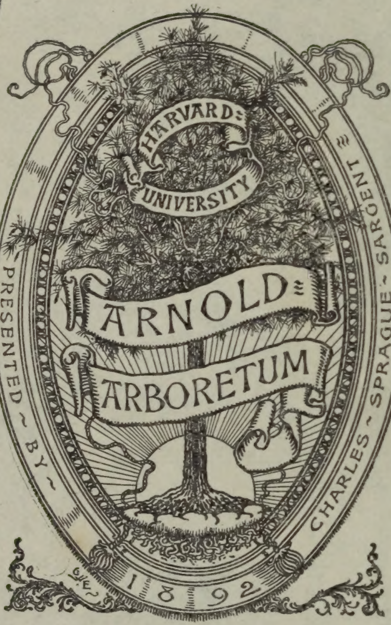
HARVARD UNIVERSITY
ARNOLD ARBORETUM
PRESENTED ~ BY ~ CHARLES ~ SPRAGUE ~ SARGENT
1892

BOTANISK TIDSSKRIFT

UDGIVET AF

DEN BOTANISKE FORENING I KØBENHAVN.

REDIGERET AF

HJALMAR KIÆRSKOU,
CAND. MAG.

ANDEN RÆKKE. FØRSTE BIND.

MED 4 KOBBERTAVLER OG 1 KORT.

KØBENHAVN.
H. HAGERUPS FORLAG.
LOUIS KLEINS BOGTRYKKERI.
1872.

ARNOLD ARBORETUM
HARVARD UNIVERSITY

INDHOLD.

Side

Den botaniske forenings virksomhed fra januar 1870 til maj 1871 .... 1.

H. MORTENSEN, seminarielærer: Nordostsjællands flora. (Hertil et kort) .... 8.

A. Jordbundsforholdene .... 10.
1. Sletten .... 11.
2. Skovpartiet .... 12.
3. Det skovløse bakkeparti .... 17.
4. Hornsherred .... 18.

B. Vegetationens almindelige karakter .... 19.
1. De dyrkede planter .... 20.
2. De vildt voksende planter .... 24.
a. Byerne .... 24.
b. De dyrkede marker .... 26.
c. De udyrkede bakker, skrænter og overdrev .... 30.
d. Skovene .... 31.
e. Engene .... 36.
f. Moserne .... 38.
g. Søer og åer .... 40.
h. Strandbredderne .... 41.

C. Særegne vegetationsforhold .... 43.
1. Lersøen .... 43.
2. København .... 43.
3. Vesterfælled og Flaskekroen .... 44.
4. Roskilde .... 45.
5. Jonstrup-vang .... 45.
6. Søndersøen .... 47.
7. Furesøens sydskrænt .... 48.
8. Lyngbymose .... 49.
9. Dronninggård .... 51.
10. Brede-bakker .... 52.
11. Gurre-sø .... 52.
12. Hellebæk .... 54.
13. Hornbæk-plantage .... 54.
14. Nordskoven i Hornsherred .... 55.

Side
D. Sammenligning med andre danske egne (Slesvig ikke medregnet) og arternes antal .... 56.
E. Fortegnelse over de i Nordostsjælland fundne vildt voksende og forvildede planter (Fungi og Algæ ikke medregnede) .... 60.
J. S. DEICHMANN BRANTH, præst: Fyrreskovens undergang på Lesø.......................... 169.
JOH. LANGE, professor: Udvalg af de i Københavns botaniske haves frøfortegnelser fra 1854—70 beskrevne ny arter, på ny gennemgåede og oplyste ved afbildninger. (Hertil tab. I—IV) .... 177.
H. P. G. KOCH, provst: Om jordbundens indflydelse på afændringer af Gagea stenopetala og Gagea lutea 194.
P. NIELSEN, lærer: Bemærkninger om enkelte slægter, arter og former af danske planter............... 197.
P. NIELSEN, lærer: Beretning om en botanisk undersøgelsesrejse i egnen mellem Viborg og Skive i avgust 1870.................................. 220.
JOH. LANGE, professor: Oversigt over de i årene 1869—71 i Danmark fundne sjældne eller for den danske flora ny arter......................... 244.
Register over de anførte plantenavne .... 323.

RETTELSER.

Side 1, linje 9 fra neden: „*Melampyrum vilvaticum*“ læs: *Melampyrum silvaticum*
— 27, — 10 — „*Lamium rubrum*“ læs: *Lamium purpureum*
— 45, — 12-11 — „*pyramidalis*“ læs: *reptans*
— 56, — 31 —, højre spalte: „— erucæfolius“ læs: Senecio erucæfolius
— 57, — 23 —, venstre spalte: „Valeriana Morisonii“ læs: Varianella Morisonii
— 59, mellem linje 18 og 19 fra neden venstre spalte indskydes: 2. Algæ.......?
— 67, linje 2 fra oven: „Lillerød (Grønl.)“ udgår.
— 76, — 16 fra neden: „Lilleværløse på et stråtag (H. M.)“ udgår.
— 94, — 3 fra oven: „filiformis“ læs: hirta
— 110, — 15 — „— — propinquus“ læs: Rumex propinquus
— 136, — 12-11 fra neden: „ved Kallebostrand 1871 (Benzon)“ udgår.
— 136, mellem linje 10 og 11 fra neden indskydes: † Bupleurum protractum Link. Førvildet ved Kallebostrand 1871 (Benzon).

DEN BOTANISKE FORENINGS VIRKSOMHED

FRA JANUAR 1870 TIL MAJ 1871,

MEDDELT AF

BESTYRELSEN.

I de 16 måneder, som ere forløbne siden den sidste beretning om foreningens virksomhed blev given (s. Bot. tidsskrift IV. s. 1 ff.), er denne bleven fortsat i samme retning som tidligere. Medlemsantallet, der den 1ste januar 1870 var 154, udgjorde den 1ste januar 1871 163, nemlig 2 æresmedlemmer, 59 indenbys, 75 udenbys og svensk-norske betalende, samt 27 udenlandske medlemmer.

Foreningen står som tidligere (jfr. beretningen om foreningens virksomhed i Botan. tidsskr. III og IV s. 1) i stadig forbindelse med 8 fremmede lærde selskaber eller naturvidenskabelige instituter, hvis skrifter udveksles med »Botanisk tidsskrift«.

Foreningens bestyrelse består for tiden af prof. Lange, doc. Didrichsen, adj. Grønlund, cand. mag. Kiærskou og dr. phil. Warming.

Følgende to exkursioner ere foretagne:

1. Den 15de og 26de juni til Hillerød og Gribskov. På denne udflugt blev der fundet flere for Nordsjælland sjældne planter, som *Bilimbia intermixta* (Nyl.), *Bacidia citrinella* (Ach.), *Coniocybe furfuracea* (L.) (ved Hillerød[1]), *Racomitrium lanuginosum* Brid., *Buxbaumia aphylla* Haller, *Eurhynchium myosuroides* (Sch.), *Hypnum Crista castrensis* (L.), *Lastrea cristata* (L.) Presl, *Poa costata* (Schum.), *Littorella lacustris* (L.), *Melampyrum vilvaticum* L. og *Calluna vulgaris* Salisb. β. *pubescens* Koch (mose ved Gribskov).
2. Den 3die og 4de september til Skarritsø og Kongens Møller i det nordvestlige Sjælland. Vejret var meget ugunstigt, men der blev dog fundet en del sjældne planter, især Kryptogamer, navnlig: *Peltigera horizontalis* (L.), *Schizoxylon dryinum* (Flk.), *Lejeunia serpyllifolia* Lib., *Grimmia Hartmanni* Sch., *Eurhynchium myosuroides* Sch., *Thamnium alopecurum* Sch. cum. fr., *Rumex palustris* (Sm.) og *Linaria Elatine* (Mill.).

---

[1] De planter, hvis voksesteder ikke ere angivne, ere samlede i Gribskov.

ARNOLD ARBORETUM

En del vandplanter, som dr. Warming samlede på denne exkursion, sendte han til kandidat Nordstedt i Lund, som fandt et ikke ringe antal Desmidiaceer og andre færskvands-alger på dem. Navnene på disse meddelte kand. N. i foreningsmødet den 3dje november; de vare følgende:

Desmidiaceæ:
Closterium moniliferum (Bory) Ehrb.
— *intermedium* Ralfs.
— *pronum* Bréb.
— *setaceum* Ehrb.
— *Dianæ* Ralfs.
Cosmarium Botrytis (Bory) Menegh.
— *Meneghinii* Bréb.
— *margaritiferum* (Turp.) Menegh.
— *Broomei* Thwaites.
Docidium Ehrenbergii (Ktz.) Ralfs.
Arthrodesmus Incus (Bréb.) Hass.
— *convergens* Ehrb.
Staurastrum orbiculare (Ehrb.) Ralfs.
— *apiculatum* Bréb.
— *denticulatum* Naeg.
— *dilatatum* Ehrb.
— *Brebissonii* Arch.
— *tetracerum* (Ktz.) Ralfs.
— *furcigerum* Bréb.

Palmellaceæ:
Raphidium polymorphum Fresen.
Dictyosphærium Ehrenbergianum Naeg.

Protococcaceæ:
Scenedesmus Quadricauda (Turp.) Bréb.
— *acutus* Meyen.
Ophiocytium cochleare (Eichw.) A. Br.
Pediastrum Boryanum (Turp.) Menegh.
— *Ehrenbergii* (Corda) A. Br.
— *pertusum* Ktz. *ẻ. asperum* (A. Br.) Rab.
Solastrum sphæricum Naeg.

Volvocineæ:
Pandorina Morum (Muell.)

Chroococcaceæ:
Merismopoedia elegans A. Br.

Angående plantebytningen bemærkes, at der i efteråret 1869 af 42 medlemmer, hvoriblandt 9 udenlandske, og af to botaniske foreninger, nemlig den i Lund og den i Upsala, blev indsendt 10,654 eksemplarer af tørrede planter, hvilke tilligemed en rest fra uddelingen i 1869 af 2496 eks. i alt udgjorde 12,150 eks., fordelte i 1709 arter og varieteter, over hvilke en systematisk ordnet trykt fortegnelse blev omdelt til medlemmerne i februar 1870. 51 medlemmer, hvoraf 11 udenlandske, og de to ovennævnte foreninger indsendte derefter ønskelister, i følge hvilke største delen af ovennævnte beholdning uddeltes i foråret 1870.

Angående de på foreningsmøderne holdte foredrag meddeles følgende:

1. Den 10de februar 1870. Cand. mag. Elberling læste over planterne i den danske kalktuf. Han gjorde opmærksom på, at hvad han havde at meddele, var ikke ganske nyt, idet han allerede 1864 havde holdt et foredrag af lignende indhold i den naturhistoriske forening[1]; men han havde ikke offenliggjort noget fuldstændigt herom, og han antog derfor, at det meste vilde være ubekendt for de tilstedeværende.

De undersøgte dannelser forekom alle under sådanne forhold, at de måtte betragtes som tilhørende den nuværende jordperiode, og de talrige dyrlevninger tilhørte arter, som endnu levede her i landet; der var derfor al grund til at antage, at kalktuffens flora heller ikke vilde være meget forskellig fra den nuværende. Af nogle planter havde meddeleren eksemplarer, der kunde bestemmes med sikkerhed, men i mange tilfælde havde bestemmelsen været yderst vanskelig, både, fordi man måtte sammenligne langt flere arter, og fordi bladene på samme stængel her vare mere forskellige i deres form.

---

[1] Vidensk. Medd. f. d. nat. Foren. i Kbhvn. 1864, s. 279.

De arter, meddeleren havde fundet, vare følgende:

Rubus Chamæmorus? (efter foredraget ytrede prof. Joh. Lange en del tvivl om denne bestemmelse, men turde dog ikke foreslå nogen sikrere). *Rhamnus Frangula.* *Tilia parvifolia* (både blade, dækblade og frugter). *Ribes nigrum.* *Hedera Helix.* *Angelica silvestris* (aftryk af en småfrugt). *Rumex obtusifolius?* *Salix cinerea.* *S. capræa?* *S. aurita.* *Populus tremula?* *Ulmus montana.* *Corylus Avellana.* *Betula odorata*, (tillige en form, der nærmest måtte henføres til var. *tiliæfolia*). *Pinus silvestris.* *Phragmites communis.* *Pteris aquilina.* *Equisetum hiemale.* *Chara* sp.? Tillige nogle Mosser og enkelte andre planter, som han ikke havde dristet sig til at bestemme.

2. Den 7de april. Cand. mag. Kiærskou holdt foredrag over Bregnernes systematik.

Efter en almindelig fremstilling af de forskellige anskuelser, som havde gjort sig gældende med hensyn til Bregnernes systematik, dvælede han særligt ved slægten *Polypodium*, som et udmærket eksempel på, hvor overordentlig forskellige og ofte meget vilkårlige forfatternes anskuelser vare med hensyn til, hvad der var slægt eller ikke. Han mente derfor, at man ikke burde gøre flere forsøg i denne retning, førend arterne, en for en, vare underkastede en så nøje og indgående undersøgelse som det efter videnskabens standpunkt var muligt.

3. Den 6te oktober. Sekretæren meddelte udbyttet af foreningens exkursioner.

Dr. Warming holdt foredrag om blomsterstandens udvikling hos slægten *Euphorbia* (jfr. Warmings doktordisputats; »Er Koppen hos Vortemælken (*Euphorbia* L.) en Blomst eller en Blomsterstand?«).

4. Den 3dje november. Adjunkt Grønlund holdt et foredrag om frøenes udviklingshistorie hos *Pedicularis silvatica* og *P. palustris.* (Optaget i Bot. tidsskrift, 4de bind, s. 272 ff.).

Stud. mag. Jacobsen meddelte udbyttet af en botanisk undersøgelse af Anholt. (Bestemt til optagelse i tidsskriftet).

Kand. Nordstedt meddelte en bestemmelse af nogle færskvandsalger fra Skarritsø (se s. 2).

5. Den 15de december. Professor Joh. Lange indledede en diskussion om det floristiske studium i Danmark. Han udtalte, at han havde følt sig opfordret til at fremkalde den bebudede diskussion ved følgende ytring af dr. Warming i »Tidsskrift for populære Fremstillinger af Naturvidenskaben« 4de række, 2det bind, s. 360:

. . . . »det var heldigt, om Floristerne mindre vilde henvende deres Opsmærksomhed paa at finde »nye Voksesteder« for sjeldne Planter end paa at studere de almindeligst forekommende Arters Forekomst sammen og deres gjensidige Forhold. At Floristik kan drives videnskabelig, vil vel ingen nægte; men hidtil har det kun i ringe Grad været Tilfældet her i Danmark.« — Denne anke var nemlig fremsat uden begrundelse i et populært tidsskrift, og Danmark var udtrykkelig fremhævet som et land, i hvilket floristiken dreves mindre videnskabeligt end i andre lande. Da den botaniske forening væsentlig søger at fremme floristiske undersøgelser. anså L. det for ønskeligt. om forsamlingen vilde udtale sig om denne sag. og han ønskede da følgende to punkter satte under afstemning:

1. Forsamlingen udtaler som sin overbevisning, at den i en afhandling i »Tidsskrift for popul. Fremstillinger af Naturvidenskaben« 4de række, 2det b. s. 360 uden nogen dokumentation udtalte dom over det standpunkt, hvorpå floristiken i Danmark befinder sig. ikke er beføjet, hverken i og for sig eller i sammenligning med andre landes beslægtede litteratur.

3. Forsamlingen fastholder. at lokalfloraer samt optegnelser af specielle voksesteder for ny, sjældne eller af andre grunde interessante planter indeholde værdifulde materialier for videnskaben, som ikke kunne undværes, dersom der i fremtiden skal kunne ventes et almindeligt og omfattende floristisk og plantestatistisk arbejde over hele den danske flora, og at de derfor bør fortsættes ligesom hidtil, selvfølgelig med benyttelse af de vink eller ny synspunkter. som den fremskridende videnskab tilbyder.

Dr. Warming fik derefter ordet og indrømmede straks, at hans ytringer i »Populære Fremstillinger af Naturv.« vare for strænge, og at de stod for umotiverede. Han erklærede, at han ikke havde sigtet til nogen enkelt, men til en hel retning i det floristiske studium, som han anså for énsidig. Under floristiken indbefattede han nemlig tillige plantegeografiske og plantebiologiske undersøgelser, og det forekom ham, at disse vare blevne forsømte. W. søgte at bevise dette ved forskellige eksempler, og han udtalte sig for betydningen af lokalfloraer. — Alle de af de tilstedeværende, som deltoge i diskussionen, udtalte sig imod de af dr. W. anvendte ytringer i »Popul. Fremstil.«. men mange vare af formelle grunde imod en afstemning på dette møde. og nogle anså det også af andre grunde for urigtigt efter de faldne ytringer at stemme over det første af prof. L. fremsatte afstemningspunkt. hvortil forslagsstilleren dog bemærkede, at her ikke var tale om et personligt angreb. men kun om en formentlig nødvendig og i moderate udtryk affattet indsigelse imod en kritik, der af alle talere på mødet var erklæret for ubeføjet. Derimod antog man. at det var ønskeligt, om det andet punkt senere blev sat under afstemning, og forsamlingen vedtog med 20 stemmer mod 2 følgende motiverede dagsorden: »Idet forsamlingen udtaler som sit ønske, at det af professor Lange formulerede andet afstemningspunkt sættes under afstemning på et følgende møde, og at et uddrag af den i aften førte diskussion optages i «Botanisk tidsskrift« blandt oversigterne over foreningens årlige forhandlinger, går den over til dagsordenen«.

På foreningens årlige generalforsamling den 28de januar 1871 sattes professor Langes andet afstemningspunkt under forhandling; kun vare de to første ord »Forsamlingen fastholder« forandrede til: »Foreningen udtaler som sin overbevisning«. Efterat prof. L. havde motiveret sit forslag, sattes dette under afstemning og vedtoges énstemmigt.

6. Den 9de februar 1871, Stud. mag. Jacobsen meddelte udbyttet af en botanisk undersøgelse af Læsø. (Bestemt til optagelse i tidsskriftet.)

Stud. mag. Samsø-Lund holdt dernæst foredrag om: 1) Spiringen af *Batrachium heterophyllum Fr.*, hvoraf forfatteren har givet følgende referat:

Det på tværs grubet-rynkede frøgemme omslutter et frø med en stor hornagtig frøhvide, hvori den lille svagt buede kim hviler. Ved spiringen, der foregår under vandet (dog ogsa i næsten udtørrede grøfter), strækker den hypokotyle akse sig stærkt, krummer sig nedad og trykker derved rodknoppen ned i det bløde mudder: kimbladene derimod blive tilbage i »frøet« med det hverv at opsuge frøhviden. Endnu for den hypokot. akse er færdig med at strække sig i længde, begynder den at svulme knudeformig op forneden, tæt ovenfor rodknoppen; fra denne knudes nederste parti udvikles hurtig en kreds af kraftige rodhår, der straks træder i så nøje forbindelse med nærliggende småstene, jordklumper osv., at det ikke er muligt at fjærne disse partikler uden at sønderrive rodhårene. Først nu vokser rodknoppen, der hidtil var forbleven uforandret, ud til en temmelig kraftig hovedrod. Imidlertid har kimbladene passet deres dont, at opsuge frøhviden; dette deres første hverv er endt omtrent på den tid, da hovedroden har nået den hypokot. akse i længde; frøskal og frøgemme afkastes da, og nu udfolder sig de to omvendt æg-lancetformige kimblade, hvis skedeformige stilkpartier forneden forenes til en fælles kort skede, der omslutter kimknoppen. Snart efter visner hin kreds af rodhår; dog endnu længe efter kan den paavises som en kreds af sortebrune laser, der omkranser hovedroden foroven.

For ret at forstå det ejendommelige ved spiringen, må man gøre sig følgende klart: det modne frø har større vægtfylde end vand; dog ere ikke alle dele af frøet lige tunge; såvel kimen som frøgemme og frøskal har mindre vægtfylde end vand, derimod er frøhviden til gengæld meget tungere end vand og tvinger derfor det modne frø til at synke til bunds. Ved spiringen så vi kimbladene blive tilbage i »frøet« for at opsuge frøhviden; denne sidste formindskes derfor lidt efter lidt; men samtidig tiltager kimens volumen betydelig, uden at der sker en tilsvarende forøgelse af vægten; resultatet bliver da, at kimen med samt de tilbageblevne dele af

»frøet« efterhånden bliver lettere, og det tidspunkt nærmer sig stærkt, da vægtfylden vil blive ringere end vandets; hvis den unge kimplante ikke inden den tid får sikkert fæste i den løse bund, vil den flyde ovenpå og gå til grunde. I dette kritiske øjeblik er det, at der hurtig udsendes en kreds af kraftige rodhår, der, bugtende sig som slanger, klamre sig fast til småstene, jordklumper o. s. v. og derved fæstner den unge plante, som vandet truer med at løfte.

Nu har rodknoppen uforstyrret ro til at udvikle sig; den sænker sig dybt i den løse grund; men, efter at dette er sket, er der ikke længer brug for hine rodhår, de visne. Endnu før hovedroden grener sig, bryder 2 birødder frem (1 ad gangen) fra den hypokotyle akses nederste opsmulmede del, tæt ovenfor det sted, hvorfra rodhårene udvikledes; disse 2 første birødder har almindelig en divergens af 180°, sjældnere kun af 90°; ofte følger der endnu en 3dje og undertiden en 4de rod efter, brydende frem i samme højde som de 2 første; i det tilfælde, der er 4, er divergensen mellem 2 naborødder nøjagtig 90°. Det næste arnested for udvikling af birødder er det sted, hvor kimbladene ere fæstede (sjældnere udvikles først en lille rod fra midten af den hypokot. akse); det typiske tal er 2 for hvert kimblad.

Imidlertid har kimknoppen udviklet blade et efter et; det første af disse blade er dybt 3delt med trådformige afsnit, hvoraf de to sideafsnit gærne i spidsen ere tokløvede, mens det midterste er udelt; de følgende blade få efterhånden mere kombinerede former.

Såvel hovedroden som birødderne grene sig livlig. Endnu skal kun tilføjes, at, medens i almindelighed de to kimblade ere fuldkommen ens: omvendt æg-lancetformige, vil man undertiden finde eksemplarer, der kun have ét kimblad af den almindelige form, mens det andet er trådformigt — altså i form danner overgang til primordialbladet; dette er det værd at lægge mærke til, da vi jo i denne familie have planter med kun 1 kimblad.

2. Knastdannelse, særlig som den fremtræder ved rodudviklingen hos *Thalictrum flavum*. (Bestemt til optagelse i tidsskriftet).

7. Den 9de marts, Stud. mag. Samsø-Lund holdt et foredrag om: 1. Den anatomiske udvikling af rodstokken hos *Urtica dioeca* (bestemt til optagelse i tidsskriftet), og 2. Om den anatomiske grænse mellem den hypokotyle stængel og hovedroden hos dikotyle planter, hvoraf forf. har meddelt følgende referat:

I følge Nägeli skal der findes en væsentlig anatomisk forskel mellem den måde, hvorpå stængelen og den måde, hvorpå roden udvikler sig hos de højere planter. Det for roden ejendommelige skal da navnlig bestå deri, at 1) rodens primære vasalgrupper anlægges centripetalt, samt 2) de primære »bastgrupper« anlægges afvekslende med de primære vasalgrupper; endelig 3) dersom der i roden findes sekundær (tykkelse-) vækst ved en kambialring, da vil denne i almindelighed danne parenkym udfor de primære vasalgrupper, så at, ved fortsat tykkelsevækst, hver primær vasalgruppe kommer til at ligge udfor et (bredere eller smallere) parenkymbælte (interfascicularvæv). Ved hjælp af disse karakterer skal man i følge Nägeli være i stand til hos Dikotyledonerne at drage en »skarp grænse« mellem hovedroden og den hypokotyle stængel. Men analyser af kimplanterne hos *Cannabis sativa*, *Urtica urens*, *Anemone Hepatica*, *Anemone nemorosa*, *Anemone ranunculoides*, *Ficaria ranunculoides*, *Lepidium sativum*, *Nemophila insignis*, *Convolvulus tricolor* og *Lappa tomentosa* viser bestemt, at en sådan grænse ikke eksisterer, idet nemlig de for roden ejendommelige karakterer hos de nævnte planter (og måske hos Dikotyledonerne i almindelighed) også findes i den hypokotyle stængel, om de end ofte her på grund af den kraftigere sekundære udvikling let kunne overses.

8. Den 13de april. Docent Didrichsen fremlagde specimina (tørrede og opbevarede i spiritus) af dele af mangroveplanter (*Rhizophoreæ*, *Avicennia*, *Aegiceras* o. fl.), omtalte disse planters forskellige rodformer og påviste, at deres frø ere uden hvile. Fra kaptain Andréa var der sendt til den botaniske have nogle tørrede, kun 1" høje, ved birødder sammenfiltede planter, som vare ledsagede af følgende bemærkninger: »Medfølgende planter har jeg fisket i »Java-sø«; de flød oven på vandet og vare aldeles friske og grønne, uagtet de vistnok i længere tid havde drevet omkring i det salte vand, hvilket jeg sluttede deraf, at der voksede koraldyr på dem. At disse planter virkeligt vokse flydende på vandet, derom overbeviste jeg mig ved at hensætte nogle af dem i saltvand i 14 dage og derefter i andre 14 dage i ferskvand, idet resultatet var, at de i bægge tilfælde skød ny hjærteskud. Jeg antager, at de henhøre til den vegetation, som i Troperne er meget hyppig i sumpede egne langs søkysten, navnlig hvor denne overskylles i flodtiden. De nedfaldne frø blive bortførte med ebben, spire og drive da omkring på vandets overflade, indtil de af vind og strøm kastes op på en eller anden sandbanke eller ø (hvoraf her ere så mange), hvor de da hæfte rod og udvikle sig til buskvækster; dette er vistnok for en stor del grunden til, at enhver lille ø i »Java-sø« er så rig på vegetation«. Didrichsen antog, at kaptain Andréas iagttagelse og slutninger uden tvivl vare rigtige. Den fremsendte plante var *Avicennia tomentosa*.

Kand. Nordstedt forelagde 1ste fasc. af »*Characeæ Scandinaviæ exsiccatæ*« samlede af Nordstedt og Wahlstedt. Angående Schmidts universalindikator for mikroskopiske præparater (s. Hedwigia 1869 s. 33 ff.) foreslog han en anden betegnelsesmåde. S. regner fra skivens nulpunkt kun til 2 af ham foreslåede sider og opstiller de fundne tal i form af en brøk. N. foreslog at regne til hvilken som helst af de 4 sider og da ved to vinkelben at betegne, til hvilken side man regnede, f. eks. 32 ⌉ 16, 15 ⌋ 20 o. s. v.

NORDOSTSJÆLLANDS FLORA.

AF

H. MORTENSEN.

Det er temmelig almindeligt anerkendt, ligesom det også er udtalt af en generalforsamling i den botaniske forening, »at lokalflorer samt optegnelser af specielle voksesteder for ny, sjældne eller af andre grunde interessante planter indeholde værdifulde materialier for videnskaben, der ikke kunne undværes, dersom der i fremtiden skal kunne ventes et almindeligt og omfattende floristisk og plantestatistisk arbejde over hele den danske flora«.

Der er også god udsigt til, at der i en ikke altfor fjærn fremtid vil foreligge specialbeskrivelser af de fleste egne i Danmark, navnlig øerne. Begyndelsen er allerede for længere tid siden gjort med »Den sydfyenske Øgaards Vegetation«, af M. T. Lange, »Om Falsters vegetation« af Koch, »Lollands Vegetationsforhold« af Rostrup, samt nogle mindre afhandlinger. Ældre arbejder af samme art ere f. eks. O. F. Müllers »Flora Friederichsdalina« og S. Drejers »Flora excursoria Hafniensis«; noget yngre end det sidstnævnte skrift er Joh. Langes beskrivelse af Møens Flora i Chr. Puggaards »Møens Geologi« og Th. Schiøtz's Skildring af Bornholms vegetationsforhold.

Uagtet der således ikke er mangel på særlige botaniske skildringer af danske egnes plantevækst, ere sådanne dog forholdsvis hyppigere i vore nabolande, især i Sverige, hvor det botaniske studium hos en forholdsvis større del af videnskabens dyrkere går i floristisk retning.

En af de i floristisk henseende allerbedst undersøgte egne af Danmark er det nordostlige Sjælland. Tidligere var det sjældent at træffe en botaniker udenfor hovedstaden; dette i forening med Nordostsjællands rigdom på naturskønheder bevirkede, at de allerfleste botaniske exkursioner foretoges i Københavns omegn, og da navnligt mod nord. Det kunde derfor synes et overflødigt arbejde, på ny at beskrive en så vel kendt egn; men det vil dog ses af det efterfølgende, at der netop i Nordsjælland i de senere år er gjort en stor mængde interessante iagttagelser, og denne afhandlings forfatter, der nu i 15 år har boet omtrent i midtpunktet af den her beskrevne egn, kan endnu hvert år føje et og andet til de tidligere optegnelser.

Ved udarbejdelsen af efterfølgende afhandling ere følgende hjælpemidler benyttede:

1. Joh. Lange: »Haandbog i den danske Flora«.
2. Sammes skriftlige optegnelser.
3. J. W. Hornemann: »Dansk oeconomisk Plantelære«.
4. S. Drejer: »Flora excursoria Hafniensis«.
5. O. F. Müller: »Flora Friederichsdalina«.
6. E. Rostrup: »Om Vegetationen i den udtørrede »Lersø« ved Kjøbenhavn« (Vidensk. Med. fr. d. naturh. Foren. i Kbhn. 1859).
7. Sammes skriftlige optegnelser.
8. J. S. Deichmann-Branth og E. Rostrup: »Lichenes Daniæ« (Bot. tidsskr. 3 b.).
9. Th. Jensen: »Bryologia Danica«.
10. Samme: »Conspectus Hepaticarum Daniæ« (Bot. tidsskr. 1 b.).
11. Samme: »Additamenta ad Bryologiam Danicam« (Bot. tidsskr. 1 b.).
12. Samme: »Bryologiske Bidrag« (Vidensk. Meddel. fra den naturh. Foren. i Kbhvn. 1863).
13. M. T. Lange: »Tillæg til Danmarks Flora« (Vidensk. Med. fr. d. naturh. Foren. i Kbhn. 1861).
14. Samme: »Bryologiske Bidrag« (Bot. tidsskr. 3 b.).

15. Sammes skriftlige optegnelser.
16. »Botanisk tidsskrift«.
17. Skriftlige optegnelser af provisor J. Baagøe.
18. — — - apoteker A. Benzon.
19. — — - kateket J. S. Deichmann-Branth.
20. — — - stud. med. F. Engelhard.
21. — — - lærer H. P. Ernstsen.
22. — — - adjunkt Arth. Feddersen.
23. — — - adjunkt C. Grønlund.
24. — — - lærer Th. Leth.
25. — — - lærer C. Matthiesen.
26. — — - lærer P. Nielsen.
27. — — - lærer N. E. Petersen.
28. — — - adjunkt C. Thomsen.
29. — — - læge H. Vilandt.
30. Mit danske herbarium.
31. Mine botaniske dagbøger fra 1856 til 1871.

Ved **Nordøstsjælland** forstas her halvøen mellem Øresund og Roskilde-fjord. samt Hornsherred. At den sidstnævnte mindre halvø er medtaget, er mest sket af hensyn til, at der om nogle år vil kunne ventes en Nordvestsjællands flora fra en i Kallundborg-egnen boende botanikers hånd; men denne vil ikke kunne tage hensyn til Hornsherred. Øerne Amager og Saltholm regnes end videre her med til Nordostsjælland, ligesom den nærmeste omegn på alle sider af København og Roskilde.

A. JORDBUNDSFORHOLDENE.

Det nordostlige Sjælland frembyder en stor mangfoldighed af forskellige jordbunds- og overfladeforhold, og dette er hovedgrunden til, at dets rigdom i floristisk henseende vistnok overgår enhver anden ligeså stor del af Danmark. Her er ler, sand og kalk, flom-enge, tørve-enge og strandenge, bakker, sletter, mosedrag, marker, heder, skove, indsøer, åer og strandbredder i rig afveksling. Men disse lokalforskelligheder ere ingenlunde ligeligt fordelte over den hele landstrækning. Denne udgør omtrent 32 □ mil eller fjærdedelen af hele Sjælland, og er noget større end Låland og Falster tilsammen. Efter overflade-forholdene kan Nordostsjælland deles i 4 partier, nemlig sletten, skovpartiet, det skovløse bakkeparti og Hornsherred.

1. **Sletten.** Hele egnen mellem København og Roskilde er som bekendt en meget ensformig flad slette uden skov. Underlaget i jordbunden er ler (rullestensler) og frugtbarheden stor, så at navnet »Heden«, der kommer igen i »hedebodragt«, »Hedehusene« o. s. v., her må tages i en ganske anden end den sædvanlige betydning. For landmanden er dette parti det rigeste, men for botanikeren det fattigste, dog findes her enkelte interessante punkter, som Lersøen ved København, der er bleven bekendt ved sin rigdom på Pilearter, strandengene ved Kallebostrand, på hvilke *Chenopodiaceerne* og nogle andre marskplanter ere fremherskende, Damhus-søen, hvis dyndede sydbred er voksested for flere ualmindelige planter, moserne ved Sengeløse og Bidstrupgard, i hvilke *Schoenus ferrugineus* og flere andre sjældne planter findes. Til dette parti må også henregnes Amager og Saltholm, på hvilken sidste kalkformationen ingen indflydelse udøver på overfladeforholdene eller vegetationen; den mærkeligste plante på Saltholm er *Iris spuria.* Nordgrænsen for sletten kan drages ved en linje fra Charlottenlund over Gentofte, Vangede, Hjortespring, Ballerup, Smørum, Østrup og Gundsømagle til Roskilde-fjord.

Af vandløb findes på dette strøg en del. Damhusåen, der har tilløb fra moserne ved Uttersløv, Hjortespring og Harrestrup, danner Damhus-søen, og udmunder ved Flaskekroen i Kallebostrand. Store Veile-å kommer fra mosedragene ved Vadsby og Sengeløse, og løber i sydostlig retning ud i Køge-bugt. Gundsømagle-å, der kan betragtes som en fortsættelse af Jonstrup-å, danner den langstrakte

Gundsømagle-sø, og falder ligefor Eskildsø ud i Isefjord. Disse 3 hovedvandløb stå ved både kunstige og naturlige sidegrene i forbindelse med hverandre. Af de nævnte søer er den største, Gundsømagle-sø, halvt en sump, og tildels opfyldt med en frodig vegetation af Rør og Kogleaks; meget forskellig fra den er Damhus-søen, der som led af Kobenhavns vandværk er opgravet og inddæmmet med stensætninger; ved dens bredder vokse *Littorella lacustris*, *Limosella aquatica*, *Callitriche autumnalis*, *Eleocharis acicularis* og *Elatine Hydropiper*. Også de 3 tæt ved hovedstaden liggende småsøer, St. Jørgens-sø, Peblinge-sø og Sortedams-sø høre til vandværket. En halv mil nord for staden ligger Lersøen, der dog nu i en række af år har været næsten udtørret; lidt nordligere findes den lille Emdrup-sø ved Lundehuset, og atter lidt længere mod nord den smukke Gentofte-sø mellem Gentofte-by og landevejen til Lyngby.

2. Skovpartiet. Under dette navn ville vi indbefatte hele den betydelige landstrækning langs Øresund fra Charlottenlund til Helsingør og derfra til Hellebæk og fra Ballerup over Jonstrup, Kirkeværløse, Hesttangs-mølle, Kollerød, Hillerød, Kagerup, Nejlinge, Alume til Gilleleje.

Underlaget i denne strækning er kun i den sydligste del, samt en smallere rand ved Øresund ler, men for øvrigt rullestenssand, en formation, der ellers kun er lidet fremtrædende på de danske øer, men i Jylland spiller en hovedrolle. Da nu tillige de to følgende partier fortrinsvis høre til den, er det forklarligt nok, at vegetationsforholdene i den største del af Nordostsjælland have megen lighed med de jydske, så at lyngbegroede hedestrækninger, Enebær og Tyttebær påtrykke mange egne deres hovedpræg. Men end videre er dette parti et af de på skove, indsøer, tørvemoser og hængedyndsmoser rigeste i vort fædreland, hvilket giver det en høj grad af botanisk interesse, tilmed da de nordligste strækninger ud mod Kattegat ere gamle, forlængst dæmpede klitter, på hvis særegne vegetation Hornbæk-plantage afgiver et mærkeligt eksempel. Dette parti er det mest gennemsøgte i hele Nordostsjælland.

Af større vandløb findes her følgende: **Mølleåen**, der er afløbet for en række af søer, blandt hvilke Farum-sø, Furesø samt Lyngby-sø ere de vigtigste. Den driver mølleværkerne og fabrikerne ved Frederiksdal, Lyngby, Fuglevad, Brede, Ørholm, Nymølle, Stampen, Fileværket og Strandmøllen, og falder nedenfor den sidstnævnte papirfabrik i Øresund. Dette vandløb er, så vidt vides, det eneste i Nordsjælland, i hvilket den smukke *Sagittaria sagittæfolia* forekommer. Højst interessant er end videre hængedyndsdannelsen omkring Lyngby-sø, den blandt botanikerne vel bekendte Lyngbymose. Nivå dannes ved foreningen af to hovedgrene, af hvilke den ene er Sæl-søens afløb mod nord; den anden kommer fra skovmoserne øst for Hillerød, forener sig efter et østligt løb med forrige ved byen Nivå, og falder straks efter i Øresund. Esrom-å er den store Esrom-søs afløb, men modtager tillige vandet fra Søborg-mose og -sø; den er ved den bekendte Esrom-kanal uddybet og reguleret, og falder ved Dronningmølle i Kattegattet.

Af søer findes i denne del af Sjælland en meget stor mængde, hvoriblandt flere af anselig störrelse. Længst mod syd findes Søndersøen ved Jonstrup, hvis mærkelige vegetationsforhold have været genstand for en særegen beskrivelse i »Botanisk tidsskrifts« 2det bind; Bagsværd-sø, ved hvis østende findes en kildemose, der er opfyldt med en overordenlig mængde af *Montia rivularis*, og Lyngby-sö, langs hvis vestlige og nordlige bred den førnævnte Lyngby-mose ligger. En sørække, som ligger tæt nord for forrige, består også af 3, men meget ulige, søer, nemlig den lille yndige Farum-sø, med Geddevad-mose på vestsiden (hvor tidligere *Carex Buxbaumii* skal være funden), — den store prægtige Furesø, hvis sydlige skovklædte skrænt er meget interessant, (ligesom også lunden ved Dronninggård, hvor en mængde fremmede planter have akklimatiseret sig), og endelig den ubetydelige, men smukke og dybe Søllerød-sø.

Lidt nordligere findes den lille Birkerød-sø, hvis vegetation ligner Dambus-søens; på den anden side af Birkerød er Lange-dam, der i mange år har været udtørret, og i de allersidste år er blevet mærkelig som voksested for *Carex cyperoides*; tæt nord herfor er den anselige Sæl-sø, hvis rørklædte bred er det eneste bekendte sjællandske voksested for *Calamagrostis Langsdorffii*. Gå vi nu længer mod nord, træffe vi ingen større søer (i Frederiksborgegnen findes en mængde smådamme), før vi nå op til den største i hele skovpartiet, Esrom-sø, der er over 1 mil lang, og på midten omtrent ½ mil bred. Nordost for denne ligger den idylliske Gurre-sø, dybt gemt mellem skovene; den er af størrelse som Sæl-sø og særdeles interessant i botanisk henseende; ved dens bredder findes mange ualmindelige og sjældne planter, af hvilke *Lobelia Dortmanna*, *Botrychium rutæfolium* og *Isoëtes echinospora* kunne nævnes. Endelig have vi helt oppe i Teglstrup-hegn en halv snes mindre og større smukke damme, af hvilke Rostgårds-dam er bleven berømt som det eneste bekendte danske voxested for *Bulliarda aquatica* og Unmacks-dam som voksested for *Leersia oryzoides*, der ligeledes kun er iagttaget på dette sted. (Hammerdammen, hvor den tidligere også fandtes, er udtørret.) Mellem Esromsø og Gilleleje findes en lille levning af den tidligere Søborg-sø.

Jordoverfladen er i største delen af skovpartiet bølgeformig, og der findes en mængde ret anselige bakker, skrænter og åser. Således er kysten fra Helsingør til Gilleleje på mange steder høj og stejl, f. eks. ved Nakkehoved og mellem Hornbæk og Hellebæk, hvor den bekendte Odinshøj findes. Af bakker inde i landet mærkes Fruebjærg i Gribskov og Høje Sandbjærg øst for Ruderhegn. Mellem Brede og Fuglevad findes de bekendte Brede-bakker, der danne temmelig sammenhængende højdelinjer; en lignende bakkekæde strækker sig i øst-vestlig retning tæt syd for Jonstrup. Medens disse bakker alle bestå af sand, og derfor have den sædvanlige sandbakkeflora, (på Brede-bakker, der til dels ere kratbeklædte, findes en del sjældne planter, f. eks. *Thesium ebracteatum* og *Cerastium strigosum*) findes ved Terkelskov vest for Farum en mærkelig kalkbakkedannelse, idet saltholmskalken her danner en lang gruppe af anselige skrænter og afrundede, til dels skovklædte bakker, hvor f. eks. *Botrychium Lunaria* trives godt ligesom på Møens klint. Rundtom Søndersøen findes den samme kalkdannelse, og her frembringes end videre ved en del kildevæld kalktuf. At sandbakkerne oppe ved Kattegattet må betragtes som gamle klitter, er allerede omtalt.

Det, som fremfor alt giver denne del af Nordsjælland sit særegne præg, er Skovene, der her findes af en sådan størrelse og i en sådan mængde, som ellers få steder i vort skovfattige fædreland. At disse skove tillige bidrage væsentlig til at bevare mangen sjældnere vildt voksende plante for den undergang, som opdyrkningen og udtørringen andetsteds fører med sig, er en selvfølge. Danmarks største skov, Gribskov, findes i dette distrikt, og strækker sig langs Esrom-søs vestlige bred, men når både mod nord og syd længere end søen, så at den fra Frederiksborg til Esbønderup er omtrent 2 mile lang, og fra Esrom-sø til Kagerup omtrent 1 mil bred.

Begynde vi syd fra, da have vi foruden Charlottenlund, der egenlig hører til sletten, Jonstrup-vang, Lille Hareskov, Store Hareskov og Frederiksdals-skov, hvilke 4 sidstnævnte danne et sammenhængende bælte fra Jonstrup til Lyngby-mose. Charlottenlund er endnu til dels en egeskov; karakteristisk for den er om foråret den herlige flor af Anemoner, Primulaer og Lærkesporer (*Anemone nemorosa, A. ranunculoides, Primula elatior, Corydalis cava* og *C. pumila*): i den senere tid er her plantet en del fremmede perennerende vækster rundt omkring på de åbne steder. Jonstrup-vang er særdeles interessant; det er en sluttet egeskov med frodig underskov af buskvækster, og her findes mange sjældne og smukke planter, f. eks. *Pulmonaria angustifolia*, der ikke er iagttaget andetsteds i Danmark. Lille Hareskov er en ung bøgeskov, Store Hareskov derimod endnu for en del bøge-højskov med mange skønne partier; endnu skønnere ere skovene ved Frederiksdal og Bagsværd-sø, der til dels ere nåleskove. Nordligere ligge i en linje fra vest til øst Gandløse Orne vest for Farum (tæt nord herfor findes de mindre skove Terkelskov og Farum Lillevang), Ryget ved sydsiden af Farum-sø, Nørreskov langs vestsiden af Furesøen, Gels-skov mellem Furesøen og Søllerød, og den store Jægersborg Dyrehave ude ved sundet. Af denne række udmærke Terkelskov sig ved at stå på de føromtalte kalkbakker; i Nørreskov findes ned mod Furesøen nogle af de ældste og største Graner i Danmark; i Gels-skov findes den høje bakke, over hvilken landevejen går, og pa hvilken *Luzula albida* vokser lidt inde i skoven. Dyrehaven frembyder ikke stor botanisk Interesse, sagtens som følge af dyrenes ødelæggende indflydelse på den unge opvækst og urtevegetation; ret mærkelig er den store mængde Hvidtorntræer, der på grund af dyrenes bid se ud som om de bestandig holdtes under saksen; ned mod Klampenborg findes en del meget store og skønne Nåletræer (*Abies pectinata*). *Acer campestre* og *Carpinus Betulus*, der ellers ere temmelig sjældne i Nordsjælland, findes her. Nordligere ligger **Ravnsholt-hegn** mellem Bregnerød og Lillerød, hvor den sjællandske sydgrænse for *Cornus Suecica* findes, det bakkede **Ruderhegn**, med en prægtig nåleskov og flere småsøer (i denne skov findes den sjældne og smukke *Pyrola uniflora* i mængde), samt Tryggerød-hegn og Folehave-hegn, mellem Tryggerød og Hørsholm. Nord for Ravnsholt-hegn findes Tokkekøb-skov mellem Lillerød og Donse-mølle, og atter nordligere Store Dyrehave op imod Hillerød; lige nord for denne er Grønholts-hegn og Grønholts-vang, på bægge sider af byen Grønholt; og derpå komme vi til Gribskov, der i forhold til sin størrelse ikke frembyder stor botanisk interesse; dog er den det eneste bekendte voksested i Nordsjælland for *Melampyrum* *silvaticum.* Øst for Esrom-sø have vi Danstrup-hegn, Nyrup-hegn og Egebæks-vang, og straks nord herfor skovene omkring Gurre-sø, nemlig Gurre-hegn og Horserød-hegn. I flere af de sidstnævnte skove er lyngbakkekarakteren meget fremtrædende; det samme er tilfældet i Teglstrup-hegn, der strækker sig helt op til Hellebæk, og udmærker sig ved sine mange småsøer, hvis afløb drive værkerne ved Hammermøllen. Nordvest for Horserød-hegn findes Klosterris-hegn, og endelig allernordligst Hornbæk-plantage ud mod Kattegattet; denne skov, der for en stor del består af Nåletræer, er anlagt på flyvesand, og trives meget godt paa denne lokalitet; den er meget interessant; her vokser f. eks. alle danske *Pyrola-arter.* — Også ved Gilleleje var der tidligere begyndt på en beplantning af klitterne, men de fuldførte anlæg ere ved senere mishandling ødelagte.

Både i og udenfor skovene findes en stor mængde dybe tørvemoser, mest af de såkaldte skovmoser, der have tjænt som materiale for berømte geologiske og arkæologiske undersøgelser. De største ere: Fidt-mose ved Hjortespring, Lyngby-mose, Ordrup-mose mellem Ordrup og Dyrehaven, Knardrup-mose (en udtørret sø) mellem Knardrup og Kirkeværløse, Geddevad-mose ved Farum, Ryget-mose i skoven af samme navn, Maglemose syd for Dronninggård, Bidstrup-mose nordost for Furesøen, Tryggerød-mose ved Vedbæk, og Søborg-mose, der tidligere har været en stor sø. I botanisk henseende er Lyngby-mose uden sammenligning den mærkeligste af dem alle.

3. Det skovløse bakkeparti. Herved forstås det øvrige af halvøen, altså strækningen langs østsiden af Roskilde-fjord; den er omtrent ligeså stor som skovpartiet, og jordbundsforholdene ere ganske som i dette; kun i det hele endnu mere sandet, især mod nord, i Tibirke-egnen, hvor endnu i forrige århundrede flyvesandet forårsagede store ødelæggelser, men hvor nu en stor Skov, Tidsvilde-hegn, vokser på klitterne. Den sydvestligste del, Slangerup- og Frederikssunds-egnen, er derimod frugtbar som sletten, og har mest lerunderlag. Ganske skovløst er dette parti altså ikke, og foruden Tidsvilde-hegn findes en del småskove, såsom Frersløv-hegn, Lystrup-hegn, Uggeløse-hegn, Slagslunde-skov og Gandløse Eget, men ingen af disse er synderlig mærkelige i botanisk henseende. Af større søer findes her kun én, nemlig Arre-sø, men den er jo rigtignok Danmarks største indsø, 5 fjærdingvej lang, og på midten 1 mil bred. Længere mod syd findes en gruppe af 3 smukke småsøer, Lange-sø, Bure-sø og Badstrup-sø. De vigtigste vandløb ere: Frederiksværks-kanal (Arre-søens afløb til Isefjord), Slangerup-å, der optager vandet fra de 3 småsøer og udmunder i Roskildefjord nedenfor Græse-mølle, og Værebro-å, der kommer fra den lille Hove-sø og løber mod nordvest ud i Roskilde-fjord nedenfor Værebro-møller; den står ved en sidegren i forbindelse med Gundsømagle-å. Af moserne må nævnes Tibirke-mose, Ebberholt-moser ved Arre-sø, Snodstrup-Skjænkelse-moser, der ere levninger af udtørrede søer, og moserne langs Værebro-å, der ere ret interessante for botanikeren. Mellem Frederiksværk og Lynæs findes den i den seneste tid såmeget omtalte køkkenmødding ved Sølager, og ved Havelse, 1 mil nord for Frederikssund, er møllen bygget på toppen af en anden sådan oldtidslevning. Foruden skrænterne mod Kattegattet findes mange enkelte bakker og sammenhængende højdedrag inde i landet; således de smukke bakker ved Frederiksværk, Strø-bakker o. m. fl. De ere alle sandbakker, men sydligere, mellem Gørløse og Uvelse, findes kalkbakker, ligesom også kalken træder frem til jordoverfladen enkelte steder i Stenløse-egnen. Frode Fredegodes minderige høj ved Værebro er en sandbakke, men desværre er den næsten ganske ødelagt ved at benyttes til grusgravning.

4. Hornsherred. Med dette navn betegnes, som bekendt, halvøen mellem Roskilde-fjord og Holbæk-fjord, tilligemed øerne Ovrø og Eskildsø. Dette parti har lighed med alle de 3 foregående, idet der findes flade strækninger uden skov som på sletten, større bakkede skovpartier som i skovlandet langs Øresund, og nøgne bakkestrøg som i partiet øst for Roskilde-fjord. Mod nord er sandet fremherskende, mod syd fremtræder leret. I den nordlige del findes desuden flere steder den såkaldte huljord, d. v. s. mosejord, der ved hævning er bleven tør, men dog har beholdt sin ejendommelige svampede beskaffenhed. Om hævninger bære flere mosestrøg også andre vidnesbyrd, f. eks. Hov-mose, i hvilken man ved gravning har fundet hele lag af saltvandsmuslinger og snegle. Denne mose er nylig blevet mærkelig på en anden måde, idet *Schoenus nigricans*, der hidtil kun var bekendt fra Halvøen og Bornholm, er fundet her.

I Hornsherred kan selvfølgelig ikke findes betydelige vandløb eller søer, da vandskællet er tæt ved bægge kystlinjer. Derimod findes flere skove, af hvilke Nordskoven ved Jægerspris er meget anselig, ligesom den også er bleven berømt ved sine Kæmpe-Ege. — De andre ere Jægerspris Slotshegn og Færgelunden, hver på sin side af Nedre Dråby, Østskov ligefor Eskildsø, Bognæs-skov på den lille halvø mellem Gevninge og Roskilde, og Boserupskov ved Bidstrup. I Færgelunden vokser *Thesium ebracteatum*, i Bognæs-skov *Allium ursinum* i utrolig mængde, i Boserup-skov bl. a. *Vicia dumetorum*.

B. VEGETATIONENS ALMINDELIGE KARAKTER.

Medens Sydsjællands planteverden i det hele meget ligner Låland-Falsters, og nærmer sig til Fyens, har derimod Nordostsjællands en større lighed med Skånes, og nærmer sig til Jyllands. Dette er en naturlig følge ikke alene af beliggenheden, men også af jordbundsforholdene, og det er da navnlig rullestenssandet og klitterne, der her komme i betragtning. Mange uopdyrkede bakker og skrænter findes endnu i Nordostsjælland, og dette i forening med de mange skove og søer giver den nordostsjællandske flora et rigt og fyldigt præg, der er påfaldende ligeoverfor de mere opdyrkede egnes, f. eks. Låland-Falsters.

1. **De dyrkede planter** ere i det hele de samme som overalt i landet. Hveden er sjælden på sandpartierne, hvorimod den på sletten er temmelig almindelig, og den dyrkes i flere afarter. Rugen er den vigtigste kornart; dernæst Bygget, af hvilket det toradede findes på de mere frugtbare steder, det seksradede i de sandede bakkeegne. Et par steder har Ris-Byg (*Hordeum Zeocriton*) været dyrket. Af Havre har forf. kun set dyrket den almindelige Sæd-Havre (*Avena sativa*). Gule Ærter (*Pisum sativum*) ere på de frugtbarere strøg ikke ualmindelige, sjældne derimod grå Ærter (*P. arvense*). Boghvede (*Fagopyrum esculentum*) er en temmelig almindelig sædart i hele sandpartiet. Som ukrud i den findes ofte *Fagopyrum Tataricum*, der imidlertid intetsteds dyrkes. — De fleste af disse sædarter kunne også findes tilfældigt forvildede ved grøfter, søbredder og i skove; på det sidstnævnte sted ere de da gærne bragte med brændevogne, der have medført foder til hestene. Men de forsvinde jo gærne snart igen. De vigtigste dyrkede foderurter ere (foruden flere af de foregående): Vikker (*Vicia sativa*), der sås alene eller blandet med Havre, temmelig almindelig. Spergel (*Spergula arvensis β, sativa*), der tilligemed Boghvede kun benyttes i sandbakkeegnene. Kartofler, almindeligt dyrkede. Turnips og Kålrabi, især på sletten, navnlig i Københavns omegn. Varieteter af Kål ligeledes. Runkelroer ligeledes. Rajgræs (*Lolium perenne*) sås ofte mellem Kløver, sjældnere særskilt; det samme gælder om Thimotheigræs (*Phleum pratense*). Italiensk Rajgræs (*Lolium multiflorum* Lam.) er indført i de senere år, og synes at udbrede sig mere og mere, ligesom den også allerede har forvildet sig mange steder. Rødkløver (*Trifolium pratense*) er særdeles almindelig overalt; den blandes ofte med Hvidkløver (*T. repens*) og med flere af de nævnte Græsarter; derimod er Fladhoved-Kløver (*T. hybridum*), der andetsteds dyrkes så hyppigt, sjælden som foderurt i

Nordostsjælland. Det samme gælder om *T. incarnatum. Medicago lupulina* og *M. sativa.* Af og til ses småforsøg med Hestebønner (*Vicia Faba*), Lupiner (*Lupinus luteus*), Gulerødder og Mais, hvilken sidste da benyttes i grøn tilstand.

De fleste af disse planter forekomme også vildt voksende eller forvildede: Spergel er hyppig på tørre sandede steder; Rajgræs og Thimotheigræs, høre til de almindeligste vildt voksende Græsarter; Rødkløver og Hvidkløver vokse både på marker og i skove; Guleroden er (rigtignok ikke med samme rodform som den dyrkede varietet) en af de almindeligste Skærmplanter. Vikker findes ofte som ukrud i anden sæd; Fladhoved-Kløver kan træffes af og til ved veje, Lucerne på græsmarker.

Af handels- og fabrikplanter dyrkes: Raps temmelig almindelig på sletten; en anden oljeplante, som er iagttaget dyrket et par steder, er Dodder; den var noget afvigende fra de sædvanligt vildt voksende former af slægten *Camelina*, og stod nærmest ved *C. silvestris*. *Sinapis alba* kan også et enkelt sted træffes dyrket i marken, ligeledes Kommen. Hør dyrkes næsten overalt, men i reglen kun til eget brug; Hamp er sjælden. Også disse planter forekomme dels som vilde, dels forvildede.

I haverne dyrkes en stor mængde plantearter, som vi ville inddele i køkkenurter, prydplanter, handelsplanter, frugttræer og lætræer.

Til køkkenurterne høre: Kål, i sine mange skikkelser (Grønkål, Hvidkål, Rødkål, Blomkål etc.), Roe, der jo anses som varietet af *Brassica campestris*); Sennep (*Brassica nigra*); Reddike (*Raphanus sativus*) i flere former; Karse (*Lepidium sativum*); Peberrod. End videre: Gulerød, Persille, Selleri, Kørvel, Spansk Kørvel, Kommen, Pastinak, Dild; — Ærter i mange varieteter, Bønner ligeledes; — Jordbær i flere arter og varieteter; — *Thymus vulgaris* og *Origanum Majorana*; Salat, Skorzonerrod, Jordæble (*Helianthus tuberosus*, mest forvildet fra tidligere dyrkning); — Agurker og Græskar; — Syre og Rhabarber (den sidstes dyrkning bliver stedse mere almindelig; — Rødbede, Spinat og Mælde (*Atriplex hortensis*); — Charlotteløg, Rødløg, Porre og Purløg. At der i præstegårds- og herrehårdshaver endnu kan træffes en del andre køkkenurter, er en selvfølge; sådanne ere f.eks. Asparges, Artiskok (*Cynara Scolymus*), Meloner, Strandkål (*Crambe maritima*), Portulak, Sar (*Satureia*) o. fl.

Prydplanternes mængde er i de store haver meget betydelig, og forøges jævnlig ved indførsel af ny arter, medens dog til gengæld forhen dyrkede af og til udskydes. Vi ville her holde os til de i bønderhaver sædvanligst forekommende arter. Have-Nellike (*Dianthus Caryophyllus*) er almindelig; Studenternellike (*D. barbatus*), Fjernellike (*D. plumarius*). (der også plantes meget på kirkegårdene), Sæbeurt (*Saponaria officinalis*) der egentlig ikke mere dyrkes, men findes forvildet mange steder udenfor haver; *Agrostemma coronaria*. — *Viola odorata* er meget almindelig, og forvilder sig ofte udenfor haverne, stundom helt ud i skovene; *Viola tricolor* dyrkes i mange afændringer. — *Papaver somniferum* er alm. — Gyldenlak, Levkoj og Aftenstjærne (*Hesperis matronalis*) ere hyppige. — *Reseda odorata*. *Geranium pratense*; flere *Pelargonium*-arter. Stokrose alm. — *Delphinium orientale*, *Aconitum Napellus*, *Aquilegia vulgaris* og *Pæonia officinalis*. — Gyvel, Blærebælg, Guldregn; *Lathyrus latifolius*, flere Lupin-arter. — Roser, buskagtige Spiræer, Rødtjørn (var. af *Cratægus monogyna*). — *Oenothera biennis*, *Fuchsia*-arter. *Sedum purpureum* og *Sempervivum tectorum* (den sidste på stråtage). — Vedbende og Vin som espalier på mure. — Kodrivere og Aurikler i mange varieteter, ofte som indfatning af blomsterbede. — *Veronica longifolia*, *Digitalis purpurea*, *Antirrhinum majus*. *Salvia officinalis*, *Lavandula Spica* (benyttes mest til indfatning af blomsterbede og gravsteder); *Mentha crispa* og *M. viridis*. *Melissa officinalis* (alle disse Labiater benyttes mest som kryderurter og lægeplanter); — Varforglemmigej (*Omphalodes verna*). — Malurt, Abrod (*Artemisia Abrotanum*) som lægeplanter; Tusindfryd (en var. af *Bellis perennis*) til indfatning af bede; flere *Aster*-arter, *Solidago Canadensis;* Georginer (bliver stedse almindeligere), Solsikker (*Helianthus annuus*), Kamelblomster og Balsam (*Tanacetum Balsamita*) som lægeplanter; *Calendula officinalis* (også alm. på Kirkegårde). — Hyld, Snebolle og Snebær. — *Syringa* og *Ligustrum.* — Engelskgræs (*Armeria maritima*) til indfatning af bede. — Buxbom til indfatning af bede og gravsteder. — Kejserkrone (*Fritillaria Meleagris*) hyppig i gamle bønderhaver; hvid Lilje og Ildlilje (*Lilium bulbiferum*), Tulipan, Hyacinth, Påskelilje, Pintselilje, Sommergæk (*Galanthus nivalis*) og *Crocus vernus.*

Af handelsplanter dyrkes i haverne kun få. Humle ses enkelte steder, men kun dyrket til eget brug, og dens dyrkning indskrænkes bestandig mere, da man nu ofte køber øllet fra bryggerierne i stedet for selv at tilberede det. Kommen og Sennep ses hist og her. Til handelsplanter kunne også regnes adskillige frugttræer og buske, f. eks. Kirsebær, Ribs, o. fl., men disse omtales blandt frugttræerne.

Frugttræernes dyrkning er på de fleste steder meget forsømt; dog findes overalt Æble-, Pære-, Blomme- og Kirsebær-træer i mangfoldige varieteter; enkelte steder i Københavns nærhed dyrkes de sidstnævnte i større mængde, så at frugten kan tjæne som handelsvare. Morbær (*Morus nigra*) findes kun i større haver; Ferskener og Abrikoser, som espalierplanter, ere store sjældenheder; Vinen er lidt hyppigere. Ribs, Solbær og Stikkelsbær ere almindelige; også Hindbær findes i mange haver. Desuden ses Valnødtræet hist og her, og Hasselen er hyppig som hegntræ.

Lætræerne ere alleroftest Popler. Af disse er vistnok *Populus monilifera* den almindeligste; dernæst ses ofte *P. canescens* og *P. pyramidalis*, sjældnere *P. tremula* og *P. alba* og kun på få steder *P. balsamifera* og *P. Ontariensis.*

Også Lind (*Tilia intermedia* og *T. parvifolia*) findes ofte i haver og alleer; omkring København tillige *T. grandifolia*. Ælm (*Ulmus montana* og *U. campestris*) hører til de almindeligere plantede træer, hvorimod *U. effusa* er sjælden. Hestekastanie er hyppig. Af Pile plantes til læ og hegn en hel del arter, hvilke, ordnede efter hyppigheden, ere: *Salix viridis*, *S. lanceolata*, *S. alba*, *S. fragilis*, *S. viminalis*, *S. purpurea*, *S. amygdalina*, *S. undulata* og *S. acutifolia*; de 3 sidste ere sjældne. Nåletræer, plantes af og til i større anlæg; både den almindelige Gran, Ædelgran, Fyr, Weymouthsfyr og Lærk; i haver tillige (skønt sjælden) *Thuja occidentalis* og *Taxus baccata*. Bøg og Eg yndes ikke meget i haver og alleer; derimod er Hassel almindelig som hegnplante, og Birk ses af og til. Ask er ikke så almindelig nu, som den har været tidligere, vistnok fordi dens vidt krybende rødder ødelægge al anden vegetation i nærheden. Liguster benyttes til levende hegn; ligeledes Bukketorn; *Berberis* er derimod sjælden, måske som følge af forsætlig udryddelse i anledning af dens nu anerkendte skadelige indvirkning på kornmarkerne. Hvidtorn er derimod almindelig, og en fortræffelig hegnplante. Røn ses sjældnere (foruden *Sorbus aucuparia* kan stundom træffes *S. Scandica* og *S. Fennica*). Blomme og Slåen findes hist og her på gærder. Af Løn-slægten dyrkes mest *Acer Pseudoplatanus*, sjældnere *A. platanoides*.

2. De vildt voksende planter. Vi betragte disse efter deres forekomst på efternævnte forskellige lokaliteter: byerne, markerne, overdrevene (udyrkede bakker), skovene, engene, moserne, søerne (og åerne) og strandbredderne.

a. Ikke få planter ere her, som andetsteds, mere eller mindre bundne til byerne, som gadeplanter, forvildede haveplanter og ruderatplanter. De må da vistnok betragtes som indvandrede i en tidligere tid, vel omtrent samtidig med de ved agerdyrkningen indførte mark-ukrudsplanter. Således er *Hordeum murinum* hyppig ved mange byer, f. eks. omkring

København i stor mængde; ligeledes *Schedonorus sterilis*. *Poa annua* er yderst almindelig på gader og stenbro; *Asperugo procumbens* og *Cynoglossum officinale* fjærne sig sjælden langt fra beboede steder; det samme er tilfældet med *Hyoscyamus niger*, *Blitum Bonus Henricus*, *Anthriscus vulgaris*, *Conium maculatum*, *Chelidonium majus*, *Ballota ruderalis*, *Lamium album*, *Leonurus Cardiaca*, *Lepidium ruderale*, *Sisymbrium officinale*, *S. Sophia*, *Malva moschata*, *M. borealis* (hyppig på gader sammen med *Chenopodium murale*), *M. vulgaris*, *Onopordon Acanthium*, *Petasites officinalis*, *Urtica urens*, *Salix fragilis*. Ved gadekærene ere *Blitum rubrum*, *B. glaucum*, *Odontites rubra* (der dog også kan forekomme langt borte fra byerne), *Bidens tripartita* og *Anthemis Cotula* almindelige; af de ved gadekærene forekommende *Polygonum*-arter findes nu og da *P. nodosum* blandt *P. lapathifolium* og *P. Persicaria*. Ude i gadekærene findes foruden alle danske *Lemna*-arter (af hvilke *L. minor* er den hyppigste, *L. gibba* den sjældneste) af og til *Ceratophyllum oxyacanthum* eller *Zannichellia palustris*.

Som forvildede haveplanter må følgende betragtes: *Viola odorata*, der stundom går helt ud i skovene, *Levisticum officinale*, der før har været højt anset som lægeplante, og som endnu har holdt sig i afkroge i bønderhaver og ved disses hegn, *Anthriscus Cerefolium*, der let forvilder sig udover havehegnene, *Myrrhis odorata* ligeledes, *Galanthus nivalis*, *Narcissus poëticus* og *N. Pseudonarcissus*, *Tulipa silvestris* (i stor mængde på Københavns volde), *Ornithogalum nutans* og *O. umbellatum*, *Oenothera biennis*, *Geranium pratense*, *Saponaria officinalis* (der findes i mængde i og udenfor mange landsbyer, oftest med fyldt blomst), *Prunus avium*, der stundom går helt ud i skovene, *Spiræa salicifolia* ligel., *Fragaria elatior*, der også kan træffes i skove, men dog vistnok er vandret dertil fra haver, *Papaver somniferum*, *Mentha viridis*, *Nasturtium Armoracia*, *Hesperis matronalis*, *Artemisia Absinthium*, *Helianthus tuberosus*, *Calendula officinalis*.

Som ukrud i haver findes almindeligt *Euphorbia Peplus*, *Galium Aparine, Campanula rapunculoides, Solanum nigrum* (sjældnere *S. humile*), *Ægopodium Podagraria*, *Æthusa Cynapium, Atriplex hastata* og *A. patula*; mindre hyppigt forekommer *Chenopodium hybridum* og *C. polyspermum*.

Som planter, der vel hyppigst forekomme ved beboede steder, men dog også findes på marker eller i skove, kunne nævnes: *Cuscuta Europæa, Anthriscus silvestris, Polygonum aviculare* (ligesom Poa annua alm. på stenbro, men for øvrigt optrædende på mange slags lokaliteter og i mange former), *Rumex domesticus, Geranium Robertianum, Rosa rubiginosa, Ficaria ranunculoides, Brassica nigra, Sonchus oleraceus* og *S. asper, Carduus crispus* og *C. acanthoides, Senecio vulgaris* og *Urtica dioeca*.

På gamle stråtage findes foruden tilfældigt forfløjne blomsterplanter *Sedum acre* og *Sempervivum tectorum* (dog temmelig sjælden). Ellers er det især Mosser, der danne de hensmuldrende stråtages bevoksning, f. eks. *Barbula ruralis*, der er meget almindelig, og danner store tuer og kager; dernæst *Hypnum cupressiforme* og *Ceratodon purpureus*; sjældnere *Bryum capillare* og *Hypnum albicans*.

b. På de dyrkede marker er vegetationen vistnok ikke synderlig forskellig fra den andetsteds i Danmark sædvanlige. I vintersæden vokser Klinte, Kornblomst og Agertidsel almindeligt; i vårsæden Gul Okseøje, Ager-Sennep, Agerkål og Kiddike ligeledes. Desuden høre til de almindelige markplanter en mængde andre, såsom *Equisetum arvense*, der er et slemt og uudryddeligt ukrud på fugtige lerede strækninger; *Setaria viridis* på sandede marker, *Alopecurus pratensis* ved veje (og på enge), *Phleum pratense* ligel., *Agrostis spica venti, Avena fatua, Dactylis glomerata* ved veje, *Corynephorus canescens* på sandede marker, *Bromus secalinus* i vintersæd, *Agropyrum repens* et meget besværligt ukrud på alle lerede marker, *Lolium perenne* ved veje, *Chenopodium album* i flere varieteter, *Polygonum lapathifolium* og *P. Persicaria* alm. på fugtige marker; *P. Convolvulus* på tørre steder; *Rumex crispus* og *R. Acetosa* ved veje; *R. Acetosella* yderst alm. på sandede marker, ofte i sådan mængde, at marken i afstand synes rødfarvet; *Plantago intermedia* er alm. på fugtige marker, *P. major*, *P. media* og *P. lanceolata* ved veje; *Knautia arvensis* ligel.; *Cichorium Intybus* er ikke sjælden ved lerede vejgrøfter, *Hypochoeris glabra* på sandede marker; *H. radicata* alm.; *Tragopogon pratense* ved veje, *Taraxacum officinale* alm. overalt og ofte et besværligt ukrud, f. eks. i Københavns omegn; *Sonchus arvensis* og *S. oleraceus* (også *S. asper*), *Crepis tectorum* og *C. virens*; *Hieracium Pilosella* og *H. Auricula* alm. ved veje; *H. umbellatum* hyppig på udyrkede marker; *Centaurea Jacea* og *C. Scabiosa* ved veje, *Lappa minor* og *L. tomentosa* ligel., *Cirsium lanceolatum*, *Tussilago Farfara* alm. på mergelholdige fugtige skrænter, *Tanacetum vulgare* ikke sjælden ved veje, *Artemisia vulgaris* og *A. campestris* (den sidste især på sandede steder), *Filago minima* og *F. arvensis*; *Gnaphalium uliginosum* på fugtigere steder, *Erigeron acris* på tørre marker og ved veje, *Achillea Millefolium* og *A. Ptarmica* ved veje, *Anthemis arvensis*, *Matricaria inodora* og *M. Chamomilla* (den sidste dog ingenlunde overalt), *Chrysanthemum Leucanthemum*, *Senecio vulgaris* og *S. Jacobæa*, *Campanula rotundifolia* og *C. Trachelium* ved veje, *Sherardia arvensis* alm. som ukrud i sæden, *Galium verum* ved veje, *G. Aparine*; *Lycopus Europæus* ved grøfter; *Mentha arvensis*, *Glechoma hederacea*, *Stachys arvensis*, *St. silvatica* og *St. palustris*; *Galeopsis Ladanum* (på mager jord), *G. Tetrahit* og *G. versicolor*; *Lamium rubrum* og *L. amplexicaule* (sjældnere *L. incisum* og *L. intermedium*), *Anchusa officinalis* ved veje og *A. arvensis* i sæden, *Lithospermum arvense*, *Echium vulgare* (stundom i uhyre mængde, så hele marker i afstand synes blåfarvede), *Myosotis versicolor*, *M. stricta* og *M. arvensis*, *Convolvulus arvensis*, *Verbascum thapsiforme* alm. på tørre marker, *Veronica hederæfolia* alm., *V. polita* temmelig hyppig, *V. agrestis* alm., *V. verna* hist og her både på dyrket og udyrket jord, *V. arvensis* alm., *V. serpyllifolia* og *V. Chamædrys* ligel.; *Linaria vulgaris* ved veje, *Anagallis arvensis* alm., *Carum Carvi*, *Daucus Carota*, *Pastinaca sativa*, *Heracleum Sphondylium*, *Torilis Anthriscus* og *Chærophyllum temulum* (alle mest ved veje), af andre Skærmplanter forekommer *Aethusa Cynapium β pygmæa* temmelig almindeligt i sæden; ligel. *Myosurus minimus* og *Ranunculus acris*; *R. Philonotis* forekommer kun i den sydlige del, men er der alm.; *Papaver Argemone* og *P. dubium* ere alm., *Fumaria officinalis* ligel.; af Korsblomstrede findes foruden de før nævnte *Arabis Thaliana* på tørre marker, *Barbarea vulgaris* især på græsmarker, *Draba verna* højst alm., *Thlaspi arvense* og *Capsella Bursa pastoris* ligel.; *Teesdalia nudicaulis* hyppig på sandmarker, og *Sisymbrium Sophia* ved veje. *Reseda Luteola* findes hist og her, *Viola tricolor* overalt i mange varieteter; *Scleranthus annuus* er alm. overalt; *Herniaria glabra* er alm., *Lepigonum rubrum* hyppig, *Spergula arvensis* ligel.; *Sagina procumbens*, *Arenaria serpyllifolia* og *Stellaria graminea* ere almindelige, *S. media* yderst alm. *Cerastium vulgatum* og *C. semidecandrum* ere alm., *C. arvense* findes hist og her, ofte i mængde. *Silene inflata* vokser ved veje, *Melandrium vespertinum* på marker; *Malva silvestris* er hyppig ved veje. *Hypericum humifusum* findes mange steder på tørre marker, *Hypericum perforatum* (og *H. quadrangulum*) ved veje. *Euphorbia Helioscopia* er almindelig. Almindelige ere end videre *Erodium cicutarium*, *Geranium rotundifolium* og *G. molle;* hyppige ere også *G. dissectum* og *G. columbinum*. *Alchemilla vulgaris* er alm. ved veje, *A. Aphanes* på marker; *Agrimonia Eupatoria* findes ved hegn og veje (*A. odorata* mere i skove): *Rubus cæsius* er alm. på lerede marker og ved vejgrøfter. Af Potentillerne ere *P. argentea*, *P. reptans* og *P. anserina* almindelige, af Bælgplanterne: *Ononis repens*, *Anthyllis vulneraria*, *Vicia Cracca*, *V. angustifolia*, *Ervum hirsutum*, *Lotus corniculatus*, *Medicago lupulina*, *Trifolium procumbens* og *T. arvense*. *Vicia villosa* har i de sidste år vist sig mange steder i vikkehavre.

På græsmarker findes foruden Rødkløver og Hvidkløver også af og til *Trifolium hybridum*, *Medicago sativa* og flere *Melilotus*-arter, blandt hvilke *M. arvensis* i de senere år er blevet temmelig hyppig. *Bellis perennis* smykke stundom hele græsmarker med et hvidbroget tæppe, medens *Barbarea vulgaris* hist og her hæver sine gulblomstrede toppe. *Cuscuta Trifolii* udbreder sig i de senere år, til liden både for kløverhøsten; ligeledes er *Berteroa incana* i den sidste tid bleven hyppig i hele distriktet, så at den nu træffes langt lettere end dens nære slægtning *Alyssum calycinum*, der dog også har udbredt sig en del. Meget mærkelig er den pludselige indvandring af en del mellemeuropæiske planter, der er foregaaet i de 5 sidste år, sandsynligvis ved indførsel af schlesisk kløverfrø; til disse planter høre *Centaurea solstitialis*, der viste sig manfoldige steder 1866, men senere synes at være forsvunden; det samme gælder om *Helminthia echioides*; derimod have *Picris arvalis*, *Crepis setosa* og *Silene dichotoma* hidtil holdt sig, og ville saaledes sandsynligvis i fremtiden kunne regnes med til floraen.

I høragrene savnes så godt som aldrig Dodder. Den optræder i flere former, af hvilke *Camelina dentata β. integrifolia Lge.* er hyppigst, sjældnere *C. foetida* og *C. dentata α. pinnatifida*; stundom kan man på samme ager træffe alle tre former. Dernæst *Lolium Linicola*, en næsten uadskillelig ledsager af Hørren; meget hyppig er også *Cuscuta Epilinum*. Ikke sjælden optræde *Spergula maxima* og *Sinapis alba* som hørukrud; sjældnere *Galium spurium*.

Stengærderne, der for øvrigt mere og mere forsvinde, ere tilflugtssteder for en mængde Laver (*Lecanora*, *Parmelia*, *Xanthoria*, *Physcia*, *Buellia* etc.), Mosser (*Grimmia*, *Barbula*, *Hypnum* etc.) og Bregner, af hvilke sidste *Polypodium vulgare* er den almindeligste; de øvrige følge med hensyn til hyppigheden i denne orden: *Lastrea Filix mas*, *Asplenium Filix femina*, *Cystopteris fragilis*, *Asplenium Trichomanes* og *A. septentrionale*. Påfaldende er udbredelsen af *Sedum album* på gærderne langs strandvejen mellem København og Vedbæk, hvor den efter prof. Langes iagttagelse for

20 år siden næppe fandtes, medens den nu udgør den overvejende del af gærdernes vegetation.

c. De udyrkede bakker, skrænter og overdrev. Disse lokaliteter formindskes hvert år ved opdyrkning, og deres naturlige vegetation vil derfor efterhånden mere og mere komme til at vige for de af agerdyrknig og kvægavl begunstigede vækster. I de sidste 15 år ere således allerede flere sjældnere planter fortrængte fra et eller flere af deres få voksesteder, og trues med snarlig undergang.

Bakkevegetationen hører i følge det foregående hjemme i hele den nordlige del af Nordostsjælland; sletten er jo næsten fuldstændigt opdyrket. Betragte vi nu de på slige lokaliteter fremherskende planter, da finde vi foruden Laver (som *Cornicularia aculeata*, *Stereocaulon paschale*, *Cladonia gracilis*, *C. rangiferina*, *Peltigera canina*) og Mosser (*Polytrichum juniperinum*, *P. piliferum*, *Ceratodon purpureus*, *Grimmia canescens*, *Dicranum scoparium*, *Hypnum lutescens*, *H. abietinum*), af Græsarter *Nardus stricta*, *Phleum Boehmeri*, *Calamagrostis Epigeios* (mest på lerede skrænter), *Airopsis præcox* og *A. caryophyllea* samt *Festuca ovina*; mindre hyppigt *Triodia decumbens*, *Poa pratensis* og *Agrostis vulgaris*; end videre *Scabiosa Columbaria*, *Myosotis collina* og *M. versicolor*, *Verbascum nigrum*, *Gentiana campestris*, *Campanula persicæfolia* (helst hvor der er lidt krat), *Jasione montana* i stor mængde, sparsommere *Vincetoxicum officinale* (helst i krat), end videre *Pimpinella Saxifraga*. Længst mod nord findes virkelige lyngstrækninger, såvel inde i skovene som udenfor samme, og her har vegetationen derfor et mere jydsk præg; således forekommer *Sarothamnus vulgaris* temmelig udbredt i Helsingør-egnen (men *Genista*-arterne mangle dog alle). *Geranium sanguineum* optræder hist og her på skrænter, *Saxifraga tridactylites* ligeledes (den er også hyppig på dyrkede marker, især i Roskilde-egnen); karakteristiske bakkeplanter ere end videre *Dianthus deltoides*, *Silene nutans*, *Viscaria purpurea* og *Sedum acre*. *Spiræa filipendula* er hyppig på tørre steder i og udenfor skove; *Potentilla opaca* forekommer både på bakker og overdrev, samt ved veje, dog mest i den mellemste del af distriktet; på samme lokaliteter træffes jævnligt *Helianthemum vulgare* (også på åbne steder i skove), *Pulsatilla nigricans*, *Ranunculus bulbosus*, *Thymus Serpyllum* mod nord, *T. Chamædrys* mod syd[1]) og *Acinos thymoides*. *Euphrasia gracilis* er hyppig mod nord; *Alyssum calycinum* findes hist og her både på udyrket og dyrket jord. *Arabis hirsuta* forekommer sa vel på tørre skrænter som på tørve-enge, *Turritis glabra* derimod kun på høje tørre steder. *Polygala vulgaris* er almindelig, så vel på overdrev som på åbne steder i skove, *Anthyllis vulneraria* og *Lotus corniculatus* ligeledes; *Vicia lathyroides* er ikke sjælden, men skjuler sig let ved sin lidenhed; *Trifolium medium* er almindelig; sjældnere derimod den smukke *T. alpestre*, der helst optræder i forening med skov og krat. Også *Hypericum montanum* findes mange steder, men aldrig i mængde. Af de Kurvblomstrede spille *Gnaphalium arenarium*, *Taraxacum erythrospermum*, *Centaurea Scabiosa*, *Hypochoeris maculata*, *Cirsium acaule*, *Carlina vulgaris* og *Scorzonera humilis* hovedrollen, og følge hvad hyppigheden angår, efter hverandre i den nævnte orden. *Orchis maculata* og *Platanthera*-arterne findes her som på andre lokaliteter; af Carices ere *Carex pilulifera*, *C. præcox*, *C. muricata*, *C. leporina* og *C. montana* (den sidste mest på åbne steder i skove) de hyppigste. I lyngdistriktet er *Juniperus communis* også en del udbredt (dens sydgrænse er ved Furesøen, hvor også Hugormens sydgrænse i dette distrikt synes at være); derimod have *Vaccinium*-arterne ikke meget at betyde udenfor skovene. Endelig kan nævnes *Botrychium Lunaria* og *Lycopodium clavatum*, men de ere langtfra almindelige.

d. Skovene ere Nordostsjællands skønneste pryd, ikke mindst i botanisk henseende.

De allerfleste skove ere bøgeskove, med underordnet indblanding af Eg (udelukkende *Quercus pedunculata*) og Nåletræer (*Pinus silvestris* og *Picea excelsa*). Hist og her forekommer Birk (*Betula verrucosa* og *B. odorata*) især i moser; i de egentlige skovsumpe er El (*Alnus glutinosa*) almindelig, medens *Alnus incana* ofte findes ved randen af moserne, ovenfor den almindelige El. *Carpinus Betulus* er sjælden, og findes kun i enkelte skove; hist og her findes Ask (plantet), Ær (*Acer Pseudoplatanus*) og Ælm (*Ulmus montana*); i moserne findes ved siden af El *Rhamnus Frangula*, sjældnere *R. cathartica*, samt *Sorbus aucuparia* og *Salix cinerea*. *Salix capræa* findes gærne ovenfor mosen, og *S. aurita* er hyppig på samme lokaliteter; *Populus tremula* er ikke sjælden.

---

[1]) Grænselinjen mellem disse 2 planter går omtrent over Vedbæk, Lyngby og Jonstrup, men *T. Chamædrys* kan nok på enkelte steder optræde sporadisk nord for denne linje.

Enkelte skove ere mere eller mindre rene egeskove. Til disse høre Charlottenlund og den særdeles interessante Jonstrup-vang; den sidste vil dog om en halv snes år være forvandlet til en bøgeskov, da de gamle ege stadigt afdrives, og plantning af bøg under dem fortsættes. Krattet eller underskoven er intetsteds rigere udviklet end i Jonstrupvang; foruden Bøg findes her især Hassel, Slåen, Hvidtorn, (både *Crataegus Oxyacantha* og *C. monogyna*), *Lonicera Xylosteum*, *Ribes Grossularia* og *R. rubrum*, *Rosa canina* og *R. tomentosa*, *Rubus saxatilis*, *R. Idæus* og *R. corylifolius*. Ud mod de åbne steder findes hist og her *Viburnum Opulus* og *Sambucus nigra*. *Tilia parvifolia* er spredt jævnt over hele skoven, ligeledes *Prunus Padus*; hist og her slynger den smukke *Lonicera Periclymenum* sig om egestammerne, frembringende de ejendommelige spiralformige fordybninger i disse. *Pyrus Malus* findes sporadisk her som i de andre skove.

Rene nåleskove findes kun som små bevoksninger i de fleste større bøgeskove; i Gels-skov, Ruder-hegn, Hornbæk-plantage, Tidsvilde-hegn og Nordskoven ved Jægerspris ere de dog mere fremtrædende. Det hyppigste Nåletræ er Rødgranen (*Picea excelsa*), der på flere steder, som i Nørreskov og Ruderhegn, har nået en sjælden størrelse og skønhed. Dernæst kommer Skovfyrren (*Pinus silvestris*), som ligeledes synes at trives meget godt de fleste steder, ligesom den jo i ældre tid har udgjort en hovedbestanddel af de danske skove. Hvidgranen (*Picea alba*), er i den senere tid plantet mange steder, f. eks. i Boserup-skov og Nyrup-hegn; sjældnere er Ædelgranen (*Abies pectinata*), der f. eks. forekommer i skovene ved Bagsværd-sø, samt i udmærket størrelse i Dyrehaven ned mod Klampenborg. Lærketræet (*Larix Europæa*) er ikke sjældent; i en skov ved Bagsværd-sø findes det i udmærket store ekspl.; Weymouthsfyr (*Pinus Strobus*) er sjældnere, men også dette smukke træ kan under heldige forhold opnå en betydelig størrelse. *Juniperus communis* findes på åbne steder i de nordlige skove. Hist og her optræder *Hedera Helix*, mest krybende paa skovbunden, stundom dog klamrende sig til træstammerne, og da blomstrende. Paa fugtige beskyggede steder er *Ribes nigrum* ikke sjælden. Foruden de forhen nævnte *Rubus*-arter findes hist og her *R. suberectus*, *R. Radula* og *R. plicatus*; *R. discolor* findes kun i de nordligste skove, og *R. thyrsoideus* i enkelte skove mellem Jonstrup og Lyngby. I moserne i de nordligere skove er *Vaccinium uliginosum* almindelig, medens *V. Myrtillus* findes ovenfor moserne, ligesom også *V. Vitis Idæa* (der dog også ofte træffes midt ude i moser). *V. Oxycoccus* er alm. i moser både i og udenfor skovene.

Dette var nu trævegetationen i skovene. Angående urterne ville vi først betragte de på den egentlige skovbund (under træerne) voksende arter. Skovbunden er rigest i egeskovene; her vrimler det om foråret før træernes løvspring af Anemoner, af hvilke alle 3 danske arter forekomme, hyppigst *A. nemorosa*, der i Jonstrup-vang og Charlottenlund optræder i sådan mængde, at det i nogen frastand kan se ud som om der var faldet et tyndt snelag. På det første sted er også *A. Hepatica* særdeles almindelig; *A. ranunculoides* fremtræder mere sporadisk. Den lille fine Surkløver (*Oxalis Acetosella*) er almindelig overalt og varierer ikke sjælden med rødlige og rødstribede kroner; til forårsvegetationen hører end videre *Corydalis fabacea*, den noget sjældnere, men langt anseligere *Coryd. cava*, og den ikke almindelige *C. pumila*, hvilken sidste kun viser sig i mere åbent krat; end videre *Mercurialis perennis*, der er højst almindelig, især ved skovens udkanter, *Luzula pilosa*, *Asperula odorata*, *Pulmonaria officinalis*, *Majanthemum bifolium* og *Convallaria majalis*, *Ranunculus auricomus* og *Orobus vernus*. Senere, efter løvspringet, viser sig *Circæa lutetiana* i lavninger, *Veronica montana*, *Milium effusum*, *Melica uniflora* (flere steder også *M. nutans*), *Poa nemoralis*, *Festuca gigantea*, *Schedonorus asper* og *S. serotinus*, hvilken sidste synes at være ligeså hyppig som *S. asper*; end videre *Brachypodium gracile*, *Agropyrum caninum* og *Holcus mollis*. *Myosotis silvatica* er hyppig; *Convolvulus sepium* findes hist og her i åbne krat; *Campanula latifolia* er sjældnere. Af *Viola*-arterne er *V. silvatica* almindelig; *V. mirabilis* findes i stor mængde i Jonstrup-vang, og forekommer desuden i flere andre skove. *Impatiens Noli tangere* findes i lavninger hist og her under bøgene; *Sanicula Europæa* er almindelig. Af Skærmplanter spiller *Laserpitium latifolium* en hovedrolle i Jonstrup-vang og dennes nærmeste omegn. *Heracleum Sphondylium* og *Chærophyllum temulum* ere hyppige. *Convallaria multiflora* er alm., *C Polygonatum* sjældnere. *Allium oleraceum* findes mange steder, hvorimod *A. Scorodoprasum* og *A. ursinum* ere sjældnere; den sidste findes i utrolig mængde i Bognæs-skov, hvor den på en stor strækning fortrænger al anden vegetation, og røber sig i lang afstand ved sin skarpe lugt. *Rumex nemorosus* hører til de almindelige skovplanter. *Trientalis Europæa* er hyppig i nåleskovene mod nord (den mangler mod syd). *Epilobium montanum* findes overalt, *E. roseum* sjældnere og mest på fugtigere steder; *Paris quadrifolia* og *Adoxa moschatellina* ere temmelig almindelige. *Geranium palustre* er hyppig, *G. silvaticum* findes flere steder. Af *Pyrola*-slægten findes *P. minor* sporadisk, *P. secunda* mindre hyppigt; de øvrige arter ere (med undtagelse af *P. rotundifolia*, der ikke tilhører skoven) sjældne. *Moehringia trinervia* er alm., *Stellaria nemorum* forekommer enkelte steder, men der gærne i stor mængde; *Stellaria Holostea* og *St. media* ere meget almindelige. Bægge *Geum*-arter ere almindelige. *Actæa spicata* er ikke sjælden på fugtige beskyggede steder. *Melampyrum pratense* er alm., og *M. nemorosum* ikke sjælden i åbent krat. Af bælgplanter findes almindeligt *Vicia sepium*, hvorimod *V. silvatica* er mindre hyppig. De sædvanligste Kurvblomstrede ere: *Lampsana communis*, *Lactuca muralis*, *Hieracium vulgatum*, *H. umbellatum* (mindre hyppige ere *H. murorum*, *H. Gothicum* og *H. tridentatum*), *Lappa intermedia*, *Eupatorium cannabinum*, *Gnaphalium silvaticum*, *Solidago Virga aurea* og *Senecio vulgaris*; sjældnere er *Cirsium heterophyllum*, der dog i Jonstrup-vang er en stærkt fremtrædende karakter-plante. *Neottia Nidus avis* viser sig hist og her i bøgenes skygge; *Arum maculatum* er sjælden. Af Carices ere i den egentlige skov *C. divulsa*, *C. remota* (i lavningerne), *C. pallescens* og *C. silvatica* de hyppigste; på enkelte skrænter findes *C. digitata* i mængde. At *Urtica dioeca* er alm., følger af sig selv; *Humulus Lupulus* er også hyppig, især mod s. o. Af Karkryptogramerne ere *Asplenium Filix femina*, *Lastrea spinulosa*, *L. Filix mas* og *Equisetum silvaticum* de mest almindelige; hist og her træffes desuden *Struthiopteris Germanica* (dog kun i den nordlige del, *Polypodium Phegopteris*, *P. Dryopteris*, *Equisetum umbrosum* og *E. hiemale.*

På de åbne, solbelyste steder i skoven spille Græsarterne og Lyngplanterne hovedrollen. Af de første fremtræde således i mængde: *Nardus stricta* på tørre steder, *Anthoxanthum odoratum*, *Alopecurus pratensis*, *Calamagrostis lanceolata* på fugtige steder, *Agrostis vulgaris*, *Holcus lanatus*, *Triodia decumbens*, *Aira flexuosa*, *Avena pratensis*, *A. pubescens*, *A. elatior*, *Briza media*, *Festuca ovina*, *F. rubra*, *Dactylis glomerata* og *Cynosurus cristatus*; mindre hyppige ere *Calamagrostis Epigeios* (på tørre skrænter) og *Hierochloa borealis* (på sumpede strækninger). Lyngplanterne ere forhen omtalte. Ved grøfter findes ofte *Valeriana sambucifolia*, sjældnere *Val. officinalis*, ikke sjælden *Scirpus silvaticus*;

Galium boreale er alm., ligeledes *Primula officinalis*, hvorimod *P. elatior* ikke findes allevegne, og kun på sumpede steder, ofte i krat. *Viola hirta* er alm., ligesom *Pimpinella Saxifraga*; ikke sjælden er *P. magna* (f. eks. alm. i Jonstrupvang). *Angelica silvestris* er her, som overalt i Danmark, almindelig; ofte ses *Ægopodium Podagraria*, gærne i åbent krat. *Gagea lutea* hører til de alleralmindeligste forårsplanter. *Chamænerium angustifolium* pryder hist og her skovbakker og gærder. Ved rindende vand er *Chrysosplenium alternifolium* almindelig; på tørre steder *Fragaria vesca* og *Potentilla Tormentilla*, samt *Veronica officinalis*. *Ficaria ranunculoides* er overalt alm., *Stachys silvatica* ligeledes; *Origanum vulgare* og *Clinopodium vulgare*, der gærne følges ad, ere ikke sjældne på åbne højt liggende steder; sammen med dem forekomme på mange steder *Spiræa filipendula* og *Trifolium alpestre*. *Orobus tuberosus* er alm., *Lathyrus silvestris* sporadisk; *Astragalus glycyphyllos* er hyppig på vejskrænter, *Alliaria officinalis* i randen af krat. På skovenge findes hist og her *Pedicularis silvatica* sammen med *Drosera rotundifolia*, men disse planter høre dog nærmere til eng- og mose-floraen. *Scrophularia nodosa* er hyppig, *Brunella vulgaris* alm.; af den sidste optræder i flere skove en constant hvidblomstret varietet i mængde. På fugtigere steder er *Aracium paludosum* alm., ligeledes *Cirsium oleraceum*, medens *Serratula tinctoria*, *Cirsium acaule* og *Inula salicina* høre hjemme på tørre åbne steder, tilligemed *Arnica montana*, der dog kun findes i enkelte skove. Af Orchideer kunne nævnes *Orchis mascula*, *O. maculata*, *Platanthera chlorantha* og *Listera ovata;* den sidste findes mest på sumpede steder. *Pteris aquilina* optræder på åbne moseagtige steder i overordentlig mængde, således f. eks. i Nordskoven i Hornsherred.

e. Engene. På disse dominere som bekendt især Græsarterne; men der er dog en kendelig forskel pa de egentlige engdrag langs med åerne, de tørveholdige enge og kunstengene — ikke at tale om strandengene, hvilke sidste vi ville regne med til strand-distriktet. På de gode almindelige enge høre til de almindeligste Græsarter: *Anthoxanthum odoratum*, *Phleum pratense*, *Agrostis vulgaris*, *A. alba*, *Holcus lanatus*, *Avena pubescens*, *A. elatior*, *Briza media*, *Poa trivialis*, *P. pratensis*, *Festuca rubra*, *F. pratensis*, *Bromus mollis* og *Cynosurus cristatus*, medens *Alopecurus pratensis*, *Avena pratensis*, *Festuca duriuscula* og *Bromus racemosus* ere sjældnere. På dårlige enge (de tørvholdige og de høje sandede) findes *Nardus stricta*, *Lolium perenne*, *Agrostis canina*, *Triodia decumbens*, *Enodium coeruleum*, *Festuca ovina*. De på besåede enge hyppigst forekommende græsarter ere: *Phleum pratense*, *Lolium perenne*, *L. multiflorum* og *Holcus lanatus*. Ved grøfterne vokser *Digraphis arundinacea*; hist og her også *Calamagrostis neglecta* og *Poa fertilis*; i de vådeste lavninger ere *Alopecurus geniculatus*, *Glyceria fluitans* og *G. plicata* almindelige; *Alopecurus fulvus* er ikke sjælden. *Aira cæspitosa*, som dog mere hører til mosevegetationen, er hyppig på lignende lokaliteter.

Halvgræssene vokse kun på de slette enge. Her findes *Carex disticha*, *C. paradoxa*, *C. paniculata*, *C. vulpina*, *C. stellulata*, *C. vulgaris*, *C. panicea*, *C. glauca*, *C. hirta*, samt *Scirpus Caricis* og *Eriophorum latifolium* (de øvrige Eriophorum-arter høre til mosevegetationen). Af Sivplanter optræde især *Juncus conglomeratus*, *J. effusus*, *J. supinus*, *J. squarrosus*, *J. compressus*, *J. lamprocarpus*, *Luzula multiflora* og *L. campestris* dels på sumpede, dels på høje tørre steder. *Triglochin palustre* er alm. på våde enge. Orchideerne bidrage ofte væsentligt til at smykke engene; de almindeligste arter ere: *Orchis Morio*, *O. mascula*, *O. majalis*, *O. incarnata* og *Epipactis palustris*, medens *Gymnadenia conopsea*, *Platanthera solstitialis* og *Herminium Monorchis* ere sjældnere. Til engenes prydelse bidrage også *Caltha palustris*, der overalt på de vådere steder er alm., og *Trollius Europæus*, der er almindelig i de fleste egne, men holder sig til mere tørre lokaliteter end Caltha. Af andre engplanter kunne nævnes *Salix repens*, der på enkelte steder optræder som et skadeligt ukrud, *Pinguicula vulgaris*, alm. på våde steder, og *Valeriana dioeca, Succisa pratensis* og *Myosotis palustris*, der ere hyppige. Hist og her ses *Erythræa Centaurium* og *Gentiana Amarella*. Den udmærket smukke *Primula farinosa* findes på mange sumpede enge i overordentlig mængde, dog kun i den sydlige del af distriktet; *Viola palustris* og *V. canina* ere hyppige. Om efteråret ses overalt *Parnassia palustris;* på sumpede lokaliteter forekommer *Dianthus superbus*, gærne ledsaget af *Saxifraga Hirculus*, stundom også af *Lathyrus palustris*. *Juncus obtusiflorus* og *Carex dioeca*. *Lychnis Flos cuculi* er yderst alm.; *Malachium aquaticum* og *Sagina nodosa* ere også hyppige på våde steder; *Spiræa ulmaria*, *Geum rivale*, *Mentha aquatica* (i mange former) og *Scutellaria galericulata* høre til de sædvanlige engplanter; hyppig er også *Pedicularis palustris*. *Rhinanthus major* og *R. minor* ere bægge almindelige, hin på vådere, denne på tørrere steder; ofte ere de adskilte fra hinanden ved en bestemt grænselinje, om de end vokse ved siden af hinanden. *Euphrasia officinalis* og *E. parviflora* ere bægge almindelige. *Cardamine pratensis* hører til engenes prydelser om forsommeren; på tørveholdig bund er *Linum catharticum* alm. Af Bælgplanter findes foruden den førnævnte *Lathyrus palustris* også *L. pratensis*, *Trifolium minus*, *T. repens* og *T. pratense*. *Hypericum quadrangulum* er ikke sjælden, og *H. tetrapterum* findes på mere sumpede steder. Af Skærmplanter er *Peucedanum palustre* den almindeligste; *Angelica silvestris* er dog også hyppig, og ved grøfterne findes stundom *Archangelica littoralis* i mængde; på tørre steder findes ofte *Pimpinella Saxifraga*; hist og her tillige *Selinum Carvifolia*. De hyppigste Kurvblomstrede ere *Bellis perennis*, *Leontodon hispidus*, *L. autumnalis* og *Cineraria palustris*, hvilken sidste dog nærmest må henregnes til mose-vegetationen.

f. Moserne. De nordostsjællandske moser have en rig flora, og alle planterigets 3 hovedafdelinger findes her stærkt repræsenterede.

Af Kryptogamerne have Mosserne en overvejende betydning, da det fornemmelig er dem, der bidrage til sumpenes opfyldning; flere *Sphagnum*-arter tilligemed *Polytrichum commune* og *Hypnum fluitans* (samt *H. scorpioides*, *H. cordifolium*, *H. cuspidatum* og *Fontinalis antipyretica*) ere i denne henseende de vigtigste, da de danne hængedyndet; og på dette vokser så de enkimbladede og tokimbladede planter. Foruden Mosserne findes også i mange moser en stor del Halvmosser (*Marchantia*, *Aneura*, *Pellia*, *Jungermannia*) og Alger; dernæst en mængde Characeer og adskillige Bregner, såsom *Lastrea Thelypteris* og *L. cristata*; endelig *Equisetum limosum*.

Af Monokotyledonerne møde os først Halvgræssene, der på disse steder ret ere i deres element. De hyppigste *Carex*-arter ere: *C. dioeca*, *C. teretiuscula*, *C. elongata*, *C. limosa*, *C. ampullacea* (sjælden *C. chordorrhiza*), medens for øvrigt *C. paniculata*, *C. stricta*, *C. Pseudocyperus*, *C. vesicaria* *C. ampullacea*, *C. riparia*, *C. paludosa* og *C. filiformis* findes både i de almindelige og hængedynds-moserne. Dernæst findes på hængedyndet *Eriophorum angustifolium*, *E. vaginatum* (hist og her også *E. alpinum* og *E. gracile*), *Scirpus pauciflorus*, (sjældnere *Rhynchospora alba* og *Cladium Mariscus*). Af Græsarter kunne nævnes *Glyceria plicata* og *G. fluitans*, af Sivplanter *Juncus filiformis*, *J. supinus*, *J. lamprocarpos* og *J. bufonius*; af Orchideer *Orchis incarnata* og *Epipactis palustris*; af Typhaceer *Typha latifolia* og *T. angustifolia*, samt *Sparganium ramosum*, *S. simplex* og *S. minimum*; end videre *Iris Pseudacorus*, *Hydrocharis Morsus Ranæ* og *Stratiotes aloides*, *Calla palustris* og *Acorus Calamus*, *Triglochin palustre* og *Scheuchzeria palustris* (den første alm., den anden ikke sjælden).

Også Dikotyledonerne tage en væsentlig del i mosernes bevoksning. *Drosera rotundifolia* er her en karakterplante; mindre alm. er *D. longifolia*. Den smukke *Pyrola rotundifolia* findes hist og her; ligeledes *Saxifraga Hirculus*. Almindelige ere *Stellaria uliginosa*, *S. palustris* og *Comarum palustre*. *Veronica Anagallis* og *V. Beccabunga* savnes sjælden på slige steder; ofte træffes *Utricularia vulgaris* og *U.*

minor; Galium saxatile, G. elongatum, G. palustre og *G. uliginosum* ere temmelig almindelige; den førstnævnte på tørrere steder, de andre ude i mosen. *Myosotis lingulata* er hyppig. En særdeles vigtig karakterplante er *Menyanthes trifoliata*, der opfylder store partier allerlængst ude i mosen; sammesteds træffes også gærne *Hottonia palustris*. *Lysimachia thyrsiflora* og *L. vulgaris* ere almindelige; *Viola epipsila* ikke sjælden. Af Skærmplanter høre til mosen *Hydrocotyle vulgaris* ved randen af vandet, *Helosciadium inundatum* ude i vandet, *Cicuta virosa, Sium latifolium, S. angustifolium, Oenanthe fistulosa, O. Phellandrium, Peucedanum palustre;* hist og her også *Archangelica littoralis*. — Dernæst må nævnes *Polygonum amphibium, Epilobium palustre, E. pubescens* og *E. hirsutum*; end videre *Lythrum Salicaria, Batrachium sceleratum, Nasturtium palustre* og *Cardamine amara; Hypericum tetrapterum* er hyppig. Af Kurvblomstrede må nævnes *Bidens tripartita* og *B. cernua* (hist og her træffes også *B. platycephala*), *Cineraria palustris*. Ude i vandet findes bægge *Nymphæa*-arter, tilligemed mange *Potamogeton*-arter, men disse ville vi nærmere betragte under søerne. Efterhanden som mosen vokser til, finde en del busk- og træagtige planter et godt tilhold i den; således *Empetrum nigrum, Calluna vulgaris, Erica Tetralix, Vaccinium uliginosum, V. Oxycoccus* og *V. Vitis Idæa; Andromeda polifolia*. End videre *Salix repens, S. aurita, Solanum Dulcamara*; ja tilsidst vokse større træer derude, som f. eks. *Pinus silvestris, Betula verrucosa* og *B. odorata, Rhamnus Frangula* og *R. cathartica, Salix cinerea, S. pentandra* og *Alnus glutinosa*.

g. Søer og åer. Nogle af de for moserne karakteristiske planter komme igen her, såsom *Nymphæa alba* og *Nuphar luteum*, der bægge ere temmelig almindelige; end videre en hel del *Potamogeton*-arter, der ordnede efter deres hyppighed, omtrent ville stille sig således: *P. natans, P. rufescens, P. perfoliatus, P. crispus, P. pectinatus, P. marinus, P. obtusifolius, P. lucens, P. gramineus, P. pusillus, P. zosteræfolius, P. acutifolius, P. coloratus. Zannichellia palustris* er ikke sjælden. *Butomus umbellatus* er temmelig almindelig; i de fleste småvande træffes også flere *Batrachium*-arter, som *B. heterophyllum*, *B. Petiveri*, *B. trichophyllum* og *B. circinnatum*. *Callitriche stagnalis* er alm., *C. autumnalis* træffes hist og her. Alle 4 danske *Lemna*-arter forekomme; den hyppigste er *L. minor;* derefter følge *L. trisulca*, *L. polyrrhiza* og *L. gibba*. *Myriophyllum spicatum* og *M. verticillatum* ere bægge hyppige, sjælden er *M. alterniflorum*, der dog i Gurre-sø findes i overordentlig mængde. *Ceratophyllum oxyacanthum* findes hist og her; *Hydrocharis Morsus Ranæ* er almindelig; *Stratiotes aloides* findes ikke allevegne, men hvor den optræder, er den gærne til stede i overvældende mængde, f. eks. i Jonstrup-egnen og i Lyngby-mose. *Hippuris vulgaris* er ikke sjælden i rindende vand. — Af Characeerne ere *Chara fragilis* og *C. hispida* de almindeligste; hyppige ere også *C. foetida* og *C. aspera*, sjældnere *C. ceratophylla*, *C. contraria*, *Nitella syncarpa* og *N. flexilis*.

Inde ved bredderne af søer og åer træffes *Scirpus lacustris*, *Eleocharis palustris* og *E. acicularis;* den sidste er næsten altid ledsaget af *Ranunculus reptans* og *Potamogeton marinus*. End videre *Phragmites communis* i stor mængde, dernæst *Iris Pseudacorus*, *Typha latifolia* og *T. angustifolia*, *Sparganium ramosum* og *S. simplex*, hist og her tillige *Acorus Calamus*. *Ranunculus Lingua* er alm.; af *Carex*-arter findes her navnlig *C. acuta*, *C. stricta* og *C. Oederi;* nogle steder optræde *Littorella lacustris* og *Limosella aquatica*. Til de almindelige søbredplanter høre end videre *Alisma Plantago* og *Rumex Hydrolapathum;* ved åbredden vokser desuden *Lycopus Europæus*, *Veronica Beccabunga*, *V. Anagallis*, *Epilobium hirsutum*, *Archangelica littoralis* og *Glyceria spectabilis*.

h. Strandbredderne ere to ganske forskellige slags, nemlig de sandede havbredder og de marskagtige strandenge. Hine findes langs Øresund og Kattegat, disse langs Kallebostrand og Isefjorden.

På de egentlige havbredder ere de sandflugt dæmpende Græsarter og Halvgræs karakterplanter; således *Psamma* *arenaria*, *Elymus arenarius*, *Agropyrum acutum* og *Carex arenaria;* dernæst findes her en del Gåsefodsplanter, som *Atriplex hastata*, *A. calotheca*, *A. littoralis*, *Chenopodina maritima* og *Salsola Kali*; i Helsingør-egnen findes den ellers sjældne *Atriplex Babingtonii* i større mængde. Af andre ægte strandplanter ere *Cakile maritima* og *Eryngium maritimum* almindelige. *Polygonum aviculare* optræder i mange skikkelser. *Halianthus peploides* er alm. Ude i havet spiller *Fucus vesiculosus* hovedrollen; derefter kommer *Zostera marina*, *Fucus serratus*, *Furcellaria fastigiata*, *Laminaria digitata*, *Chorda filum* og mange andre Alger. På det sandede, men dog græsbevoksede overdrev udfor Charlottenlund findes i mængde *Potentilla opaca* og *Vicia lathyroides*; på »Lappen«, en lignende lokalitet N. f. Kronborg, *Bromus hordeaceus*, *Festuca arenaria* og *Thalictrum minus*; i denne egn dækker *Salix repens* store sandstrækninger, ligesom det ved Hornbæk plantage er tilfældet med *Empetrum nigrum*. *Senecio viscosus* optræder i mængde som strandplante fra Kronborg langs kysten til Gilleleje.

På strandengene findes derimod en ægte marskvegetation. Således er *Salicornia herbacea* hyppig; ligeledes *Chenopodina maritima* og *Halimus pedunculatus*. Dernæst hører *Aster Tripolium* til strandengens karakterplanter; ligeledes *Artemisia maritima*, *Glyceria distans* og *G. maritima*. *Festuca littorea* findes både her og på den sandede havbred, samt undertiden ved søbredder inde i landet. *Scirpus maritimus* er alm. i flere former. Almindelige ere også *Triglochin maritimum*, *Plantago maritima* og *P. Coronopus*: flere *Erythræa*-arter forekomme, af hvilke *E. pulchella* er hyppigst. *Glaux maritima*, *Armeria vulgaris*, *Lepigonum leiospermum*, *L. marinum*, *Sagina stricta*, *Cochlearia officinalis*, *Lotus tenuis* og *Trifolium fragiferum* høre fremdeles til denne slags lokalitet; sjældnere er *Bupleurum tenuissimum*, *Apium graveolens*, *Statice rariflora*, *Armeria maritima* og *Cochlearia Danica*. *Astragalus Danicus* forekommer fl. st. ved Roskildefjord (som også inde i landet). I vandhuller er *Ruppia spi-*

ralis hyppig. Af sjældnere planter kan nævnes: *Iris spuria* på Saltholm, *Cnidium venosum* ved Kallebostrand, *Thrincia hirta*, *Hordeum pratense* ved Roskildefjord, *Samolus Valerandi*.

C. SÆREGNE VEGETATIONSFORHOLD.

Visse egne udmærke sig ved en egen og mærkelig vegetation. Vi skulle her nævne nogle af de vigtigste.

1. **Lersøen.** Dennes flora, der først er beskrevet af seminarielærer E. Rostrup, er især mærkelig ved den overordentlige mængde *Salix*-arter her findes. Hele strøget er så godt som opfyldt af Pile, og næsten alle bekendte danske arter forekomme; blandt dem de sjældne *Salix angustifolia*, *S. rosmarinifolia*, *S. ambigua*, *S. nigricans*, *S. hastata*, *S. acutifolia*, *S. amygdalina* og *S. cuspidata*. Til de øvrige sjældne planter her høre *Hieracium pratense*, der er til stede i stor mængde på flere steder, men ellers ikke er fundet andetsteds i Danmark. På engen ved mosens vestside er *Polygala amara* fundet; en plante, der i Danmark er særdeles sjælden.

2. **København.** Det er let forståeligt, at det liv, der rører sig i en stor søstad, kan give anledning til adskillige fremmede planters indvandring, og at der fra haverne og i fæstningsværkerne kan forvilde sig en del. Således fandtes, som bekendt, tidligere pa pladsen ved Thorvaldsens museum flere italienske planter, f. eks. *Trifolium resupinatum* og *Malva Nicæensis*, der mærkeligt nok bægge senere ere trufne ude på Amager ved Kastrup-mølle. *Malva Mauritiana* er fundet på glaciet ved Østerport, *Valerianella eriocarpa* på Østerbro. I det hele er der på voldene og glacierne mange usædvanlige planter, f. eks. *Salix undulata*, *S. acutifolia* og *S. vitellina*, end videre *Tulipa silvestris* i overordentlig mængde; dernæst *Ornithogalum nutans* og *O. umbellatum*; videre *Arum maculatum*, *Euphorbia Esula* og *Astragalus Cicer*, hver af de 3 sidste dog kun på et eneste sted. *Bunias orientalis* findes i stor mængde fra Nørre- til Østerport, *Lactuca Scariola* helt rundt om byen, ikke at tale om *Schedonorus sterilis* og *Lepidium ruderale*. *Senebiera Coronopus* findes fl. st. i og uden-

for byen, f. eks. ved »Götschens batteri« på Amager, hvor også *Amarantus Blitum*, *Chenopodium Vulvaria*, *Marrubium vulgare* og *Datura Stramonium* pleje at kunne træffes. *Onopordon Acanthium* er hyppig fl. st., *Rumex acutus* ligeledes (også *Rumex conspersus* er fundet et par steder). *Allium Scorodoprasum* og *A. vineale* findes i mængde mellem Nørre- og Østerport; i Kastellet er fundet *Lathyrus tuberosus*. *Parietaria erecta* og *Anagallis coerulea;* på Kristianshavns vold *Lathyrus latifolius*. *Chenopodium ficifolium*, *Matricaria discoidea* og *Oxalis corniculata* optræde som ukrud i haver og på ruderatpladser, tilligemed *Sinapis alba*, *Brassica nigra*, *Cannabis sativa* og *Phalaris Canariensis;* de to sidste måske fremkomne af affald fra fuglebure. I stadsgravene ere *Lemna polyrrhiza* og *Ceratophyllum oxyacanthum* fremherskende; nogle steder findes også *Hydrocharis Morsus ranæ* i mængde. På øen i Tivoli findes *Fragaria collina*, der er sjælden i Nordsjælland; ved St. Jørgens sø er fundet *Rumex palustris*.

3. **Vesterfælled og Flaskekroen.** Dette strøg er væsentligt en marskeng langs med Kallebostrand, og har derfor den før beskrevne marskvegetation; men en og anden særegenhed fortjæner at fremhæves. *Aster Tripolium*, *Triglochin maritimum*, *Glyceria distans*, *G. maritima*, *Plantago maritima*, *Lepigonum leiospermum*, *L. marinum*, *Sagina stricta*, *Atriplex hastata*, *A. calotheca*, *Halimus pedunculatus*, *Scirpus Tabernæmontani* og *S. maritimus* ere karakterplanter; hertil komme en del mindre almindelige vækster, såsom *Dipsacus silvestris* oppe ved den gamle jernbanedæmning, *Thrincia hirta* længere mod s. v., *Cnidium venosum* ud mod Flaskekroen, *Archangelica littoralis* og *Apium graveolens* ligeledes; *Althæa officinalis* ved et gærde ø. f. Flaskekroen; *Trifolium montanum*, en af de sjældneste danske planter, ved vejen længere mod vest; *Ranunculus polyanthemos* på mange steder, *Ononis hircina*, *Dianthus superbus*, *Atriplex longipes*, *Blitum botryoides*. Des værre bliver mere og mere af dette interessante strøg opdyrket.

4. Roskilde. Også i og omkring denne by ere vegetationsforholdene ganske mærkelige. I Klosterlunden findes en del smukke indenlandske og fremmede træer, deriblandt *Ornus Europæa* og *Salix stipularis.* I byens nordlige udkant vokser den sjældne *Scrophularia vernalis*, der dog i de sidste år er blevet meget tilbagetrængt; ved Maglekilde har adjunkt Thomsen fundet *Atropa Belladonna. Petasites officinalis* findes i stor mængde ned mod havnen, og *Parietaria erecta* er fundet ved St. Ibs kirke. Men mest interessant er dog strøget vest for byen; her findes *Ulmus effusa* som allétræ s. f. Bidstrup; her er den bekendte krathøj, på hvilken tidligere en del fremmede planter ere anbragte; af dem har *Scutellaria altissima* holdt sig, og blomstrer hvert år; desuden findes her, som flere steder i denne egn, *Orobanche major;* end videre *Vicia tenuifolia* og *Campanula glomerata.* Endnu for et par år siden iagttoges ved Bidstrup *Lathyrus tuberosus*; *Trifolium incarnatum* har vist sig forvildet på græsmarker. På græsplæner ved Bidstrup er fundet *Centaurea nigra*, *Onobrychis sativa* og *Crepis Nicæensis.* Mosen s. f. Bistrup er især mærkelig ved sin rigdom på *Schoenus ferrugineus*; desuden findes der *Sturmia Loeselii*, *Gymnadenia conopsea* og *Crepis præmorsa.* Ved vejen op til Boserup står et stort smukt eksemplar af *Populus tremuloides Michx.* Også den nærliggende Boserup-skov er interessant for botanikeren; her er f. eks. *Vicia dumetorum*, *Lathyrus niger*, *Viola mirabilis*, *Ajuga pyramidalis*, *Campanula latifolia*, *Geranium silvaticum*, *Vincetoxicum officinale* og *Morchella esculenta;* den sidste vokser ved en høj midt inde i skoven.

Den samme vegetation, som karakteriserer Bidstrup-mose, genfindes i Sengeløse-mose, hvor tillige *Splachnum ampullaceum* og *Preissia commutata* ere fundne.

5. Jonstrup-vang. Som denne er en af de få tilovers blevne egeskove, har den også blandt skovene en ganske særegen interesse i botanisk henseende. Flere planter, der ellers ere sjældne og sporadiske, optræde her i overvældende mængde, såsom *Laserpitium latifolium* og *Cirsium heterophyl-*

lum. Alle 3 *Anemone*-arter pryde om foråret den kratbevoksede skovbund, medens *Primula officinalis, Trollius Europæus* og *Orchis mascula* (senere tillige *O. maculata* og *Gymnadenia conopsea*) give de åbne steder et broget udseende. Til skovens fornemste prydelser hører *Pulmonaria angustifolia*, der findes flere steder; ligeledes er *Thesium ebracteatum* udbredt over flere større bakkestrøg, og findes her i langt større mængde end på de andre få voksesteder i Danmark. *Arnica montana* er til stede i mængde, dog kun på en lille strækning; derimod er *Crepis præmorsa* mere udbredt. Inde i krattet er *Viola mirabilis* almindelig; *Schedonorus asper* og *S. serotinus* ere hyppige. På åbne steder er den særdeles smukke *Trifolium alpestre* hyppig, og findes gærne i sammenhængende bevoksninger; sammen med den findes almindeligt *Helianthemum vulgare, Scorzonera humilis* og *Spiræa filipendula*, sjældnere *Brachypodium pinnatum* og *Serratula tinctoria*; på et enkelt sted tillige *Anthericum ramosum. Pimpinella magna*, som er almindelig, forekommer ofte rødblomstret. Foruden de førnævnte græsarter er *Hierochloa borealis* en af skovens karakterplanter; den findes i sumpede lavninger, sammen med *Viola epipsila. Melica nutans* er alm.; *Bromus commutatus* og *B. racemosus* findes på flere steder, medens *Trisetum flavescens* 'kun er iagttaget ved stien tæt udenfor skoven. Hist og her findes *Geranium sanguineum* og *Lathyrus vernus*; af mærkeligere *Carex*-arter kunne nævnes *C. pulicaris, C. cæspitosa, C. Hornschuchiana* og *C. montana*, af hvilke den sidste er meget alm. *Circæa alpina* findes i en ellemose, *Convallaria Polygonatum* fl. st. *Hypochoeris maculata* findes på åbne steder, dog mest udenfor skoven; *Rubus saxatilis* er alm., *Spiræa salicifolia* findes et sted midt inde i krattet. *Aquilegia vulgaris* vokser ved en sti langt ude i skoven; sammesteds er også *Primula farinosa* iagttaget. I moser ses fl. st. *Pedicularis silvatica.* Af usædvanlige træarter findes *Tilia parvifolia* i mængde, desuden *Prunus Padus* og *Carpinus Betulus* (der er sjælden i Nordsjælland), *Ulmus montana, Acer Pseudoplatanus* og *Alnus incana*, af buskvækster *Rham-*

nus catharticus, *Lonicera Xylosteum* (i mængde) og *Rosa tomentosa*. Føjes hertil *Equisetum hiemale*, der på flere steder findes i mængde, *Asplenium septentrionale*, der vokser på stengærdet ved skovens sydside, *Ophioglossum vulgatum*, der findes i mængde på en eng nær mod skovens vestende, *Botrychium Lunaria*, der er iagttaget på en bakke længere ude, *Lastrea cristata*, der vokser i en ellemose, *Cystopteris montana* der er hyppig på gærdet om skoven, *Polytrichum urnigerum*, der findes i mængde i en gammel sandgrav, *Georgia Mnemosynum*, der er iagttaget på hensmuldrende elletrunter, *Leucodon curtipendulus*, der er alm. på de gamle Eges stammer og grene, *Mnium affine*, der oftere er fundet fruktificerende og *Fissidens adiantoides*, der findes i en ellemose nær ved Seminariet, -- så vil det ses, at en botanisk ekskursion i Jonstrup-vang nok kan give et tilfredsstillende udbytte.

6. Søndersøen. Den mærkelige vegetation ved denne sø, der navnlig skyldes en påbegyndt, men igen standset udtørring og påfølgende besåning med udenlandsk græsfrø, er tidligere beskrevet i Botanisk tidsskr. 2det b. s. 255 ff. Her skal derfor blot anføres hovedresultaterne. På søens kratbevoksede nordskrænt findes bl. a. *Trifolium alpestre*, *Spiræa filipendula*, *Geranium sanguineum*, *Hypericum montanum*, *Helianthemum vulgare*, *Corydalis cava* (i stor mængde), *Laserpitium latifolium*, *Lathræa Squamaria*, *Melampyrum nemorosum*, *Convolvulus sepium*, *Origanum vulgare*, *Picris hieracioides*, *Scabiosa Columbaria*, *Polygonum dumetorum*, *Schedonorus serotinus*, *Phleum Boehmeri*, samt af Kryptogamer *Hypnum viticulosum*, *H. commutatum* og *Fegatella conica*. I moserne og på engene på søens øvrige sider findes *Lathyrus palustris*, *Stellaria crassifolia*, *Dianthus superbus*, *Saxifraga Hirculus*, *Viola epipsila*, *Pyrola rotundifolia*, *Utricularia intermedia*, *Primula farinosa*, *Stratiotes aloides*, *Herminium Monorchis*, *Carex limosa*, *C. dioeca* og *Calamagrostis neglecta*. Ved selve søbredden findes *Ranunculus reptans*, *Eleocharis acicularis* og *Potamogeton marinus* (hvilke 3 småplanter i nordsjælland ere næsten uadskillelige); af andre *Potamogeton*-

arter findes i søen bl. a. *P. zosteræfolius*, *P. obtusifolius* og *P. lucens;* (*P. crispus* og *P. perfoliatus* ere alm. der). *Bidens*-slægten er meget fremtrædende, og foruden de to almindelige arter findes *B. platycephala* fl. st. — Pa det med græsfrø besåede areal fremkom efterhånden en mængde dels danske, dels udenlandske planter, der ikke tidligere vare iagttagne her; flere af dem ere ved senere opdyrkning og afgræsning atter udryddede, men adskillige have hidtil holdt sig, og nogle af disse synes at kunne trodse ethvert forsøg på udryddelse; til dem hører *Erucastrum Pollichii*, der hver sommer blomstrer og fruktificerer rigeligt mange steder, end videre *Nasturtium silvestre*, *Papaver Rhoeas*, *Alopecurus nigricans*, *A. agrestis*, *Trisetum flavescens*, *Lolium multiflorum*, *Erigeron Canadense;* i mindre mængde findes den meget sjældne *Campanula patula* (der vist ikke for øjeblikket findes noget andet sted i Danmark), *Koeleria cristata*, *Onobrychis sativa*, *Dianthus prolifer*, *D. Carthusianorum*, *Alsine tenuifolia*, *Crepis Nicæensis*, *Centaurea nigra*, *Trifolium incarnatum* og *Galium silvestre.*

7. **Furesøens sydskrænt.** Denne er temmelig høj og stejl, stærkt skovbevokset og derfor meget beskygget (tilmed da den vender mod nord); dens vegetation er ret ejendommelig. Trævæksten består af de sædvanlige skovtræer, med indblanding af *Populus tremula* og *Larix Europæa*; af buske findes *Juniperus communis*, *Lonicera Xylosteum*, *Ribes nigrum* og *R. Grossularia*; ovenfor skrænten vokser *Rubus thyrsoideus.* *Primula elatior* findes på et sumpet sted ved skræntens fod; *Hieracium murorum* er alm., *Actæa spicata* hyppig. *Carex digitata* findes i mængde langs hele skrænten; *C. ericetorum* er fundet ovenfor den. På en lavning mod øst findes blandt andre Pile et stort smukt ekspl. af *Salix cuspidata.* Af Kryptogamer må nævnes *Blechnum Spicant*, der dog er sparsom, *Mnium affine* (fundet med frugt), *M. androgynum* (ligl.), *M. serratum* (foruden en overordentlig mængde af *M. hornum*), *M. stellare*, *M. rostratum*, *Bryum crudum*, *Distichium capillaceum* (i mængde), *Bartramia pomiformis*,

B. ityphylla, *Buxbaumia aphylla* (ovenfor skrænten), *Georgia Mnemosynum*, *Hypnum loreum*, *Preissia commutata*, *Fegatella conica* og *Peltigera venosa*.

8. **Lyngby-mose.** Denne er uden tvivl et af de for botanikeren interessanteste punkter i Danmark. Det er en stor hængedyndsstrækning, der udbreder sig i en god fjærdingvejs længde fra Frederiksdal til Lyngby, og begrænses mod nord af højt liggende marker, mod syd af den åbne sø (Lyngby-sø), dog er der sydvest for den sidste også et lille stykke mose. På hængedyndet er, især i midten, fremkommet et frodigt krat af mange arter træer og buske, som *Betula odorata* og *B. verrucosa*, *Salix pentandra* og *S. cinerea*, *Rhamnus Frangula*, *Pinus silvestris*; af den sidstnævnte art står et større træ midt ude i mosen, med yngre opvækst rundt omkring sig. Af lavere buskvækster er *Empetrum nigrum* udbredt på store strækninger; *Calluna vulgaris* er almindelig (derimod mangler *Erica Tetralix*). *Vaccinium uliginosum* findes fl. st. i mængde, og *Salix rosmarinifolia* er almindelig. Ovenfor mosens nordlige rand vokser *Vicia Cassubica* og *Campanula persicæfolia* ved Humletoft, *Juncus filiformis* lidt øst derfor; *Corydalis pumila* i et lille krat længere hen mod Lyngby, *Picris hieracioides* og *Cerastium arvense* langs med »Dronningestien«. I selve mosen findes en stor mængde ualmindelige og sjældne planter, som vi for oversigtens skyld ville ordne familievis.

Hepaticæ. *Aneura pinguis* i mængde, *A. multifida*, *Diplolæna Lyellii*, *Trichocolea Tomentella*, *Chiloscyphus pallescens*, *Lophocolea latifolia*, *Sphagnoecetis communis*, *Jungermannia anomala*, *J. connivens*, *Scapania irrigua*.

Musci. Foruden de almindelige hængedyndsmosser (*Sphagnum*, *Polytrichum*, *Hypnum* etc.) findes en mængde ualmindelige og sjældne arter, såsom *Sphagnum teres*, *S. rubellum*, *S. subsecundum*, *Fissidens adiantoides*, *Polytrichum strictum*, *P. gracile*, *Cinclidium Stygium* (i stor mængde; hyppigt frf.), *Dicranum palustre* (frf.), *D. Bergeri*, *Meesia longiseta*, *M. tristicha*, *Paludella squarrosa* (i mængde og frf.), *Hypnum vernicosum*, *H. trifarium*, *H. stramineum*, *H. giganteum*, *H. nitens*, *H. polygamum*, *H. Blandowii*.

Characeæ. *Chara hispida* * *rudis*, *Nitella syncarpa*.

Der findes sikkert flere ualmindelige Characeer, men på grund af den øvrige rige, for de fleste botanikere mere tillokkende vegetation, er mosen kun dårligt undersøgt i denne retning.

Filices. *Lastrea cristata*, *Blechnum Spicant*, (den sidste ovenfor mosen ved sydvestsiden). At *Lastrea Thelypteris* findes i mængde, er en selvfølge.

Cyperaceæ. *Cladium Mariscus* (i stor mængde), *Rhyncospora alba* (ligl.), *Scirpus pauciflorus*, *Eriophorum gracile*, *E. alpinum* (i stor mængde); også de 3 almindeligere *Eriophorum*-arter findes i mængde. *Carex chordorrhiza*, *C. elongata*, *C. limosa* (i stor mængde), *C. filiformis*. Desuden er *C. pauciflora* angivet af M. Vahl.

Typhaceæ. Alle danske arter af bægge slægter.

Aroideæ. *Acorus Calamus*, *Calla palustris*.

Fluviales. *Potamogeton obtusifolius*, *P. lucens*, etc.

Alismaceæ. *Scheuchzeria palustris* i overordentlig mængde.

Juncaceæ. *Juncus obtusiflorus* i mængde midt ude i mosen.

Orchideæ. *Orchis incarnata* fl. alb., *Epipactis palustris* fl. alb., *Listera ovata*, *Malaxis paludosa*, *Sturmia Loeselii*.

Hydrocharideæ. *Hydrocharis Morsus ranæ* og *Stratiotes aloides*, bægge i uhyre mængde.

Coniferæ. *Pinus silvestris* i mængde.

Betulineæ. *Betula verrucosa* og *B. odorata*, bægge i flere former.

Salicineæ. *Salix pentandra*, *S. rosmarinifolia* (foruden flere almindelige arter).

Synanthereæ. *Hieracium Gothicum*.

Rubiaceæ. *Galium elongatum*, o.s.v.

Lentibularieæ. *Utricularia vulgaris*, *U. intermedia*, *U. Bremii*, *U. minor*.

Umbelliferæ. *Cicuta virosa*, *Archangelica littoralis*.

Saxifragaceæ. *Saxifraga Hirculus* (på det syd for søen værende mindre mosestrøg).

Ranunculaceæ. *Ranunculus reptans* (ved Jernbanen).

Nymphæaceæ. Bægge danske arter i stor mængde.

Pyrolaceæ. *Pyrola rotundifolia* (i mængde).

Droseraceæ. *Drosera rotundifolia* er naturligvis alm.; men næsten ligeså udbredt er *D. longifolia*, der tillige optræder med formen *β. obovata*. Derimod mangler *D. intermedia*.

Hypericineæ. *Hypericum tetrapterum*.

Empetreæ. *Empetrum nigrum* i overordentlig mængde.

9. **Dronninggård**. Den lille i Furesøen udskydende halvø, på hvilken denne smukke gård er beliggende, er for største delen skovklædt, men der har tidligere, vistnok allerede i slutningen af forrige århundrede, været anbragt en hel del fremmede planter rundt omkring i skoven, både træer, buske og urter. Adskillige af disse planter have akklimatiseret sig, og have nu ganske karakter af vildt voksende. Af fremmede træer findes f. eks. *Castanea vulgaris*, *Abies Canadensis*, *Platanus occidentalis*, *Acer saccharinum* og *Quercus Cerris*; af buskvækster *Ptelea trifoliata*, *Daphne Mezereum*, *Spiræa salicifolia* (i stor mængde mange steder), *Vinca minor* (beklæder skovbunden på en stor strækning og forekommer både med blå og hvid blomst), *Ribes alpinum*, *Lonicera Tatarica*, *Ligustrum vulgare*, *Rosa pomifera*, *Sarothamnus vulgaris* o. fl.; af urteagtige vækster *Stenactis annua*, *Petasites albus*, *Doronicum Pardalianches*, *Centaurea montana*, *Dianthus barbatus* *Senecio Sarracenicus*, *Astrantia major*, *Viola odorata*, *Ornithogalum nutans*, *O. umbellatum* og *Linaria Cymbalaria*. Virkeligt vildt voksende ere *Arum maculatum*, der findes i mængde på lysthusøen mod nord, *Oxalis stricta*, der er et almindeligt ukrud i køkkenhaven og udenfor samme, *Calamagrostis arundinacea*, der findes i skoven øst for gården; oppe ved avlsgården findes *Geranium Pyrenaicum* og *Fragaria elatior* på et jorddige, samt *Ulmus suberosa;* den sidste forekommer også ved kaningården. Fra moser ved Dronninggård ere flere

planter angivne, der på grund af udtørring nu mere eller mindre ere forsvundne, som *Salix rubra*, *Polemonium coeruleum*, *Cladium Mariscus* o. fl. Den af Kylling fra Dronninggård angivne *Scolopendrium officinarum* er også for længe siden forsvunden. Flere gode Mosser findes her, såsom *Dicranum majus*, *Bartramia ityphylla*, *Fontinalis antipyretica*, *Hypnum undulatum* (i mængde og frf.).

10. Brede-bakker. Under dette navn forstås her det højdedrag, som strækker sig på højre side af mølleåen fra Fuglevad til Brede, en lille fjærdingvej langt. Det er for det meste bevokset med skov og krat, og voksested for en del sjældnere planter. Langs med stien fra Fuglevad vokser på skrænten *Bartramia ityphylla*, *B. pomiformis* og *Mnium serratum*; længere frem kommer man til en indsænkning, i hvilken *Valerianella Morisonii* er funden som ukrud i sæden, sammen med *Setaria viridis* og *Veronica verna*, hvilken sidste også findes på en udyrket skrænt. Derpå kommer den egentlige »Brede-bakke«, på hvis forreste nøgne del *Thesium ebracteatum* findes øverst oppe, dog kun på en lille plet; i krattet på denne bakke vokser *Anthericum ramosum*, *Scorzonera humilis*, *Geranium sanguineum*, *G. silvaticum*, *Vincetoxicum officinale*, *Campanula persicæfolia*, *Rubus Wahlbergii*, *Phleum Boehmeri*, *Platanthera solstitialis a. latiflora*, *Hypochoeris maculata*, *Vicia Cassubica*, *Melampyrum nemorosum*, *Actæa spicata* og *Convallaria Polygonatum*. Flere af disse findes også længere op mod Brede, og endelig vokser på nogle græsklædte skrænter tæt oppe ved fabriken den meget sjældne *Cerastium strigosum* (blandt C. semidecandrum).

11. Gurre-sø. Også denne lokalitet er meget tiltrækkende. Vi ville i tankerne foretage en vandring rundt om søen. Denne er mod n. o., n., n. v. og s. v. tæt omkranset af skov (Horserød-hegn og Gurre-hegn); mod s. o. er Sophienholms marker, mod v. en stor hedemose, og mod s. den gamle slotsruin. Bredderne ere mest grusede og stenede; kun på vestsiden findes mere dyndede strækninger. Mod nord er nedenfor den egentlige skov et lavt krat af El, Birk, Nåletræer og Pile.

Begynde vi på slotsruinen, da findes her foruden flere indførte planter (som *Stenactis speciosa*, *Aster Novæ Angliæ* og *Clematis Viticella*) *Linaria genistæfolia*, der vokser på ydermurene ganske som vild, skønt den jo vistnok oprindeligt må være plantet inde på ruinpladsen, hvor den imidlertid nu ikke findes. Udenfor ruinen er ved vejen til Gurre plantet nogle ekspl. af *Sorbus Fennica*, der også er fundet som vild eller forvildet i en mose længere mod nord. Går vi omkring den lange smalle sidebugt, søen danner ved sit sydostlige hjørne, træffe vi på *Spiræa salicifolia* og *S. tomentosa*, (hvilken sidste også findes ved nordsiden); ved søbredden vokser tillige *Juncus alpinus β rariflorus* og *J. supinus β repens* og *γ fluitans*. Flere *Potamogeton*-arter (*P. gramineus*, *P. marinus*, *P. perfoliatus* etc.) vokse her. *Myriophyllum alterniflorum* findes her, som overalt i søen, med udelukkelse af de to almindelige arter af denne slægt. *Ranunculus reptans* findes som sædvanligt sammen med *Potamogeton marinus* og *Eleocharis acicularis*; ligeledes findes to andre »selskabsplanter«, *Radiola millegrana* og *Centunculus minimus*, her som flere steder ved søen. Nedenfor Ørsholt findes *Pedicularis silvatica* og *Lycopodium Selago*, og lidt nordligere den særdeles sjældne og udmærkede *Botrychium rutæfolium* og *Drosera intermedia*, hvilken sidste her ses på mange steder i mængde. Langs nordostbredden vokser *Isoëtes echinospora*; den kommer senere igen omme ved sydvestsiden; omtrent samtidig med den begynder *Lobelia Dortmanna* at vise sig; også den kommer igen ved vestsiden. Her oppe ved søens nordbred findes end videre *Salix ambigua*, *Osmunda regalis* og *Littorella lacustris*. I en mose ved nordvestsiden findes *Rhyncospora alba* og *Eriophorum alpinum*, og i den førnævnte hedemose *Campylopus torfaceus*; i samme mose træffes Hugorme. Sydligere komme *Isoëtes echinospora* og *Lobelia Dortmanna* igen, og nede i Gurre vang findes *Lysimachia punctata* ganske som vildt voksende, uagtet den jo vistnok er indplantet der for ikke længe siden. Ligeledes *Digitalis purpurea.*

På tuerne ved Gurre-sø er også *Rubus Chamæmorus* iagttaget; den findes desuden i en mose lidt øst for søen; sammesteds vokser *Lycopodium annotinum*, *L. inundatum* og *Scirpus cæspitosus.* I en mose vest for søen findes *Rhyncospora fusca*, der ellers kun er bekendt fra halvøen.

12. Hellebæk. Ved dette sted deler interessen sig mellem strandbredden, småsøerne i og udenfor skoven og selve skoven. På strandbredden vokser *Polygonum Raji* og *Atriplex Babingtonii*; i et par af dammene findes *Potamogeton zosteræfolius*, *P. Zizii*, *P. lucens*, *P. acutifolius* og *Leersia oryzoides;* i skoven *Struthiopteris Germanica*, *Rubus dumetorum*, *R. discolor*, *R. affinis* og *R. Wahlbergii*, samt *Circæa intermedia;* omkring byen desuden *Erigeron Canadensis*, *Oenothera muricata* og flere *Rosa*-arter, som *R. rubiginosa β. horrida*, *R. inodora*, *R. canina* var. *dumetorum*, *R. can.* var. *collina* *R. coriifolia*, og i Rostgårds dam s. f. byen *Juncus filiformis*, *Peplis portula*, *Centunculus minimus*, *Bidens platycephala* og fremfor alt *Bulliarda aquatica*, der i millionvis bedækker den midterste dybeste del af dammen. Muligvis begunstiges denne plantes velbefindende her ved den omstændighed, at dammen hvert efterår fyldes med vand, der så udtappes om sommeren.

13. Hornbæk plantage. Denne skovstrækning, der for en væsentlig del består af Nåletræer (hvoriblandt usædvanligt store ekspl. af *Juniperus communis*), er anlagt på gamle klitter i slutningen af forrige århundrede. Ud mod havet beklæder den steile skrænter, og nedenfor disse findes krat af Nåletræer, Lyng og *Empetrum* blandet med *Grimmia*-, *Cladonia*- og *Stereocaulon*-arter. Oppe i skoven findes *Galeobdolon luteum*, der er sjælden i Nordsjælland, *Hieracium anfractum*, *Listera cordata* (i stor mængde), *Corallorhiza ericetorum*, *Lycopodium annotinum*, *Salix ambigua*, *Poa costata* samt alle danske *Pyrola*-arter, af hvilke *P. secunda* og *P. minor* ere meget hyppige; *P. uniflora* er også temmelig stærkt fremtrædende, medens *P. media* og *P. chlorantha* ere hver kun iagttagne på ét sted og i ringe mængde; *P. rotundifolia*, der ellers er en sumpplante, findes her mærkeligt nok flere steder ovenfor den høje skrænt ud mod havet.

14. **Nordskoven i Hornsherred.** Denne betydelige skovstrækning er temmelig ensformig, men dog ikke uden interesse. Store strækninger ere bevoksede med Lyng, Bøller og Ørnebregner; en del af bevoksningen er Nåleskov, og da meget store partier af skoven ere sumpede, findes der en forbavsende mængde El. På strandengene nedenfor skovens nordostside forefindes foruden den sædvanlige marskvegetation *Statice rariflora* var. *Danica* i mængde. Men det mærkeligte ved skoven er de 3 berømte Kæmpe-ege. Den mindste af disse, »Sno-egen«, har sit navn af, at den furede stammes ribber ere spiralformigt og temmelig regelmæssigt snoede omkring en midtaxe; stammen er næsten cylindrisk, og kun en halv snes alen høj, men 26 fod i omfang; den har åbenbart været langt højere, og er foroven uregelmæssigt afbrudt, men har dog en mægtig krone af friske grene. Den anden Eg, »Storke-egen«, er meget højere, men dog også ødelagt i toppen; den har et par alen fra jorden et omfang af 36 fod, men aftager kendeligt i tykkelse opefter; dens sidegrene begynde langt nede; ligge vandret, og ere så lange og svære, at man for at forhindre deres ødelæggelse har måttet understøttet flere af dem med stivere. Dette mærkværdige træ står ligesom det forrige gemt inde i den tætteste del af den vildsomme sumpede skov. Den tredje Eg, »Konge-egen«, er 42 fod i omfang, men ganske hul og næsten ødelagt, så at stammens 3 adskilte dele må sammenholdes med jernstænger; inde i stammens hulhed kunne 3 ryttere få plads. At dette træ i århundreder har befundet sig i denne halvopløste tilstand, kan skønnes deraf, at stammestykkerne også på den indadvendte side ere beklædte med bark. Foroven findes dog en mængde friske grene. Alle 3 Ege høre til den almindelige art (*Quercus pedunculata*).

D. SAMMENLIGNING MED ANDRE DANSKE EGNE
(Slesvig ikke medregnet)
OG ARTERNES ANTAL.

1. Følgende i andre egne af Danmark forekommende planter mangle i Nordostsjælland:

Equisetum variegatum (J.)
Asplenium Adiantum nigrum (B.)
Lycopodium Chamæcyparissus (J., B.)
Selaginella spinulosa (J.)
Echinochloa Crus galli (L., Falst.)
Psamma Baltica (Langel., L., Falst., Bornh., S.-Sj.)
Koeleria glauca (J.)
Aira uliginosa (J.)
Poa bulbosa (Bornh.)
Schedonorus tectorum (F., S.-Sj.)
Festuca silvatica (J., S.-Sj.)
Agropyrum strictum (Ærø)
— obtusiusculum (J., L.)
— pungens (Stevns)
Hordeum silvaticum (J., Fyen, L., Falst., S.-Sj.)
Eleocharis multicaulis (J.)
Scirpus parvulus (Loll., S.V.-Sjæll.)
Carex incurva (J.)
— Boenninghauseniana (S.-Sj.)
Potamogeton fluitans (J., F.)
— polygonifolius (J., F., B.)
— nitens (Møen, L., J.)
— densus (J.)
— trichoides (Falst.)
— zosteraceus (J.)
Najas marina (S.V.-Sj.)
Zostera minor? (J., F., L., Falst.)
Alisma natans (J.)
Narthecium ossifragum (J., F.)
Juncus Balticus (J., B.)
— acutiflorus (J.)
— atricapillus (J.)
— tenuis (Ærø)
— pygmæus (J.)
Luzula maxima (J., F.)
Gagea arvensis (L., Falst., Møen, B.)
Allium carinatum (F., Falst., B.)
Orchis fusca (M., J.)
— sambucina (J., S.-Sj., B.)
Anacamptis pyramidalis (M., S.-Sj.)
Coeloglossum viride (V.-Sj., Falst., B., J.)
Ophrys Myodes (S.-Sj.)
Epipogon aphyllum (M., S.-Sj.)
Cephalanthera rubra (M., S.-Sj., J.)
— grandiflora (M., S.-Sj.)
Epipactis atrorubens (M.)
Spiranthes autumnalis (Falst., B., S.-Sj.)
Taxus baccata (J.)
Quercus sessiliflora (J., S.V.-Sj., B.)
Beta maritima (J., F., V.-Sj., Ærø)
Atriplex arenaria? (J., Falst.)
Polygonum viviparum (J.)
Rumex Hippolapathum (J.)
Hippophaë rhamnoides (J., Falst., B., S.V.-Sj., F., M.)
Aristolochia Clematitis (J., Falst.)
Scabiosa svaveolens (N.V.-Sj.)
Tragopogon porrifolius (J., S.V.-Sj., L., Falst., B.)
Hieracium integrifolium (J.)
Centaurea Phrygia (J., F.)
Echinops sphærocephalus (V.-Sj., F.)
Petasites spurius (B., Falst., S.-Sj.)
Cotula coronopifolia (J., Thorseng, Ærø)
Gnaphalium luteo-album (B.)
Jnula Conyza (J., F., B.)
— dysenterica (L., Falst., M., F., V.-Sj.)
— erucæfolius (J., F., Langel., L., B.)
— paludosus (J., S.-Sj.)
Cineraria campestris (J.)
Asperula tinctoria (J.)
Linnæa borealis (J.)
Mentha rotundifolia (B., S.-Sj.)
Brunella grandiflora (J.)
Stachys annua (Falst., B.)
Galeopsis ochroleuca (J.)
— angustifolia (M.)
Leonurus Marrubiastrum (L.)
Stenhammaria maritima (J.)
Orobanche Cirsii (J.)
— minor (F.)
— Picridis (S.-Sj.)
Utricularia neglecta (J.)
Primula grandiflora (J., F., L., B., Møen, N.V.-Sj.)
Helosciadium repens (F.)
Oenanthe Lachenalii (S.-Sj., Falst., F., J.)
Haloscias Scoticum (J.)
Peucedanum Oreoselinum (B.)
Caucalis daucoides (Møen)
Viscum album (S.-Sj., L., J.)
Chrysosplenium oppositifolium (J., F., S.-Sj.)
Ranunculus lanuginosus (J., F.)
— arvensis (L., Falst., M., B., S.-Sj., F.)
Batrachium hederaceum (J., F.)

Batrachium peltatum (J.)
— marinum (J., V.-Sj.)
Glaucium luteum (J.)
Fumaria capreolata (J., M.)
— Vaillantii (J.)
Cardamine impatiens (J., F., M.)
Arabis arenosa (M., S.-Sj.)
Nasturtium anceps (J.)
Draba incana (J.)
Lunaria rediviva (J., B.)
Erysimum hieraciifolium (M.)
Subularia aquatica (J.)
Viola uliginosa (B.)
Bryonia dioeca (J., F.)
Corrigiola littoralis (J.)
Spergula vernalis (B.)
Sagina subulata (J., F.)
Silene maritima (J.)
— Otites (J.)
Elatine hexandra (J.)
Polygala depressa (J.)
Ilex Aquifolium (J., F.)
Geranium lucidum? (S.-Sj., B.)
Cotoneaster vulgaris (B.)
Sorbus torminalis (B., S.V.-Sj.)
Poterium dictyocarpum (B., J.)
Rubus vestitus (J., F., L., Falst., Møen, S.-Sj.)
— vulgaris (J.)
— Sprengelii (J., F., Falst., S.-Sj.)
— hirtus (J.)
— glandulosus (J.)
— serpens (J., F.)
Potentilla verna (J., F., Møen, N.V.-Sj., B.)
— incana (N.V.-Sj., B.)
— collina (B.)
Genista Anglica (J., F.)
— Germanica (J.)
— tinctoria (J., F.)
— pilosa (J.)
Trifolium filiforme (J., L., S.V.-Sj.)
Tetragonolobus maritimus (V.-S., B., L., Falst., J., Ærø)
Vicia Orobus (J.)
Lathyrus heterophyllus (L.)
Ornithopus perpusillus (J., F., S.-Sj.).

2. Efterfølgende danske planter ere sjældnere i Nordostsjælland end i flere andre egne:

Bromus arvensis.
Alisma ranunculoides.
Epipactis latifolia.
Carpinus Betulus.
Valeriana Morisonii.
Dipsacus silvestris.
Marrubium vulgare.
Galeobdolon luteum.
Nepeta Cataria.
Teucrium Scordium.
Thymus Chamædrys.
Verbena officinalis.
Antirrhinum Orontium.
Linaria Elatine.
Scrophularia aquatica.
Melampyrum arvense.
Veronica opaca.
— triphyllos.
Verbascum Thapsus.
Lysimachia nummularia.
Scandix Pecten Veneris.
Neslia paniculata.
Erysimum cheiranthoides.
Acer campestre.
Hypericum hirsutum.
Melilotus officinalis.
Trifolium striatum.

3. Følgende ere hyppigere i Nordostsjælland end på de fleste andre steder:

Poa costata.
Schedonorus serotinus.
Eleocharis acicularis.
Calla palustris.
Potamogeton marinus.
Scheuchzeria palustris.
Juncus squarrosus.
Stratiotes aloides.
Polygonum strictum.
Plantago media.
Crepis præmorsa.
Scorzonera humilis.
Cirsium heterophyllum.
Bidens platycephala.
Galium saxatile.
Thymus Serpyllum.
Myosotis lingulata.
Verbascum thapsiforme.
Veronica verna.
Melampyrum nemorosum.
Lysimachia thyrsiflora.
Primula farinosa.

Tricntalis Europæa.
Vaccinium Myrtillus.
— uliginosus.
— Vitis Idæa.
Pimpinella magna.
Saxifraga Hirculus.
Ranunculus reptans.
Trollius Europæus.
Helianthemum vulgare.
Geranium sanguineum.
— palustre.
Agrimonia odorata.
Spiræa filipendula.
Prunus Padus.

4. Følgende nordostsjællandske planter mangle i den øvrige del af Sjælland.

Asplenium Ruta muraria.
— septentrionale.
Botrychium rutæfolium.
Lycopodium annotinum.
Alopecurus agrestis.
Poa fertilis.
Festuca arenaria.
Eriophorum gracile.
Rhyncospora alba.
Carex limosa.
Convallaria verticillata.
Iris spuria.
Ulmus effusa.
Salix cuspidata.
Chenopodium Vulvaria.
Blitum botryoides.
Amarantus Blitum.
Rumex acutus.
— palustris.
Hieracium aurantiacum.
— tridentatum.
— Gothicum.
Cirsium heterophyllum.
Phyteuma spicatum.
Verbascum Lychnitis.
Arctostaphylos Uva ursi.
Falcaria Rivini.
Cnidium venosum.
Cornus Suecica.
Sedum Boloniense.
Ribes alpinum.
Pulsatilla vulgaris.
Bunias orientalis.
Nasturtium silvestre.
Hesperis matronalis.
Pyrola uniflora.
— media.
Montia rivularis.
Cerastium pumilum.
Melandrium noctiflorum.
Hypericum pulchrum.
Euphorbia Esula.
Myriophyllum alterniflorum.
Rosa inodora.
— coriifolia.
Potentilla Norvegica.
Sarothamnus scoparius.

5. Følgende nordostsjællandske planter mangle på det øvrige Sjælland og på de øvrige danske øer, men findes i Jylland:

Isoëtes echinospora.
Lycopodium complanatum.
Calamagrostis Langsdorffii.
— neglecta.
Koeleria cristata.
Schoenus nigricans.
Rhyncospora fusca.
Carex pauciflora.
— montana.
Juncus alpinus.
Listera cordata.
Salix undulata.
— hastata.
Rumex conspersus.
— domesticus.
Lobelia Dortmanna.
Galium silvestre.
Mentha gentilis.
Utricularia Bremii.
Polygala amara.
Mercurialis annua.
Oxalis corniculata.
Rosa pimpinellæfolia.
Rubus Chamæmorus.
— affinis.
Trifolium alpestre.

6. Følgende ere ikke fundne i andre egne af Danmark:

Leersia oryzoides.
Digitaria sanguinalis.
Carex cyperoides.
— chordorrhiza.

(Carex Buxbaumii).
Luzula albida.
Anthericum ramosum.
Salix stipularis.
— rosmarinifolia.
Chenopodium ficifolium.
Atriplex longipes.
Polygonum Raji.
Thesium ebracteatum.
Lactuca macrophylla.
Crepis Nicæensis.
Hieracium pratense.
— anfractum.
Centaurea nigra.
Matricaria discoidea.
Campanula patula.
Nepeta nuda.
Scutellaria altissima.
Pulmonaria angustifolia.
Myosotis sparsiflora.
Solanum villosum.
Linaria genistæfolia.
Veronica peregrina.
Laserpitium latifolium.
Bulliarda aquatica.
Erucastrum Pollichii.
Brassica lanceolata.
Pyrola chlorantha.
Alsine tenuifolia.
Silene dichotoma.
Dianthus Carthusianorum.
Malva Mauritiana.
— Nicæensis.
Elatine Hydropiper.
Impatiens parviflora.
Oenothera muricata.
Astragalus Cicer.
Lathyrus tuberosus.
Trifolium resupinatum.

7. Sammenstilles Nordostsjællands Blomsterplanter og Karkryptogamer med Lollands, Falsters og den sydfyenske øgårds (jfr. vedkommende afhandlinger af E. Rostrup, H. P. Koch og M. T. Lange), bliver resultatet følgende:

Låland	94	familier.	418	slægter.	927	arter.
Falster	95	—	405	—	915	—
Sydfyenske øgrd	89	—	394	—	882	—
Nordostsjæll	101	—	460	—	1167	—

8. De i Nordostsjællands flora repræsenterede plantefamilier følge, ordnede efter arts-antallet, efter hverandre således:

1.	Fungi	? .
2.	Musci	226.
3.	Lichenes	123.
4.	Synanthereæ	113.
5.	Gramineæ	99.
6.	Cyperaceæ	71.
7.	Hepaticæ	63.
8.	Papilionaceæ	54.
9.	Cruciferæ	50.
10.	Rosaceæ	45.
11.	Scrophularineæ	44.
12.	Umbelliferæ	40.
13.	Labiatæ	37.
14.	Salicineæ	32.
15.	Ranunculaceæ	31.
16.	Polygoneæ	28.
17.	Fluviales	24.
18.	Salsolaceæ	23.
19.	Alsinaceæ	
20.	Orchideæ	22.
21.	Filices	21.
22.	Asperifoliæ	
23.	Juncaceæ	18.
24.	Silenaceæ	
25.	Primulaceæ	14.
26.	Characeæ	13.
27.	Rubiaceæ	
28.	Liliaceæ	12.
29.	Geraniaceæ	
30.	Onagrarieæ	
31.	Campanulaceæ	10.
32.	Solaneæ	
33.	Violarieæ	9.
34.	Paronychieæ	
35.	Gentianeæ	8.
36.	Ericineæ	
37.	Crassulaceæ	
38.	Pomaceæ	

39. Equisetaceæ
40. Alismaceæ
41. Smilaceæ .... 7.
42. Coniferæ
43. Hypericineæ
44. Plantagineæ
45. Caprifoliaceæ
46. Pyrolaceæ .... 6.
47. Malvaceæ
48. Euphorbiaceæ
49. Drupaceæ
50. Lycopodiaceæ
51. Typhaceæ
52. Valerianeæ
53. Dipsaceæ .... 5.
54. Lentibulariæ
55. Papaveraceæ
56. Fumariaceæ
57. Lemnaceæ
58. Betulineæ
59. Cupuliferæ
60. Ulmaceæ
61. Urticaceæ
62. Plumbagineæ .... 4.
63. Cuscutineæ
64. Saxifragaceæ
65. Ribesiaceæ
66. Droseraceæ
67. Halorrhageæ
68. Aroideæ
69. Narcissineæ
70. Callitrichineæ
71. Oleineæ .... 3.
72. Tiliaceæ
73. Acerineæ
74. Frangulaceæ .... 3.
75. Oxalideæ
76. Irideæ
77. Hydrocharideæ
78. Ceratophylleæ
79. Convolvulaceæ
80. Orobancheæ
81. Araliaceæ
82. Corneæ
83. Nymphæaceæ .... 2.
84. Monotropeæ
85. Portulaceæ
86. Polygaleæ
87. Lineæ
88. Balsamineæ
89. Lythrarieæ
90. Rhizocarpeæ
91. Isoëteæ
92. Myriceæ
93. Amarantaceæ
94. Santalaceæ
95. Thymeleæ
96. Ambrosieæ
97. Lobeliaceæ
98. Apocyneæ .... 1.
99. Asclepiadeæ
100. Verbenaceæ
101. Berberideæ
102. Resedaceæ
103. Cistineæ
104. Cucurbitaceæ
105. Elatineæ
106. Hippocastaneœ
107. Empetreæ

E. FORTEGNELSE OVER DE I NORDOSTSJÆLLAND FUNDNE VILDT VOKSENDE OG FORVILDEDE PLANTER.

(Fungi og Algæ ikke medregnede).

1. Lichenes.

1. Lichina confinis (O. F. Müll.). Trekroner, Helsingør (Horn).
2. Collema crispum (L.). Furesøens Sydskrænt, Humletoft, bastion v. Kronborg (Grønl.).
3. — microphyllum Ach. På bøgetræer i Københavns omegn (Schum.), Julebækshuset v. Helsingør (J. Lge.).
4. Leptogium palmatum (Huds.). Julebækshuset (Grønl.).
5. — lacerum (Sw.). T. alm. (Br. og Rostr.), Furesøens sydskrænt (H. M.).
6. — subtile (Schrad.). »Temmelig almindelig paa Øerne« (Br. og R.).
7. Usnea barbata (L.). T. hyppig, især på gamle Nåletræer. Ruderhegn, Hornbæk-plantage, Frederiksdal, Bagsværd-

skov på Birk (H. M.); frf. v. Birkerød (Schum.), Gels-skov (Rostr.), Teglstrup-hegn (Grønl.). Var. hirta, hyppig på gammelt ved, f. eks. gærdet om Dyrehaven.

8. Cornicularia jubata (L.). Hornbæk-plantage, Charlottenlund (Grønl.)

9. — aculeata (Ehr.). T. hyppig: Bringe (H. M.), Hornbæk-strand, Julebæk (Grønl.), Tisvilde (Feilb.). Var. muricata, Hornbæk-plantage (Br. og R.).

10. Ramalina polymorpha Ach. a. fraxinea (L.). Alm.

— — b. fastigiata (Pers.). Ikke sj.: Jonstrup (H. M.) Dyrehaven, Charlottenlund, Hellebæk (Grønl.).

— — c. calicaris (L.). Tisvilde (Grønl.), Gurre-vang (J. Lge.), Hornbæk-plantage (H. M.).

— — e. farinacea (L.). Alm. på træer; hist og her på plankeværk: Frederiksdal, Ruderhegn (H. M.).

— — f. pollinaria (Ach.). Charlottenlund (Grønl.).

11. Stereocaulon paschale (L.). a. coralloides (Fr.). Lillerød (Grønl.), på sten ved Lersøen (Feilb.).

— — b. tomentosum (Fr.). Hornbæk-plantage (H. M.), Frederiksborg (Rostr.), Tisvilde (Grønl.).

12. — condensatum Hoffm. Hornbæk-plantage (Rostr.).

13. Cladonia gracilis (L.). Alm. i flere former: gracilis Nyl., Hornbæk, Tibirke (Rostr.); pyxidata (L.) alm., fimbriata (L.) ligl., cornuta (L.) osv.; f. degenerans (Flke.), Gels-skov (Rostr.); f. radiata Fl. D., Dyrehaven, Kloppenborg-hegn (Grønl.).

— — β. alcicornis (Lightf.). Hornbæk (Rostr.), Tisvilde (Feilb. Herb.).

— — δ. cariosa (Ach.). Ikke sj. (Br. og R.).

— — ε. botrytes (Hagen). Hellebæk (J. Lge.).

14. — coccifera Br. et R. a. cornucopioides (L.). Hornbæk (Rostr.), Jonstrup-vang, n. f. Tikøb (H. M.).

— — b. digitata (L.). Teglstrup-hegn (Grønl.), Dyrehaven (Feilb.), Nordskoven v. Jægerspris (H. M.), var. crenulata, Bølle-mose i Dyrehaven (Rostr.).

— — c. macilenta (Ehrh.). Bølle-mose i Dyrehaven (Rostr.), Rudersdals-mose (Grønl.).

15. — furcata (Huds.). a. squamosa Br. et R. Teglstrup-hegn (Grønl.).

— — b. crispata (Ach.). Ved sydvestsiden af Farum-sø (H. M.).

— — d. cæspiticia (Pers.). Marianelund v. Gurre (Grønl.).

— — e. racemosa (Hoffm.). Alm. Jonstrup-vang (H. M.).

— — f. pungens (Ach.). T. alm., Dyrehaven (Grønl.).

16. — rangiferina (L.). T. alm., f. eks. Jonstrup-vang, Store Hareskov, Gurre (H. M.).

17. Cladonia uncialis (L.). Mose v. Gurre (H. M.), Hornbæk, Bøllemose (Rostr.).
18. Umbilicaria polyphylla (L.) f. flocculosa (Wulf.) Rørtang (Liebm. herb.).
19. Peltigera canina (L.). a. membranacea Ach. Alm., Jonstrup, Lille Hareskov, Gribskov o. s. v. (H. M.).

— — b. rufescens (Weis.). Lersøen (Rostr.), Dyrehaven (Grønl.), Lyngby-mose, Furesøens sydskrænt (H. M.).

— — c. polydactyla (Neck.). Kalkværket v. Hesttangsmølle (H. M.), Odinshøj, Kloppenborg-hegn (Grønl.).

— — d. malacea (Ach.). Gribskov, Furesøens sydskrænt, Lillerød, Kloppenborg-hegn (Grønl.).

20. — aphthosa (L.). Det nordostl. Sjæll. (Schum. herb.).
21. — horizontalis (L.). Ruderhegn (Rostr.).
22. — venosa (L.). Mell. Ørholm og Nymølle, Bagsværd (Schum.), Furesøens sydskr. (Rostr.).
23. Cetraria sæpincola (Ehrh.). Dyrehaven (Grønl.).
24. — glauca (L.). Gels-skov, Dyrehaven (Rostr.), Tibirke (J. Lge.); f. fallax (Web.), Jonstrup (Grønl.).
25. — juniperina (L.). Plankeværk v. Eremitagen (Feilb.).
26. Evernia prunastri (L.). Alm., f. eks. Kulhus, Frederiksdal (H. M.), meg. sj. frf.: Gels-skov (Rostr.).
27. — furfuracea (L.). Dyrehaven (Grønl.), Hornbæk (Rostr.).
28. Sticta scrobiculata (Scop.). Hellebæk (Br.).
29. — pulmonaria (L.). Frederiksdal (Rostr.), Hellebæk, Gribskov, Lillerød (Grønl.), Jonstrup, Store Hareskov i mængde og frf. (H. M.).
30. Parmelia conspersa (Ehrh.). Alm. f. eks. Jonstrup-vang (H. M.).
31. — Mougeottii Schaer. Lillerød (Br.).
32. — ambigua (Wulf.). Dyrehaven (Br., Feilb.).
33. — saxatilis (L.). Alm.
34. — physodes (L.). Alm., meget sj. frf.: på Birk i Teglstruphegn (Grønl.).
35. — Acetabulum (Neck.). Bernstorf-allé (Rostr.), Dyrehaven (Br.).
36. — olivacea (L.). Alm. i flere former.
37. Xanthoria parietina (L.). Yderst alm. i flere former.
38. Physcia ciliaris (L.). Alm.
39. — pulverulenta (Schreb.). Alm.
40. — aquila (Ach.). Vestrup, Arresø (Rostr.), Snekkersten (Grønl.).
41. — stellaris (L.). Alm. i flere former; f. cæsia (Hoffm.), på et stengærde v. Hellebæk (Grønl.).

— — f. hispida (Schreb.). I overordentlig mængde på Slåen på Furesøens nordskrænt (Hill.).

42. Physcia obscura (Ehrh.). Alm.

— — f. virella (Ach.). På stene ved Hellebæk (Grønl.).

43. Pannaria brunnea (Sw.). a. genuina Br. & R. Helsingør (J. Lge.), Julebæk (Grønl.).

— — b. nebulosa (Hoffm,). Lillerød (Grønl.).

44. Lecanora saxicola (Poll.). Alm., Dyrehaven, Brede (Feilb.). Charlottenlund (Grønl.).

45, — albescens (Hoffm.), Gurre-ruin (Grønl.).

46. — varia (Ehrh.). Dyrehaven (Grønl.).

— — f. hypopta (Ach.). På fyrretømmer i Dyreh. (Feilb.).

47. — subfusca (L.). Alm. i flere former.

48. — sordida (Pers.). Hyppig. Odinshöj (Grønl.), Hjortkærshuset (Feilb.).

49. — atra (Huds.). Alm.

50. — cinerea (L.). a. genuina Br. et Rostr. Teglstruphegn, Tokkekøb-skov (Grønl.).

— — b. gibbosa (Ach.). Alm.

51. — pallescens (L.). b. parella (L.). Alm. på stengærder; særdeles udmærket på stengærdet s. om Jonstrup-vang.

52. — badia (Ehrh.). På gammelt egeved i gærdet om Jægersborg Dyrehave (Br.).

53. Placodium murorum (Hoffm.). Mure ved Kalkbrænderiet (Rostr.), Helsinge (Feilb.).

54. — cerinum (Hedw.) a. genuinum Br. et R. Lyngby, Charlottenlund, Brede, Frederiksdal (Grønl.).

— — b. ferrugineum (Huds.). Vistnok hist og her.

— — c. pyraceum (Ach.). Dyrehaven (Grønl.).

— — d. aurantiacum (Lightf.). Charlottenlund, Dyrehaven (Grønl.).

— — e. phloginum (Ach.). Ikke sj. på træer; på Jord v. Sundby på Amager (J. Vahls herb.), Dyrehaven (Feilb.).

55. — candelarium (L.). På en gammel Poppel i Dyrehaven (Br.).

56. — vitellinum (Ehrh.). Hyppig.

57. Hæmatomma coccineum (Dicks.). Frederiksdal, Gribskov, Lillerød (Grønl.).

58. Rinodina sophodes (Ach.). Gærde i Dyrehaven (Grønl.), Helsinge (Feilb.).

59. — ocellata (Flke.). Lillerød (Grønl.).

60. Urceolaria scruposa (L.). Søllerød, Gels-skov (Grønl.).

61. Acarospora cervina (Pers.). Lillerød (Br.).

62. Thelotrema lepadinum (Ach.). Gribskov på fl. st. (Br.), Lillerød (Grønl.).

63. Phlyctis agelæa (Ach,). T. alm.

64. Bæomyces roseus (Pers.). Helsingør (J. Lge.).

65. Sphyridium byssoides (L.). Teglstrup-hegn (H.M.); vistnok hyppig.

66. Lecidea lucida (Ach.). Lillerød (Br.).
67. — quernea (Ach.). Dyrehaven, Gribskov (Br.),
68. — coarctata (Ach.). Teglstrup-hegn, Frederiksdal, Lillerød (Grønl.).
69. — decolorans (Hoffm.). Teglstrup-hegn, Lillerød, Gribskov (Grønl.).
70. — gelatinosa (Flke). Teglstrup-hegn, Gels-skov (Grønl.).
71. — tenebricosa (Ach.). Snekkersten (Grønl.).
72. — uliginosa (Schrad.). Teglstrup-hegn, Hornbæk, Tisvilde, Lillerød (Grønl.).
73. — ostreata (Hoffm.). Dyrehavsgærdet i mængde og frf. (Br. og Grønl.).
74. — sanguinaria (L.). Dyrehavsgærdet (Br.),
75. — parasema (Ach.) a. enteroleuca (Fr.). Dyrehaven (Grønl.).
— — b. lapicida (Ach.). Tokkekøb-skov (Grønl.).
— — c. contigua (Hoffm.). Hyppig.
— — f. macrocarpa (D. C.). Tokkekøb-skov (Grønl.).
76. — sarcogynoides (Koerb.). Ved Lersøen (Feilb.).
77. — fusco-atra (L.). Hyppig.
— — f. grisella Flk. Jagtvejen (Hoffmeyer).
78. Bilimbia tricolor (With.). På hensmuldrende fyrretømmer v. Vedbæk (Liebm. herb.), Teglstrup-hegn, Charlottenlund (Gr.), Gribskov (Br.).
79. — intermixta (Nyl.). Skodsborg (J. Lge.), Gels-skov (Hoffmeyer), Gribskov, Dyrehaven (Grønl.).
80. — globulosa Flke. Dyrehaven, Gribskov (Grønl.).
81. — cyrtella (Ach.). Søndermarken (J. Lge.).
82. — grossa (Pers.). Julebæk (Grønl.).
83. — sphæroides (Dicks.). Frederiksdal, mellem Ørholm og Hjortekærshuset (Grønl.).
84. — sabuletorum (Flke.) a. hypnophila (Ach.). På fyrretømmer i Lundehusmosen (Liebm. herb.).
— — b. milliaria (Fr.). Hjortholms ruin (Hoffmeyer).
85. — farinosa (Ach.). På gamle Ege i Charlottenlund (Rostr.).
86. Bacidia rosella (Pers.). Dyrehaven (Grønl.); vistnok hyppig.
87. — rubella (Ehrh.). Ikke sj.
88. — arceutina (Ach.) a. genuina Br. et R. Plankeværk i Charlottenlund (Grønl.).
89. — atro-grisea (Del.). Lillerød (Grønl.).
90. — bacillifera (Nyl.) a. Beckhausii (Körb.). På Ege ved Hellebæk, Tisvilde (Grønl.).
91. — citrinella (Ach.). Høsterkøb (Rostr.), Gribskov (Grønl.).
92. Buellia myriocarpa (DC.). Ikke sj.
93. — albo-atra (Hoffm.). Dyrehaven, Gribskov (Grønl.).
94. — petræa (Flot.). Formerne genuina (Br. et R.) og fusca (Flot.) ere hyppige.

95. Buellia geographica (L.). Alm. på stengærder.

96. Biatorella simplex (Dav.). Lillerød (Br.).

97. Graphis scripta (L.). Hyppig. Dyrehaven (Grønl.).

98. — viridis (Pers.). Frederiksberg, Dyrehaven (Rostr.), Hellebæk, Lillerød (Grønl.).

99. — varia (Pers.) a. genuina Br. et R. Hellebæk (Grønl.); vistnok alm.

— — b. atra (Pers.). Hyppig.

— — c. herpetica (Ach.). T. hyppig.

100. Arthonia lurida Ach. Udenfor Dyrehaven (Grønl.).

101. — radiata (Pers.). Hyppig.

102. — punctiformis Ach. Hist og her.

103. Schizoxylon Corticola (Fr.). Jægersborg Dyrehave på Eg (Feilb.).

104. — dryinum (Flke.). På gamle Ege i Charlottenlund (Grønl.).

105. Pertusaria communnis DC. a. genuina Br. et R. Hyppig. Furesøens sydskrænt på Birk (H. M.).

— — b. leioplaca Ach. Frederiksdal (Grønl.), Charlottenlund (Feilb.).

— — c. Wulfenii DC. Hist og her.

106. Verrucaria rupestris (Schrad.) a. muralis (Ach.). Frederiksdal, Søllerød, Jonstrup (Grønl,).

— — b. nigrescens (Pers.). Tokkekøb-skov (Grønl.).

107. Segestrella gemmata (Ach.). Charlottenlund (Rostr.).

108. — biformis (Borr.). Charlottenlund, Lillerød, Hellebæk (Grønl.).

109. — analepta (Ach.). Eg v. Hellebæk, Charlottenlund (Grønl.).

110. — chlorotica (Ach.). Frederiksberg, Charlottenlund på Valnød (Rostr.).

111. — oxyspora (Nyl.). Hornbæk-plantage på Birk (H. M.).

112. Pyrenula cinerella (Flot.). Hellebæk på Elm (Grønl.).

113. — nitida (Schrad.). Egebæksvang (Grønl.), vistnok hyppig.

114. — Coryli Mass. Mineslyst-have (Hoffmeyer).

115. — farrea (Ach.). Hellebæk på Eg (Grønl.).

116. Coniocybe furfuracea (L.) var. sulphurella Fr. Helsingør, Horserød-hegn, Charlottenlund på Robinia (Rostr.), Gribskov; på Græsstrå i Præstevang v. Frederiksborg (Grønl.).

117. Cyphelium chrysocephalum (Turn.). Hellebæk (Grønl.), på Lærk og gammelt fyrreved.

118. — phæocephalum (Turn). Plankeværk v. Hellebæk (Grønl.), Dyrehavehegnet (Rostr.).

— — var. chlorella Wahlenb. På Birk v. Horserød (Grønl.).

119. — trichiale Ach. Gelsskov (Hoffmeyer); vistnok ikke sjælden.

120. Calicium roscidum Flk. På Eg ved Stenholts-mølle (J. Vahl herb.), Hellebæk (Grønl.), Dyrehavehegnet (Rostr.).

— — var. trabinella Ach. På Egetømmer ved København (Liebm. herb.).

121. Calicium hyperellum Ach. Dyrehaven (Grønl.).
— — var. lygodes Ach. Klampenborg (Br.).
122. — sphærocephalum (L.). Alm. i flere former.
123. Acolium inquinans (Sm.) a. tympanellum Ach. Dyrehaven (Rostr.), Charlottenlund (Grønl.).

2. Hepaticæ.

1. Riccia fluitans L. α. aquatica Jens. Frederiksdal (Horn.), Bagsværd, Rudersdal (Th. J.), Charlottenlund, Gurre (Heib.), Nyholte (Samsø Lund), Jonstrup, Måløv, Lillerød, Lilleværløse-overdrev (H. M.).
— — β. terrestris Jens. Hørsholm (J. Lge.), Søllerød (N. Peters.), Jonstrup (H. M.).
2. — chrystallina L. Ordrup-mose, Roskildeegnen (Th. J.), Damhus-søen (Rostr.).
3. — natans L. Lundehusmosen i en tørvegrav (Horn.), Kollekolle (Mørch), tørvegrav n. f. Hellebæk 1862 (Heib.).
4. — glauca L. Roskilde, København, Ordrup-mose, Virum (Th. J.), Hellebæk (J. Lge.).
5. Anthoceros lævis L. Hist og her i Roskildeegnen (Th. J.).
6. — punctatus L. Vestrup (Th. J.).
7. Lunularia vulgaris Mich. I urtepotter i den botaniske Have. Den er indført med planter fra sydligere lande, og vilde næppe kunne overvintre i det fri hos os.
8. Marchantia polymorpha L. Alm., ofte i uhyre mængde, på sumpige steder, i grøfter o. s. v.
9. Preissia commutata N. ab E. Bidstrup, Vestrup, fl. st. mell. København og Roskilde (Th. J.), Brede (Mørch), krateng v. Frederiksdal, Sengeløse-mose (H. M.).
10. Fegatella conica Corda. Søborghus (Horn.), Dyrehaven ved Fuksvejen (J. Lge.), Furesøens sydskrænt, enggrøft ved Bagsværd-sø, Søndersøens nordskrænt (H. M.).
11. Metzgeria furcata N. ab E. Alm. Frederiksdal-skov, Åsevang o. s. v.
12. Aneura pinguis Dum. Alm.; i mængde i Lyngby-mose; Frederiksdal, Jonstrup-vang; frf. i Ordrup-mose (Samsø L.).
13. — multifida Dum. Lyngby-mose (Horn., S.-Lund).
14. — palmata N. ab E. Charlottenlund (Horn).
15. Pellia epiphylla N. ab E. T. alm.; frf. i Jonstrup-vang.
— — β, longifolia N. ab E. Vestrup (Th. J.), Ordrup-mose (S.-Lund).
16. — calycina N. ab E. Fileværket (S.-Lund).
17. Blasia pusilla L. Ved Furesøen (Horn.), Frederiksdal (Mørch), Gels-skov (Hofm. B.), Rudersdal (S.-Lund); allevegne steril.

18. Diplolaena Lyellii N. ab E. Roskilde (Th. J.), Lyngby-mose (S.-Lund). Lillerød (Grønl.).

19. Fossombronia pusilla N. ab E. Tikøb (J. Lge.), udtørret sø i Teglstrup-hegn (H. M.), Lillerød (Grønl.).

20. Lejeunia serpyllifolia Lib. Frederiksberg-have, Frederiksdal (Mørch).

21. Frullania dilatata N. ab E. Alm. på træstammer, ikke sjælden på stene. Jonstrup-vang.

22. — Tamarisci N. ab E. Ikke sj. på stene. Jonstrup-vang (H. M.).

23. Madotheca platyphylla Dum. Hyppig på skovtræer: Furesøens sydskrænt, Frederiksdal-skov, Lille Hareskov, sjældnere på jord: Furesøens sydskrænt; ikke hyppigt frf.: Gels-skov (Th. J.), Dronninggård (S.-Lund).

24. Radula complanata Dum. Alm. på træstammer; ikke sj. på stene: Jonstrup-vang.

25. Trichocolea Tomentella N. ab E. Lyngby-mose (Mørch).

26. Ptilidium ciliare N. ab E. Frederiksdal (Th. J.).

— — β. ericetorum N. ab E. Lyngbakker mod n. o.

— — γ. Wallrothiana N. ab E. Horserød-hegn (J. Lge.).

27. Calypogeia Trichomanes Corda. Ørsholt v. Gurre (J. Lge.); vistnok almindelig.

28. Lepidozia reptans Dum. Ikke sj.

29. Chiloscyphus pallescens N. ab E. Lyngby-mose, Frederiksdal, Vestrup (Th. J.), Hellebæk (J. Lge.). Næsten altid steril.

30. Lophocolea latifolia N. ab E. Lyngby-mose, Vestrup, Rudersdal (Th. J.). Den er af S. O. Lindberg henført til Jungermannia Bantriensis Hook., men vistnok urigtigt.

31. — bidentata N. ab E. Alm. Jonstrup-vang.

— — β, latifolia Hüb. Hellebæk (J. Lge.).

32. — Hookeriana N. ab E. Hellebæk (J. Lge.), Rudersdal (Th. J.), Fileværket (S.-Lund).

33. — minor N. ab E. Vestrup og Østrup (Th. J.), Ordrupkrat (S.-Lund).

34. — heterophylla N. ab E. N. f. København, Roskilde (Th. J.), Hellebæk (J. Lge.).

35. Sphagnoecetis communis N. ab E. Lyngby-mose (Th. J.). Rudersdal (Horn.); altid steril.

36. Liochlæna lanceolata N. ab E. Frederiksdal (Mørch).

37. Jungermannia anomala Hook. Lyngby-mose (Dr.), Rudersdal (S.-Lund).

38. — crenulata Sm. Helsingør (Th. J.).

39. — acuta Ldbg. β. aggregata N. ab E. Ved Furesøen (Th. J.).

40. — ventricosa Dicks. Frederiksdal (Mørch), Helsingør (J. Lg.).

41. Jungermannia porphyroleuca N. ab E. Frederiksdal-skov på træstubbe (Th. J.); Frederiksdal på jord (S.-Lund).
42. — capitata Hook. Frederiksdal v. åen (Mørch). Fuglevad (S.-Lund).
43. — bicrenata Ldbg. Frederiksdal-skov (Mørch), Furesøens sydskrænt (Th. J.).
44. — incisa Schrad. Frederiksdal (S.-Lund).
45. — barbata N. ab E. Hellebæk (J. Lge.).
46. — bicuspidata L. Jonstrup-vang (H. M.); vistnok alm.
47. — connivens Dicks. Lyngby-mose, Hareskov (J. Lge.) Rudersdal (S.-Lund).
48. — curvifolia Dicks. Frederiksdal-skov, Rudersdal-skov (Mørch).
49. — divaricata E. B. »Hyppig paa Sjæll.« (Mørch).
50. — trichophylla L. Frederiksdal, Rudersdal (Mørch).
51. — setacea Web. Rudersdal (Vahl), Frederiksdal (Th. J.).
52. — minuta Dicks. Kollekolle (Mørch).
53. — exsecta Schm. Frederiksdal (Mørch), Fuglevad (S.-Lund).
54. — albicans L. Vistnok alm. Frf. i Jonstrup-vang, Furesøens sydskrænt (H. M.).
55. — obtusifolia Hook. Danstrup-hegn (J. Lge.), Frederiksdal (Dr.), Gels-skov (S.-Lund).
56. Plagiochila asplenioides N. ab E. Ikke sjælden: Dronninggård, Furesøens sydskrænt, Bagsværd-skov; sjælden frf.
57. Scapania curta Ldbg. Hellebæk (J. Lge.), Helsingøregnen (Th. J.), Frederiksdal (S.-Lund).
58. — umbrosa N. ab E. Frederiksdal (Dr.).
59. — irrigua N. ab E. Virum, Helsingør (Th. J.), Lyngby-mose (S.-Lund).
60. — nemorosa N. ab E. Hellebæk (J. Lge.), Frederiksdal (Mørch), Fuglevad (S.-Lund).
61. — compacta Ldbg. Frederiksdal (Mørch).
62. Alicularia scalaris Corda. Frederiksdal (J. Lge.).
63. Sarcoscyphus Funckii N. ab E. Frederiksdal (Mørch).

3. Musci.

1. Astomum subulatum Jens. Hyppig: Jonstrup-vang, Lille Hareskov, Store Hareskov, Ruderhegn (H. M.). Vestrup (Th. J.).
2. Acaulon muticum C. M. Mellem Roskilde og København (Th. J.), Jonstrup-vang (H. M.).
3. Phascum crispum Hedw. Marker mellem Vestrup og Katrinebjærg mølle, gærder s. f. Heringeløse (Th. J.).
4. — cuspidatum Hedw. Jonstrup (H. M.), Lersøen (Rostr.), Københavns glacis (Engelh.); vistnok alm.
— — β. Schreberianum Dicks. Københavns glacis (Grønl.).

5. Phascum curvicollum Hdw. Roskilde (Hofm. B.).
6. — bryoides Dicks. Roskildeegnen fl. st. (Th. J.).
— — β. cernuum Schimp. Smørum (Th. J.).
7. Ephemerum serratum Hmpe. Mell. Roskilde og København (Th. J.); vistnok hyppig.
8. Leucobryum vulgare Hmpe. T. alm., men yderst sjælden frf.
9. Sphagnum cymbifolium Ehrh. Alm.
— — var. pseudosquarrosa Jens. Tikøb (M. Lge.).
10. — squarrosum Pers. Alm.
11. — teres Ångstr. Lyngby-mose, frf. (Th. J.).
12. — cuspidatum Ehrh. Alm.
13. — recurvum P. B. Hellebæk (J. Lge.), Ruderhegn (Th. J.).
14. — acutifolium Ehrh. Alm.
15. — rubellum Wils. Lyngby-mose frf. (Th. J., Hofm. B.).
16. — fimbriatum Wils. Ruderhegn, Rudersdals-mose (H. M.), Hellebæk (J. Lge.), moser v. Gurre-sø frf. (M. Lge.).
17. — laxifolium C. M. Rudersdals-mose, Store Hareskov, Gandløse Eget (Th. J.), Hellebæk frf. (J. Lge.). — Anm. Bør efter M. Langes Mening betragtes som en Form af S. cuspidatum.
18. — subsecundum N. ab E. Tikøb (M. Lge.), Lyngby-mose, Frederiksdal-skov, Bagsværd-skov (Th. J.).
19. — auriculatum Schimp. I mængde v. Tikøb (M. Lge.).
20. — molluscoides C. M. (S. Mülleri Schimp.). Tørvemoser v. Tikøb frf. (J. Lge.), Store Hareskov. Gandløse Eget (Th. J.).
21. Distichium capillaceum Br. et Sch. I mængde på Furesøens vestskrænt (Th. J.) og sydskrænt (H. M.).
22. — inclinatum Br. et Sch. Mose mellem Smørum og Hovemølle (Th. J.).
23. Conomitrium osmundioides C.M. Roskildeegnen fl.st.(Th.J.).
24. Fissidens taxifolius Hdw. T. alm., f. eks. i skovene ø. f. Jonstrup (H. M.).
25. — adiantoides Hedw. Jonstrup-vang, Tikøb-mose, ved Gurre-sø (H. M.); Lyngby-mose (Th. J.).
26. — bryoides Hedw. T. alm., f. eks. i skovene ø. f. Jonstrup (H. M.).
27. Funaria hygrometrica Hedw. Meg. alm.
28. Physcomitrium pyriforme Brid. Alm.
29. Entosthodon fascicularis C. M. Hist og her.
30. Amblyodon dealbatus P. B. Ordrup-mose (Didr.), Roskilde, Gandløse (Th. J.).
31. Splachnum ampullaceum. Ordrup-mose (J. Lge.), Rudersdal (Th. J.), Sengeløse-mose (H. M.).
32. Buxbaumia indusiata Brid. Frederiksdal v. åens sydside, Ruderhegn v. foden af den store bakke mod øst (Th. J.), Teglstrup-hegn (Grønl.).

33. Buxbaumia aphylla Hall. Dige i Bagsværd-skov (M. Vahl), ved stien langs Furesøens sydskrænt på to steder (H. M.). Gels-skov ved vejen op mod Søllerød (Hoffmeyer), Gribskov mell. Fruebjærg og Gribsø (N. E. Petersen. Thomsen).

34. Catharinea Callibryon Ehrh. Alm.

35. — tenella Röhl. Roskildeegnen fl. st. (Th. J.).

36. Polytrichum aloides Hedw. Lille og store Hareskov (H.M.); vistnok t. alm.

37. — nanum Hdw. Jonstrup-vang (H. M.), udenfor Dyrehaven (Grønl.); vistnok t. alm.

38. — urnigerum L. Ved Furesøen, Helsingør, Tidsvilde-bakker (Th. J.). Jonstrup-vang i en sandgrav (H. M.).

39. — piliferum Schreb, T. alm.

40. — juniperinum Hdw. Alm.

41. — strictum Menz. Sphagnum-mose s. ø. f. Jonstrup-vang (H. M.), Lyngby-mose (Grønl.).

42. — commune L. Alm.

43. — formosum Hdw. Jonstrup-vang, Store Hareskov, Frederiksdal-skov (H. M.).

44. — gracile Menz. Gandløse Eget, Rudersdal (Th. J.), Lyngby-mose (J. Lge.), Tikøb (M. Lge.).

45. Georgia Mnemosynum Ehrh. Jonstrup-vang på ellestød, Tikøb-mose v. Gurre-sø (H. M.). Furesøens vestskrænt. Frederiksdal ved åen, Ruderhegn. Gandløse Eget, Store Hareskov (Th. J.), Klampenborg. Fileværket (S.-Lund) o. fl. st. (H. M.).

46. Mnium androgynum L. Diger v. Kalkbrænderiet, Frederiksdal ved åen. Rudersdal (Th. J.); i stor mængde og undertiden frf. vokser den ovenfor Furesøens syd- og vestskrænt.

47. — palustre L. Jonstrup-vang, Lyngby-mose, Ruderhegn (H. M.); vistnok alm.

48. — stellare Hdw. »Hyppig i Nordsjællands Skove« (Th. J.), Furesøens sydskrænt (H. M.).

49. — punctatum L. Furesøens Sydskrænt. Frederiksdal ved åen, Hellebæk-skov (H. M.).

50. — rostratum Schw. Jonstrup-vang. Furesøens sydskrænt (H. M.), Frederiksdal, Rudersdal (Th. J.).

51. — cuspidatum Hdw. Alm.

52. — affine Bland. Alm. Fruktificerende har jeg fundet den på 3 steder i Jonstrup-vang, på Furesøens sydskrænt og i Gels-skov op mod Søllerød.

53. — undulatum Hdw. Alm. Frf. i Jonstrup-vang.

54. — hornum Hdw. Alm. I overordentlig mængde på Furesøens sydskrænt.

55. — serratum Brid. Frederiksdal, Dyrehaven, Brede, Rudersdal (Th. J.). Sorgenfri på skrænten mod åen, Furesøens

vest- og sydskrænt, Fuglevad (H. M.), Frederiksværk (M. Lge.).

56. Cinclidium Stygium Sw. Lyngby-mose i mængde, mose ved Bidstrup-hegn n. f. Furesø (Th. J.), Frederiksdal ved åen (H. M.).

57. Bryum roseum Schreb. Alm., men altid steril.

58. — bimum Schreb. Alm. (Th. J.), f. eks. Vestrup (Th. J.).

59. — pseudotriquetrum Hdw. Alm., f. eks. ved Søndersøen (H. M.), Lersøen (Grønl.).

— — var. Duvalloides Th. J. Vestrup, Bidstruphegns mose ved Furesøen (Th. J.).

60. — turbinatum Hdw. Kilder mell. Helsingør og Hellebæk (J. Lge.).

61. — cæspiticium L. Alm.

62. — pallescens Schw. Vesterfælled (Th. J.).

63. — capillare Hdw. T. alm. (Th. J.), Dyrehaven, Brede (Grønl.).

64. — intermedium Brid. På træstubbe og i tørvemoser ved Roskilde (Th. J.).

65. — pallens Sw. Grøfter v. Gandløse henimod skoven, Sandskrænter v. Hove (Th. J.).

66. — uliginosum Br. et Sch. »Mellem Roeskilde og Skovene i det nordøstlige Sjælland paa Siderne af Tørvegrøfter er den temmelig hyppig« (Th. J.).

67. — inclinatum Br. & Sch. »Hyppig mellem Roeskilde og Nordsjællands Skove« (Th. J.), f. eks. Vestrup, Vintappermosen.

68. — cernuum Br. et Sch. På gærder i egnen n. o. f. Roskilde fl. st. (Th. J.).

69. — erythrocarpum Schw. Hist og her i Roeskildeegnen på gærder, mell. Hypnum albicans, Bryum argenteum og Phascum cuspidatum (Th. J.).

70. — atropurpureum C. M. På gærder n. o. f. Roskilde, Frederiksdals-mølle, grøfter på Vesterfælled, Gels-skovs nordlige gærde (Th. J.).

71. — argenteum L. T. alm., f. eks. i egnen omkring Jonstrup og København.

72. — pyriforme Sw. Vestrup, Hove, Ordrup-mose (Th. J.).

73. — carneum L. Jonstrup-vandmølle (H. M.) og vistnok mange andre steder.

74. — albicans Wahlenb. Grøfter v. Katrinebjærg-mølle, den store grøft i Virum-mose (Th. J.).

75. — annotinum Hedw. Alm. på hvilende marker, men sjælden frf.: grøft mell. Gandløse og skoven (Th. J.), grøft i Virum-mose (H. M.).

76. nutans Schreb. Alm., især i skovene. Frederiksdal, Rudersdal, Hellebæk (Grønl.), Store Hareskov (H. M.).

77. **Bryum crudum** Schreb. Dyrehaven v. Stampen frf. (C. Rosenb.), Sorgenfri frf. (J. Lge.), Furesøens sydskrænt frf. (H. M.).

78. **Dicranum undulatum** Turn. Frf. i Horserød-hegn (M. Lge.), Ruderhegn (Th. J.), Gels-skov (H. M.); ikke sj. steril i de andre skove. Hellebæk (Grønl.), Tidsvilde (Bot. Foren.).

79. — **palustre** Br. Eur. Lyngby-mose frf. (Th. J.). Horserødhegn (Grønl.).

80. — **spurium** Hdw. Frederiksværk, Tidsvilde (Th. J.).

81. — **Bergeri** Bland. Lyngby-mose (Th. J.), Langesø-mose v. Tikøb (M. Lge.).

82. — **scoparium** Hdw. Alm.

83. — **majus** Sm. Hyppig i skovene, f.eks. Frederiksdal, Gels-skov, Ruderhegn, Store Hareskov (H. M.), Dronninggård (Grønl.).

84. — **longifolium** Ehrh. Frederiksdal-skov, Ruderhegn, Gels-skov (Th. J.), altid steril.

85. **Campylopus torfaceus** Sch. Tikøb-mose ved Gurre-sø, mose ø. f. Gurre-sø (H. M.), Gurre (M. Lge.).

86. **Ångströmia heteromalla** C. M. Alm. i skovene på grøftekanter.

87. — **varia** C. M. T. hyppig på marker; f. eks. v. Roskilde (Th. J.).

88. — **cerviculata** C. M. Hist og her, f. eks. Gandløse (Th. J.), Sengeløse-mose (H. M.).

— — β. **flagellifera** Jens. Store Hareskov, Gandløse Eget, Slagslunde (Th. J.).

89. — **Schreberi** C. M. På en træstub i en tørvemose ved Vestrup (Th. J.).

90. — **crispa** C. M. Østrup-sø, Frederiksdal på skrænter mod Furesøen (Th. J.), Helsingør (Liebm.).

91. **Leptotrichum homomallum** Hmpe. Frederiksdal-skov ved åen, Store Hareskov på grøftekanter (Th. J.).

92. — **pallidum** Hmpe. Skov v. Gurre-sø (M. Lge.), skove v. Hellebæk (J. Lge.).

93. **Meesia longiseta** Hedw. Lyngby-mose (Th. J.).

94. — **uliginosa** Hdw. Virum-mose ved den store tørvegrav (Th. J.).

95. — **tristicha** Br. et Sch. Lyngby-mose (Th. J.).

96. **Paludella squarrosa** Brid. Lyngby-mose (ofte frf.) og flere moser mod n. o. (steril).

97. **Bartramia fontana** Schw. Alm., men sjælden frf.: Søndersøens nordskrænt (Grønl.), Sengeløse-mose (H. M.).

98. — **calcarea** Br. et Sch. Roskildeegnen hist og her (Th. J.), Sengeløse-mose (H. M.).

99. — **ityphylla** Brid. Furesøens sydskrænt, Brede-bakker (Th. J.), Furesøens vestskrænt, Lyngby, Sorgenfri, Dronninggård (H. M.).

100. Bartramia pomiformis Hdw. Brede, Dyrehaven, skrænter mellem Helsingør og Hellebæk (Th. J.).

— — β. crispa Jens. Frederiksværk (Th. J.), Furesøens sydskrænt (H. M.).

101. Encalypta vulgaris Hdw. T. alm.

102. Barbula ruralis Hedw. Alm., både på tage og på jorden.

103. — Danica M. Lge. Hist og her på stammer og stene (M. Lge.).

104. — lævipila Brid. Vestrup, Kastellet (Th. J.).

105. — rotundifolia Hm. Fl. st. omkring København, f. eks. på træer v. Peblingesøen, Falkoneralleen (Grønl.), Kalkbrænderiet, Classens have; Vestrup (Th. J.).

106. — subulata Hdw. Alm.

107. — muralis Hdw. T. alm.

108. — unguiculata Hdw. T. alm., f. eks. mange steder i Jonstrup-egnen.

109. — fallax Hedw. For denne art, der upåtvivlelig forekommer i distriktet, men på grund af sin lighed med foreg. let overses, kan jeg intet bestemt voksested anføre.

110. — convoluta Hdw. Grusgrave v. Vestrup, Østrup og Hove (Th. J.), vejen til Jægersborg (Liebm.).

111. Trichostomum rubellum Rab. Roskildeegnen alm., Farum (Th. J.), Frederiksdal (H. M.), Lersøen (Grønl.).

112. — tophaceum Brid. Katrinebjærg-mølle (Th. J.).

113. Ceratodon purpureus Brid. Meget alm.

114. Pottia lanceolata C. M. Ikke sj. i omegnen af København og Roskilde. Vestrup (Th. J.). Charlottenlund, Frederiksdal (Grønl.).

115. — eustoma Ehrh. Alm.

116. — minutula Hmpe. Vesterfælled ved jernbanedæmningen, Vestrup, Katrinebjærg (Th. J.), Søllerød (J. Lge.).

117. — cavifolia Ehrh. Østerbro ved Sortedamsø (Grønl.); vistnok hyppig.

— — β incana Jens. Gærder ved Flyng-kirke (Th. J.).

118. — Heimii Fürnr. Helsingør (Liebm.), Kysten af Roskildefjord, Vesterfælled, Heringeløse (Th. J.), Amagerfælled (M. Olsen), Saltholm.

119. Weissia cirrhata Hedw. Stene v. Ågerup (Th. J.).

120. — viridula Brid. Gandløse Eget, Brede (Th. J.), Lille Hareskov (H. M.).

121. — microstoma C. M. Jonstrup-vang (H. M.); vistnok hyppig.

122. Zygodon viridissimus Brid. »Er temmelig almindelig i alle Provindser« (Th. J.), men altid steril.

123. Orthotrichum obtusifolium Schrad. På træer i alleerne og v. vejene v. København; på stene v. Roskilde (Th. J.).

124. — anomalum Hedw. Rudersdal (Grønl.), Jonstrup (H. M.); vistnok alm.

125, Orthotrichum cupulatum Hoffm. Jonstrup (Grønl.); alm. på stene (Th. J.).

— — γ riparium Br. Eur. På stene i åen v. Hove-mølle (Th. J.), o. fl, st. (M. Lge.).

126. — diaphanum Schrad. Snekkersten, Roskilde (Grønl,), vistnok hyppig.

127. — leiocarpum Br, et Sch. Jonstrup (H. M.); vistnok alm.

128. — Lyellii H. et T. Kastelsvejen (Grønl.), Classens have, Frederiksdal, mell. Roskilde og Ballerup. Frederiksværk o. fl. st. (Th. J.); meg. sj. frf.

129. — stramineum Hsch. Charlottenlund (Grønl.): alm. på skovtræer (Th. J.).

130: — pumilum Sw. På træstammer ved landevejen mell. Sorgenfri og Gels-skov. Hove (Th. J.), Esrom-kanal (Liebm.).

131. — fallax Bruch. Elmetræer på Vestrup-kirkegård (Th. J.).

132. — affine Schrad. Frederiksberg-have, ved Furesøen, Hornbæk, Charlottenlund, Dyrehaven (Grønl.), Jonstrup-vang (H. M.); vistnok alm.

133. — speciosum N. ab E. Smålunde mell. Roskilde og Ballerup (Th. J.), Frederiksdal (Grønl.).

134. — rupestre Scleich. Bringe (H. M.), Ledøje (Th. J.); vistnok alm.

135. — crispum Hdw. Ruderhegn, Hellebæk (Grønl.) på Enebær i Bagsværd-skov (H. M.); vistnok alm.

136. — crispulum Hsch. Vestrup, Frederiksdal-skov (Th. J.), Gels-skov, København (M. Lge.).

137. — pulchellum H. et T. På Bøgetræer i Ruderhegn, på stene mell. Vestrup og Heringeløse (Th. J.),

138. — Jutlandicum Brid. Gundsølille på stene (Th. J.).

139. Grimmia apocarpa Hedw. Alm. på stene, f. eks. langs Furesøens sydbred.

140. — Hartmanni Sch. T. hyppig på stene. især i skove (M. Lge.); Frederiksdal-skov (Th. J.).

141. — pulvinata H. et T. M. alm.

142. — trichophylla Grev. På sten fl. st. n. o. f. Roskilde (Th. J.), Hellebæk frf. (J. Lge.).

143. — leucophæa Grev. På stene på kæmpehøje ved Hove (Th. J.), steril.

144. — funalis Br. et Sch. Stene ved Ågerup (Th. J.).

145. — acicularis C. M. Stene mell. Vestrup og Soderup (Th. J.), Tikøb (M. Lge.).

146. — fascicularis C. M. Rullestene n. o. f. Roskilde hist og her, steril (Th. J.).

147. — canescens C. M. Alm., men sjældnere frf.

148. — lanuginosa C. M. Stene n. o. f. Roskilde steril (Th. J.), Bagsværd-skov, Furesøens sydbred (H. M.).

149. — heterosticha C. M. Vestrup, Brede-Bakker, Frederiks-

dal, Helsingør, Roskildeegnen (Th. J.), Furesøens sydskrænt (H. M.), Charlottenlund, Teglstruphegn (Grønl.), Fileværket (Samsø-L.).

150. Diphyscium foliosum Mohr. Frederiksdal-skov ved åen, Ruderhegn (Th. J.), Lillerød (Grønl.).

151. Hedwigia ciliata Ehrh. Alm. på stene.

152. Fontinalis antipyretica L. Ikke sj. Roskilde, Jonstrup, Dronninggård (H. M.), Dyrehaven, Hellebæk (Grønl.), ikke hyppigt frf.

153. — hypnoides Htn. I Maglekilde ved Roskilde Aug. 1865 (H. M.).

(— squamosa L.) Angives af Horn. fra Lyngby-sø, men er ofte forgæves eftersøgt der.

154. Leucodon sciuroides Schw. Alm., men ikke funden frf.

155. — curtipendulus Jens. T. alm. på skovtræer: Jonstrup, Store Hareskov, ikke sj. frf.

156. Climacium dendroides W. et M. Alm., men sjælden frf. Frederiksdal på en eng v. åen, Ruderhegn i moserne v. f. landevejen (Th. J.), fl. st. v. København (J. Lge.).

157. Neckera complanata Hüb. Alm., men sjældnere i frugt: Frederiksdal (Th. J.). Store Hareskov, Jonstrup-vang (H. M.).

158. — trichomanoides Htn. Alm. Jonstrup-vang.

159. — pumila Hdw. Hist og her på bøgetræer, men sjælden frf.: Bagsværd-skov (Th. J.), s. f. Furesøen (Grønl.).

160. Hypnum undulatum L. Frederiksdal. Dronninggård (Th. J.), Gels-skov, Hellebæk, Gribskov (H. M.).

161. — denticulatum L. Gandløse Eget, Ruderhegn (Th. J.), Rudersdal (J. Lge.).

162. — silvaticum L. Hellebæk (M. Lge.), Jonstrup-vang (H. M.); vistnok alm.

163. — silesiacum P. B. Ruderhegn (Th. J.). Gels-skov (Grønl.), skovene v. Hellebæk (J. Lge.).

164. — elegans Hook. Gandløse (Th. J.).

165. — Mühlenbeckii Br. et Sch. Gandløse Eget, Ruderhegn (Th. J.), Furesøens sydskrænt (Grønl.).

166. — cupressiforme L. Alm. i flere former.

167. — curvifolium Hdw. I den store grøft i Virum-mose henimod Gels-skov (Th. J.).

168. — molluscum Hdw. Alm., men sjælden frf.: Bidstrup ved Furesøen (Th. J.).

169. — Crista castrensis L. Skoven ved Tikøb (M. Lge.), Hornbæk-plantage (Th. Schiøtz), Ruderhegn (Th. J.), Gels-skov (H. M.), Gribskov (Grønl.); altid steril.

170. — vernicososum Ldbg. Lyngby-mose (Th. J.).

171. — aduncum L. T. hyppig, Ruderhegn (H. M.), Københavns glacis (Engelh.).

171. Hypnum aduncum var. revolvens Sw. Ruderhegn o. fl. st.

172. — uncinatum Hedw. Hypp. mell. København og Roskilde, Vestrup (Th. J.), Horserød-hegn (Grønl.).

173. — fluitans L. T. alm.: sjældnere frf.: en mose i Bagsværdskov (H. M.).

174. — riparium L. »Ikke sjelden« (Th. J.), Hellebæk (Grønl.), v. St. Jørgenssø (Hofm. B.).

175. — palustre L. Ikke sj. (Th. J.), Lundehuset, København (M. Lge.).

176. — scorpioides L. Alm. i dybe kær, sjælden frf.: Lyngbymose (H. M.), Lersøen (Grønl.).

177. — pseudoplumosum Brid. Vestrup (Th. J.).

178. — Starckii Brid. Ruderhegn (Th. J.), Hellebæk (J. Lge.).

179. — Megapolitanum Bland. Københavns volde (Th. J.).

180. — confertum Dicks. Hist og her v. Roskilde, grotten v. Sorgenfri (Th. J.), Tikøb (M. Lge.).

181. — velutinum L. Alm., f. eks. Lille Hareskov.

182. — polyanthum Schreb. T. alm., f. eks. Charlottenlund (Grønl.).

183. — sericeum L. M. alm.

184. — lutescens Huds. T. alm., men sjældnere frf.: Kristianshavns vold (Engelh.).

185. — populeum Hdw. T. alm. Jonstrup-vang (H. M.).

186. — rutabulum L. Alm.

— — β, rivulare Jens. Hove-mølle. Gundsømagle-sø, Ordrup-mose (Th. J.), Söndersøens nordside (H. M.).

187. — piliferum Schreb. Frederiksdal, Heringeløse, Vestrup (Th. J.), Holte (Grønl.).

188. — albicans Neck. Alm. Hesttangs-mølle, Bringe.

— — β, filiforme Jens. Vestrup (Th. J.).

— — γ, flavescens Jens. På stengærder og stråtage ved Roskilde (Th. J.), Lilleværløse på et stråtag (H. M.).

189. — glareosum Bruch. Sorgenfri (Th. J.).

190. — plumosum L. Hyppig i Roskildeegnen (Th. J.), Ordrupkrat (Jacobsen).

— — β, rigidum Jens. Ruderhegn (Th. J.).

— — γ, paludosum Jens. Tørvemoser v. Roskilde (Th. J.).

191. — trifarium W. & M. Lyngby-mose, Gandløse (Th. J.).

192. — stramineum Dicks. Lyngby-mose frf., mose ved Kulhus ligl. (H. M.); Rudersdals-mose (Grønl.).

193. — cordifolium Hdw. Hyppig; sjældnere frf.: Lyngby-mose.

— — var. fontinaloides J. Lge. En sø ved Hellebæk (J. Lge.).

194. — giganteum Schimp. Lyngby-mose o. fl. st. (H. M.), Lundehusmosen (M. Lge.).

195. — nitens Schreb. Lyngby-mose frf. (H. M.), Ordrup-mose, Frederiksdal v. åen, Vestrup (Th. J.).

196. Hypnum purum L. Alm., men sj. frf.: Kristianshavns vold (Engelh.).
197. — Schreberi Willd. T. alm., men ikke hyppigt frf.: Jonstrup-vang, Ruderhegn (H. M.).
198. — cuspidatum L. M. alm.
199. — splendens Hedw. Alm., men ikke hyppigt frf.: Jonstrup-vang, Frederiksdal.
— — β, paludosum. Lyngby-mose (H. M.).
200. — ruscifolium Neck. Charlottenlund, Brede. Roskilde o. fl. st. (Th. J.).
201. — prælongum L. Alm. Jonstrup vang. Store Hareskov, Frederiksdal.
202. — Stockesii Turn. Hist og her i Københavns omegn (Th. J.), Gels-skov op mod Søllerød (H. M.), Teglstruphegn frf. (Grønl.).
203. — reflexum Starcke. Ruderhegn, Tidsvilde-hegn (Th. J.), Hellebæk (J. Lge.).
204. — strigosum Hoffm. »Hist og her paa Gjerder mellem Roskilde, Kbhvn. og Frederiksborg; ... Altid steril« (Th. J.).
205. — striatum Schreb. Store Hareskov. Furesøens sydskrænt, Bagsværd-skov, Ruder-hegn, Gels-skov (H, M.), Rudersdals-mose (Grønl.).
206. — brevirostrum Ehrh. Roskilde-egnen (Th. J.).
207. — triquetrum L. M. alm.; mindre hypp. frf.
208. — squarrosum L. Alm., men sjældnere frf.: Jonstrup-vang (H. M.).
209. — loreum L. T. alm. i skovene.
210. — polygamum Sch. Lyngby-mose, Roskilde-egnen (M. Lge.).
211. — stellatum Schreb. Hyppig; sjældnere frf.: Lyngby-mose (H. M.).
212. — chrysophyllum Brid. Hist og her imellem Roskilde og København (Th. J.), Tikøb (M. Lge.).
213. — Sommerfeltii Myr. Ledøje-plantage (Th. J.).
214. — elodes Spruce. Nordostl. Sjæll. (Th. J.).
215. — serpens L. Alm.
— — β, rigidum Jens. Smålunde mell. Roskilde og København (Th. J.).
216. — irriguum Wils. Roskilde (Th. J.).
217. — filicinum L. Alm.
— — var. saxicola M. Lge, Vestrup (Th. J.).
218. — commutatum Hdw. Ordrup-mose (Th. J.), mose v. f. Farum, ved Søndersøens nordside (H. M.).
— — β, vage-ramosum Jens. Tørvegrave mell. København og Roskilde (Th. J.).
219. — myurum Poll. Alm.
220. — myosuroides L. Kollekolle, Frederiksdal (Th. J.).

221. Hypnum polycarpum Hoffm. Søndermarken, Frederiksberg-have, Lundehuset. mell. Ballerup og Roskilde (Th. J.).
222. — viticulosum L. Søndersøens nordskrænt, Furesøens vestskrænt (H. M.), Dyrehaven (Samsø-L.); m. sj. frf.: Gandløse (Th. J.),
223. — Blandowii W. et M. Lyngby-mose (Samsø-L.).
224. — abietinum L. T. alm., men altid steril.
225. — delicatulum Hdw. Alm., men sjælden frf.: Åsevang (H. M.).
226. — tamariscinum Hdw. Alm., men meget sj. frf.

4. Characeæ.

1. Nitella mucronata Kütz. γ, flabellata C. et G. I den botaniske haves parker (J. Lge.).
2. — flexilis Ag. Dronninggård (Liebm.), Ordrup-mose (J. Lge.), Rådvad (Aabye), Birkerød-sø (H. M.).
3. — syncarpa Kütz. * pseudoflexilis A. Br. Gurre-sø (H. M.), Frederiksdal (Visby).
— — ** capitata C. et G. Københavns omegn (Horn., Aabye).
?4. — Stenhammariana Wallm. Kallebodstrand (Aabye).
5. Chara foetida A. Br. T. alm. i flere former.
6. — contraria A. Br. Jonstrup-å, Hesttangs-mølle, Laudrupgård, Roskilde, Søllerød-sø, Esrom-sø, Søborg (P. Nielsen).
— — * hispidula A. Br. Bidstrup-mose ved Roskilde, Tørvemose v. f. Jonstrup, Sønder-søen, Hesttangs-mølle (P. Nielsen).
7. — hispida (L.). Alm.
— — β, gymnoteles A. Br. Moser v. København (J. Lge.), Sortedam-sø (Aabye). (Er efter P. Nielsens Mening ikke den ægte gymnoteles A. Br., men en ung form af hovedarten).
— — * rudis A. Br. Lyngby-mose (Liebm. Herb.).
8. — polyacantha A. Br. Bidstrup v. Roskilde (Nordstedt).
9. — Baltica Fr. Saltholms kyster (J. Lge.).
10. — aspera Willd. Ikke sjælden.
— — var. marina A. Br. Brakvand ved Amager (Vahl). Saltholm (P. Nielsen).
— — var. stagnalis A. Br. T. alm. (P. Nielsen).
11. — crinita Wallr. α, genuina Lge. Øresund v. Amager (Aabye).
— — β, condensata (Wallm.). Kallebostrand (J. Lge.).
12. — ceratophylla Wallr. β, microptila A. Br. Furesøen ved sydøstsiden i mængde (Lgb., Vahl, J. Lge., H. M.).
13. — fragilis Desv. T. alm. i flere former.

Chara fragilis β, Hedwigii Ag. T. alm. (P. N.).
— — δ, capillacea Thuill. Hist og her (P. N.).
— — * delicatula Ag. (C. annulata Wallm.). Gurresø (J. Lge., H. M.).

5. Equisetaceæ.

1. Equisetum arvense L. M. alm.
— — β, serotinum Mey. Bakker ved Nymølle (J. Lge.), mark n. f. Søndersøen (H. M.).
γ. decumbens Lge. (arenarium H. Mort.). En sandet bakke v. Bringe i mængde, oftere fundet frf. (H. M.).
δ. nemorosum A. Br. Tidsvilde-hegn, Hornbæk-plantage, Dyrehaven s. f. Skodsborg (J. Lge.), Bagsværdsø (Heib.).
ε. ramosum! med kransstillede smågrene på hovedgrenene; skederne på smågrenene 4-tandede. (Analog med E. umbrosum β. ramulosum Lge.). Jonstrup vang (H. M.). — Jeg har også på Falster bemærket denne form.
2. — Telmateia Ehrh. Egebæksvang (Stbg.).
3. — umbrosum Willd. Egebæksvang, Brede, Kulhus (J. Lge.), Hellebæk (M. Lge.), Frederiksdal, Søllerød (Rostr.), Sorgenfri (Benzon), Jonstrup-vang, Lille Hareskov, Store Hareskov (H. M.), Øverød, Nærum (N. E. P.).
4. — silvaticum L. Alm. i skovene.
5. — palustre L. Alm.
— — β. polystachyon Lge. Dæmningen ved St. Jørgenssø (Rostr.), v. Furesøen (Grønlund), Nymølle, Lilleværløse-overdrev o. fl. st. (H. M.).
— — δ. tenue Døll. Jonstrup-vang (H. M.).
6. — limosum L. Alm.
— — β. polystachyon Lej. Gilleleje (Heib.).
— — * fluviatile (L.). Hist og her.
7. — hiemale L. Frederiksdal, Brede, Ørholm (Horn., Dr.), Ermelund, Ordrup-mose (Schiøtz), Nørreskov v. Furesøen (Rostr.), Lilleværløse-overdrev (Ernstsen), Jonstrup-vang, Furesøens nordskrænt, Gels-skov (H. M.).
β. minor! med ganske lave tynde stængler og små aks. På en bakke mell. Bringe og Skatholm, langt fra skoven (H. M.).

Anm. Ved hovedstænglens beskadigelse fremkommer stundom monstrositeter med grenede stængler og flere aks. Jonstrup-vang, Furesøens nordskrænt (H. M.).

6. Filices.

1. **Polypodium vulgare** L. Alm.
2. — **Phegopteris** L. Hyppig i skovene mod n. o.
3. — **Dryopteris** L. Hyppig i skovene mod n. o.
4. **Aspidium angulare** Kit. Frederiksdal-skov (Kiærskou). Er senere ikke genfunden.
5. **Lastrea Thelypteris** Presl. Alm.
6. — **Oreopteris** Presl. Fredensborg i skoven ved Kammertjænerdammen (herb. h. Haun.), Skansebakken ved Hillerød (Knæckenborg)?, Birkerød (Horn.). gærde mellem Søllerød og Nærum (J. Lge.). Ikke funden i de senere år.
7. — **Filix mas** Presl. Alm.
— — β. **erosa** Döll. Graverhusene v. Esrom-sø (P. Niels.). i mængde i krat mell. Brede og Orholm, 1869 (J. Lge.).
8. — **cristata** Presl. Birkerød. Rudersdal (Horn.). ved åen i Dyrehaven (Dr.). mell. Klampenborg og Agershvile (J. Lge.), Tikøb (M. Lge.), Jonstrup-vang, Lyngby-mose. Ryget-mose ved Farum-sø. Geddevad-mose ved Farum. mose mellem Bloustrød og Lillerød-mose ved Gribskov, Kronborg Ladegård (H. M.), Skære-mølle (Kamph. Herb.), Teglstruphegn (Liebm.).
9. — **spinulosa** Presl. T. alm.
— — * **dilatata** (Presl.). Høsterkøb. Hellebæk (Pip.), Hornbæk-plantage (Baagø). Jonstrup-vang, Farumgård, Furesøens sydskrænt, Ordrup-krat (H. M.).
10, **Cystopteris fragilis** Bernh. Odinshøj (Heib.), Rudersdal. Brede, Frederiksdal. Kulhus (J. Lge.). Lillerød (Leth.). Orholm (Rostr.), Jonstrup, Kirkeværløse. Bregnerød. gærder v. Lille og Store Hareskov, Farum. sydsiden af Farum-sø, mellem Humletoft og Frederiksdal. Søllerød. Edelgave o. m. fl. st. (H. M.), Gadevang v. Hillerød (N. E. P.), stengærde v. Græsted (J. Niels.).
11. **Asplenium Filix femina** Bernh. Alm.
12. — **Trichomanes** L. Ravnholms-hegn (Meinert), Hillerød Skansebakken (Knæckenb.), Gadevang, Tryggerød, Holte, mell. Søllerød og Nærum (N. E. Peters.), Birkerød. Hareskoven. Fuglevad-mølle (Horn.), Grib-skov mell. Hillerød og Fruebjærg (Vilandt), Kirkeværløse. Farum, ø. for Søndersøen. Heringeløse (H. M.), Rudersdal (Lge.), Lundtofte (Strøm), Ermelundskoven mod Lyngby (Dr.). Græsted (J. Niels.).
13. — **Ruta muraria** L. Kronborgs mure (Stbg., H. M.).
14. — **septentrionale** Sw. Pælevejen i Grib-skov. Ruderhegn mod Dumpedals-mølle, stengærde mell. Ebberød og Birkerød (J. Lge.), Farumgård (Mørch), Fuglevad-mølle (Schum.), Jonstrup-vang, Stavnsholt, Lillerød (H. M.).

† Scolopendrium officinarum Sw. Angives fra Dronninggård af Kylling, men er ikke senere genfunden.

15. Pteris aquilina L. Alm.

16. Blechnum Spicant Roth. Birkerød, Rudergård, Frederiksdal (O. F. Müll.), Søllerød (N. E. Peters.), Furesøens sydskrænt (H. M.).

17. Struthiopteris Germanica Willd. Hellebæk, Egebæksvang, Frederiksborg (fl. st.), Blovstrød, Charlottenlund (J. Lge.), Skodsborg (Pip.), Grib skov (H. M.), skovbrinker v. f. Esrom-sø (J. Lge.).

18. Osmunda regalis L. Helsingør, Ruderhegn (Horn.), Frydenlund (Liebm.), Søllerød (Dr.), mose i Ravnsholt-hegn, v. Gurre-søs nordside (H. M.).

19. Botrychium Lunaria Sw. Brede, Rudergård, Tidsvilde (Horn.), Tibirke, Søllerød, mell. Virum og Gels-skov, Eremitagen, Bognæs (J. Lge.), Frederiksdal (Rostr.), Hornbæk-plantage (Baagøe), Kalkbakkerne i Terkelskov (Leth), Jonstrup, mell. Hove og Heringeløse, markbakke v. Bagsværd, Store Hareskov (H. M.), Boserup (B. f.).

— — * rutaceum Fr. Hornbæk-plantage (H. M.).

20. — rutæfolium A. Br. Tidsvilde (Vahl), Bagsværd (Benzon); ved Gurre-søs n.o.-side (H. M.).

21. Ophioglossum vulgatum L. Mell. Tårbæk og Strandmøllen, Brede, Furesøen, Bidstrup (Horn.), Fuglevad (Dr.), Ruderhegn (J. Lge.), Gl. Vartov udenfor Østerport (Rostr.), Jonstrup, Jonstrup-vang (H. M.).

7. Rhizocarpeæ.

1. Pilularia globulifera L. Lyngby-sø (Fl. Dan.). Ikke iagttaget i de senere år.

8. Isoëteæ.

1. Isoëtes echinospora D. R. Gurre-sø ved vest- og nordsiden i mængde (H. M.).

? — lacustris L. En Dam i Frueskov v. Bagsværd (O. F. Müll.). Er ikke senere genfunden.

9. Lycopodiaceæ.

1. Lycopodium Selago L. Rudersdal, Tidsvilde, Karlebo-overdrev, Kollekolle (Horn.), Aldershvile (Dr.), Søllerød, Birkerød (Rostr.), mose v. Bagsværd-overdrev (Ærnstsen), Jonstrup, Lille Hareskov, Furesøens vestskrænt, mose v. Gurre, ved østsiden af Gurre-sø (H. M.), Marianelund (Stbg.), Frederiksdal (F. D.).

2. Lycopodium inundatum L. Tidsvilde, Rudersdal (Horn.). Húlsø ved Bagsværd (O. F. Müll.), mose s. f. Jonstrup (Ernstsen), mose ø. f. Gurre-sø (H. M.).
3. — annotinum L. Hornbæk-plantage (M. Lge.), skoven v. Marianelund (Stbg.), Danstrup-hegn, Horserød-hegn, Gribskov (J. Lge.), Gels-skov (Bot. f.), Ruderhegn (Rostr.), mose i Dyrehaven mod n. (G. Jensen), Kollekolle (Meinert), Roskilde (Albrecht), Terkelskov (Leth), Teglstrup-hegn (Heib.), Multebærmosen ø. f. Gurre-sø, Jonstrup-vang, Store Hareskov, Lille Hareskov (H. M.), Bagsværd (Kph. Herb.).
4. — complanatum L. Tidsvilde-indhegning (Horn.).
5. — clavatum L. Ikke sj., f. eks. Lilleværløse-overdrev, Frederiksdal, Tikøb (H. M.), Søllerød (Horn.), Hellebæk (M. Lge.).

10. Gramineæ.

1. Setaria viridis Beauv. Mell. Skovshoved og Charlottenlund (Schum.), Charlottenlund, Frederiksværk (Horn.), Ørholm (Dr.), Orsholt (Liebm.), Fiskebæk (Pouls.), Ordrup (B. f.), Hellebæk, Fredensborg (M. Lge.), Frydenlund, mell. Rudersdal og Birkerød, Nymølle (J. Lge.), Jonstrup, Brede-bakke, Kirkeværløse (H. M.), Hjortekærshuset (Petit).

— — var. purpurascens Lge. Krogenberg v. Helsingør (Heib.), Flaskekroen (Rostr.).

2. Digitaria glabra Lge. Mell. Hellebæk og Kronborg (J. Lge.), Fredensborg (M. Lge.), Brede-bakker (Schütz), Frederiksdal (Rostr.).

† — sanguinalis Scop. Indført med frø.

— — α. genuina Lge. Ukrud i et Urtebed ved Jonstrup (H. M.).

— — β. ciliaris Gr. et Godr. Snekkersten (Heib.).

3. Phalaris Canariensis L. Forvildet v. København fl. st., f. eks. Gasværket (Benzon), Glaciet (Engelh.), Farimagsvejen, Ladegårdsvejen (H. M.), Kastellet, Tømmerup på Amager, Bellevue (Rostr.), Birkerød (H. M.), Hellebæk (M. Lge.).
4. Digraphis arundinacea Trin. Alm.
5. Hierochloa borealis R. et S. Ladegårdsåen, Lerbæk-mose v. Roskilde (Rostr.), mell. Tryggerød og Holte (G. Jens.), Jonstrup-vang (Schiötz), mell. Hove og Veksø, mose v. Skatholm, Lilleværløse-overdrev, Lille Hareskov, Aldershvile, Lyngby-mose (H. M.).
6. Anthoxanthum odoratum L. Alm.

6. Anthoxanthum odoratum β. majus Lge. Søndersøen, Hellebæk (H. M.), mell. Tidsvilde og Arresødal. Danstrup (J. Lge.), Østerfælled (Rostr.).

— — γ. laxiflorum Lge. Jonstrup-vang (H. M.).

7. Leersia oryzoides Sw. I mængde ved Unmacks dam ved Hellebæk (M. Lge., J. Lge., H. M.). Den blomstrer kun på de steder, hvor den kan blive beskinnet af solen.

8. Alopecurus pratensis L. Kastellet, Lundehusmosen (Dr.), Lersøen (Baagoe). Jonstrup, Bregnerød o. fl. st. (H. M.).

— — β. nigricans (Horn.). Ved Søndersøen (H. M.).

Anm. En monstrositet med topskydende dusk er fundet ved Søndersøen (H. M.).

9. — agrestis L. mell. Roskilde og Bidstrup, mell. Roskilde og Himmeløv (Thoms.), Farimagsvejen (J. Lge.), Amager v. Kastrup o. fl. st. (Kph., Dr., J. Lge.), Flaskekroen (Baagøe), v. Søndersøen (H. M.).

10. — geniculatus L. Alm.

11. — fulvus Sm. Mell. Kristiansholm og Bellevue (Dr.), København (Baagoe), Hellebæk (M. Lge.), Jonstrup, Bringe, v. Furesøens sydside, mose v. Gurre (H. M.).

12. Phleum pratense L. Alm.

— — β. nodosum Lge. Alm.

13. — Boehmeri Wib. Langbjærg n. o. f. Roskilde, høj mell. Marbjærg og Flyng, høj v. Flyng-mølle, markdysse s. f. St. Valby, høje o. f. Risø, Hvedshøj ved Roskilde (Thoms.), Fuglevad, Brede, Nymølle (Horn.), Græsemølle, Tidsvilde-hegn (J. Lge.), Asserbo (N. E. P.), Lundtofte, Bidstrup (Rostr.), Søndersøens nordskrænt, Ølstykke på Maglehøj, den store kæmpehøj v. Hove, Frederikssund (H. M.), København (Benzon).

14. — arenarium L. Asserbo-overdrev (J. Lge.), Frederiksværk, Tidsvilde (Horn.), Lappen v. Helsingør (Stbg.).

15. Psamma arenaria R. et S. Hyppig langs Øresund og Kattegat. O. F. Müller angiver den fra Furesøen, men det er sandsynligt, at her er sket en forveksling med følgende, der findes i mængde på denne søs østskrænt.

16. Calamagrostis Epigeios Roth. Jonstrup-vang, Furesøens østskrænt, nordkysten v. Kattegat (H. M.), Charlottenlund, Ørholm, Bagsværd (Dr.), Københavns glacis (Engelh.),

— — β. glauca Blytt. Folehave-skov v. Hørsholm, Københavns omegn (J. Lge.), Flyng (Th. J.), mose ø. for Hillerød (H. M.).

— — γ. riparia Htn. Skoven v. Dempegård pr. Hørsholm (Bot. f.).

17. — Langsdorffii Trin. Sæl-sø (G. Jens.).

18. — lanceolata Roth. T. alm.

18. Calamagrostis lanceolata β. gracilis Schum. Mellem Tårbæk og Springforbi (Schum.).

— — γ. pallida Lge. Gurre (Heib.), Julebæk (J. Lge.).

19. — neglecta Ehrh. Maglemose s. f. Ågerup (Thoms.), Boserup (Schiötz), Asserbo-overdrev, Lundehusmosen (J. Lge.), Dronninggård (Kamph.), Jonstrup-vang (Pip.), Hornbæk (Pouls.), Lilleværløse, Hesttangs-mølle (Dr.), enge ved Søndersøen og langs Jonstrup-å, Bringe, Ryget-mose (H. M.).

— — β. geniculata Fr. Lundehusmosen (J. Lge.).

20. — arundinacea Roth. Marienlyst, Gels-skov mod Søllerød (J. Lge.), Sæl-sø (M. Lge.), Dronninggård (H. M.).

21. Agrostis Spica venti L. T. alm.

22. — canina L. Lersøen (Baagøe), Gels-skov, Brede, Rudergård (Dr.), Charlottenlund (Rostr.), v. Søndersøen, Kulhus, Gurre (H. M.).

— — β. pallida Rchb. Med hovedarten: Søndersøen.

23. — vulgaris With. Alm.

— — β. stolonifera Lge. Hyppig.

— — γ. tenella Lge. I skove.

— — δ. pumila F. D. Sporadisk. Ærmelund, Høje Sandbjærg (Rostr.), i mængde mell. Jonstrup og Ballerup (H.M.).

24. — alba L. Alm.

— — δ. gigantea Rchb. Jonstrup-å, Søndersøen (H. M.), København (J. Lge.), Flaskekroen (Baagøe).

25. Milium effusum L. Alm.

26. Phragmites communis Trin. T. alm.

— — γ. flavescens Cust. Stadsgravene v. København (J. Lge.), Lersøen (H. M.), Flaskekroen (Baagøe), Lappen v. Helsingør (Benzon).

27. Enodium coeruleum Gaud. T. alm. mod n.o.

— — β. altissimum Link. Teglstrup-hegn i mængde (H.M.).

— — δ. divaricatum Lge. Teglstrup-hegn (H. M.), mose s. f. Jonstrup (P. Niels.).

28. Melica uniflora Retz. T. alm.

29. — nutans L. Egebæksvang (Stbg.), Ørholm, Ordrup-krat, Frederiksdal (J. Lge.), Charlottenlund (Dr.), Bagsværd, Dyrehaven, Kokkedal (Horn.), Jonstrup-vang (Pip.), Gels-skov (Meinert), Rådvad (Rostr.), København (Benzon), Slangerup (Feddersen), Brede-bakker (Vilandt), Søllerød-Kirkeskov (N. E. P.).

30. Koeleria cristata Pers. Bakke v. Jægerspris (Kamph.), ved Søndersøen 1869, 1870 og 1871 (H. M.).

31. Trisetum flavescens Beauv. Kastellet, Lersøen, Ordrup, Sorgenfri, Dronninggård (J. Lge.); København: Vestervold (Rostr.), glaciet v. Blindeinstitutet (Engelh.); Jonstrup, Søndersøen (H. M.), Frederiksberg-have (Kamph.

herb.), St. Jørgens-sø (G. Jensen), Vejen mellem Lundehuset og Lyngby (Horn.), Frederiksdal (O. F. Müll.).

32. Avena fatua L. Hyppigt ukrud i vårsæd.

33. — hybrida Peterm. Valby, Grøndal v. København (J. Lge.), Uttersløv (Rostr.), mell. Skovlunde og Ballerup, mell. Ballerup og Jonstrup i høragre, Jonstrup, Smørumnedre i mængde i vikkeagre (H. M.).

33. — sativa L. Alm. dyrket i flere afarter, f. eks. med og uden stak; hist og her forvildet i skove, f. eks. lille Hareskov, Åsevang ved Kulhus, Brede-bakke (H. M.), Københavns glacis (Engelh.).

35. — strigosa Schreb. Tårbæk, Amager (Rostr.), Jonstrup, Kulhus, Lilleværløse, Helsingør (H. M.).

36. — pratensis L. Jonstrupegnen alm. (H. M.), Lundehusmosen (Dr.), Københavns glacis (Engelh.).

37. — pubescens L. Alm.

38. — elatior L. Alm.

— — β. hermaphrodita Lge. Klint v. Tårbæk (J. Lge.).

39. Airopsis præcox Fr. Alm. mod n. o.

40. — caryophyllea Fr. Hyppig, især mod n.

41. Corynephorus canescens Beauv. T. alm. mod n.

42. Aira flexuosa L. Alm.

43. — cæspitosa. L. Alm.

— — β. pallida Koch. Hellebæk (J. Lge.), Jonstrup-vang, Søndersøen, Sengeløse-mose (H. M.).

— — γ. vivipara Lge. Lersøen (Rostr.).

44. Holcus lanatus L. Alm.

— — β. argenteus R. et S. Jonstrup-vang (H. M.).

45. — mollis L. Ikke sj.

— — var. med bægge blst. ☿. Ruderhegn (Schmidt), Hellebæk, Nakkehoved (Heib.).

46. Triodia decumbens Beauv. Hyppig.

47. Catabrosa aquatica Beauv. Hist og her: Søndersøen, Furesøen, o. s. v. (H. M.).

48. Glyceria maritima M. et K. Strandeng v. Haraldsborg-mølle v. Roskilde, Vedeløv, Risø (Thoms.), Helsingør, Vesterfælled, Saltholm, Bognæs (J. Lge.), v. Kalkbrænderiet (Rostr.), Frederikssund (B. f.), enge v. Charlottenlund, Eskildsø, nedenfor Nordskoven i Hornsherred (H. M.).

49. — distans Wahlenb. T. alm. omkring København og ved Roskilde-fjord. Eiby-gade. (H. M.).

— — β. pulvinata Fr. Tømmerpladser på Kristianshavn (J. Lge.).

50. — spectabilis M. et K. Københavns stadsgrave, Lersøen (Rostr.), Jonstrup (H. M.).

51. — plicata Fr. Jonstrup-vang, Måløv, Bringe (H. M.), Roskilde

(J. Lge.), Lersøen (Kph. Herb.), Københavns stadsgrave (Engelh.).

52. Glyceria fluitans R. Br. T. alm.

— — β. triticea Fr. Lersøen, Birkerød (J. Lge.), Sorgenfri Rostr.), Charlottenlund, Ladegårds-åen (Benzon).

53. Briza media L. Alm.

— — β. pallida Döll. Ved Søndersøen, Geddevad (H. M.).

54. Poa annua L. M. alm.

55. — nemoralis L. Alm.

— — β. subuniflora Rchb. Lille Hareskov (H. M.).

— — γ. firmula Gaud. Ved Søndersøen (H. M.).

56. — fertilis Host. Et kær s. f. Hørsholm, søer i Ruderhegn. mell. Rudersdal og Birkerød (J. Lge.), Bagsværd. Lundehuset (Schum.). Vesterfælled, Dyrehavsgærdet v. Klampenborg (Rostr.). Jonstrup langs åen fra Søndersøen (H. M.), mose-eng n. f. Lavdrupgården, Langedam v. Birkerød (P. Nielsen).

— adspersa Drej. Grøfter v. vejen til Charlottenlund (Dr.)

Anm. Den anses af J. Lge. for en var. af Poa fertilis; M. Lge. mener, at den står nærmere ved P. nemoralis.

57. Poa trivialis L. Alm.

58. — Sudetica Hæncke. Rungsted (Liebm.).

59. — pratensis L. Alm.

— — β. humilis Rchb. Jonstrup-vang. Bagsværd-skov (H.M.).

— — γ. angustifolia Rchb. Nymølle (Rostr.), mell. Tårbæk og Strandmøllen (H. M.).

— — δ. maxima!: høj og bredbladet, med noget sammentrykt bladskede. Ved landevejen tæt s. f. Gelsskov i mængde (H. M.).

— — ε. costata (Schum.). Oprindelig angivet fra sandbakkerne mellem Springforbi og Strandmøllen (Schum.), senere genfundet sammesteds af G. Jensen: 1857 blev den fundet i en skov ved Bagsværd-sø (J. Lge.), og i de senere år er den iagttaget i de fleste skove, f. eks. Nyrup-hegn (Heiberg), Hellebæk (J. Lge.), Teglstruphegn, Hornbæk-plantage, skoven v. teglværket mellem Helsingør og Gurre, Gribskov, Gels-skov, Ravnsholthegn, Store Hareskov (H. M.).

60. — compressa L. Jonstrup, Frederiksdal. Smørumnedre (H. M.), Birkerød (Horn.), mell. Vibenshus og Lundehusmosen, Amager, Kristianshavns vold (Dr.), Lersøen (Rostr.), Københavns glacis (Engelh.), Hellebæk (M. Lge.).

61. Dactylis glomerata L. Alm.

— — β. adbreviata Dr. I mængde og udmærket v. Søndersøen (H. M.), Lillevang v. Ballerup (Ernsts.).

— — γ. lobata Dr. Sorgenfri (Schiötz), Lersøen (Baagøe), lille Hareskov (H. M.).

62. **Cynosurus cristatus** L. Alm.
63. **Vulpia sciuroides** Gmel. Ordrup, Jægersborg (Horn.).
64. **Schedonorus sterilis** Fr. København i mængde, Lyngby, Ordrup, Tårbæk (H. M.), Espergærde (M. Lge.), Helsingør (J. Lge.), Jonstrup-vang (Schiötz), Lersøen (Baagøe).
65. — **Benekeni** Lge. (i Fl. D.). Jonstrup-vang (Pip.), Dronninggård (Dr.), krat mellem Ordrup-mose og Dyrehaven (Horn.), Vedbæk, Boserup-skov (J. Lge.), Egebæksvang (Grønl.), Bernstorf (Rostr.), Roskilde (Baagøe), lille Hareskov (H. M.).
66. — **asper** Lge.(i Fl.Dan.). Bernstorf (Rostr.), Jonstrup-vang, lille Hareskov, Søndersøens nordskrænt, Lunden ved Farumgård, Boserup-skov (H. M.), Charlottenlund (J. Lge.).

Anm. Den vokser ofte sammen med foregående, men er dog efter mit skøn altid let at adskille fra denne.

67. — **erectus** Fr. Birkerød (Schum.), Dronninggård (Puerary), Lundehuset (Horn.), Jægersborg-allé ved Bernstorf (J. Lge.), Bidstrupgård på græsplæner (Thoms.), strandmarken udfor Charlottenlund (Dr.), Jonstrup på græsplæner, Søndersøen (H. M.).
68. **Festuca ovina** L. Alm. mod n. o.
— — β. **tenuifolia** Lge. I skove.
— — γ **glauca** Fr. N. f. Farum (H. M.).
69. — **duriuscula** L. Kronborg (Benzon), Bidstrup, Risø (Thoms.)
— — β. **cæsia** Fr. Kronborg-ladegård (H. M.).
70. — **rubra** L. Alm. i flere former.
71. — **arenaria** Osb. Roskilde (Horn.), Rungsted (Rostr.), Hornbæk-plantage (J. Lge.), Hellebæk (P. Niels.), Lappen ved Kronborg (H. M.).
72. — **pratensis** Huds. Alm.
— — β. **pseudololiacea** Fr. Københavns glacis (Engelh.), Jonstrup o. m. fl. st. (H. M.).
— — f. **elongata** (F. elongata Ehrh., Brachypodium loliaceum Fr.). Ved Peblingesøen i mængde 1841—42 (J. Lge.), Skodsborg (Pip.).
73. — **littorea** Whbg. Hyppig ved Øresund og Kattegat. Amager, Lundehuset, Rådvad (J. Lge.), ved Søndersøen (H. M.).
74. — **gigantea** Vill. Alm.
— — β. **triflora** Lge. Med hovedarten, sjældnere (J. Lge.).
75. **Bromus secalinus** L. Alm.
76. — **arvensis** L. Amager (Dr.), ved Landbohøjskolen (J. Lge.). København (Benzon), Flaskekroen (Mein.), Ballerup (H.M.).
77. — **commutatus** Schrad. Tivoli, Bülowsvejen, Lersøen, Tikøb (J Lge.), Bagsværd (B. f.), Brede, Ordrup (Kamph.), Klosterlunden ved Roskilde (Thoms.), Jonstrup-vang, Søndersøen (H. M.).

78. Bromus racemosus L. Brede (Benzon), eng v. Roskilde (Thoms.), Amager, enge v. Lersøen og Lundehuset (J. Lange), Elhorn i Roskilde-fjord (Schum.), Sorgenfri (Rostr.), Jonstrup-vang, Sengeløse-mose (H. M.).

79. — mollis L. Alm. β. leiostachys M. et K. Jagtvejen v. København (J. Lge.), Københavns glacis (Engelh.), Ballerup, Syvstjærnen (i St. Hareskov), mell. Bagsværd og Lyngby (H. M.).

— — γ. pygmæus Lge. Alm. på mager Jordbund.

80. — hordeaceus L. Saltholm (J. Lge.), Amager-fælled (Rostr.), fl. st. langs Roskilde-fjord, Lappen v. Kronborg (H. M.).

81. Brachypodium gracile Beauv. Hyppig. β. majus Lge. Boserup-skov (Thoms.).

82. — pinnatum (Beauv.). Fuglevad (Dr.), Bagsværd, Strandmøllen (Schum.), Frederiksdal (Kamph.), Brede-bakker (Baagøe), Jonstrup-vang fl. st., Krat n. f. Ballerup (H. M.), Enrum v. Vedbæk (Rostr.), Bidstrup, Borreveile-skov (Thoms.).

83. Agropyrum junceum Beauv. Langs Øresund og Kattegat: Vedbæk (Schiøtz), Helsingør, Asserbo-overdrev (J. Lge.), Gilleleje, Amager (Horn.).

84. — acutum D. C. Ikke sj. langs Øresund og Kattegat.

85. — repens Beauv. Alm. β. arundinaceum Fr. Frederiksværk (Dr. herb.).

— — γ. firmum Lge. Helsingør (Dr. herb.).

86. — caninum R. et S. Jonstrup-vang, Lille og Store Hareskov (H. M.), Vedbæk (J. Lge.), Københavns glacis (Engelh.), Hellebæk (M. Lge.).

87. — Triticum vulgare Vill. Hyppigt dyrket, især mod syd; stundom forvildet.

†. — turgidum L. Dyrket, men sjælden.

88. Secale cereale L. Alm. dyrket, stundom forvildet, f. eks. i skove. Københavns glacis (Engelh.). En ø i Søndersøen (H. M.).

— — var. triflora: med 3 fuldt udviklede blomster i småakset, og ansats til en 4de. Forvildet ved Jonstrup-å (H. M.).

89. Elymus arenarius L. Alm. langs Øresund og Kattegat.

— — β. minor Lge. Vedbæk (J. Lge.).

90. Hordeum polystichum Döll. Alm. dyrket, stundom forvildet.

91. — distichon L. Alm. dyrket, især mod s.

92. — pratense Huds. Mell. Vedbæk og København, Amager (Schum.), Vedeløv: strandeng mod n., Risø i mængde (Thoms.), Helsingør (Dr.).

93. Hordeum murinum L. Alm. omkring København; Helsingør, Herlöv o. fl. st. (H. M.).

†. — jubatum L. Forv. mellem Kristianshavn og Strickers Batteri (Visby), ved Artillerikasernen (Rostr.),

94. Lolium perenne L. Alm. β. tenue Horn. Frederiksdal (O. F. Müll.), Jonstrup, »Ærtekedelen« v. København (H. M.).

— — monstr. adbreviata Lge. Københavns glacis (Engelh.), ved Søndersøen (H. M.).

— — monstr. ramosa Lge. Fuglevad (Schum.), Københavns glacis (Engelh.), v. Søndersøen, mell. Jonstrup og Ballerup (H. M.).

95. — multiflorum Lam. Dyrket på græsmarker og enge, og forvilder sig let: Jagtvejen, Rolighedsvejen, Lykkesholm v. Frederiksberg (J. Lge.), Brøndsbøj, mell. Fiskebæk og Stavnsholt, mell. Kronborg og Hellebæk, Søndersøen (H. M.).

— — monstr. ramosa! v. Søndersøen (H. M.).

96. — Linicola Sond. Alm. i Høragre.

97. — temulentum L. Flaskekroen, Brøndshøj (Horn.), Ladegården, Lersøen (Rostr.), Jonstrup, Skovlunde (H. M.),

— — β. leptochæton A. Br. København (Rostr.).

98. Lepturus filiformis Trin. Vesterfælled (Blytt.).

— — β. subcurvatus Lge. Amager ved Limfabriken (Schum.).

99. Nardus stricta L. Jonstrup-vang, Kirkeværløse, Lillerød (H. M.), Rungsted, Dronninggård, Charlottenlund, Fredensborg, Birkerød (Horn.), Amager mod s. (Rostr.), Hellebæk (M. Lge.).

11. Cyperaceæ.

1. Cyperus fuscus L. Frederiksborg, Lyngby, Frueskov v. Bagsværd, Fortunen (Horn.), Skære-mølle v. Fredensborg, mell. Kristiansholm og Bellevue (Dr.), Hellebæk v. Teglværket (M. Lge.), Vejdamsmose v. Holte (N. E. Peters.), Ærmelund (Tutein), Jonstrup: den udtørrede mølledam og i det gamle åleje (H. M.).

2. Schoenus ferrugineus L. Bidstrup-mose v. Roskilde (Dr.), Sengeløse-mose (Ernsts.).

3. — nigricans L. Hov-mose v. Selsø i Hornsherred (Vil.).

4. Cladium Mariscus R. Br. Slangerup, Nymølle, Lyngby-mose, Roskilde (Horn.), Ørholm (Schiøtz), mose v. Østby i Hornsherred, mose v. Dronninggård, tørvemose v. for Farum, moser langs Værebro-å (H. M.).

5. Rhynchospora alba Vahl. Tepri-mose, Lyngby-mose, Hel-

singør (Horn.), Erlandsens mølle v. Hillerød (G. Jensen), Langesø v. Tikøb (M. Lge.), mose v. Måløv (Ernsts.), mose v. nordvestsiden af Gurre-sø (H. M.).

6. Rhynchospora fusca R. et S. Langesø v. Tikøb (M. Lge.).

7. Eleocharis palustris R. Br. Alm.

8. — uniglumis Link. Lundehusmosen (J. Lge.), Strandenge ved Roskilde-fjord, Himmeløv. mose s. f. Lille Valby, Agerup (Thoms.), Københavns glacis (Grønl.), Vesterfælled, Lersøen (Rostr.), Furesøens østkyst (H. M.).

9. — acicularis R. Br. Sæl-sø, en sø s. f. Hørsholm, Nymølle (J. Lge.), Lersøen (Rostr.), Peblingesøen (Horn.), Furesøen mange steder (Horn., Dr., H. M.), Hellebæk (M. Lge.), Damhus-søen, Farum-sø, Søndersøen, Badstrup-sø, Birkerød-sø, Gurre-sø, Grib-sø (H. M.).

Anm. Findes næsten altid sammen med Potamogeton marinus og Ranunculus reptans.

10. Scirpus pauciflorus Lightf. Amager-fælled, Bidstrup (J. Lge.), Lyngby-mose (Dr.), mell. Charlottenlund og Ordrup (Rostr.), Københavns glacis (Vil.), Risø (Thoms.), v. Søndersøen, mose v. f. Farum, ved Furesøen, Sengeløse-mose (H. M.).

— — β. minor Blytt. Amager-fælled (J. Lge.), v. Furesøens østside (H. M.).

11. — cæspitosus L. Multebærmosen v. Gurre (H. M.).

12. — fluitans L. En dam »henimod« Hareskoven (Holten); muligt den samme som »en Fiskedam i Hareskoven« (Horn.).

Anm. Kylling angiver den at vokse bag Kastellet, hvilket muligt beror på en fejltagelse.

13. — setaceus L. Paulinelyst og Skotterup v. Helsingør (Stbg.), mell. Hørsholm og Rudersdal, Lange-dam ved Birkerød, Lyngby-sø (Schum.), Charlottenlund (Liebm.), Bidstrup (Aaby), Lappesten ved Helsingør (B. F.), Bagsværd, Kobberdammen v. Frederiksdal, Fortunen (Rostr.), Nærum, Teglværket v. Hellebæk (M. Lge.), n.v. f. Jonstrup (H. M.).

14. — lacustris L. Alm. β. foliosus! v. Furesøen og Søndersøen (H. M.).

15. — Tabernæmontani Gmel. Kalkbrænderiet (Benzon), Vesterfælled (H. M.), langs Roskilde-fjord mange steder (Thoms., H. M.).

16. — maritimus L. T. almindelig både v. Øresund og Roskilde-fjord. Sjælden ved indsøer: Lersøen (Rostr.), Søndersøen (H. M.).

— — β. monostachys Lge. Vesterfælled (H. M.).

— — γ. macrostachys Koch. Vesterfælled (H. M.).

— — δ. sphærocephalus Lge. Vesterfælled, nedenfor Færgelunden i Hornsherred (H. M.).

17. Scirpus silvaticus L. T. alm. i skove: Jonstrup-vang, Lersøen, Hellebæk o. s. v.

18. — Caricis Retz. T. alm.

19. — rufus Schrad. Saltholm, Vesterfælled (Dr.), Jægerspris (Rostr.), Boserup (Schiøtz).

— — * bifolius Lge. Strandenge v. Flaskekroen (Rostr.), Amager ved Kongelunden (Bertels.).

20, Eriophorum gracile Koch, Bagsværd (Horn.), Dronninggård (Puerary), Lyngby-mose, Lundehusmosen (J. Lge.), mose s. v. f. Vintappergården (Dr., H. M.), Ryget-mose v. Farum-sø, Frederiksdal (H. M.).

21. — latifolium Hoppe. Rådvad, Ordrup-mose, Lersøen (J. Lge,), Lyngby-mose, v. Søndersøen, Ryget-mose o. s. v. (H. M.).

22. — angustifolium Roth. Alm.

23. — vaginatum L. Alm.

24. — alpinum L. Dronninggård, Tepri-mose, Lyngby-mose (Horn.), Vintappermosen (Dr., H. M.), mose v. Gurre-sø (Baagøe), Jonstrup-vang, Ruderhegn, mose v. f. Farum, Ryget-mose v. Farum-sø (H. M.).

25. Carex dioeca L. Ikke sj. β. isogyna Fr. Rådvad (Rostr.).

26. — pulicaris L. Bagsværd (Horn.), mell. Rådvad og Stampen (Pip.), mose v. Himmeløv, Maglemose s. f. Ågerup (Th.), mose v. Lavdrupgården (P. Niels.), Lerbæk-mose v. Roskilde (Rostr.), Jonstrup-vang, Kirkeværløse, mell. Bagsværd og Lilleværløse-overdrev (H. M.).

27. — pauciflora Lightf. Bidstrupgård (Horn.). Bagsværd, Frederiksdal (M. Vahl).

28. — cyperoides L. Udtørret dam v. Frederiksborg (Holbøll), genfundet 1852 sammesteds (Knæckenb.), men senere atter forsvundet. 1869 fundet i mængde i Lange-dam v. Birkerød (H. M.), hvor den også fandtes i 1870—71, Skovrød-sø (udtørret) i Ruderhegn 1871 (N. E. P.).

29. — chordorrhiza Ehrh. Dronninggård (Horn.), Lyngby-mose (Horn., J. Lge., H. M.), Ryget-mose v. Farum-sø (H. M.).

30. — disticha Huds. T. alm.

— — var.: med de nedre småaks fjærnede fra hinanden. Roskilde (Thoms.).

31. — arenaria L. Alm. v. Øresund og Kattegat.

32. — teretiuscula Good. Lyngby-mose (H. M.), Lundehusmosen (Dr.), Lersøen (Rostrup); vistnok hyppig.

33. — paradoxa Willd. Hyppig.

34. — paniculata L. T. alm.

35. — divulsa Good. Sorgenfri, Ordrup, Roskilde (J, Lge.). Valby-bakke (Dr.), København (Benzon), Frederiksdalsskov (H. M.).

35. Carex divulsa L. β. intermedia Lge. (C. muricata β. virens Koch). Temmelig alm.

36. — muricata L. Alm.

37. — vulpina L. Alm.

— — β. remotiflora Lge. Mose v. Hjortespring (Piper).

38. — stellulata Good. Ikke sj.

39. — leporina L. T. alm.

— — β. argyroglochin Rchb. Gurre-vang (J. Lge.).

40. — elongata L. Lyngby-mose, Hørsholm (Dr.), Dyrehaven fl. st. (J. Lge.), København (Baagøe), Jonstrup-vang (H. M.).

41. — canescens L. Alm.

42. — remota L. Alm.

43. — stricta Good. M. alm.

44. — cæspitosa L. Charlottenlund (Schum.), Bagsværd, Lundehus-mosen (Rostr.), mose mell. Farum og Terkelskov, Ordrup-mose (J. Lge.), Københavns glacis (Engelh.), v. Bagsværd-sø, Jonstrup-vang (H. M.).

45. — turfosa Fr. Dyrehaven (J. Lge.), Aldershvile (Kamph.).

46. — vulgaris Fr. Alm.

— — γ. juncella Fr. Dyrehaven (Rostr.), eng n. f. Jonstrup (H. M.).

— — δ. tenuis Htn. Dyrehaven (J. Lge.).

— tricostata Fr.? Ved en moserand s. f. Jonstrup 1869 (H. M.).

47. — acuta L. Sorteso v. København (Dr.), Peblingesøen (Grønl.) o. fl. st. v. København (J. Lge.), Kastelsglaciet, Lersøen (Vil.), Lundehus-mosen (Rostr.), Jonstrup, Sondersøen, Gurre-sø (H. M.), Hellebæk (M. Lge.).

— — △ anomala Lge. Ved Peblingesøen (J. Lge.).

48. — Buxbaumii Wahlenb. Mose v. Farum (M. Vahl.) senere ikke genfunden. Drej. angiver den også fra en mose s. f. Frederiksdal, hvilket synes at bero på en misforståelse.

49. — limosa L. Ruderhegn, Lyngby-mose (Dr., J. Lge.), Bøllemose v. Hillerød (Knæckenb.), Kragens-mose v. Søllerød (N. E. P.), Rungsted, Bagsværd (Baagoe), mose ved Slagslunde (Ernsts.), Langeso v. Tikob, enge v. Søndersøen, mose s. v. f. Vintappergården (H. M.).

50. — pallescens L. Hyppig.

51. — panicea L. Alm.

52. — glauca Scop. Alm.

— — β. sphærostachya Lge. Eng mellem Rådvad og Strandmøllen 1840 i mængde (J. Lge.).

53. — montana L. Jonstrup-vang, Gels-skov, Boserup (J. Lge.), Fuglevad-mølle (Kamph.), Charlottenlund (Horn.), Bagsværd (Rostr.), Nymølle (B. F.), Brede-bakke (H. M.).

Anm. »Hareskoven« (Aabye) er uden tvivl det samme som Jonstrup-vang.

54. Carex pilulifera L. T. alm. β. longebracteata Lge. Søllerødgårds-mose (J. Lge.), Gels-skov, Hammermølleskoven (H. M,).

55. — ericetorum Poll. Brinker i Frederiksdals-skov mod Furesøen (J. Lge.), Brede (Dr.), Ørholm (G. Jens.), Nedre Dråby (Rostr.), mellem Hjortespring og Jonstrup-vang, mell. Ballerup og Jonstrup-vang, markbakke v. Gandløse, markbakke v. Fiskebæk (H. M.).

56. — præcox Jacq. Hist og her.

57. — digitata L. Furesøens sydskrænt (O. F. Müll., J. Lge.), Brede (Dr.), Kattinge (J. Lge.).

58. — flava L. Hyppig.

59. — Oederi Ehrh. Hyppig.

— — * oedocarpa Anders. Hellebæk-vang, Ordrup-mose (J. Lge.), Teglstrup-hegn (Pip.).

60. — extensa Good. Saltholm (Schlichtkr.), Helsingør (Liebm. Herb.).

61. — distans L. Saltholm (Dr.), Flaskekroen (Horn.), Vesterfælled (Vil.), Amager mod syd (Rostr.), Københavns glacis (Engelh.), Risø (Thoms.), Bognæs (J. Lge.).

62. — Hornshuchiana Hoppe. Maglemose v. Ågerup (Thoms.), Flaskekroen (Aabye), Lundehusmosen, Charlottenlund (J. Lge.), Lersøen, Rådvad, Ordrup, Lerbæks-mose ved Roskilde, Vesselsminde (Rostr.), Jonstrup-vang (H. M.).

63. — fulva Good. Mose mell. Rådvad og Strandmøllen (J. Lge.).

64. — silvatica Huds. Alm.

65. — Pseudocyperus L. Hyppig.

Anm. En form med androgynt ♂-aks (♀-Blst i spidsen) på Lilleværløse-overdrev (H. M.).

66. — vesicaria L. Alm.

67. — ampullacea Good. Alm.

— — β. robusta Sond. Ved Søndersøens nordside (H. M.).

— — γ. gracilis! En spæd form med androgyne ♀-aks (♂-blst. i spidsen). I mængde i en mose ved Kulhus 1857 (H. M.).

68. — riparia Curt. Søborg (Lgb.), Roskilde (Kamph.), Jonstrup (H. M.). Boserup (J. Lge.).

— — β. gracilescens Htn. Ordrup-mose (J. Lge.).

69. — paludosa Good. Ikke sj. β. spadicea Roth. Skoven mell. Ærmelund og Ordrup-mose (J. Lge.).

— — γ. depauperata Lge. Ved Lyngby-sø, Ørholm, Fuksvejen indenfor Dyrehavsgærdet (J. Lge.).

70. — filiformis L. Lyngby-mose (Dr.), Bølle-mose ved Frederiksborg (Knæckenb.), Tibirke-mose (B. F.), Frederiksdals-skov, Lerbæks-mose v. Roskilde (Rostr.), Gurre-sø (J. Lge.), Jonstrup-vang, Gandløse Orne (H. M.).

71. — hirta L. T. alm. β. sublævis Horn. Grøft ved

Frederiksdal (J. Lge.), St. Jørgens-sø (Rostr.), ved Furesøen (H. M.).

Carex filiformis L. γ. ferruginea! med rustbrune, svagthårede dækskæl. Frederiksdal v. Furesøen (H. M.).

— — δ. spinosa!: med lange tornformede dækskæl. Eng ved Jonstrup (H. M.).

12. Typhaceæ.

1. Typha latifolia L. Alm.
2. — angustifolia L. Helsingør (Stbg.), Hellebæk (M. Lge.), Frederiksborg. Kastellet (Horn.), Vedeløv, mose mellem Soderup og Agerup (Th.), Lersøen (Rostr.), Ærmelund (Baagøe), Frederiksdal. Charlottenlund (Benzon), Gundsomagle-sø, Jonstrup, Kobberdammen i Bagsværd-skov, Lyngby-mose (H. M.), Ballerup-overdrev (Ernsts.), København glacis (Engelh.).
3. Sparganium minimum C. Bauh. Bagsværd (J. Lge.), Teprimose, Lyngby-mose (Horn.), Lundehus-mosen, Ruderhegn (Rostr.), Jonstrupegnen hyppig, Gurreegnen fl. st. (H. M.).
4. — simplex Huds. T. alm.
5. — ramosum Huds. Alm.

13. Lemnaceæ.

1. Lemna trisulca L. Alm., men sj. blomstrende: Charlottenlund 1863 (Didr.).
2. — polyrrhiza L. Frederiksdal (O. F. Müll.), Hellebæk (M. Lge.), Københavns stadsgrave. Smørumnedre-gadekær (H. M.). — Meget sj. blomstrende (Lge.).
3. — minor L. Alm.

   — — * tenella Stp. Hørsholm (Steenstr.), Jonstrup (H. M.).
4. — gibba L. Roskilde (Th.). Vesterfælled (Rostr.), Smørumnedre-gadekær (H. M.).

14. Aroideæ.

1. Arum maculatum L. København bag Vesterbro. Rosenborg-have, Kastelsvolden (Horn.), en ø i glaciet ved ø.-port (Engelh.), Dronninggård (H. M.).
2. Calla palustris L. Hyppig i moser i den nordøstlige del.

   — — β. duplicata! med 2 hylsterblade. Flere gange fundet i moser v. Jonstrup (H. M.) og Ballerup-overdrev (Ernsts.).
3. Acorus Calamus L. Lyngby-mose, bredderne af søerne omkring København (J. Lge.), Københavns stadsgrav (Engelh.), Farumgård. Birkerød-sø, Bregnerød, Hornsherred mod n. (H. M.).

15. Fluviales.

1. Zostera marina L. Alm. v. kysterne.
— — β. angustifolia Fl. D. I Roskilde-fjord ud for Jyllinge (H. M.).
2. Zannichellia palustris L. Kalkbrænderiet (B. F.), Københavns stadsgrav (Engelh.), Amager, Saltholm (Horn.), Damhus-søen (Rostr.), Kallebostrand udenfor Langebro, Vesterfælled, Sondersøen (H. M.), Furesøen (Liebm. herb.).
3. — pedicellata Fr. Kallebostrand, vandhuller v. Flaskekroen (J. Lge.), Amager (Rostr.), Furesøen (B. f.).
4. - polycarpa Nolte. St. Jørgensbjærg. vandhul v. bækken v. Roskilde (Thoms.), Esrom-sö v. Fredensborg (Heib.), Vestrup (Th. J.), Gadekær i Himmeløv (Pip.).
Anm. På alle disse st. er det formen β. tenuissima Fr. Efter J. Gay kan disse 3 Zannichellia-arter henføres til én hovedart, Z. brachystemon, der ved sine korte støvtråde adskilles fra følgende art.
5. — macrostemon Gay. Med meget lange støvtråde og 4-rummede støvknapper. I Roskilde-fjord (P. Niels.).
6. Ruppia spiralis L. Saltholm, Amager, Vesterfælled (Horn.), Kallebostrand (Dr.). Kristianshavns stadsgrav (Engelh.), i Roskilde-fjord (H. M.).
7. — rostellata Koch. Øresund ud for Kastellet, Amager (Dr.), Brakvandsgrøft på Amager (J. Lge.), i Roskilde-fjord (Piper, Thoms., H. M.).
8. — brachypus Gay. Øresund ud for Classens have (Tutein), Isefjord mell. den lille ø Alholm og Hornsherred (H. M.).
9. Potamogeton natans L. Alm.
10. — coloratus Horn Grøfter v. Lersøen, mose mell. Roskilde og Ladegårdsmøllen (J. Lge.), Bognæsgård, mose mell. Herslev og Kattinge (Schiøtz), mose v. Østby i Hornsherred (H. M.).
11. — rufescens Schrad. T. alm.
12. — gramineus L. α graminifolius Fr. Uttersløv-mose (G. Jens.), Hørsholm, Birkerød (Horn.), Kattinge-sø (Thoms.), Gurre-sø (H. M.).
— — β. heterophyllus Fr. Dam i Bagsværd-skov, Søborghus (Horn.), Ramløse (Dr.), Lilleværløse-overdrev, Gurre-sø (H. M.).
13. — Zizii M. et K. En dam v. Hellebæk mell. P. lucens (M. Lge.). Mellem Rørmose og Kattinge-sø ved Roskilde (Thoms.).
14. — lucens L. Fuglevad, Farum-sø, Søndersø, Bagsværd-sø (H. M.), Peblingesø, Lyngby-sø, Esrom-sø (Dr.), Lersøen (Rostr.), Hellebæk (M. Lge.).

14. Potamogeton lucens L. β. acuminatus Rchb. København (Baagøe), Gentofte-sø (Engelh.), Farum-sø, Søndersøen, Fuglevad (H. M.).

15. — prælongus Wulf. Esrom-sø (Vahl), Sortesø (Dr.).

16. — perfoliatus Lge. T. alm.: Søndersøen. Frederiksdal, Lyngby, Fuglevad, Gurre-sø o. s. v.

17. — crispus L. Alm.

18. — zosteræfolius Schum. Hellebæk (M. Lge.), Esrom-sø, Slangerup (Horn.), Mølleåen (Schum., Dr.), Ladegården (Schiøtz), åen mellem Esrom og Dragstrup (P. Niels.), Jonstrup, Søndersøen, Rådvad (H. M.).

19. — acutifolius Link. Fredensborg, Fortunen (Schiøtz), mose v. Ordrup, Frederikal v. Sneglebakken, dammen v. Ladegården (Kamph.), Uttersløv-mose (Rostr.), mell. Værebro-mølle og Gundsømagle (Pip.), dam v. Lille Valby, vandhul ved Holbæksvejen $^{1}/_{4}$ mil fra Roskilde (Thoms.), åen mellem Esrom og Dragstrup (P. N.), Bringe, Edelgave, Hørsholm, Kirkeværløse, Unmacksdam v. Hellebæk (H. M.).

20. — obtusifolius M. et K. T. hyppig.

21. — mucronatus Schrad. Strandmøllen (Horn.).

22. — pusillus L. Ærmelundshuset (Schum.), Lersøen (Rostr.), Flaskekroen (Baagøe), Rådvad (H. M.).

23. — pectinatus L. Lyngby, Søndersøen o. fl. st. (H. M.), Rådvad, Amager (Dr.).

— — β. scoparius Wallr. Dam v. Flyng (Thoms.).

24. — marinus L. Gurre-sø (Lge.), Esrom-sø (P. N.), Furesøen mange steder, Farum-sø, Søndersøen, Badstrup-sø (H. M.).

16. Alismaceæ.

1. Triglochin palustre L. Alm.

2. — maritimum L. Ved Roskilde-fjord, på Vesterfælled, Amager, Saltholm (H. M.); v. Lersøen (J. Lge.).

3. Scheuchzeria palustris L. Bagsværd, Lyngby-mose (O. F. Müll.), Ramløse, Ruderhegn, Birkerød, Dronninggård (Horn.), mose v. Nyrup-hegn (Heib.), Gadevang v. Hillerød, Kragens-mose v. Søllerød (N. E. Peters.), Bøllemose i Dyrehaven (Rostr.), moser s. f. Jonstrup, Store Hareskov, Ryget-mose, Vintappermosen (H. M.).

4. Alisma Plantago L. Alm. β. lanceolatum With. Kær på nordsiden af Amager, Høje Sandbjærg (J. Lge.), Damhus-søen (M. Lge.).

5. — ranunculoides L. Søborghus-mose, Peblingesøen (Horn.).

6. Sagittaria sagittæfolia L. Flere steder i Mølleåen fra Ørholm til Strandmøllen (H. M.).

7. Butomus umbellatus L. T. alm.

17. Juncaceæ.

1. Juncus maritimus Lam. Saltholm (Kamph.), Jægerspris (Vaup.).
2. — conglomeratus L. T. alm. β. subuliflorus Dr. Ved Furesøen (Dr.).
3. — effusus L. Alm.
4. — glaucus Ehrh. Slangerup, Falkonergården, Garnisonskirkegården (Horn.), Esrom, Frederiksdal, Ordrup-krat (Dr.), Roskilde (Schiøtz), Lersøen (Rostr.), Damhussøen (Benzon), Frederiksberg (Vil.), mell. Roskilde og Vedeløv (Thoms.), v. Søndersøen, Valby ved den gamle Jernbane, mell. Roskilde og Bognæs (H. M).
5. — filiformis L. Hørsholms-skov (Horn.), mellem Helsingør og Gurre (Kmph. herb.), Helsingør (Dr.), Ruderhegn, Asserbo-overdrev, Hellebæk (J. Lge.), Gurre-sø (Pip.), Frederiksdal, Birkerød (Rostr.), mell. Gladsakse og Teprimose, v. Lyngby-mose, Rostgårds-dam ved Hellebæk, mose ø. f. Hillerød, Grib-sø i Grib-skov (H. M.).
6. — obtusiflorus Ehrh. Farum, Ordrup-mose, Strandmøllen (Dr.), Rådvad (Rostr.), Lyngby-mose (Schiøtz), mose v. Bidstrup (Grønl.), mell. Kregome og Havelse (P. Niels.), Maglemose v. Roskilde, mose v. Soderup (Thoms.), mose ved Katrinebjærg (Ernsts.), Østby-mose i Hornsherred, Geddevad-mose, Risby-mose (H. M.).

? — acutiflorus Ehrh. Bidstrupgård (P. Nielsen).

7. — lamprocarpos Ehrh. Alm. i flere former. Desuden forekommer hyppigt en mærkelig monstrositet med blomsterstanden hæmmet og omdannet til et rødbrunt knippe af topskydende grene og blade. (Måske en følge af insektstik).
8. — alpinus Vill. Bidstrupgård (Nolte), v. Furesøens østside (Kmph., H. M.), mose mell. Ærmelund og Ordrup-krat (J. Lge.), Sømosen v. Lavtrupgården, Langedam ved Birkerød, Kirkeværløse-mose (P. Niels.), Fidt-mose ved Hjortespring, tørvemose v. f. Farum (Ernsts.), v. Søndersøen, Gurre-sø (H. M.).

— — β. rariflorus Htn. Alm. ved Gurre-sø på grusede steder (J. Lge.).

9. — supinus Mönch. Hyppig i flere former.
10. — squarrosus L. T. hyppig på hedeagtige steder.
11. — compressus Jacq. Alm.
12. — Gerardi Lois. Vesterfælled (Vahl), Amager v. Kongelunden (Dr.), mell. Roskilde og Vedeløv (Thoms.), Saltholm (H. M.).
13. — bufonius L. Alm.

13. **Juncus bufonius** β. **fasciculatus** Koch. Damhussøen (Vahl), Flaskekroen, Tokkekøb-skov (J. Lge.), Lersøen (Rostr.), Søndersøen (H. M.).

14. — **capitatus** Weig. Asserbo-overdrev, Tidsvilde-hegn (J. Lge.),

15. **Luzula pilosa** Willd. Alm.

16. — **albida** DC. Gels-skov (Kamph., J. Lge., H. M.); ved Søndersøen 1868 (var.).

17. — **multiflora** Lej. Alm.

— — β. **pallescens** Hoppe. Jonstrup-vang, Gels-skov (H.M.).

— — γ. **congesta** Fr. Mose ø. f. Søndersøen; i stor mængde i Ryget-mose (H. M.).

18. — **campestris** DC. Alm.

18. Liliaceæ.

†. **Fritillaria Meleagris** L. Charlottenlund på en eng bag slottet (Horn.).

†. — **imperialis** L. Forvildet i Charlottenlund (H. M.).

†. **Lilium Martagon** L. Vodrofgård v. København, Slangealleen v. gamle Kongevej (Rostr.).

1. **Tulipa silvestris** L. Slangerup, Frydenlund (Horn.), Frederiksborg (Knæckenb.), Palaiets have i Roskilde (Thoms.), omkring Strø alm. (Matthis.), Frederiksberg-have (Dr.), Rosenborg-have, i mængde på voldene og i glacierne v. København (J. Lge.), Ballerup (H. M.).

Anm. En monstrositet med tvedelt, 2-blomstret skaft er fundet i glaciet af Engelhard i flere eksempl. En anden form med 4-delt blomsterdække, 4 støvdr. og 2-lappet ar er truffet sammesteds (H. M.).

2. **Gagea spathacea** Schult. Fortunen, Charlottenlund (J. Lge.), Ærmelund, Frederiksberg-have (Horn.), Ordrup-krat (Dr.), Egebæksvang o. fl. st. v. Helsingør (Stbg.), Vedbæk (Rostr.), Farum (Benzon), Lille Hareskov, krat v. Fiskebæk, Dronningestien v. Lyngby-mose (H. M.).

3. — **minima** Schult. Marienlyst (Stbg.), Gl. Vartov, Jægersborg ved Hundesøen, Ærmelund, Lundehuset (Horn.), Fortunen (J.Lge.), Kongens have i Frederiksborg (Knæck.), Skodsborg (Rostr.), København (Baagøe), Lottenborg v. Lyngby, Sorgenfri, Fuglevad, Frederiksdal, Lille Værløse (H. M.).

4. — **lutea** Schult. M. alm.

5. — **stenopetala** Rchb. Kirsebærgangen v. København (M. Lge.), Charlottenlund (Lütken), Bognæs (Schiøtz).

†. **Endymion nutans** Dum. Forv. i Søndermarken og Charlottenlund (Rostr.).

6. **Ornithogalum nutans** L. Helsingør (Stbg.), Frederiksborg (Knæck.), Sonnerupgård i Tikøb-sogn, Kastelsvolden, Frederiksberg-have (Horn.), Charlottenlund bag Constantia (J. Lge.), Vesterfælled (B. F.), Tårbæk (Pip.), Jonstrup, Frederiksdal, opkørselen til Sorgenfri, Københavns volde (H. M.).

7. Ornithogalum umbellatum L. Helsingør (Stbg.), Københavns og Kastellets volde, Kirsebærgangene (Dr.), Jægersborg (Horn.), Frederiksberg (Rostr.), Jonstrup, Frederiksdal, Dronninggård i skoven n. f. avlsgården i mængde (H. M.), skrænt v. Strøbjærg i mængde (Matthis.).

8. Allium Scorodoprasum L. Hyppig omkring Københavns volde og ved Helsingør (J. Lge.), Jægersborg (Rostr.).

†. — Porrum L. I haver. Forvildet på Københavns glacis (Engelh.).

9. — vineale L. Københavns volde alm., Langelinje (J. Lge.).

— — β. compactum Thuill. Alm. omkring København.

†. — Cepa L. dyrket.

†. — Ascalonicum L. Dyrket.

10. — oleraceum. L. T. alm.

— — β, canaliculatum Fr. Bastioner v. København (J. Lge.).

†. — Schoenoprasum L. Dyrket.

11. — ursinum L. Mell. Ordrup-mose og Klampenborg, Orholm, Bidstrupgård (Horn.), Bognæs-skov i overordentlig mængde (Thoms.).

12. Anthericum ramosum L. Bidstrupgård, Slangerup, Sollerød, Orholm (Horn.), Veile-vig i Voldborg-herred (Kyll.), Frederikssund (Feddersen), Brede-bakke (J. Lge.), Fælleden ved Gels-skov (N. E. Peters.), Jonstrup-vang, Nymølle (H. M.).

— — β. Pseudo-Liliago Lge. Brede (Schmidt), Arresødal v. Frederiksværk (J. Lge.), Nymølle (H. M.).

? — Liliago L. Mell. Bidstrup og Roskilde, Fortunen, Brede (Horn.), Jægerspris (Kamph.).

Disse findesteder ere efter prof. Langes mening tvivlsomme; det er sandsynligt, at var. β. af foregående har givet anledning til forveksling.

19. Smilaceæ.

1. Asparagus officinalis L. Ovrø, Hammerbakken v. Villerup (Pip.), Oksholm (Kamph.), Elhorn (Albr.), Hersløv, Langelinje (J. Lge.), Vedeløv strandeng (Thoms.), Lersøen (Baagøe), glaciet mell. N.- og Ø.-port (Engelh.), Amager (Horn.), »Ærtekedlen« ved Kristianshavn (H. M.).

2. Convallaria majalis L. Alm.

3. — verticillata L. Egebæksvang (Stbg.), Dumpedals-mølle, krattet mell. Ærmelund og Ordrup-mose, mell. Ordrup og Dyrehaven (Horn.), Charlottenlund (Weilb.).

4. **Convallaria multiflora** L. Alm.
5. — **Polygonatum** L. Slangerup, Bidstrupgård, Brede, Charlottenlund (Horn.), Nymølle (J.Lge.), Jonstrup-vang (H.M.).
6. **Majanthemum bifolium** DC. Alm.
7. **Paris quadrifolia** L. T. alm.

20. Narcissineæ.

1. **Galanthus nivalis** L. Eng v. Bernstorf (Horn.), Ørsholt (Liebm.), Charlottenlund (Pip.), Frederiksborg (Knæck.) o. fl. st. udenfor Haver (H. M.).
2. **Narcissus poëticus** L. Mell. Ørsholt og Gurre (Stbg.), Esrom (Dr.), ved åen s. v. f. Jonstrup 1860, Bernstorf (H. M.).
3. — **Pseudonarcissus** L. Søborg slotsruin (Lgb.), Esrom (Dr.), Amager (O. F. Müll.), Kaningård v. Furesøen (H.M.).

21. Irideæ.

1. **Iris Pseudacorus** L. Alm.
2. — **spuria** L. Saltholm i mængde op mod nordkysten (Dr., J. Lge., H. M.).

†. **Crocus vernus** L. Hyppigt dyrket.

22. Orchideæ.

1. **Orchis ustulata** L. Tidsvilde (Horn.), Søllerød (Dr.), bag Flaskekroen (Mackeprang).
2. — **Morio** L. Magleby på Amager (Vil.), Jonstrup, Kirkeværløse, Lilleværløse-overdrev, Edelgave (H. M.), eng n. f. Vedeløv, mose mellem Himmelov og St. Valby (Thoms.), Ordrup, Charlottenlund, Dyrehaven (Benzon).

— — var. fl. **alb.**, Jonstrup, Lilleværløse-overdrev (H. M.).

3. — **mascula** L. Alm.
4. — **majalis** Rchb. Ikke sj.
5. — **incarnata** L. T. alm.

— — var. fl. **alb.** Lyngby-mose alm. (H. M.).

— — β. **hæmatodes** Rchb. Ladegården v. København (J. Vahl).

6. — **maculata** L. Alm.

— — β. **concolor** Lge. Tibirke-mose (B. f.),

7. **Gymnadenia conopsea** R. Br. Tidsvilde, Lundehusmosen (Horn.), Søborg-mose, Tryggerød-mose (J. Lge.), mell. Flynderup og Egebæksvang (Stbg.), Bidstrup-mose, Sengeløse-mose, Jonstrup-vang (H. M.).
8. — **albida** Rich. Brede (Horn., Dr.), bakker mell. Hjortekærshuset og Nymølle (J. Lge.).

Anm. Jeg har forgæves eftersøgt den på disse to steder; den synes nu at være gået til grunde.

9. Platanthera solstitialis Dr. α. latiflora Fl. Dan. Københavns omegn (Dr.), Jonstrup-vang (H. M.).

— — β. densiflora Fl. Dan. Gurre-vang (J. Lge.), Kongelunden, Ravneholms-hegn, Gels-skov (Rostr.), Ærmelund (Engelh.), Lilleværløse-overdrev, Frederiksdal, Brede, Lundtofte, skrænt v. Hjortekærshus (H. M.), Tikøb (M. Lge.).

— — γ. patula Fl. Dan. Flaskekroen (Dr.).

10, — chlorantha Cust. Ikke sj.

? Coeloglossum viride Hartm. Charlottenlund (Kylling).

11. Herminium Monorchis R. Br. T. hyppig.

12. Neottia Nidus avis Rich. Kollekolle, Dyrehaven (Horn.), Hareskoven (Dr.), Jonstrup-vang, Lille Hareskov (H. M.).

13. Listera ovata R. Br. Mell. Ordrup og Dyrehaven (Horn.), Lyngby-mose (Rostr.), Frederiksberg-have (Benzon), Lersøen (Vil.), Københavns glacis (Grønl.), Kirsebærgangen (Engelh.), Østskov i Hornsherred, Boserup-skov, Ledøje-plantage, Aldershvile, Sorgenfri (H. M.).

14. — cordata R. Br. Hornbæk-plantage i mængde (Petit, J. Lge., Schütz, H. M.), Frederiksberg-have (M. Vahl, synes her at være forsvunden).

15. Epipactis palustris Crantz. Hist og her.

— — fl. alb. Lyngby-mose (H. M.).

16. — latifolia All. Egebæksvang (Stbg.), mellem Ordrup og Dyrehaven, Frederiksborg, Frederiksværk (Horn.), Sorgenfri (J. Lge.), Frydenlund, Gadevang ved Hillerød (N. E. P.).

17. — microphylla Swartz. Stien langs Ordrup-mose (Pip.), Nørreskov v. Furesøen (Rostr.), Frederiksdal (Leth).

18. Cephalanthera ensifolia Rich. Dronninggård (Fl. D.), Aldershvile, Gels-skov (Horn.).

19. Corallorhiza virescens Dr. Pors-krat v. Tibirke (J. Lge.).

20. — ericetorum Dr. Hornbæk-plantage (Schiøtz).

21. Malaxis paludosa Sw. Tepri-mose, Lyngby-mose (Horn.), mell. Gurre og Hornbæk, mose v. Hestkøbgården, mose s. f. Jonstrup (H. M.).

22. Sturmia Loeselii Rchb. Mell. Strandmøllen og Rådvad (J. Lge.), Lyngby-mose, Lundehusmosen, Bidstrup-mose (Horn.), Tepri-mose (Vestermann), moser v. Katrinebjærg og Slagslunde (Ernsts.), mose ø. f. Værebro-møller, mose v. Østby i Hornsherred (H. M.).

23. Hydrocharideæ.

1. Hydrocharis Morsus ranæ L. T. alm.

2. Stratiotes aloides L. Gurre, Smør- og Fedt-mose ved Hjortespring (J. Lge.), Damhus-søen, Uttersløv-mose,

Emdrup-sø (Rostr.), Fuglevad (Vil.), Aldershvile (Benzon), Gravene udenfor V.-port (Dr.), Frederikssund (Feddersen), dam v. Nymølle (Grønl.), Hesttangs-mølledam (Leth), Jonstrup-egnen alm., Lyngby-mose, moser n. ø. f, Furesøen, Haverup-sø, Hjørlunde (H. M.), Fredriksborg (Knæck.). Frydenlund, Dyrehaven (N. E. P.).

24. Coniferæ.

1. **Pinus silvestris** L. Hyppigt plantet i skove, forvildet i moser. Lyngby-mose (Vaup., H. M.). Ruderhegn (J. Lange), mose v. Gurre (H. M.).
2. — **Strobus** L. Hist og her plantet i skove og haver.
3. **Abies pectinata** DC. Plantet i skove, f. eks. Bagsværdskov, og i haveanlæg.
4. **Picea excelsa** Link. Alm. plantet i skove, forv. i moser i Nyrup-hegn (Heib.).
5. — **alba** Ait. Plantet i skove, f. eks. Ruderhegn, Nyruphegn, Boserup-skov (H. M.).
6. **Larix Europæa** DC. Hyppigt plantet i skove.
7. **Juniperus communis** L, T. alm. mod nord, sjældnere mod syd: Furesøens skrænter, Bagsværd-skov, Ruderhegn (H. M.), Birkerød (Rostr.).

†. **Taxus baccata** L. Hist og her plantet: Frederiksdal, Charlottenlund (H. M.).

25. Ceratophylleæ.

1. **Ceratophyllum oxyacanthum** Cham. Ikke sj.: Københavns stadsgrav, Øverup-gadekær, Lilleværløse, Rådvad o. s. v. (H. M.).
2. — **muticum** Cham. Roskilde (Nolte), mellem Vestrup og Heringeløse (Pip.), St. Valby, Soderup (Thoms.).

26. Callitrichineæ.

1. **Callitriche autumnalis** L. Rådvad (J. Lge.), Frederiksdals-mølle, Emdrup-sø, Ladegårdsåen, Damhussoen (Dr.). Jonstrup, Birkerød-sø (H. M.).
2. — **verna** Kütz. Kørom v. Vedbæk (Liebm.), Lersoen, Damhussøen (Rostr.), København (Baagøe).
3. — **stagnalis** Scop. T. alm.

— — β. **platycarpa** (Kütz.). Mose n. v. f. Jonstrup (H.M.).

27. Myriceæ.

1. **Myrica Gale** L. Tibirke, Tidsvilde (J. Lge.), Frederiksværk Gilleleje (Horn.). fl. st. mell. Gilleleje og Sandkroen (P. N.)

28. Betulineæ.

1. Betula verrucosa Ehrh. Hellebæk (M. Lge.), Københavns glacis (Engelh.), Store Hareskov, moser i Teglstrup-hegn (H. M.), Helsingør, Jægerspris (Stbg.), Ruderhegn, Gurre (J. Lge.).
2. — odorata Bechst. Hyppigt plantet; vildt voksende v. Helsingør (J. Lge.), Gandløse Orne (H. M.).
— — β. tiliæfolia Læst. Tibirke-mose (J. Lge.).
— — * pubescens Lge. Lersøen (Baagøe), Lyngby-mose (H. M.), Helsingør, Tikøb (J. Lge.).
3. Alnus glutinosa L. Alm.
4. — incana DC. Hellebæk ved Bondedammen (M. Lge.), Charlottenlund, Søllerød, Høsterkøb, Birkerød, Kongelunden (Rostr.), Gandløse Orne, Jonstrup-vang, Aldershvile (H. M.).

29. Cupuliferæ.

1. Carpinus Betulus L. Hellebæk fl. st. (M. Lge.), Grib-skov ved Graverhuset (P. Niels.), Frederiksdals-skov (Dr.), Gandløse Orne, Farum-Lillevang, Jonstrup-vang, Dyrehaven (H. M.), Ruderhegn (Tut.).
2. Corylus Avellana L. Alm.
†. Castanea vulgaris Lam. Plantet hist og her, f. eks. ved Dronninggård, Frederiksberg, Marienlyst (H. M.).
3. Fagus silvatica L. M. alm.
4. Quercus pedunculata Ehrh. Alm.
†. — sessiliflora Sm. Dyrehaven mell. Klampenborg og Eremitagen, 1 træ, formodentlig plantet (J. Lge.).
†. — Cerris L. Dronninggård; 1 stort træ (H. M.).

30. Ulmaceæ.

1. Ulmus montana Sm. Lersøen (Baagøe), Jonstrup-vang (H. M.); desuden hyppigt plantet.
— — β. nitida Fr. Skodsborg plantet (J. Lge.).
2. — campestris Sm. Københavns glacis, Ladegårdsåen, Bakkehuset (J. Lge.), Jonstrup, Kaningård (H. M.).
3. — suberosa Ehrh. Kaningård (Schum., H. M.), Dronninggård, Edelgave (H. M.); fl. st. v. København, f. eks. mellem N.- og Ø.-port, Tivoli (Rostr.), Kastels-glaciet (Vil.), mellem Falkoneralleen og Ladegården (J. Lange), Himmeløv-præstegård (Vedel).
4. — effusa Willd. Helsingør (Stbg.), mellem Lundehuset og Bernstorf (J. Lge.), Vesterbro (Kjærbøll.), v. Classenshave, Kalkbrænderiet (Rostr.), alleen s. f. Bidstrupgård (H. M.).

31. Urticaceæ.

1. Urtica urens L. Alm.
2. — dioeca L. Alm.
3. Parietaria erecta M. et K. Kastellet (Schum., J. Lge.), stendige v. St. Ibs kirke v. Roskilde (Horn., J. Lge.).
4. Humulus Lupulus L. Dronninggård fl. st., Furesøens nordskrænt ö. fl. st. (H. M.).
†. Cannabis sativa L. Dyrket; forv. fl. st. omkring København og Kastellet (Rostr., H. M.), Helsingør (H. M.).
†. Morus alba L. Ved Frederiksdals-kro i udkanten af skoven (H. M.).
†. — nigra L. Dyrkes.

32. Salicineæ.

1. Salix pentandra L. Hist og her, både ♂ og ♀. I Lersøen har jeg fundet den med tydelige akselblade.
2. — cuspidata Schultz. I Lersøen (Rostr.), næsten altid kun ♂-ekspl., Frederiksberg 1 ekspl. (Rostr.), pilekrat ved Furesøens sydostside 1 ekspl. (H. M.).
3. — fragilis L. Københavns voldgrave bægge køn i store ekspl., Jonstrup, Skovlunde, Knardrup, Slangerup, Gurre (H. M.), Lersøen (Baagøe), Esrom-søs vestside (P. Niels.).
4. — viridis Fr. T. alm. plantet. Som vildt voksende i moser v. Helsingør (J. Lge.), Lersøen (Rostr.), ved Furesøens sydside (H. M.).
5. — alba L. Lersøen bægge køn (Rostr.). Plantet mange steder.

— — β. coerulea Koch. Lersøen (Rostr.).

— — γ. vitellina Koch. Udenfor Nørreport i store skønne ekspl., Ventegodt v. Lygten-kro, mellem Stavnsholt og Bregnerød (H. M.), Lersøen (Rostr.).

Anm. Den sidstnævnte form anses af andre botanikere for henhørende til S. fragilis (S. fr. * pendula Lge., S. Russeliana Sm.); efter mit skøn står den dog en hel del nærmere ved S. alba, men den burde vist betragtes som en egen art.

6. — amygdalina L. Mose v. Grøndal v. København, Buddinge, Aldershvile (J. Lge.), Lersøen bægge køn og bægge former, Pesthuset v. København (Rostr.), Ballerup-mark (Ernsts.), plantet fl. st., f. eks. v. vejen forbi Grøndal, v. Måløv, gærde mell. Uttersløv og Søborghus (H. M.).
7. — undulata Ehrh. Københavns voldgrave, gamle Kongevej, Lygten (J. Lge.), Valby, Lundehuset (Rostr.), mellem Vestrup og Himmeløv, mell. Roskilde og Bidstrup (Thoms.), Hellebæk (M. Lge.), Farumgård, Hellerup, Jonstrup, Smørumnedre (H. M.). Kun ♀-pl. er fundet her til lands.

8. Salix acutifolia Willd. Lersøen, Frederiksberg, Vedbæk (Rostr.), Københavns stadsgrav nedenfor Kommunehospitalet i mængde (J. Lge.), mell. Roskilde og Bidstrup, Klosterlunden v. Roskilde (Thoms.), ved Farum-søs nordside, Gilleleje (H. M.).

Næsten altid ♂-ekspl. I Lersøen ere ♀-ekspl. fundne af Vilandt.

9. — purpurea L. Forv. i Lersøen (Rostr.), plantet hist og her.

— — β. Helix Lge. Lundehusmosen (Rostr.).

— — γ. Lambertiana Sm. Ryerne v. Hellerup (H. M.).

— — δ. parvifolia Rostr. Med meget små blade. I Lersøen (Rostr., H. M.).

10. — rubra Huds. Langholmsmosen v. Dronninggård (Kamph.), Valby (J. Lge.), Ryerne v. Hellerup (Rostr.), Ladegårdshusene v. Roskilde (H. M.).

Ved Hellerup findes den kun sparsomt, og trues med undergang; i Langholmsmosen er den vistnok for længe siden udryddet.

11. — mollissima Ehrh. Kongens Enghave, nær gl. Pesthus (Kamph.), Ryerne v. Hellerup (Rostr.), Landevejen forbi Utterslөv v. klædefabriken (Rostr., H. M.). Kun ♀-pl. ere fundne.

12. — viminalis L. Alm.

— — β. linearifolia. Med smalt-linjeformede blade. I Lersøen (Rostr., H. M.).

— — γ. spathulata. Bld. oval-lancetformede, med størst brede ovenfor midten. (Muligt S. hippophaëfolia Thuill.) Lersøen (Rostr., H. M.).

13. — stipularis Sm. Lundehusmosen (Rostr.), Hornbæk-plantage (Heib.), markgærde mellem Roskilde og Bidstrup, Klosterlunden v. Roskilde (Thoms.), gærde v. Frederikssund (Ernsts.), Hellerup (H. M.).

Anm. Det ved »Lygten« fundne ekspl. er for et par år siden ødelagt. — Kun ♀-ekspl. ere fundne.

14. — acuminata Sm. Mellem gl. Kongevej og Falkoneralleen (J. Lge.), Lundehus-mosen (Rostr.), bægge st. kun ♀.

15. — lanceolata Fr. Temmelig alm. plantet, men næsten altid kun ♀-ekspl. Lersøen (Rostr.). På Kastels-glaciet har Vilandt fundet ♂-ekspl.

16. — cinerea L. Alm.

— — β. aquatica (Sm.). Hist og her.

— — γ. leiocarpa Lge. Lundehus-mosen (Rostr.).

17. — capræa L. Alm.

18. — aurita L. Alm.

— — β. fimbriata Lge. Ved udkanten af Danstrup-hegn nær ved Landlyst (J. Lge.).

19. — hastata L. Tibirke-mose mod Arresø (J. Lge.), Himmeløv v. Roskilde (Th. J.), Langholms-mosen ved Dronninggård (Horn.), Lersøen bægge køn (Rostr.), mose v. f. Farum, mose v. Katrinebjœrg (Ernsts.), ved Søndersøen, Ryget-mose, mose n. v. f. Kirkeværløse, moser ved Værebro-å bægge køn, mellem Birkerød og Bloustrød (H. M.).

20. Salix nigricans Sm. Lersoen ♂ og ♀ (Rostr.). Plantet mell. Falkoneralleen og gl. Kongevej (J. Lge.).

21. — ambigua Ehrh. Hornbæk-plantage, Hammermølle-skoven og Lappen v. Helsingør (Heib.), mellem Kulhusene og Frederiksdal (J. Lge.), Lersøen (Rostr.), Gurre-sø ved nordsiden (P. Niels.), Store Hareskov, Birkerød, Søllerød, mose s. v. f. Vintappergården (H. M.).

21. — repens L. Alm.

— — β. fusca Sm. Mell. Ordrup og Charlottenlund (J.Lge.), Jonstrup-egnen fl. st., Furesøens sydside (H. M.).

— — γ. argentea (Sm.). Asserbo-overdrev (J. Lge.), Tidsvilde (Horn.), nedenfor Hornbæk-plantage, Lappen ved Helsingør, Randen af en mose ved Fiskebæk (H. M.), Lersøen (Rostr.).

— — δ. leiocarpa Koch. Lappen ved Helsingør (Heib.), Lundehus-mosen (J. Lge.), Lersøen (Baagøe).

— — ε. glauca Baagoe. Hornbæk-plantage (Baagoe), Lersøen (H. M.).

23. — rosmarinifolia L. Lundehus-mosen (Dr.), Lersøen (Rostr.), Ordrup-mose mod Ærmelund (J. Lge.), Lyngby-mose i mængde (O. F. Müll., H. M.), Ryget-mose (H. M.).

24. — angustifolia Wulf. Ved vejen i Store Dyrehave ved Frederiksborg (Kamph.), Lersøen (Rostr.), Jonstrup ved tørvegrave (P. Niels.).

25. Populus alba L. Plantet hist og her: København, Charlottenlund (Benzon), Lundehus-mosen, Ryssenstens-bastion (Rostr.), Helsingør (M. Lge.), Dronninggård, Birkerød, Ledøje-plantage, Veksø, Bidstrupgård, Hillerød (H. M.).

26. — canescens Lge. Hyppig plantet; forv. i Lundehus-mosen (Baagøe).

27. — tremula L. Hyppig i skove og moser.

— — * villosa (Lang), Charlottenlund (J. Lge.).

†. — tremuloides Mich. Alleen s. f. Bidstrup (Thoms.), mell. Lyngby og Ny Frederiksdal (H. M.).

28. — monilifera Ait. Alm. plantet; forv. i Lersøen (Rostr.). ♀-pl. meget sjælden: 1 ekspl. v. Svanholm på gl. Kongevej (Rostr.).

29. — nigra L. Plantet hist og her, f. eks. ved Soderup (Thoms.), Københavns fæstningsgrave, Jonstrup, Målov, Edelgave, Ladegårdshusene ved Roskilde, Roskilde, Sigerslovøster (H. M.).

30. Populus pyramidalis Roz. Hyppig plantet; forv. i Lersøen (Rostr.).

†. — laurifolia Ledeb. København, Ballerup, Hillerød (H. M.).

31. — balsamifera L. Plantet hist og her: Hellebæk (M. Lge.), Frederiksberg, Søllerød, Kirkeværløse, Jonstrup, Hesttangs-mølle, Tåstrup-station (H. M.).

32. — Ontariensis Desf. Plantet hist og her: København fl. st., Uttersløv, Ballerup, Frederiksdal, Birkerød, Lillerød, Hillerød (H. M.).

33. Salsolaceæ.

1. Salicornia herbacea L. Amager, Vesterfælled (J. Lge.), Frederikssund (H. M.).

2. Chenopodina maritima Moq-Tand. Hellebæk (M. Lge.), Saltholm, Amager, Vesterfælled, Roskilde-fjord (H. M.). 1866 fandtes denne strandplante i den udtørrede del af Søndersøen.

3. Salsola Kali L. Amager ved sydsiden (Dr.). Ved Øresund og Kattegat hist og her.

4. Kochia hirsuta Nolte. Frederikssund på den udtørrede strækning indenfor Kalvø (H. M.).

5. Chenopodium hybridum L. Helsingør (Dr.), Frederiksborg, Bidstrupgård, udenfor Kastelsporten, Amager (Horn.), Skovshoved (Benzon), Charlottenlund (Rostr.), Vedbæk, Papirmøllen (J. Lge.), Roskilde (Thoms.), Farum (Pouls.), København, Jonstrup (H. M.).

6. — urbicum L. Tårbæk, Skovshoved (Dr.), Esplanaden ved København (J. Lge.), Gentofte (Rostr.), Sletten, Skotterup v. Helsingør (Liebm.).

7. — murale L. T. alm. på landsbygader og ved købstæderne. Den findes gærne sammen med Malva borealis.

8. — album L. Alm. i flere former.

9. — ficifolium Sm. Fl. st. omkring København, f. eks. Svanemosegård, dæmning v. St. Jørgens-sø, Kastellet (J. Lge.), affaldstomt på Nørrebro (Engelh.), tomt mell. Ladegården og Landbohøjskolen (H. M.).

10. — polyspermum L. Ikke sj.

— — var. sanguinea. Med mørkerøde stængler og blade. Måløv (H. M.).

— — β. acutifolium Sm. St. Jørgens-sø (Baagøe).

11. — Vulvaria L. Charlottenlund, Nørreport og Salpeterværket udenfor Ø.-port (Horn.), Jagtvejen (Petit), Amager ved Götschens batteri (Dr.).

?12. Blitum capitatum L. Bagsværd, Valby-bakke (Horn.).

Anm. Synes nu at være forsvunden; i ældre tid må den have været hyppigere, da den angives som alm. af Kylling.

†. Blitum virgatum L. Forv. v. Frederiksdal (Rostr.).
13. — rubrum Rchb. Alm.
— — β. spathulatum Coss. Amager (J. Lge.).
14. — botryoides Drej. Flaskekroen (Dr., J. Lge.), Ny Artillerikaserne på Kristianshavn (Visby),
15. — glaucum Koch. T. alm.
16. — Bonus Henricus C. A. Mey. Alm.
†. Beta vulgaris L. Alm. dyrket.
†. Atriplex hortensis L. Dyrkes i haver og træffes forvildet: Helsingør (Heib.), Ladegården ved København, Sundbyvester (Rostr.).
? — arenaria Woods. Frederikssund (Rafn).
17. — Babingtonii Woods. Hellebæk, Flaskekroen (J. Lge.), Amagers østkyst (Lindeberg).
— — β. virescens Lge. Dragør, n. f. Tårbæk, Hornbæk (J. Lge.).
18. — hastata L. Alm.
— — α. deltoides Moq. Kastelsvolden (Baagøe).
— — β. salina Wallr. Alm.
— — γ. prostrata Lge. Den udtørrede del af Sondersøen 1866 (H. M.).
— — δ. platysepala Guss. Amager v. syd- og østkysten, f. eks. v. Kastrup (Lindeberg, J. Lge).
19. — calotheca Fr. Hyppig.
— — α. macrosepala Lge. Kalkbrænderiet (Baagøe), i den udtørrede del af Søndersøen (H. M.).
— — β. microsepala Lge. Hyppig v. Øresund, Kattegat og Roskilde-fjord.
— — γ. parvifolia Lge. Kalkbrænderiet, Flaskekroen (J. Lge.).
20. — longipes Dr. Flaskekroen (Dr.), Kalkbrænderiet, Amager (J. Lge.).
— — β. muricata Lge. Vesterfælled (J. Lge.).
21. — patula L. Alm.
— — β. erecta Lge. Ordrup. København (J. Lge.), Birkerød (P. Niels.).
22. — littoralis L. Alm. v. strandbredderne.
— — * serrata Moq. Bellevue (H. M.).
23. Halimus pedunculatus Wallr. Amager ved Göttschens batteri, Frederikssund (Horn.), Kastrup (Dr.), Lersøen (Benzon), Vesterfælled, Jyllinge (H. M.).

34. Amarantaceæ.

1. Amarantus Blitum L. Fredensborg-slotshave (Kamph.), haver i Classens-vænge (Benzon) o. fl. st. omkring København (Didr., M. Lge.), Amager v. Götchens-batteri (J. Lge.).

†. **Amarantus hypochondriacus** L. Fejeskarnpladser bag Ladegården 1858 (Rostr.), den udtørrede del af Sondersøen 1867 (H. M.).

35. Polygoneæ.

1. **Polygonum Bistorta** L. Gurre-vang (Heib.), Dronninggård (Horn., H. M.), Vedbæk, Roskilde (Kyll.), Charlottenlund plantet (H. M.).
2. — **amphibium** L. Alm. i bægge hovedformer.
3. — **lapathifolium** L. Alm. i flere former.
4. — **nodosum** Pers. Københavns omegn, Flaskekroen, Ordrup-mose, Tryggerød-mose (J. Lge.), St. Jørgens-sø, Lersøen (Rostr.), Jonstrup-egnen hyppig, Smørumnedre (H. M.).

Anm. Varierer ligesom den forrige med hensyn til farven; de mest afvigende former ere:

α. **maculatum**. Med stærkt rødplettet Stængel og smukt højrøde blst.

β. **album**. Med lysgrøn stængel og hvide blst. Denne form er sjældnere.

5. — **Persicaria** L. Alm.

Anm. Farven varierer meget; en smuk **hvidblomstret** form er funden i Søndersøen (H. M.).

6. — **strictum** All. α. **elatum** Fr. Nyrup-hegn (Heib.), Frederiksborg (M. Lge.), Rudersdal (B. f.), Blovstrød (Baagøe). Vedbæk, Charlottenlund (J. Lge.).

— — β. **pusillum** Fr. Hellebæk (M. Lge.), Jægersborg-allé, Strandmøllen (Rostr.), Furesøen (Benz.), Søllerød (N. E. Peters.), Valby, Nørrefælled, Birkerød, Blovstrød (Horn.), Klampenborg, Ørholm, Rådvad (Dr.), Jonstrup, Frederiksborg (H. M.).

7. — **laxiflorum** Whe. Jonstrup v. åen (H. M.).
8. — **Hydropiper** L. Alm.

— — β. **pauciflorum** Lge. Jægerspris slots-hegn (B. F.).

9. — **aviculare** L. M. alm. i mange former.

— — var. **Robertii** Lois. Strandbredden n. f. Kronborg (H.M.).

10. — **Raji** Bab. Strandbredden mellem Kronborg og Hellebæk (A. Falck fra Lund), mell. Hellebæk og Hornbæk (H. M.). Vedbæk 1800 (Crohn?).

Anm. Den fra Vedbæk angivne form har efter prof. Langes undersøgelse lighed med P. **maritimum** L.

11. — **Convolvulus** L. Alm.
12. — **dumetorum** L. Tidsvilde, Charlottenlund, Hareskoven (Horn.), Hellebæk, Gribskov (Stbg.), Humlebæk (Kamph.), Ruderhegn (Mein.), Skodsborg, Ærmelund, Ordrup-mose, Farumgård (J. Lge.)., Brede, Ørholm (Petit), Tårbæk (Rostr.), Søndersøens nordskrænt, Donse (H. M.).

13. Fagopyrum Tataricum Gärtn. Hyppigt ukrud i Boghvede: Flaskekroen, Kongelunden, Dyrehaven, Tårbæk, Sandbjærg, Frederiksdal (Rostr.), Jonstrup, Lilleværløse, Kronborg (H. M.).

14. - esculentum Mønch. Alm. dyrket mod n. o.; stundom forvildet: ved Søndersøen (H. M.).

15. Rumex Hydrolapathum Huds. T. alm.

16. — maximus Schreb. Povlinelyst v. Helsingør (Stbg.), mell. Rudersdal og Birkerød (J. Lge.).

17. — domesticus Hartm. Hellebæk, Helsingør, Rungsted, København (J. Lge.), Donse (Stp.), Amager, Bellevue (Dr.), Lersøen (Rostr.), Birkerød, Dronninggård, mell. Stampen og Hjortekærshuset (H. M.).

— — β. latifolius Htn. Lundehus-mosen (J. Lge.).

? 18. — — propinquus Aresch. Mell. Kalkbrænderierne og Classens-have (J. Lge.).

19. — crispus L. Alm.

20. — conspersus Htn. Bakke ovenfor Ålsgård ved Hellebæk (M. Lge.), udenfor Københavns N.-port (J. Lge.), Gl. Kigkurv v. København (Ernsts.).

21. — acutus L. Helsingør, Charlottenlund (Dr.), Hørsholm v. Forstplantagen, Københavns omegn, f. eks. udenfor N.-port, i Kastellet (H. M.), mellem N.- og V.-port (P. Niels.), Sortedamsø (J. Lge.), Kastrup (J. Lge.), Donse (Stp.), Søllerød (N. E. Peters.), Esrom (P. Niels.), bakke ved Søndersøen (H. M.), mell. Måløv og Smorumnedre (Ernsts.).

22. — obtusifolius L. Alm.

23. — conglomeratus Murr. Hammermølle-skoven ved Bondedammen, Rådvad, Frederiksberg-allé (J. Lge.), ved Furesøen (Schiötz).

24. — nemorosus Schrad. T. alm.

25. — palustris Sm. Skovshoved (M. Lge.), Valby, dæmningen v. St. Jørgens-sø, gl. Pesthus, Classens-have, Kastellet, Tårbæk, grøfter ved Ladegårdsåen (J. Lge.), Damhussøen (Rostr.), Flaskekroen (Baagøe).

26. — maritimus L. Ikke sjælden.

27. — Acetosa L. Alm.

28. — Acetosella L. Alm.

36. Santalaceæ.

1. Thesium ebracteatum Hayne. Brede-bakke (Horn., J. Lge.). Ballerup-mark ned mod »Hareskoven« (d. e. Jonstrup-vang) (Horn., H. M.), Jonstrup-vang fl. st. i mængde (H. M.), Færgelunden v. Jægerspris (H. M.), Jægerspris (Kph.). (De to sidste voksesteder ere sandsynligvis identiske).

1. Thesium ebracteatum β. subbracteatum J.Vahl. Bredebakke med hovedarten (Vahl).

37. Thymeleæ.

1. Daphne Mezereum L. Hyppig i haver; stundom forvildet: Frydenlund (Horn.), Dronninggård (H. M.).

38. Plantagineæ.

1. Plantago major L. Alm.
— — △ rosea Dcn. Københavns glacis (Engelh.).
— — β. minima DC. Hist og her.
— — * intermedia Lge. Hist og her.
2. — media L. Alm.
3. — lanceolata L. Alm.
Anm. En monstrositet med grenede aks fundet mell. Jonstrup og Ballerup; Horn. angiver en topspirende form fra Amager.
4. — maritima L. Hyppig på strandengene.
— — β. dentata F. D. Jyllinge.
Anm. En form med grenet aks har jeg fundet på strandenge v. Roskilde-fjord.
5. — Coronopus L. Vesterfælled, Amager, Saltholm, langs østsiden af Roskilde-fjord.
— — β. pygmæa Lge. Flaskekroen (J. Lge., Povlinelyst v. Helsingør (Stbg.).
†. — arenaria W. K. er funden på en græsmark n. o. f. Roskilde (Thoms.).
6. Littorella lacustris L. Frederikssund, Storedam v. Donse, Emdrup, Damhus-søen (Horn.), Gurre-sø (Liebm.), Ruderhegn (Tutein), Gribsø (H. M.).

39. Plumbagineæ.

1. Statice Behen Dr. Saltholm (Kyll.).
2. — rariflora Dr. α. Danica Fr. Frederikssund, Nedre-Dråby v. Jægerspris (Dr.), nedenfor Nordskoven (Ernsts.).
— — β. borealis Fr. Ovrø (Pip.).
3. Armeria vulgaris Willd. Alm. på strandengene; hist og her på tørre steder inde i landet, f. eks. i Jonstrup-vang, ø. f. Søndersøen, Lilleværløse-overdrev (H. M.).
4. — maritima Willd. Ved Roskilde-fjord (J. Lge., Stbg., Rostr.), v. Götchens batteri, Saltholm (H. M.), Gilleleje, mell. Frederiksværk og Frederikssund (P. Niels.).
Anm. Den vil næppe kunne holde sig som særskilt art; man træffer en mængde overgangsformer mellem denne og forrige.

40. Valerianeæ.

1. Valeriana dioeca L. T. alm. ♂-pl. hist og her hvidblomstret, f. eks. Jonstrup-vang, mose o. f. Kirkeværløse (H. M.).

2. — sambucifolia Mik. Lundehus-mosen (J. Lge.), Lersøen (Baagoe), København (Benzon), åløbet v. Frederikssund (Fedders,), Jonstrup-vang (H. M.).

Anm. Vistnok mange andre steder, men oftest sammenblandet med følgende.

3. — officinalis L. København (Benzon), åløbet v. Frederikssund (Fedders.), Vedbæk (J. Lge.), Lysttofte (Vil.). Søndersøens nordskrænt (H. M.).

— — β. angustifolia Lge. Jonstrup-vang (H. M.), Ordrupkrat (J. Lge.).

4. Valerianella olitoria Poll. Helsingør, Københavns omegn hyppig, f. eks i glacierne (Dr., J. Lge.), Charlottenlund, Flaskekroen (Dr.), Jonstrup, Humletoft ((H. M.).

5. — Morisonii DC. Classens-have (Rostr.), mark s. f. Brede-bakke (H. M.).

†. — eriocarpa Desv. Forv. i Rosendals-have på Østerbro (J. Lge.).

41. Dipsaceæ.

1. Dipsacus silvestris Mill. Gentofte (Rostr.), v. den gl. jernbane v. f. København (J. Lge.), Frederiksdal (H. M.).

2. Cephalaria pilosa Gr. et Godr. Sorgenfri v. Landevejen (Rostr.).

3. Knautia arvensis Coult. Alm. Hvidblomstret v. Smørumnedre.

— — β. campestris Koch. Jonstrup-vang, Bringe (H. M.).

— — γ. integrifolia M. Lge. Brede (Blytt i Dr. herb.).

4. Scabiosa Columbaria L. Hist og her.

— svaveolens Desf. Angives af Horn, fra Helsingør, men den er senere ikke bemærket der.

5. Succisa pratensis Mönch. Alm.

42. Synanthereæ.

1. Lampsana communis L. Alm.

2. Arnoseris pusilla Gärtn. Mellem Ørsholt og Louisenlyst, Skåninge v. Jægerspris (Stbg.).

3. Cichorium Intybus L. Ikke sj. mod syd; synes at mangle i Helsingør-egnen og langs Kattegat.

4. Thrincia hirta Roth. Vesterfælled (Rostr.), græsplæner v. Landbohøjskolen (J. Lge.), og Bidstrupgård (Thoms.); i den udtørrede del af Søndersøen 1869 (H. M.).

5. **Leontodon hispidus** L. Alm.
6. — **autumnalis** L. Alm.
— — β. **salinus** Aspegr. Charlottenlund (Rostr.), Strandeng v. Jyllinge (H. M.).
— — γ. **coronopifolius** Bot. for. kat. Den udtørrede del af Søndersøen (H. M,).
— — δ. **nigro-lanatus** Fr. Flaskekroen (Baagøe).
— — ε. **albo-lanatus** Lge. Græsmarker og ryddepladser i Villakvarteret v. Frederiksberg (J. Lge,), i den udtørrede del af Søndersøen (H. M.).
7. **Picris hieracioides** L. Frederiksværk (Stbg.), klint mell. Tårbæk og Strandmøllen (Dr.), Brede-bakker, Lundehuset (Horn.), mellem Uttersløv og Gladsakse (Kph. herb.), Gentofte (Rostr.), Søndersøens nordskrænt, mell. Kirkeværløse og Gandløse Orne, Dronningestien v. Lyngbymose (H. M.).
†. — **arvalis** Jord. Viste sig 1866 på kløvermarker mange steder, ofte sammen med **Crepis setosa** og **Helminthia echioides**: mell. Kattinge og Bognæs (Thoms.), n. f. Ballerup, Jonstrup, Stavnsholt, o. fl. st. (H. M.); 1867 sås den endnu v. Stavnsholt, 1870 fandtes den ved Søndersøen og v. Sørup (H. M.).
†. **Helminthia echioides** Gärtn. Viste sig ligesom foregående på græsmarker 1866: mellem Himmeløv og Roskilde (Thoms.), Jonstrup, Ballerup, Bagsværd (H. M.), men synes atter at være gået til grunde.
8. **Hypochoeris glabra** L. Ikke sj. på sandede marker.
9. — **radicata** L. Alm.
10. — **maculata** L. Hist og her.
Anm. På en høj v. f. Bringe og på en eng n. f. Ballerup har jeg fundet former, der næsten ganske svare til var. β. **Mülleri** Lge.
11. **Tragopogon pratensis** L. Alm.
12. — **minor** Fr. Alm.
Anm. Det har ikke været mig muligt, at skælne med sikkerhed mellem disse to arter, og dersom prof. Lange ikke med bestemthed havde adskilt dem i sin håndbog, vilde jeg stærkt betvivle den sidstes artsberettigelse.
13. **Scorzonera humilis** L. Hyppig.
Anm. Denne pl. ødelægges meget alm. før blomstringen af en sortebrun brandsvamp, **Ustilago Receptaculorum** DC.; allerede Horn. har bemærket dette, og mener at dette brandstøv kunde benyttes som farvestof.
†. — **Hispanica** L. Forv. v. Tømmerup på Amager (Rostr.), engen mell. Peblingesøen og Farimagsvejen (J. Lge.).
? — **purpurea** L. Angives af O. F. Müll. fra Virum, men er ikke senere iagttaget der.

14. Taraxacum officinale Web. M. alm.

Anm. En monstrositet med flere sammenvoksede kurvstilke og kurve findes af og til: Jonstrup, Bringe, Birkerød, Heringeløse (H. M.).

15. — erythrospermum Andrz. Lappesten v. Helsingør, Lyngby, Tibirke (J. Lge.), Rungsted (Dr.), Dyrehaven (Engelh.), Gurre, Hellebæk (M. Lge,), Lersøen (Baagøe), bakke v. Kirkeværløse, skrænt ø. f. Søndersøen, Charlottenlund, Lilleværløse-overdrev, Gundsømagle (H. M.).

Anm. Synes at gå over i den forrige ved mange mellemled.

16. — palustre DC. Helsingør (Heib.), Frederikssund, Lersøen, Bognæs (Rostr.), Engen ved Lersøen (J. Lge.), Amager (Vahl), Vesterfælled (B, f.), eng mell. Vedeløv og Risø (Thoms.), Saltholm, Götchens batteri, Boserupstrandeng, Kattinge, Hersløv (H. M.).

17. Lactuca muralis Fres. Alm. i skove.

18. — Scariola L. Københavns volde og glacier, langs vejen til Lundehuset (J. Lge.), Amager (Dr.), Sundbyvester (Engelh.), ruderatplads n. f. Johanneskirken på Nørrebro (H. M.).

†. — sativa L. Dyrket, og tilfældigt forvildet: Jonstrup.

†. — macrophylla Lge. På skovbakken ved Søllerød-kro i mængde (Piper), Ebberød (N. E. Peters.).

19. Sonchus palustris L. Kastellet, Kirsebærgangene og tømmerpladser v. København (Horn.), Arresö (Rafn).

20. — arvensis L. Alm.

— — γ. lævipes Koch. Alm. på marker v. Frederiksberg (J. Lge,), Lersöen (Rostr.).

21. — asper Vill. T. alm.

22. — oleraceus L. Alm.

23. Crepis biennis L. Hist og her, men mangler mod n.

24. — tectorum L. Alm.

25. — virens L. Hist og her i hele distriktet.

— — β. elatior Dr. Jonstrup, Søllerød (H. M.).

— — γ. capillaris Fr. V. Søndersøen, Dronninggård (H.M.).

†. — setosa Hall. fil. Viste sig 1866 mange steder på kløvermarker: Roskilde (Thoms.), Jonstrup, Ballerup-mark, Bagsværd, Buddinge, Stavnsholt, Gurre (H. M.) og har siden hver sommer været at finde på lignende lokaliteter, f. eks. v. Lilleværløse, Jonstrup, Stavnsholt, mark s. f. Hellebæk. Sammen med den fandtes 1866 gærne Centaurea solstitialis og Helminthia echioides, men disse to synes atter at være forsvundne, samt Picris arvalis, der heller ikke synes at ville holde sig ret længe.

†. — Nicæensis Balb. Græsplæner v. Bidstrupgård (Thoms.), i den udtørrede del af Søndersøen 1867—71 (H. M.).

26. — præmorsa Tausch. Lundehusmosen (Horn., J. Lge.), Bid-

strupgårds-mose (J. Lge.), Blovstrød (Baagøe), Grøndal v. København, Jonstrup-vang, Lille Hareskov, mellem Knardrup og Bringe, Sengeløse-mose (H. M.).

27. Aracium paludosum Monn. Alm.

28. Hieracium Pilosella L. Alm.

29. — Auricula L. T. alm.

30. — pratense Tausch. Hellerup (Rostr.), Lersøen i stor mængde på fl. st. (Rostr., H. M.).

31. — aurantiacum L. Græsmarker v. Nøddebo (Rafn). Charlottenlund (Horn.), Karlsberg ved Valby, græsplæner i Landbohøjskolens have (J. Lge.).

32. — cymosum L. Klint mell. Tårbæk og Strandmøllen (Horn., Dr., J. Lge., H. M.), Grusgrav ved Nørrefælled 1852 (Rostr.).

Anm. På det førstnævnte sted fandtes den endnu 1857, men synes senere at være udryddet ved skrænternes rasering og beklædning med sten. Angives desuden med tvivl fra egnen mell. Birkerød og Farum (Dr.), men denne angivelse refererer sig til en ældre af Horn., der angåer H. dubium, en form af H. Auricula.

33. — murorum L. Furesøens sydskrænt (H. M.), Farum (Rostr.), Ordrup-krat (Benzon) o. fl st.

— — β. rotundatum Lge. Gandløse Orne, kalkværket v. Hesttangs-mølle (H. M.).

34. — cæsium Fr. Hellebæk fl. st. (M. Lge.).

— — β. nemorum Fr. Skov. v. Kulhus (H. M.).

35. — vulgatum Fr. Alm.

— — δ. ramosum Fr. Mell. Vedbæk og Tryggerød, Frederiksdal-skov (J. Lge.).

36. — anfractum Fr. Hornbæk-plantage (M. Lge.), skrænt mellem Kronborg og Hellebæk (H. M.).

37. — tridendatum Fr. Ordrup, Bernstorf (Vahl), Frederiksborg (H. M.).

— — β. angustifolium Fr. Hornbæk-plantage (J. Lge.).

38. — Gothicum Fr. Helsingør, Rundforbi, Frederiksdal (J. Lge.), Bernstorf (B. f.), v. f. Horserød-hegn (P. Niels.), Teglstrup-hegn, Lyngby-mose (H. M.).

39. — boreale Fr. Springforbi, Charlottenlund (J. Lge.), Gandløse Orne (P. Niels.).

40. — umbellatum L. Alm.

— — δ. coronopifolium Fr. Helsingør (Vahl).

— — ε. Dunense Reyn. Asserbo-overdrev (J. Lge.).

41. Centaurea Jacea L. Alm.

— — β. cuculligera Rchb. * fuscescens Lge. Østervold v. København (J. Lge.).

— — — ** argyrolepis Lge. Tikøb (J. Lge.), Lyngby, ø. f. Flaskekroen (H. M.), Østervold (Baagøe).

41. **Centaurea Jacea** γ. **lacera** Koch. I den udtørrede del af Søndersøen (H. M.).
— — δ. **laciniata** M. Lge. Flere steder i Jonstrup-egnen (H. M.).
†. — **decipiens** Thuill. I den udtørrede del af Søndersøen 1869.
†. — **nigra** L. Græsplæner v. Bidstrupgård 1869—71 (Thoms.). I den udtørrede del af Søndersøen 1869—71 (H. M.).
42. — **Scabiosa** L. Alm.
— — var. med hvide randkroner. Måløv (H. M.).
— — var. helt hvidblomstret. Stavnsholt (H. M.).
43. — **Cyanus** L. Alm. Varieteter med mørkviolette, lysrøde og hvide blomster kunne træffes af og til.
†. — **montana** L. Gamle Kongevej og Ryssenstens-bastioner v. København (Heib.), Dronninggård, Frederiksdal (H. M.).
†. — **solstitialis** L. Viste sig 1866 (mange steder i hele landet) på græsmarker, tilligemed Crepis setosa, Helminthia echioides og Picris arvalis: Jonstrup, Søndersøen, Ballerup, Bagsværd, Buddinge, mell. Frederikslund og Rudersdal (H. M.), Roskilde (Thoms.); men synes atter at være forsvunden.
44. **Serratula tinctoria** L. Jonstrup-vang, Ledøje, Flaskekroen (Horn.), Bagsværd (Dr.), Charlottenlund (J. Lge.), Sømose v. Lavdrupgård (H. M.), Amager (Rostr.).
45. **Lappa tomentosa** Lge. Alm.
— — β. **denudata** Lge. Snekkersten (Grønl.), Københavns volde, Godthåbsvejen, Ordrup v. sandgraven (J. Lge.).
46. — **minor** Lge. Alm.
— — **hvidblomstret**. Ved Ballerup (H. M.).
47. — **intermedia** Lge. Alm. i skovene.
48. — **major** Schk. Hist og her, men ikke i alle egne, mangler f. eks. i Jonstrup- og Helsingør-egnen.
— — β. **subtomentosa** Lge. Esrom (J. Lge.).
49. **Onopordon Acanthium** L. Vedeløv, Lille Valby (Thoms.), mell. Roskilde og Højetåstrup, Københavns volde (J. Lge.), Götchens-batteri (H. M.), Hjortholms-ruin v. Furesøen (Dr.), Helsingør (Leth.).
50. **Silybum Marianum** Gärtn. Tømmerpladser ved København (Engelh.), Bülowsvejen (Baagoe), ukrud i haver v. Jonstrup (H. M.).
51. **Carduus crispus** L. Alm.
— — β. **ochroleucus** Lge. Lygtevejen, Solitudevejen (J. Lge.), Utterslev (H. M.).
52. — **acanthoides** L. T. alm.
— — β. **ochroleucus** Lge. Roskilde (Thoms.), Værebro (H. M.).
— — γ. **horridus** Lge. Gærder i Ramløse (Schütz).

× Carduus crispo-acanthoides Lge. Brøndshøj, Strandvejen nærved Kalkbrænderiet (J. Lge.).

53. — nutans L. Vejen fra Herthadalen til Lindholm (Thoms.). 1868 fandtes denne pl. som ukrud i en have v. Jonstrup.

54. Cirsium lanceolatum Scop. Alm.

× — oleraceo-lanceolatum Vahl. Ved Kongekilden i Ordrup-krat (Vahl).

55. — palustre Scop. Alm.

— —, hvidblomstret. Jonstrup-vang, v. Bagsværd-sø (H. M).

— — β. putatum Näg. Ved Lersøen (J. Lge.).

56. — oleraceum Scop. T. alm.

× — palustri-oleraceum Näg. Tryggerød-mose v. Vedbæk (J. Lge.), Rådvad, Bidstrupgård (Rostr.), Slotshegnet v. Jægerspris (Ernsts.).

57. — acaule All. T. hyppig.

— —, hvidblomstret. Ved Hesttangs-mølle (H. M.).

— — β. caulescens F.D. Jonstrup-vang, Hesttangs-mølle o. fl. st. (H. M.).

× — oleraceo-acaule Hampe. Eng ved Kattinge (Thoms.), mell. Frederiksværk og Frederikssund (P. Niels.), Hesttangs-mølle, Jonstrup-vang (H.M.), Charlottenlund (J.Lge.).

58. — heterophyllum All. Slangerup, Charlottenlund (Horn.), Jonstrup-vang i overordentlig mængde (Horn., J. Lge., H. M.), Gandløse Orne (H. M.), Lersøen, vejen mellem Helsingør og Gurre (Baagøe).

59. — arvense Scop. Meget alm.

— — var. alba. Kirsebærgangen mellem N.- og V.-port (Engelh.).

— — β. horridum W. et Gr. Jonstrup-egnen (H. M.).

— — γ. mite Koch. Københavns glacis mell. N.- og Ø.-port (H. M.).

— — δ. integrifolium W. et Gr. Københavns glacis mell. N.- og V.-port (J. Lge.).

60. Carlina vulgaris L. Ikke sjælden.

61. Calendula officinalis L. Forv.: Hellebæk (M. Lge.), marker s. f. Kirkeværløse, Amager v. Götchens batteri, Smørumnedre, Smørumøvre (H. M.).

62. Bidens tripartita L. Alm.

— — β. minor Lge. Hyppig.

63. — platycephala Ørst. St. Jørgens-sø, Rudersdals-mose (Ørst.), mellem Tårbæk og Strandmøllen, Tikøb, Rostgårds-dam v. Hellebæk, Klaresø i Teglstrup-hegn, Ordrupmose v. Ærmelund (J. Lge.), Øverød, Ebberød-sø i Ruderhegn (N. E. Peters.), v. Søndersøen, Kirkeværløse, Birkerød-sø, Lange-dam v. Birkerød, gadekæret i Stavnsholt (H. M.).

64. — cernua L. Alm.

— — β. radiata F. D. Hyppig.

64. Bidens cernua γ. minima F. D. Hyppig.
— — δ. minimo-radiata! Smørumnedre (H. M.), Øverød hyppig (N. E. P.).

65. Eupatorium cannabinum L. Alm.
— — β. urticeum! Med hele, savtakkede blade. Ved nordsiden af Søndersøen den 10de okt. 1868. (Denne form omtales også af Hartm.: Skand. fl. 6te uppl. s. 12.

66. Petasites officinalis Mönch. Rosenborg-have, Frederiksborg, Snåserup v. Slangerup, Roskilde (Horn.), Jægersborg (Dr.), Helsingør (Liebm.), Måløv, Katrinebjærg, Husum, Uggeløse, Gundsømagle, Sengeløse (H.M.), Øverød (N.E.P.).

67. — albus Gärtn. I skoven ved Dronninggård på 2 steder (Schiötz, H. M.), muligvis oprindelig plantet.

68. Tussilago Farfara L. Alm.

69. Tanacetum vulgare L. Temm. alm.

† — Balsamita L. Dyrkes i haver, og kan forekomme forvildet: Kalkbrænderiet v. København (Rostr.).

70. Artemisia Absinthium L. Tårbæk, Dronninggård (Horn.), Amager (J. Lge.), Enighedsværn (Vil.), Snekkersten, Gilleleje (Grønl.), Hellebæk (M. Lge.), mell. Frederikssund og Frederiksværk (Fedders.), Ruderatplads på Nørrebro, Hornsherred mod n. v. (H. M.).

71. — maritima L. Amager v. Kastrup (J. Lge.), ved Damhussøen (Rostr.), fl. st. v. Roskilde-fjord (Thoms.), Götchens batteri, Vesterfælled, Flaskekroen, Jyllinge, Hornsherred på strandengene (H. M.).

† — Abrotanum L. Dyrkes i haver.

72. — campestris L. Temm. alm.
— — β. sericea Fr. Hellebæk (J. Lge.).
— — γ. lutescens H. M. Grusbakke v. Bringe (H. M.).

73. — vulgaris L. Alm.
— — β. flavescens Rostr. Hellebæk (J. Lge.), Jonstrup fl. st., Smørumøvre fl. st., Ledøje, Stavnsholt (H. M.).

74. Antennaria dioeca Gärtn. Temm. alm.

75. Gnaphalium arenarium L. Hyppig mod nord: Ørholm (Dr.), Hellebæk, Tårnby (M.Lge.), Charlottenlund, Vedbæk, Bagsværd, Bringe, Hesttangs-mølle, Søllerød o. s. v.

† — luteo-album L. Er et par gange fundet i den udtørrede del af Søndersøen (H. M.).

76. — uliginosum L. Alm.

77. — nudum Hoffm. Amager-fælled (Schiøtz).

78. — silvaticum L. T. alm.

79. Filago minima Fr. T. alm.

80. — arvensis L. Ikke sj.
Anm. Hovedarten F. montana Fr. har prof. J. Lange fundet i Rostgårds-dam.

81. — Germanica L. Himmeløv, Vedeløv, høj ved Flyng-mølle

(Thoms.), Bagsværd (Horn.), Strandmøllen (Rostr.), Frederikssund (Fedders.), Jonstrup (Ernsts.).

82. Filago apiculata G. E. Sm. Bagsværd (J. Vahl.), mellem Kattinge og Hersløv (Thoms.), den udtørrede del af Søndersøen (H. M.).

83. Aster Tripolium L. Alm. på strandengene.

— —, hvidblomstret. På en holm i Roskilde-fjord udfor Jyllinge (H. M.).

84. — salignus Willd. Mell. Egelund og Fredensborg (Jørg.), Lillerød (Leth), Lange-dam v. Birkerød (Ernsts.), Pesthuset v. København (J. Lge.), Lersøen (Rostr.), ø. for Gurre-sø, Farumgård (H. M.), skrænter v. Søllerød (N. E. P.), grøfter ved Søndermarken (Olsen).

Anm. Er egentlig på alle disse steder kun forvildet.

85. Stenactis annua N. Es. Frydenlund (Horn.), v. Søndersøen (P. Niels.), Dronninggård (H. M.).

86. Erigeron Canadensis L. Helsingør (Horn.), Hellebæk (J. Lge.), Kristiansholm v. København (Baagøe), Kronborg, i den udtørrede del af Søndersøen (H. M.).

87. — acris L. Alm.

— — β. strictus Lge. På bastionerne mell. N.- og Ø.-port v. København (J. Lge.).

† — speciosus DC. Gurre slotsruin (J. Lge.).

88. Solidago Virga aurea L. T. alm.

† — Canadensis L. Forvildet fra haver: Gurre-slotsruin (Benzon), Charlottenlund (J. Lge.).

† Inula Conyza DC. Skal tidligere (af Kylling) være fundet v. København.

89. — pulicaria L. Gladsakse (Rohde), Utterslөv (Benzon). Esbønderup, Bagsværd (Horn.), Amager v. Kastrup og i nærheden af Kongelunden (Dr.), Græse (Pouls.), Smørumnedre (gadekæret) (H. M.).

Anm. Inula dysenterica L. er hidtil ikke iagttaget i distriktet, men dog tæt udenfor dets grænse, nemlig ved Eriksholm pr. Holbæk.

90. — Britanica L. Amager v. Kastrup o. fl. st. (J. Lge.), Flaskekroen (Horn.).

91. — salicina L. Ø. f. Flaskekroen, Slangerup (Horn.), Bidstrup (J. Lge.), Københavns glacis (Engelh.), Lundehus-mosen (Vil.), mose v. Lidtgodthuse, Maglemose v. Ågerup (Thoms.), Jonstrup-vang, Ladegårds-mosen ved Roskilde (H. M.).

92. — Helenium L. Mell. Blovstrød og Frederiksborg, Sorgenfri (Horn.), ø. f. Flaskekroen (Baagøe), Frederiksberg (Benzon). Fl. st. forvildet v. landsbyer (H. M.).

† Telekia speciosa Baumg. Hist og her forv. i og ved gamle haveanlæg. Fortunen (Mein. herb.), Dronninggård (Pouls.), Ebberød (N. E. Peters.), Kvistgård (Heib.).

93. Bellis perennis L. M. alm.

— — β. caulescens Lge. Ruderhegn (Rostr.), Københavns glacis (Engelh.), Jonstrup, Søndersøen, krat n. f. Furesøen (H. M.).

94. Achillea Ptarmica L. T. alm.

† — macrophylla L. Forv. v. Ordrup-mose (Benzon), Sorgenfri, Ny Frederiksdal (H. M.).

95. — Millefolium L. Alm.

— —, rødblomstret. Søndersøen, på strandengen v. Götchens batteri (H. M.).

— — β. lanata Koch. Mell. Hellebæk og Helsingør (Heib).

96. Anthemis Cotula L. Ikke sj. i og omkring landsbyer. Desuden ved Søndersøen (H. M.).

— — β. disciflora Lge. Vejen mellem Herløv og Husum (H. M.).

97. — arvensis L. Alm.

98. — tinctoria L. Ankersmedbakken v. Helsingør (Dr.), Rudersdal (Horn.), mell. Lyngby og Vintappergården (J. Lge.), mell. Herløv og Husum, mell. Bringe og Paradisgården, mark syd for Store Hareskov, v. Søndersøen, kløvermark v. Hellerup-station, mell. Buddinge og Gladsakse (H. M.), Hedehusene (Thoms.).

— — β. discolor Fr. Rudersdal (J. Lge.).

Anm. På flere af de anførte steder er planten igen forsvunden, men i det hele synes den dog at have tilbøjelighed til at blive hyppigere.

99. Matricaria inodora L. Alm.

— — * salina Wallr. Strandbredden ved Øresund (H. M.), Hellebæk (M. Lge.).

100. — Chamomilla L. Amager (J. Lge.), Lersøen (Baagøe), Kastelsvejen, Lyngby (Benzon), Frederikssund (Fedders.), Roskilde (Thoms.), Københavns glacier og omegn, Husum, Klovetofte, Roskilde-kro. Skatholm v. Bringe. Lilleværløse, Gurre (H. M.).

101. — discoidea DC. Sortedamsvejen ved København (Ørst.), Nørrebrogade (Baagøe), tomter på Nørrebro (Engelh., H. M.), forv. p. Landbohøjskolens ridebane (J. Lge.); 1868 fandtes nogle ekspl. på stenbroen v. Jonstrup, sandsynligvis fremkomne efter frø af bortkastede ekspl. fra København.

Anm. Denne plante udbreder sig med lethed, og kan vistnok nu betragtes som hørende til floraen.

102. Chrysanthemum segetum L. M. alm.

103. — Leucanthemum L. Alm.

104. — Parthenium Pers. Forvildet fra haver: mell. Tårbæk og Strandmøllen (Dr.), Bagsværd, Danstrup v. Fredensborg (J. Lge.), Værløse (Horn.), Brede, Søllerød (Kmph. herb.), Jonstrup, Birkerød (H. M.).

† Chrysanthemum corymbosum L. Høj v. Bidstrupgård (J. Lge.), den udtørrede del af Søndersøen (H. M.).

105. Doronicum Pardalianches L. Dronninggård i skoven (Rostr.), Rosendals-have på østerbro (Baagøe), Roskilde (Thoms.), Gurre-vang (Heib.), Fredensborg, Ebberød (N. E. P.).

† — cordifolium Sternbg. Charlottenlund (plantet).

106. Arnica montana L. Mell. Helsingør og Humlebæk (Baagøe), Hammermølleskoven (Stbg.), Donse (Vaup.), Fredensborg, Rudergård, Ballerup, Bagsværd (Horn.), Jonstrup-vang, Landlyst v. Gurre (H. M.), Højbjærggårds-skov ved Øverød (N. E. P.).

107. Cineraria palustris L. Alm. i sumpe.

Anm. Ved Furesøens østkyst vokser den på sand, rigeligt og frodigt, men sandet er vel nok blandet med fint sødynd. Ved Gilleleje findes den på strandbredden (H. M.), ligeledes v. Hellebæk (M. Lge.).

108. Senecio vulgaris L. M. alm.

109. — silvaticus L. T. alm.

110. — viscosus L. På Havstokken langs Kattegat og Øresund fra Tidsvilde-fiskerleje til København (P. Niels., J. Lge., Horn., Grønl., H. M., Vil.), Marmorkirkens ruiner (Engelh.), Götchens batteri, Bagsværd (Dr.), Birkerød (Horn.), den udtørrede del af Søndersøen (H. M.).

† — vernalis W. et K. Græsmark n. f. Hesttangs-mølle (H.M.).

111. — Jacobæa L. Alm.

112. — aquaticus Huds. Flaskekroen (Horn.), den udtørrede del af Søndersøen (H. M.).

— — β. pinnatifidus Gr. et Godr. Flaskekroen (Baagøe).

113. — Sarracenicus L. Gærde mell. Hillerød og Fredensborg (J. Lge.), Dronninggård (Kph. herb., H. M.), Frederiksberg-have, Søndermarken (Dr.), Eremitage-alleen v. Fredensborg (Jørg.).

† Helianthus tuberosus L. Forvildet i gamle bønderhaver.

† Rudbeckia fulgida Ait. Forv. v. Frederiksværk (Barfoed).

43. Ambrosieæ.

?1. Xanthium Strumarium L. Græse (Kyll.), Amagerport og Salpeterværket v. København (Horn.).

Anm. Er ikke fundet i mange år, og nu vistnok forsvundet fra de nævnte steder, som fra Danmark i det hele. Samme skæbne synes den at have haft i Skåne.

44. Lobeliaceæ.

1. Lobelia Dortmanna L. I Gurre-sø på nordsiden og vestsiden, sammen med Isoëtes echinospora (Stbg., J. Lge., H. M.).

45. Campanulaceæ.

1. Jasione montana L. Alm.
— — β. littoralis Fr. Tibirke (Vahl), Lynæs (Thoms.).
— — —, glatbladet. Alholm i mængde (H. M.).
2. Phyteuma spicatum L. Sorgenfri-skov (Dr., Rostr., J. Lge., H. M.).
3. Campanula persicæfolia L. Hist og her: mell. Tårbæk og Strandmøllen (Dr.), Kollekolle, Nymølle (Horn.), Ballerup-mark, Humletoft, Brede o. fl. st. (H. M.).
4. — Rapunculus L. Slangerup, Jægerbakken ved Frederiksborg (Horn., H. M.).
5. — patula L. Brinker v. åen mell. Nymølle og Dyrehaven (Kamph.), Brankebakken v. Humletoft (O. F. Müll.). Ved Søndersøen (H. M.).
Anm. På det førstnævnte sted er den i de senere år søgt forgæves. På Brankebakken har den muligvis aldrig været, idet C. persicæfolia, som er der i mængde, vistnok har givet anledning til forveksling. Også ved Søndersøen trues den nu med undergang ved opdyrkning.
6. — rotundifolia L. Alm., hvidblomstret v. Nymølle (H. M.).
— — β. stricta Schum. Lyngby, stengærdet n. om Sorgenfri-skov (H. M.).
— — γ. parviflora Lge. Tibirke-bakker (J. Lge.).
— — δ. calycida Lge. Lidtgodt v. Roskilde (Thoms.).
7. — latifolia L. Sophienberg, Strandmøllen (Horn.), Vedbæk, Boserup (J. Lge.), Charlottenlund (Pip.), Dronninggård (Baagøe), Bernstorf (Benzon), Lille Hareskov (H. M.).
8. — Trachelium L. Alm.
— —, hvidblomstret. Ved Ravnehus. En form med 4delt blomst og 4 støvdr. Syd for Jonstrup (H. M.).
9. — rapunculoides L. T. alm.
10. — glomerata L. Søllerød, mell. Bagsværd og Kollekolle, Frederiksberg, Flaskekroen, Roskildekro (Horn.), mell. Roskilde og Bidstrup (J. Lge.), glacier v. København (M. Lge.), ved vejen mell. Vestrup og Himmelev, Lavdrupgård (H. M.), mell. Lavdrupgården og Ballerup-overdrev (P. Niels.), Frederiksdal (Rostr.).

46. Rubiaceæ.

1. Sherardia arvensis L. Alm. på marker.
2. Asperula odorata L. Alm. i skovene.
† — Taurina L. Forv. mell. den gamle Jernbane og Vesterbro (Rostr.), og i en have på Nørrebro (H. M.).
3. Galium boreale L. Hyppig.
— — β. latifolium Lge. Helsingør (Liebm.).

4. Galium Mollugo L. Ikke alm.: Springforbi (Horn.), mell. Vesterbro og Vesterfælled (Dr.), Lersøen (Baagøe), Hellebæk (M. Lge.), Tåstrup-station, v. Søndersøen, Lyngby (H. M.).

— — β. ochroleucum H. N. Med hovedarten.

— — γ. umbrosum Lge. Hammermølleskoven (Liebm.), mell. Springforbi og Strandmøllen, Kongeskoven v. Hørsholm (Schum.).

5. — erectum Huds. Lundehus-mosen, Gurre-slotsruin (J. Lge.), Hellebæk (M. Lge.), Hornbæk-plantage (H. M.).

Anm. Den er sagtens kun en noget afvigende form af forrige art (se Bot. tidsskr. 2 b., s. 6).

6. — verum L. Alm.

— — β. effusum Lge. Med hovedarten.

— — γ. altissimum Lec. Hellebæk (J. Lge.).

— — δ. littorale Lge. Mell. Helsingør og Hornbæk (J.Lge.).

7. — silvestre Poll. I den udtørrede del af Søndersøen 1869 til 1871 (H. M.).

Anm. Ikke forhen funden i Sjæll.; den angives rigtignok herfra af Horn., men hverken Drejer eller Lange have anset denne angivelse for rigtig.

8. — saxatile L. Hyppig mod n. o,

9. — palustre L. Alm.

10. — elongatum Presl. Lundehus-mosen (J. Lge.), Helsingør (Dr.), Lyngby-mose (H. M.).

Anm. Den bør vel rettest forenes med forrige (se Bot. tidsskr. 2 b. s. 6).

11. — uliginosum L. Alm.

12. — Aparine L. M. alm.

— — β. tenerum Lge. Tidsvilde-hegn (J. Lge.).

— — γ. confertum Westerl. Vedbæk (J. Lge.).

13. — spurium L. Ukrud i Hør: Gurre, Smorumøvre, Smørumnedre (H. M.).

— — β. Vaillantii Rchb. Tryggerød (J. Lge.), Smørumnedre (H. M.).

47. Caprifoliaceæ.

1. Sambucus nigra L. Ikke sj.

— — β. laciniata Mill. Sundbyvester, udenfor Ø.-port (Rostr.), Kirsebærgangen mell. N.- og V.-port (Engelh.).

2. — racemosa L. Ordrup-krat (J. Lge.), Folehave-skov ved Hørsholm, Dronninggård, Dyrehaven, Søndermarken, Vesterfælled (Rostr.), åen v. Sorgenfri (Vil.), Charlottenlund (Engelh.), Brede, Ravneholms-skov (N. E. Peters.), Humletoft, Aldershvile, Bagsværd-skov, Københavns glacis mell. N.- og Ø.-port (H. M.).

3. Sambucus Ebulus L. Jægerspris (Horn.).
4. Viburnum Opulus L. Hyppig.
5. Lonicera Periclymenum L. T. alm.
— — β. quercifolia Lge. Lundtofte (Rostr.), Sorgenfri (J. Lge.), Nyrup-hegn (Heib.), Farum (Leth), Kollekolle, Jonstrup-vang (H. M.).

Anm. Opad imod blomsterstanden blive bladene alm. helrandede (se Bot. tidsskr. 2 b., s. 51).

6. — Xylosteum L. Ordrup-krat (Dr.), omkring Frederiksværk (Matthies.), Frederiksdal (Rostr.), Krat v. Kirkeværløse, Jonstrup-vang, Furesøens sydskrænt, Brede (H.M.).
† Symphoria racemosa Pursh. Forv. i Dyrehaven n. f. Stampen (J. Lge.).

48. Oleineæ.

1. Ligustrum vulgare L. Hyppig plantet, stundom forvildet: mellem Helsingør og Hellebæk (M. Lge.), v. Lyngby-sø (Horn.), Københavns glacis mell. N.- og Ø.-port (H. M.), en ø i glaciet mell. Ø.-port og Kastellet (Engelh.).
2. Syringa vulgaris L. Forv. på Københavns glacis (Engelh.), Kirkeværløse, Kaningård (H. M.).
3. Fraxinus excelsior L. Plantet ved huse, i haver, alleer og skove.

49. Apocyneæ.

1. Vinca minor L. Forv. v. Frydenlund (Horn.), Søndermarken (J. Lge.), Dronninggård (Rostr.), Jonstrup (H. M.).
— —, hvidblomstret. Ved Dronninggård, med hovedformen (H. M.).

50. Asclepiadeæ.

1. Vincetoxicum officinale Mönch. Slangerup (Horn.), Egebæksvang (Dr.), Charlottenlund, Kastrup (Rostr.), langs fjorden mell. Frederiksværk og Havelse (P. Niels.), Snekkersten (Grønl.), Frederikssund, Boserup-skov, Roskildeegnen fl. st., Brede-bakke (H. M), Nymølle, Nærum (N. E. P.).

51. Gentianeæ.

1. Gentiana Amarella L. Moser omkring Roskilde (Thoms.), Sengeløse-mose, Fidtmose v. Hjortespring (Ernsts.), Søborghus (Pouls.), Lersøen, Amager (J. Lge.), Vesterfælled (Horn.), eng mell. Edelgave og Hove, Amagerfælled, mose s. f. Værebro-å (H. M.).

2. Gentiana campestris L. Amager, Vesterfælled (Horn.), Rudersdal, Søllerød (J. Lge.), Helsingør (Stbg.), Gurre (Liebm.), Tidsvilde-hegn (P. Niels.), Haverup-sø (udtørret), Jonstrup-vang, Søndersøen, Lilleværløse-overdrev (H. M.).

3. — Pneumonanthe L. Roskilde, Gilleleje, Kronborg-overdrev, Udsholt, Jonstrup (Horn.), Rågeleje (P. N.).

Anm. Ved Jonstrup findes den næppe mere.

4. Erythræa pulchella Fr. Frederiksdal (Schiötz), Amager (J. Lge.), Karlebo-overdrev (Pip.), Flaskekroen (Drei.), Vesterfælled, v. Roskilde-fjord, Smørumnedre v. gadekæret (H. M.).

5. — Centaurium Pers. Ikke sj.

6. — linarifolia Pers. Amager, Vesterfælled (J. Lge.), Hornsherred ved Roskilde-fjord (H. M.).

— —, hvidblomstret. Flaskekroen (Horn.).

7. Menyanthes trifoliata L. Alm.

— — △ paradoxa Fr. En mose v. Bagsværd (J. Lge.).

8. Limnanthemum nymphoides Hffg. Kronborg slotsgrav (Stbg., H. M.), søerne v. Hørsholm (Pip., H. M.), Strandmøllen (H. M.).

52. Labiatæ.

1. Lycopus Europæus L. Alm.

† Salvia officinalis L. Forv. v. Humletoft.

† — pratensis L. Iden udtørrede del af Søndersøen 1871 (H.M.).

2. Mentha silvestris L. Nordbredden af Esrom-sø (Stbg.), vestbredden af samme (P. Niels.), Nøddebo (M. Lge.), Fredensborg (Freuchen), Hørsholm (Horn.), Hesttangsmølle (Schlichtkr.), Søndermarken, Springforbi (Rostr.).

3. — viridis L. En bæk v. Skotterup (Kamph.), Ørholm (Dr. herb.), Nedre Dråby (Ernsts.), Gurre-overdrev, Smørumnedre (H. M.).

† — crispa L. Strandbredden ved Kalkbrænderiet (M. Lge.), Ballerup v. et markgærde (H. M.).

4. — aquatica L. Alm. i flere former.

— — var. verticillata γ. brevifolia Lge. Tryggerødmose (J. Lge.).

— — — δ. acutifolia Lge. Julebækshuset n. f. Helsingør (J. Lge.).

5. — gentilis L. På en mark v. Smørumnedre (H. M.). Forv. i haver v. Tikøb (J. Lge.).

— — β. Agardhiana Fr. Julebækshuset n. f. Helsingør (J. Lge.).

6. — arvensis L. Alm.

— — δ. riparia Fr. Bredderne af Gurre-sø (J. Lge.).

7. Elsholtzia cristata Willd. Kalkbrænderiet, Strandmøllen

(Benzon), Götchens batteri, Bagsværd, Tårbæk (Rostr.), gl. Postgårds have i Roskilde (Thoms.), Nærum, Lyngby (B. F.), Strandvejen, St. Jørgens-sø (J. Lge.), Vedbæk (G. Jens.), omkring København (Horn.), ukrud i haver v. Jonstrup, Farumgård (H. M.).

8. Origanum vulgare L. Hist og her.
9. Thymus Serpyllum L. Alm. mod nord.
10. — Chamædrys Fr. Roskilde-egnen alm., Langbjærg og højen ved Flyng-mølle, blandet med foreg., (Thoms.), Frederikssund, Klampenborg, Frederiksdal (Dr.), Slangerup (Pouls.), Gundsømagle, Gandløse Orne, Lilleværløse-overdrev, den udtørrede del af Søndersøen (H. M.), Københavns omegn (J. Lge.).

† — vulgaris L. Hyppig i haver.

11, Acinos thymoides Mönch. Vedeløv, Risø, Langbjærg. høj ved Flyng-mølle (Thoms.), Roskilde-egnen, Frederiksværk-egnen (J. Lge.), Strø-bjærg (Matth.), Slangerup (Horn.). Jonstrup-vang, Skovshoved (Benzon), Havelse (Fedders.), sandgrav v. Ordrup (Tut.), Frederikssund, Søndersøens nordskrænt (H. M.).

12. Clinopodium vulgare L. Ikke sjælden. Ofte sammen med Origanum vulgare.
13. Brunella vulgaris Mönch. Alm.

— –, hvidblomstret (konstant) I Jonstrup-vang og i Gandløse Orne (H. M.).

14. Scutellaria galericulata L. Alm.

† — hastifolia L. Angives fra Københavns omegn (Schum.) og Kirkehyllinge (Albr.), men er ikke senere funden.

† — altissima L. Høj v. Bidstrupgård (J. Lge.), Ebberød (N. E. Peters.).

15. Nepeta Cataria L. Vedbæk, Skovshoved, Kastrup (J. Lge.). Roskilde (Schiötz), København (Benzon), Heringeløse (H. M.).

† — nuda L. En høj ved Bidstrup (J. Lge.), havegærde i Isterrød v. Hørsholm (H. M.).

16. Glechoma hederaceum L. Alm.
17. Marrubium vulgare L. Hellebæk (M. Lge.), Jyllinge, Himmeløv, Amager v. Götchens batteri (H. M.).
18. Ballota ruderalis Sw. Alm.

— — β. nepetoides Lge. København ved Filosofgangen (J. Lge.).

— — γ. urticæfolia Lge. Vedbæk (J. Lge.).

19. — foetida Lam. β. alba Lge. Langelinje (J. Lge.).
20. Betonica officinalis L. Sophienberg (Horn.).
21. Stachys silvatica L. Alm.
22. — palustris L. Alm.

× — palustri-silvatica Schiede. Hellebæks-vang (J. Lge.), en grøft v. Strandvejen forbi Agershvile (Blytt.).

23. Stachys arvensis L. T. hyppig på marker. Mell. Kronborg og Hellebæk på strandbredden (H. M.).
24. Galeopsis Ladanum L. T. alm., især mod nord.
— — β. denticulata Lge. Tikøb (J. Lge.).
25. — Tetrahit L. Alm.
26. — bifida Bönn. Vistnok temmelig almindelig, men forveksles let med den foregående, fra hvilken den kun er lidet forskellig.
27. — versicolor Curt. Alm.
28. Lamium album L. Alm.
29. — purpureum L. M. alm.
— —, hvidblomstret. Ved Jonstrup (H. M.).
30. — incisum Willd. T. alm.
31. — intermedium Fr. Fortunen, Gamle Kongevej og fl. st. v. København (J. Lge.), Vibenshus (Dr.), Landbohøjskolen (Baagoe), Pesthuset, Uttersløv (Rostr.), Roskilde (Pip.), Ballerup (B. F.), Grøndal v. København, Brøndshøj, Buddinge (H. M.).
32. — amplexicaule L. Alm.
— — β. clandestinum Rchb. Alm.
33. Galeobdolon luteum Huds. Hornbæk-plantage (Schiötz), Hellebæk, Egebæksvang (J. Lge.), Fredensborg, Frederiksborg (Jørg.), Hørsholm (Rostr.).
34. Leonurus Cardiaca L. Ikke sjælden ved Landsbyer.
35. Teucrium Scordium L. Magleby på Amager (Pip.), en grøft bag Flaskekroen (J. Lge.).
36. Ajuga reptans L. Fredensborg (Jørg.), Frederiksborg, Hørsholm, mellem Valby og Flaskekroen, Ordrup-mose ved Fuksvejen (J. Lge.), Søllerød (N. E. Peters.), Frederiksdal, Frederiksborg (Horn.), Lyngby (Petit); Københavns vold mell. N.- og Ø.-port (Krabbe), Store Hareskov, Charlottenlund, Boserup (H. M.), Bernstorf (N. E. P.).
37. pyramidalis L. Helsingørs Ladegård (Stbg.), mellem Ørsholt og Gurre, Hjørlunde-mark v. Slangerup, Jonstrup (Horn.), mell. Jonstrup og Ballerup (H. M.).

53. Verbenaceæ.

1. Verbena officinalis L. Fredensborg (Schum., H. M.), Frederiksværk (J. Lge.), Frederiksdal (Schum.), Nivå (Broager), Græse (Pouls.).

54. Asperifoliæ.

1. Asperugo procumbens L. Hyppig ved byer.
2. Echinospermum Lappula Lehm. Udenfor Ø.- og Amager-port (Horn., Dr.), Helsingør (Vahl).

3. Cynoglossum officinale L. Ikke sjælden omkring beboede steder.
4. Omphalodes verna Mönch. Forvildet i parken v. Bernstorf (H. M.).
5. Symphytum officinale L. Bag Kastellet. ved Peblingesøen, Frederiksberg, Stadsgraven mellem N.- og V.-port (Rostr.), Sortesø, Jægersborg, Emdrup, Hørsholm. Frederiksdal (Horn.), Humletoft (H. M.).
— —, hvidblomstret. Ved åen fra Gundsemagle-sø (Matth.), Københavns glacis (Engelh.).
† — orientale L. Forv. v. Farum (Leth) og Ballerup (H. M.).
6. Borrago officinalis L. Rungsted (Dr.), mell. Gurre og Helsingør (Baagøe), Maglekilde (Thoms.), Jonstrup, Bidstrup (H. M.).
7. Anchusa officinalis L. T. alm.
— —, hvidblomstret. Slangerup (H. M.).
8. — arvensis Bieberst. Alm.
9. Myosotis versicolor Pers. T, alm.
10. — stricta Link. Alm.
11. — collina Hoffm. T. alm.
12. — sparsiflora Pohl. Forv. v. Marienlyst (Stbg.), Classens have og flere haver v. København (Dr., J. Lge.).
13. — arvensis Roth. Alm.
14. — silvatica Hoffm. Frederiksberg-have (Dr.), Københavns glacis (Engelh.), Jonstrup-vang, Farum-Lillevang. Lille Hareskov, Furesøens nordskrænt (H. M.).
— —, hvidblomstret. Københavns glacis (Engelh.).
15. — lingulata Schultz. Helsingør, Bagsværd (Dr.), Sandbjærg-by (J. Lge.), Hellebæk (M. Lge.), Jonstrup, Bringe, Ravnehus, Birkerød o. fl. st. (H. M.).
16. — palustris With. Alm.
— — γ. strigulosa Lge. Sandbjærg, Fidtmose ved Hjortespring (J. Lge.), Lersøen, Flaskekroen (Baagøe).
17. Lithospermum officinale L. Ikke sjælden i Roskilde- og Frederiksværk-egnen (J. Lge.), Bidstrup, Boserup-skov (H. M.), Hellebæk (Dr.), Esrom, Bagsværd, Ø.-port (Horn.).
18. — arvense L. Alm.
19. Pulmonaria officinalis L. Alm.
20. — angustifolia L. Jonstrup-vang fl. st. (Det eneste bekendte voksested i Danmark).
— — var. alba. Forekommer af og til med hovedarten.
21. Echium vulgare L. T. alm.
— —, hvidblomstret. Jonstrup og Buddinge (H. M.).
† Cerinthe minor L. Ukrud på en græsmark mell. Måløv og Veksø d. 18de aug. 1870 (H. M.).

55. Convolvulaceæ.

1. **Convolvulus arvensis** L. Alm.
— — β. **parviflorus** Lang. Mark ved Landbohøjskolen, Nørreports glacis (J. Lge.).
2. — **sepium** L. Valby, Kastellet, Helsingør (Dr.), Lersøen (Baagøe), Søndersøens nordskrænt, Farumgård, Kollekolle o. fl. st. (H. M.).

56. Cuscutineæ.

1. **Cuscuta Epilinum** Whe. Hyppigt ukrud i hør.
2. — **Europæa** L. Hist og her: Strandmøllen, Birkerød, Slangerup (Horn.), Rudersdal, Græse (Dr.), Sølyst (M. Lge.), Måløv, Stavnsholt, Gurre, Nebbegård (H. M.).
Anm. Den vokser på mange forskellige planter, såsom Nælder, Humle, Hamp, Snerre, Salixarter; ved Nebbegård findes den på Ask (på Omø har jeg fundet den på Hyld). Drej. nævner også Angelica blandt de planter, på hvilke den forekommer; på Torilis Anthriscus har jeg iagttaget den ved Gurre.
3. — **Epithymum** Murr. Tidsvilde (Horn.), Roskilde (Rohde).
4. — **Trifolii** Bab. Ikke sjælden på Kløver: mell. Kristiansholm og Ordrup-krat (Rostr.), Søllerød (N. E. Peters.), Helsingør (J. Lge.). Smørumnedre, Jonstrup. Ballerup o. fl. st. (H. M.).
Anm. Også denne art kan optræde på mange forskellige planter, f. eks. Galium, Convolvulus, Campanula. Centaurea, Brunella, Phleum o. s. v. Det synes, at den, når den forlader Kløveren, antager en større habituel lighed med C. **Epithymum**.

†. Polemoniaceæ.

1. **Polemonium coeruleum** L. Forv. i mosen mell. Dronninggård og Kaningård (Rostr.), Edelgave (H. M.).

57. Solaneæ.

1. **Lycium vulgare** Dun. Forv. v. beboede steder: Københavns glacis (Engelh.), Kirkeværløse, Måløv, Gundsømagle o. fl. st. (H. M.).
2. **Solanum nigrum** L. Alm.
3. — **humile** Bernh. Charlottenlund, Götchens batteri (Dr.), Farimagsvejen (J. Lge.), Tømmerpladser v. København (Engelh.), ved Ladegården (Rostr.), n. f. Kronborg, Frederikssund, Jonstrup, Bellevue, Jyllinge (H. M.).

4. Solanum villosum Lam. Helsingør (Rafn), Amager (Vahl).
5. — miniatum Bernh. Amager-port, Götchens batteri (Dr.), Magleby på Amager (Rostr.).
6. — Dulcamara L. T. alm.
— — γ. marinum Bab. Helsingør (Heib.).
— — δ. laciniatum Dun. Ved Søndersøen (Baagøe).
7. — tuberosum L. Alm. dyrket; forvildet v. Humletoft (H.M.).
8. Atropa Belladonna L. Maglekilde (Thoms.).
†. Physalis Alkekengi L. Angives af O. F. Müller fra Frederiksdal, men er ikke senere iagttaget der.
† Nicandra physaloides Gärtn. Lillerød (N. E. Peters.). Jonstrup, Farum, Götchens batteri (H. M.).
9. Datura Stramonium L. Snekkersten, Strandmøllen, Götchens batteri (Dr.), Vedbæk (Pip.), Skovshoved, Farum (Horn.), ruderatplads på Vesterbro (C. A. Møller), Bellevue (J. Lge.), Skodsborg (Peters.), Farimagsvejen (Engelh.), Ladegården 1858 (Rostr.).
10. Hyoscyamus niger L. Ikke sjælden ved byer.

58. Scrophularineæ.

1. Verbascum thapsiforme Schrad. T. alm.
— — var. alba. Smørumnedre (H. M.).
— — β. cuspidatum Schrad. Bringe (H. M.).
2. — Thapsus L. Tikøb (Liebm.), Skodsborg, Tårbæk (Dr.), Rundforbi, Svanemøllen J. Lge.), Esrom (P. Niels.).
3. — nigrum L. T. alm.
— — β. thyrsoideum Host. Helsingør (J. Vahl).
4. — Lychnitis L. Omkring Hørsholm-kirke i mængde (Dr., H. M.), Frederiksdal (Horn., H. M.).
† — Blattaria L. Mell. Roskilde og Bidstrup (Thoms.).
× — thapsiformi-nigrum Schiede. Buddinge (Kph.), Strandmøllen (Pip.), Frederiksdal (H. M.).
× — Thapso-nigrum Schiede. Vedbæk (J. Lge.), mellem Tårbæk og Strandmøllen (Dr.), Lundtofte (Petit), Buddinge (Liebm.), Bidstrup (Schiötz).
× — nigro-Thapsus Fr. Strandmøllen (Pip.).
× — nigro-Lychnitis Schiede. Frederiksdal (H. M.).
5. Scrophularia vernalis L. Classens-have, Frederiksberghave (Horn.), Roskilde (Dr.).
6. — aquatica L. Slangerup, Roskilde (Horn.), Grøfter ved Classens-have (Dr.), Rosenåen (Leth), glaciet mell. N.- og Ø.-port (H. M.).
7. — nodosa L. Ikke sj.
8. Limosella aquatica L. København (Westermann), Gurre-sø (Liebm.), Kollekolle, Gladsakse, Brøndshøj (Horn.). Ærmelund (Schiøtz), dammen mellem Jægersborg og

Ærmelund (Rostr.), Sundbyvester, Hørsholm (J. Lge.), Ballerup, Måløv, Smørumøvre, Heringeløse, Lilleværløse, Stavnsholt, Jonstrup v. Fredensborg, Damhus-søen (H.M.).

8. Limosella aquatica β. minor Lge. Damhus-søen (H. M.), dam s. f. Hørsholms-slotshave (J. Lge).

9. Veronica hederæfolia L. M. alm.

— — β. umbrosa! Jonstrup-vang, Søndersøens nordskrænt, Store Hareskov, Frederiksdal (H. M.), Københavns glacis (Engelh.).

10. — Persica Poir. Ordrup (J. Lge.), Hellerup (Engelh.), Roskilde, Boserup (Thoms.), Lyngby, Gladsakse, Marienborg v. Ny Frederiksdal (H. M.).

11. — polita Fr. Ikke sjælden.

12. — opaca Fr. Ørholm (Dr,), Frederiksdal (J. Lge.), Jægersborg (Rostr.).

13. — agrestis L. Alm.

— — β. calycida Fr. Med hovedarten, f. eks. Jonstrup.

14. — triphyllos L. Helsingør (Stbg.), Roskilde (Horn.), n. f. Lundehuset, Bernstorf (Rostr.), Frederikssund (Fedders.).

15. — verna L. Helsingør, Tidsvilde, Frederiksværk, Søllerød, Charlottenlund, Kollekolle (J. Lge.), mell. Himmeløv og St. Valby, s. f. Lille Valby (Thoms.), Brede-bakke (Pouls.), Ordrup (Dr.), Hillerød (Pip.), Sorgenfri (Horn.), Frederikssund (Fedders.), Ravneholm (Rostr.), mell Søsum og Knardrup, mell. Ballerup og Jonstrup, mellem Bringe og Skatholm, Bringe-bakke, Kirkeværløse, Fiskebæk, mell. Bagsværd og Lyngby (H. M.).

16. — arvensis L. Alm.

?17. — peregrina L. Amager (Oeder), Sjæll. (J. Vahl.). I den bot. haves herb. findes et ekspl., fundet i Bredgade 1809 (Schum.).

18. — serpyllifolia L. Alm.

19. — spicata L. Jægerspris, Skuldeløv, Selsø (Pip.), holme i Isefjorden (Horn.), Risø (Thoms.), Frederikssund (Schum.), fra Smidstrup til Rågeleje, bakker op mod Vejby (P. Niels.).

† — longifolia L. Dyrkes som prydplante og forekommer forvildet: Jonstrup (H. M.), Strandmøllen (M. N. Nielsen).

† — latifolia L. Dyrkes som prydplante og kan træffes forvildet; Charlottenlund (J. Lge.), Frederiksdal (Rostr.),

20. — officinalis L. Alm.

21. — Chamædrys L. Alm.

22. — montana L. Kollekolle, Klampenborg (Horn.), Frederiksdal (Dr.), Fuksvejen (Petit), Ordrup-krat (J. Lge.), Charlottenlund (Warm.), Jonstrup-vang (H. M.).

23. — scutellata L. Ikke sj.

— — β. villosa Schum. Dam v. Bagsværd, Bagsværd-skov

(Dr.), Sisledam v. Helsingør (Stbg.), Jonstrup-vang, Birkerød fl. st. (H. M.).

24. Veronica Anagallis L. Alm.

25. — Beccabunga L. Alm.

26. Digitalis purpurea L. Øerne i Gurre-sø (Liebm.), Krogerup-skov (Kamph.), Springforbi (Rostr.), Søllerød (N. E. Peters.), Edelgave, Dronninggård, Gurre-vang (H. M.).

Anm. På alle disse steder egentlig kun forvildet.

27. Antirrhinum Orontium L. Roskildekro, Flaskekroen, Amager (Horn.), v. Artillerikasernen på Kristianshavn, Aldershvile (Rostr.), den udtørrede del af Søndersøen (H. M.).

28. Linaria vulgaris Mill. Ikke sj.

— — △ Peloria. Brøndshøj (Horn.).

† — genistæfolia Mill. Forv. på Gurre-slotsruin (Kiærskou, J. Lge., H. M.).

29. — minor Desf. Hist og her.

30. — Elatine Mill. Tidsvilde, Brøndshøj, Flaskekroen (Horn.), Kastrup på Amager (J. Lge.), mell. Roskilde og Bidstrup (Thoms.), den udtørrede del af Søndersøen (H. M.).

— — △ Peloria. Mell. Roskilde og Bidstrup (Thoms.).

† — Cymbalaria Mill. Tømmerpladser v. København (Møller), havegærde i Roskilde (H. M., Thoms.), Farumgård, Bagsværd, Dronninggård fl. st. (H. M.).

31. Melampyrum cristatum L. Slangerup, Brede, Flaskekroen (Horn.), Frederiksdal (O. F. Müll.), Ravneholmshegn (Rostr.), Nymølle (J. Lge.), krat n. f. Ballerup (H. M.).

32. — arvense L. Amager (B. f.), Birkerød, Ordrup, Frederiksberg (Schum.).

Anm. De 3 sidste voksesteder synes at være usikre.

33. — nemorosum L. Brede, Strandmøllen (Horn.), mellem Hørsholm og Nivå, Roskilde (Dr.), Bagsværd (Baagøe), Aldershvile (Benzon), Farum-Lillevang (Leth), Søndersøens nordskrænt, krat n. f. Ballerup, krat v. Nymølle (H. M.), Nærum (N. E. P.).

34. — pratense L. Alm.

35. — silvaticum L. Gribskov ø. f. Fruebjærg (H. M.).

36. Pedicularis palustris L. Alm.

37. — silvatica L. Slangerup, Rudersdal, Charlottenlund (Horn.), Bagsværd (Dr.), Fredensborg (Rostr.), Hellebæk (M. Lge.), Jonstrup-vang, mose v. Gurre-sø, Ravnsholt-skov (H. M.),

38. Rhinanthus major Ehrh. Alm.

39. — minor Ehrh. T. alm.

40. Odontites rubra Pers. Alm.

41. — littoralis Fr. Flaskekroen (J. Lge.), Rungsted (Benzon).

42. Euphrasia officinalis L. Alm.

43. Euphrasia parviflora Fr. T. alm.

— — β. imbricata Lge. Amager-fælled, Flaskekroen (J.Lge.).

44. — gracilis Fr. Hyppig mod nord, sjælden mod syd: Jonstrupegnen fl. st. (Ernsts.), Bagsværd (Benzon), Flaskekroen (Rostr.).

59. Orobancheæ.

1. Orobanche major L. Mell. Brøndshøj og Søborghus (Schum., Dr.), høje ved Bidstrupgård (Hofm. B.), Sindssygeanstaltens kirkegård (H. M.).

2. Lathræa Squamaria L. Jægersborg, Slangerup, mellem Dyrehaven og Ordrup-mose, Charlottenlund (Horn.), Bagsværd, Brede (Mein.), Frederiksdal (Kyll., Dr., Lund), Esrom (Rostr.), Jonstrup-vang, Lille Hareskov, Sondersøens nordskrænt (H. M.).

Anm. Denne pl. får under tørringen en behagelig lugt, omtrent som Pyrola uniflora, men som ved den fuldkomne tørring atter forsvinder. At den hurtig bliver sort ved tørring, er bekendt; jeg har forsøgt at opbevare den i spiritus, men denne vædske bliver derved meget hurtig sort som blæk, ligesom ogsaa planten.

60. Lentibulariæ.

1. Utricularia vulgaris L. Hist og her.

2. — intermedia Hayne. Mell. Birkerød og Rudergård (Schum.), Lyngby-mose (Dr., J. Lge.), mose ø. f. Kirkeværløse (H.M.).

3. — Bremii Heer. Lyngby-mose (J. Lge.), Sengeløse-mose (H. M.).

Anm. Findes sandsynligvis flere steder, men forveksles let med den følgende.

4. — minor L. Hist og her.

5. Pinguicula vulgaris L. Temm. alm.

61. Primulaceæ.

1. Glaux maritima L. Hyppig på strandengene.

2. Trientalis Europæa L. T. alm. mod n. o., mangler mod s. I Lyngby-mose findes den på hængedynd.

3. Centunculus minimus L. Temmelig hyppig på Amager, Københavns-vold, udenfor Ø.-port, damvoldene i Bagsværd-skov, Charlottenlund, Birkerød (Horn.), Kongelunden (Dr.), Vesterfælled (Rostr.), Rostgårds-dam v. Hellebæk, Gurre-sø, Jonstrup (H. M.).

Anm. Findes næsten altid i selskab med Radiola millegrana.

4. Anagallis arvensis L. Alm.

5. — coerulea Schreb. Mark v. Lyngby-sø (Lehm., Wahlst.), Kongelunden (Rostr.), Kastelsvolden (Baagøe), Benzons kemiske fabrik v. København (Benzon), haver v. Frederiksberg (Lge.).

6. Lysimachia thyrsiflora L. Ordrup, Lyngby, Birkerød (Horn.), Helsingør (Dr.), Hellebæk (M. Lge.), Lundehus-mosen (Rostr.), Københavns glacis (Engelh.), i Jonstrup-egnen t. alm. (H. M.).

7. — vulgaris L. Alm.

† — punctata Jacq. I Gurre-hegn forvildet (J. Lge., H. M.).

8. — nummularia L. Frederiksberg, Flaskekroen, Dronninggård (Horn.), Maglemose s. f. Ågerup (Thoms.), Nørrebro, grøfter v. Kærlighedsstien (Benzon), Lyngby (Fedders.). Københavns glacis (Engelhard), Hellebæk (Vil.), Peblingesøen (Dr.), Lersøen (H. M.), Hørsholm (N. E. P.).

9. — nemorum L. Frederiksborg (Horn., H. M.).

10. Primula farinosa L. Hyppig på enge og i moser i et bælte fra ø. t. v., hvis nordgrændse (efter de hidtil bekendte optegnelser) går over Dyrehaven og Farum, men hvis sydgrændse ligger udenfor distriktet.

Anm. Denne plantes rodstok har en ejendommelig stærk sødlig lugt, en egenskab, jeg ikke har fundet omtalt i de botaniske håndbøger.

11. — officinalis Jacq. Almindelig i de fleste egne; dog bliver den gærne sjældnere, hvor den følgende art optræder i mængde. Vokse de sammen, findes denne altid på tørrere lokaliteter.

— — β. subacaulis Døll. Jonstrup-vang (Jørg. Nielsen).

— — f. rubriflora. Københavns volde (J. Lge.), glaciet udenfor N.-port (Engelh., H. M.) i mange farveafændringer.

— — △ monstrosa. Med kronbladagtigt bæger. Københavns glacis (Engelh.), bakke v. Søndersøen (H. M.).

12. — elatior Jacq. Københavns glacis (Engelh.), Ordrup-krat (Dr.), Lundehusmosen (Baagøe), Charlottenlund i overordentlig mængde, krat v. Furesøens nordskrænt, Åsevang v. Furesøen, Dronninggård, enge v. Bagsværd-sø o. fl. st. (H. M.).

— — f. rubriflora. Grøft udenfor N.-port (Dr.).

13. Hottonia palustris L. Alm.

— —, rødblomstret. Ordrup, Kristiansholm ved København (Horn.), moser s. f. Jonstrup, Himmeløv (H. M.).

14. Samolus Valerandi L. Kattinge-sø (Dr.), Vesterfælled, v. Roskilde-fjord (H. M.).

62. Ericineæ.

1. Vaccinium Myrtillus L. Alm. i skovene mod n.; desuden hist og her på bakker udenfor skoven, f. eks. mellem Stavnsholt og Bregnerød, Gandløse (H. M.).
2. — uliginosum L. Hyppig i skovmoserne mod n. Sjælden på bakker udenfor skoven: Gandløse (H. M.).
— — β. macrocarpum Dr. Tidsvilde (Dr.), Store Hareskov (H. M.).
3. — Vitis Idæa L. Alm. i Lyngegnene mod nord; sjælden mod syd: Frederiksdals-skov (J. Lge.), Store Hareskov, Gandløse Orne (H. M.).
4. — Oxycoccus L. Alm.
5. Arctostaphylos Uva ursi Spr. Tidsvilde (Horn.).
6. Andromeda polifolia L. Moser s. f. Måløv og Jonstrup (Ernsts.), Geddevad-mose (P. Niels.), Kronborg, Ramløse, Slagslunde-skov, Lyngby, Vintappermosen, Teprimose (Horn.), Kollekolle (O. F. Müll.); Dyrehaven (Pip.), mose v. Lystrup (H. M.), Søllerød (J. Lge.), Gadevang v. Frederiksborg (N. E. P.).
7. Calluna vulgaris Salisb. Alm. mod nord.
— — β. pubescens Koch. Ørsholt (Kph.), Hellebæk-vang (J. Lge.), Teglstrup-hegn, Humletoft (Heib.), moser ved og i Gribskov, Horserød-hegn (H. M.).
8. Erica Tetralix L. Hornbæk-plantage (Baagøe), Tidsvilde (J. Lge.), Bagsværd (Horn.), moser i Gurre-egnen (H. M.).
— —, hvidblomstret. Mell. Gurre og Hornbæk (H. M.), Hornbæk-plantage (Baagøe).

63. Umbelliferæ.

1. Hydrocotyle vulgaris L. T. alm.
2. Sanicula Europæa L. Alm. i skovene.
3. Eryngium maritimum L. Ved Øresund og Kattegat: Arresø, Helsingør, Vedbæk (Horn.), Asserbo (J. Lge.).
† Astrantia major L. Forv. v. Humletoft (Kph., J. Lge.), Aldershvile (Rostr.), krattet v. Lundehuset (J. Lge.), Charlottenlund (Benzon), Dronninggård (Kph., H. M.).
4. Cicuta virosa L. Københavns stadsgrav (Engelh.), Frederiksborg, Fiskebæk, Kirkeværløse, Knardrup, Ny Frederiksdal, Lyngby-mose, Bagsværd-sø, Lilleværløse-overdrev, Jonstrup (H. M.).
5. Apium graveolens L. Flaskekroen (Dr.), Amager (Rostr.), Götchens batteri (Vil.), Søndersø v. Vedeløv, n. f. Vedeløv (Thoms.).
† Petroselinum sativum Hoffm. Forv. ved Frederikssund, Kollekolle, Husum (H. M.).

6. **Helosciadium inundatum** Koch. Ørsholt (Dr.), Hørsholm, Ærmelund, Birkerød, Bagsværd (Horn.), Amager (B. f.), Sandbjærg-gadekær (J. Lge.), i mængde i moser på strækningen mell. Måløv og Hjortespring (H. M.).

— — β. **fluitans** Fr. Hellebæk (Heib.), Ballerup-mark (H. M.).

7. **Ægopodium Podagraria** L. Alm.

— — β. **subsimplex** Lge. Fredensborg-slotspark, mellem Dronninggård og Frederikslund (J. Lge.), Katrinebjærg (H. M.).

8. **Carum Carvi** L. T. alm.

— — β. **atrorubens** Lge. Ladegårdsåen ved København (Møller-Holst), Ordrup-mose (J. Lge.), Kongens Enghave (Baagøe).

9. **Pimpinella magna** L. Søborg-mose, Bidstrup, enge ved Lersøen, Rudersdal (J. Lge.), krat v. Hjørlunde (Ernsts.), Slangerup, Frederiksdal, Lundehusmosen, Frederiksberghave (Horn.), Snekkersten (Grønl.), Nivå (Dr.), Jonstrup-vang alm., mell. Rødovre og Ejby (H. M.).

— — β. **rosea** Koch. Enge v. Lersøen (J. Lge.), Jonstrupvang (H. M.).

10. — **Saxifraga** L. Alm.

— — β. **dissectifolia** Wallr. Alm.

Anm. **Pimpinella nigra** Willd. Forekommer muligt i Nordsjælland. I Kamphøveners herb. fandtes ekspl. af en Pimpinella med dette navn (fra Fredensborg), men den kunde, i alt fald i tørret tilstand, ikke ret skælnes fra P. Saxifraga.

11. **Sium latifolium** L. Alm.

12. — **angustifolium** L. Alm.

13. **Falcaria Rivini** Host. Store Tuborg (Engelh.), Hove fl. st. i mængde (H. M.).

14. **Bupleurum tenuissimum** L. Amagerfælled, Vesterfælled, Charlottenlund (Horn.), Flaskekroen (Rostr.), Eskildsø i Roskilde-fjord (H. M.).

15. — **rotundifolium** L. I haver og på marker ved Kristianshavn (Visby), stranden udfor Charlottenlund, ved Kallebostrand 1871 (Benzon).

16. **Oenanthe fistulosa** L. Hyppig.

17. — **Phellandrium** Lam. T. alm.

18. **Aethusa Cynapium** L. Alm.

— — β. **pygmæa** Koch. Hyppig på marker.

19. **Libanotis montana** All. Jægersborg (Horn.).

20. **Cnidium venosum** Koch. Sundbyvester (Rostr.), Kongelunden, Vesterfælled og Flaskekroen (J. Lge.), Lilleværløse-overdrev (H. M.).

21. **Levisticum officinale** Koch. Hammermølleskoven (J. Lge.). desuden forv. i og v. haver: Måløv, Veksø, Himmelov (H.M.).

22. Selinum Carvifolia L. T. alm.
23. Angelica silvestris L. Alm.
24. Archangelica littoralis Fr. Fuglevad, Nymølle, Roskildekro, Roskilde (Horn.), Kollekolle (Fl. d.), o. f. Gundsømagle, Hove-sø, Knardrup-mose, ø. f. Flaskekroen, Farumgård, Lyngby-mose, Sorgenfri (H. M.).
25. Peucedanum palustre Mönch. Alm.
26. Anethum graveolens L. Amager, Ø.-port (Horn.), Bellevue (Rostr.), Götchens batteri (H. M.).
27. Pastinaca sativa L. Alm., især mod s.
— — β. silvestris Lge. Pesthuset v. København (J. Lge.).
28. Heracleum Sphondylium L. Alm.
— — β. elegans Koch. Krattet mellem Ørholm og Brede (Horn., H. M.), Amager (Rostr.).
29. — Sibiricum L. Ved Måløv-bakke, Smørumøvre (H. M.).
Anm. Denne plante vil i vor flora vanskelig kunne hævde sin plads som egen art.
30. Laserpitium latifolium L. Jonstrup-vang i overordentlig mængde. Fra dette midtpunkt spreder den sig sporadisk til alle sider: krat v. Kirkeværløse, krat v. Hesttangs-mølle, gærde n. f. Gandløse, Søndersøens nordskrænt, krat på Ballerup-mark (H. M.), Kratmølle v. Slangerup (Horn., H. M.).
Anm. Afarterne β. asperum Crantz og γ. tenuisectum Lge., af hvilke den sidste er analog med den smalbladede form af Heracleum Sphondylium, findes bægge i Jonstrup-vang.
31. Daucus Carota L. Alm. i de fleste egne.
32. Torilis Anthriscus Gmel. Alm.
33. Scandix Pecten Veneris L. Udfor Tuborg (Tut.).
34. Anthriscus vulgaris Pers. Brøndshøj, Smørum, Heringeløse, mell. Måløv og Knardrup, Gundsømagle, Slangerup (H. M.), København alm. (J. Lge.), Gilleleje (Grønl.).
35. — Cerefolium Hoffm. Forv. hist og her: København (Horn.), mark mellem Roskilde og Bidstrup (Thoms.), Pesthuset (Rostr.), Jonstrup, Bellevue (H. M.).
36. — silvestris Hoffm. Meg. alm.
37. Chærophyllum temulum L. T. alm.
38. Myrrhis odorata Scop. Forv. hist og her omkring beboede steder: Helsingør (Stbg.), Tårbæk (Kph.), Veksebo (Baagøe), mellem Charlottenlund og Ordrup (J. Lge.), Charlottenlund, Lilleværløse (H. M.).
39. Conium maculatum L. Hist og her: Birkerød (Dr.), Københavns glacis (Engelh.), Bringe, Uvelse, Edelgave, Ledøje, Nybølle, Hjortespring (H. M.).
—† Coriandrum sativum L. Kan stundom træffes forvildet: ved Farimagsvejen (J. Lge.), Jonstrup (H. M.).

64. Araliaceæ.

1. **Hedera Helix** L. Brede-bakker, Dronninggård (Dr.), Søndersoens nordskrænt o. fl. st. (H. M.). Desuden dyrket på havetræer (f. eks. v. Jonstrup) og på mure (f. eks. v. Frederiksborg-slot, hvor der findes et overordentlig stort og gammelt expl.).
2. **Adoxa Moschatellina** L. T. alm.

65. Corneæ.

1. **Cornus Suecica** L. Helsingør v. Marienlyst, Ladegården og Landlyst (Stbg.), Marianelund, Gribskov v. Odderdamshuset, Gurre-vang (J. Lge.), Tikøb (M. Lge.), Hornbæk-plantage (Baagøe), Frederiksborg (Pouls.), Krogenberg, Danstrup- og Ravnsholt-hegn (H. M.).
2. — **sanguinea** L. Kratmølle ved Slangerup (Horn.), ved Lyngby-sø (O. F. Müll.), mell. Springforbi og Strandmøllen (Dr.), Terkelskov, Farum, Dronninggård, Ørholm (Leth), Ordrup (Rostr.). Ordrup-krat ved Kongekilden (Engelh.), krat v. Hjørlunde, Gandløse Orne, Frederiksdals-skov v. Kobberdammen (H. M.).

67. Crassulaceæ.

1. **Bulliarda aquatica** DC. Denne for Danmark yderst sjældne plante blev opdaget af J. Lange 1862 i Rostgårds-dam v. Hellebæk, hvor den findes i overordentlig mængde. Allerede Horn. angiver denne pl. fra Sjælland (funden af M. Vahl), men uden angivelse af voksested. Det er ikke usandsynligt, at den vil findes flere steder.
2. **Sedum album** L. Mange steder langs strandvejen (J. Lge.), Gels-skov (Grønl.), Frederiksdal (Dr.), Farum, Birkerød, Fortunen, Nymølle, Hjortekærshus v. f. Hellebæk (H. M.).

† — **cruciatum** Desf. Dyrehavsgærdet mod Ordrup-mose (Heib.).

3. — **acre** L. Alm. I Skovshoved på stråtage.
   — — β. **sexangulare** Godr. Tibirke (J. Lge.). Nymølle (H. M.).
4. — **Boloniense** Lois. Stengærde v. Birkerød (Leth). Nybølle på vejskrænten og gærder (H. M.).
5. — **rupestre** L. Gels-skov (Grønl.), Charlottenlund (Rostr.), Frederiksdal, skrænt v. Brede, Nymølle (Baagøe), Fuglevad, Bernstorf, Birkerød, Hjortekærshuset (H. M.).

6. **Sedum maximum** Sut. Hyppig. I Skovshoved på stråtage.
— — β. **angustifolium** Lilja. (S. **purpurascens** Lge.). Tørre marker ved Ordrup og Charlottenlund (J. Lge.), Frederikssund (H. M.).
7. — **purpureum** Link. Mellem Gurre og Helsingør (Heib.), mellem Hillerød og Fredensborg (Münster), Asminderød (Hoff.), Egelund v. Nøddebo, mose v. Dumpedals-mølle, Nyrup, Danstrup-hegn (J. Lge.), Mørkegård n. f. Kvistgård (Piper, H. M.), Randen af en mose på Ballerupmark (Ernsts.), Artillerikasernen på Kristianshavn (Rostr.), Kirsebærgangen mell. N.- og Ø.-port (Engelh.), Stengærde ved østsiden af Birkerød-sø (H. M.), Tokkekøbskov (N. E. P.), mark v. Sengeløse (Fraas.).
8. **Sempervivum tectorum** L. Hist og her på stråtage, hvor den dog egentlig er plantet: Hellebæk (M. Lge.), Kirkeværløse, Uggeløse (H. M.).

67. Saxifragaceæ.

1. **Saxifraga Hirculus** L. Slangerup, Krogerup, Langholmsmosen ved Dronninggård, Dumpedals-mølle (Horn.), Jonstrup ø. f. Seminariet (O. F. Müll.), Skæremølle v. Fredensborg (Kph.), Ærmelund (Rostr.), mose ved Slagslunde, Geddevad-mose v. Farum, mose ø. f. Kirkeværløse, mosen på sydsiden af Lyngby-sø (H. M.), Tryggerødmose, Terkelskov, mellem Ærmelund og Kongekilden (J. Lge.).
2. — **granulata** L. Alm.
3. — **tridactylites** L. Hist og her på sandede marker og bakker, i Roskilde-egnen alm.

Anm. Store kraftige ekspl. have ikke sj. 5-lappede blade, (hvilket også Hartm. har iagttaget); denne form har jeg fundet ved Vestrup, Ågerup og Roskilde.

4. **Chrysosplenium alternifolium** L. Alm.

68. Ribesiaceæ.

1. **Ribes Grossularia** L. Hist og her i skove og ved gærder.
2. — **nigrum** L. Furesøens sydskrænt (O. F. Müll.), Ordrupmose, Ørholm (Horn.), ved Esrom-søs vestside (P. Niels.), Færgelunden, Aldershvile-skov, Lystrup-hegn (H. M.).
3. — **rubrum** L. Ikke sj.
— — β. **leucocarpon** Lge. Skoven v. Hellebæk (H. M.).
4. — **alpinum** L. Tryggerød-skov (J. Lge.).

69. Ranunculaceæ.

1. Thalictrum flavum L. Ordrup-mose, udenfor Nørre- og V.-port (Horn.), Ladegårdsåen (Dr.), Sortedamsø, Flaskekroen (J. Lge.), Frederiksborg (Knæck.), Lersøen (Baagoe), Ballerup-overdrev, Jonstrup-vang (H. M.).
2. — simplex L. En grøft mell. Kristiansholm og Flaskekroen (J. Lge.), ved et markhul s. o. f. Himmeløv-præstegård (Thoms.).
3. — minus L. Lappesten v. Kronborg (Dr., J. Lge.), Tibirkebakker og Asserbo-overdrev (J. Lge.), Havelse (P. Niels.), Frederikssund (Rostr.).
4. Anemone Hepatica L. Helsingøregnen ikke sj., Københavns omegn (J. Lge.), Bidstrup, Charlottenlund (Horn.), Farum-Lillevang, Jonstrup-vang, Frederiksdal (H. M.).
— —, hvidblomstret, i Jonstrup-vang (H. M.), lund ved Tryggerød (N. E. P.).
5. — nemorosa L. M. alm.

Anm. I Jonstrup-vang fandtes 1862 en mærkelig monstrositet med ustilket blomst (ɔ: Svøbbladene tæt under blomsten); denne består af en stor mængde hvide blade, af hvilke de yderste udvendigt ere grønne; den ligner ganske en fyldt haveblomst, fructifikationsorganer mangle. Der fandtes en halv snes ekspl., og den har siden holdt sig på samme sted. Den fyldte have-afart, som Horn. omtaler, har jeg derimod ikke set nogetsteds. Baagoe har 1868 ved Silkeborg fundet en lignende form, men den har stilket blomst og mange (indtil 20) Svøbblade. En 3die afændring med stilket blomst af en roses størrelse og med store, tilspidset-fligede svøbblade, fandtes i Jonstrup-vang 1868. Lignende misdannelser omtales i Bot. tidsskr. 2 b. s. 5.

6. — ranunculoides L. Ikke sjælden.
7. Pulsatilla vulgaris Lob. Helsingør (Dr.), Charlottenlund (Dr., J. Lge., H. M.), ved landevejen n. f. Fredensborg (H. M.).
8. — nigricans Störck. På bakker og skrænter hist og her.
— — β. schizocalyx Lge. Lappesten v. Helsingør (J. Lge.),
9. Myosurus minimus L. Alm.
10. Ficaria ranunculoides Roth. Meget alm.
11. Ranunculus Lingua L. Ikke sj.
12. — Flammula L. Alm.
— — β. radicans Nolte. Gurre-sø (J. Lge.), Søndersøen, n. f. Bregnerød, Furesøen, Birkerød-sø (H. M.).
13. — reptans L. Gurre-sø (J. Lge.), Esrom-sø (P. Niels.), Furesøen mange steder (J. Lge., H. M.), Emdrup-sø (Horn., H. M.), Lyngby-sø v. Jernbanen (O. F. Müll.,

Engelh.). Grib-sø, Birkerød-sø, Bagsværd-sø, Farum-sø, Søndersøen, Badstrup-sø (H. M.).

Anm. Vokser næsten altid sammen med Potamogeton marinus og Eleocharis acicularis.

14. Ranunculus auricomus L. Alm.
15. — acris L. Alm. Med fyldt blomst i Jonstrup-vang 1869, ved Søndersøen 1870.
— — β. Steveni Andrz. Amager v. Kastrup (J. Lge.), ø. f. Flaskekroen (H. M.).
16. — repens L. Alm.
17. — polyanthemos L. Mell. Kristiansholm og Flaskekroen (Dr., J. Lge., H. M.).
18. — bulbosus L. Alm.
19. — Philonotis Ehrh. Vedeløv, Risø (Thoms.), mell. Tuborg og Svanemøllen (J. Lge,), hyppig på strækningen fra Kallebodstrand til op imod Ballerup og Skovlunde. Mangler mod n.
— — β. parvulus Lge. Amager-fælled (J. Lge.).
20. Batrachium sceleratum L. T. alm.
21. — heterophyllum Fr. Alm. i flere former.
— — δ. tripartitum! Paradisgårdens teglværk v. f. Bringe (H. M.).
22. — Petiveri var. minor Koch. (B. confusum Lge. håndb.). Ikke sj.
23. trichophyllum Chaix. Mell. Bernstorf og Lundehuset, mell. Rudersdal og Furesøen (J. Lge.), Valby (Liebm.), Bidstrupgård (Rostr.), Kongens Enghave (Baagøe), Charlottenlund (Vil., var.), Sengeløse-mose, grøft v. åen mell. Hove og Heringeløse, moser ved Værebro-å, Lundehusmosen (H. M.).

Anm. Det er muligt, at flere af disse voksesteder ere upålidelige, da denne art vistnok let forvekles med former af forrige, der stundom ganske mangler de svømmende blade.

24. — circinnatum Fr. T. alm.
25. Caltha palustris L. Meg. alm.
26. Trollius Europæus L. T. alm. Blomstrer stundom 2den gang i oktober.
27. Eranthis hiemalis Salisb. Roskilde (Thoms.), Københavns glacis (Engelh.).
† Nigella Damascena L. Ukrud i et gulerodsbed i Roskilde (H. M.).
28. Aquilegia vulgaris L. Kastelsvolden (Engelh.), Frederiksdal, Jonstrup-vang, Hesttangs-mølle (H. M.).
29. Aconitum Napellus L. Hesttangs-mølle (Kyll., Nolte, J. Lge.), forv. på en ø i stadsgraven v. Ø.-port (Engelh.), Gurre-ruin (H. M.).

30. **Delphinium Consolida** L. Græse (Pouls.), Frederiksværk (J. Lge.), Roskilde-egnen, mell. Risby og Klovetofte, Bringe (H. M.).

† — **orientale** J. Gay. I haver.

31. **Actæa spicata** L. Mell. Ordrup og Dyrehaven, Birkerød, Frederiksborg, Slangerup (Horn..), Jonstrup-vang, Lille Hareskov, Ravnsholt-hegn, Furesøens sydskrænt, Bredebakker, Slagslunde-skov, Lystrup-hegn (H. M.).

70. Berberideæ.

1. **Berberis vulgaris** L. Mell. Hellebæk og Helsingør (M. Lge.), Tryggerød (Horn.), Skodsborg (J. Lge.), Flaskekroen (Baagøe), Københavns glacis (Engelh.), Furesøens østskrænt, Humletoft (H. M.).

71. Papaveraceæ.

1. **Papaver Argemone** L. Alm.

— — β. **leiocarpum** Lge. Københavns omegn (Kph. herb.), mell. Jonstrup og Bringe ((H. M.).

2. — **dubium** L. Alm.

3. — **Rhoeas** L. Mell. Lynæs og Sølager (Thoms.), Amager (Rostr.), Flaskekroen (J. Lge.), Store Tuborg (Engelh.), marker ved Klampenborg-station (Benzon), mell. Risby og Klovetofte, Marmorkirkepladsen i København, Kløvermark v. Jonstrup, den udtørrede del af Søndersøen (H. M).

— — β. **strigosum** Lge. Ved Jonstrup og Søndersøen med hovedarten (H. M.).

4. — **somniferum** L. Kristianshavns-vold (Engelh.), Hellebæk (M. Lge.). Valby, Springforbi, på volden omkring Lersøen (Horn.), Charlottenlund (Rostr.), Frederiksdal (O. F. Müll., H. M.), Ballerup, Jonstrup (H. M.).

5. **Chelidonium majus** L. Alm., især på Landsbygader.

— — β. **crenatum** Lge. Hørsholm, Holte, Virum (G. Jensen), Dronninggård (Peters.), Vangede (Hoff.), Ordrup (Dr., H. M.), Ø.-port (J. Lge.), Rosenborg-have (Schum.), Nørrebro (Grønl.), Nærum (Pip.), Uttersløv (H. M.).

72. Fumariaceæ.

1. **Fumaria officinalis** L. Alm.

— — γ. **floribunda** Homm. Ukrud på marker v. Landbohøjskolen (J. Lge.).

† — **muralis** Sond. Ukrud i en have v. Jonstrup (H. M.).

2. **Corydalis claviculata** DC. V. f. Helsingor mell. Rubus (Stbg.), Klosterris v. Hornbæk, skovhusene i Grib-skov

nær Esrom (J. Lge.), Granskov ved Sølyst n. f. Esrom-sø (P. Niels.), Horserød-hegn (Pip.).

3. Corydalis fabacea Pers. Hyppig.

— — var. alba. Søndersøens nordskrænt. — Jeg har ikke set denne varietet omtalt i nogen floristisk håndbog. På det nævnte sted findes den gærne i temmelig stor mængde.

4. — pumila Host. Egebæksvang (Stbg.), Charlottenlund (Horn.), Fortunen, Sorgenfri (J. Lge.), Bidstrupgård (Schiötz), Boserup-skov (Thoms.), Tjørnekrat mellem Humletoft og Lyngby (H. M.).

? — laxa Fr. Egebæksvang (J. Lge.).

5. — cava Schweigg. Egebæksvang (Stbg.), Charlottenlund, Lille Hareskov (J. Lge.), Søndersøens nordskrænt, Kollekolle, Furesøens nordskrænt, skrænt v. Bagsværd-sø, Lystrupskov (H. M.).

73. Cruciferæ.

1. Dentaria bulbifera L. Egelund ved Hillerød (A. Rafn), Jægerspris (Kyll.).

2. Cardamine intermedia Horn. Mose mell. Nærum og Søllerød (J. Lge.), enggrøfter n. o. f. Furesøen (H. M.).

3. — silvatica Link. Teglstrup-hegn (J. Lge.), Hammermølleskoven, Skodsborg (M. Lge.), Hareskoven (Tut.).

4. — amara L. Ikke sj.

5. — pratensis L. Alm.

— — β. dentata Schult. Søllerød-sø (J. Lge.), Hørsholmslotsgrave (Kph. herb.).

— — γ. parviflora B. f. kat. Frederiksborgegnen (Strøm).

— — δ. gynocrates Didr. Eng v. Ladegårdsåen (Didr.).

? — impatiens L. Angives af O. F. Müll. fra Frederiksdal, men er ikke senere fundet der ell. noget andet sted på Sjælland.

6. Arabis Thaliana L. Alm.

7. — hirsuta Scop. Hist og her.

8. Turritis glabra L. Ikke sj.

9. Barbarea vulgaris R. Br. Ikke sj., især på græsmarker.

— — β. arcuata Rchb. Bernstorf, Nøddebo (Baagoe), mark n. f. Lilleværløse, mark n. f. Hesttangs-mølle, Kollekolle (H. M.).

10. — præcox R. Br. Vesterfælled, mark mellem Pesthuset og Flaskekroen (J. Lge.), Helsingør-ladegård (M. Lge.), Lundehus-mosen (Baagøe).

11. Nasturtium Armoracia Fr. Ærmelund (Rostr.), Østerglacis ved København (Engelh.), Hellebæk (M. Lge.), mell. Ballerup og Jonstrup, Jonstrup-mølle, den udtørrede del af Søndersøen (H. M.).

12. Nasturtium officinale R. Br. Hist og her.
— — β. siifolium Rchb. Københavns glacis (Engelh.).
— — γ. microphyllum Rchb. Furesøens sydside (H. M.).
13. — amphibium R. Br. Alm.
14. — silvestre R. Br. I den udtørrede del af Søndersøen (H. M.).
15. — palustre DC. Alm.
16. Draba verna L. Meget alm.
† Lunaria biennis Mönch. Forvildet: Birkerød (H. M.), en høj v. Bidstrupgård (Horn.).
17. Berteroa incana DC. Nyholte (Grønl.), Ballerup (Ernsts.), Roskilde (Thoms.), n. f. Gentofte (Engelh.), Bagsværd, Gurre, Hellebæk, Stavnsholt, Bregnerød, Farum, Jonstrup, Målov, Skatholm, Hove-mølle, Nybølle o. fl. st. (H.M.), Flyng (Fraas).
Anm. Findes oftest på kløvermarker, og har i Nordsjælland — som i andre egne af landet — udbredt sig stærkt i de sidste år.
18. Alyssum calycinum L. Jonstrup fl. st., Frederiksberg, Frederikssund, Roskilde, mark s. f. Bregnerød, mark ø. f. Furesøen, mell. Værløsegård og Kollekolle, Frederiksborg, Lilleværløse, n. f. Hesttangs-mølle (H. M.).
Anm. Den synes at udbrede sig år for år.
19. Cochlearia Danica L. Amager, mell. København og Charlottenlund (Dr.), v. Roskilde-fjord (H. M.).
— — β. integrifolia Dr. Med hovedarten (Dr.).
20. — Anglica L. Dragør (Horn.), Saltholm (J. Vahl!), Oksholm i Issefjord (Kph.), Ovrø (Pip.).
21. — officinalis L. Hyppig v. Roskilde-fjord (H. M.), Vesterfælled og Flaskekroen (Vahl), Hellebæk. Helsingor (Stbg.).
22. Thlaspi arvense L. Alm.
23. Teesdalia nudicaulis R. Br. Ikke sjælden, især mod nord.
† Iberis amara L. Fundet flere gange i den udtørrede del af Søndersøen (H. M.).
24. Cakile maritima Scop. Alm. v. Øresund og Kattegat.
25. Hesperis matronalis L. Helsingør, Tårbæk, Springforbi (Horn.), gærder n. f. Gurre-slotsruin (Vil.), Søndermarken, stranden ved Kalkbrænderiet (Rostr.), Langelinje (Baagøe), mark mellem Glostrup og Herstedøster, Jonstrup, i skoven n. f. Ærmelundshuset, mark s. f. Kirke-(værløse H. M.).
26. Sisymbrium officinale Scop. Temmelig alm. omkring byer.
27. — Sophia L. Alm.
28. Alliaria officinalis Andrz. Ikke sjælden.
29. Erysimum cheiranthoides L. Østerfælled (Horn.), Bagsværd (Dr.), »Ærtekedlen« v. København, den udtørrede del af Søndersøen (H. M.).
† — hieraciifolium L. Fandtes 1867 i temmelig stor mængde i den udtørrede del af Søndersøen (H. M.).

30. Camelina foetida Fr. Ikke sj. i Hør.

31. — dentata Pers.

— — α. pinnatifida Lge. Jonstrup (H. M.), Risø (Thoms.).

— — β. integrifolia Lge. Alm.

Anm. Den hidtil antagne begrændsning af disse 2 arter og deres afarter vil næppe vise sig holdbar. Lægges hovedvægten på frugtens form (hvilket synes rimeligst) vil sikkert var. β. af sidstnævnte art i hele landet findes langt almindeligere end de andre former.

32. — silvestris Wallr. Farum (Leth), marker ved Landbohøjskolen (J. Lge.), græsmarker ved Kirkeværløse, Lilleværløse, v. Søndersøen, Ballerup (H. M.).

Anm. Den på de 4 sidste steder fundne form har glatte skulper.

33. Capsella Bursa pastoris Mönch. Meg. alm.

— — β. rubriflora! Med højrøde blomster. Ørholm, tæt ved fabrikbygningen (H. M.). Om den røde farve skyldes tilfældige indblandinger i jorden netop på dette sted, vil først en nøjere undersøgelse kunne afgøre.

34. Lepidium sativum L. Frederiksdals-mølle (J. Lge.), Københavns gasværk (H. M.).

35. — ruderale L. Omkring København i stor mængde, Helsingør (J. Lge.), Amager (Dr.), Saltholm (Rostr.).

36. — campestre R. Br. Snekkersten (M. Lge.), mell. Ballerup og Jonstrup-vang, Bringe (H. M.).

37. — latifolium L. Elhorn i Roskilde-fjord (Kyll.), tømmerpladser v. København, mell. Kastrup og Qvintus (Horn.), grøfter på Amager (Dr.).

38. Neslia paniculata Desv. Ballerup-mark (Ernsts.), Frederiksværk, Fortunen, Vedbæk (J. Lge.), Bagsværd (Mein.), Benzons fabrik v. København (Benzon), n. f. Rungsted, Humlebæk, marker v. Lyngby-sø (Dr.), Uvelse, mellem Ørholm og Søllerød (H. M.), Slorup v. Roskilde (Thoms.).

† Isatis tinctoria L. I den udtørrede del af Søndersøen 1867.

Anm. Angives af Kylling fra Esrom, hvor den siden ikke er iagttaget; også fra Søndersøen synes den atter at være forsvunden.

39. Senebiera Coronopus Poir. Mange steder v. København, f. eks. udenfor N.-port (Horn.), Nørrefælled, Amagerfælled (J. Lge.), tømmerpladser på Kristianshavn (Dr.), Götchens batteri, gårdsplads ved Kongens Bryghus, »Ærtekedlen«, tomter på Gammelholm bag Theatret osv. (H. M.), Amager ved Kastrup (J. Lge.), Sundbyvester (Engelh.), Ølstykke (H. M.).

40. Brassica oleracea L. Dyrket og forvildet.

41. — Napus L. Dyrket og forv.

42. — campestris L. T. alm., dog ikke i alle egne.

43. Brassica lanceolata Lge. På Gødningepladser udenfor København (J. Lge.), ukrud i høragre ø. f. Nyrup-hegn 1865 (Heib.), Jonstrup v. Søndersøgård 1869 (H. M.).
44. — nigra Koch. Jonstrup, udenfor København, Edelgave (H. M.), Amager (Dr.).
45. Sinapis arvensis L. M. alm.
— — β. hispida Sond. Lersøen (Baagøe).
46. — alba L. Hist og her mellem sæden og på høragre.
47. Erucastrum Pollichii Spenn. I den udtørrede del af Søndersøen (H. M.).

Anm. Denne plante, der første gang iagttoges på det anførte sted 1866, har siden hver sommer vist sig der, og er nu temmelig udbredt, så at den synes at kunne betragtes som akklimatiseret og hørende til landets flora.

48. Raphanus Raphanistrum L. T. alm.
† — sativus L. Dyrkes i haver.
49. Crambe maritima L. Helsingør ved Lappestens batteri (Stbg.), Tidsvilde (Fedders.).
50. Bunias orientalis L. Humlebæk (B. f.), Fredensborg (Weilb.), i mængde mellem Ø.- og N.-port ved København (Dr., J. Lge.), mell. Gentofte og Hellerup (H. M.).

Anm. Har i blomstringstiden en egen sveden-fedtet lugt, som kan mærkes i lang afstand, hvor den vokser i mængde, f. eks. ved København.

74. Resedaceæ.

1. Reseda Luteola L. Hist og her.

75. Nymphæaceæ.

1. Nuphar luteum Sm. Hyppig.
2. Nymphæa alba L. Hyppig.

76. Cistineæ.

1. Helianthemum vulgare Gärtn. Charlottenlund (Rostr.), Brede, Fuglevad, Bagsværd (Dr.), Jonstrup-vang, mell. Jonstrup og Ballerup, Søndersøens nordskrænt, Frederiksdal o. fl. st. (H. M.).

77. Pyrolaceæ.

1. Pyrola uniflora L. Hornbæk-plantage (Petit), Rungstedlund (Fru Pingel), Ruderhegn (Frisenette), Bagsværd v. Teglgården (Kamph.), Frederiksdal (Pip.), Store Hareskov ned mod Stralsund (H. M.).

2. **Pyrola secunda** L. Helsingør (Stbg.), Hørsholm, Rudergård (Horn.), Gurre, Horserød (J. Lge.), Gels-skov, Ruderhegn, Frederiksdals-skov, Hornbæk-plantage (H. M.), Boserup (Thoms.).
3. — **minor** L. Gels-skov (Dr.), Frederiksdals-skov (O. F. Müll.), Slagslunde-skov, Birkerød (Horn.), Tidsvilde-hegn (P. Niels.), Lersøen (Baagoe), Hellebæk (M. Lge.), Store Hareskov, Hornbæk-plantage, Ruderhegn (H. M.).
4. — **media** Sw. Hornbæk-plantage (J. Lge.), Nyrup-hegn (Heib.).
5. — **rotundifolia** L. Tibirke-mose (J. Lge.), Lyngby-mose (O. F. Müll.), mose v. f. Farum (Ernsts.), ved østenden af Søndersøen, Hornbæk-plantage på tør høj skovgrund (H. M.).
6. — **chlorantha** Sw. Hornbæk-plantage (Heib.), Granskov s. f. Bagsværd-sø (Vahl 1837).

78. Monotropeæ.

1. **Monotropa hirsuta** Horn. Helsingør (Kph.), Dronninggård (O. F. Müll.), Tokkekøb-skov (B. f.), Bagsværd (Dr.), Hellebæk, Horserød (J. Lge.), Egebæksvang (Grønl.), Ordrup-krat (Schiötz), Frederiksdal, Springforbi, Frederiksborg (Horn.), Ruderhegn (Rostr.), Nørreskov (Engelh.), Fiskebæk (Leth), Store Hareskov, Gels-skov, skoven ø. f. Kulhus (H. M.).
2. — **glabra** Bernh. Sørup-hegn v. Fredensborg (Jørg.), Hesttangs-mølle (Wrobl.).

79. Droseraceæ.

1. **Drosera rotundifolia** L. Alm.
2. — **longifolia** L. Asserbo-overdrev, Birkerød, Lyngby-mose, Rådvad (J. Lge.), Jul-sø i Ruder-hegn (Mein.), Ordrup (Horn.), mose s. f. Måløv, Sengeløse-mose, Fidtmose v. Hjortespring, mose v. f. Farum (Ernsts.).
— — β. **obovata** Koch. Lyngby-mose (H. M.), mose s. f. Måløv (Ernsts.).
3. — **intermedia** Hayne. Asserbo-overdrev (J. Lge.), Søborg (Lgb.), ved Gurre-sø mange steder, Langesø v. Tikøb (H. M.).
4. **Parnassia palustris** L. Alm.

80. Violarieæ.

1. **Viola palustris** L. Hyppig.
Anm. I Bagsværd-skov findes den på en tør bakke under Nåletræer.
2. — **epipsila** Ledeb. Tryggerød, Ordrup-mose, Lundehus-

mosen, Blovstrød (J. Lge.), Søllerød (Peters.), Indelukket ved Frederiksborg (Knæck.), Langsø v. Slangerup, Farum (Rostr.), mose ved Bagsværd-sø, Jonstrup-vang, ø. for Kirkeværløse, mose v. Fiskebæk (H. M.).

Anm. Disse to arter synes at kunne gå over i hinanden ved mellemformer; en sådan er funden i Jonstrup-vang, en anden ved Farum-Lillevang (H. M.).

3. Viola hirta L. T. alm.
— —, hvidblomstret. I Jonstrup-vang.
— — var. abortiva Jord. Charlottenlund (J. Lge.).
4. — odorata L. Udfor Charlottenlund, Københavns vold (Dr.), Dronninggård på fl. st. i skoven og på diger, Bernstorf (H. M.), desuden hyppig på havegærder.
— — β. alba Lge. Grøfter udfor Slukefter (J. Lge.), mell. Strø og Græse, i mængde ved sidstnævnte by (Matth.).
5. — mirabilis L. Ordrup-krat (Dr.), Boserup-skov (Albr.), Borrevejle (Horn.), Jonstrup-vang (Pip.), Aldershvile(H.M.).
6. — silvatica Fr. Alm.
— — β. macrantha Fr. Jonstrup-vang, Søndersøens nordskrænt (H. M.).
7. — canina L. Alm.
— — β. lucorum Fr. Jonstrup-vang (H. M.).
— — γ. minor Lge. Jonstrup-vang (H. M.).
8. — stricta Horn. Vesterfælled (Schlichtkr.), i nærheden af Flaskekroen (Dr.).
9. — tricolor L. α. vulgaris Lge. Hyppig på sandede marker, især mod nord.
— — β. angustifolia Lge. Gærde mellem Blovstrød og Kvistgård, Hellebæk, Rungsted (Baagøe), Jonstrup-vang, Sorgenfri-skov, Brede-bakke (H. M.).
— — γ. hortensis Lge. Hornbæk på sandede gader (H. M.); forresten i haver.
— — δ. arenaria Sond. Tidsvilde nær Helene-grav, Hellebæk (J. Lge.).
— — ε. arvensis Lge. Meg. alm. på dyrkede marker.
— — ζ. confinis Jord. (?) Mell. Søllerød og Ravneholmshegn (J. Lge.).

81. Cucurbitaceæ.

1. Bryonia alba L. København (Horn.), f. eks. Blågård (Rostr.), Helsingør (Dr.), Tidsvilde, Roskilde (Horn.), Frydenlund, Snekkersten (Rostr.), Espergærde (J. Lge.),

82. Portulaceæ.

1. Montia rivularis Gmel. Strandmøllen (Pip.), Nymølle (J. Lge.), ved østenden af Bagsværd-sø i mængde, Birkerød-sø, v. f. Slagslunde (H. M.).
2. — minor Gmel. Ærmelundshuset, Fortunen, Nymølle, ved Dyrehavsbakken (J. Lge.). Amagerfælled, Ballerup (Rostr.), Østerfælled v. Lille Vibenshus (Pip.).

83. Paronychieæ.

1. Scleranthus annuus L. Alm,
2. — perennis L. Helsingør, Søllerød, alm. i Frederiksværk- og Tidsvilde-egnen (J. Lge.), Brede (Horn.), Skæremøllen (Kph. herb.); synes at mangle i hele slettepartiet.
3. Herniaria glabra L. Alm.
4. Lepigonum rubrum Fr. Hyppig.
5. — neglectum Kindb. Flaskekroen (Didr.), strandbred ved Charlottenlund (J. Lge.).
6. — leiospermum Kindb. *α.* cymosum Lge. 1. apterum. Vesterfælled, Amager (J. Lge.).

— — — 2. heterospermum. Vesterfælled (H. M.).

— — — 3. alatum. Dragør (J. Lge.).

— — *β.* racemosum Lge. Flaskekroen (Didr.).

7. — marinum Wahlb. Vesterfælled, v. Roskilde-fjord (H. M.).
8. Spergula arvensis L. T. alm. i Sandegnene.

— — *β.* sativa Boenn. Ved Søndersøen (H. M.).

— — *γ.* brevifolia! Bladene meget korte og trinde, som hos S. vernalis, frøene som hos var. sativa. Ved Søndersøen (H. M.).

9. — maxima Whe. Er i de senere år iagttaget mange steder som hørukrud, f. eks. Tikøb (J. Lge.), Ballerup-overdrev (Ernsts.), Kirkeværløse, Måløv, Birkerød, Gurre, Farum, Jonstrup (H. M.).

84. Alsinaceæ.

1. Sagina stricta Fr. Risø (Thoms.), Saltholm (J. Lge.), Amager, Charlottenlund (Rostr.), Lersøen (Benzon), Flaskekroen (Dr.), Vesterfælled (H. M.).
2. — depressa Schultz (S. ciliata Fr.). Lindholm (Pip.).
3. — apetala L. Soderup v. Roskilde (Pip.).
4. — procumbens L. Alm.

— — *γ.* spinosa Gibs. En tørvholdig eng ved Bagsværd (J. Lge.).

— ? — subulata Torr. Angives af Horn. fra Flaskekroen, men er ikke senere genfunden.

5. **Sagina nodosa** Torr. Alm.
† **Alsine tenuifolia** Wahlenb. I den udtørrede del af Søndersøen 1869, 1870, 1871 (H. M.).
Anm. Ikke forhen iagttaget i Danmark; den på Møen fundne pl. er A. viscosa Schreb.
6. **Halianthus peploides** Fr. Hyppig v. Øresund og Kattegat.
7. **Arenaria serpyllifolia** L. Alm.
— — ** **condensata** Lge. Kronborg (H. M.).
8. **Moehringia trinervia** Clairv. T. alm.
— — var. **depressa** Lge. Dyrehaven mell. Skodsborg og Stampen (J. Lge.).
9. **Holosteum umbellatum** L. Rungstedlund, Frydenlund, Dronninggård, Sorgenfri (Horn.), Sophienberg på et tanggærde (Stbg.), Hørsholm (Dr.), Vestrup (Th. J.), Vedeløv, mell. Roskilde og Himmeløv, mell. Soderup og Vedshøj, mell. Flyng og Maglemose (Thoms.), Ågerup v. landevejen (H. M.).
10. **Stellaria Holostea** L. Alm.
11. — **crassifolia** Ehrh. α. **elodes** Bieb. Havnen v. Roskilde, mellem Roskilde og Vedeløv, Risø (Thoms.), Ruderhegn, Fortunen, Charlottenlund, Uttersløv-mose (Rostr.), Søborg-mose, Tryggerød-mose, mose ved Nærum, Lyngby-mose, mellem Ærmelund og Ordrup, Strandmøllen (J. Lge.), Lilleværløse, Roskilde, Classens-have, Flaskekroen (Horn.), strandbred ved Jylllinge (Pip.), tørvemose vest for Farum, ved Søndersøen (H. M.).
— — β. **brevifolia** Rafn. Knardrup-mose (H. M.).
12. — **uliginosa** Murr. Ikke sjælden.
13. — **palustris** Retz. Alm.
14. — **graminea** L. Alm.
— — γ. **spathulata** Rchb. I en grøft ved Flaskekroen, mose mellem Ordrup og Ærmelund (J. Lge.).
15. — **media** Vill. Meg. alm.
— — β. **neglecta** Koch. Farumgård, Dronninggård (H. M.),
— — γ. **apetala** Lge. Mell. Roskilde og Vedeløv (Thoms.).
16. — **nemorum** L. Terkelskov, Gandløse Orne, Sorgenfri, Gribskov (Dr., J. Lge., H. M,), Frederiksborg, Slangerup, Hørsholm, Uggeløse-hestehave (Horn.), Værløse (O. F. Müll.), Rungsted, Charlottenlund (Dr.), Egebæksvang (Stbg.).
17. **Cerastium pumilum** Curt. Saltholm (Hoffm.).
— — β. **abortivum** Lge. Kongelunden på Amager (Rostr.).
18. — **semidecandrum** L. Alm.
19. — **viscosum** L. Gribskov mell. Frederiksborg og Nøddebo, Ærmelundshuset (J. Lge.), Store Hareskov, Ordrup-sandgrav, Frederiksdal (Dr.), mellem Charlottenlund og

Skovshoved (Horn,), mellem Helsingør og Hellebæk, Brede (H. M.).

20. Cerastium strigosum Fr. Skrænter ved Brede-klædefabrik 22de Juni 1867 (J. Lge.). Den vokser der sammen med de to foregående.

21. — vulgatum L. Alm.

— — β. holosteoides Fr. Amager v. Kongelunden (Rostr.).

22. — arvense L. Københavns omegn ikke sjælden (J. Lge.), Brede, Flaskekroen (Baagøe), ved Søndersøen, ø. f. Farum, n. f. Hesttangs-mølle, Lilleværløse, s. o. f. Jonstrup, Ballerup, Kirkeværløse, Edelgave, Nybølle, Sengeløse, Bidstrup, Virum, Lyngby, o. fl. st. (H. M.).

23. Malachium aquaticum Fr. T. alm.

85. Silenaceæ.

1. Gypsophila muralis L. Kronborg, Kollekolle, Rudersdal (Horn.), Hestkøbgården v. Birkerød (Schum.; genfunden 1864 af Leth); den udtørrede del af Søndersøen 1866 (Baagøe).

† — Vaccaria Sibth. Ukrud i Hør v. Jonstrup 1862 (H. M.).

2. Dianthus prolifer. L. I den udtørrede del af Søndersøen i mængde (Ernsts., H. M.).

3. — Armeria L. Stampen (Pouls.), Brede, Kalkbrænderiet (Horn.), mell. Valby og Flaskekroen (J. Lge.), mellem Roskilde og Slæggerup (Thoms.), i den udtørrede del af Søndersøen (H. M).

† — Carthusianorum L. I den udtørrede del af Søndersøen 1867, ligl. 1870 og 1871 (H. M.)

† — barbatus L. Forv. i skoven v. Dronninggård, Edelgave (H. M.).

4. — deltoides L. T. alm.

— — β. glaucus H. N. Tibirke-bakker (J. Lge.).

5. — superbus L. Stærgården n. f. Jægerspris, v. Dyrehavsgærdet mell. Eremitagen og Fortunen (J. Lge.), Flaskekroen (Pouls.), Frederikssund, Slangerup, høj v. Charlottenlund, Aldershvile (Horn.), Vestrup (Pip.), St. Havelse v. Roskilde-fjord (P. Niels.), Brede (Petit), ø. f. Værebro-møller, Jonstrup, Geddevad-mose ved Farum, åen v. Hesttangs-mølle (H. M.).

— — β. cæspitosus Dr. Flaskekroen (Pouls.).

6. Saponaria officinalis L. Ikke sjælden ved byer, oftest dog med fyldt blomst.

7. Silene inflata Sm. Alm.

8. — Armeria L. Frederiksborg (Kyll.), Tryggerød, Tårbæk (Rostr.), Flaskekroen (Horn.), Nørreports glacis 1867 (Engelh.).

† **Silene Otites** Sm. I den udtørrede del af Søndersøen 1866—70 (Baagøe, H. M.).

9. — **nutans** L. Ikke sj. på bakker og skrænter, især mod n.

10. — **viscosa** Pers. Oksholm i Isefjorden (Horn.).

11. — **dichotoma** Ehrh. Fundet 1867 på græsmarker flere steder, f. eks. Jonstrup, Herløv, Stavnsholt; 1868 genfandtes den v. Herløv, 1869 sammesteds samt mellem Skovlunde og Eiby, 1870 ved Kirkeværløse og Ledøje, 1871 i mængde mellem Fiskebæk og Bregnerød. Den hører ligesom Crepis setosa, Picris arvalis og flere forhen omtalte planter til de med kløverfrø i de sidste år indbragte arter; den synes at kunne holde sig her.

12. — **Anglica** L. S. v. f. Magleby (Amager) på Kartoffelagre (J. Lge.), Amager-fælled (rødblomstret) (Rostr.), ukrud i urtebede i Roskilde (H. M.).

13. **Melandrium diurnum** Fr. T. alm.

— — β. **expallens** Lge. Ordrup (J. Lge.), Ærmelundskrattet, Lille Hareskov, mell. Bringe og Knardrup (H. M.).

14. — **vespertinum** Fr. Alm.

— — γ. **coloratum** Rostr. Jonstrup-å, Bringe (H. M.).

15. — **noctiflorum** Fr. Hillerød-ladegård (A. Rafn), Tårbæk (Pip.), mell. Svanemøllen og Kalkbrænderiet, Bakkehuset, Sundbyvester, Kastrup (J. Lge.), Strandmøllen (Rostr.), Farumgård, den udtørrede del af Søndersøen (H. M.).

16. **Lychnis Flos cuculi** L. Alm.

17. **Viscaria purpurea** Wimm. Ikke sjælden på tørre steder, især i den midterste del af distriktet.

18. **Agrostemma Githago** L. Alm.

86. Malvaceæ.

1. **Malva moschata** L. Bellevue, mell. Bagsværd og Jonstrup, Smidstrup (J. Lge.), Fredensborg, Dronninggård, Søndermarken (Kph. herb.), Rudersdal (Olrik), Jonstrup fl. st. (H. M.).

— — var. **alba**. Jonstrup (H. M.), Smidstrup (J. Lge.).

2. — **Alcea** L. Risø (Thoms.), mell. Skovshoved og Charlottenlund, Frederiksberg (Horn.), Classens-have (J. Lge.), Hørsholm (Benzon), Kalvø ved Frederikssund, Eskildsø, nedenfor Østskov i Hornsherred (H. M.).

— — var. **alba**. Nebbegård (Benzon).

— — β. **fastigiata** Lge. Classens-have (J. Lge.).

3. — **silvestris** L. Alm.

— —, hvidblomstret. Ved Bringe (H. M.).

† — **Mauritiana** L. Forv. på glaciet mell. Østerport og Kastellet, bag Kastellet (Rostr.).

† Malva Nicæensis All. Forv. ved Kastrup-mølle på Amager (Rostr.), strandbredden ved Skovshoved 1858 (Heib.).
4. — vulgaris Trag. Alm.
5. — borealis Wallm. T. alm. på landsbygader, ofte sammen med Chenopodium murale.
6. Althæa officinalis L. Mell. Kristiansholm og Flaskekroen (J. Lge.).
† — rosea L. Dyrkes i haver.

87. Tiliaceæ.

1. Tilia grandifolia Ehrh. Frederiksberg-allé, Søndermarken o. fl. st. ved København (J. Lge.), Københavns volde (Engelh.).
2. — intermedia DC. Alm. plantet.
3. — parvifolia Ehrh. Jonstrup-vang (Horn., H. M.), Bregnerød (H. M.).

88. Hypericineæ.

1. Hypericum humifusum L. Hist og her på sandede marker, især mod n.
2. — perforatum L. Alm.
— — β. angustifolium Gaud. Brede-bakke (J. Lge.).
3. — quadrangulum L. T. alm.
4. — tetrapterum Fr. Rådvad, Bagsværd, Lundehusmosen (Dr.), Ordrup-mose, Frederiksdal (B. f.), Farum (Pouls.), Lersøen (Bågø), Jonstrup-egnen, Måløv, Lyngby-mose o. s. v. (H. M.).
5. — montanum L. Mell. Tårbæk og Strandmøllen (Horn.), Frederiksdal (O. F. Müll.), Gels-skov, Brede-bakke (J. Lge.), Odinshøj (M. Lge.), Dronninggård (Benzon), Ordrup-krat, Skodsborg (Rostr.), Snekkersten (Grønl.), kalkværket v. Hesttangs-mølle, Jonstrup-vang, Søndersøens nordskrænt, Lille Hareskov (H. M.).
6. — pulchrum L. Helsingør, n. f. Fredensborg, Frederiksborg (Horn.), Hellebæk, Tikøb (J. Lge.), Krogenberg-hegn (Weilb.), Nyrup-hegn, Teglstrup-hegn (H. M.).
7. — hirsutum L. Snekkersten (Stbg.), Klampenborg (Horn.), mellem Ærmelundshuset og Ordrup-mose, Frederiksdalsskov (Dr.), Sæl-sø (Rostr.), Dronninggård (Baagøe), Krattet i Edelgave-have (H. M.).

89. Elatineæ.

1. Elatine Hydropiper L. Hørsholm (Stp.), Frueskov ved Bagsværd, Frederiksdal, Frederiksberg (Fl. d.), Damhussøen (Dr.), Birkerød-sø i mængde (H. M.).

? **Elatine Alsinastrum** L. En sø ved Frederiksberg (Damhussøen eller en nu udtørret? Schum. herb.). Senere ikke genfunden.

90. Acerineæ.

1. **Acer Pseudoplatanus** L. Nørreskov, Slotshegnet ved Jægerspris (J. Lge.), Hellebæk (M. Lge.), ved Esrom-søs vestside (P. Niels.), Københavns volde (Engelh.), Jonstrup-vang, Ruderhegn (H. M.); desuden alm. plantet i haver og alleer.
2. — **platanoides** L. Søllerød (Rostr.), Københavns volde (Engelh.), Slotshegnet v. Jægerspris (J. Lge.), moserand n. o. f. Fiskebæk, Charlottenlund (H. M.); desuden plantet i haver og alleer.
3. — **campestre** L. Jægersborg-dyrehave (Dr., H. M.), Frederiksdal (J. Lge.), Hjortespring, Ruderhegn (H. M.).

91. Hippocastaneæ.

1. **Æsculus Hippocastanum** L. Alm. plantet.

92. Polygaleæ.

1. **Polygala vulgaris** L. Alm. (med blå og røde blomster).
   — —, hvidblomstret. Sjældnere: Lilleværløse-overdrev, n. f. Farum (H. M.).
   — — β. **oxyptera** Rchb. Søborg-mose (J. Lge.).
2. — **amara** L. Engen v. f. Lersøen mell. Uttersløv-mose og Lygten (J. Lge.).

Anm. Efter prof. Langes iagttagelse er bladenes smag kun lidet bitter; det samme er også ifølge Htn. tilfældet med den svenske P. amara.

93. Frangulaceæ.

1. **Rhamnus Frangula** L. Alm.
2. — **cathartica** L. Dyrehaven, Frederiksdal, Gels-skov, Sorgenfri (Horn.), v. Gurre-sø (Dr.), Hellebæk (M. Lge.), Jonstrup-vang, krattet ø. f. Søndersøen, eng ved Bagsværd-sø (H. M.).
3. **Euonymus Europæus** L. Hist og her.

† **Ilex Aquifolium** L. Plantet enkelte steder, f. eks. ved Sorgenfri.

94. Empetreæ.

1. **Empetrum nigrum** L. Lyngby-mose (J. Lge.); alm. i det nordlige, f. eks. i overordentlig mængde på den flade sandede strandmark nedenfor Hornbæk-plantage (H. M.), Hellebæk (M. Lge.), Fredensborg (O. F. Müll.), Ruderhegn (H. M.).

95. Euphorbiaceæ.

1. **Euphorbia Helioscopia** L. Alm.
2. — **exigua** L. Glostrup (Strøm), Flaskekroen (Rostr.), Roskilde (Pip.), Amager (B. f.), mell. Herløv og Husum, mell. Ballerup og Harrestrup, mell. Skovlunde og Eiby, mell. Eiby og Rødovre (H. M.), Sengeløse, Risby (Fraas).
3. — **Peplus** L. Alm.
4. — **Esula** L. Glacierne udenfor Ø.-port v. København (Tut., Engelh.).
5. **Mercurialis perennis** L. Alm.
6. — **annua** L. Marienlyst (Holbøll, H. M.), Kongens-have v. Frederiksborg (A. Rafn), Kirsebærgangen v. Nørrevold (Rostr.), Universitetsgården (Heiberg), Rosenborg-have (Schum.) o. fl. st. omkring København (J. Lge.).

Juglandeæ.

† **Juglans regia** L. Hyppigt plantet.

96. Geraniaceæ.

1. **Geranium sanguineum** L. Tidsvilde, Brøndshøj, Jonstrupvang, Brede (Horn.), ø. f. Flaskekroen (J. Lge.), Brankebakke v. Frederiksdal (O. F. Müll.), Frederikssund, Krat n. f. Ballerup, Søndersøens nordskrænt (H. M.).
2. — **palustre** L. Temm. alm.
3. — **pratense** L. Helsingør, Rungsted, Søndermarken, Kastrup på Amager (Rostr.), mell. skrænter ved Vedbæk, mellem Frederiksborg slotsmur og graven til højre for broen (Baagøe), Hellebæk, Lundtofte, Virum, Brøndshøj (H. M.).

   Anm. På alle steder sagtens kun forvildet. Horn. angiver den også fra Brede, men det synes, at her er sket en forveksling med følgende.
4. — **silvaticum** L. Bernstorf (Horn.), Ørholm, Brede-bakker, Boserup-skov i mængde (J. Lge.), krat n. f. Hesttangsmølle (H. M.).
5. — **phæum** L. Sorgenfri i krattet v. åen (J. Lge.), Rosen-

borg-have (Horn.), Sortedams-sø (Grønl.), Charlottenlund (Benzon).

5. Geranium phæum β. lividum Koch. Et gærde ved Lygten udenfor København (M. Lge.), Charlottenlund (Benzon).
6. — Pyrenaicum L. Helsingør (Stbg.), Dronninggård, Sophienholm v. Frederiksdal, Bidstrup (J. Lge.), Roskilde (Horn.), stadsgraven mell. N.- og V.-port (P. Niels.), Valby v. landevejen (Vil.), Søllerød, Humletoft, den udtørrede del af Søndersøen (H. M.).
7. — rotundifolium L. Meg. alm.
8. — dissectum L. Hist og her.
9. — columbinum L. Hist og her.
10. — molle L. Alm.

? — lucidum L. Helsingør (Horn.?), Hveen (Hofm. B.).

11. — Robertianum L. Alm.

— — β. rubricaule Horn. Ved østsiden af Furesøen (H. M.).

12. Erodium cicutarium L'Herit. Alm.

97. Lineæ.

1. Linum catharticum L. Alm.

— — β. condensatum M. Lge. Götchens batteri (Vil.).

† — usitatissimum L. Alm. dyrket; findes stundom forvildet, f. eks. en eng v. Jonstrup.

— —, hvidblomstret. F. eks. v. Måløv.

2. Radiola millegrana Sm. Ikke sjælden: Rågeleje, Gilleleje (P. Niels.), Birkerød, Hørsholms-skov, Amager, Flaskekroen (Horn.), Kongelunden (Rostr.), Ballerup-mark, Jonstrup, Gurre-sø o. fl. st. (H. M.).

Anm. Den findes næsten altid i selskab med Centunculus minimus.

98. Oxalideæ.

1. Oxalis Acetosella L. Alm.

— — β. coerulea DC. Søllerød (Kyll.), Dyrehaven fl. st. (Rostr.), Charlottenlund, Ruderhegn (J. Lge.), Ellemosekrattet, n. o. f. Fiskebæk, Store Hareskov (H. M.).

2. — stricta L. Frederiksværk, Tikøb, Hellebæk, Ørholm, Lyngby (J. Lge.), Ramløse (Rafn), Gurre (Kph.), Helsingør, Fredensborg (Dr.), Nøddebo, Frederiksborg (Kyll.), Rudergård (Thoms.), Classens-have (Schiötz), Forsthaven i Charlottenlund (Rostr.), Aldershvile, Dronninggård, Marienlyst, Sorgenfri-skov (H. M.).
3. — corniculata L. I den udtørrede St. Jørgens-sø v. København (Rostr.), ukrud i haven ved nr. 7 på Nørrebro, ukrud i en have ved Jonstrup (H. M.).

99. Balsamineæ.

1. Impatiens noli tangere L. Hist og her i fugtige bøgeskove, f. eks. Hellebæk (M. Lge.), Frederiksdal, Dronninggård (H. M.).
2. — parviflora DC. Nebbegård v. Hørsholm (Pip., J. Lge.), i stor mængde.

Anm. Den udbreder sig stærkt, og vil næppe forsvinde igen.

100. Onagrarieæ.

1. Epilobium roseum Schreb. Ladegårdsåen o. fl. st. ved København, St. Jørgensbjærg o. fl. st. v. Roskilde (P. Niels.), Lundehuset, Frederiksberg (Horn.), Kastelsgravene, mell. Tårbæk og Strandmøllen (Dr.), ved Furesøens sydbred o. fl. st. (H. M.).
2. — montanum L. Alm.
3. — palustre L. Alm.
4. — virgatum Fr. Hellebæk-vang, en dam v. Høje-Sandbjærg. Vedbæk (J. Lge.), Bagsværd (Heib.), Ladegårdsåen (P. Niels.).
5. — tetragonum L. Bernstorf, Birkerød (Horn.), Københavns omegn og Amager alm. (J. Lge.), Flaskekroen, Smørumnedre o. fl. st. (H. M.).
6. — pubescens Roth. Temm. alm.
7. — hirsutum L. T. alm.
—/— β. micranthum Lge. Lersøen (J. Lge.).
8. Chamænerium angustifolium Scop. Hellebæk (M. Lge.), Birkerød, Frederiksborg, Lilleværløse, Helsingør (Horn.), Lersøen, Ordrup-krat, Søllerød, Kongelunden (Rostr.), Københavns glacis (Engelh.), Sorgenfri, Aldershvile, Store Hareskov, Lille Hareskov, Jonstrup o. fl. st. (H. M.).
9. Oenothera biennis L. Forv.: Strandvejen, Bagsværd (Horn.), Nærum (Mein.), Frederiksborg-kirkegård (Knæck.), skrænter v. Vedbæk (Baagøe), Skodsborg (Rostrup), Farum, Humletoft (H. M.).
† — muricata L. Forv. ved gærder mod stranden ved Hellebæk (J. Lge.).
10. Circæa alpina L. Gribskov ved Esrom, Ordrup (J. Lge.), Frederiksborg, Birkerød (Schum.), Gels-skov, Dronninggård, Dyrehaven (Horn.), Hellebæk almindel. (M. Lge.), Frederiksdal (O. F. Müll.), Klampenborg (Vil.), Jonstrupvang, Gandløse Orne, Store Hareskov (H. M.).
11. — intermedia Ehrh. Hellebæk, Munkevang v. Esrom o. fl. st. i Gribskov (J. Lge.), Stenholts-mølle (Vahl), Fredensborg (Weilb.), Folehaveskov ved Hørsholm (G. Jensen), Dronninggård (Kph.), Hareskoven, Frederiksdal, Kolle-

kolle (Schum.), Egebæksvang (Stbg.), Klampenborg (Baagøe), Hørsholm-slotshave (Rostr.), Nyvang v. Frederiksborg, Åsevang v. Kulhus (H. M.).

12. Circæa lutetiana L. Alm. i skove.

101. Halorrhageæ.

1. Myriophyllum spicatum L. Ikke sj. i søerne.
2. — alterniflorum DC. Gurre-sø i overordentlig mængde (Liebm., H. M.).
3. — verticillatum L. Ikke sj.
4. Hippuris vulgaris L. Lersøen (J. Lge.), Damhussøen, glaciet udenfor Ø.-port, mellem Husum og Herløv, Jonstrup-mølleå, mell. Ejby og Skovlunde, Hove-mølle (H.M.), mell. Ledøje og Katrinebjærg (Ernsts.).

— — β. fluitans Liljebl. Lersøen (J. Lge.). mell. Godthåb og Ladegårdsåen (Sams.-Lund), Kattinge-sø (Thoms.), Jonstrup, mell. Herløv og Husum, glaciet udenfor Ø.-port, mell. Ejby og Skovlunde (H. M.).

102. Lythrarieæ.

1. Lythrum Salicaria L. Alm. i flere former.
2. Peplis Portula L. Birkerød, Bagsværd, Søllerød, Eremitagen (Rostr.), Rågeleje (P. N.), mell. Jonstrup og Ballerup (Ernsts.), en sø n. v. f. Hellebæk (Stbg.), Hørsholm (J. Lge), Rudersdal (Horn.), Kollekolle (Fl. d.), Ærmelund, Fortunen (Schiötz), Nærum (B. f.), Nørrefælled v. Vibenshus (Kph. herb.), Flyng (Pip.), Holte (Liebm.), Carlsø, Frederiksborg (Knæck.), mell. Måløv og Smørumnedre, Store Hareskov, Rostgårds-dam v. Hellebæk (H. M.).

103. Pomaceæ.

1. Cratægus monogyna Jacq. Hist og her.

— — γ. pinnatifida Lge. Jonstrup, Fiskebæk, Birkerød (H. M.).

— — δ. rubra. Dyrkes i haver, og findes omkring beboede steder, f. eks. mell. Kaningård og Dronninggård.

2. — Oxyacantha Jacq. Alm.

† — punctata Ait. Gærde mell. Jægersborg og Lyngby (J.Lge.).

3. Sorbus Aria Crantz. Farumgård (Horn.), Kaningård ved Furesøen (H. M.).

Anm. Kan vel ikke egentlig betragtes som vildtvoksende.

4. — Scandica Fr. Ved Gurre-sø (P. Niels.), Horserød-hegn (H. M.). Plantet hist og her, f. eks. v. Jonstrup, Kaningård, Lillerød (H.M.), Jægerspris (J.Lge.), Øverød (N.E.P.).

5. Sorbus Fennica Kalm. Mose ø. f. Gurre-sø (H. M.). Plantet ved vejen forbi Gurre-slotsruin, v. Lillerød, Jonstrup o. fl. st. (H. M.), Uttersløv (Rostr.).
6. — aucuparia L. Temm. alm.
7. Pyrus communis L. Københavns glacis (M. Lge.), Eremitagen (Tuxen), Ærmelundsskoven (Schum., H. M.), Lersøen 1 ekspl. (Baagøe), Bognæs-Vesterskov (Schiötz).
8. — Malus L. Hist og her.
— — β. mitis Wallr. Charlottenlund (Kph. herb.), krat v. Sundbyøster (Rostr.), Hornbæk-plantage (Baagøe), Københavns glacis (Engelh.), Stralsund ved Bagsværd (H. M.).
— — γ. tomentosa Baagøe. Hornbæk-plantage (Baagøe).

104. Rosaceæ.

1. Alchemilla vulgaris L. Alm.
— — β. subsericea Koch. T. alm.
2. — Aphanes Leers. Alm.
3. Agrimonia Eupatoria L. Alm.
4. — odorata Mill. Hellebæk (M. Lge.), Tryggerød, Frydenlund, Vedbæk (Liebm.), Egebæksvang (Grønl.), Kongelunden (Rostr.), Jonstrup, Ravnehus o. fl. st. (H. M.).
5. Rosa pimpinellifolia L. Sandbakkerne ved Tibirke mod Arresø (J. Lge.), Tidsvilde-hegn i udkanten ved Asserbo-overdrev (P. Niels.).
6. — cinnamomea L. Frederiksberg (J.Lge.), Hellebæk (H.M.).
† — lucida Ehrh. Forv. v. Værløsegård (P. Niels.), Hellebæk (M. Lge.).
7. — rubiginosa L. Hellebæk (M. Lge.), Julebækshuset n. f. Helsingør, n. f. Rungsted, mell. Ordrup og Lundehuset, Gentofte (Dr.), mell. Springforbi og Strandmøllen, Frederiksdal (Horn.), Kastrup, Roskilde (J. Lge.), Esromsøs vestskrænt, Furesøens nordskrænt, Furesøens østskrænt (H. M.).
— — β. horrida Lge. Frederiksværk (Vahl.), Hellebæk (Heib.), mell. Slangerup og Slagslunde-skov (H. M.).
— — γ. alba! Hornbæk-plantage (H. M.).
8. — inodora Fr. Ålsgård ved Hellebæk (M. Lge.). Ved vejen gennem Hornbæk-plantage (H. M.).

Anm. Angives desuden af Dr. fra Rungsted, men M. Lange mener, at den der fundne og i Fl. d. 2233 afbildede plante er en mellemform af R. rubiginosa og R. tomentosa.

9. — canina L. Alm.
— — β. opaca Fr. Mell. Lundehuset og Ordrup (J. Lge.), Søllerød (H. M.).

9. Rosa canina ** dumetorum H. N. Hellebæk (M. Lge.), Helsingør (Liebm.), Sandbjærg, Rudersdal (J. Lge.), ø. f. Flaskekroen (H. M.).

— — *** collina H. N. Hellebæk (M. Lge.), Frederiksdal (Th. Jens.).

10. — coriifolia Fr. Bakke ovenfor Ålsgård ved Hellebæk (M. Lge.), Gurre (Heib.), Københavns ladegård ved vandmøllen (Kamph.), Amager (Th. J.), v. f. Smidstrup (P. Niels.), bakke n. o. for Furesøen, ved vejen ø. for Flaskekroen (H. M.).

11. — tomentosa Sm. Hellebæk fl. st. (M. Lge.), s. f. Ballerup, Jonstrup-vang, Frederiksdal, Krogelunds-hegn, Ravnsholt-hegn, mellem Søllerød og Nærum, Færgelunden ved Jægerspris (H. M.).

— — β. alba Lge. Kongevejen mellem Kvistgård og Helsingør (Baagøe).

12. — mollissima Willd. Strandmøllen (Dr.), Hellebæk (M.Lge.), krat v. Hjørlunde, Ballerup-mark, mellem Helsingør og Gurre, Hornbæk-plantage, Flaskekroen (H. M.).

Anm. I Hornbæk-plantage forekommer den med kirtlet-randhårede kronblade, hvilket efter prof. Langes iagttagelse er en sjældenhed her til lands.

— — β. nemoralis Lge. Ruderhegn tæt ved landevejen med glat fr., Gurre-vang ved gangstien med hvid blst. og kirtelhåret fr. (J. Lge.).

13. — pomifera Herm. Tidsvilde (Horn.), Helsingør (Dr.), glaciet mell. Ø.- og N.-port, Amager v. Tårnby o. fl. st. (J. Lge.), mell. Helsingør og Hellebæk (M. Lge.), Dronninggård, Farum-Lillevang (H. M.), Hørsholm (Kamph.).

14. Rubus Chamæmorus L. Ladegården v. Helsingør (Stbg.), mell. Ørsholt og Gurre, på tuer v. Gurre-sø (Liebm.), mell. Ditmars-plantage og vejen fra Helsingør til Gurre (Baagøe), mose $^1/_4$ mil ø. f. Gurre-sø (H. M.).

15. — saxatilis L. Hornbæk-plantage (Stbg.), Nøddeboholt v. Esrom-sø (Dr.), Amager, Birkerød, Brede (Horn.), mell. Ørholm og Nymølle, Ordrup-krat, Charlottenlund (J. Lge.), Jonstrup-vang (H. M.).

16. — Idæus L. Alm.

17. — suberectus And. Helsingør, Sandbjærg (J. Lge.), Frederiksborg (Kph. herb.), Lille Hareskov, mell. Frederiksborg og Fredensborg (H. M.).

18. — plicatus Whe. Temm. alm.

— — β. fastigiatus Lge. Helsingør (Vahl).

19. — affinis Whe. Ved en mosekant i skoven ovenfor Julebækshuset mell. Helsingør og Hellebæk (Kph., H. M.).

20. — thyrsoideus Wimm. Store Hareskov mell. Syvstjærnen og Kulhus, skovstien ved Furesøens sydrand, Humletofte (H.M.).

21. Rubus discolor Whe. Hellebæk-egnen fl. st. (M. Lge.), Hornbæk-plantage, n. f. Gurre, Gribskov (H. M.).
22. — R. Radula Whe. Alm.
23. — Wahlbergii Arrh. Helsingør (Dr.), Hellebæk (J. Lge.), Brede-bakke (H. M.).
24. — corylifolius Sm. T. alm.
— — γ. appendiculatus Lge. Brede (Vahl).
25. — dumetorum Whe. Skoven ved Hellebæk (P. Niels.) o. fl. st. (P. Niels., J. Lge.).
26. — cæsius L. Alm.
— — γ. pseudo-Idæus Whe. Vedbæk (J. Lge.), Tidsvilde-hegn (P. Niels.).
27. Potentilla Fragariastrum Ehrh. Søndermarken (V. Bendz).
28. — opaca L. Roskilde, Charlottenlund, Nymølle, Brede, Fortunen (J. Lge.), Dyrehaven (N. E. P.), Frederikssund-egnen, Søllerød (Rostr.), Frederiksdal (O. F. Müll.), marker mellem Charlottenlund og Skovshoved (Dr.), Slangerup (Horn.), hyppig mell. Roskilde og Jonstrup, Kirkeværløse (H. M.).
29. — argentea L. Alm.
— — γ. impolita Lehm. Frederiksborg (Baagøe), Veksø, Kirkeværløse (H. M.).
— — ε. demissa Jord. Nakkehoved (H. M.).
† — recta L. Nedenfor Færgelunden v. Jægerspris (Ernsts.), strandoverdrevet udfor Charlottenlund (H. M.).
30. — Norvegica L. Frederiksborg slotsgård (M. Lge.), udtørrede søer mell. Hørsholm og Rudersdal (Horn.), Storedam v. Donse (Stp.), Langedam v. Birkerød (Ernsts.), Jonstrup-vang (Schiötz), en sumpet eng ved Bernstorf (Schum.).
31. — Tormentilla Scop. Alm.
32. — procumbens Sibth. Mell. Agershvile og Nærum (Blytt i Dr. herb.), skoven ved Rådvad (J. Lge.), Skodsborg (Horn.).
33. — reptans L. Alm.
34. — anserina L. Alm.
35. Fragaria vesca L. Alm. Med hvid fr. i Store Hareskov mell. Syvstjærnen og Kulhus og ved stien langs Furesøens sydskrænt (H. M.).
36. — collina Ehrh. Bidstrupgård (Horn.), skrænten mod Kallebostrand på øen i Tivoli, ved Søndersøen (H. M.).
37. — elatior Ehrh. Københavns glacis (Engelh.), Fredensborg, Frederiksborg (Pip.), Rnderhegn, Jægersborg allé, Søndermarken (J. Lge.), Frederiksberg-have (Dr.), Kaningård (Kph.), Dronninggård (Rostr.), Sengeløse, Gelsbakke, Frederiksdal (H. M.).
38. Comarum palustre L. Alm.

39. Geum urbanum L. Alm.
40. — intermedium Ehrh. Esrom-kloster (Strøm), mell. Bernstorf og Lundehuset, Jægersborg allé, krattet ved åen nedenfor Sorgenfri. Frederiksberg, Søndermarken (J. Lge.), Roskilde (Thoms.), Charlottenlund (Mackeprang), Frederiksdal, Kristiansholm v. Flaskekroen (Rostr.), Classens-have (Benzon), Lundehus-mosen (Baagøe), Jonstrup-vang, Bagsværd, Aldershvile, Nyrup, Grøndal, København, Bernstorf (H. M.).
41. — rivale L. Alm.
42. Spiræa filipendula L. Roskilde-egnen alm. (J. Lge.), Helsingør (Stbg.), Flaskekroen, Brede (Dr.), Frederiksdal (O. F. Müll.), hyppig mell. Roskilde og Jonstrup, Jonstrup-vang, krat n. f. Ballerup, Søndersøens nordskrænt (H. M.).
43. — ulmaria L. Alm.
— — β. concolor Lge. Hellebæk (J. Lge.), ved Søndersøen (Engelh.).
44. — salicifolia L. Ruderhegn, Charlottenlund (J. Lge.), Gamlemose ved Lyngby (Schiøtz), Odinshøj (Baagøe), Lundehusmosen (Rostr.), Værløsegård, Nørreskov, Jonstrup-vang, Store Hareskov, Aldershvile, Gurre-sø (H. M.).
45. — tomentosa L. Ruderhegn (Strøm), krat v. Gurre-sø fl. st. (H. M.).
† — opulifolia L. Markhegn v. Dempegård nær Donse (J. Lge,), markgærde v. Værløsegård, skovhegnet på bægge sider af vejen gennem Farum-Lillevang (H. M.).

105. Drupaceæ.

1. Prunus spinosa L. Alm.
— — β. coætanea W. et G. Mell. Helsingør og Egebæksvang (Stbg.), Sundbyøster (Rostr.), Jonstrup-vang, Søndersøens nordskrænt, skoven ø. f. Kulhus (H. M.).
— — γ. magna! Høj og kraftig, med større blade og blomster, næsten som hos P. insititia. Gærdet ved krattet n. f. Hjortespring (H. M.).
2. — insititia L. Frydenlund (Frk. Rieffestahl), mell. Grøndal og Brøndshøj, Amager (Rostr.), Ærmelundshuset (J. Lge.), ruinen v. Bastrup-sø (H. M.).
3. — domestica L. Bernstorfsvejen v. Lundehuset, Assistenskirkegård (Dr.), Roskilde (Rostr.), Hellebæk (M. Lge.).
4. — Cerasus L. Bernstorfvejen (Schum.), Kaningård v. Furesøen (H. M.), Lersøen 1 ekspl. (Baagøe), Hellebæk (M. Lge.).
5. — avium L. Klampenborg (Horn.), Esrom-søs vestside (P. Niels.), Bernstorfvejen (Rostr.), Københavns glacis

(Engelh.), Hesttangs-mølle, Humletoft, Furesøens østkyst (H. M.).

6. Prunus Padus L. Lunden v. Farumgård (Leth), Jægersborg allé, Frederiksberg-have (Benzon), Søndermarken (Baagøe), Uggeløse-hegn (Rostr.), Frederiksdal (O. F. Müll.), ved Bagsværd-sø (J. Lge.), indkørselen til Dronninggård (Schum.), Frederiksborg (Pip.), Københavns glacis (Engelh.), Jonstrup-vang i mængde, Humletoft, n. f. Hesttangs-mølle (H. M.), Tryggerød-hegn, Øverød (N. E. P.).

† — serotina. Humletoft, Tokkekøb-skov (H. M.).

106. Papilionaceæ.

1. Ulex Europæus L. Fredensborg (Jörg.), Charlottenlund (Horn.).

2. Sarothamnus scoparius Koch. Alm. omkring Helsingør (Horn., H. M.), Fredensborg (Jörg.), Smidstrup (Pip.), Farum (B. f.), strandvejen ved Charlottenlund (Horn.), Kongebroen v. Esrom-sø (Knæck.), Graverhusene i Gribskov (P. Niels.), Dronninggård, Humletoft (H. M.).

Anm. På flere af de sidstnævnte steder oprindelig plantet.

3. Cytisus Laburnum L. Hornbæk-plantage, Humletoft (J. Lge.), Københavns glacis (Engelh.).

† — elongatus W. K. Forv. v. Farum (Leth).

4. Ononis campestris Koch. Kalkbrænderiet, Amager, Flaskekroen, glaciet mell. Kastellet og Ø.-port (J. Lge.).

— — var. alba. Vesterfælled (Horn.).

5. — repens L. Alm.

— — β. mitis Lge. Glaciet v. V.-port (Kph. herb.), Jonstrup (H. M.).

— — var. alba. Jonstrup (H. M.).

6. — hircina Jacq. Farum, København v. Vesterport (Rostr.), Enighedsværn (Vil.), Brede (Kph. herb.), Glostrup (M. Lge.), mellem Charlottenlund og Skovshoved (Benzon), Flaskekroen (Dr.), mell. Ejby og Skovlunde, vejen langs Dyrehavsgærdet mod syd (H. M.).

7. Anthyllis vulneraria L. Alm.

8. Medicago sativa L. Amager (Horn.), glaciet mellem Ø.- og N.-port (J. Lge.), volden ved Vesterport (Rostr.), udenfor N.-port, Enighedsværn, Østervold, Lyngby (Engelh.), mell. Charlottenlund og Skovshoved (Dr.), Skodsborg (Pip.), Kongevejen s. f. Helsingør (Heib.), Kronborg (Benzon), Ordrup, Husum (Engelh.), Roskilde (Thoms.), Sørup, mell. Veksø og Stenløse, v. f. Bringe, Bagsværd, Farum (H. M.).

— — — *falcato-sativa Rchb. (M. media Pers.), Kronborg bastioner (Benzon), Bidstrupgård (Thoms.).

9. **Medicago falcata** L. Lynæs (B. f.), Græse-mølle (Pouls.), Charlottenlund, Københavns og Kristianshavns volde, Ankersmedbakken v. Helsingør (J. Lge.), Kronborg (H. M.), Kastrup (M. Lge.), Snekkersten (Grønl.), Bidstrupgård (Broager), langs vejen mell. Havelse og Frederikssund (P. Niels.).

10. — **lupulina** L. Alm.

— — β. **Willdenowiana** Koch. Thorvaldsens museum (J. Lge.), Kristiansborg-slotsplads (Rostr.), Helsingør (Heib.), Marmorkirkens ruin, Jonstrup (H. M.).

† — **maculata** Willd. Kastrup-mølle på Amager (Branth).

11. **Melilotus alba** Lam. Helsingør (Stbg.), Frederiksdal (Dr.), Charlottenlund (Horn.), byggepladser i København, Amager, Flaskekroen, Loviselyst v. Helsingør. Bellehøj ved Brøndshøj (J. Lge.), Hellebæk (M. Lge.), Humlebæk (Kph. herb.), Snekkersten (Grønl.), mell. Veksø og Stenløse, Hove, Ballerup, Skovlunde, Bagsværd, Farum, Buddinge, Birkerød (H. M.).

12. — **officinalis** L. Flaskekroen (Dr.), Lersøen (Rostr.), Københavns glacis (Engelh.), ved Furesøens nordside, Frederikssund (H. M.).

13. — **arvensis** Wallr. Skovlunde (Ernsts.), marker v. Assistentskirkegård (J. Lge.), mellem Langelinje og Badeanstalten, Karlsberg (Vil.), Jonstrup, Farum, mellem Bringe og Skatholm, n. f. Ballerup, Sørup, mell. Veksø og Stenløse (H. M.).

Anm. Synes at blive mere almindelig (på græsmarker) i de senere år.

14. — **dentata** Pers. Vesterfælled (Baagøe), Kastrup (Dr.), syltenge n. f. Frederikssund (P. Niels.).

† — **sulcata** Desf. Fejeskarnpladser v. Lundehusmosen 1858 (Rostr.).

15. **Trifolium minus** Sm. Alm.

16. — **procumbens** L. Alm.

17. — **agrarium** L. Tidsvilde-hegn, Lillerød (P. Niels.), Græsemølle (Pouls.), Hørsholm, Rådvad, Amagerfælled (Rostr.), mell. Donse og Hørsholm (Vil.), mose v. f. Farum (Ernsts.), Brede (Dr.), Lundtofte (B. f.), Jonstrup-vang (Benzon), Vedbæk, mell. Skovshoved og Charlottenlund, Gels-skov (J. Lge.), Søndersøens nordskrænt, østenden af Søndersøen, Ballerup, Lavdrupgård, bakke v. Bagsværd, Søllerød-egnen (H. M.), Nærum (N. E. P.).

— — β. **brevipes** Dr. Kalkbrænderiet v. Hesttangs-mølle (Pouls.).

18. — **montanum** L. Nymølle (Tut.), ved vejen ø. f. Flaskekroen 1863 (H. M.).

19. — **hybridum** L. Tikøb, Marianelund v. Gurre, strandbred

ved Kalkbrænderiet (J. Lge.), Snekkersten (Grønl.)' Folehaveskov v. Hørsholm, Rungsted (Leth.), Slukefter (M. Lge.), Frederiksberg-have (Baagøe), dæmninger ved St. Jørgens-sø v. København (Rostr.), Bringe, Herløv, mellem Ejby og Rødovre, Frederiksdal (H. M.).

20. Trifolium repens L. Alm.

— — △ phyllanthum. Kvistgård, Søllerød, Søndersøen (H. M.).

21. — fragiferum L. Alm. på strandengene omkring Kallebostrand og Isefjord. Inde i landet ved Lersøen (J. Lge.), mell. Glostrup og Herstedøster (M. Lge.), mell. Smørumøvre og Hove (H. M.).

† — resupinatum L. Kastrup-mølle på Amager (Branth).

22. — arvense L. Alm.

† — incarnatum L. Frederiksborg, mell. Kvistgård og Fredensborg (Baagøe), marker mell. Roskilde og Bidstrup (Thoms.), Ballerup 1862, v. Søndersøen 1869—70 (H. M.).

23. — striatum L. Risø (Thoms.), Flaskekroen (Dr.), Klampenborg (Rostr.), København (Benzon), bakker v. Bernstorf, Amager, Buddinge, Skovshoved (Horn.), n. for Søndersøen (P. Niels.).

— — β. strictum Dr. Marker mellem Charlottenlund og Øresund (Dr.).

24. — pratense L. Alm.

— —, hvidblomstret. I Jonstrup-vang og ved Søndersøen (H. M.).

— — β. sativum Schreb. Alm. dyrket. Forekommer hvidblomstret hist og her, men altid sporadisk.

— — γ. parviflorum Bab. Hellebæks teglværk, Grøndal, Lundehusmosen (J. Lge.).

— — δ. villosum Wahlb. Mell. Måløv og Smørumnedre, Jonstrup-vang (H. M.).

— — △ phyllanthum. Blomsterstanden omdannet til et bladhoved. Flaskekroen (Baagøe).

25. — medium L. Alm.

— — γ. nanum! Lav, med nedbøjede grene, meget store blodrøde pragtfulde hoveder, der oftest ere siddende. I mængde på kørevejen nedenom Hornbæk-plantage (H M.).

26. — alpestre L. Bidstrupgård, Boserup, Nymølle (J. Lge.), Vestrup (Th. Jens.), Slangerup, Hareskov, Frederiksdal (Horn.), Langbjærg, høj s. f. St. Valby (Thoms.), Frederikssund (Matth.), mell. Søsum og Knardrup, krat n. f. Ballerup, Jonstrup-vang mange steder, Søndersøens nordskrænt, Kirkeværløse, Lilleværløse-overdrev, Kollekolle, på en kratbakke v. møllen s. o. f. Slangerup (H M.).

Anm. Det sidste voksested er måske identisk med Hornemanns »Slangerup«, ligesom også »Hareskoven« hos Horn. er en fællesbenævnelse på Jonstrup-vang og de øst for den beliggende Lille og Store Hareskov.

27. **Lotus uliginosus** Schkuhr. Dyrehaven (Benzon), randen af Lyngby-mose (H. M.).
28. — **corniculatus** L. Alm.
— — β. **villosus** Thuill. Tibirke-bakker (J. Lge.).
— — γ. **carnosus** Pers. I den udtørrede del af Søndersøen (H. M.).
29. — **tenuis** Kit. Stranden udfor Constantia (J. Lge.), Vesterfælled og Flaskekroen, strandenge ved Roskilde-fjord, Eskildsø (H. M.).
30. **Astragalus Danicus** Retz. Flaskekroen, Tidsvilde-indhegning, Slangerup, Københavns og Kastellets volde, Amager (Horn.), Østerfælled, Vesterfælled (Rostr.), landevejen mell. Roskilde og København (Strøm), Risø (Thoms.), nedenfor Østskov i Hornsherred, nedenfor Bognæs- og Boserup-skove, mell. Himmeløv og Vestrup, Hove, Edelgave (H. M.).
† — **Cicer** L. Københavns glacis ved Teglgårdspassagen (Tut., J. Lge., H. M.).
31. — **glycyphyllos** L. Alm.
† **Phaseolus multiflorus** Willd.
† — **vulgaris** Savi.
† — **compressus** DC.
} Dyrkes i haver.
32. **Pisum arvense** L. Dyrkes og forekommer som ukrud i anden sæd. Forvildet træffes den af og til i skove (ligesom Byg, Havre, Rug, alm. Ærter o. fl. kulturplanter) — ført dertil med foder i brændevogne.
33. — **sativum** L. Dyrkes, og forekommer af og til forvildet ligesom foreg.
34. **Ervum hirsutum** L. T. alm.
35. — **tetraspermum** L. Brede, Tidsvilde (B. f.), bakker mell. Ordrup-mose og Dyrehaven, Sandgraven v. Ordrup (Dr.), København (Benzon).
36. **Vicia Cassubica** L. Humletoft (Dr.), Nymølle, Bredebakke (Horn.), Nærum (N. E. P.), Charlottenlund (J. Lge.), Frederiksværk (P. Niels.), Stampen (Rostr.), Færgelunden (H. M.).
? — **Orobus** DC. Roskilde, Brede-bakker, mell. Lyngby og Frederiksdal (Horn. herb.).

Anm. Den er ikke funden i den senere tid på disse steder, og mulig turde en forveksling med V. Cassubica have fundet sted.

37. — **silvatica** L. Egebæksvang (Stbg.), Slangerup, Rudersdal, Frederiksdal, krattet ved Lyngby-sø (Horn.), Vejlesø v. Nyholte (Petit), Gels-skov, Dronninggård (Dr.), St. Hareskov (J. Lge.), Tidsvilde-hegn (P. Niels.), mell. Holte og Søllerød (Baagøe), Vedbæk (Benzon), Ærmelund (Engelh.), Jonstrup-vang, Gandløse Orne (H. M.).

38. Vicia Cracca L. Alm.

— — β. leptophylla Fr. Tryggerød-mose, Vesterfælled (J. Lge.), Jonstrup-vang (H. M.).

39. — tenuifolia Roth. Ærmelunden (Benzon), Bidstrup, Bognæsgården (J. Lge.), »Vigen« ved Gundsømagle (Matth.).

40. — villosa Roth. Vesselsminde v. Dyrehaven (Rostr.), marker v. Valby (Heib., H. M.), Ballerup (P. Niels.), Ballerup-overdrev, Birkerød, Pederstrup (Ernsts.), Roskilde 1869 (Thoms.), Oppesundby, Uttersløv, Husum, Herløv 1869—70 (H. M.).

Anm. Den er først iagttaget i mængde i de allersidste år, mest i vikkehavre.

41. — dumetorum L. Esbønderup (Horn.), Boserup-skov (J. Lge.).

42. — sepium L. Alm.

— —, hvidblomstret. Ved Fortunen 1857 (H. M.).

43. — sativa L. Alm. dyrket, ukrud i anden sæd, forvildet hist og her, f. eks. i glaciet mell. N.- og Ø.-port (H. M.).

44. — angustifolia Roth. Ikke sj., især paa sandet jord, f. eks. Boserup, Brede, Ørholm (H. M.), Hellebæk (M. Lge.).

45. — lathyroides L. Mell. Himmeløv og St. Valby (Thoms.), Sigerslövöster (Matth.), Hellebæk (M. Lge.), Ordrup (Benzon), strandoverdrevet ved Charlottenlund (Dr., H. M.), Ærmelunden (Rostr.), bakke v. Kirkeværløse (H. M.).

† — Faba L. Dyrkes.

46. Lathyrus pratensis L. Alm.

47. — tuberosus L. Kastelsvolden (Schum., J. Lge.), Bidstrupgård (Burser, Dr., J. Lge.).

48. — maritimus L. Tidsvilde (Fedders.).

49. — palustris L. Maglemose s. f. Ågerup (Thoms.), Tidsvilde-mose, Lundehus-mosen (Horn.), Lerbæk-mose ved Roskilde (Rostr.), Bidstrup-mose, Vesterfælled (Schiøtz), mell. Bringe og Knardrup, mose ø. f. Søndersøen (H.M.).

50. — silvestris L. Hist og her.

— — β. platyphyllus Retz. Markbakke s. f. Jonstrup (H.M.).

— — γ. stenophyllus Lge. Tidsvilde (Vahl), Tidsvildehegn (P. Niels.).

† — latifolius L. Forv. på Kristianshavns vold ned mod batteriet Sextus (Engelh., H. M.).

51. Orobus tuberosus L. T. alm.

52. — niger L. Ørholm (J. Lge.), Brede-bakker, mellem Ordrup-mose og Dyrehaven (Horn.), Boserup-skov (H. M.).

53. — vernus L. Roskilde, Brede (Horn.), Ordrup-krat (Dr., J. Lge.), Lille Hareskov, Jonstrup-vang (H. M.).

54. Onobrychis sativa Lam. Amager (Horn.), skrænt ved indkörselen til Bidstrupgård (Thoms.), den udtörrede del af Söndersöen (H. M.).

Forklaring af de i ovenstående plantefortegnelse brugte forkortelser.

Albr. = Albrecht.
B. f. = Botanisk forening.
Br. = Deichmann Branth.
Dr. = S. Drejer.
Didr. = F. Didrichsen.
Engelh. = F. Engelhard.
Ernsts. = H. P. Ernstsen.
Fedders. = Arth. Feddersen.
Feilb. = C. A. Feilberg.
Fl. D. = Flora Danica.
Grønl. = Chr. Grønlund.
Heib. = P. Heiberg.
Hoffm. = J. Hoffmeyer.
Hofm. B. = N. E. Hofman Bang.
Møll. Holst = E. Møller-Holst.
Horn. = J. W. Hornemann.
G. Jens. = G. Jensen.
Th. J. = Th. Jensen.
Jørg. = Jørgensen.
Kph. eller Kamph. = Kamphövener.
Knæck. = Knæckenborg.
Kyll. = Kylling.
J. Lge. = Joh. Lange.
M. Lge. = M. T. Lange.
Liebm. = Liebmann.
Sams.-Lund, S.-Lund eller Samsø L. = Samsøe Lund.
Lgb. = Lyngbye.
Matth. = C. Matthiesen.
Mein. = F. Meinert.
H. M. = H. Mortensen.
O. F. Müll. = O. F. Müller.
J. Niels. = Jørgen Nielsen.
P. N. ell. P. Niels. = P. Nielsen.
Nordst. = O. Nordstedt.
N. E. P. = N. E. Petersen.
Pip. = A. Piper.
Pouls. = C. M. Poulsen.
C. Rosenb. = Caroline Rosenberg.
Rostr. = E. Rostrup.
Schum. = Schumacher.
Schlichtkr. = Schlichtkrull.
Stbg. = Steenberg.
Stp. = J. Steenstrup.
Thoms. = C. Thomsen.
Tut. = Tutein.
Vahl. = J. Vahl.
Vaup. = Vaupell.
Vil. = H. Vilandt.
Warm. = Eug. Warming.
Weilb. = A. Weilbach.
Ørst. = A. S. Ørsted.

Anm. Hertil et oversigtskort over de sjældnere og visse karakteristiske planters fordeling i Nordostsjælland.

FYRRESKOVENS UNDERGANG PÅ LESØ

AF

J. S. DEICHMANN BRANTH.

Medens der hvert år i alle egne af landet opgraves fyrrestammer af tørvemoserne i så betydeligt antal, at det er let at skønne, hvor udbredt Fyrren en gang må have været her i landet, ligesom endnu i alle nabolandene, er det en bekendt sag, at Fyr og Gran nu ikke findes anderledes hos os, end plantet i en meget sildig tid, og håbet om at finde vildt voksende træer, således som man 1865 uformodet fandt af Taksen, er vistnok meget ringe, saa meget mere, som det næppe vilde være ganske let at forvisse sig, om ikke sådanne enkelte eksemplarer — og mere kunde man dog ikke vente at finde — vare plantede. For Taksens vedkommende, som dog under alle omstændigheder må have været langt sjældnere end Fyrren, havde man et voksested opgivet af Kylling fra 1688, men det er meget påfaldende, når man betænker fyrrelævningernes store mængde, at hverken naturkyndige eller historikere, hverken sagaer eller gamle dokumenter mælde noget om dens forekomst i deres samtid, kort sagt, at der hidtil ikke kendtes en tøddel fra menneskehånd om levende fyrreskov i Danmark, ti de sagn og stednavne og dertil knyttede ræsonnementer, som der endda ikke ere så få af, kunde forklares som opståede ved betragtning af lævningerne. Det var da, efter alt hvad der hidtil forelå, ikke uoverensstemmende med historisk kritik at henvise de danske fyrreskove udelukkende til den forhistoriske tid, til broncealderen, således som det antages af vort lands forhistorikere.

Uagtet mangelen på historiske vidnesbyrd, vil imidlertid vist enhver, der betragter fyrrelævningerne i det nordlige Vendsyssels moser, langt snarere få et indtryk af, at de næppe ere mange århundreder gamle, end at de skulde være to årtusinder. Jeg mindes således som barn tydeligt en meget stor og fremragende hvid fyrrestub stående på roden midt i en utilgængelig lille mose nær ved Ormholt mellem Hjørring og Sæby; for et par år siden blev mosen udgravet, og den gamle fyrrestub var imidlertid meget forandret, overgroet med Lyng og Sphagnum, medens dog barken pa rødderne endog foroven var i ret god stand; i samme mose stod endnu mange andre mindre og mere angrebne fyrrestubbe pa roden, så at man fik en forestilling om, hvorledes de mindre træer efterhånden vare fældede, indtil raden tilsidst var kommen til det største. I det tørre forår 1865 passerede jeg en anden mose i samme egn ved landsbyen Vrá, på hvis overflade der lå fyrrekogler i snesevis, således som vandet om vinteren havde omtumlet dem, uden at der i nærheden fandtes fyrretræer, fra hvilke de kunde antages at være komne. Forsøg på der i egnen at opspore nogen erindring om disse fyrrelævninger bleve dog ligeså frugtesløse som et gennemsyn af godsregnskaber og et bundt om skovene i gehejmearkivet; næst efter tale om ulovlig jagt og fjendtlige rekvisitioner af tømmer i det 17de århundrede, hvoraf synes at fremgå, at skovbestanden, for så vidt træarterne nævnes, har været den samme som nu, findes der vel mange forbud imod »at forhugge skoven til upligt«, men mest med det udtrykkelige hensyn, at den kunde ernære oldensvin, hvilket der ikke kunde tænkes på i en fyrreskov.

I flere topografiske beskrivelser fra begyndelsen af dette århundrede[1]) omtales tilværelsen af fyrreskov i de beskrevne egne som formentlig ikke liggende langt tilbage, bestemtest i L. H. Bing, Physisk og Oekonomisk Beskrivelse over Øen

---

[1]) Jeg skylder docent Didrichsen tak for at have gjort mig opmærksom på steder i disse, hvor der omtales fyrrelævninger; desuden har jeg fået meddelelser fra bibliotekar Chr. Bruun om Anholt og fra exam. jur. Hoffmann på Lesø.

Lesø, 1802. Foranlediget derved gennemgik jeg et hæfte »vidimerede kopier af breve og dokumenter, som findes ved Viborg kapitel, hvormed bevises Viborg kapitels adkomst til Lesø land« hvilke findes i gehejmearkivet, og hvis originaler bevidnes 24de novbr. 1690 af præster og rektor i Viborg at være i Viborg kapitels besiddelse, hvor de formodentlig ere gåede til grunde ved branden 1726. Viborg domkapitel havde nemlig haft megen strid med Vitskøl kloster og Børglum bispestol om rettighederne over Lesø, hvis indvånere svarede deres afgifter i salt, hvoraf produktionen i følge et i Danske Atlas nævnet dokument var så betydelig, at biskoppen i Børglum, for at tillade nogle ellers forbudte ægteskaber år 1330 fik 14 læster salt på en gang. Dette stærkt drevne saltkogeri gik imidlertid meget ud over skoven, som derfor også tidlig blev genstand for en ualmindelig omhu, der måske også fremkaldtes ved at skoven var af en i Danmark ualmindelig art. I ovennævnte samling af adkomster hedder det således i et kongebrev fra 1480 om fogden på Lesø, at »han skal have flittig inspektion og tilsyn med skoven, at intet deri bliver hugget uden procuratoris capituli konsens til stængtræer, runder [rafte, lægte] og anden nødvendig brug, og det altsammen at undes dem for penge«[1]. Fra det følgende år er der fogdens revers til kapitlet i Viborg, »item skal jeg hegne skoven og grøn mark, som i fred og forbud bør at være uden al skadelig hug og grøft, og i ingen måde at tilstede, at skoven eller marken upligtig til skade forhugges og graves«. Domkapitlet må imidlertid have haft vanskelighed ved at frede skoven, thi 1524 er der et kongebrev til bønder og dannemænd på Lesø, om at kapitlet i Viborg har klaget over, at de »til upligt forhugge og lade forhugge skoven der på landet«, hvilket da forbydes under vedbørlig straf. Af hvad art skoven var, siges der endnu intet om, men der er ikke den sædvanlige tale om oldensvin, men derimod om gavntømmer, hvilket i de tider ellers ikke berøres. At det var en fyrreskov mældes derimod udtrykkelig i en »vidimeret kopi under fogden Rasmus Hansøns hånd af et tingsvidne, udstedt af Lessøe birketing den 3die decbr. 1652, at menige Lessøe mænd have lovet at give penge i stedet for salt, som af gammel tid har været givet til landgæld«, og denne afgifts størrelse fastsættes for gårde og bolsteder[1]). Det bevidnes nu i dokumentet, at »det hæderlige kapitels foged Rasmus Hansøn tilspurgte de menige mænd, om de vilde have saltkedlen til gang tilkommende år og give øvrigheden deres rettighed deraf, eller om de vilde have den afskaffet, efterdi skoven kan det ikke tåle, og give den gode øvrighed penge for saltet«. Så fremlagdes menige mands skriftlige svar, at de vilde for sig og efterkommere svare en pengeafgift, og dermed skulde saltkedlen afskaffes, så at der ingen mere skulde bruges, hverken på marken eller i gårde. Fogden lovede nu efter fuldmagt på kapitlets vegne, at der ikke skulde svares højere afgift, og »at vi skulle nyde og have hvis Veller og Knarter der falder udi Furskoven, have for at føre det ud i tvende Gange om Aaret, først ved Pintsedags Tider og saa ved Michaelis Tider; da skal Boelsmænd, og de som giver den fornævnte Landgilde have to Dage fri at samle udi, førend Inderster sig noget dermed befatter, og dersom nogen sig lader befinde udi Furskoven, naar Skoven er forbuden, noget at udføre, enten Rødder, Naller, Bor[2]) eller Træ, den skal strax pantes og fratages, til Øvrighed for 1 Rdr., og til Kirken og de fattige 1 Mk. danske«, medens de, »som befindes at hugge Rodhug eller grønne Træ, de straffes og tiltales med fuld Vold, paa det Skoven kan forskaanes og komme til Grøde igjen og Landet kan blive ved Magt«. Om også Lesøboerne holdt deres løfte at afskaffe saltkogeriet, blev der dog til skovens ulykke siden gjort forsøg dermed af andre; thi der fortælles i Danske Atlas, at for 30 eller 40 år siden (d. v. s. i årene ved 1730), anlagde en dr. Bister saltkogeri pa to af holmene ved øen, »men da han havde mest ruineret resten af skoven, og der formedelst de alt for store bekostninger kom intet ud af anlæget, gjorde han sig usynlig«. Derom oplyser Bing, at der på Kringelrøn, s. for øen, endnu fandtes lævninger af et hus, kaldet doktorens bol, og af andre anstalter til det saltkogeri, som denne mand forestod. Det synes alene at have været fyrreskoven, som man gærne vilde have fredet, i det mindste omtales ikke den anden skov, som endnu findes på Lesø, og som næppe tidligere har været fyrreskov, da der ikke findes fyrrelævninger, hvor den står. Bestræbelserne for at skåne den særdeles fremfor løvskoven synes at antyde, både at den ansås for noget rart og sjældent, og at Lesøboerne have haft et ganske særdeles hang til at plyndre den, hvilket ingen straffebestemmelser kunde få bugt med, thi det var langt fra at den kom til grøde igen, skønt der 150 år senere endnu synes at have været svage spor af liv i den, thi Bing fortæller (p. a. st. s. 133): »Af fyr- og grantræer have i fordums tid vokset en stor del, hvoraf endnu i de sandfugne egne eller de såkaldte klitter under Hals sogn ses mange stubbe, og i disse klitter fremvokse tillige om somren små fyr- og granspirer, men blive af kreaturene opædt. Enebær krat vokser adskillige steder«. Den sidste bemærkning viser, at forfatteren, der i øvrigt som født Normand nok måtte kende nåletræer, vidste at adskille Fyr- og Granspirer — han nævner dem sammen, hvad der måske ikke kan lægges megen vægt på — fra Enebær, det eneste træ, hvormed en forveksling kunde være mulig. End videre hedder det (p. a. st. s. 277) om egnen ved højsandene ved den nordlige strand i Hals sogn: »bemeldte øde egn, som er en temmelig vidtløftig strækning, har i fordums tid ej alene været beboet, men endog forsynet med gode skove, hvoraf endnu ses lævninger ved svære rødder og små rodskud, endog af gran- og fyrretræer«. Endnu opgraves der paa Lesø hyppig svære rødder af nåletræer, og det ikke i moser, men i flyvesandsklitterne og på de heder, som have været sandfugne, men nu ere tilgroede med lyng eller tildels opdyrkede. Et andet spor af fortidens nåleskov haves måske i, at der endnu under enkelte gamle tang-tage findes en mængde rafter af nåletræer for at forhindre tangen i at falde ned mellem lægterne, skønt disse rafter jo også let kunde være medtagne til dette brug fra Norge eller Sverige; men det synes dog at være netop denne anvendelse, hvortil der sigtes i kongebrevet af 1480. De Nåletræer, som i dette århundrede ere plantede på Lesø, synes ikke at trives godt, i det mindste Granerne.

---

[1] Procurator capituli eller procurator Lessoviae kaldtes den kannik, som efter tur hvert år skulde besøge Lesø og sørge for øens sager. Det var altså en af domherrerne selv, som skulde have tilsyn med udvisningen på den fjærne ø, vistnok en sjælden omhu for skov i de tider.

---

[1]) Bing fortæller i sin beskrivelse s. 26 overensstemmende hermed, at de ældste beboere have berettet ham, at den årlige afgift, som svaredes af saltkedlerne, blev forvandlet til landgæld, da saltkogeriet formedelst skovenes ruin aldeles standsede.

[2]) Bor er bord, brædder. Af de ovenfor nævnte affaldsprodukter eller vindfælder af fyrreskoven, som det skulde være tilladt at borttage, er knarter knuder, veller (velde) er værktøj, altså hvad der er tjænligt til gavntræ. Om hvad naller kan være har jeg intet sted kunnet få nogen oplysning, thi at det skulde være fyrrens nåle, der kunde tænkes brugte til brændsel, er vel mindre rimeligt (naller er i Jylland Brændenælder, anvendt på de stikkende fyrrenåle?). Intet af disse ord kendes nu på Lesø.

Vi have således set, hvorledes de sidste spor af Lesøs fyrreskov nu ere i færd med at forsvinde, uagtet den omhu, som allerede for næsten 400 år siden anvendtes for at frede om den. Der omtales ikke nogen anden fare for den end hensynsløs benyttelse, først hugst til brændsel og gavntømmer, siden kreaturenes græsning, og vi fejle næppe i at antage, at det er de samme årsager, som i det hele have været til fordærvelse for Danmarks fyrreskove; thi da fyrreved både brænder lettere, og er bekvemmere til al slags bygningsbrug, end ved af løvtræer, er det let forklarligt om man brugte deraf så længe det kunde fåes. Rimeligt er det vel, også efter den iver at dømme, hvormed man søgte at bevare skoven, at det har været en af de sidste eller måske den sidste danske fyrreskov. Mindet om den er endnu levende på Lesø, hvor man tilskriver dens ødelæggelse dels saltkogeriet, dels antændelse ved engelske eller svenske sørøvere; den første årsag er, som vi have set, troværdig nok, men i stedet for fremmede røvere må man nok sætte øens egne.

Skønt Lesø er det eneste sted, hvorfra jeg har kunnet opdrive bevis for fyrreskovens tilværelse i den historiske tid, skal jeg endnu anføre, hvad der er mig bekendt derom fra andre steder i landet. På det kgl. bibliotek findes i den Kallske håndskriftsamling en beskrivelse af Anholt fra 1742 af sognepræsten F. V. Daun, hvori det hedder: »På landets østre side har omtrent for 100 år siden været en skøn skov, bestående af en temmelig mængde Palmetræer [*Salix caprea*] foruden Hessel og endel Fyr, hvoraf end ses grene og stærke rødder, men som fyret ved samme blev holdt ved lige, er den ej alene bleven ganske medtaget, men endog i fejde-tider i mangel af tilførsel eller vedbørlig tilsyn, rødderne tilsidst opgravne, som har forårsaget ovenmeldte bedrøvelige sandflugt og flyvesand«. I en anden beskrivelse, som findes sammesteds læses: »Efter de gamles fortællelse har der i fordums tid været en stor fyrreskov med overflødig græs begroet, hvilken fyrforvalteren lod afhugge og deraf betjænte sig til fyret«. 1801 fortæller L. Bynch i tidsskriftet Iris og Hebe 4 b. Om Anholts naturlige Beskaffenhed s. 8–9: Øens skov har bestået af Fyr, Gran og Enebærtræer. Omendskønt vel tiden har bortført de fleste spor af denne, så ere dog hele strækninger af stubbene tilbage. Den del af stubbene ovenfor jorden var forrådnet, men neden samme stode rødderne saa friske, som om skoven samme dag var faldet«. Disse fede fyrrerødder bringe nu i forbindelse med nogle »stenovne« den livlige forfatter på den formodning, at det har været tjærebrænding, som har ødelagt fyrreskoven; men dette er hans egen gisning. Ligesom på Lesø findes eller fandtes fyrrerødderne i sandstrækningerne. Fyrreskoven på Anholt er sikkert nok tidligere udryddet end på Lesø, da der i beskrivelsen fra 1742 ikke omtales levende rester af den.

I Aagaards Beskrivelse over Tørning Lehn 1815 hedder det s. 299 under beskrivelsen af Spandet sogn: »For 50 år eller noget længere siden var i sognet sønden og østen for Fjersted en god skov af Eg, Bøg, Fyr og flere slags træer, men nu ere levningerne af samme forvandlede til krat«. Fyrrelævningerne beskrives ikke nærmere; dog er det næppe ganske tilfældigt at forfatteren just nævner Fyr, da han om Brandrup sogn siger, at der for

50 år siden fandtes »en liden skov af Eg og El«; men 50 år synes da at betyde ikke mindre end 50 år, men for resten ubestemt hvor længe siden. Om denne skov i Spandet sogn har jeg ikke haft lejlighed til at få nogen oplysning, hverken af personer eller dokumenter.

På øen Fur i Limfjorden fortælles det, at den sidste fyrreskov skulde være nedhugget af de kejserlige under Kristian den fjærde, vistnok af samme tilbøjelighed som sagnet på Lesø til at tillægge fjendehånd hele skylden, for hvad man selv havde den største andel i, ligesom overhovedet de kejserlige undertiden i folkesagnet i Jylland få skyld måske for flere ødelæggelser end der tilkommer dem.

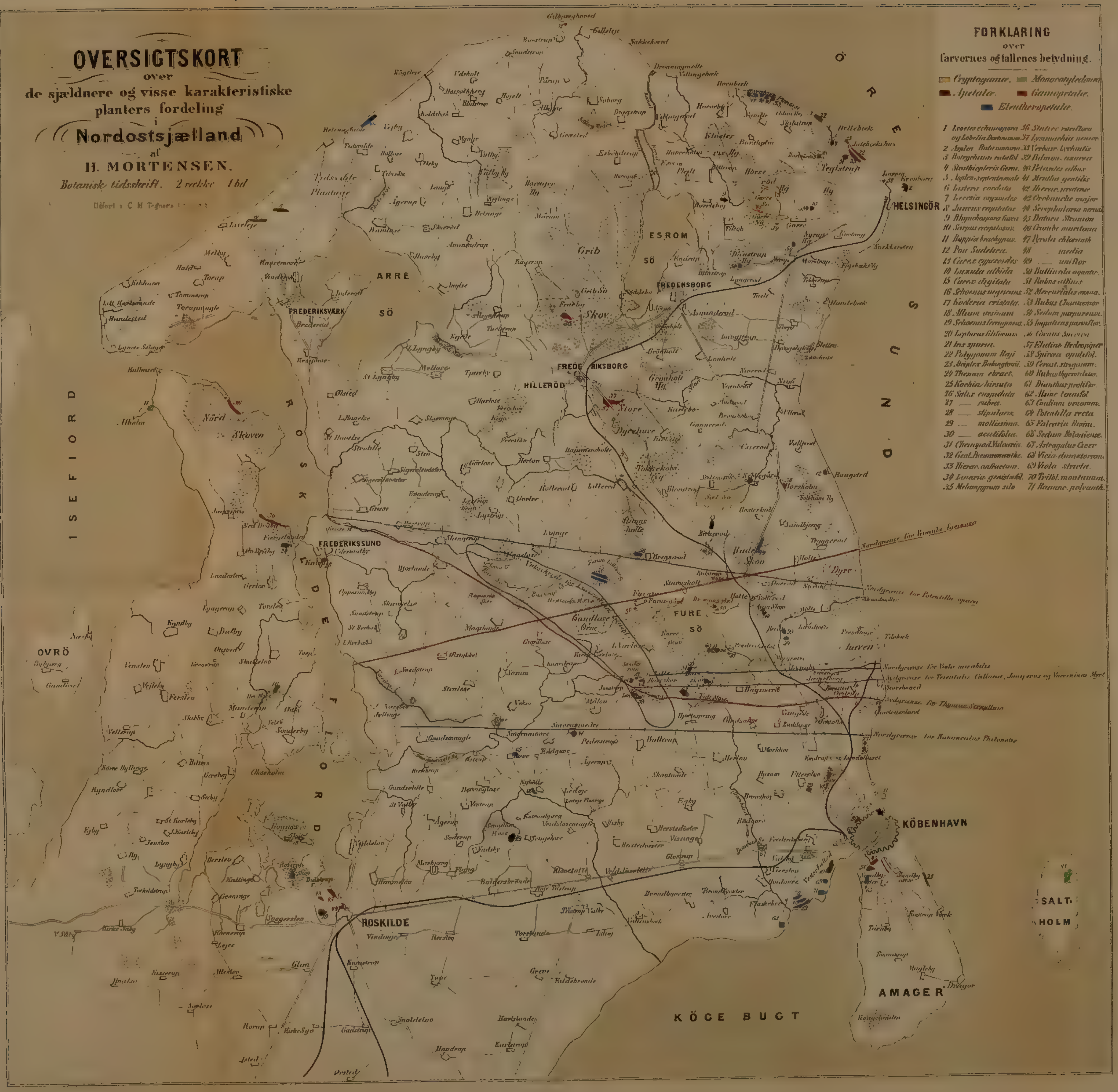

OVERSIGTSKORT
over
de sjældnere og visse karakteristiske
planters fordeling
i
Nordostsjælland
af
H. MORTENSEN.
Botanisk tidsskrift. 2 række 1 bd

Udført i C M Tegners [illegible]

FORKLARING
over
farvernes og tallenes betydning.

- ▨ *Cryptogamæ.*
- ▨ *Monocotyledonæ*
- ▨ *Apetalæ.*
- ▨ *Gamopetalæ.*
- ▨ *Eleutheropetalæ.*

1 *Isoetes echinospora og Lobelia Dortmanna.*
2 *Asplen. Ruta muraria.*
3 *Botrychium rutæfol.*
4 *Struthiopteris Germ.*
5 *Asplen. septentrionale*
6 *Listera cordata*
7 *Leersia oryzoides*
8 *Juncus capitatus*
9 *Rhynchospora fusca*
10 *Scirpus cæspitosus.*
11 *Ruppia brachypus.*
12 *Poa Sudetica.*
13 *Carex cyperoides*
14 *Luzula albida*
15 *Carex digitata*
16 *Schoenus nigricans*
17 *Kœleria cristata.*
18 *Allium ursinum*
19 *Schoenus ferrugineus*
20 *Lepturus filiformis*
21 *Iris spuria.*
22 *Polygonum Rayi*
23 *Atriplex Babingtonii.*
24 *Thesium ebract.*
25 *Kochia hirsuta*
26 *Salix cuspidata*
27 — *rubra.*
28 — *stipularis.*
29 — *mollissima.*
30 — *acutifolia.*
31 *Chenopod. Vulvaria.*
32 *Gent. Pneumonanthe.*
33 *Hierac. anfractum.*
34 *Linaria genistæfol.*
35 *Melampyrum silv.*
36 *Statice rariflora*
37 *Lysimachia nemor.*
38 *Verbasc. lychnitis*
39 *Pulmon. azurea*
40 *Petasites albus*
41 *Mentha gentilis*
42 *Hierac. pratense*
43 *Orobanche major*
44 *Scrophularia vernal.*
45 *Datura Stramon.*
46 *Crambe maritima*
47 *Pyrola chlorantha*
48 — *media*
49 — *uniflor*
50 *Bulliarda aquatic.*
51 *Rubus affinis*
52 *Mercurialis annua.*
53 *Rubus Chamæmor.*
54 *Sedum purpureum.*
55 *Impatiens parviflor.*
56 *Cornus Suecica*
57 *Elatine Hydropiper*
58 *Spiræa opulifol.*
59 *Cerast. strigosum.*
60 *Rubus thyrsoideus.*
61 *Dianthus prolifer.*
62 *Alsine tenuifol.*
63 *Cnidium venosum.*
64 *Potentilla recta*
65 *Falcaria Rivini.*
66 *Sedum Boloniense.*
67 *Astragalus Cicer*
68 *Vicia dumetorum.*
69 *Viola stricta.*
70 *Trifol. montanum.*
71 *Ranunc. polyanth.*

Gilbjerghoved
Gilleleje
ÖRESUND
HELSINGÖR
Kronborg
Hellebæk
Teglstrup
Hornbæk
ESROM SÖ
Grib Skov
FREDENSBORG
ARRE SÖ
FREDERIKSVÆRK
Tisvilde
Liseleje
Melby
Torup
Hundested
FREDERIKSBORG
HILLERÖD
Store Dyrehave
ISEFIORD
ROSKILDE FIORD
FREDERIKSSUND
Nörd Skoven
OVRÖ
FURE SÖ
Farum
Hørsholm
Rungsted
Dyrehaven
Lyngby
KÖBENHAVN
Frederiksberg
SALTHOLM
AMAGER
Dragør
KÖGE BUGT
ROSKILDE
Vindinge
Herslev
Tune
Greve
Karlslunde
Ballerup
Herlev
Glostrup
Brøndbyvester
Ishøj
Nordgrænse for Primula farinosa
Nordgrænse for Potentilla opaca
Nordgrænse for Viola mirabilis
Sydgrænse for Trientalis, Calluna, Juniperus og Vaccinium Myrt.
Sydgrænse for Thymus Serpyllum
Nordgrænse for Ranunculus Philonotis

UDVALG
AF DE I KJØBENHAVNS BOTANISKE HAVES
FRØFORTEGNELSER FRA 1854—70 BESKREVNE NYE ARTER,
PAA NY GJENNEMGAAEDE OG OPLYSTE VED AFBILDNINGER

AF

JOH. LANGE.

(Hertil Tavle I—IV.)

I.

Der er, som bekjendt, jævnlig af botaniske Havers Bestyrere i de aarlige Frøfortegnelser meddelt Beskrivelse af en eller anden Art, som Vedkommende ved den foretagne Undersøgelse har troet sig berettiget til at antage for hidtil ubeskreven. Denne allerede i en meget lang Aarrække fortsatte Skik synes dog nu at være bleven mindre almindelig end tidligere, og i det sidste Tiaar finder man kun i forholdsvis faa Havekataloger slige nye Arter beskrevne¹). Grunden til denne i det mindste midlertidigt kjendelige Aftagen i Hyppighed af nye Arters Offenliggjørelse ad den nævnte Vej kan næppe være at søge deri, at vedkommende Havebestyrere mindre end tidligere skulde benytte den Lejlighed, der frembyder sig ved den stadige Undersøgelse af Havernes Planteforraad, til at anstille en nøjagtig Sammenligning mellem tvivlsomme Arter og de med samme nærmest beslægtede, som i mange Tilfælde kun kan have nye Arters Opstilling til Følge. Hvad der derimod vistnok for en væsenlig Del har bidraget til at formindske Iveren

---

¹) Af de botaniske Haver, med hvilke vor Have staar i Bytteforbindelse og hvis Fortegnelser fra de senere Aar ere mig bekjendte, har jeg kun i Fortegnelserne fra Berlin, Bordeaux, Petersborg og Wien fundet slige Beskrivelser af nye Arter for de senere Aars Vedkommende.

for at bekjendtgjøre Resultaterne af de anstillede Undersøgelser i Havekataloger, er den Omstændighed, at disse Kataloger og de i samme beskrevne Arter kun blive bekjendte i en ganske snæver Kreds. Frøfortegnelserne trykkes nemlig kun i et indskrænket Antal Exemplarer, og disse ville kun være at finde i botaniske Bibliotheker eller hos de enkelte Botanikere, der som Direktører eller Inspektører ere ansatte i de Havers Tjeneste, med hvilke den paagjældende Have staar i Bytteforbindelse, hvorimod de kun undtagelsesvis komme andre Botanikere for Øje. Paa denne Ulempe raadedes der dog tidligere Bod derved, at flere botaniske Tidsskrifter (f. Ex. Linnæa, Ann. des sciences naturelles) regelmæssigt hvert Aar samlede og fuldstændigt gjengave de i samtlige botaniske Havers Fortegnelser aarligt beskrevne nye Arter, hvorved disse da kom til manges Kundskab, for hvem de ellers vilde være blevne ubekjendte. Men allerede for flere Aar siden have begge de nævnte Tidsskrifter ophørt med at meddele disse Uddrag af Havekatalogerne, uden at, saa vidt mig bekjendt, noget andet Tidsskrift har optaget den tabte Traad. I de Walpers-Müllerske Annaler ere vel enkelte af Havekatalogernes nye Arter optagne, men ingenlunde alle, og flere af disse ere derfor udsatte for at hjemfalde til Forglemmelse¹).

---

¹) I en Afhandling om nogle Sedum-Arter, indført i Gartenflora 1872, pag. 1, tab. 709, har Tidsskriftets Redaktør, Dr. E. Regel, meddelt den Bemærkning, at Prof. Fenzl i 1871 har gjort ham opmærksom paa, at den i Haverne under Navn af Sedum Fabaria almindeligt dyrkede Sirplante bør adskilles fra den ægte S. Fabaria Koch, og det tilføjes, at Fenzl har givet hin det foreløbige Navn S. Pseudo-Fabaria.

Allerede 3 Aar tidligere, nemlig i Kjøbenhavns bot. Haves Frøfortegnelse for 1868, har jeg henledet Opmærksomheden paa denne Forvexling af tvende meget forskjellige Arter, og jeg har der beskrevet den for S. Fabaria udgivne Plante netop under det samme Navn (S. Pseudo-Fabaria Lge.). At den allerede tidligere var beskreven af Boreau under Navn af S. spectabile (Monogr. de quelques Sedum) er jeg først langt senere bleven opmærksom paa i Anledning af den givne Afbildning i Jord. et Fourr. Ic. fl. Eur. tab. 100. At Botanikere som Fenzl og Regel, begge Direktører for botaniske Haver, med hvilke vor Have staar i Forbindelse, og hvem altsaa vore Frøfortegnelser aarligt komme i Hænde, have kunnet overse det af mig givne og af en udførlig Beskrivelse ledsagede

Det er en Selvfølge, at da mange af disse Arter have været opstillede paa Grundlag af en blot foreløbig Undersøgelse, bør en yderligere Prøvelse af deres Ret til at beholde det givne Navn finde Sted, støttet saa vel paa Iagttagelse af den levende Plante og fortsatte Dyrkningsforsøg som paa Jævnførelse med alle de videnskabelige Hjælpemidler, der ere nødvendige til Arternes Belysning. At en slig Revision da ikke sjældent fører til det Resultat, at en eller anden formentlig ny Art allerede tidligere har været bekjendt og beskreven under andet Navn, vil næppe undre, naar man betænker, hvor uhyre stort et videnskabeligt Apparat der ofte maa skaffes til Veje ved Bestemmelsen af en enkelt Art, især naar denne tilhører en stor og artrig Slægt, et Apparat, som for hvert Aar voxer i Omfang, og i hvis Fuldstændighed der altid mangler noget, selv for den, der er saa heldigt stillet at arbejde med Bistand af et vel forsynet Bibliothek og rige Plantesamlinger. Naar dertil endnu kommer, at Artsbeskrivelserne jævnligt ere ufuldstændige eller lidet betegnende, at der for en stor Del Arters Vedkommende aldeles savnes Afbildninger, at Original-Exemplarer kun findes i et enkelt eller ganske faa Herbarier, og — hvad der for Haveplanters Bestemmelse er en almindelig og væsenlig Ulempe — at der savnes enhver Oplysning om vedkommende Plantes Fædreland, idet den oftest er opdraget af Frø, der har vandret fra en Have til en anden uden nogen Angivelse i denne Retning, saa er det let forklarligt, at mangen Art næsten umuligt med fuldkommen Sikkerhed kan bestemmes og at Fejltagelser ofte kunne finde Sted.

Der kan nu vistnok ikke være Grund til at ønske saadanne Navne bevarede, hvis Mangel paa Berettigelse godtgjøres enten ad Litteraturens Vej eller ved Erkjendelsen af, at de Kjendetegn, hvorpaa den formentlig nye Art var begrundet, ved fortsat Iagttagelse vise sig uholdbare; tvertimod turde

---

Navn, synes at vidne om, hvor liden Opmærksomhed der i Almindelighed skjænkes de i Frøfortegnelser bekjendtgjorte og beskrevne Planter, en Omstændighed, der ikke just opmuntrer til at vælge denne Plads, naar man ønsker at sikre sig Prioritet for en ny Art.

Videnskaben i Regelen være bedst tjent med at slige overflødige Navne lægges helt og holdent til Side for at undgaa en yderligere Forøgelse af Synonymernes allerede alt for store Antal[1]).

Anderledes forholder det sig derimod med de virkelig gode og berettigede Arter, der for første Gang ere beskrevne i Frøfortegnelser. Mange af disse ere vel efterhaanden blevne almindelig anerkjendte og optagne i de beskrivende Værker, men det hænder ikke sjeldent, at en i et Havekatalog for første Gang publiceret Art paa Grund af dens lidet fremragende Plads er bleven overset og senere beskrevet under et andet Navn. Det tør derfor ikke anses for overflødigt at sikre de Arter, om hvis Berettigelse man ved fortsat Iagttagelse troer at have overbevist sig, en Plads, hvor de mindre ere udsatte for at gaa i Glemme, idet andre derved kunne foranlediges til at gjøre dem til Gjenstand for Undersøgelse. Den paalideligste Maade til at bane slige Arter Vej til almindelig Kundskab, turde vel være den at fremstille dem i en Afbildning, enten med Henvisning til den tidligere eller ledsaget af en paa ny bearbejdet Beskrivelse, dersom Ændringer i eller Tilføjelser til den oprindelige ere blevne nødvendige.

I flere af Udlandets botaniske Billedværker fra ældre og nyere Tid (f. Ex. Jacquins berømte Afbildninger af Planter fra Haverne i Wien og Schönbrunn, Botanical magazine, Lindleys bot. register, Flore des serres, Illustration horticole o. fl.) ere efterhaanden en stor Mængde nye Arter bragte til almindelig Kundskab, oplyste ved tildels fortrinlige Afbildninger. Mange af disse Arter ere fra først af grundlagte paa Beskrivelse efter Have-Exemplarer, ofte med Vedtegning »patria ignota«, og først senere er det til Dels lykkedes at opdage deres Hjemstavn. I vor Litteratur savnes derimod et Organ, som er tilstrækkeligt udstyret med Midler til stadigt at kunne levere Afbildninger af nye eller interessante udenlandske Planter[1]. Da der i nærværende Aargang af »Botanisk tidsskrift« er stillet Tavler til min Raadighed, har jeg derfor troet ikke at burde lade denne Lejlighed ubenyttet til at meddele et Udvalg af saadanne formentlig nye Arter, som jeg har havt Lejlighed til at beskrive i den bot. Haves Frøfortegnelser i det Tidsrum, da det har været mig overdraget at bestemme Havens Planter.

---

[1]) I de Tilfælde, hvor der til en slig Arts Fremtræden knytter sig en Beskrivelse, der yder væsenlige og værdifulde Bidrag til den tidligere beskrevne (synonyme) Arts Forstaaelse, vil dog en Henvisning til det yngre Synonym være berettiget.

Idet jeg altsaa her til en Begyndelse meddeler en paa ny gjennemset Beskrivelse, oplyst ved Afbildninger, af nogle Arter, om hvis Bestandighed og Berettigelse til at adskilles fra beslægtede Arter jeg tror at have forvisset mig, da sker dette væsenligt med det Hensyn for Øje, at opfordre ogsaa andre Botanikere til at undersøge disse Arter, for at derved et sikrere Resultat med Hensyn til deres Artsret kan fremkomme. Saafremt den her leverede Begyndelse maatte vise sig at have Interesse for Tidsskriftets Læsere, haaber jeg senere at kunne levere lignende Udvalg, naar Tidsskriftet atter har Tavler at stille til Disposition.

1. SAXIFRAGA MULTICAULIS LGE. (Tab. I.).

Index seminum horti Haun. 1863, emend. p. 4; *S. cochlearis* Hort. Genuens. (non Rchb.); *S. cuneifolia* var. *Apennina* Bertol. Fl. Ital. IV, p. 478 (?).

Char. emend.: S. (*Hydatica*) perennis; e rosula centrali multicaulis, caulibus gracilibus, decumbentibus, denique interdum radicantibus, folia minuta, sparsa, lanceolata, subsquamæformia, ciliata gerentibus, rosulâ foliorum e centro florigerâ terminatis; foliis rosularum cuneato-spathulatis, in petiolum laminâ subæquilongum sensim angustatis, crassiusculis, opacis, obtusissimis, truncatis v. retusis, apice recurvo leviter 3—5-denticulatis, ceterum integerrimis, præter basin petioli ciliatum glaberrimis, margine angustissime cartilagineis, sub quovis denticulo poro minuto haud calcareo-incrustato notatis, siccatis coriaceis, nervis parum prominulis, lateralibus obsoletis; scapo florigero erecto, gracillimo, 2-4-pollicari, supra medium in cymam irregularem paucifloram corymbiformem diviso, præter bracteas minutas lineari-lanceolatas aphyllo, pedunculis pedicellisque glanduloso-pilosis; sepalis liberis, lanceolato-ovatis, obtusis, post anthesin reflexis; petalis calyce subduplo longioribus, obovatis, albis, infra medium maculis 3—5 atropurpureis notatis; antheris rubris; stylis demum arcuatis; seminibus ovalibus, dense et elevate granulato-punctatis. Fl. Jul.-Patr. ign. (probabiliter Eur. austr.).

---

[1] I de første Aargange af „Tidsskrift for Havevæsen" er der leveret enkelte slige Afbildninger af nyere eller mere fremragende Sirplanter, men dette er senere ophørt.

Frøet af denne i vor botaniske Have i lang Tid dyrkede Art er i sin Tid meddelt fra den bot. Have i Genua under Navn af *S. cochlearis.* Den er imidlertid aldeles forskjellig fra Reichenbachs Art af dette Navn, som hører til en helt anden Gruppe (nærmest beslægtet med *S. lingulata* Bell.); ogsaa *S. cochlearifolia* Schrad. er efter Beskrivelsen (Walp. Repert. II, p. 368) en fra vor aldeles forskjellig Art.

Indenfor den Gruppe af Stenbrækslægten (*Hydatica*) hvorhen den hører, maa den nærmest sammenlignes med *S. cuneifolia* L., men den er tilstrækkelig adskilt fra alle de Exemplarer jeg har set af denne forøvrigt polymorfe Art. Alle de mig bekjendte Former af *S. cuneifolia* afvige nemlig fra den her beskrevne Plante ved mørkere og noget glindsende, bredere, foroven mere afrundede Blade med tydeligere Aarenæt, flere og dybere Takker samt ved Kronblade med et enkelt eller to tæt samlede, safrangule (ikke 3—5 røde) Punkter henimod Grunden. Det Kjendemærke, som især udmærker den her beskrevne Art, og hvorfra Navnet er hentet, er dens stærke Forgrening og regelmæssige Forgreningsmaade. Fra det forrige Aars Bladrosetter udgaa nemlig straaleformigt til alle Sider tynde og temmelig lange Grene (Sidestængler), som efter et større eller mindre Antal smaa skælformede Nedreblade afslutte det vegetative System med en Bladrosette, fra hvis Midte det næsten bladløse Blomsterskaft hæver sig i Vejret. Fra enhver af Rosetterne finder i det følgende Aar en ligeartet Forgrening

Sted, og Planten vil derfor, anbragt paa en Plads, hvor den kan brede sig, i kort Tid danne et tæt Tæppe. Paa Grund af dens Voxemaade og de fine sirlige Blade og Blomsterstilke er den en af de *Saxifraga*-Arter, som fortrinligst egne sig til Dyrkning paa Stenpartier eller som Indfatning.

Dersom min Formodning om, at denne er en fra *S. cuneifolia* vel begrændset Art maatte bekræfte sig, hvilket jeg efter flere Aars Iagttagelse fremdeles antager, vil det være nødvendigt at undersøge, om det Navn, hvormed jeg foreløbigt betegnede denne Plante, kan opretholdes eller om den muligvis findes beskreven tidligere under et andet Navn. Jeg har, ved at sammenholde den med alle mig tilgængelige Beskrivelser, kun fundet én *Saxifraga*, hvortil den muligen kunde henføres, nemlig *S. cuneifolia* var. *Apennina* Bertol. fil. (nov. Comm. Bon. v. 4 ined., tidligere beskreven under Navn af *S. Apennina* Bertol. i Bull. delle Scienz. medic. ser. 2, v. 9. p. 65). De for denne angivne Kjendetegn »foliis (quam in S. cuneif.) minoribus, apice truncatis, paucidentatis« passe ret vel paa vor Art, men da jeg hverken har sét authentiske Exemplarer eller Afbildning af Bertolonis Plante, tør jeg ikke ytre nogen afgjørende Mening med Hensyn til disse tvende Navnes Identitet. I hvert Fald har jeg ansét det for rigtigt at give en Afbildning af min *S. multicaulis* for at yde et Bidrag til Bedømmelsen af det Spørgsmaal, om denne er synonym med Bertolonis Plante fra Apenninerne (som efter Kochs Synops. ogsaa findes i Syd-Tyrol). I dette Tilfælde maatte selvfølgelig det ældre Navn beholdes, dog efter min Opfattelse som Art (og ikke som var. af *S. cuneifolia*).

2. SAXIFRAGA INFUNDIBULUM LGE. (Tab. II.).

Lge. l. c. p. 5; *S. cuneifolia* hort. Haun. olim (non L.).

Char. emend.: *S.* (*Hydatica*) perennis, rhizomate abbreviato; rosulis a foliis anni præcedentis vix distinctis, orbicularibus, florendi tempore concavis, subinfundibularibus, hiemem versus explanatis; foliis obovato-orbicularibus, in petiolum laminâ subæquilongum subito angustatis, supra læte viridibus nitidulis, subtus purpureo-maculatis, ab apice obtusissimo planiusculo ad infra medium obsolete repando-crenulatis, præter basin petioli ciliatum glaberrimis, margine angustissime cartilagineis, sub quovis denticulo poro minutissimo haud calcareo-incrustato notatis, siccatis membranaceis, nervis (secundariis quoque) conspicuis; scapo florigero erectiusculo, sæpe fere a basi diviso, breviore minusque gracili quam præcedentis; sepalis late ovatis, sub et post anthesin reflexis; petalis calyce subduplo longioribus, obovatis, albis, infra medium maculâ croceâ notatis; antheris croceis, stylis divaricatis; seminibus ovali-ellipticis, præcedentis subduplo majoribus sed magis obsolete granulato-punctatis. — Fl. Jul. - Patr. ign.

Denne Art, som i en lang Aarrække har været dyrket i vor botaniske Have under Navn af *S. cuneifolia*, har ved fortsat Iagttagelse vist sig saa forskjellig fra den typiske *S. cuneifolia*, at den sikkert fortjener at udsondres som en selvstændig Art; ved enkelte Kjendetegn nærmer den sig til *S. umbrosa*, og den danner saaledes ligesom et Bindeled mellem disse to Arter, som dog næppe nogen vil være tilbøjelig til at sammendrage til én Art. Fra *S. cuneifolia* afviger den ved de næsten kredsrunde, noget hule Blade med pludselig (ikke jævn) Overgang i Bladstilken, ved talrigere, men svagere Takker. End mere fjerner den sig fra *S. multicaulis* ved de glindsende mørkgrønne, mangetakkede Blade, som i visnet Tilstand snarere ere hindeagtige end læderagtige og fremvise et tydeligere Aarenæt, fremdeles ved én gul Plet (ikke flere røde) ved Grunden af Kronbladene og ved de meget større, men svagere punkterede Frø. Dens mest fremtrædende Ejendommeligheder ere dog dels de korte og sammentrængte Stængler og Grene, hvis Ledstykker næsten samtlige ere forkortede, saa at det sidste Aars Bladrosetter slutte sig tæt til de tidligere Aarganges Blade og de forlængede Grene med skælformede Blade mangle, dels Rosetterne, der om Sommeren danne en sirlig Tragtform, om Vinteren derimod efterhaanden blive mere fladt udbredte.

Skjønt jeg ikke har kunnet opdage, hvorfra denne Art, som jeg intetsteds har fundet beskreven, nedstammer, anser jeg det dog for sandsynligt, at den har sit Hjem i Mellem- eller Syd-Europas Bjerge (England, Pyrenæerne eller Alperne), hvorfra de fleste Arter af *Hydatica*-Gruppen (de saakaldte »Porcellainsblomster«) ere indførte i vore Haver. Den hører til de smukkeste Arter af denne Gruppe og egner sig ligesom den foregaaende Art særdeles vel til Dyrkning paa Stenpartier, men dens Voxemaade og øvrige Kjendetegn give den en fra hin aldeles forskjellig Karakter.

Til Afgjørelsen af det Spørgsmaal, som ved disse to Arters Adskillelse naturligt frembyder sig, om hvor den typiske *S. cuneifolia* L. skal søges, turde Linnés Diagnose (»foliis cuneiformibus obtusissimis, repandis, caule nudo paniculato . . . . calyx reflexus, folia longe minora quam in S. hirsuta«) næppe være tilstrækkelig. Det kan nemlig ikke nægtes, at Beskrivelsen, holdt i denne Almindelighed, kan passe nogenlunde vel ogsaa paa begge de ovenfor beskrevne Arter, og om Linné har kjendt og indbefattet under sin S. cuneifolia en af disse eller muligvis begge, maa derfor indtil videre anses for tvivlsomt. Men den Art, som nu almindeligt gaar under det Linnéiske Navn, og om hvis Berettigelse hertil der næppe er Grund til at tvivle, staar omtrent midt imellem de tvende her afbildede Arter, fra hvilken den dog, selv i sine afvigende Former, synes at være saa skarpt og naturligt begrændset, at endog Forfattere, som give Artsbegrebet et temmelig vidt Omfang, tør antages at ville godkjende Adskillelsen.

3. HERACLEUM EMINENS LGE. (Tab. III.).

Ind. sem. hort. Haun. 1861, p. 29. *H. giganteum* (Hort. Gorenk.). Hornem. Hort. Haun. suppl. p. 32 (teste specim. in herb. Schum.)?

Char. emend.: *H.* perenne (v. bienne), robustum, 5-6-pedale; foliis maximis palmato-trisectis, segmento terminali cordato profunde trifido, laciniis et segmentis lateralibus obtusissime lobatis, margine minutissime crenulatis, supra pubescentibus, subtus velutino-tomentosis; umbella multiradiata, radiis (30—60) molliter et brevissime puberulis; phyllis involucri brevissimis v. nullis, involucelli 8—10 setaceis, demum reflexis, umbellulà 2-3-plo brevioribus; petalis albis, lacinulà longe inflexà obcordato-emarginatis, florum radiantium 2 exterioribus paulo majoribus; stylis divergentibus, stylopodio semigloboso, basi denique in marginem undulato-crenulatum dilatato; ovario dense crispulo-lanato, diachænio maturitatem versus glabrescente, mericarpiis orbiculari- v. obcordato-ovalibus, basi rotundatis, vittis dorsalibus latissimis, deorsum clavato-incrassatis invicemque se fere tangentibus; $^3/_4$ tam fructus longitudinem circiter occupantibus, commissuralibus minoribus fructuque dimidio brevioribus. Fl. Jul. — Fr. Sept. — Oct. Hab. Taurus.

Denne Art, en af de smukkeste og anseligste af Slægten, er opdraget i den bot. Have i 1861 af Frø, meddelt fra den bot. Have i Wien med Betegnelsen: »Heracleum Nr. 89 e Tauro, Nom. vulg. Argatsch Kisse«. Den har siden den Tid stadigt været dyrket her og har holdt sig fuldkommen konstant; da Frø af samme, under det af mig givne Navn, har været uddelt til forskjellige botaniske Haver, formoder jeg, at den senere ad denne Vej er gaaet over i Handelsgartnernes Frøfortegnelser. I Haage & Schmidt, Verzeichniss der Blumenzwiebeln u. Knollengewächse etc. 1868—69 findes f. Ex. en kort Beskrivelse med Afbildning af H. eminens, der anbefales til Dyrkning som Sirplante. Da den der givne Afbildning paa en ret tilfredsstillende Maade gjengiver Plantens Habitus i formindsket Maalestok, kan jeg her af Mangel paa Plads nøjes med at give analytiske Figurer, idet jeg henviser til den ovennævnte Frøfortegnelse, som turde være i manges Hænder. Dog vil det maaske ikke være overflødigt, her at fuldstændiggjøre den ovenfor givne latinske Beskrivelse ved en mere udførlig Fremstilling af de enkelte Dele af Planten:

Stængelen, som er omtrent 5 à 6′ høj, er hul, stribet-furet, noget ru, især for oven, beklædt med spredte hvide Haar og mindre, ofte kirtelbærende, Dunhaar.

Bladene ere paa Overfladen svagt dunhaarede, paa Underfladen blegt graagrønne og tæt, men kort-uldhaarede; de nedre

meget store og langstilkede, haandformigt tredelte (undtagelsesvis fjersnitdelte), det øverste Afsnit dybt trefliget, hjerteformet, Sideafsnittene skjævt hjerteformet-ovale, fjerlappede, ved Grunden nedløbende i en kort, vinget Stilk, som gjennemfures paa langs af den fordybede Nerve. De øvre Blade ere dybt tredelte med efterhaanden kortere Bladstilk, de øverste mangle Stilk og Pladen gaar umiddelbart over i en bred toøret Skede.

Skjærmens Straaler (30—60 eller derover) ere 2—3″ lange, kort dunhaaret-rue og desuden sparsomt beklædte med længere, efter Afblomstringen tidligt affaldende Haar, mod Frugtmodningen ere Skjærmstraalerne stærkt udspilede. Svøbbladene faa eller ingen, Smaasvøbets Blade 8—10, næppe halvt saa lange som de blomstrende, flere Gange kortere end de frugtbærende (5—6‴ lange) Blomsterstilke, tilsidst nedhængende.

Kronbladene hvide, med en lang indbøjet Spids og i Midten af dennes ombøjede Rand mere eller mindre udrandede, især paa de i Smaaskjærmens Omkreds stillede Blomster, hvis 2 ydre Kronblade ere lidet større end de øvrige.

Støvknapperne blegt rødgule eller kjødfarvede med grøngult Støv.

Griflerne allerede under Blomstringen bueformigt udbøjede, efter Frugtmodningen udspilede og vedblivende; Griffelfoden alm. kortere end Griflerne, først halvkugleformet, mod Frugtmodningen kegleformet med en kraveformigt ophøjet, bølget-rundtakket Rand ved Grunden; Frugtknuden tæt beklædt med korte, krusede Haar.

Frugtens Omrids er kredsrund-ovalt (med næsten lige stor Brede ovenfor og nedenfor Midten) ved Grunden afrundet, foroven afstumpet eller med en meget svag Udranding omkring Griffelfoden; den modne Frugt mangler næsten aldeles Haarbeklædning, dens Længde er 5—5½‴, Breden paa Midten 4—5‴. De 3 midterste Ribber paa Halvfrugterne ere svagt, de 2 ydre stærkere fremstaaende og omgivne af en smal Vingerand. Rygfladens 4 Oliekanaler, som naa omtrent ¾ af Frugtens Længde, og af hvilke de 2 indre ere noget længere end de 2 ydre, ere

nedadtil stærkt kølleformigt udvidede og fyldte med en rigelig rødbrun Olie, der skinner igjennem den tynde Hinde. Bugfladens Oliekanaler ere kortere og meget smalere, de naa næppe ud over ¹/₃ af hele Bugfladens Længde. Frugtholderen tokløvet.

Af de mig bekjendte Arter er denne nærmest beslægtet med *H. platytænium* Boiss. (Ann. sc. nat. III, 1, 331; Walp. Repert. V, 889). En nøjagtig Sammenligning med Exemplarer af denne Art fra Sipylos-Bjerget ved Magnesia (Boiss. 1842, Balansa 1854) vise imidlertid flere kjendelige og som det synes tilstrækkeligt adskillende Karakterer. Bladene af *H. platytænium* have mindre budte (ofte næsten spidse) Lapper, med grovere og skarpere Tænder (fig. a); Straalerne i Skjærmen (4—6″ lange) Blomsterstilkene ere langhaarede, med indtil Frugtmodningen vedblivende Haar, Smaasvøbets Blade ere omtrent af Længde med Blomsterstilkene, der ved Frugtmodningen ere 6—12‴ lange; men især udmærker den sig ved de omtrent dobbelt saa store, mod Grunden tydeligere afsmalnede Frugter med lige afskaaren (ikke afrundet) Basis, nærmest imod Blomsterstilkens øverste Del udrandet og kraveformigt omsluttende Stilken (fig. b. c.).

De andre Arter, med hvilke jeg i den tidligere Beskrivelse sammenstillede den her omhandlede Art, staa den langt mindre nær og kunne ikke forvexles med den, hvorfor jeg ikke her skal gjentage de tidligere angivne Skjelnemærker. Om *H. amplissimum* Wend. har jeg ikke senere erholdt nogen Oplysning, saa at det fremdeles maa henstaa uafgjort, om dette Navn skal henføres som Synonym til vor Art. Derimod er jeg tilbøjelig til at antage, at et ældre, men paa Grund af ufuldstændig Beskrivelse kun lidet bekjendt Navn maa henføres til denne Art. I Hornemanns Hort. Haun. Suppl. p. 32 (1819) anføres under Navn af *Heracleum giganteum* Hort. Gorenk. en Art, ledsaget af en meget kort Beskrivelse: »foliis ternatis, foliolis oblongis lobatis, radiis umbellæ et umbellulæ hirsutis«. At bestemme en Art i en vanskelig og artrig Slægt efter saa utilstrækkelige Data, vilde næppe være muligt, især da der i Hornemanns Herbarium ikke findes opbevaret noget Exemplar af hans *H. giganteum.* Derimod har jeg i Schumachers Herbarium fundet et Exemplar, betegnet med det Hornemannske Navn og dyrket i den bot. Have 1829; dette stemmer i Bladform og Skjærmens Bygning nøje overens med vor Art; da Frugterne imidlertid mangle og da det vel maa ansés for i høj Grad sandsynligt, men ikke fuldstændig bevist, at Exemplarerne fra 1829 repræsentere den i 1819 beskrevne Art, tør jeg ikke med afgjort Vished indsætte et Artsnavn, som imidlertid, hvis min Formodning yderligere skulde bekræftes, vilde have Prioritetsret.

4. LYCOPERSICUM RACEMIFORME LGE. (Tab. IV.).

(*L. racemigerum* Lge. Ind. sem. h. Haun. 1865, p. 26[1]).

Char. emend.: *L.* annuum, gracile, brevissime glanduloso-pubescens; caule debili, flexuoso, leviter subscandente; foliis utrinque viridibus, interrupte pinnatisectis, segmentis majoribus longe petiolulatis hastato- v. ovato-cordatis, obtusis v. (junioribus) acutiusculis, leviter sinuato-dentatis v. subintegris, minoribus interjectis brevius petiolulatis, oblique ovato-cordatis; cyma scorpioidea extrafoliacea valde elongata et racemum simulante, simplici v. rarius (semel. v. bis) dichotoma, flexuosa, 15 – 30-flora, pedicellis 4 – 6‴ longis, supra medium articulatis; calycis segmentis linearibus, acutis, demum reflexis; corolla lutea, calyce subduplo longiore; bacca globosa, miniata, baccæ *Solani nigri* magnitudine; seminibus obovato-pyriformibus, compressis, basi longiuscule appendiculatis, apice alâ angustâ marginatis, testa læviuscula. —

---

[1] Det oprindelig givne Navn kunde give Anledning til den Opfattelse, at Blomsterstanden var tydet som en ægte Klase, medens den i Virkeligheden, ligesom hos de andre *Lycopersicum*-arter og flere *Solaneæ,* er en Blomstersvikkel, med stærkt udpræget Klaseform. Skjønt Blomsterstanden i den tidligere Beskrivelse udtrykkelig er benævnt „cyma racemiformis", turde det dog være hensigtsmæssigt, med en Revision af Artsbeskrivelsen at forbinde en Ændring af det først givne Navn, som nøjagtigere end dette betegner hvad der ved Navnet er tilsigtet. Jeg haaber at den foretagne Tillempning af Navnet ikke skal foranledige nogen Forvirring og at en motiveret Ændring, foretaget af selve Navngiveren, ikke vil blive betragtet som en Forsyndelse mod Reglerne for Navngivning.

Fl. Jul.-Aug. — Fr. Oct.—Patr. ign. (verosimiliter Amer. trop.).

Denne smukke Plante, som egner sig fortrinligt til Dekorationsplante langs Mur eller Plankeværk, skylder vor bot. Have Hr. Blomstermaler Hammer, som i sin Tid meddelte Frøet med den Bemærkning, at Planten dyrkes i New-York under Navn af »Tomato-grape«. Den udmærker sig især ved den meget lange og mangeblomstrede Blomsterstand, som med de talrige, regelmæssigt kugleformede, højrøde Bær tager sig særdeles smukt ud. Paa kraftige Exemplarer er Blomsterstanden ofte ved Grunden gaffeldelt (stundom endog to Gange), med 15—30 Bær paa hver af Grenene. Kun ved den nederste Blomst findes undertiden et Støtteblad, forøvrigt ere de klaselignende Blomstersvikler bladløse. Blomsterstilkene ere leddede ovenfor Midten (ikke nedenfor samme, som i den tidligere Beskrivelse var angivet). Ogsaa Bærrene, hvis Størrelse, som det af Figuren vil ses, kan variere noget, ere i Regelen større end tidligere var angivet: oftest ere de af Størrelse som Bærrene af *Solanum nigrum.* Ikke alene i Størrelse, men ogsaa i Form ere de meget forskjellige fra Bærrene af den almindelige Tomat (*L. esculentum*), til hvis ejendommelige Længdefurer og sammentrykte Form der ikke findes Spor hos vor Art. Foruden disse fra Frugten hentede Kjendetegn og hele Plantens langt spinklere og finere Væxt, er den desuden væsenlig forskjellig fra *L. esculentum* ved Frøene, som hos denne (fig. 9 a) ere større, bredere og mere rundagtige, mod Grunden kun kort og svagt tilspidsede og paa hele Frøskallens Overflade tæt beklædte med en Filt, hvis enkelte Haar, iagttagne under Mikroskopet, ere gjennemsigtige, meget lange og spidse, udgaaende fra Frøhindens bølgeformigt ophøjede Cellevægge; hos vor Art derimod (fig. 9) er Frøskallen næsten aldeles jævn eller kun ganske svagt rynket; Frøet har næsten Kileform, er fladtrykt, mod Grunden forlænget i en Spids, foroven omgivet af en smal Hinderand.

Sandsynligvis har denne Art sit Hjem i det varmere Amerika ligesom de øvrige Arter af Slægten. Blandt disse staar den nærmest ved *L. Humboldtii* (Willd.) Dun., men efter Willdenows Beskrivelse og Afbildning (Hort. Berol. tab. 27) sammenlignet med Dunals Beskrivelse i DC. Prodr. XIII, 1, 25, adskiller denne sig fra vor Art ved en langhaaret Stængel, paa Underfladen blaagraa Blade med spidsere Afsnit (»pinnis apice acuminatis« Willd.), kun 5—8 Blomster i Blomsterstanden og større Bær, næsten af Størrelse som Kirsebær[1]). Hos *L. cerasiforme* Dun. (*Solanum Pseudolycopersicum* Jacq. Hort. Vind. 1, tab. II) ere Bærrene endnu større og gule, og Bægerfligene omtrent af Kronens Længde. Den ejendommelige stærke Lugt, som efter Dunal findes saa vel hos *L. Humboldtii* som hos *L. cerasiforme*, har jeg ikke bemærket hos den her beskrevne Art.

Paa Grund af den iagttagne betydelige Forskjel i Frøenes Form og Frøskallens Overflade mellem *L. racemiforme* og *L. esculentum* ligger det nær at formode, at Frøenes Undersøgelse for hele Slægtens Vedkommende kan ventes at ville yde gode Bidrag til Arternes Adskillelse. Jeg finder imidlertid saa godt som intet herom optegnet i den af mig benyttede Litteratur: Dunal (i DC. Prodr.) omtaler ikke særligt Frøene for nogen af de beskrevne Arters Vedkommende; den af ham givne Karakteristik af Frøene hos den hele Slægt »semina reniformia, pulposa, papilloso-villosa« svarer ikke nøjagtigt til de af mig iagttagne Forhold, idet nemlig ingen af de to Arter, hvis Frø jeg har undersøgt og ovenfor beskrevet, har nyreformede Frø, og kun *L. esculentum*, men ikke *L. racemiforme*, har »semina papilloso-villosa«. Uheldigvis har jeg af Mangel paa authentisk bestemte Frø af de øvrige Arter ikke været i Stand til at udstrække mine Undersøgelser videre end til de tvende her nævnte Arter, og jeg maa derfor foreløbig indskrænke mig til at anbefale dem, som maatte have Lejlighed til at undersøge flere Arter af denne Slægt, at have deres Opmærksomhed særlig henvendt paa Frøenes Undersøgelse.

---

[1]) Willdenow bemærker dog (anf. st.) „in planta spontanea baccæ duplo minores quam in culta“.

EXPLICATIO TABULARUM.

Tab. I. (Saxifraga multicaulis).

Fig. 1. Pars rami cum folio minuto, squamæformi, basi ciliato.
— 2. Pars inferior petioli.
— 3. Apex laminæ.
— 4. Folium emarcidum anni præteriti.
— 5. Alabastrum cum bractea.
— 6. Flos integer.
— 7. Petala et genitalia.
— 8. Petalum, magn. auct.
— 9. Pars inferior ejusdem, magis auct.
— 10. Stamen.
— 11. Pistillum.
— 12. Capsula matura cum stylis arcuato-divergentibus.
— 13. Semen (valde auctum).

Tab. II. (Saxifraga Infundibulum).

Fig. 1. Folium emarcidum anni præcedentis.
— 2. Apex laminæ.
— 3. Basis petioli.
— 4. Ramulus inflorescentiæ.
— 5. Petala cum genitalibus.
— 6. Petalum.
— 7. Stamen.
— 8. Anthera effoeta.
— 9. Pistillum.
— 10. Capsula matura cum stylis horizontaliter divaricatis.
— 11. Semen (valde auctum).

Tab. III. (Heracleum eminens).

Fig. 1. Folium (magnitudine reducta).
— 2. Pars inferior laminæ cum segmentis abscissis.
— 3-4. Pars marginis folii a parte superiore et inferiore visa.
— 5. Umbellula florendi tempore.
— 6. Eadem fructifera.
— 7. Flos centralis umbellulæ.
— 8. — marginalis ejusdem.
— 9-11. Petala.
— 12. Stamina.
— 13. Pistillum.
— 14. Fructus haud plene maturus a dorso.
— 15. Idem, a latere visus.
— 16. Fructus maturi facies dorsalis.
— 17. — — — ventralis.

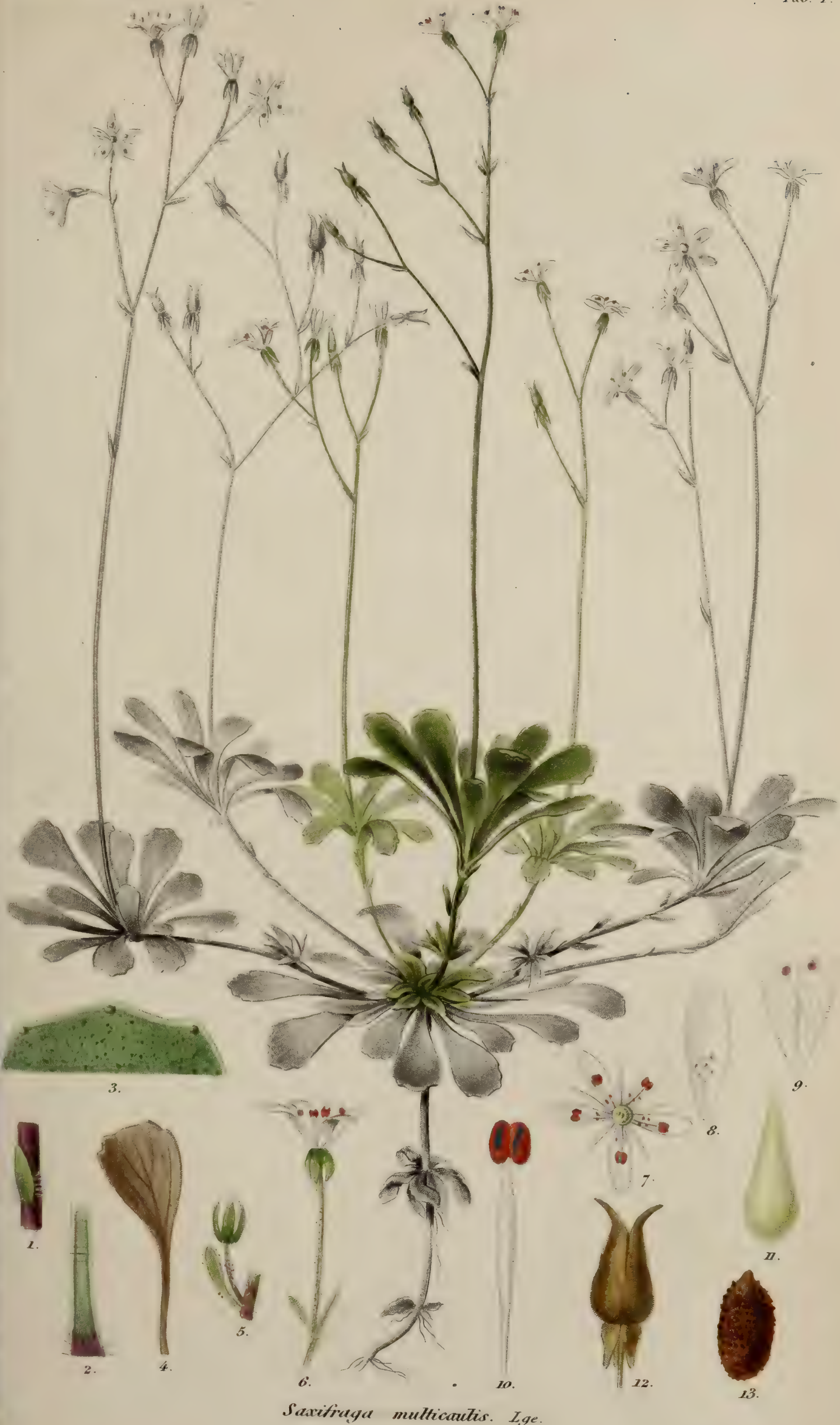
3.
1.
2.
4.
5.
6.
10.
7.
8.
9.
11.
12.
13.

Saxifraga multicaulis. Lge.

Thornam del. & sculp.

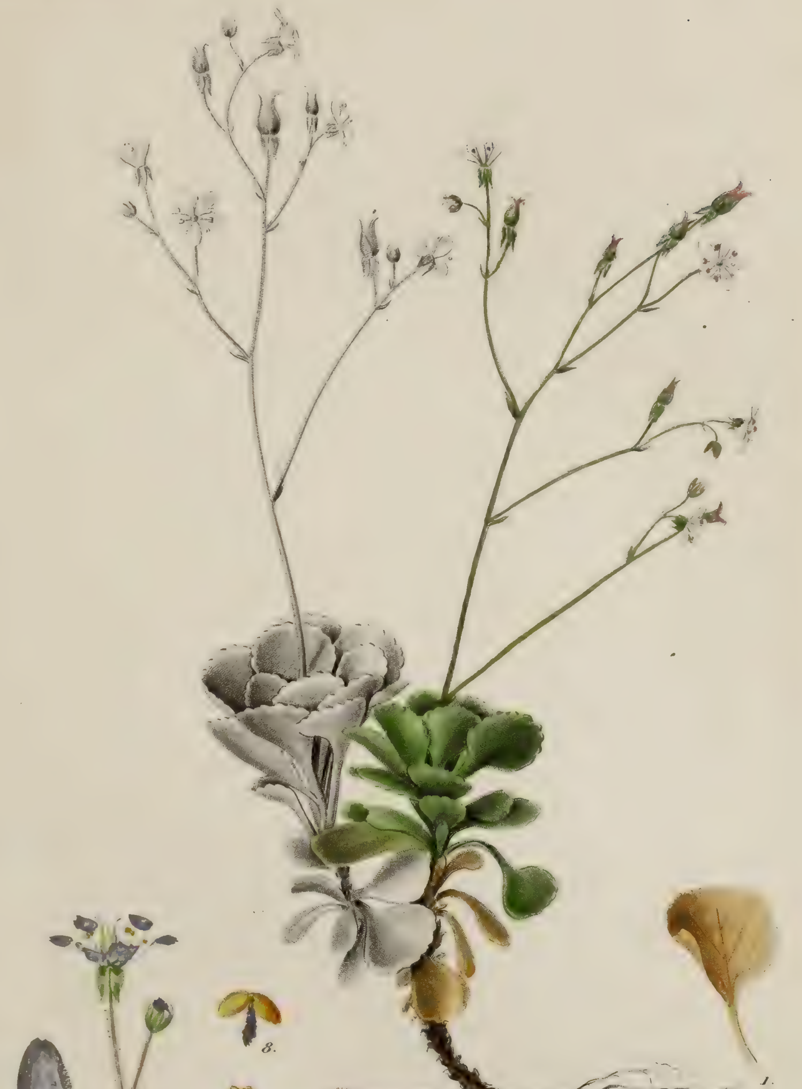
1.
4.
8.
6.
7.
10.
9.
3.
5.
2.
11.

Saxifraga Infundibulum. Lge.

Thornam del. & sculp.

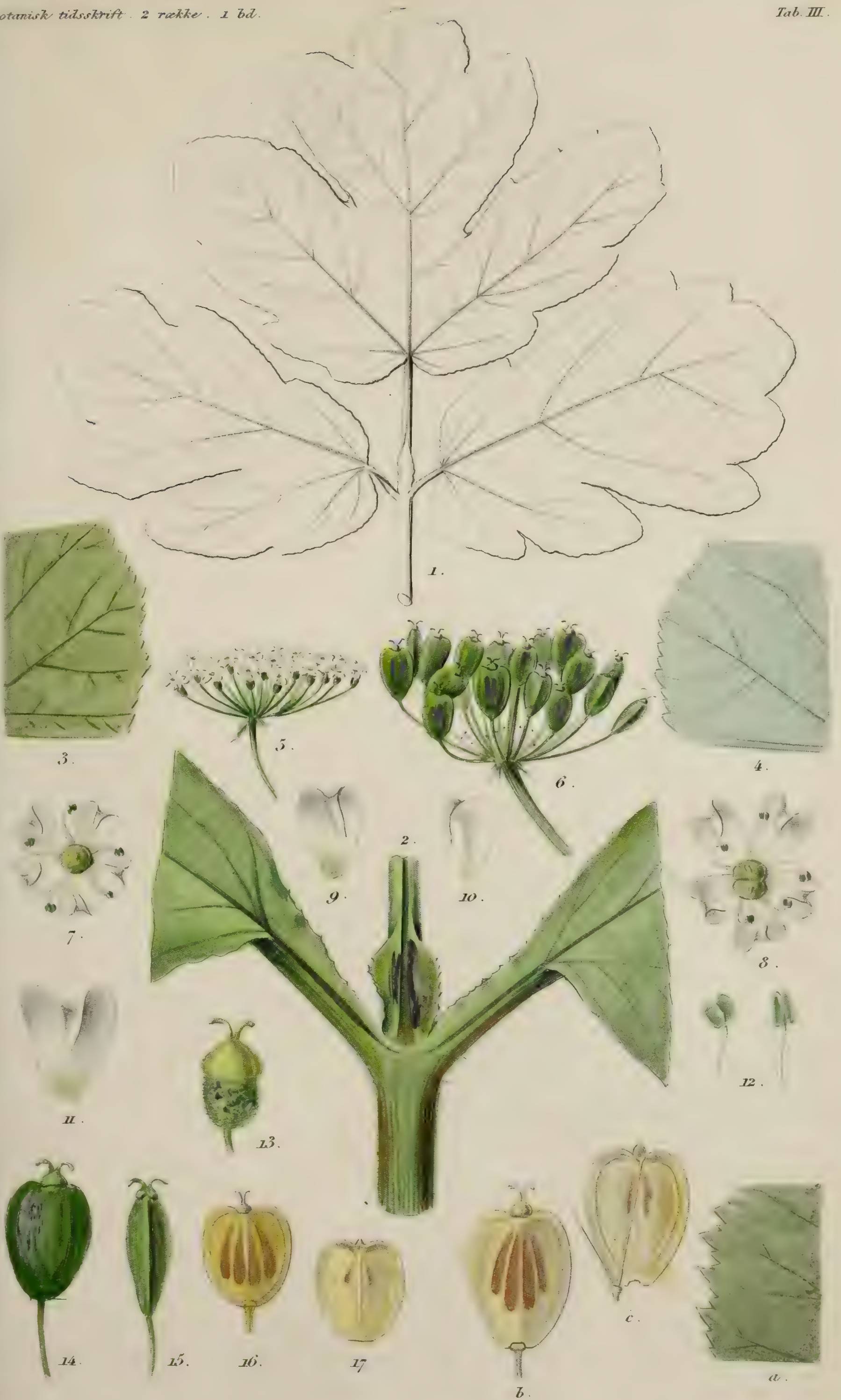
1.
3.
5.
6.
4.
2.
9.
10.
7.
8.
11.
13.
12.
14.
15.
16.
17
b.
c.
a.

Heracleum eminens Lge.

Thornam del. et sculp.

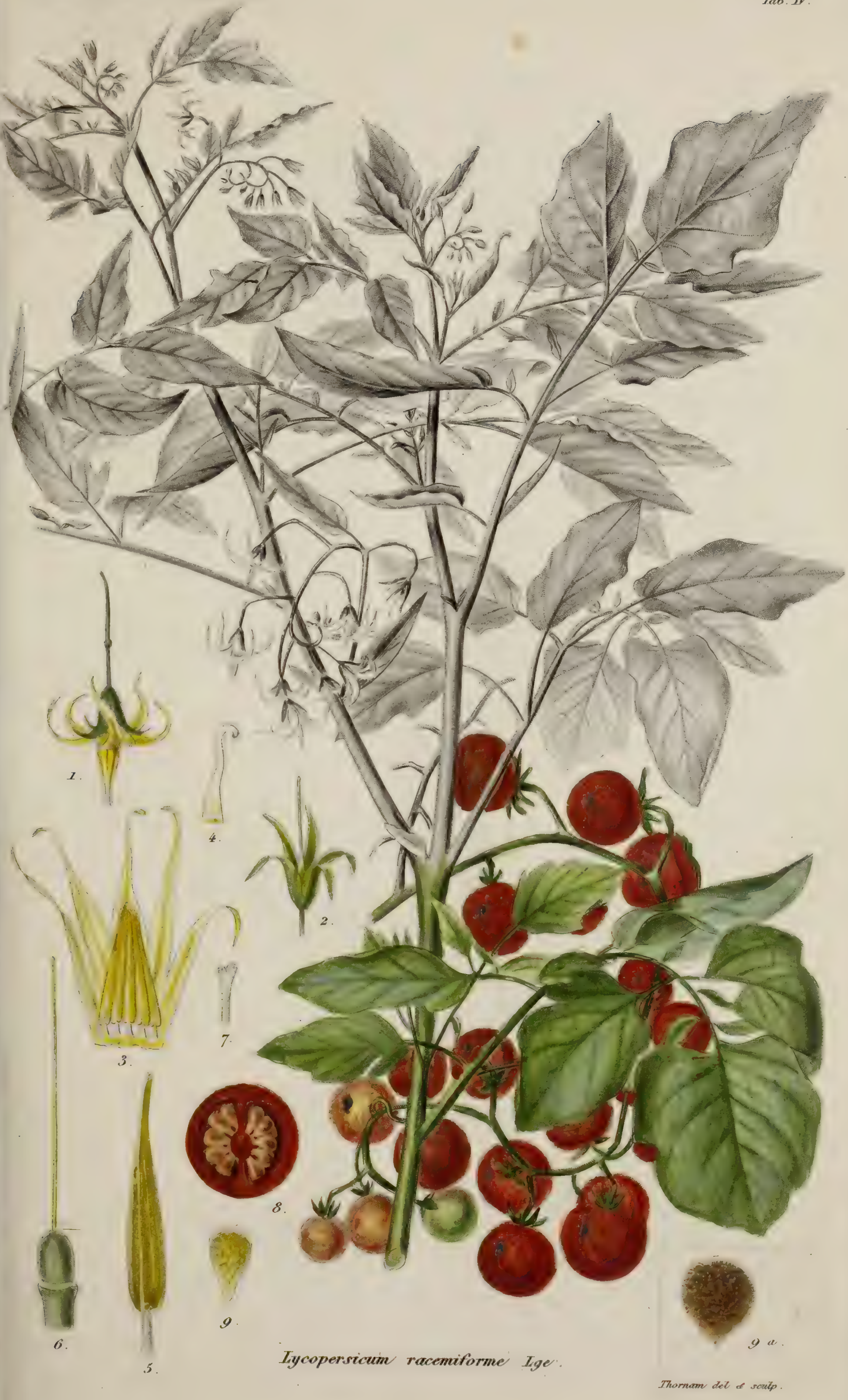
1.
4.
2.
3.
7.
8.
6.
5.
9.
9 a.

Lycopersicum racemiforme Lge.

Thornam del. & sculp.

Fig. a. Pars marginis folii *Heraclei platytænii* Boiss.
— b. Facies dorsalis fructus ejusdem.
— c. Facies ventralis ejusdem.

Tab. IV. (Lycopersicum racemiforme).

Fig. 1. Flos integer cum pedicello articulato.
— 2. Calyx cum pistillo.
— 3. Corolla cum staminibus.
— 4. Lacinia corollæ.
— 5. Stamen (magn. auct.).
— 6. Pistillum.
— 7. Apex styli cum stigmate.
— 8. Sectio transversalis baccæ.
— 9. Semen (valde auctum).
— 9 a. Semen *Lycopers. esculenti* (vald. auct.).

OM JORDBUNDENS INDFLYDELSE PÅ AFÆNDRINGER AF GAGEA STENOPETALA OG GAGEA LUTEA.

AF

H. P. G. KOCH.

Falster er det sted i landet, hvor der er bedst lejlighed til at iagttage slægten *Gagea*, da ikke blot alle de arter og forskellige afændringer af disse, som ere iagttagede i andre provinser, dér findes temmelig hyppigt, men også adskillige former, som ikke ere fundne andetsteds. Det vil derfor kanske kunne interessere den botaniske forenings medlemmer at erfare, hvad jeg, som i en række af år har haft alle disse former for øje, har iagttaget om dem.

Det er ikke alle danske arter af denne slægt, som ere lige foranderlige. *Gagea minima* og *G. arvensis* ere i deres udseende så konstante, at der ikke er anledning til at opstille varieteter af dem, uagtet den sidste forekommer både på dyrkede og hvilende marker samt på grøftevolde. *Gagea spathacea* forekommer med 2 og 3 blade fra løget. I Nebølle skov er den funden med fire, uden at det kan ses, at sådant er bevirket ved jordbundsforholdene, som overalt ere de samme, fugtige steder i skove med løs bund.

Gagea stenopetala (*G. polymorpha* Schult.) er den art, som har den største tilbøjelighed til at variere, og her synes jordbundsforholdene at være hovedårsagen til afændringen. Den sædvanlige form med et blad fra løget forekommer hist og her på hele Falster ved vejkanter og på grøftevolde. (I størst mængde har jeg dog set den på Møen, hvor den vokser på siden af vejgrøfterne langs hele vejen fra Stege til Koster). Formen med to blade fra løget findes udelukkende mellem vinterkornet, hvor den vokser sammen med *G. arvensis*, men langt sparsommere end denne. Kun én gang har jeg funden den på en mark, hvor vinterkornstubben om efteråret var pløjet, og forårsbearbejdningen så sildig begyndt, at blomsten kunde få tid til at udvikle sig. Denne form findes undertiden med kun én blomst i blomsterstanden. I året 1869 fandt jeg på en andet års kløvermark den sædvanlige form blandet med en anden, som vel også kun havde et blad fra løget, men et andet på skaftet, snart midt på dette, snart nærmere blomsterstanden.

Da jeg nu ganske tydelig erindrede, at jeg tidligere på samme mark mellem vinterkorn havde fundet formen med to blade fra løget, hvilken jeg nu forgæves søgte, faldt det mig ind, om denne afændring ikke skulde fremkomme ved jordens bearbejdning og siden, når jorden ved hvilen fik større fasthed, gennem den ovennævnte form med ét blad på skaftet gå over til den sædvanlige enbladede. I 1870 var marken under brakbehandling og blev om efteråret tilsået med Hvede. I foråret 1871 søgte jeg efter *G. stenopetala* mellem Hveden og fandt vel ikke forholdene ganske som jeg havde ventet, idet jeg blandt 20 eksemplarer, som jeg undersøgte, fandt 3 af den sædvanlige form (de eneste eksemplarer af denne, jeg nogensinde har fundet blandt vinterkornet), 10 med det ene blad på skaftet og kun 7 med to blade fra løget, men selv dette resultat synes dog tydelig at vise, at der ved dyrkningen var foregået en forandring i den antydede retning.

Det samme stadfæstes også ved følgende iagttagelse over *G. lutea*. I året 1870 fandt jeg under nogle høje træer i min have på en plet af nogle kvadratalens størrelse to former af denne plante analoge med de tvende ovennævnte af *G. stenopetala*, kun med den forskel, at på den form, som havde et blad midt på skaftet, var fra bladhjørnet udskudt en mindre blomsterstand, så at hver plante bar tvende sådanne. Af bægge former blev ifjor indsendt eksemplarer til botanisk forening. Pladsen, hvor disse former fandtes, var stærkt gennemrodet af Muldvarpe, men udenom denne plads, hvor Muld-

varpen ikke havde arbejdet, voksede kun den almindelige form. I år har Muldvarpen forladt pladsen, der nu er så hård som en vej, og der findes ikke et eneste eksemplar med to rodblade, nogle enkelte med blad på skaftet og blomsterstand fra bladhjørnet, og ligeledes nogle, som have det ene dækblad fjærnet fra 1 til $^1/_2$ tomme fra blomsterstanden, men de allerfleste tilhøre den almindelige form.

Jeg synes den slutning ligger nær, at det er jordens bearbejdning og løsning enten af mennesker eller dyr, som frembringer de nævnte varieteter, og at disse, naar jorden igen overlades til sig selv og antager den naturlige hårdhed og fasthed, efterhånden falde tilbage til de almindelige former.

BEMÆRKNINGER OM ENKELTE SLÆGTER, ARTER OG FORMER AF DANSKE PLANTER

AF

P. NIELSEN.

1. CHARACEÆ.

Siden sidste udgave af professor J. Langes »Haandbog i den danske Flora« udkom, har jeg haft lejlighed til at undersøge denne families udbredelse her i landet noget nøjere, hvorved en enkelt art tilligemed flere former, der ikke forhen vare bemærkede her, ere fundne. Da jeg imidlertid håber senere at få lejlighed til at behandle Characeerne udførligere, skal jeg her indskrænke mig til nogle korte bemærkninger.

Nitella capitata og *N. opaca* må vel rettest betragtes som selvstændige arter eller i det mindste som underarter af *N. syncarpa* Thuill., hvilken så vidt mig bekendt endnu ikke er funden her i landet. Rigtignok lader sterile individer af de 3 nævnte planter sig vanskeligt adskille og former af *N. opaca* kunne endogså let forveksles med sterile individer af *N. flexilis*, men i frugttilstand skilles de, navnlig hunplanterne, temmelig let fra hverandre, idet sporehusets vindinger, som hos *N. syncarpa* ere utydelige, hos de to andre arter ere tydeligt fremtrædende. Desuden adskilles de tre arter ved følgende kendetegn:

N. syncarpa Thuill. De frugtbærende kransgrene (blade) udelte, sporehuse og antheridier indhyllede i slim. — Fruktificerende om sommeren og efteråret.

N. capitata Nees ab E. De frugtbærende kransgrene (blade) gaffeldelte, sporehuse og antheridier indhyllede i slim. — Fruktificerende i maj og begyndelsen af juni.

N. opaca Ag. De frugtbærende kransgrene (blade) gaffeldelte, sporehuse og antheridier ikke indhyllede i slim. — Fruktificerende fra juni til avgust.

Ligesom de tre foregående stå også de tre hos os fundne arter, henhørende til afdelingen *Tolypella*, hverandre meget nær, og *Nitella glomerata* Desv. er måske kun en færskvandsform af *N. nidifica* Mül. (*N. Stenhammariana* Wallm.), hvilket såvel A. Braun (Die Characeen Afrikas, s. 822) som O. Norstedt (Botaniska Notiser, 1866, s. 79) heller ikke synes utilbøjelige til at antage. Dog bemærker Nordstedt, at forkimspidsen hos *N. nidifica* består af 7 celler (6—3), medens cellernes antal hos *N. glomerata* (Fl. Dan. 2530) kun er 2 eller 3. Rigtigheden af foranførte antagelse synes også — bortsét fra ligheden mellem disse 2 arter — for vort lands vedkommende at vinde bekræftelse ved den omstændighed, at *N. glomerata* hos os kun er funden i nærheden af havet, dels i lerhuller, i flere af hvilke havvandet endnu ved stærkt højvande går op, men især i stor mængde i grøfter og i åen, der gennemstrømmer »Fladmosen« ved Ørsløv, hvilken efter al sandsynlighed i en ikke fjærn fortid har stået i forbindelse med havet. De to arter eller former lade sig imidlertid let adskille.

N. nidifica Mül. er sortgrøn, (tørret sort) bøjelig, uden al inkrustation. Den findes altid i salt- eller brakvand, navnlig i småbugter, hvor bølgeslaget ikke er for stærkt, og fruktificerer fra juni til avgust.

N. glomerata er blågrå eller grågul (tørret grå) stærkt inkrusteret og derfor meget skør. Den er hos os kun funden i færskvand eller i svagt saltholdigt vand og fruktificerer fra slutningen af maj til juli.

N. intricata Roth. adskilles lettest fra de to foregående ved, at de golde kransgrene (blade) ere delte (ligesom de frugtbærende) og mere spidse, medens de golde kransgrene (blade) hos *N. nidifica* og *N. glomerata* i reglen ere udelte og mere budte. For øvrigt ligner den i henseende til inkrustation og farve *N. glomerata*, men fruktificerer tidligere: april og maj. — I færskvand.

Sét i vandet have de 2 sidstnævnte på grund af inkrustation og farve en vis lighed med *Ch. foetida,* hvilket måske bevirker, at de undertiden oversés; har man imidlertid først fået øje for deres ejendommelige bygning, navnlig de nøgleformigt sammentrængte vinkelgrene fra de øvre bladkranse, ere de også let kendelige i selve vandet.

Chara foetida A. Br. er ikke alene den hyppigste, men tillige (vel nærmest som følge deraf) den mest variable af de danske arter af Characeer. Flere af denne arts former ere derfor også forhen opstillede som egne arter (indtil et antal af 17), inden en grundigere undersøgelse af A. Braun blev denne familie til del, og det blev påvist, at de opstillede arter ved talrige mellemformer vare nøje forbundne med hverandre. På grund af artens store foranderlighed er det selvfølgelig også vanskeligt at opstille bestemt begrænsede varieteter af denne. Ved beskrivelsen af Afrikas Characeer har A. Braun søgt at samle dens variable Individer under 14 former, men bemærker samtidig (pag. 840), at man ofte kan være i tvivl om, til hvilken af de 2 formrækker (*subhispida* og *subinermis*) et givet eksempl. skal henføres, da man ikke sjælden træffer individer, hvis nederste stængelstykker ere ubevæbnede (*subinermis*), medens de øverste ere forsynede med torne (*subhispida*); ligeså foranderlige ere de kendetegn, der begrunder den følgende underafdeling, nemlig længden af kransgrenenes (bladenes) endeledstykker (*macroptila* og *miroptila*) og brakteernes (småbladenes) længde (*bongibracteata* og *brevibracteata*) o. s. v., hvilket enhver, der i nogen tid har undersøgt Characeerne, hvert øjeblik ved egen erfaring har fundet bekræftet.

Til de mindre almindelige, men mere konstante former af *Ch. foetida,* der ere fundne hos os, og som tillige have et ret ejendommeligt udseende, høre *Ch. refracta* og *Ch. polysperma* Kütz. Førstnævnte har en tornet stængel (*subhispida*), udstående eller tilbagebøjede kransgrene (blade) (*refracta*) med talrige korte led og korte endeledstykker (*microptila*); brakteerne (småbladene) af længde med eller lidet længere end sporehusene (*brevibracteata*) = *Ch. foetida, subhispida, microptila, expansa vel refracta* A. Br. (Die Ch. Afrikas, p. 840 og Eks. af danske Ch. nr. 24). *Ch. polysperma* Kütz. adskiller sig væsentligst fra foregående ved, at stænglen er ubevæbnet, kransgrenene udstående (sjælden tilbagebøjede), men forøvrigt som foregående med korte ledstykker, korte endeledstykker og brakteerne omtrent af sporehusenes længde = *Ch foetida subinermis, microptila, brevibracteata, expansa vel subexpansa* A. Br. (Die Ch. Afrk. p. 840 og Eks. af danske Ch. nr. 25). Denne form er i reglen mindre inkrusteret end foregående.

Bortsét fra forholdet mellem de primære og secundære rør, have flere former af *Ch foetida* stor lighed med former af *Ch. contraria* A. Br., men bevæbnede former af bægge arter ville dog i reglen (idetmindste for vort lands vedkommende) kunne adskilles derved, at stænglens torne hos *Ch. foetida* var. *subhispida* ere stærkt bøjede (knæbøjede) ved grunden og derfor aldeles eller næsten tiltrykte til stænglen, medens de hos *Ch. contraria* var. *hispidula* A. Br. ere mere udstående og desuden noget finere. Farven hos sidstnævnte har tillige som oftest et mere rødligt anstrøg. Forøvrigt ere tornene såvel hos de to sidstnævnte arter som hos flertallet af de øvrige arter med bevæbnet stængel (*Ch. hispida, Baltica horrida, polyacantha* og *aspera*) altid rettede mod midten af de tilsvarende stængelstykker, ɔ: på den øverste del af stængelstykket ere de nedadvendte, på den nederste opadvendte, hvilket er en følge af de primære rørs ejendommelige udvikling.

Ch. Baltica Fr. varierer vel ikke så meget som *Ch. foetida*, men med hensyn til størrelse, stænglens beklædning, stængelstykkernes og bladenes (kransgrenenes) længde ere dens forskellige former dog meget afvigende fra hverandre. I grundt vand med sandbund opnår den undertiden kun en tommes længde, og bladene (kransgrenene) kunne være flere gange længere end de tilsvarende stængelstykker. På samme bund, men i dybere vand bliver den mere langstrakt ½—2′, bladene forholdsvis kortere, opret udstående eller oftere med spidsen indbøjede. Bægge de nævnte former indbefattes under *Ch. Baltica* var. *concinna* A. Br. (*Ch. Baltica* var. *concinna* og var. *humilis*: Eks. af danske Ch. nr. 37, 38 og 54). Hvor bunden bliver blødere og vandet efterhånden tiltager i dybde går var. *concinna* jævnt over til var. *Liljebladi*, hvis stængelstykker ere mere langstrakte, tornene derfor mere fjærnt siddende, bladene (kransgr.) længere og i reglen tilbagebøjede; snart mangle kun det yderste, snart flere af de yderste led barklag. Denne form er derfor ikke så rigeligt frugtbærende som foregående, og ofte er den aldeles gold. Antheridierne har jeg ikke fundet større end hos de øvrige former af *Ch. Baltica*. Under væksten synker den nederste del af stænglen ned i mudderet, hvorefter bladene og undertiden tillige de periferiske cellelag på denne del bortdør; den ved vinterens komme afbrudte vækst fortsættes det følgende forår fra stængelspidserne, og var. *Liljebladi* opnår derfor ofte et par favnes længde. — *Ch. Baltica* var. *Danica* A. Braun (Fl. Dan. fig. 2311 og Eks. af danske Ch. nr. 40) adskiller sig fra de øvrige former ved, at rødderne ere forsynede med små, hvide, kugleformede celler, der dels sidde enkeltvis (sjældnere, ligesom hos *Ch aspera*) dels (hyppigere) flere samlede (som hos *Ch. fragilis* var. *delicatula* A. Br.). Planten er desuden noget inkrusteret (og derfor mere skør), væksten finere, bladene (kransgr.) stift oprette eller opret udstående. I habitus har den megen lighed med grovere former af *Ch. aspera*, fra hvilken den dog i frugttilstand let adskilles, da hin er tvebo.

Af *Ch. horrida* A. Br. findes her ligeledes flere former. En af disse (Eks. af danske Ch. nr. 50) med mere opret vækst, tæt tornet stængel og korte, stift oprette blade (kransgr.) minder i habitus meget om former af *Ch. strigosa* A. Br. En anden med langstrakt, mindre tættornet stængel, lange tilbagebøjede blade (Eks. af danske Ch. nr. 52) forekommer (ligesom *Ch. Liljebladi* Wallm.) i dybere vand med blød bund.

Ch. polyacantha f. *gracilior* (Eks. af danske Ch. nr. 57) adsiller sig fra hovedformen ved sin svagere inkrustation, sin finhed og stænglens sparsommere bevæbning. Jeg har samlet den i flere år efter hverandre på samme sted.

2. AGROPYRUM REPENS VAR. HORDEACEA har tynde, slapt nedhængende blade, der tilligemed de nedre bladskeder ere tæthårede, yderavnerne oftest lidt skævtstillede og lidt fjærnede fra de nederste blomster i småakset, næsten uden hindekant, 3-5nervede, meget smalle og tilspidsede i en temmelig lang stak; de nedre inderavner 5-7nervede, stakbærende; småaksene 2-4blomstrede, ofte 2—3 samlede i de nederste af aksens led.

Denne varietet, som jeg i flere år har iagttaget på en lille plet i selskab med *Hordeum pratense*, har i habitus nogen lighed med denne, navnlig i henseende til bladene, de fåblomstrede småaks og de smalle, lidt skævt stillede yderavner, og er måske en bastard af sidstnævnte og *Apropyrum repens*, fra hvis øvrige former den desuden adskilles ved mindre vidtkrybende udløbere; eksempl. som jeg har indplantet i haven ere endog et par gange gåede ud for mig.

3. ZANNICHELLIA.

Først i »Haandbog i den danske Flora«, 3die udgave, p. 661, og senere i »Botanisk tidsskrift«, 3die Bind p. 84, har professor J. Lange henledt opmærksomheden på denne slægt ved at give en mundtlig meddelelse af afdøde J. Gay, hvorefter alle former af *Zannichellia* måtte henhøres til 2 arter eller typer, nemlig *Z. brachystemon* Gay med torummede næsten siddende støvknapper og et papilløst ar, hvortil *Z. polycarpa* Nolt., *Z. pedicellata* Fr. og tildels *Z. palustris* (L.) Lge. skulde henregnes — samt en anden i det sydlige og vestlige Evropa hjemmehørende art.: *Z. macrostemon* Gay med lange støvtråde, firrummede støvknapper og et ægformet, ikke papilløst ar. Samtidigt hermed har J. Lange opfordret til en fortsat undersøgelse af slægtens forskellige former, for derved tillige at få vished for, om de af J. Gay givne mundtlige meddelelser måtte betragtes som det endelige resultat, eller om denne måske har undladt at bekendtgøre dette, fordi han ikke anså sine undersøgelser derom for afsluttede.

Efter nu i flere år at have iagttaget *Zannichellia* med særlig opmærksomhed, skal jeg her, følgende J. Langes Opfordring, meddele det foreløbige resultat af mine undersøgelser, håbende derved at kunne bidrage lidt til belysning af slægtens forskellige former.

Der findes ganske rigtigt, som meddelt af J. Gay, to typer (formrækker) af *Zannichellia* (*Z. brachystemon* og *Z. macrostemon* Gay, hvilke sandsynligvis ved fortsat undersøgelser ville vise sig at være omtrent lige hyppige her i landet, *Z. macrostemon* kun i salt- eller brakvand, og *Z. brachystemon* tillige i ferskvand. Hvor vidt det til adskillelsen benyttede organ, støvknappen, altid vil vise sig at være konstant (f. eks., når eksemplarer af *Z. macrostemon* indplantes i ferskvand), tør jeg ikke med bestemthed yttre nogen mening om, dog har jeg blandt en stor mængde undersøgte planter aldrig fundet både to- og firrummede støvknapper på samme eksemplar, og på de i hundredevis undersøgte ekspl. af *Z. polycarpa* har jeg altid fundet 2-rummede støvknapper. Derimod kan støvtrådens længde ikke godt benyttes til de to typers adskillelse, da den meget ofte er af samme Længde hos bægge de af Gay adskilte typer. Ved undersøgelse af en mængde eksempl. af *Z. polycarpa* fra forskellige voksesteder var støvtrådens gennemsnitlige længde 1³/₄ linje (1—5'''), og på de af *Z. macrostemon* undersøgte individer vare støvtrådene (fuldt udviklede støvdragere) oftere under end over 2 linjers længde, dog vil gennemsnitslængden vistnok blive lidt større end hos *Z. brachystemon* (omtrent 2¹/₄ linje).

Med hensyn til arrets bygning har jeg heller ikke været i stand til at erkende den af J. Gay antydede forskel. Såvel hos *Z. macrostemon* som hos *Z. brachystemon* Gay ender støvvejen i en kort, skæv tragtformig udvidelse, eller med andre ord: griflen bærer et (skævtstillet) ensidigt, ægformet, svagt lappet ar med hjærteformet basis, hvilket hos *Z. poly-*

carpa endog forholdsvis er lidt større end hos de øvrige former.

Da støvtrådenes længde, som før omtalt, ikke afgiver et pålideligt kendetegn til de 2 typers adskillelse, forekommer det mig, at benævnelsen *macrostemon* og *brachystemon* er mindre heldig. Hertil kommer, at det næppe er berettiget at reducere de former, der ere opstillede som arter (*Z. polycarpa* Nolt., *Z. pedicellata* Fr. og de under navnet *Z intermedia* i det følgende indbefattede former), uden samtidigt at reducere en del arter af slægter som *Rosa*, *Rubus*, *Cochlearia*, *Hieracium*, *Rumex* ikke at tale om *Heracleum*, *Tragopogon*, *Valeriana* og fl., hvis former (arter) efter mit skøn ofte ere mindre konstante og vanskeligere at adskille end de tre sidstnævnte former af *Zannichellia*. — For vort lands vedkommende vilde *Z. marina* være en passende benævnelse for *Z. macrostemon* Gay., da denne art (form) altid findes i salt- eller brakvand, hvorimod man ikke sjælden finder en form af *Zannichellia* såvel i fersk- som i saltvand, der kun adskiller sig fra sidstnævnte ved torummede støvknapper. Denne form, hvortil det nu vilde være vildledende at benytte Linnés kollektive navn: *Z. palustris*, er i det følgende — indtil en grundigere undersøgelse bliver formerne af denne slægt til del — foreløbig kaldt *Z. intermedia.*

Vil man altså ikke henføre alle slægtens former til en eneste art, men, som det hidtil har været almindeligt, tillægge de forskellige former artsret, fås følgende fire arter:

A. Støvknapperne firrummede.

Zannichellia marina (*Z. macrostemon* J. Gay). Bladene linjeformede, tilsyneladende kransstillede ($^1/_3$); frugterne 2—6 samlede i bladvinklerne, lidt buede, tilspidsede i en vedblivende griffel af lidt over frugtens halve længde.

Blomstrer fra slutningen af juni til september (ligesom de øvrige arter). Varierer:

a. vulgaris (Fl. Dan. 2791). Stænglerne tueformet samlede (1—2'); bladene omtrent $^1/_3$''' brede, frugterne flere samlede (3 6), siddende eller med meget kort fælles stilk.

β. tenuis. Stængel og blade finere; frugterne (omtrent 3 samlede) tydeligt stilkede, med fælles stilk og særegne småstilke.

γ. major. Stænglerne tykke (indtil 6 fod lange), bladene brede ($^3/_4$'''), frugterne tydelig stilkede, i reglen kun 2 samlede.

Anm. Frugterne såvel hos denne som hos de øvrige (dog sjælden hos *Z. polycarpa*) have i reglen en hindeagtig, vortet eller rundbugtet-tandet køl på rygsømmen og undertiden tillige på bugsømmen. Under frugternes udvikling blive ofte kun vorterne eller tænderne tilbage i form af små torne (*Z. gibberosa* Rchb. Icon. fl. Germ. VII. 22) men da frugterne i den henseende varierer endog på samme plante, kan herpå ingen udsondring af varieteter begrundes.

Denne art er vistnok ikke sjælden i alle landets egne, navnlig i fjorde og småbugter, i vandhuller og grøfter med salt- el. brakvand. *α.* den almindeligste form, *β.* i brakvandshuller ved Karrebæk, *γ.* i Noret ved Korsør og Skelskør, det sidste sted på 12 fod dybt vand. Foruden i Sydvestsjælland, hvor denne art er tem. alm., har jeg fundet den i mængde i Roskilde-fjord, ved Kallebod-strand, i Jylland ved Vejle, i Slesvig ved Silderup-ås udløb i Lille Belt. Desuden har jeg set eksempl. fra Fåborg, Svendborg og Nyborg i Fyen og fra Trelleborgshamn i Sverig (de sidste samlede af O. Nordstedt).

B. Støvknapperne torummede.

Z. intermedia. Bladene linjeformede, tilsyneladende kransstillede ($^1/_3$), frugterne 2—4 samlede, kortstilkede eller siddende, lidt buede, tilspidsede i en vedblivende griffel af lidt over frugtens halve længde.

Varierer med vidt krybende udløbere, og mere tueformet sammentrængte stængler.

Ikke sjælden såvel i fersk- som i saltvand.

Z. pedicellata Fr. Frugterne buede, 2—4 samlede (oftest kun 2), tydelig stilkede, med fælles stilk og særegne småstilke; griflen omtrent af længde med frugten.

Stængel og blade noget finere end hos de foregående arter.

Saltvandsformer såvel af denne som af *Z. intermedia* have i reglen tykkere stængler og blade og grågul farve (ved tørring brunlig).

Temmelig almindelig i småsøer, vandhuller og grøfter med fersk- og brakvand.

Z. polycarpa Nolte. Stængel og blade finere end hos de foregående. Frugterne buede, 3—6 samlede, siddende; griflen omtrent $^1/_3$ af frugtens længde.

Var. *tenuissima* Fr. finere, med 3—5 frugter samlede.

Vistnok ikke sjælden i alle landets egne. I Sydvestsjællad fylder den bogstavelig mange gadekær og vandhuller. Desuden har jeg fundet den i Sjælland flere stæder ved Roskilde, ved Søllerød, i Esrom-sø; og i Jylland i Hellesø (pr. Holstebro), men overalt kun var. *tenuissima* Fr., og aldrig i saltvand.

4. CARDUUS CRISPUS FORMA MICROCEPHALA adskiller sig kun fra hovedformen ved de små blomsterkurve, omtrent af en ærts størrelse. Den er funden flere år efter hverandre ved Ørsløv.

5. CIRCIUM ARVENSE VAR. DECURRENS. Stænglen overalt tornet af de helt nedløbende blade, der ere dybere delte, i randen bølget-krusede og forsynede med talrige stærke torne.

6. BATRACHIUM WIMM.

Batrachium Petiveri (Koch) var. *crassifolia* er funden i mængde i Tjæreby-nor. Stænglerne ere tykke, opblæste; de nedre blade meget langstilkede, med få, lange, kødede, stive, parallele flige; de øvre, børsteformig-mangedelte blade siddende, med talrige, korte og stive bladflige; frugtbunden meget langstrakt, æg-kegleformet; blomsterstilkene meget lange; blomsterknopperne stærk fladtrykte; af og til findes blomster med 6 kronblade.

B. trichophyllum Chaix var. *brachyphylla* har stænglen, især foroven, og bladskederne stærkt hårede; bladfligene korte, stive, kødfulde; kronbladene i reglen større, omvendt ægformede. Støvdragerne talrigere (omtr. 16), og hele planten har et mere robust udseende. Denne form går dog ved mellemformer jævnt over til hovedformen.

7. CAMELINA CRANTZ.

Til de slægter, hvis enkelte former af de floristiske forfattere ere opfattede forskelligt, hører også *Camelina* Crantz; ti snart ere samtlige slægtens former betragtede som en eneste art, snart ere de adskilte i flere (fra 2 til 5 arter) og snart ere de samme former henførte til helt forskellige arter. Dette vil ret blive indlysende, når man gennemgår de floristiske værker, der — foruden »Haandbog i den danske Flora« — hyppigst træffes hos botanikens dyrkere her i landet, nemlig Drejes »Flora excursoria Hafn.«, Hornemanns »Dansk oec. Plantelære«, Hartmans »Handbok i Skandinaviens Flora« og D. W. D. J. Kochs »Synopsis« samt »Taschenbuch der deutschen und schweizer Flora«; ti enhver af de nævnte forfattere opfatter formerne af *Camelina* forskelligt: Drejer har således kun én art, som han kalder *Camelina sativa* Crantz, og citerer dertil Fl. Dan. fig. 1038; men denne fig. gengiver *C. foetida* Fr. medens *C. sativa* Crantz hos Reichenbach er en ganske anden form, nemlig den samme som *C. silvestris* Wallr. var. *macrocarpa* hos Lange (Rchb. Icon. fl. Germ. fig. 4292). Drejers *C. sativa* er et almindeligt ukrud i vore hørmarker, men Rchb.'s *C. sativa* har jeg aldrig set i hørmarker, hvorimod jeg altid har fået denne art, når jeg hos vore frøhandlere har forskrevet frø af Dodder til dyrkning. Hornemann henfører ligeledes fig. 1038 i Fl. Dan. til sin art. Af beskrivelsen: »Småskulperne omvendt ægformede« synes det imidlertid at fremgå, at han har haft *C. dentata* var. *integrifolia* Lge. (*Cam. macrocarpa* Heuff.) for sig. Afarten »med tandede glatte blade« kan både høre til sidstnævnte, der meget hyppig er aldeles glat, og være en rundbugtet-tandet form af hans *C. pinnatifida*, men efter Fries (N. Fl. Sues. Mant. 3 — p. 73), der har opelsket den af frø fra H., hører den til *C. sativa* Fr., der, så vidt jeg kan skønne, er identisk med *C. sativa* Rchb. l. c. fig. 4292, uagtet denne fig. af Fries er henført til hans *C. silvestris*. De under nr. 1, 2 og 3 af Hornemann i Hort. Hafn., pag. 598 beskrevne former vil jeg senere få lejlighed til at omtale.

Såvel i Kochs bearbejdelse af Röhlings »Deutschlands Flora« som i samme forfatters »Synopsis« og »Taschenbuch der deutsch. und schweiz. Fl.« ere alle former af slægten *Camelina* henførte til 2 arter. Den ene af disse, som først skal omtales: *C. dentata* Koch., indbefatter imidlertid kun den af Lange under hans *C. dentata* beskrevne varietet, nemlig *C. dentata* var. *pinnatifida* Lge. (Fl. Dan. fig. 1824 og Rchb. l. c. fig. 4294), hvilket tydeligt fremgår af beskrivelsen: »Die mittlern Stengelblätter linial-länglich, buchtig-gezähnt oder fiederspaltig, hinten verschmälert, aber an der pfeilförmigen Basis widerum verbreitet«. Denne diagnose passer nemlig kun til de forskellige afændringer af sidstnævnte form, hvis midterste stængelblade variere fra rundbugtet-tandede til dybt halvfinnede, afsmalnende lidt ovenfor grunden; hvorimod *C. macrocarpa* Heuff. har ganske helrandede eller svagt tandede blade, der ere smallere ved grunden end lige ovenfor samme. Det er meget muligt, ja endog sandsynligst, at denne form, som Koch bemærker, må betragtes som en god art. Jeg har i de sidste 3 år fundet den omtr. 40 steder i hørmarker og ofte i mængde. Den blomstrer efter mine iagttagelser lidt sildigere (omtr. 8—14 dage) end *C. foetida* og *C. macrocarpa*, hvor den træffes i selskab med disse, og rager sjælden som disse (navnlig *C. macrocarpa* op over Hørren, hvad der måske er grunden til, at den hidtil kun var bleven bemærket på få steder. Også med hensyn til behåring afviger den lidt fra de to nævnte, hvilket alt tilsammentaget synes at bekræfte Kochs føranførte påstand dens artsret angående. Men når samme berømte forfatter henfører alle de øvrige former (*C. foetida*, *dentata* var. *integrifolia* og *silvestris* Lge.) til én art, da er her utvivlsomt begået et fejlgreb. Det kan næppe være rigtigt at tillægge den ejendommelige bladform så stor betydning (Koch bemærker endog selv, at bladene med hensyn til formen ere meget tilbøjelige til at variere i fam. *Cruciferæ*) og så samtidigt ikke tage hensyn til andre forhold i disse planters bygning og liv, der, ret betragtet, langt mere berettiger til en adskillelse af disse end førnævnte bladform, hvad jeg såvel ved flerårig undersøgelse af formerne i vild tilstand som ved dyrkningsforsøg har overbevist mig om.

I »Handbok i Skandinaviens Flora« 8de Uppl. findes 3 arter beskrevne, og i »Haandbog i den danske Flora«, 3dje udg., ere ligeledes samtlige former henførte til 3 arter; heraf vil det allerede fremgå, at de nævnte håndbøgers forfattere ere komne til et andet resultat med hensyn til de enkelte formers artsberettigelse end Koch; men antagelsen af et ligestort antal arter er dog her ikke det samme som en fuldstændig overensstemmelse med hensyn til opfattelsen af disse: *C. silvestris* er vistnok den samme i bægge de nævnte håndbøger, men hermed synes også overensstemmelsen at ophøre. Jeg bemærkede før, at Kochs *C. dentata* er den samme som *C. dentata* var. *pinnatifida* Lge., men af Hartman er den indbefattet under hans C. foetida Fr. Dette synes rigtignok at modsiges ved den omstændighed, at Hartman »enl. Fr.« har henført fig. Fl. Dan. 1824 til sin *C. sativa* Fr., men læser man hans beskrivelse af sidstnævnte: »Bladen som hos C. silvestris d. v. s. tätsittande, lancettlika n. helbrädd. — aldrig groftandade eller flikiga — skidorna i spets. rundade«, vil det være indlysende, at fig. Fl. Dan. 1824 med dybt-halvfinnede blade og foroven brat-afstumpede skulper kun ved en fejltagelse, af Hartm. efter Fries (Nov. fl. Suec. Mant. 3, pag. 73) er henført til *C. sativa* Fr., da den åbenbart hører til den form af *C. foetida* Fr., der har »bugttandade eller parklufna blad«. Hartmans *C. foetida* Fr. indbefatter altså — ligesom hos Fries (Nov. fl. Suec. Mant. 3, pag. 70) — alle de 3 former, der forekomme som ukrud i vore hørmarker, nemlig *C. foetida* Lge., *C. pinnatifida* Horn. = *C. dentata* var. *pinnatifida* Lge. og *C. macrocarpa* Heuff. = *C. dentata* var. *integrifolia* Lge. Sidstnævnte form er vel i Nov. fl. Suec. Mant. 3, pag. 73 henført til *C. sativa*, men professor E. Fries, hvem jeg har tilsendt de her i landet voksende former af den her omtalte slægt, har vist mig den godhed at give mig udførlige meddelelser om sin opfattelse af arterne, hvoraf det fremgår, at hans *C. sativa* vistnok er den samme énårige art, som her i landet i de senere år er fundet i udlægsmarker, indført med græs- og kløverfrø, og som (skønt sjælden) bliver dyrket som olieplante, samt at han nu er mest tilbøjelig til at antage *C. macrocarpa* Heuff. (Rchb. fig. 3294 b.), der altid findes i hørmarker, for en helbladet form af *C. foetida* Fr.

Den her påviste uoverensstemmelse mellem så udmærkede botanikere som de her nævnte, synes rigtignok at tyde på, at de som arter opstillede former ikke ere meget skarpt adskilte, men måske kan den dog også til dels være en følge af, at andre forfattere ved at opstille arter har taget for meget hensyn til bladenes indskæring. En *C. integrifolia* el. *dentata* f. eks. vilde således kunde sammensættes af individer, tilhørende samtlige former (arter), og så kortfattede beskrivelser, som Hornemann i »Hort. Hafn.« pag. 598 har givet af *C. sativa, dentata,* og *pinnatifida,* lader en også let i tvivl om, hvilken art el. form forfatteren har ment, når man ikke har afbildninger eller herbarieeksempl. at støtte sig til, eller — som Fries i dette tilfælde — har kunnet opelske planterne af frø fra forfatteren.

Her i landet har jeg fundet 5 former, hvoraf jeg i flere år har dyrket de fire på samme jordbund i bede ved siden af hverandre, og desuagtet har hver form bibeholdt sine ejendommeligheder og ingen af dem har vist tendens til at gå over til en anden. Den femte form, hvoraf jeg først i dette efterår har fået indsamlet modent frø, er bleven dyrket af Koch (se Röhl. Deutschl. Fl. pag. 572) og varierede med rundbugtet-tandede el. dybthalvfinnede blade, men bibeholder sin ejendommelige bladform. Om dette resultat berettiger til at opstille disse former som selvstændige arter, skal jeg ikke her indlade mig på at afgøre. Det kunde vel tænkes (som Fries, Nov. fl. Suec. Mant. 3 pag. 67, bemærker), at alle former kunde nedstamme fra én oprindelig stamform, men hvem kan enten bevise eller modbevise en sådan påstands rigtighed. Jeg kan imidlertid ikke tænke mig, at f. eks. *C. silvestris* Fr.

enten ved fortsat dyrkning eller under hvilkensomhelst forandring af de betingelser, hvorunder den vokser, skulde gå over til en anden art. Udsået tidlig om foråret udvikler arten den første sommer kun en rosette af talrige blade, fra hvis midte den det påfølgende forår opsender sin træagtige, tætbladede, fågrenede stængel, med en indtil 15 tom. lang blomsterakse, korte frugtstilke og lidt sammentrykte pæreformede skulper. Gentagne udsædsforsøg har stedse frembragt det samme resultat, kun en enkelt plante har i septbr. el. oktober nået at udvikle en monstrøs blomstrende stængel, men ikke frembragt modent frø, og sådanne planter ere da bortdøde den påfølgende vinter. Lignende dyrkningsforsøg — som jeg anstillede uden at kende det af E. Fries (i Mant. 3) leverede fortrinlige arbejde over denne slægt — ere imidlertid allerede for 30 år siden gjorte af ham og med samme resultat; kun har jeg ikke sjælden fundet de mellemste blade af bladrosetten og en enkelt gang de nedre stængelblade dybt rundbugtet-tandede. — Den art, der står *C. silvestris* nærmest er *C. sativa* Rchb. fig. 4292. Denne er dog énårig og holder i udvikling skridt med de følgende 3 former. Da den imidlertid af og til kan findes i græs- og kløvermarker (andet år efter deres besåning) kunde det antages, at den også kunde være toårig. Jeg har derfor gjort flere forsøg med at udså frø af den — indsamlet på forskellige steder — i avgust og september, men planterne udviklede straks forlængede stængelstykker, og hvor tidligt eller sildigt udsæden end foretoges frøs alle planterne dog bort i den påfølgende vinter; det samme var tilfældet med de øvrige former. Hvor denne art altså findes i kløvermarker, må frøet først være spiret det påfølgende forår efter såningen, ligesom man undertiden kan finde enkelte eksempl. af de følgende på steder, hvor der året iforvejen har været hørmarker. — Medens de 2 her omtalte former aldrig findes i hørmarker, holde de 3 efterfølgende sig altid til disse. Om man skal henføre dem som varieteter til samme art eller opstille dem som særskilte arter, tør jeg ikke afgøre. Som før anført betragter

Koch den ene form (hans *C. dentata*) som en god art (nach meiner Ansicht eine gute Art — Röhl Fl. pag. 572). Lange har adskilt formen *C. foetida* som art og henført de 2 andre som varieteter af sin *dentata*, og Fries har endelig henført dem alle 3 under sin *C. foetida* med den bemærkning, at han ofte har fundet alle former med mellemformer i samme hørmark. Her hos os synes de dog godt at kunne adskilles såvel ved skulpens form og størrelse som ved den ejendommelige bladform hos *C. dentata*, sammes mindre højde og sildigere blomstringstid, samt ved en noget forskellig farve og behåring, men de ere næppe så vel adskilte som de to førnævnte. At de ofte findes samlede i samme hørmark, altså under samme betingelse for deres udvikling, kunde måske også berettige til en adskillelse. For øvrigt tror jeg, at *C. foetida* Lge. er den tidligst her i landet hjemmehørende form, den vil man i reglen finde i hørmarker besået med »dansk hørfrø«; derimod har jeg ikke sét den i hørmarker besået med »rigaisk hørfrø«; i disse vil man i reglen finde *C. macrocarpa* Heuff. — *C. pinnatifida* Horn. synes at være indført fra Tyskland, hvor den vistnok er en del hyppigere end hos os. At man hyppig finder alle former samlede i samme hørmark finder sin forklaring deri, at frøet fra forskellige steder bliver sammenblandet hos købmændene og derefter solgt til mindre jordbrugere, der på grund af prisbilligheden foretrækker sådant hjemmeavlet frø for det »ægte rigaiske hørfrø«.

Betragtes alle de her omtalte former som arter, kunne de adskilles på følgende måde:

A. Toårig. (Den første sommer udvikles kun en rosette af talrige omvendt-ægformet-lancetformede, helrandede eller rundbugtet-tandede blade, som det påfølgende forår til henimod blomstringen omgiver grunden af stænglen.)

Camelina silvestris (Wallr.?) Fr. Nov. fl. Su. Mant. 3, p. 68; Lge. Haandb. i den danske Flora, 3dje udgave, p. 480; Hartm. Skand. Fl. 8de udg. pag. 114; Rchb. Icon. fl. Germ. fig. 4293.

Stænglen udelt eller fågrenet, med oprette grene og meget forlænget blomsterakse (indtil 15 tom.), bladene helrandede eller utydeligt tandede (de nedre stængelblade sjældnere rundbugtet-tandede), talrige, tætsiddende, opretudstående eller næsten tiltrykte, håret-ru, kortere, men med bredere basis end hos de følgende; blomsterstilkene mod frugtmodningen stift-opretudstående, korte (omtr. 4—8‴); skulperne oprette, pæreformede, foroven afrundede (aldrig med afstumpet el. indtrykt spids) med bredere rand, længere griffel og mindre frø end hos alle de øvrige arter (griflens længde omtrent lig skulpens tykkelse).

Stængel og blade som oftest rødlig anløbne. Varierer (skønt sjældnere) med de nederste stængelblade dybt rundbugtet-tandede, desuden med hensyn til beklædningen, mer eller mindre håret, og med kronbladene gule eller bleggule, samt med større eller mindre skulper. Den sidste form er *C. microcarpa* Andrzj. (Rchb. l. c. fig. 4293), hvilken fig. dog kun viser den øverste del af planten (Rchb. l. c. fig. 4292 hører til den følgende art).

Fig. Fl. Dan. 550 hører næppe til denne slægt; i hvert tilfælde er den for slet til at kunne give nogen rigtig forestilling om artens udseende.

Blomstrer i slutningen af maj og begyndelsen af juni; under blomstringen ere bladrosetten og de nedre stængelblade i reglen henvisnede. Højden 2—3′.

Indført med græs- og kløverfrø er den i de sidste år bemærket mange steder i græs- og kløvermarker (ikke som følgende mellem vårsæden i udlægsmarkerne, men først andet år efter besåningen). Foruden de i Langes Haandb., 3dje udgave nævnte steder, i Jylland ved Rosborg-sø; på Sjælland ved Næstved, Karrebæk, Sorø, Halager, Rude, Sterrede, Snedinge, Ørsløv, Basnæs, Skelskør o. fl. st. En form med de nedre stængelblade dybt rundbugtet-tandede er funden ved Snedinge, Ørsløv og Høve.

Anm. 1. Den i reglen tætte hårbeklædning (såvel af kortere, fine, grenede, som af længere, stive, ugrenede hår) meddeler planten en ejendommelig grågrøn farve, hvilket i forening med de talrige, tætsiddende, opretudstående, eller næsten til stænglen tiltrykte, faste blade, hvoraf de øvre næsten ere hjærteformede, og endelig den meget forlængede frugtstand, de korte, rette, opretudstående frugtstilke og næsten tveæggede oprette skulper gør det let at adskille denne art fra alle de øvrige.

Anm. 2. Aldeles glat har jeg aldrig fundet planten, men vel med meget svag hårbeklædning (subglabra). Fries beskriver kronbladene »gule«; hos os har jeg ikke sjælden fundet planten med bleggule kroner (v. Wallr.), for øvrigt tror jeg ikke, at kronbladenes farve (der hos alle arter ere gule, med lysere el. mørkere anstrøg) med sikkerhed kan benyttes til arternes adskillelse, ligeså lidt som skulpernes mer eller mindre tydelig punkterede overflade egner sig dertil. Hos alle arter ere de nedre stængelblade omvendt-ægformet-lancetformede, afsmalnende i en bladstilk, de mellemste og øverste derimod siddende, lancetformede med pilformigt omfattende basis.

B. Énårige (uden bladrosotte).

a) Skulperne omvendt-ægformede, foroven afrundede (aldrig med brat afstumpet eller indtrykt spids).

Camelina sativa Rchb. Ic. fl. Germ. fig. 4292; Fr. Mant. 3, pag. 72? Hartm. Skand. Fl. 8de opl. p. 114.

Stænglen urteagtig, i sammenligning med foregående fåbladet, foroven grenet, tilligemed bladene mer eller mindre håret; bladene udstående, helrandede eller tandede, de midterste på stænglen afsmalnende ved grunden; blomsterstilkene mod frugtmodningen opretudstående, rette (eller de nederste svagt buede); skulperne oprette med stærkt hvælvede klapper og smal rand, foroven afrundede (aldrig med afstumpet eller indtrykt spids; griflen lidt kortere (længden omtrent $^1/_2$ skulpes tykkelse), frøene lidt større end hos foregående, men mindre end hos de følgende.

Ved den urteagtige stængel, færre, længere, vandret udstående og mindre hårede blade nærmer denne art sig til de følgende, fra hvilke den dog i reglen inden blomstringen kan adskilles ved en mere frisk grøn farve og ved beklædningen af både grenede og ugrenede hår. Efter blomstringen er den let kendelig fra disse ved en lidt mere forlænget blomsterstand (frugtstand), men dog især ved de fra blomsteraksen under samme vinkel udgående opretudstående frugtstilke og de oprette, i spidsen afrundede skulper, hvorved den fåer lighed med foregående, med hvilken den ikke sjælden forveksles.

Blomstrer i juli. Lavere end foregående (omtr. 2 fod).

Sjælden dyrket som olieplante; for øvrigt mellem vårsæd i udlægsmarker, sjældnere i kløvermarker; indført med græs- og kløverfrø: i Jylland på udtørret søbund ved Tastum- og Rosborg-sø, i Sjælland ved København, Høve, Ørsløv, Johannesdal o. fl. st.

Anm. Beskrivelsen af *C. sativa* Fr. (Mant. 3 p. 72) passer til vor plante med undtagelse af, at jeg aldrig har fundet den med rundbugtet-tandede el. halvfinnede blade og kun en eneste gang med aldeles glatte blade, men da såvel behåringen som bladenes indskæring undtagelsesvis varierer hos alle arter, er der ingen grund til at antage, at den i Sverig dyrkede art er en anden end vor, såmeget mere som professor Fries har meddelt mig, at han aldrig har set planten i hørmarker, men kun dyrket eller derfra forvildet i vårsædsmarker, eller som hos os i kløvermarker, indført med græs- og kløverfrø. Fig. Fl. Dan. 1824 og Rchb. Ic. fl. Germ. fig. 4294 og 4294 b. høre imidlertid ikke til denne, men til 2 af de følgende former.

b) Skulperne omvendt-ægformede med afrundet eller (sjældnere) brat afstumpet spids.

Camelina macrocarpa Heuff. Rchb. Icon. fl. Germ. fig. 4294 b.; *C. dentata* var. *integrifolia* Lge. (Haandb. i d. d. Fl. 3 udg. p. 480).

Stænglen urteagtig foroven grenet, tilligemed bladene glat eller svagt dunhåret; bladene fjærnt siddende, udstående, de midterste smallere ved grunden end lige ovenfor samme, helrandede eller utydeligt tandede. Blomsterstilkene ved frugtmodningen udstående (eller de øverste opadrettede, ikke udgående under samme vinkel fra blomsteraksen), buede, længere end hos foregående. Skulperne store, omvendt-ægformede, foroven afrundede, sjældnere brat afstumpede, med mindre hvælvede klapper, de nedre (ligesom hos de følgende) i reglen lidt hængende, de øvre oprette; griffelens længde omtr. 1/3 af skulpens tykkelse. Frøene større end hos foregående.

Lettest at adskille fra *C. sativa* ved de længere, buede, udstående eller tilbagebøjede nedre frugtstilke, hvilke ikke som hos denne udgå under samme vinkel fra blomsteraksen. Skulperne ere desuden betydeligt større, mindre hvælvede, de nedre ofte hængende eller vandret udstående og forekommer desuden, om end sjældnere, med brat afstumpet spids. Stængel og blade hyppigst aldeles glatte og farven i dette tilfælde mørk grøn, noget glindsende, men planten varierer også svagt håret og hårbeklædningen består da ligesom hos de følgende udelukkende af grenede hår.

Blomstrer i juli og rager gærne efter blomstringen op over Hørren.

Meget alm. i hørmarker. Vistnok oprindelig indført med Hørfrø fra Rusland.

Anm. De eksempl. af denne art, som jeg har modtaget under navnet *C. dentata* var. *integrifolia* Lge., have frugtstilkene mere opretudstående og skulperne selvfølgelig mere oprette. Således finder man ikke sjælden enkelte planter, såvel af denne som af de to følgende, når man har udsået en større mængde frø eller eftersøger dem med flid i hørmarkerne, men dette er kun en tilfældig afvigelse fra den typiske form.

Camelina dentata Koch (Rochl. Deutsch. Fl. p. 572; *C. pinnatifida* Horn. Hort. Hafn. p. 598; *C. dentata* var. *pinnatifida* Lge. Haandb. 3 udg. p. 480; *C. foetida* var. *pinnatifida* Fr. Mant. 3 p. 70; *C. foetida* Hartm. Skand. Fl. p. 114; fig. Fl. Dan. 1824; Ic. fl. Germ. fig. 4294).

Stænglen urteagtig, dunhåret, foroven grenet; bladene fjærnt siddende, udstående, rundbugtet-tandede eller halvfinnede, de midterste afsmalnede ned mod grunden, men atter ved samme lidt bredere; blomsterstilkene mod frugtmodningen udstående eller opadrettede lidt buede (de nederste ofte tilbagebøjede). Skulperne omvendt-ægformede med smal rand og med afrundet eller brat afstumpet spids, de nedre ofte hængende, de øvre udstående eller oprette. Griflens længde lidt over $^1/_3$ af skulpens tykkelse. Frøene af størrelse som hos foregående og følgende.

Blomstrer omtr. 8 dage senere end foregående og rager sjælden som denne op over Hørren. Farven lidt blågrøn el. grøn; bladene variere glatte eller dunhårede; men jeg har hidtil ikke fundet den med aldeles glatte stængler.

I hørmarker, vistnok ikke sjælden, men overses lettere end foregående, fordi den sjælden rager op over Hørren. Jeg har i de sidste år funden den ved København, Roskilde, Ringsted, Alindelille, omtr. 40 steder i Sydvestsjælland; på Halvøen ved Vonsbæk, Haderslev og Viborg.

c) Skulperne indtrykte i spidsen, omvendt-hjærteformede eller næsten halvkugleformede.

Camelina foetida Lge. Haandb. i den d. Fl. 3 udg. p. 480; *C. foetida* var. *integrifolia* Fr. Mant. 3 p. 70; *C. foetida* Hartm. Skand. Fl. 8de udg. p. 114 part.; Myagrum sativum F. Dan. 1038.

Stænglen urteagtig, foroven grenet tilligemed bladene dunhåret; bladene fjærnt siddende, udstående, helrandede eller tandede (sjældnere dybt rundbugtet-tandede); de midterste afsmalnende ved grunden. Blomsterstilkene som hos foregående. Skulperne omvendt-hjærteformede eller næsten halvkugleformede med indtrykt spids og kort griffel; frøene af størrelse som hos de to foregående.

Skulperne ere ofte så stærkt sammentrykte fra bægge ender, så de næsten blive skiveformede. Var. skønt sjælden med stængel og blade glatte.

I hørmarker temmelig alm.

Anm. De 3 sidstnævnte arter ere som før anført indbefattede under *C. foetida* Fr. og næppe så vel adskilte som de 2 førstnævnte. Da det især er ved skulpernes form og størrelse, at *C. foetida* adskilles fra *C. macrocarpa* Heuff. skal jeg her anføre resultatet af en foretagen måling af skulper tilhørende omtrent 20 eksemplarer af hver art, indsamlede i forskellige år og på forskellige steder:

	Skulpens længde, griflen fraregnet.	**Bredde.**	**Tykkelse ɔ: tværmål lodret på skillevæggen.**
Camelina silvestris Fr.	$2^1/_2-3^1/_4'''$	$2-2^1/_4'''$	$1-1^1/_2'''$
— *sativa* Rchb.	$3-3^1/_2'''$	$2-2^1/_4'''$	$2'''$
— *dentata* Koch.......	$3-5'''$	$2-3'''$	$2-2^1/_2'''$
— *macrocarpa* Heuff.	$4-6'''$	$2^1/_2-3'''$	$2-2^1/_2'''$
— *foetida* Lge.	$1-4'''$	$2^1/_2-3'''$	$2^1/_2-3'''$

Af disse målinger vil det ses, at de to førstnævnte variere mindst. Griffelens længde (der ikke er regnet med) var hos disse arter omtrent en linje, hos de 3 øvrige i reglen lidt kortere. Dens ejendommelige bygning er udførligere beskreven af Koch. Den falder i reglen af lidt før klapperne, idet disses øverste spids, der bidrager til dannelsen af dens nederste del, bøjer sig lidt tilbage før opspringningen, hvorved griflen kommer til at sidde som løst indkilet i skulpens spids.

Anm. 2. Frøene hos alle arter ere fint ru-punkterede, i omkreds budt-trekantede, med en længdefure på hver side af den til kimbladenes ryg bøjede kimrod, hvis spids hos *C. macrocarpa* og de to nærstående arter i reglen rager lidt udenfor randen af kimbladene og er mindre tæt tiltrykt end hos *C. sativa* og *C. silvestris;* sidstnævntes kimblade ere desuden forholdsvis bredere og mere budte; men disse forhold kunne dog næppe benyttes til arternes adskillelse.

8. VIOLA MIRABILI-SILVATICA danner en mellemform mellem de 2 nævnte arter og er vistnok en bastard ad disse. Stænglerne ere kraftige, stift oprette, næsten skarpt trekantede, tilligemed bladstilkene svagt ensidig hårede; bladene store, bredt hjærteformede, de nedre afrundede, de øvre kort tilspidsede, på underfladen langs nerverne svagt hårede; akselbladene brede, lysgrønne, svagt saugtakket-tandede (de underste undertiden med enkelte længere fryndser); dækbladene nær ved blomsterne, hvoraf ingen udgå umiddelbart fra rodstokken; kronen blåagtig lilla, lugtløs, med lysere, budt spore; kapslens form ubekendt, da den aldrig frembringer moden frugt.

I henseende til stænglernes oprette, kraftige vækst, form og behåring, de på bagsiden hårede bladstilke og på bagsiden langs nerverne hårede og større blade, samt ved de bredere lysgrønne, ikke fryndsede akselblade har den mest lighed med *V. mirabilis*, hvorimod den med hensyn til bladenes mørkgrønne farve, mindre bægertilhængsler, de blåagtig-lilla, lugtløse kroner, og ved at ingen blomster udgå umiddelbart fra rodstokken har mest lighed med *V. silvatica.*

Den er funden i Basnæs skov i selskab med de 2 nævnte arter. At den er en bastard af disse bestyrkes derved, at den aldrig frembringer moden frugt.

9. SCLERANTHUS ANNUUS L. Af denne art forekomme (som alt bemærket af Koch og Mertens. Röhl. D. Fl. p. 174) to fra hinanden meget afvigende former, der dog ved mellem-

former ere forenede. Den ene, der er almindelig på dyrkede marker mellem sæden, har en langstrakt, foroven gaffeldelt grenet stængel; stængelstykkerne længere end de tilsvarende rette (ikke énsidigt vendte) blade, blomsterne mere fjærnede fra hverandre, de nederste oftest enkeltstillede i gaffeldelingerne. Farven blågrøn.

Den anden form (*arenarius*) har lavere, mere sammentrængte stængler, der snart ere ugrenede, snart fra grunden af meget grenede; stængelstykkerne kortere end bladene; disse tilbagebøjede énsidigt vendte; blomsterne nøgleformet sammenhobede; farven gulgrøn, ofte med rødligt anstrøg.

Ved de énsidigt vendte blade får denne form nogen lighed med *S. perennis* og er undertiden toårig. Medens førstnævnte findes på frugtbare dyrkede marker, er denne almindelig på udyrkede, sandede strækninger, navnlig i havets nærhed. Den forekommer således i mængde på småøerne (Glænø, Omø, Aggersø, Egholm), Longshave, ved Bisserup, Halskov og Frølunde Fed.

10. GEUM INTERMEDIUM EHRH. Da denne plante af flere forfattere antages for at være en ved krydsning frembragt form af *G. urbanum L.* og *G. rivale L.* (se Haandbog i d. danske Fl. p. 400), har jeg for at få vished herom dyrket den i flere år. Den bærer imidlertid hvert år rigeligt og spiredygtigt frø, og forplantet ved dette (i mængde) gennem flere generationer, har den i enhver henseende bevaret sin ejendommelige karakter. Den må selvfølgelig betragtes som en god art.

BERETNING
OM EN BOTANISK UNDERSØGELSESREJSE
I EGNEN MELLEM VIBORG OG SKIVE I AVGUST 1870

AF

P. NIELSEN.

Som det vil erindres understøttede den botaniske forening i København et par botaniske undersøgelsesrejser i sommeren 1870, nemlig en længere til Anholt og Lesø, og en kortere, hvis formål var: »en omhyggelig botanisk undersøgelse af egnen mellem Viborg og Skive«, hvilken undersøgelse blev overdraget mig.

Som punkter, der især skulde være genstand for undersøgelsen, fremhævedes Hald, Dollerup, Davbjærg og Mønsted, Skive-å, Tastum- og Flynder-sø samt tillige, hvis tiden tillod det, den sydvestlige del af Salling, Venø, Jegindø o. s. v. Rejsen antoges at kunne tilendebringes i omtrent 4 uger; og som det vil sés af det foregående skulde dens formål ikke alene være en undersøgelse over sjældne planters forekomst eller udbredelse i den nævnte egn, men opmærksomheden skulde også være henvendt på de almindeligere planters optræden og udbredelse, alt skulde optegnes, for derved at få det bedst mulige billede af vegetationen i sin helhed. At dette end ikke tilnærmelsesvis kunde blive fuldstændigt, véd enhver, der blot har forsøgt at undersøge en egns plantevækst; ti dertil udfordres en gentagen undersøgelse til forskellige årstider, så at sige af enhver plet. Da rejsen desuden først kunde tiltrædes den første avgust, vare mange af de tidligste forårsplanter (t. eks. slægterne *Gagea*, *Anemone* o.s.v.) alt henvisnede, andre som *Orchideer*, *Salix*, *Carex* o.s.v. vare afblomstrede og undgik derfor let opmærksomheden eller kunde ikke med sikkerhed bestemmes. Efterfølgende meddelelser må derfor — uagtet jeg skal forsøge at give dem den størst mulige fuldstændighed — kun betragtes som et bidrag til en beskrivelse af den nævnte egns vegetation.

Jeg havde håbet på henrejsen at få undersøgt flere af fjordene på halvøens østkyst og tilbragte i den hensigt et par dage ved Vejle og Horsens, men af mangel på tid måtte planens videre udførelse opgives. I Vejle-fjord fandtes en ualmindelig stor form af *Zostera minor* Nolt. (indtil over en fods længde), der dannede et tykt og tæt tæppe over større pletter af bunden i fjorden. Langs bredden vokser *Sonchus palustris* i mængde, desuden fandtes *Lotus tenuis* og en form af *Trifolium pratense*, der meget nærmer sig til var. *parviflora* Bab. I skovene mellem Vejle og Bredballe bemærkedes på mange steder og i mængde en form af *Rubus*, der efter godhedsfuld meddelelse af professor Lange står nærmest *R. carpinifolius* Whe., men som dog ikke ganske svarer til beskrivelsen af denne. Af slægtens øvrige arter fandtes i samme skovparti *R. plicatus*, *discolor*, *Radula*, *glandulosus*, *corylifolius* og *dumetorum*, og af mindre almindelige planter *Orobus niger*, *Dentaria*, *Hieracium tridentatum* og *Gothicum*, *Ilex*, *Equisetum Telmateia* og *hiemale*.

Ved Horsens undersøgtes fjorden og nogle punkter i byens omegn, hvoraf især Hansted-mose synes at være ret interessant i botanisk henseende. En plante, der såvel her som overalt i byens nærmeste omegn tildrager sig botanikerens opmærksomhed ved sin hyppighed og mængde, er *Juncus obtusiflorus*, der her synes at være den mest almindelige art af slægten. Af mosens øvrige vegetation skal jeg kun nævne *Vaccinium uliginosum*, *Utricularia vulg.*, *Arnica*, *Salix* *hastata* (hvoraf en form uden akselblade), *Juncus filiformis, Carex Hornschuchiana, riparia, filiformis* og *Lastrea cristata.* Ved fjordens sydside fandt jeg *Ononis campestris* (der ikke før er angivet fra Kattegatpartiet) og en hvidblomstret form af *Centaurea Jacea* v. *laciniata;* på strandenge *Odontites littoralis* og *Lotus tenuis* — sidstnævnte heller ikke før bemærket i Jylland, hvor den dog, som det vil sés af det følgende, vistnok er ret hyppig. I fjorden og i den med samme i forbindelse stående brakvandsbugt, Nørrestrand, samledes den alm. form af *Zostera minor* og i fjorden tillige *Ruppia brachypus* Gay — ligeledes ny for Jylland. Et par timers udflugt til Stensballegårds-skov indbragte *Rosa pomifera, Rubus vulgaris, R. vestitus* var. *viridis* og *Hieracium umbellatum* var. *coronopifolia;* ved vejkanter øst for byen fandtes *Geranium Pyrenaicum*, og *Lappa tomentosa* bemærkedes på flere steder.

Herfra fortsattes rejsen uden ophold til sit egentlige mål. Egnen, som nu blev genstand for undersøgelse, er beliggende øst for søerne ved Hald, Rindsholm og Viborg; nordgrænsen dannes af en linje fra det indre af Hjarbæk-fjord, nordom Skive til Søndre-Lem-vig, vestgrænsen af Venø-bugt med Hansted-Ryde-å, og sydgrændsen af en linje fra Borbjærg over Søndermølle og sydenden af Rosborg-sø til Dollerup. Som bekendt hører den her betegnede strækning til de mindre frugtbare, men dog ikke til landets mest ufrugtbare egne. Den store ahlflade, i hvis nordlige del den tildels opgivne Feldborg-plantage findes, strækker sig kun herop langs egnens 2 større vandløb (Skive-å og Fiskbæk-å) til de 2 arme af Limfjorden: Hjarbæk-fjord og Skive-fjord. I Nærheden af de nævnte vandløb findes derfor de største uopdyrkede hedestrækninger: Hjelm-hede, Store-hede, Sparkær-hede o. s. v.; næsten hele den øvrige del hører til rullestenssandet og er for største delen opdyrket — kun omkring Ryde findes lidt lerede marker. Kalk brydes ved Mønsted og Daubjærg, men træder intetsteds frem til overfladen. Egnen er næsten overalt mer eller mindre bakket; stærkest fremtrædende ere bakkerne mellem Hald og Dollerup; længere mod vest hæver sig Davbjærg-ås, hvorfra haves en vid udsigt over omegnen. Ferskvandsenge af større udstrækning findes kun ved Skive-å; større strandenge kun ved Søndre-Lem-vig, mindre ved Skive og Fiskbæk; betydelige mosedrag findes især mellem Skalle-sø og det indre af Lem-vig. For øvrigt er egnen rig på større ferskvandssamlinger, men, som bekendt, fattig på skov.

Planen for undersøgelsen blev foreløbig lagt således, at jeg først vilde undersøge den nordlige del af egnen med de 3 arme af Limfjorden: Hjarbæk-fjord, Skive-fjord og Venøbugt og fra sidstnævnte punkt vende tilbage over egnens sydligere del til Dollerup og Viborg, men efter at jeg var bleven bekendt med de stedlige forhold, blev planen lidt forandret.

Som første udgangspunkt valgtes Ørredgård (Fiskbæk) ved Hjarbæk-fjord, herfra undersøgtes først en del af fjorden og derefter Fiskbæk-å med de nærmeste omgivelser. I fjorden fandtes kun almindelige planter, hvoraf jeg blot skal nævne *Ruppia spiralis* og *rostellata;* derimod er Fiskbæk-å og dens omgivelser (ligesom de øvrige vandløb og søer) mere interessante i botanisk henseende, og skulle derfor udførligere omtales. Åens nederste Løb var nylig bleven oprenset, men eksempl. af *Potamogeton fluitans, rufescens, lucens, pectinatus* og *marinus, Batrachium marinum* o. fl., der kom drivende med strømmen viste, at disse arter voksede højere oppe i åen, hvor de senere fandtes i mængde. I de vinteren forud oprensede grøfter såvel som ved åens krumninger ere *P. zosteræfolius, obtusifolius* og *pusillus* var. *α* og *β* meget hyppige, ligesom den ellers så sjældne *P. mucronatus* findes i mængde, næsten i enhver dybere grøft. *P. rutilus* — der hidtil kun var funden på Bornholm, samledes i vandhuller i åens nærhed, *P. polygonifolius* i tørvgrave, *P. prælongus* i selskab med *Ceratophyllum muticum* (ikke før bemærket i Jylland) i Ørredgårds mølledam og *Zannichellia intermedia* i møllebækken. De mere almindelige arter som *P. natans, gramineus, perfoliatus* og *crispus* savnedes heller ikke, men synes med undtagelse af sidstnævnte at være mindre hyppige her end på øerne. Altså fandtes her ikke mindre end 17 af de 23 hidtil her i landet fundne arter af denne slægt. Af den øvrige vegetation skal endnu nævnes *Lotus uliginosus* og *Senecio aquaticus* — yderst alm. overalt på fugtige steder — og *Epilobium virgatum* og *roseum*, *Stellaria uliginosa*, *Barbarea stricta*, *Sium angustifolium*, *Polygonum strictum*, *Catabrosa aquatica*, hvoraf de fleste ere ligeså almindelige i eller ved randen af de tilgroede grøfter eller småbække over engene, som *Montia rivularis*, *Stellaria crassifolia* og *Batrachium hederaceum* ved de talrige kildevæld langs foden af bakkerne. *Nuphar*, *Nymphœa*, *Utricularia vulgaris* og *Sparganium simplex* savnes heller ikke, derimod bemærkede jeg hverken her eller andetsteds i egnen *Calla*, *Stratiotes* eller *Sagittaria*, der alle efter professor J. Langes angivelser ere hyppige længere mod vest. Inden jeg forlader dette i botanisk henseende interessante punkt, må nævnes *Melilotus alba* og *Cerastium arvense*, der fandtes på Ørredgårds marker, samt *Trifolium hybridum* (der nu hyppig dyrkes på de større gårde), som forvildet på enge, og *Phalaris Canariensis*, forvildet ved vejkanter.

Fra Ørredgård fortsattes rejsen til Skive; her undersøgtes først den lille lystskov ved Krabbesholm — en sjældenhed for denne for øvrigt skovløse egn. Skoven, der vokser på en temmelig brat, af talrige kløfter gennemfuret skråning ned mod vestsiden af Skive-fjord, har kun liden udstrækning, men da den ujævne, tildels lerede, ofte fugtig eller sumpede skovbund frembyder gunstige betingelser for en afveksling i plantevæksten, vil man her finde et større antal skovplanter, end det var til at vente; dog har den næppe forhen været nøjere undersøgt af botanikere; ti jeg har kun set én plante (*Equisetum Telmateja*) angivet herfra. Blandt vore mere almindelige skovtræer, som Eg, Bøg, bægge arter af El, Ask, *Pyrus Malus*, *Sorbus aucuparia*, Hassel o. fl., træffer man også her sjældnere arter, som *Ulmus montana* og *Tilia parvifolia*, men det er dog især af de til underskoven hørende, eller til skovbunden knyttede planter, at man her finder et forholdsvis stort antal arter samlet på en lille plet. Først skal jeg nævne *Sedum Telephium*, hvoraf bægge former træffes her i stor mængde, end videre: *Orobus tuberosus*, *Vicia angustifolia*, *Rubus Idæus*, *plicatus*, *suberectus*, *vestitus* med var. *angustifolia*, *Wahlbergii*, *corylifolius*, *dumetorum*, *saxatilis* og *cæsius*, *Circæa alpina*, *Impatiens*, *Geranium palustre* — ikke forhen funden i Jylland — *Stellaria nemorum*, *Cardamine amara*, *Actæa spicata*, *Chrysosplenium oppositifolium*, *Hedera*, *Lysimachia nemorum*, *Phyteuma*, *Polygonum dumetorum*, *Agropyrum caninum*, *Festuca silvatica*, *Schedonorus asper* og *serotinus*, *Calamagrostis arundinacea* og *lanceolata*, *Polypodium Dryopteris* og *Phegopteris*, *Equistetum Telmateia* og *umbrosum*. Når det erindres, at de her nævnte planter ere udbyttet af et par ekskursioner til den nævnte plet på en årstid, da forårsplanterne vare afblomstrede, kan det vistnok med rette antages, at Krabbesholm-skov i botanisk henseende må være ret interessant.

Tastum-sø, som derpå undersøgtes, var et af de af den botaniske forenings bestyrelse fremhævede punkter af egnen. Søen, hvoraf dengang kun en mindre del var tørlagt, har forhen dannet en fortsættelse af Skive-fjord i sydlig retning, men ved landets hævning er fjordens bund på den mindre dybe del hævet over havfladen, medens den dybere sydligere del af samme er bleven forvandlet til en ferskvandssø med afløb til fjorden. De arter af planter og bløddyr, som jeg samlede i den ikke udtørrede del af søen, vare de samme, som bemærkedes i de øvrige ferskvandssamlinger i egnen, men, hvor man ved gravning af afløbskanaler kom nogle fod under søens bund, fandt man ganske andre arter af bløddyr: østersskaller opgravedes i stor mængde, så det synes som om den art har været hyppig her på den tid, da søen dannede en fortsættelse af fjorden, og ved blot at samle en lille håndfuld af skaller og sneglehuse, fik jeg udelukkende saltvandsformer. En del af den mere sandede tørlagte bund på østsiden var besået med Havre og en del græsarter, som *Lolium perenne* og *Italicum*, *Agrostis alba* og *Alopecurus pra-*

tensis, med hvilke en del andre planter, der i den senere tid ere blevne hyppigere end forhen her i landet, vare indførte, nemlig *Alopecurus agrestis*, *Papaver Rhoeas*, *Barbarea vulgaris*, *Camelina sativa* og *Alyssum calycinum*. Her havde man det ualmindelige syn, at se den lille *Ranunculus reptans* optræde som ukrudsplante i en sådan mængde, at flere små havremarker vare ganske gule i bunden af denne, under så usædvanlige forhold, frodigt blomstrende art. Den overvejende del af den tørlagte søbund var dog dyndet — enkelte steder skal dyndet være flere fod dybt — og blev derfor kun med stor besværlighed undersøgt, da man ved hvert skridt sank i dynd til knæerne. Sjældne planter fandtes vel ikke, men det var meget interessant at se de mange former af *Juncus lamprocarpus*, der til dels dækkede den dyndede bund. Ved siden af stift oprette tuer, sås planter med langstrakte fremliggende, ved knæerne rodslående stængler, og i samme grad varierede blomsterstanden; en enkelt frodig plante kunde undertiden dække 6—8 □ fod, en anden ved siden af næppe $^1/_2$ □ fod, og dog voksede disse former tilsyneladende ganske under samme betingelse med hensyn til jordbunden. Hist og her stod en enkelt frodig tue af *Scirpus setaceus*, og af *Eleocharis acicularis* samlede jeg eksempl. indtil 11 tom., lange. *Agrostis canina* fandtes her også i mængde; af denne art samlede jeg en stor form med nedliggende og ved knæerne rodslående strå. Selv sandplanter som *Senecio silvaticus* nåede her en ualmindelig størrelse. Langs en afløbskanal for Søby-å ved søens østside fandtes *Rumex obtusifolius*, men især *R. domesticus* i mængde, den sidste snart med, snart uden bruskbærende kronblade og for øvrigt varierende på forskellig måde. En anden *Rumex*, som jeg ved en flygtig betragtning anså for en form af *R. domesticus* var. *latifolius*, og hvoraf derfor kun medtoges en mindre del, har jeg ved nøjere undersøgelse fundet svarende til beskrivelsen af *R. Helolapathum* Drejer. Såvel i førnævnte afløbskanal som i den ikke udtørrede del af søen, samlede jeg *Chara contraria*, *Zannichellia intermedia* og *pedicellata*, *Potamogeton marinus* og *Batrachium marinum*;

ved bredderne *Montia rivularis*, *Stellaria crassifolia* og *Batrachium hederaceum*. Endelig toges i tørvegrave ved søens sydende *Utricularia vulgaris*, *neglecta* og *minor* samt *Potamogeton polygonifolius*, og i et fladt, tildels udtørret vandhul fandtes bunden dækket af *Scirpus fluitans*, blandet med krybende former af *Helosciadium inundatum*, der er temmelig hyppig overalt i egnen.

Efter at have anvendt et par dage til mindre udflugter i Skive-omegn, beset havnepladsen og undersøgt vegetationen på strandengene, fortsattes rejsen langs Skive-å.

Vandplanterne i denne vare i det væsentligste de samme som i Fiskbæk-ä. Af *P. fluitans*, der sås flere steder, havde jeg hidtil kun fået et par eksempl. i blomst. Denne art eftersøgtes derfor ivrigt, men det lykkedes mig desuagtet ikke at finde blomstrende eller frugtbærende planter, så det synes, som om den blomstrer sjælden eller måske først senere hen på sommeren, hvilken sidste formodning bestyrkedes ved den omstændighed, at jeg fandt enkelte planter med ikke udviklede blomsteraks. Langs åens nedre løb findes ikke ubetydelige ferskvandsenge, men høet var nylig hjemkørt fra disse, så de indbøde ikke til en nærmere undersøgelse, kun *Lotus uliginosus*, *Epilobium virgatum*, *Stellaria uliginosa*, *Sium angustifolium*, *Polygonum strictum*, *Catabrosa aquatica* og en del andre ved grøfterne almindelige planter noteredes herfra. En lille udflugt fra åen til Lundhede-mose indbragte *Potamogeton polygonifolius Utricularia neglecta* og *Chamænerium*. Ved Estvad og derfra på skrænterne langs åen er *Psamma arenaria* hyppig, og ved bredderne af Flynder-søen kommer *Elymus arenarius* til. På våde enge ved Flyndersø-mølle samledes *Drosera longifolia* og *Saxifraga Hirculus*. Tæt herved i en næsten utilgængelig sump bemærkede jeg en *Rumex*, der set i afstand var så forskellig fra de arter, man plejer at finde på lignende steder, at jeg meget ønskede at få eksempl. af den, et ønske som min vejviser kun med besvær kunde imødekomme, og han bragte mig da store eksemplarer af *Rumex obtusifolius*.

Fra nu af lagde jeg først ret mærke til, at denne art her i egnen er sjælden omkring byerne, men hyppig ved søbredder og lignende fugtige steder.

Flynder-sø, Skalle-sø, Helle-sø og Stubbegårds-sø bleve derpå undersøgte den følgende dag, dels fra bredderne og dels i båd med dræg. Den nævnte række af søer (med undtagelse af Skalle-sø, der strækker sig i vestlig retning) dække bunden af et henved 2 mil langt, men forholdsvis snevert, temmelig dybt og til dels af heder omgivet dalstrøg, der strækker sig fra Sønder-mølle (ved Viborg-Holstebro-landevej) mod nord og efter at have dannet en bue syd for Estved forener sig med Skiveå-dalen, gennem hvilken søerne vistnok forhen – ligesom Tastum-sø – har stået i forbindelse med Skive-fjord. Dalstrøgets sider sænke sig som oftest temmelig brat fra de høje omgivelser ned mod søernes bredder, og dybden i disse tiltager ofte saa pludselig, at der ikke bliver plads til de vandplanter, der ellers plejer at bekrandse søernes bredder – Flynder-sø skal endog på et enkelt sted være ca. 40 fod dyb? – Det er dog ikke af den grund, men snarere en følge af jordbundens beskaffenhed, at man sjælden ser disse hedesøer omgivne af arter som Tagrør, Sø-kogleaks, *Lysimachia thyrsiflora* og fl., der ere almindelige omkring søerne i de mere frugtbare egne. Kun hist og her dækkes den for øvrigt nøgne bred af en stor (indtil 3 fod lang) form af *Eleocharis palustris.*

Udbyttet af undersøgelsen svarede ikke til forventningen uden for så vidt, som man fik vished for, at *Batrachium marinum* og *Potamogeton marinus* findes i alle egnens større søer ligesom *Batrachium hederaceum*, *Ranunculus reptans*, *Montia rivularis*, *Stellaria crassifolia* og *Rumex obtusifolius* var. *divaricata* ved deres bredder. *Lobelia* synes derimod at mangle ved disse, selv om denne art findes omkring mindre ferskvandssamlinger i nærheden. *Isoëtes*, *Stratiotes* og *Sagittaria* søgtes ligeledes forgæves. For øvrigt fandtes en hvidblomstret form af *Circium palustre* ved Flynder-sø, *Littorella lacustris* i Skalle-sø, *Zannichellia polycarpa* – sjælden i Jylland -- i Helle-sø og *Saxifraga Hirculus* samt *Drosera longifolia* med var. *obovata* mellem Stubbegårds-sø og Flyndersøen (n. for Hjelm-mølle).

Øst for søen breder sig en af egnens største og dårligste hedestrækninger: Hjelm-hede, der ikke bidrager til at oplive landskabet, som her har en noget vild og trist karakter. — En beskrivelse af hedernes udseende med hensyn til de planter, der danne den væsentligste del af plantedækket: Lyng, Blåbær, Tyttebær og »Suotbær« — som *Empetrum* her kaldes efter frugtens sorte farve — er så ofte givet selv af ikke botanikere, at den her må synes overflødig. Til disse almindelige planter kunde dog endnu føjes *Airopsis præcox* og *caryophyllea*, *Corynephorus*, *Agrostis canina*, *Scirpus cæspitosus*, *Carex pilulifera*, *Hieracium Gothicum*, *Arnica*, *Radiola*, *Euphrasia*, *Genista* o. m. fl. *Arctostaphylos* synes at foretrække den dårligste jordbund og er derfor kun hyppig på de dårligste heder. Den her meget almindelige *Filago minima* må vel også rettest henregnes til hedeplanterne; *Campanula rotundifolia* og *Jasione montana* er såvel hyppig på hederne som på tørre marker, også *Plantago maritima* træffer man af og til mellem lyngen, men dog hyppigere ved vejene. *Triodia decumbens*, en af hedernes almindeligere græsarter, synes at kunne trives på enhver jordbund. *Vicia Orobus* og *Juncus capitatus* søgtes forgæves på hederne; ligeledes savnedes *Pulsatilla*, *Helianthemum*, *Viscaria*, *Hypericum humifusum* og *Spiræa filipendula* på bakker og tørre marker, hvor derimod *Armeria vulgaris*, *Corynephorus*, *Airopsis* og *Ornithopus* ere almindelige.

Træt af at undersøge heder og hedemoser (hvilke sidste senere skulle omtales) fortsatte jeg rejsen over Sevel, Ryde og Rydhave til den tredje arm af Limfjorden. Ved Sevel er egnen alt lidt mere oplivet, og efterhånden som jeg nærmede mig Ryde, sås det tydelig på de frodige kornmarker, at jeg her befandt mig på en ret frugtbar jordbund. Hist og her har man endog gjort forsøg med at plante markhegn, hvortil blandt andre arter af *Salix* også *S. amygdalina* var.

discolor er bleven benyttet. Skrænterne langs flere snevre smådale, der vistnok også i sin tid have været arme af Limfjorden, ere af og til bevoksede med krat, bestående af Egepur, Slåen, *Rosa canina*, *Rubus corylifolius*, *suberectus* og *plicatus*, *Rhamnus* og fl. I et sådant lille ubetydeligt krat i nærheden af Borbjærg Præstegårds-sø fandt jeg *Tilia parvifolia* og *Blechnum Spicant* og i den nævnte sø samledes *Alisma Plantago* var. *graminifolia* i mængde, medens hovedformen syntes at mangle. Åen mellem Ryde og Hansted, der danner søens afløb til Venøbugten er på flere steder opfyldt af *Batrachium marinum* og hist og her mellem denne ses *Potamogeton fluitans*. *Utricularia vulgaris* bemærkedes på mange steder. — Ved Rydhave er en lille lystskov, hvorfra der alt var angivet enkelte planter (*Ilex* og *Equisetum Telmateia*), her genså jeg flere af de i Krabbesholm-skov fundne arter, hvoraf dog nu kun skal nævnes *Equisetum umbrosum*, *Polypodium Dryopteris* og *Phegopteris*, *Calamagrostis arundinacea*, *Tilia parvifolia* og *Ulmus montana*; desuden fandtes *Prunus Padus* og *avium*, *Ribes Grossularia*, *nigrum* og *rubrum* med var. *leucocarpa*, *Populus nigra* og *Carpinus Betulus*. Da skoven imidlertid står i forbindelse med haven, ere vel enkelte af de nævnte arter (f. eks. af *Ribes*) forvildede.

Efter et par dages rekreation i Ryde præstegård tog jeg ophold i Vinderup for derfra at undersøge vegetationen langs Venøbugten og Søndre-Lem-vig samt de store mosedrag mellem sidstnævnte punkt og Skalle-sø. Ved Vinderup-station sås en antydning til klitdannelse, men i strandens nærhed bemærkedes intet spor af klitter, og strandplanterne, som jeg fandt her: *Psamma arenaria*, *Elymus*, *Agropyrum junceum* og *acutum*, *Atriplex hastata* og *littoralis*, *Halianthus*, og på den græsbevoksede overskyllede strandbred: *Lotus tenuis*, *Lepigonum leiospermum* og *marinum*, *Erythræa linarifolia* og *pulchella* og *Juncus glaucus* (ved vandhuller i strandens nærhed) — ere næsten uden undtagelse almindelige overalt ved vore kyster. Kun op mod Lem-vig findes en ældre sandet havstok, og her er det eneste voksested for *Eryngium maritimum* og *Hippophaë*, som jeg kan angive for denne egn. *Atriplex calotheca, Salsola Kali, Libanotis montana, Thalictrum minus* o. fl., som man kunde vente at finde her, så jeg ikke. Én sjælden plante findes dog ved Venøbugten, nemlig *Lathyrus maritimus* var. *acutifolia*, som jeg samlede i mængde i nærheden af Nygård, medens hovedformen synes at mangle her. På vejen til stranden fandtes desuden *Viola stricta*, der er ny for Jylland (Vinderup), *Rumex acutifolius* (Landtinggård) og *Scirpus fluitans* (fl. st. mel. Vinderup og Nygård).

Som forhen omtalt findes ikke ubetydelige strækninger af våde strandenge langs sydsiden af Lem-vig, men til en undersøgelse af disse var årstiden ikke gunstig, da høet næsten overalt var nyligt hjembjærget. Udbyttet af undersøgelsen var derfor ikke stort; dog synes det, som om en del planter, jeg ellers er fortrolig med at finde på strandenge, her enten mangle eller dog i det mindste ere mindre hyppige: *Juncus maritimus, Plantago Coronopus, Inula Britanica, Statice, Apium, Bupleurum tenuissimum*, ja endogså *Taraxacum palustre* og *Sagina stricta* søgte jeg forgæves såvel her som ved Skive- og Hjarbæk-fjorde, derimod fandt jeg *Glyceria maritima* og *Lotus tenuis* på alle strandenge og førstnævnte især hyppig ved Lem-vig. Uagtet havet jævnlig sætter de her omtalte enge under vand, ere dog de talrige grøfter gennem disse opfyldte af *Potamogeton pusillus* og andre ferskvandsplanter.

I de større søer havde jeg hidtil forgæves søgt *Lobelia Dortmanna* og arter af *Isoëtes*, men da jeg her fandt førstnævnte art omkring bredden af en lille hedesø (Skær-sø) ved landevejen fra Vinderup til Salling, var jeg også temmelig sikker på at finde en art af sidstnævnte slægt. *Lobelia* og *Isoëtes* findes nemlig oftest i selskab med hinanden; jeg behøver blot at minde om Gurre-sø (det eneste sjællandske voksested) og søerne omkring Silkeborg, hvortil endnu kunde føjes Ringsjøen og fl. søer i Skåne. Rigtigheden af min formodning blev også bekræftet ved nærmere undersøgelse: her, som på de fleste af førnævnte steder, findes *Littorella lacu-*

stris og *Lobelia Dortmanna* nærmest bredden, ikke sjælden også udenfor vandet og længere ude på 1—3 fods dybde vokser *Isoëtes lacustris*. Undersøgelsen af en anden lille sø (Skån-sø) nærmere ved Vinderup gav det samme resultat. Hr. cand. pharm. brygger Schiøtz har meddelt mig, at han har fundet *Lobelia Dortmanna* i en lille hedesø i Estvadgårds plantage, som jeg ved en fejltagelse ikke fik undersøgt, jeg er derfor temmelig sikker på, at *Isoëtes lacustris* eller *I. echinospora* også vil findes der.

Da jeg ofte fandt *Utricularia vulgaris* og *neglecta* i samme tørvegrav, havde jeg god lejlighed til at anstille en sammenligning mellem disse 2 nærstående, men vel adskilte arter. Resultatet af mine undersøgelser vil senere blive meddelt. Af *U. minor* fandt jeg en form (der aldeles dækkede bunden af nogle udtørrede grøfter i førnævnte mosedrag), hvis øverst liggende grene havde kødfulde blade, uden blærer ved grunden, medens de underst liggende grene vare bladløse og forsynede med talrige blærer, forsåvidt lignede planten altså *U. Bremii*, men blomstens bygning og form svarede aldeles til beskrivelsen af *U. minor*.

Førend jeg går videre i min beretning skal jeg her forsøge at give et lille bidrag til et billede af vegetationen i moserne (nærmest med hensyn til de mindre almindelige planter), således som dette fremstillede sig for mig.

Vegetationen i hedemoserne kan som bekendt være meget forskellig. Tager man nemlig hensyn til jordbundens sammensætning, jævne eller hullede overflade og mindre eller større grad af fugtighed — der igen betinge en forskellig vegetation, navnlig af de arter, der danne den væsentligste del af plantedækket — kan man måske rettest inddele moserne i lyngmoser, tørre moser og fugtige moser, skønt disse tre slags moser selvfølgelig ikke altid findes skarpt adskilte.

Lyngmoserne have i reglen en tuet, hullet overflade og tørveholdig jordbund; den væsentligste del af plantedækket dannes af Lyng, *Erica, Empetrum. Vac. Vitis Idæa* og *Oxycoccos* (*V. Myrtillus* findes også her), enkelte græsarter, som

Aira flexuosa og *cæspitosa*, *Enodium*, *Triodia* o. fl., *Carex ampulacea*, *Eriophorum vaginatum* og *angustifolium*, *Scirpus cæspitosus*, *Drosera rotundifolia*, arter af *Sphagnum* o. s. v. Disse moser, der vel strængt taget ere eneberettigede til benævnelsen »Hedemoser«, ere næppe så rige på arter som de følgende. *Lycopodium inundatum*, *Rhyncospora alba* og *Drosera intermedia* ere dog her ret hyppige, *Vaccinium uliginosum*, *Andromeda* og *Cornus Suecica* ikke sjældne, hvorimod *Lastrea cristata* og *Rhyncospora fusca* kun bemærkedes på et enkelt sted. I de talrige tørvegrave træffer man gærne en eller anden art af *Utricularia*, hyppigst *U. vulgaris*, lidt sjældnere *U. neglecta* og *minor*, undertiden alle 3 arter samlede; desuden *Sparganium minimum*, *Pot. polygonifolius* og en del andre mere alm. planter.

De tørre moser med jævn, fast, kun svagt tørvholdig bund vilde måske bedst svare til betegnelsen: »fugtige steder«. Her er bunden beklædt med alm. græsarter, enkelte arter af *Carex*, Pors, (især omkring randen) spredte tuer af Klokkelyng o. s. v., og her vil man altid træffe *Narthecium Ossifragum* og *Gentiana Pneumonanthe* i mængde, medens *G. campestris* er mindre hyppig og *G. Amarella* endnu sjældnere. Flere (for øvrigt ikke sjældne) arter tildrage sig her opmærksomheden, såvel på grund af deres mængde, som fordi man træffer dem på aldeles tør bund, således *Hydrocotyle*, *Viola palustris*, *Pinguicula*, ja selv *Menyanthes trifoliata* og krybende former af *Cicuta virosa*, hvilke næppe nogensteds ere hyppigere end her. *Pedicularis silvatica* synes næsten at være ligeså alm. som *P. palustris* og *Peplis Portula*; *Galium saxatile*, *Achillea Ptarmica* og *Lotus uliginosus* træffes overalt på fugtige steder.

I de fugtige moser, hvor mange af de før nævnte arter naturligvis også ere almindelige, danne mosser, græsarter, men især arter af *Carex*, den overvejende del af plantedækket, her træffer man desuden af og til *S. Hirculus* og *Drosera longifolia.*

Carex stellutata, *pulicaris*, *ampulacea* og *filiformis*, *Salix* *aurita* og *pentandra*, *Galium uliginosum*, *Peucedanum palustre*, *Nasturtium palustre* og *Comarum palustre* ere vistnok alle her langt hyppigere end i landets frugtbare egne, hvorimod *Valeriana dioeca* og *officinalis*, *Cladium*, *Alisma ranunculoides*, *Serratula*, *Thalictrum flavum*, *Nasturtium amphibium* og *Lathyrus palustris* synes at mangle eller i det mindste at være sjældnere. Af andre mindre almindelige moseplanter, som jeg bemærkede på flere steder, skal jeg endnu nævne *Epipactis palustris*, *Salix hastata*, *Valeriana sambucifolia*, *Cineraria palustris*, *Galium boreale* og *elongatum*.

Til undersøgelse af den øvrige del af egnen valgtes Viborg som udgangspunkt; herfra gjordes først en udflugt til Mønsted og Davbjærg. Som bekendt ere kalkbruddene her drevne i en længere årrække, men da kalken ikke træder frem til overfladen, kan den ikke have nogen indflydelse på vegetationen; ti vel er jordbunden omkring bruddene dækket af hensmuldret kalkaffald, men de nærmest voksende kalkyndende planter (som *Veronica spicata* o.s.v.) synes at være for langt fjernede til at kunne tage den tilberedte jordbund i besiddelse. Omkring gruberne ved Mønsted, hvortil indgangen findes på et åbent svagt bakket terræn, fandtes kun den lille *Galium silvestre* var. *supina* og *Cynoglossum officinale*, samt på marker i nærheden *Melilotus alba*. Noget mere lønnende var dog undersøgelsen af egnen omkring Davbjærg. Indgangen til gruberne her findes på bunden af en temmelig dyb kløft, hvis sider dækkes af et højt egekrat blandet med *Sorbus aucuparia*, *Rhamnus Frangula* og *catharticus* og *Populus tremula*. Af mindre almindelige planter fandtes her *Rubus saxatilis* i mængde, desuden en hvidblomstret form af *Gentiana campestris*, førnævnte *Galium*, *Cirsium heterophyllum*, *Calamagrostis arundinacea*, *Lastrea spinulosa* var. *dilatata*, *Polypodium Dryopteris* og *Phegopteris* og *Blechnum Spicant*; i byens nærhed toges *Rumex maximus* og *Zannichellia palustris* og *polycarpa*. Taget på et lille hus fandtes aldeles dækket af *Sempervivum tectorum*. Desuden indsamledes *Rumex maximus* ved bredden af en lille bæk ved Ravnstrup og i selve bækken *Pot. marinus* og en interessant form af *Batrachium marinum*, hvis hovedform opfyldte Ravnstrup-å (den øverste del af Fiskbæk-å).

På turen til Mønsted og Davbjærg blev min opmærksomhed henvendt på den næsten udtørrede Rosborg-sø, der tilligemed omegn undersøgtes den følgende dag. Søens bund dannedes af et flere fod dybt lag mudder, hvori var udsået *Lolium perenne* og *Italicum*, *Alopecurus pratensis* og *Trifolium hybridum*, der trivedes med en ukendt frodighed. Mellem de nævnte planter fandtes *Camelina sativa* og *silvestris*, *Alyssum*, *Brassica nigra*, *Papaver Rhoeas* og *Artemisia Absinthium*, vistnok alle indførte med Græs- og Kløverfrøet. *Poa fertilis*, der ikke forhen er bemærket i Jylland, fandtes både på det besåede og det endnu ikke fuldstændigt udtørrede areal, så denne art måske oprindeligt har haft hjemme her. Den tidtnævnte *Saxifraga Hirculus* savnedes heller ikke. — Omkring Viborg så jeg for første gang i egnen *Verbascum nigrum* og *Thapsus*, *Leonurus Cardiaca* og den ellers så almindelige *Carduus crispus*. *Galium Mollugo* fandtes ved et lille Æbletræ (med hvilket den måske er indført) i haven ved Liseborg. Hermed skal dog ikke være sagt at alle disse arter mangle i den øvrige del af egnen, men de synes dog at være sjældne. I det hele fik jeg det indtryk, at antallet af planter, man plejer at se omkring byer og langs vejene her er langt ringere end i landets mere frugtbare egne, og det samme gælder vistnok om ukrudsplanterne. Nogle arter kunne vel være oversete, da det er umuligt på en gang at have opmærksomheden henvendt på et så stort antal, men ikke få af disse søgte jeg netop med flid på forskellige steder. Jeg skal derfor her anføre de arter, jeg ikke fandt, for at henlede opmærksomheden på dem, nemlig *Schedonorus sterilis*, *Chenopodium murale*, *Crepis biennis*, *Onopordon*, *Lappa major*, *Inula pulicaria*, *Campanula glomerata*, *Nepeta*, *Marrubium*, *Asperugo*, *Symphytum*, *Echium*, *Anchusa officinalis*, *Convolvulus sepium*, *Cuscuta Europæa*, *Pastinaca sativa*, *Anthriscus vulgaris*, *Conium maculatum*, *Reseda luteola*, *Bryonia* *alba* og *Melilotus officinalis.* — *Lappa tomentosa*, *Senecio Jacobæa*, *Cynoglossum* og *Carum Carvi* sås kun på få steder, *Cichorium Intybus* kun på et par græsmarker, hvor den måske er indført; *Rumex obtusifolius* fandtes kun ved søbredder og lignende fugtige steder; *Tragopogon pratensis*, *Tanacetum vulgare*, ja selv *Centaurea Scabiosa* og *Ononis repens* synes langtfra at være hyppige. Derimod ere *Knautia*, *Jasione* og *Armeria vulgaris* meget hyppige ved vejene, *Plantago media* og *maritima* ikke sjældne og *Rumex domesticus* træffes overalt.

Ukrudsplanterne synes også (som allerede bemærket) at optræde her med et langt ringere antal arter end på øerne; den såvel der som på Jyllands østkyst så almindelige *Convolvulus arvensis* synes her ganske at mangle på markerne selv på de mere frugtbare jorder (f. eks. ved Ryde); *Lithospermum arvense* er kun funden et enkelt sted ved Viborg, måske tilfældig indført; *Setaria viridis*, *Delphinium Consolida* og *Herniaria glabra*, som man her kunde vente at træffe i mængde, har jeg slet ikke bemærket; de synes således i alt fald ikke at være hyppige. *Alopecurus agrestis*, *Valerianella Morisonii*, *Antirrhinum*, *Linaria Elatine*, *Euphorbia exigua* og fl. i landets sydligere egne tem. alm. planter savnes her vistnok også, uden for så vidt en enkelt af dem (som førstnævnte) kan være indført. *Verbascum thapsiforme*, *Echium* og *Anchusa officinalis*, der i det mindste i Sjællands fleste egne ere så almindelige på Kløver- og Græsmarker, mangle ligeledes.

Vårsædsmarkerne kunne vel også her være gule i forårstiden af de 3 arter, som landmanden med et fællesnavn kalder Agerkål, men også med hensyn til den mængde, hvormed enhver af disse arter optræder, afviger egnen fra øerne. *Brassica campestris*, der i enkelte egne er sjælden (f. eks. Låland) og aldrig på øerne så hyppig som *Sinapis arvensis*, findes her både hyppigere og i større mængde end de to øvrige; jeg så enkelte havremarker, hvor i det mindste $^3/_4$ af afgrøden bestod af *B. campestris.* Efter denne følger *Raphanus Raphanistrum* med hensyn til mængden, og sidst af de tre *Sinapis arvensis*. Til de mest almindelige ukrudsplanter her høre *Polygonum Convolvulus* og *Anchusa arvensis*; *Tussilago Farfara* er hyppigere, end man skulde formode og *Cirsium arvense* træffes også flere steder i mængde, dog vistnok kun på marker, hvor leret ikke ligger for dybt under overfladen. *Avena fatua* bemærkedes på flere steder og på et enkelt sted *Avena hybrida*. Hørmarkerne vare som oftest tomme, da jeg besøgte egnen; i nogle af disse (ved Viborg) fandt jeg *Camelina foetida* Fr., *dentata* Koch og *macrocarpa* Heuff. samt *Spergula maxima* Whe.

De i det store dyrkede planter ere: Rug, *Hordeum vulgare* (hyppig), *H. distichon* (mindre hyppig), *Avena sativa* og *strigosa* (dels hver art for sig, dels blandede), Boghvede, Hør og Kartofler. Vikker og Ærter synes her at benyttes mindre end på øerne og østkysten af Halvøen. Til Hvede er jorden kun på få steder tjenlig. Et enkelt sted (Vinderup) så jeg *Lupinus luteus* dyrket til nedpløjning.

Kaster man et blik på kortet vil det ses, at et ikke ganske nbetydeligt areal i nærheden af Viborg er beplantet med Nåletræer eller bevokset med skov og krat. Undersøger man imidlertid de på kortet angivne strækninger, kan man snart overbevise sig om, at der kun findes få arter af skovtræer og at de til skovbunden knyttede planter også ere indskrænkede til forholdsvis små arealer. Min første udflugt gjaldt Viborgegnens to nordligste plantager: Undalslund og Margretelund, hvoraf førstnævnte endnu er i sin barndom: Rødgranen, den væsentligste del, hæver sig sjældent 1—2 fod over Lyngen, hvorimod de enkelte rækker af *Pinus Austriaca* næsten have nået mandshøjde, så plantagen, set i frastand, tager sig ud som en samling af smålodder, indhegnede med *P. austriaca*. Her er selvfølgelig intet voksested for de til skovbunden hørende planter, men overretssagfører Morville, der ledsagede mig omkring i bægge de nævnte plantager, påviste her voksesteder for så sjældne arter som *Pyrola media*, *Gymnadenia albida* og *Lycopodium complanatum* og *Chamæcyparissus*, af hvilke sidste eksempl. indsamledes.

Den til Undalslund grændsende Margretelund synes at love en god fremtid for hedeplantninger på lignende jordbund; især glædes man her ved synet af de talrige, smukke og forholdsvis høje eksempl. af *Pinus montana* var. *uncinata*, i hvis læ såvel egekrattet som de øvrige arter af Nåletræer synes hurtig at ville strække sig i vejret. Af sjældnere planter findes her *Dianthus superbus*, *Campanula persicæfolia*, *Ajuga reptans* og *pyramidalis* og *Cirsium heterophyllum*, alle fundne af overretssagfører Morville.

Fra Margretelund har man et godt stykke vej til den nærmest syd herfor beliggende Liseborgs-plantage, der i det mindste til dels må betragtes som mislykket, hvorfor også en del deraf er afbrændt for at benytte jorden til opdyrkning. Sådanne mislykkede plantninger kunne dog i en vis henseende have botanisk interesse, idet man her kan finde planter af Rødgran, der i 10—20 år kun har vokset 1—2 tom. i længden og et par linjer i tykkelsen — et eksempel på hvorlænge en plante kan stå i stampe uden ganske at tabe livskraften. Fra sidstnævnte punkt strækker sig det dels beplantede, dels med krat og skov bevoksede areal uden afbrydelser, under forskellige benævnelser (Viborg-plantage, Viborg-krat, Haldegeskov o. s. v.) ned forbi gården Hald, men først i dennes nærhed højner krattet sig til en lille egeskov, og kun her kan der være tale om at finde et større antal arter af den til skovbunden hørende flora. Det fremherskende træ i egeskoven er *Quercus pedunculata*, men *Q. sessiliflora* findes også ret hyppig; *Juniperus communis* og *Sorbus aucuparia* ligeledes, og sidstnævnte arts blade træffes ofte ødelagte af den på bægge snyltende svamp *Roestelia cornuta*. Bunden af krattet og den åbne skov er dækket af Ørnebregner, alm. Græsarter, *Hieracium Gothicum*, *Galium saxatile*, *Melampyrum pratense*, *Vaccinium Myrtillus* o. s. v. og minder således — som det var at vente — om flere nordostsjællandske skove. Af sjældnere arter fandtes *Calamagrostis arundinacea*, *Cirsium heterophyllum* og *Galium silvestre*. Mest interessant i botanisk henseende fandt jeg en skovdækt kløft, Bæklund, syd for

Hald. At *Asplenium Trichomanes* findes her i talrige og smukke eksempl. vidste jeg allerede før min ankomst til stedet, men også en del andre Bregner tildrage sig her opmærksomheden, på grund af deres mængde og frodighed, således *Asplenium Filix femina*, *Lastrea spinulosa* var. *dilatata* og *Blechnum Spicant.* Ved den lille skovbæks bredder vokse *Chrysoplenium oppositifolium* og *Cardamine amara* og opad kløftens sider *Plagiothecium undulatum*, *Polypodium Dryopteris* og *Phegopteris*, *Calamagrostis arundinacea*, *Festuca silvatica*, *Hieracium murorum*, *vulgatum*, *Gothicum* og *tridentatum*, *Actæa spicata* o. m. fl. Træernes stammer dækkes af *Sticta pulmonaria*, *Orthotrichum* og en mængde andre Laver og Mosser; de udover kløften ludende grene ere beklædte med *Usnea barbata* o.s.v.; i det hele synes såvel træer som jordbund her at huse en stor rigdom af Laver og Mosser, men da både pastor Branth og seminarielærer Th. Jensen alt havde besøgt stedet, turde jeg ikke vente at kunne fremdrage noget nyt for sidstnævnte familiers vedkommende, hvortil der desuden heller ikke var levnet mig tid. Efter et kort ophold fortsattes derfor turen mod syd til det fra de sidste års lejrøvelser velbekendte bakkede terræn mellem Hald og Dollerup, hvor man finder levninger af den i lejrtiden afbrændte plantage. Ved sydsiden af denne fandtes *Cytisus Laburnum* plantet, den havde til dels undgået ødelæggelsen og syntes at trives ret vel på den tørre lyngbegroede jordbund. På bakkerne ned mod Hald-sø samledes en afvigende form af *Hieracium Gothicum;* i moser og vandhuller i nærheden fandtes de 3 før nævnte arter af *Utricularia*, og på marker over mod Finderup *Anthemis tinctoria.*

Halvøen, der fra Dollerup-bakker skyder sig mod nord ud i Hald-sø, næsten op til ruinerne af Niels Bugges historisk berømte borg, dækkes som bekendt af den smukke Haldbøgeskov, egnens sjældenhed og stolthed. Her kunde man snarest vente i rigt antal at finde de skovplanter, der navnlig i forårstiden oplive skovbunden i bøgeskovene på halvøens østkyst og på øerne, men da flertallet af forårsplanterne vare aldeles henvisnede havde jeg ingen lejlighed til at anstille en sammenligning. Et par dages vedholdende regnvejr og deraf følgende hastværk, medførte desuden at jeg måtte lade mig nøje med hurtig at gennemvandre dette for egnen interessante skovparti. *Lycopodium annotinum* og *Luzula maxima*, som jeg her for første gang fandt i egnen, såvelsom den mere almindelig *Calamagrostis arundinacea*, vare alt forhen fundne her, og foruden disse så jeg kun af sjældnere arter *Festuca silvatica*.

Det indtryk, jeg modtog under min vandring gennem de her nævnte strækninger af krat og skov, var, at vegetationen i disse synes at være mindre rig på afveksling end i de skovstrækninger, jeg kender bedst på øerne. Med forbigåelse af forårsplanter som *Gagea*, *Orchis mascula*, *Anemone nemorosa* og *ranunculoides*, *Corydalis* o. s. v. om hvis udbredelse jeg ikke kan have nogen mening, savnede jeg her *Orobus vernus* og *niger*, *Lathyrus silvestris*, *Vicia silvatica*, *Ervum*, *tetraspermum*, *Geum intermedium*, *Agrimonia odorata*, *Circæa alpina*, alle arter af *Acer*, *Hypericum hirsutum*, *Dianthus Armeria*, *Monotropa*, *Pyrola minor* og *secunda*, *Anemone Hepatica*, *Selinum*, *Melampyrum cristatum* og *nemorosum*, *Veronica montana*, *Galeobdolon*, *Origanum*, *Lonicera Xylosteum*, *Campanula latifolia*, *Lappa intermedia*, *Rumex conglomeratus*, *Platanthera*, *Epipactis latifolia* og *microphylla*, *Neottia*, *Allium Scorodoprasum*, *Carex elongata* og *Melica nutans*, men der er vel ingen tvivl om, at flere af disse ville findes ved en omhyggeligere undersøgelse.

Endnu stod tilbage at undersøge de talrige søer i egnens østlige del, nemlig Viborg-sø, Rindsholm-, Ved- og Hald-sø og den mindre Vind-sø. Vegetationen i sidstnævnte frembød intet mærkeligt og kan derfor her forbigåes. Langs øst- og nordbredden af Viborg-sø samlede jeg *Equisetum palutre* var. *arenaria*, krybende former af *Batrachium marinum* og *Mimulus luteus*, hvilken sidste nu har udbredt sig så stærkt, at den endog på større pletter — navnlig hvor kildevæld befordre dens vækst — bogstavelig fortrænger enhver anden vegetation. Næppe vilde nu nogen, der tidligere intet havde hørt om denne art her, falde på at antage den for en tilfældig forvildet plante. De øvrige 3 søer, der strække sig fra Dollerup mod nordost til Rindsholm, ere indbyrdes forbundne, og det er derfor sandsynligt, at de sjældnere arter, jeg fandt i den ene af disse, også ville findes i de to andre. *Potamogeton marinus* og *Batrachium marinum* fandtes i dem alle (Viborg-sø medindbefattet), ligesom *Ranunculus reptans*, *Batrachium hederaceum*, *Montia rivularis*, *Stellaria crassifolia* og *Rumex obtusifolius* c. var. *divaricata* ved deres bredder, hvilke for øvrigt ikke overalt frembød det samme nøgne udseende som de først besøgte søer (Flynder-sø o.s.v.). *Lobelia* bemærkede jeg dog ikke her, og *Littorella lacustris* fandtes kun ved Hald på 2—4 fod dybt vand. Foruden førnævnte arter sås af almindeligere planter i søerne: *Eleocharis acicularis*, *Potamogeton natans*, *polygonifolius*, *rufescens*, *gramineus*, *perfoliatus*, *crispus*, *zosteræfolius*, *pusillus* og *pectinatus* (sidstnævnte i stor mængde i Viborg-sø), end videre *Ceratophyllum oxyacanthum*, *Myriophyllum spicatum* og *verticillatum*, *Nuphar*, *Nymphæa*, *Hydrocharis* og flere ligeså alm. planter. Det bedste udbytte fik jeg dog i Hald-sø, ved ruinerne af gamle Hald. Her samlede jeg på en lille plet — ved at søge efter *Isoëtes* — *Littorella lacustris*, *Batrachium marinum*, *Potamogeton marinus*, *P. nitens* og *decipiens*, af hvilken sidste eksempl. herfra ville blive tegnede til Flora Danica.

Hermed måtte min undersøgelsesrejse — der påbegyndtes den 1ste og endte den 27de avgust — betragtes som tilendebragt. Af arter, der ikke hidtil vare bemærkede i Jylland indbragte rejsen følgende: *Alopecurus agrestis*, *Avena hybrida*, *Poa fertilis*, *Ruppia brachypus*, *Potamogeton rutilus*, *Ceratophyllum muticum*, *Viola stricta*, *Geranium palustre*, *Ononis campestris* og *Lotus tenuis*, samt en for den danske flora ny art: *Potamogeton decipiens* Nolte.

Former man til slutning et billede af vegetationen i dens hovedtræk, så nøjagtigt som det efter en enkelt rejse er muligt, ville de planter, der så at sige ere bundne til rullestenssandet — hvad enten de nu findes på hederne eller i hedemoserne eller ved de sandede søbredder — naturligvis blive de mest fremtrædende i billedet, nærmest disse ville vel vandplanterne hævde deres plads; men arterne ere til dels andre, eller de enkelte af disse optræde med hensyn til mængde og hyppighed ikke så lidt forskelligt fra vegetationen på Øerne. Ukrudsplanterne kunne vel her forringe landmandens udbytte og besværliggøre ham jordens dyrkning i lige så høj grad som i de frugtbare egne, men antallet af arter er langt ringere end i disse, hvilket også gælder for ruderatplanternes vedkommende. At skovplanterne også optræder med et ringere antal arter kan være en følge af, at de her ere indskrænkede til skovene ved Hald og de to små lystskove, og at planter som *Pulsatilla nigricans* o. fl. mangler, eller *Gnaphalium arenarium* er sjælden, uagtet de her måtte finde en passende jordbund, må vel tilskrives disse arters mere østlige voksekreds, ligesom flere her hyppige arter som *Equisetum Telmateia*, *Phyteuma*, *Batrachium hederaceum*, der have en mere vestlig voksekreds, enten ganske mangle eller ere sjældne på Øerne; men hvorledes skal man forklare mangelen af sandplanter som *Setaria viridis*, *Herniaria glabra*, *Delphinium Consolida* o. fl.? — dog disse arter ere måske oversete.

Inden jeg slutter disse bemærkninger om min rejse må jeg endnu tilføje, at jeg har været stærkt fristet til kun at meddele fundet af sjældnere planter i den besøgte egn, men derved vilde rejsens mål: en omhyggelig botanisk undersøgelse af egnen endnu mindre være nået. I sagens interesse har jeg troet det bedst at anføre de arter, som jeg savnede. Flere af disse ere vistnok oversete, men enhver, der har givet sig af med lignende undersøgelser, vil også vide, hvor vanskeligt det er på én gang at have sin opmærksomhed henvendt på et så stort antal arter og da navnlig dem blandt disse, som man er vant til at se overalt, og hvor uoverkommeligt det er at notere enhver art efterhånden som man ser den.

Af frygt for at blive trættende har jeg i det foregående undgået at nævne arter, der ere lige almindelige for alle landets egne, men i håb om at en så vidt mulig fuldstændig plantefortegnelse fra en egn i midtpunktet af Jylland ikke vil være uden interesse og i hvert fald vil kunne tjæne som grundlag for en fuldstændigere undersøgelse, har jeg for at gøre mine optegnelser mere fuldstændige henvendt mig til lærer Schmidt (forhen i Fusing), overretssagfører Morville og adjunkt Feddersen i Viborg og af dem erholdt værdifulde bidrag til en sådan fortegnelse, der endnu ventes mere fuldstændiggjort ved bidrag fra seminarielærer Th. Jensen og apotheker G. Jensen, ligesom professor J. Lange vil give den forøget værd ved berigtigelser og tilføjelser af det rige materiale, der står til hans rådighed, hvorefter den vil blive optaget her i tidsskriftet.

OVERSIGT

OVER DE I AARENE 1869–71 I DANMARK FUNDNE

SJELDNE ELLER FOR DEN DANSKE FLORA NYE ARTER

VED

JOH. LANGE.

Den Oversigt, som herved meddeles, trænger ikke til at ledsages af udførlige Indledningsbemærkninger, idet den slutter sig nøje til tvende lignende, i tidligere Hæfter af Bot. Tidsskrift (II, p. 30 og III, p. 67) optagne Oversigter over det botaniske Udbytte i 1865–66 og 1867–68. Ligesom i hine Fortegnelser, saaledes har jeg ogsaa i denne, ved enkelte Arter tilføjet Bemærkninger, sigtende til at oplyse dels deres Slægtskab med eller Adskillelse fra andre nær staaende Arter, dels deres Udbredelsesforhold m. m.

Som Medlem af den botaniske Forenings Bestyrelse har jeg paataget mig at udføre det Bestyrelsen i Følge Lovene paahvilende Hverv at gjennemgaa de til Foreningen fra sammes Medlemmer aarligt indkommende Planter og at optegne hvad der ved dette Gjennemsyn maatte vise sig egnet til at noteres og offenliggjøres. Udbyttet af dette Gjennemsyn danner Grundlaget for denne ligesom for de tidligere Fortegnelser, hvortil fremdeles kommer de paa den botan. Forenings Udflugter gjorte Iagttagelser over sjeldne eller interessante Planter. Men den betydeligste Del af denne Fortegnelses Indhold skylder jeg imidlertid velvilligen meddelte Bidrag fra forskjellige botaniske Venner og Correspondenter, hvis Navne ved hvert Findested især ere anførte. Mængden af disse Meddelelser vidner glædeligt om den stedse tiltagende Iver og Nøjagtighed, hvormed Botanikens Dyrkere i Landets forskjellige Provinser undersøge hver sin nærmeste Omegn, men det fremgaar ogsaa af disse med saa korte Mellemrum leverede Fortegnelser, at den danske Flora endnu er langt fra at være tilstrækkeligt undersøgt, idet vor fanerogame Flora i disse 3 Aar er forøget med et Antal af ikke mindre end 16 Arter og 10 Former eller Afarter, som enten aldeles ikke eller kun med Tvivl vare angivne fra Danmark. Jeg har derfor ikke opgivet Haabet om, at flere Arter, som endnu mangle i den danske Flora, men ere fundne i de nærmeste Nabolande, ogsaa efterhaanden ville findes her, f. Ex. *Astragalus arenarius*, *Trapa natans* (som i Fjor er funden i det nordlige Skåne, og hvis Nødder, som bekjendt, for nogle Aar siden bleve fundne i en Mose paa Lolland af Hr. Rostrup), *Polygala comosa*, *Dianthus arenarius*, *Silaus pratensis*, *Ledum palustre*, *Equisetum littorale* o. fl.

Jeg har i denne Fortegnelse fremdeles optaget de fra Sønderjylland meddelte Voxesteder, dels for at holde mig til den i min Haandbog fulgte floristiske Begrænsning, dels fordi overhovedet Sønder- og Nørrejyllands Vegetation er saa nøje beslægtet, at ingen skarp eller naturlig Grænse i plantegeografisk Henseende falder sammen med den nu gjældende politiske Begrænsning. Men selv om denne skulde blive endelig fastslaaet og ikke, som vi alle haabe, maatte blive afløst af en retfærdigere og i national og sproglig Henseende naturligere Afgjørelse, forekommer der mig ikke at være Grund til, i videnskabelige Arbejder, at gjøre nogen Forandring i naturlig begrænsede Floragebeter paa Grund af Landafstaaelser og derpaa grundede Forandringer i den politiske Inddeling, da denne Fremgangsmaade, ved strængt at følges, vilde have idelig Omarbejdelse af de floristiske Arbejder til Følge.

Derimod har jeg udelukket saa godt som alle de i Sjælland gjorte Fund. Idet nemlig Størstedelen af disse dels allerede ere meddelte i den nys udkomne udførlige Beskrivelse af Sjællands nordøstlige Del (ved Hr. Mortensen), dels ville blive optagne i de Localflorer, der om kort Tid kunne ventes for Sydvestsjælland og Egnen om Roskilde, vilde det være overflødigt, her at angive Voxesteder for Planter, som ere eller ville blive nævnte andetsteds.

Efterhaanden som de danske Localflorers Antal forøges, og, hvad der nu er god Udsigt til, de fleste af Landets Egne blive omhyggeligt undersøgte og beskrevne i plantegeografisk og plantestatistisk Henseende, ville Fortegnelsesr som den her meddelte blive overflødige eller i det mindste kunne fremtræde sjeldnere, idet da de Fund, som lidt efter lidt gjøres, ville kunne meddeles som Tillæg til de forskjellige tidligere beskrevne Egnes eller Provinsers Florer. Derfor antager jeg foreløbigt, at denne Fortegnelse ikke i den første Tid vil blive efterfulgt af flere fra min Haand, saa meget mere som det Arbejde, der er forbundet med Redaktionen af slige Optegnelser, ikke er ganske ubetydeligt. Men idet jeg paa den anden Side er overbevist om Nytten eller rettere Nødvendigheden af slige Optegnelser som Materiale for fremtidige mere omfattende floristiske Værker, vil jeg selvfølgelig vedblive at samle og optegne til fremtidigt Brug ethvert Bidrag som maatte blive mig meddelt enten umiddelbart eller igjennem den botaniske Forening, og dette gjælder da ikke alene hidtil ubekjendte Voxesteder for sjeldne Arter, men naturligvis tillige enhver Iagttagelse, som kan yde Bidrag til et fyldigere Kjendskab til vor Flora, f. Ex. Tilføjelser eller Berigtigelser til enkelte Arters Karakteristik, Bemærkninger om deres Voxemaade, Blomstringstid, Forhold til Jordbunds- og Temperaturforskjelligheder, til Lys eller Skygge o. lign. biologiske Faktorer, om hvilke der for en stor Del Planters Vedkommende endnu savnes tilstrækkelig Oplysning. Flere af disse Spørgsmaal egne sig ifølge deres Natur fortrinsvis til de Botanikeres Opmærksomhed, som have fast Ophold paa

Landet og i en længere Aarrække have let Adgang til at iagttage Planterne i deres nærmeste Omegn paa enhver Aarstid. Ganske særligt maa det dog anbefales de i Provinserne bosatte Botanikere at udarbejde nøjagtige Localflorer, enhver for sin Egn. Da vi allerede have flere saadanne, der paa en særdeles tilfredsstillende Maade give Oplysning om enkelte Provinsers Vegetationsforhold, kan jeg nøjes med at henvise til disse, og skal blot tilføje, at selv om Vedkommende ikke have beregnet deres Optegnelser paa at trykkes i den Form, hvori de have affattet dem, ville disse kunne afgive værdifulde Hjælpemidler til Kundskab om Landets Flora¹). Endog Beskrivelser af enkelte ganske snævert begrænsede Localiteters Vegetationsforhold ville have Interesse, naar den Plet, der gjøres til Gjenstand for Undersøgelse og Beskrivelse, afviger væsenligt fra Naboegnenes sædvanlige Karakter²), og

---

¹) Blandt de mig meddelte Optegnelser, som tildels ere optagne i den her meddelte Oversigt, har jeg fra Hr. Cand. jur. J. Lassen modtaget en Fortegnelse over de fra Samsø bekjendte Planter, udarbejdet dels efter hans egne Iagttagelser, dels efter Gjennemsyn af afd. Provst Jacobsens efterladte Herbarium. Om end denne Liste, som opviser et Antal af 438 fanerogame Planter for Samsø, formentlig ikke egner sig til at offenliggjøres i dens nærværende Skikkelse, er den lige fuldt et vigtigt Bidrag til Øens Flora, og det tør maaske haabes, at der paa Grundlag af denne Liste, navnlig ved at tilføje de for endel af Arterne manglende Angivelser af deres Udbredningsforhold og ved at forudskikke nogle orienterende Bemærkninger om Samsøs almindelige Naturforhold, vil kunne tilveiebringes en fuldstændig samsøisk Localflora, som vil være af ikke liden Interesse bl. A. paa Grund af Øens Beliggenhed i omtrent lige Afstand fra Sjælland, Fyen og Jylland.

²) Som et Exempel paa en ret ejendømmelig og fra de nærmeste Egne ikke lidet afvigende Localitet, der synes at fortjene yderligere Undersøgelse, skal jeg her meddele et Brudstykke af nogle floristiske Meddelelser fra det sydlige Fyen, som ere mig meddelte af Lærer S. Petersen, og som jeg med Forfatterens Samtykke lader aftrykke. Hans Meddelelse lyder saaledes:

„Sortesøen og dens Omgivelser: Egnen omkring Faaborg er ikke alene et af de smukkeste og mest afvexlende Landskabspartier i Fyen, men den har ogsaa ret ejendommelige Vegetationsforhold, som vel ere en omhyggelig Undersøgelse værd. Dette gjælder navnlig det skovklædte Parti af de saakaldte „fyenske Alper“, som strækker sig Nord for Holstenshus, naar sit højeste Punkt i Rikkelsbjerg og fortsættes mod det i desto højere Grad, jo nøjagtigere Forskjellighederne ere beskrevne og de formentlige Grunde dertil ere paaviste.

N. V. i Svanninge Bakker. Dette meget couperede Terrain afvexler med Rullestenssandbanker beklædte med Bøge-, Gran- og Naale-Skov (Gjerup Skov) og dybe Dale, hvis Bund enten dækkes af Skov og Krat eller fyldes af Smaasøer og Moser. Allerede et flygtigt Skjøn lader formode, at denne Egn maa gjemme en Del Planter, der ellers ere karakteristiske for Østjyllands bakkede Heder, fordi Landskabskarakteren i det hele minder mere om Jylland end om Fyen — en Formodning, som ogsaa bliver foreløbig bekræftet, idet man næsten overalt træffer paa to af Halvøens mest karakteristiske Planter: Lyngen og Blaabærret. Nogle smaa botaniske Udflugter, som jeg navnlig i Fjor Sommer har havt Lejlighed til at foretage i Gjerup Skov, har overbevist mig om at Egnen omkring Holstenshus i høj Grad fortjener en nøjere botanisk Undersøgelse og til Orientering tillader jeg mig efter Hukommelsen at beskrive de interessanteste Localiteter:

Naar man følger Kjørevejen fra Holstenshus til Corinthkroen gjennem Gjerup Skov, har man paa et langt Stykke Holstenshus Dyrehavehegn paa højre Haand; naar man kommer forbi „Rikkelsbjerg", som ligger lidt fra Vejen paa venstre Haand og er let kjendelig paa en muret, sneglehusformet Stensætning paa Toppen, følger Vejen Dyrehavehegnet endnu et Stykke, men derpaa svinger den ud fra dette imod Nord. Man har da paa højre Haand en ret anselig Bakke med faste Bænke paa Toppen og naar man er kommen et lille Stykke forbi denne, skimter man i et Bøsseskuds Afstand fra Vejen til Venstre en lille Sø, som kaldes „Sortesøen". Denne Sø, som ikke er afsat paa Mansas Kort over Fyen, maa ikke forvexles med den lidt længere mod Vest liggende „Øresø", fra hvilken den har en meget forskjellig Karakter. Sortesøen er næsten kredsrund, meget lille og vil med Tiden blive en ægte Skovmose, da den er omgiven af en Bræmme af Hængedynd, overklædt med Sphagnum. Paa de 3 Sider er den omgivet af Skov, der ved sin Skygge giver Søen en mørk Tone — deraf sandsynlig Navnet —, paa den fjerde Side, mod Nord, falder en temmelig brat, tildels lyngklædt, Bakke af imod Søen. Det er navnlig omkring denne Sø, at man finder en Vegetation, som minder meget baade om nordsjællandske og østjydske Moser. Paa den lille Strækning fra Vejen til Søen træffer man i Mængde *Viola epipsila*, som forøvrigt er almindelig i det midterste Fyen. Naar man kommer ned til Søen, overraskes man paa den Bred, der vender mod Vejen, — mod Øst — af et kraftigt men lille Lyngparti, hvorimellem *Lycopodium annotinum* hist og her fremviser sine friske, grønne Grene. Er man kommen over Lyngrevlen ud paa Hængedyndet, vil man i Dyndhuller finde *Rhyncospora alba* og imellem *Sphagnum* paa Hængedyndet hist og her den sjællandske *Scheuchzeria palustris* sammen med *Malaxis paludosa*. Alle disse Planter voxe hver for sig i ringe Mængde tilligemed almindelige Moseplanter paa den Søbred, som vender mod Vejen.

Jeg har i denne Fortegnelse, ligesom tidligere, optaget adskillige med fremmede Sædarter indførte eller fra Haver udvandrede Arter, som ved et † foran Navnet ere betegnede som ikke henhørende til Landets egenlige Flora. Det er med Hensyn til slige fremmede Borgere neppe muligt at drage en bestemt Grænse mellem de Arter, som bør optages og dem, der bør udelades af en slig Liste, naar man ikke vil over-

---

Paa Nordbredden, hvor Bakken træder tæt ned til Søen, er Hængedyndsbræmmen meget smal, og de nævnte Planter forsvinde derfor, men erstattes af den jydske *Empetrum nigrum*, *Lastrea dilatata* tilligemed en *Calamagrostis*-Art, der vistnok er en Form af *C. lanceolata.* Paa den sydlige Bred fortsættes Hængedyndet i en lille Engstrækning: her voxer *Empetrum* temmelig almindelig. Paa den sydlige Bred voxe nogle faa Exemplarer af *Scheuchzeria*, her findes ogsaa en lille Sandrevle med Krat af almindelige *Rubus*-Arter. Paa Nordvestsiden fortsætter Skoven sig ned til Søen med et spredt Krat navnlig af Ellebuske.

Ingen af de nævnte Planter kan betegnes som Karakterplante, da de alle forekomme i ringe Mængde, derimod er den inderste Rand om Søen bevoxet med en frodig Krands af *Lastrea Thelypteris* og i Skovranden mod Syd er *Corydalis claviculata* almindelig. Mellem Søen og Rikkelsbjerg er der en lille Mose og Kjærstrækning, hvor *Osmunda regalis* voxer, men sparsomt.

Naar man gaar fra Søen tilbage til Kjørevejen og staar med Ansigtet mod den i Begyndelsen omtalte Banke med de faste Bænke paa Toppen, hvorfra der er en vid og meget smuk Udsigt, har man en Skovvej tilvenstre, som løber langs Bakkens Fod. Naar man følger denne, kommer man gjennem en Granskov i østlig Retning til en større Tørvemose, som fortsættes af et Par andre. Paa den første af disse dominerer *Empetrum nigrum* og *Rhyncospora alba*, paa de andre tildels *Peucedanum palustre.*

Til Sammenligning med disse Vegetationsforhold bemærkes: 1) at der ved en lille Kjærstrækning mellem Svanninge Bakker, strax naar man er kommen tværs over Hovedlandevejen mellem Odense og Faaborg, tilvenstre for „Plantagen“, (efter at have fulgt en Linie fra Rikkelsbjerg mod Vest forbi „Øresøen“, der har sandede, stenede Bredder og ikke synes at frembyde nogen botanisk Interesse) ligeledes træffes *Rhyncospora alba*, men kun meget sparsomt, sammen med *Eriophorum alpinum*, *Epipactis palustris* og *Potentilla procumbens* med 4- og 5-delte Blomster, (Karakterplante for dette Kjær er *Typha angustifolia*), — 2) at der i den af Hr. Seminarielærer Mortensen i Botanisk Tidsskrift, 2det Bd. S. 16 omtalte lille Hedestrækning mellem Sandager og Ryslinge voxer *Erica Tetralix* i stor Mængde og hist og her *Vaccinium Vitis Idæa* og 3) at den ogsaa derfra opgivne *Arnica montana* er almindelig i Egnen omkring Ryslinge og Ringe.“

hugge Knuden ved at udelukke alle Arter, om hvis Indfødsret der kan være Tvivl, men ved at følge denne Fremgangsmaade vilde man komme til at udskyde flere af vore nu almindelige Ukrudsplanter, som oprindelig utvivlsomt ere indførte her i Landet til forskjellig Tid. Nogle af disse have sandsynligvis havt Ophold her lige saa længe som der har fundet Dyrkning Sted af Mark, Have og Skov, men andre have derimod først udbredt sig i en langt senere Tid, ja selv i den sidste Menneskealder ere adskillige Arter, som tidligere enten aldeles ikke vare fundne her i Landet eller kun iagttagne paa ganske faa Steder, udbredte ved Selvsaaning i forskjellige Egne og optræde ofte i saa stor Mængde at de faa en kjendelig Indflydelse paa Vegetationens Karakter[1]). Der kan neppe være Tvivl om at saadanne Arter bør medoptages i Landets Flora, og som Bidrag til Floraens Historie er det derfor ikke uden Interesse at meddele, hvad der er bekjendt om deres Forekomst, for at blive i Stand til at forfølge deres Udbredelse i Landet, om muligt fra den Tid, da de først bleve iagttagne. Jeg har af denne Grund saavel i min Haandbog som i de siden tredie Udgave offenliggjorte Fortegnelser optaget alle saadanne fra fremmede Lande indvandrede Arter, som have vist sig i flere Aar og om hvilke det kunde formodes at de ville formere sig ved Selvsaaning og udbrede sig videre. Derimod har jeg i Regelen ikke optaget Arter, som have været iagttagne kun paa ét Sted i et enkelt eller ganske faa Exemplarer, da slige aldeles tilfældigt forvildede Individer, som kun vise sig en eneste Gang for derpaa atter at forsvinde, naturligvis ikke have nogen floristisk Interesse.

---

[1]) Exempelvis skal jeg her nævne *Trifolium hybridum*, *Melilotus arvensis*, *Berteroa incana*, *Alyssum calycinum*, *Camelina silvestris*, *Neslia paniculata*, *Cuscuta Trifolii*, *Anthemis tinctoria*, *Lolium Linicola*, *L. multiflorum* o. s. v.

Collemaceæ[1]).

(?) *Lichina pygmæa* Ag. I Liebmanns Herbarium findes et Exemplar betegnet »*ad littora Fioniæ*«. Maaske har dog her en Forbytning fundet Sted.

Collema microphyllum Ach. Jyll. Bøgestammer i Addit Skov (Rostrup).

* [2]) »*Leptogium microscopicum*«. Fyen: Skaarup(Rostr.).

L. lacerum var. *pulvinata*. Jyll.: Silkeborg (Hornem. Herb.).

Lichenaceæ.

Ramalina polymorpha * *scopulorum* (Retz). Frugtbærende Expl. paa Hirtsholmen (Feilberg) og Læsø (Jacobsen).

Cladonia gracilis var. *degenerans* (*Flk.*). Bornh.: Almindingen (Th. Schiøtz).

* *Umbilicaria cylindrica* (Ach.). Fyen: En stor Sten paa Ravnebjerg (Rostr.).

Peltigera horizontalis (L.). Sjæll.: Skoven ved Kongens Møller (Bot. Foren.).

P. aphthosa (L.). Slesv.: Horskobbel ved Kværn (G. Jensen).

Cetraria sepincola (Ehrh.). Frugtbærende Expl. paa Enetræer ved Madum Sø i Jyll. (Branth).

C. juniperina (L.). Store Expl. sammen med foreg. Art (B.).

Parmelia Mougeotii Schär. med en enkelt Frugt sammesteds som de 2 foreg. (Branth).

Lecanora circinata (Pers.). Smukt udviklet Expl. paa en Kalksten i Fyen (Voxested ikke angivet, Liebm. Herb.).

Rinodina pyreniospora (Nyl.). Jyll.: Heden paa Klæstrup Bakker ved Nibe (Branth).

---

[1]) Fortegnelsen over de Arter, hvormed vor Flora er bleven forøget siden Udgivelsen af *Lichenes Daniæ* (Bot. Tidskr. III, 127 ff.) er for denne og de tvende følgende Familiers Vedkommende meddelt af Pastor J. Deichmann-Branth.

[2]) De med * betegnede Arter ere nye for den danske Flora.

Thelotrema lepadinum Ach. Sjæll.: Paa Bøgetræer ved Lillerød (Grønlund).

Phlyctis argena (Flk.). Sjæll.: Et Par Steder ved Skjelskør (Branth).

Lecidea lucida Ach. Flere Steder paa Stengjærder i Nordsjælland (B.).

L. tenebricosa (Ach.). Sjæll.: Snekkersten, Lillerød (Grønlund).

* *L. minuta f. viridella* Nyl. (*Biatora micrococca* Körb.) Ved Grunden af Fyrrestammer i Gjerdrup Plantage (Branth).

Lecidea insularis Nyl. Sjæll.: Flere Steder paa Stengjærder ved Skjelskør (Branth).

Bilimbia pineti (Ach.). Flere Steder paa Fyrrestammer i Sydvestsjælland (Branth).

* *B. cyrtella* f. *saxicola* Th. Fr. Sjæll.: Paa en Kisel-Kalksten ved Skjelskør (Branth).

B. farinosa (Ach.). Fyen (Bot. Haves Herb.); Loll.: Paa Eg ved Kristianssæde (Rostr.).

* *Bacidia arceutina* f. *intermedia* Stizenb. Sjæll.: Gl. Egetræer paa Stigsnæs ved Skjelskør (Branth).

B. umbrina (Ach.) er i det Hele temmelig almindelig (B.).

B. citrinella (Ach.). Sjæll.: Gribs Skov (Bot. Foren.); Jyll.: Moskov ved Rold (Branth).

* *Buellia sp.* (*forsan nova*) Fyen: Snyltende paa Løvet af *Stereocaulon* ved Helager (Rostr.).

Tromera resinæ (Fr.). Sjæll.: Paa Grantræer i Bromme Plantage ved Sorø (Branth).

Graphis varia f. diaphora (Ach.). Sjæll.: Paa Kalkskorpen af Flint i et Stengjærde ved Suserup pr. Sorø (Branth).

Arthonia cinnabarina (DC.). Sjæll.: Paa Bøgetræer ved Kjøbenhavn (Liebm. Herb.) og ved Kongens Møller (Bot. Foren.).

* *A. pineti* Körb. Jyll.: Paa Bøgetræer ved Skjørping pr. Aalborg (Branth).

Schizoxylon dryinum (Flk.). Sjæll.: Paa gamle Ege ved Skarrit-Sø (Bot. Foren.).

*Pertusaria communis * Wulfeni* f. *chlorantha* Zw. Jyll. Paa Bøgestammer ved Buderupholm (Branth).

* *Pyrenula interjungens* (Nyl.). Bornh.: Paa Klipper ved Gudhjem (Grønlund).

* *P. betulina* Lahm. Sjæll.: Pyknider paa Birk paa Stigsnæs ved Skjelskør (Branth).

* *P. sp.* (*forsan nova, e stirpe P. muscicolæ*). Jyll.: Paa Lynggrene paa Klæstrup Bakker ved Nibe (Branth).

Epiconiaceæ.

Coniocybe furfuracea (L.) Paa flere Steder i det sydlige Sjælland (Branth).

Cyphelium melanophæum (Ach.). Sjæll.: Ved Rørtang og Kjørom (Liebm. Herb.).

Hepaticæ[1]).

Riccia fluitans L. *α. aquatica.* Lolland: Torrigskov, Fyen: Skaarup paa flere Steder (Rostrup).

R. crystallina L. Lolland: Stensgaard (R.)[2]). Jylland: Mergelgrav ved Malle (Th. J.).

R. natans L. Exemplarer ere sendte til R. af Lærer Andersen i Stubbekjøbing, som 1868 fandt dem i Gaasesø ved den nævnte By.

R. glauca L. Hist og her paa Lolland og Fyen. I Egnen om Skaarup er den, mærkelig nok, meget almindelig paa det tynde Lag Jord, som sædvanlig lægges ovenpaa Stengjærder (R.). Sjælland: Thostrup pr. Ringsted (S. L.).

* *R. bifurca* Hoffm. Jyll.: Hist og her paa Heden ved Ranum, Mergelgrav ved Hyllestedgaard pr. Løgstør (Th. J.).

---

[1]) Bidragene for denne og de to følgende Familiers Vedkommende ere meddelte af Adjunkt C. Grønlund.

[2]) R. = Rostrup, S. L. = Samsøe Lund, Th. J. = Thomas Jensen, Gr. = Grønlund.

**Marchantia polymorpha* L. var. *rivularis* N. ab E. c. fr. Jylland: Grusgrav i Ølands Skov (Th. J.).

Preissia commutata N. ab E. Falster: Stubbekjøbing, Langeland: Hennetved (R.). Sjælland: Skarrit-Sø (Botanisk Forening).

Fegatella conica Corda. Møens Klint (R.); Slesv.: Horskobbel, Kalvevad (G. Jensen).

Metzgeria furcata N. ab E. med Han- og Hunsvøb. Jyll.: Bjørnsholm paa gamle Elletræer (Th. J.).

— — var. *prolifera* N. ab E. med Hunsvøb. Jyll.: Lundsgaard ved Løgstør (Th. J.).

Aneura multifida Dumort. Lolland: Birket (R.). Sjæll.: Ordrup Mose med Frugt (S. L.).

A. pinnatifida N. ab E. Falst.: Stubbekjøbing (R.).

A. palmata N. ab E. Sjæll.: Rudersdal (S. L.).

— — * *β. major.* Jyll.: Tørvegrave ved Bjørnsholm (Th. J.).

Pellia epiphylla N. ab E.

α. fertilis N. ab E. Sjælland: Lyngby Mose, Frederiksdal (S. L.). Lillerød, Hanplante (Gr.). Jyll.: Gub Sø pr. Silkeborg, Hunpl. (Joh. Lge.).

P. calycina N. ab E. Sjælland: Grøft ved Fileværket i Frugt, Frederiksdal i Frugt (S. L.).

Blasia pusilla L. Lolland: Gottesgabe (R.).

Fossombronia pusilla N. ab E. Fyen: Skaarup, Jyll. Addit (R.).

Lejeunia serpyllifolia Lib. Fyen: Klingstrup (R.). Sjæll.: Skarrit-Sø (Bot. Foren.). Jyll.: Trelde Skov (M. T. Lange).

Ptilidium ciliare N. ab E. var. *Wallrothiana* N. ab E. Lolland: Stensgaard paa Birk (R.).

Chiloscyphus polyanthos Corda. (= var. af *Lophocolea heterophylla* i *Consp. Hepat. Daniæ*). Jyll.: Paa Jorden i Lunden ved Bjørnsholm (T. J.); Bredderne af Lyng Sø pr. Silkeborg (Joh. Lge.); Fyen: Næsbyhoved (M. T. Lge.).

Chiloscyphus polyanthos var. *rivularis* N. ab E. Jyll.: Vindinge ved Vejle (Joh. Lge.); Grejsdalen (Th. J.).

C. pallescens N. ab E. Lolland: Stokkemark (R.). Jyll.: Salten Langsø (R.), Bredderne af Gub Sø ved Silkeborg sammen med *Pellia epiphylla* (Joh. Lge.).

Lophocolea Hookeriana N. ab E. Loll.: Herredskirke; Fyen: Vejstrup (R.).

L. minor N. ab E. *δ. erosa* N. ab E. Sjæll.: Frederiksdal, Fuglevad Mølle (S. L.).

L. heterophylla N. ab E. Lolland og Fyen paa mange Steder (R.).

Jungermannia crenulata Sm. Sjælland: Thostrup ved Ringsted med Frugt (S. L.). Fyen: Skaarup; Jylland: Hobro (R.).

— — var. *gracillima* E. B. (= *J. Genthiana* Hüb. efter Gottsche). Jyll.: Meget udbredt paa side Steder i Hederne N. O. for Løgstør, i Vester-Hanherred, ved Thorstedlund o. m. a. Steder (Th. J.).

J. Schraderi Mart. var. *undulifolia* N. ab E. steril. Jyll.: Kjær paa Øland (Th. J.).

?* *J. pumila* With. Exemplarer samlede af Rostrup ved Skaarup turde henregnes til denne Art, forsaavidt deres sterile Tilstand tillade en nøjere Bestemmelse (Th. J.).

J. acuta Ldbg. forma *aggregata* N. ab E. Jyll.: Grejsdalen (Th. J.).

J. inflata Huds. Foruden de hyppigt forekommende varr. *laxa*, *fluitans* og *compacta* N. ab E. kan endvidere og især fremhæves en var. *flagellifera* Th. J., udmærket ved sine bladløse, pidskedannede, bugtede Grene, aldeles lig dem hos *Sphagnoecetis*, med hvilken den voxer sammen i Sphagnum-Kjær. Jyll.: Vilsted (Th. J.).

J. porphyroleuca N. ab E. Jyll.: Strandbrink ved Selde i Salling (Th. J.).

J. capitata Hook. Sjæll.: Gjels Skov (S. L.). Loll.: Vesterborg; Fyen: Kirkeby (R.).

J. bicrenata Ldbg. Loll.: Vesterborg; Fyen: Helager, Holstenshus (R.). Sjæll.: Gjels Skov, Rudersdal, Fuglevad Mølle, Hareskov (S. L.). Jylland: Bakker S. f. Vejle (J. Lge.).

Jungermannia Schreberi N. ab E. Fyen: Rødskebølle, Klingstrup (R.).

J. *attenuata* Ldbg. Fyen: Hindsgavl; Jylland: Grejsdalen (J. Lge.).

J. *connivens* Dicks. Lolland: Nysted (R.).

J. *divaricata* E. Bot. Overmaade hyppig i Syd-Fyen (R.).

J. (*Trichonanthus* Spruce) *Francisci* Hook. Fyen: Kejberg Skov ved Nyborg (M. T. Lge.).

J. *minuta* L. forma *minutissima*. Heljæsbakker ved Nexø (Th. J.).

J. *exsecta* Schmid. Jyll.: Addit Skov ved Salten Langsø (R.), Grejsdalen ved Vejle (J. Lge.). Sjæll.: Fortunen, Søskoven ved Sorø (S. L.).

J. *obtusifolia* Hook. Sjæll.: Thostrup pr. Ringsted, Rudersdal (S. L.). Jyll.: Bakker ved Vejle (Joh. Lge.).

J. *intermedia* Ldb. forma *major* N. ab E. Fyen: Tybrind (M. T. Lange). Jyll.: Lindum Skov (Th. J.). Denne stemmer ganske med Nr. 44 og 312 i Rabenhorst Hepat. Eur., blot at calyx er en Smule smallere og staar i Spidsen af Stænglen og i Flugt med denne (Th. J.).

— — forma *scrediata*, protracta, repens. Jyll.: Paa et Dige ved Lundsgaard (Th. J.). Det er ikke let at afgjøre, om den skal henføres til forma *β. major* eller til * *capitata* Hook., hvilke paa mange Maader flyde sammen (Th. J.).

Scapania curta Ldbg. Sjæll.: Fuglevad Mølle (S. L.). Fyen: Svendborg (R.). Jylland: Bredderne af Gub Sø (Joh. Lge.).

S. *nemorosa* N. ab E. Sjæll.: Søskoven ved Sorø (S. L.).

Sphagnaceæ.

Sphagnum fimbriatum Wils. Jyll.: Bulbjerg (Gr.).

S. *molluscum* Bruch. Jyll.: Børglum Skov ved Ugilt (Gr.).

Bryaceæ.

Ephemerum serratum Hmpe. Fyen: Skaarup (R.).

E. patens Hmpe. Lolland: Stensgaard (R.).

Weisia viridula Brid. var. *densifolia* Schimp. Jyll.: I store, løst sammenhængende Tuer i Grejsdalen. Planterne ere næsten tommelange, Frugterne næsten lige saa store som hos *Dicranoweisia cirrhata* (H.). (Th. J.).

— — var. *amblyodon* Schimp. Bornh.: Hammeren, Gudhjem (Th. J.).

W. cirrhata Hdw. Fyen: Egekrattet om Glorup Dyrehave (R.).

Dicranella crispa (H.) Br. et Sch. Jyll.: Aalborg (Mörch). Ved Selde i Salling paa Strandbakker, i Lunden ved Lundsgaard ved Løgstør (Th. J.).

Dicranum fuscescens Turn. Jyll.: I Sydkanten af Rold Skov i Skovbunden mellem høje Bøgetræer yppigt frugtbærende; paa lignende Steder i Marselisborg og Skaade Skov, men ufrugtbar (Th. J.).

D. palustre Lapyl. Jyll.: Ved Selde i Salling frugtb. (Th. J.).

D. spurium Hdw. Jyll.: Hist og her paa Heder ved Vildsted og Ranum, men kun én Gang funden i Frugt (Th. J.).

Campylopus fragilis Schimp. Jyll.: I stor Mængde i Skovbunden paa Bakkerne i Grejsdalen (Th. J.).

Pottia minutula Hmpe. Fyen: Klingstrup (R.).

Distichium capillaceum Br. et Sch. Sjæll.: Lellinge Skov ved Kjøge (Bot. Foren.)!

D. inclinatum Br. et Sch. Jyll.: Temmelig hyppig paa *Carex-Tuer* i et lille Kjær ved Hedegaard (Bjørnsholm Sogn) pr. Løgstør (Th. J.).

Cinclidotus fontinaloides Pal. Beauv. Fyen: Vejstrup Aa (R.).

Grimmia Hartmani Sch. Sjæll.: Skarrit-Sø (Bot. Foren.).

Racomitrium heterostichum Brid. Jyll.: Børglum Skov ved Ugilt (Gr.).

R. lanuginosum Brid. Sjæll.; Gribs Skov (Bot. Foren.).

Hedwigia ciliata Ehrh. var. *subimberbis.* Jyll.: Stene ved Aarupgaard S. O. for Løgstør, sparsomt blandet med Hovedarten (Th. J.).

Ulota crispula (Hrnsch.) Br. et Sch. Jyll.: Ølands Skov paa Stene (Th. J.).

Orthotrichum pulchellum Hook. et Tayl. Fyen: Eng ved Vejstrup (R.). Jyll.: Ølands Skov paa store Rullestene (Th. J.). Slesvig: Haderslev, Oxenvad paa Grantræer (Gr.).

Tetraphis pellucida Hdw. Fyen: Skaarup (R.).

Splachnum vasculosum L. Jyll.: Kjær tæt ved Ranum; i Sommeren 1867 og 68 fundet rigelig i Frugt, blandet med *S. ampullaceum* (Th. J.).

Webera carnea (L.) Br. et Sch. Jyll.: Mergelgrav i Malle ved Løgstør (Th. J.).

Bryum inclinatum Br. et Sch. Loll.: Stensgaard (R.).

* *B. warneum* Bland. Let kjendelig fra *B. uliginosum* ved sin regelmæssige Kapselform samt de brede, hule, braadspidsede og helrandede Blade; fra *B. inclinatum* ved sin Enbo-Blomsterstand. Ligner ogsaa *B. pallens*, men let adskilt ved Peristom og Kapselform. De i Bryologia Europæa nævnte og afbildede fortyndede Grenspidser ere aldeles uvæsenlige, og sikkert fremkaldte ved særlig fugtigt Voxested (Th. J.). Jylland: En lille Afløbsgrøft i Strandskrænten S. for Næsby mellem Græs paa Sandjord; meget sparsom. Senere gjenset én Gang men i endnu ringere Mængde (Th. J.).

B. lacustre Brid. Jyll.: I uhyre Mængde, dannende vidtstrakte Tuer paa Tørvestakke i Sletengen ved Ranum (Th. J.).

B. pallens Sw. Bornholm: Gudhjem (Gr.).

*— — var. *longicolla* Th. J. Skjelnes fra Hovedarten ved Kapselhalsens paafaldende Længde (næsten 3 Gange saa lang som Sporangiet), samt dens halvcirkeldannede Krumning. Den staar nær ved var. *speciosa* Schimp., til hvilken Exempl. høre, der ere samlede af M. T. Lange

ved Lerbæk (Th. J.). Jyll.: Vildsted ved Løgstør i en sandet fugtig Grøft (Th. J.).

Bryum turbinatum Hdw. Denne Art, der neppe er almindelig, findes i Tørvemoser i Ranum i en Yppighed, som jeg ikke har set andetsteds. Tillige optræder den her med en Række af Former, af hvilke i al Fald én er saa ejendommelig, at den kan opstilles som Afart.

*— — var. *heterophylla* Th. J. Stænglerne ere 3—4 Tommer høje, voxende i store, løse, rødlige Tuer; Grenene noget langstrakte, forneden fjernt- og smaabladede, foroven tættere besatte med Blade. Stængelbladene have den sædvanlige Form samt en i en kort Braad udløbende Ribbe, medens Grenbladene ere hule, korte og bredt ovalt-lancetdannede, dels saa godt som ribbeløse (de nedre fjerntsiddende), dels med i Midten forsvindende Ribbe. Frugterne ere talrige. Der findes ogsaa Hanplanter, som danne særegne Smaatuer og ere ugrenede, neppe en Tomme høje (Th. J.).

— — var. *Schleicheri* (Schwägr.) (an = var. *gracilescens* (M. T. Lange i Bot. Tidsskrift III Pag. 27?) Fyen: Ved Ollerup (M. T. Lge.).

Mnium serratum (Brid.) Fyen: Vejstrup (R.).

M. cinclidioides Blytt. Jyll.: I næsten én Fod dybe Tuer samt i overvættes Mængde i et Kjær ved Haldrupgaarde S. V. f. Løgstør (Th. J.).

Aulacomnium androgynum Schwägr. Hist og her i Syd-Fyen (Th. J.).

Buxbaumia aphylla Hall. Sjæll.: Gribs Skov (Bot. Foren.).

Neckera pumila Hdw. forma *flagellosa*. En hyppigt forekommende, udmærket Form, der skjelnes ved de meget talrige og fine, tætsiddende Bigrene, der ved Bladenes ringe Størrelse og mørkgrønne Farve stikker skarpt af mod de større, mere lysbladede Hovedgrene. Jylland: Thorstedlund, Skaade Skov, Lindum, Grejsdalen o. a. Steder almindelig (Th. J.).

N. crispa Hdw. Jyll.: Addit Skov paa Bøgestammer (R.)

Neckera complanata Hüb. forma *saxicola*. Fyen: Helager (R.).

Antitrichia curtipendula Brid. var. *pumila* (terricola). Jyll.: Skaade Skov (Th. J.).

Thuidium abietinum (L.) Schimp. Jyll.: En lille Dvægform med faa og korte Grene ved Næsbydale pr. Løgstør (Th. J.).

Homalothecium sericeum (L.) var. *tenella* Schimp. Jyll.: Lindum Skov paa Bøgetræer (Th. J.).

Brachythecium reflexum W. M. Jyll.: Skovbakke ved Hobro Fjord i Frugt (Th. J.).

B. rutabulum var. *crassa* M. T. Lge. Bornh.: Bobbeaaens stenede Leje (Th. J.).

— — var. *rivularis* M. T. Lge. Fyen: Vejstrup Vandmølle (R.).

B. plumosum (L.) Schimp. Jyll.: Stene i Bække i Grejsdalen (Th. J.).

* *B. Mildeanum* Schimp. Nærmest lig *B. salebrosum*, fra hvilken den skilles ved følgende Mærker: Stænglerne oprette eller svømmende, temmelig faagrenede; Bladene noget udstaaende, længere og smallere, helrandede, samt ustribede; enbo eller flerbo. Som sikre Voxesteder kan foreløbig kun nævnes: Jyll.: Kjær ved Sebber Kloster og Tørvegrave i Ranum, hvor den forekommer svømmende. Om var. *turfosa* af *Hypnum salebrosum* i Bryol. Dan. hører (i al Fald tildels) herhen, er rimeligt nok, men endnu ikke ganske klart for mig (Th. J.).

Eurhynchium myosuroides (L.). Sjæll.: Gribs Skov, Skarrit-Sø (Bot. Foren.), Thostrup pr. Ringsted (S. L.).

E. piliferum (Schreb.). Sjæll.: Gjels Skov (S. L.).

E. Schleicheri (Brid.) Milde = *E. prælongum δ. abbreviatum* Schimp. Adskilt fra *E. prælongum* ved langt tilspidsede Stængelblade, samt smalle, lancetformede Grenblade. Jyll.: Skovskrænter i Marselisborg Skov, Skaade- og Ris Skov, Grejsdalen (Th. J.).

Thamnium alopecurum (L.). Sjæll.: Skarrit-Sø (Bot. Foren.), Thostrup pr. Ringsted (S. L.).

Plagiothecium striatellum (Brid.) Ldbg. Jyll.: Almindelig i Kyø Skov, Sæbygaard Skov (Th. J.).

P. undulatum (L.). Jyll.: Hyppig frugtb. i Addit Skov (R.).

* *P. succulentum* (Wils.) S. O. Ldbg. Jyll.: I Sæbygaard Skov 1863, steril. Ellers kun kjendt fra England. Den er nær beslægtet med *P. silvaticum* og *P. denticulatum*, adskilt fra begge ved sine store og tykke Perichætier, samt ved Tvekjøns-Blomsterstand (Th. J.).

* *Hypnum stellatum* Schreb. var. *protensa* Schimp. Stænglerne temmelig fine, men besatte med talrige, krummede, i hinanden vævede Grene; danner tætte, udstrakte, hvælvede Tuer paa fugtig Jord. Almindelig paa Grøftkanter ved Næsby (Th. J.).

* *H. stellat.* var. *immersa* Th. J. Indtil 6—8 Tommer høj, nedsænkt i Vand, med talrige, oprette, ligehøje Grene, der rage op over de smaa, finstilkede Kapsler. Jyll.: I en Tørvemose ved Bjørnsholm (Th. J.).

H. Sommerfeltii Myr. Jyll.: Thorstedlund (fr.) (Th. J.).

H. chrysophyllum Brid. Jylland: Næsby paa Grøftkanter (Th. J.).

H. exannulatum Gümb. Jyll.: I rigelig Frugt i Smaasumpe mellem Klitter i Kollerup Sogn; ved Vildsted pr. Løgstør (Th. J.).

H. lycopodioides Schwägr. Jyll.: Egholm i Limfjorden (Mørch) (Th. J.).

H. scorpioides Dill. forma *tenuior*. Jyll.: Mellem Hovedarten i Kjær ved Ranum (Th. J.).

H. Kneiffii Br. (*H. polycarpum* Bland., *H. aduncum* Hedw. efter Schimper). Jyll.: Temmelig hyppig ved Bjørnsholm, Ranum. Ved Tveboblomsterstand skjelnes den fra lignende Former af *H. fluitans* (Th. J.).

H. fluitans L. β. *falcatum* Schimp. Den ligner paafaldende *H. lycopodioides*, med hvilken den jævnlig voxer i Selskab. Jyll.: Ranum i Vandhuller paa Hederne (Th. J.).

H. Sendtneri Sch. β. *Wilsoni* (= *H. aduncum* Sw.).

Jyll.: Almindelig i Moser ved Løgstør, ogsaa af og til i Frugt (Th. J.).

Hypnum intermedium Ldbg. (*H. Cossoni* Schimp.). Jyll.: I Kjærene ved Bjørnsholm, Vildsted, Aarupgaard og andre Steder i Løgstørs Omegn har jeg jævnlig fundet Former, som rimeligvis høre herhen. Mangelen af tydeligt fremtrædende Bladvingeceller adskille den let nok fra *H. Sendtneri;* derimod er det ikke lykkedes mig at konstatere Kjønnet, i hvilken Henseende den ved sin Tvebo-blomsterstand skal skille sig fra *H. revolvens* Sw. Da denne som Fjeldplante meget sjeldent forekommer i Slettelandene, den fundne Plante derimod neppe er sjelden her, tvivler jeg ikke paa Bestemmelsens Rigtighed (Th. J.).

* *H. cupressiforme* L. Af denne foranderlige Art kan endnu fremhæves følgende var.: *ericetorum* Br. et Sch. Stænglen høj og kraftig, opret, lysegrøn, regelmæssig finnet; Blade meget langspidsede og smale, Kapselstilk forlænget. Overordenlig alm. paa Hederne omkring Løgstør. Den ligner *H. imponens*, der hidtil forgjæves er eftersøgt, men vistnok maa findes i Landet.

— — var. *tectorum* Schimp. Jyll.: Bjørnsholm (Th. J.).

* *H. molluscum* H. var. *erecta* Schimp. 4—5 Tommer høj, aldeles regelmæssigt finnet med overmaade tætsiddende Grene; Bladene klokrummede, men tillige tvesidigt udstaaende fra Axen. Bornh.: Paa Bobbeaaens Skrænter (Th. J.).

* — — var. *tenuissima* Th. J. Langstrakt, nedliggende, temmelig uregelmæssigt grenet; Grene fine, langstrakte, bugtede, med meget smale, overmaade langspidsede og klokrummede Blade. En meget ejendommelig Form. Bornh.: Paa Granit i Kodalen (Th. J.).

H. palustre L. Fyen: Vejstrup, Lakkendrup (R.). Sjæll.: Skarrit-Sø (Bot. Foren.).

— — var. *subsphæricarpa* (Brid.). Bornh.: Bobbeaaens Leje (Th. J.).

Hypnum cordifolium H. Hovedarten sjelden i Løgstør-Egnen; meget oftere findes *H. giganteum.* En mærkelig Form: var. *rivularioides* T. J. findes i Næsbydale. I alt væsenlig lig Hovedarten, men det Ydre ejendommeligt: Den voxer paa fugtig Grund, ikke i Vand, er opret, ved Grunden svagt forgrenet; opadtil tiltage Grenene, der sidde temmelig uregelmæssigt fordelte, i Antal og Længde, hvorved Planten faaer et busket Udseende, der minder om *Brachythecium rivulare.* Hovedstængelens Blade ere typiske, Grenenes derimod smale, tilspidsede, med Ribben forsvindende ved Midten. Undertiden er Hovedstængelen nedliggende, og alle Grene sidde da lodrette og ere jævnhøje (Th. J.).

Andreœa petrophila Ehrh. Jyll.: Granitrullesteen i Addit Skov (R.).

Characeæ.

* *Chara foetida* var. *gymnophylla* A. Br. (de fleste Grene uden Barklag). Bornh.: Ølaaens Munding i Pedersker Sogn (Bergstedt)!

Ch. Baltica Fr. var. (en Form, der i Udseende nærmer sig til var. *Danica* A. Br.). Bornh.: Nexø (Bergstedt)!

Nitella flexilis Ag. *α.* (*N. furculata* Rchb. (Nordst.)). Fyen: Vejstrup Aa i stor Mængde, udfyldende hele Aaløbet i en kort Strækning ved Brudagergaard (Rostr.). Jyll.: i Vandhuller ved Hatting pr. Horsens (P. Niels.)!

N. opaca Ag. (Wahlst.) ♂ Bornh.: en Sø i Højlyngen, blandet med *Chara fragilis* (Bergstedt)! *Slesv. Medolden* (Borst.)!

* *N. translucens* (Vaill.) Ag. Denne anselige og smukke, for den danske Flora nye Art er funden i Ørnsø ved Ribe 1870 (Vilandt)!

Equisetaceæ.

E. arvense L. var. *campestris* (Schultz) Milde Monogr. l. c. p. 225 (*E. arvense β. serotinum* Mey.). Sjælland: Paa en Mark N. for Søndersøen ved Jonstrup (Mort.)!

Anm. Exemplarerne fra det angivne Voxested have oprette, 5—6″ høje, aldeles grønne og i hele deres Længde grenede Stængler, tiltrykte, grønne Skeder med hvidrandede og i Spidsen svagt brunplettede Tænder, talrige, firekantede, 2=3″ lange, oprette Grene, som naa ud over det meget korte Frugtax, der udvikles i Juli. Dən maa utvivlsomt henhøre til Formen *campestris*, som Milde henregner til de ved den golde Stængels Modification dannede Former.

En anden Form fra samme Egn, samlet ved Bringe, hvor den forekommer i Mængde paa sandige Bakker (Mort.) afviger derimod ikke lidet saa vel fra Hovedarten som fra den ovennævnte Form. Det frugtbare Skaft er meget kort (1½–2″), tykkere end hos foreg., lysbrunt-gjennemsigtigt, næsten aldeles uden Grene (kun hos enkelte Exemplarer fandtes en Krans af Grene fra det nederste Led), Ledstykkerne ere næsten skjulte af de tætsiddende, hindeagtige, blege, i Spidsen brunplettede, noget oppustede Skeder; de golde Grene ere talrige, snart spredte, snart tæt og kransformigt samlede, opstigende eller nedliggende, omtrent af Længde med eller lidet længere end den frugtbærende Stængel, Frugtaxet, som udvikles i Juni—Juli, er forholdsvis stort, mindst dobbelt saa stort som hos den foreg. Form. De Exemplarer, jeg sendte afd. Dr. Milde, bleve af ham bestemte som henhørende til Formen *campestris*, men hans Beskrivelse af denne (Monogr. anf. St.) »ganze Stengel grün, kräftig, 3 bis 25″ hoch, 7–12-kantig, Äste in Quirlen, kurz, bis 6—10″ lang, einfach oder mit secundären Ästchen, sehr selten ganz astlos, meist reich beästet, Äste oft ährchentragend« o. s. v. stemmer ikke overens med den her fundne Plante, som snarere synes mig at maatte henføres til de ved den frugtbare Stængels Omdannelse frembragte Former, men den svarer dog ikke nøje til nogen af de hos Milde beskrevne Former af denne Række. Jeg har i min Haandbog (3 Udg. S. 771) foreløbig beskrevet den som var. *decumbens* Mey., men denne, som ikke er sjelden paa Sandmarker og i Klitter, synes kun yderst sjeldent at have været iagttaget frugtbærende (Milde og Doell omtaler den som constant ufrugtbar, Duval-Jouve (Equis. p. 186) nævner den blandt de meget sjeldent frugtbærende Former). Om den her fundne Form, der har vist sig i Mængde og er iagttaget constant i flere Aar, altsaa bør ansees for en frugtbærende *decumbens* eller opføres som en selvstændig Form, tør jeg foreløbig ikke udtale nogen Mening om, idet jeg dog for øvrigt er tilbøjelig til at antage, at der ikke lader sig drage en skarp Grænse mellem Mark-Padderokkens forskjellige Former. En tydelig Overgangsform mellem Hovedarten og Formen *campestris* har jeg f. Ex. fundet fructificerende i Juli i Christinedal Skov ved Svendborg: Skaftet er foroven brunt med klokkeformede Skeder og uden Grene, forneden grønt med en enkelt Gren fra det tredie Ledstykke ovenfor Jorden.

Equisetum palustre β. polystachyon Willd. Fyen: paa flere Steder ved Kildevæld i Brinker mellem Skaarupøre og Lundeborg (Rostr.)! Slesv.: Medolden (Borst.)!

E. limosum (*b. verticillatum* Doell) *β. polystachyon* Brückner (ex Milde) (*β. candelabrum* Hook). Jyll.: Ved et Aaløb en Mil N. for Frijsenborg (Mathiesen)!

Anm. Den mangeaxede Form af denne Art er i det mindste her i Landet langt sjeldnere end den tilsvarende Form af *E. palustre*. Den har tidligere kun været optegnet fra ét Voxested i Danmark (Gilleleje: Heiberg), men de der samlede Exemplarer tilhøre nærmest den faagrenede Hovedform (*E. limos. α. Linneanum* Doell), da den kun har faa og lange, fra de fleste Led aldeles ingen Grene, de øverste Grene axbærende. Den her nævnte jydske Form har derimod meget talrige Grene (12—18 i Kransene fra hvert af de 3—4 øvre Led, og samtlige disse Grene axbærende, saa at der i det hele kan findes henved 60 Ax paa en enkelt Stængel. Hos nogle Exemplarer ere Grenene korte og naa ikke den følgende Krans, de øverste Grene kortere end Hovedaxet, andre Expl. fra samme Voxested have derimod længere Grene, som naa op over det næste Led, de øverste ud over Hovedaxet, med hvilket de i Forening danne omtrent en Halvskjærm. Begge de af Milde (anf. St. S. 112) beskrevne Former (*corymbosa* og *racemosa*) synes altsaa at være repræsenterede hos den her omhandlede Plante.

Filices.

Asplenium Trichomanes L. Sjæll.: Bjergsted Bakker ved Skarrit-Sø (O. G. Petersen)! Falst.: Horbeløv (Ernstsen)! Fyen: Ellinge og Mullerup (S. Petersen)!

* *Athyrium Filix femina * multifida* Doell (Bad. Fl. I, p. 24). Sjæll.: Stigsnæs Skov ved Skjelskør (P. Nielsen)! Dyrehaven ved Skodsborg!

Anm. Til denne mærkelige Afart eller Misdannelse bør formentlig Exemplarerne fra de to ovennævnte Voxesteder henføres, skjønt de kun til Dels fremstille de af Doell angivne Kjendetegn (»Løvet og Afsnittene af første Orden i Spidsen gjentagne Gange gaffeldelte, de yderste Spidser ofte noget bredere, stundom bølgede«). Det førstnævnte af Hr. Lærer P. Nielsen meddelte Exemplar er ufrugtbart, Løvets Hovedaxe og nogle af de primære Afsnit ere hen imod Spidsen gaffeldelte; en Krusning af Bladspidserne har jeg ikke kunnet opdage, men derimod ere samtlige Løvets Afsnit paa forskjellig og højst uregelmæssig Maade indskaarne: det hele Løv dobbelt eller tredobbelt fjersnitdelt, de primære Afsnit snart meget større og især bredere end hos Hovedarten (ægformede, ikke lancetformede), snart usædvanlig smaa og i dette Tilfælde ofte skarpt og fint fjersnitdelte, med smalt linieformede secundære Afsnit. Exemplarerne fra det andet Voxested ere meget rigeligt frugtbærende, og der bemærkes i Frugthobenes Form en stor Foranderlighed, idet Sløret snart er næsten lige og linieformet, snart halvmaane- eller endog nyreformet (som hos *Lastrea*). Løvet er tredobbelt fjersnitdelt, dets Hovedaxe ikke gaffeldelt i Spidsen, de primære Afsnit, af hvilke kun enkelte ere gaffeldelte, ere meget lange (4 - 5'') og af aldeles uregelmæssig Form, frembragt derved, at de secundære Afsnit, i Stedet for den hos Hovedarten sædvanlige Regelmæssighed og fra Midten til Spidsen jævnt aftagende Størrelse, ére ulige store og kortere og længere, smalere og bredere uden bestemt Orden blandede imellem hinanden, de ere jævnligt bredere imod Spidsen, gaffeldelte og Spidserne ofte bøjede eller krusede (som hos den Doellske Form angivet). Det hele Løv saa, flygtigt betragtet, ud som om det var gnavet af Insekter, men jeg har ikke kunnet opdage nogensomhelst Beskadigelse. Begge disse Exemplarer maa antages for begyndende Stadier til den af Doell beskrevne Misdannelse, til hvilken man som bekjendt dyrker i Haver tilsvarende Former af *Lastrea Filix mas* (Formen *erosa* af denne synes at være et lignende Mellemstadium) og af *Scolopendrium officinale.*

Lastrea Oreopteris (Ehrh.) Presl. Jyll.: Rold Skov (J. Mørch)! Trudsholm Skov ved Mariager Fjord (Rostr.)! Løgenkjær Skov i Hads Herred (A. Jacobsen).

L. cristata (L.) Presl. Jyll.: Hornslet i Mængde (Zahrtm.), Langel.: Ellekrat S. for Faarevejle (Hempel)!

Cystopteris fragilis (L.) Bernh. Jyll.: I Mængde paa et Stengjærde i Rosenholms Hestehave (Zahrtm.)! Fyen: Svindinge og Gislev Holme (S.Petersen)! Langel.: Tranekjær (Rostr.); Bornh.: Hellig Kvinde N. for Listed, Gamle Borg i Ibsker Sogn, Bodilsker, Ø. Marie-Højlyng (Bergst.)!

Polypodium Dryopteris L. Jyll.: Hald Egeskov! Taastrup ved Skanderborg (Zahrtm.); Fyen: Holstenshus Dyrehave (Mackeprang), Troldeskoven ved Svendborg (Hallas); Loll.: Thoreby Skov[1]) (Kofoed Hansen); Falst.: i Mængde i Skoven mellem Hesnæs og Grønsund (Mort.).

---

[1]) Ogsaa kaldet „Hamborger-Skoven“ eller „Fuglsang Storskov“.

Polypodium Phegopteris L. Fyen: Kejberg Skov ved Nyborg (M. T. Lange).

* *P. vulgare* L. var. *serrata* Willd. (Løvet 1′ langt eller længere, Afsnittene fra Grunden til Spidsen jævnt afsmalnede, næsten spidse, i hele deres Længde savtakkede). Jyll.: i Udkanten af Krat ved Rindsholm Station!

Anm. Den af mig iagttagne Form stemmer nøje med Beskrivelsen af den Willdenowske Afart og adskiller sig ikke lidet fra den sædvanlige Form, der har kortere, budte, næsten ligebrede og kun i Spidsen rundtakkede Afsnit. Den synes at være sjelden i Nord-Europa, men derimod hyppigere i Syd-Europa, hvor saa vel selve Løvet som dets Afsnit antager større Dimensioner (Milde angiver Afsnittene at kunne blive 2—3″ lange, hos de af mig fundne Expl. ere de kun 1¹/₃″). Til den samme Form henregner Doell den af Barrelier (Ic. fig. 1110) under Navn af *P. majus acuto folio viterbiense* afbildede Plante, som jeg har tillagt Navnet *grandifrons* (Pug. pl. hisp. 1, p. 21), dog udmærker denne sig tillige ved modsatte (ikke afvexlende) Løvafsnit.

Struthiopteris Germanica Willd. Fyen: Lakkendrup Skov (Rostr.).

Osmunda regalis L. Loll.: Thoreby Skov (Kofoed Hansen)! Fyen: Juelsberg Skov ved Nyborg (Johanne Lange)! mell. Sortesø og Rikelsbjerg, Helager Mose (S. Petersen), Skriverløkken i Græsholmskoven ved Svendborg (Hallas); Jyll.: Ved Mørk Sø (tæt V. for Flynder Sø) S. V. for Skive (Schiøtz); Slesv.: Barsbøl ved Skjærebæk (Borsh.)!

Botrychium rutæfolium A. Br. Sjæll.: Petersminde Mose ved Fuglebjerg (P. Hansen)!

B. Lunaria β. rutaceum Fr. Bornh.: Arnager (Rostr.).

Lycopodiaceæ.

Lycopodium annotinum L. Fyen: Ved Sortesøen mellem Brahetrolleborg og Holstenshus (S. Petersen)!

L. clavatum L. Loll.: Thoreby Skov (Kofoed-Hansen)!

Anm. Denne Art er hidtil Familiens eneste Repræsentant paa Lolland, idet Rostrup (Loll. Veget. Forh.) ikke anfører nogen *Lycopodium* for den lollandske Flora.

Isoëteæ.

Isoëtes lacustris L. Jyll.: Varre-Sø ved Hobro, forskjellige Former og stedse i Selskab med *Lobelia Dortmanna* (J. Mørch); Ørn-Sø ved Ribe (Vilandt)!

Gramineæ.

† *Lolium multiflorum* Lam. Almindelig dyrket og forvildet i det sydlige Fyen (Rostr.), ligeledes i Vejle-Egnen (M. T. Lange).

Brachypodium pinnatum (L.) Beauv. Samsø: paa Nordlandet (F. Jacobsen).

B. gracile β. majus Lge. (Fl. Dan. tab. 2762). Jyll.: Roden Strand ved Vejle Fjord (M. T. Lange); Fyen: Faaborg (O. G. Petersen), levende Hegn mellem Sørup og Svendborg, Ladegaardskrattet ved Nyborg!

Agropyrum repens var. *firma* (Presl.). Slesv.: Stranden udenfor Ballum Enge (Borst)!

Hordeum pratense Huds. Slesv.: Sylteng ved Langballe Aa i Grumtofte Sogn (G. Jensen)!

H. murinum L. Samsø: Nordland (F. Jacobsen); Jyll.: Hyppig ved Horsens, især langs Fjorden (P. Nielsen).

† *H. jubatum* L. Sjæll.: Paa flere Steder forvildet omkring Storehedinge Præstegaard (Visby)!

H. silvaticum Huds. Jyll.: Voldstrup ved Holstebro hyppig (V. Schmidt)! Stier Skov v. Skanderborg i Mængde (Zahrtm.)!

Digitaria glabra (Gaud.). Fyen: Vejstrup (Rostr.).

† *Echinochloa Crus galli* (L.) Beauv. Sjæll.: Løvenborg i Bunker af Dynd, som fra Gravene var opkjørt i Haven (V. Schmidt)!

Setaria viridis var. *purpurascens* Opiz (Bot. Tidskr. II, p. 38). Fyen: Skaarup, Bjørnemose (Rostr.)! Sjæll.: Hjulebækshusene ved Helsingør!

Anm. Sandsynligvis kun en Localform fra meget mager Jordbund, hvor den tillige voxer stærkt udsat for Solens Paavirkning. Alle de af mig sammenlignede Exemplarer have en meget lav og sammentrængt Væxt (1—2″ høje), Dusken alm. indsluttet i Bladskeden; ikke alene Stakkene, men ogsaa Avnerne og Bladene ere rødligt anløbne, Skederne især mørkt rødviolette.

† *Panicum miliaceum* L. Falst.: forvildet i Mængde ved Moseby, hvor den har holdt sig i flere Aar (Ernstsen)!

* *Alopecurus nigricans* Horn. Falst.: Grønsunds udtørrede Nor (Ernstsen)! Bogø ved Falster (Andersen)!

Anm. Denne Art, som ikke tidligere har været bemærket i vor Flora, adskilles fra *A. pratensis* fornemlig ved krybende Rodstok med Udløbere, ved en noget kortere Dusk og Yderavnernes mørkere (sortagtige) Farve.

Phleum arenarium L. Samsø Nordland (F. Jacobsen); Bornh.: i Mængde paa et sandigt Overdrev N. for Fittenebækken i Ø. Larsker Sogn (Bergst.)!

Hierochloa odorata (L.) Wahlenb. Jyll.: Markgrøfter ved Hjørring (A. Jacobsen), Taastrup Mose mellem Aarhus og Skanderborg, i stor Mængde (Zahrtm.)! Fyen: ved Skydehuset i Christiansminde pr. Svendborg (Hallas).

Phragmites communis var. *flavescens* Cust. Sjælland: Tørvmose ved Jyderup (Bot. Forenings Excurs.)!

Aira uliginosa Whe. Jyll.: Gub-Sø ved Silkeborg (Bot. Foren. Excurs.)! Lustrup Mose ved Ribe (Vilandt)! temmelig alm. paa Rømø (Borst.)!

A. cæspitosa var. *pallida* Koch. Jyll.: Marselisborg Skov (Th. Jensen)! Bornh.: Nexø Plantage, Klintebyskoven i Ibsker Sogn (Bergst.)!

Avena intermedia Lindgr. (*A. hybrida* Peterm.). Falst.: Bønnit (Ernstsen)! Bornh.: Jomfrugaarden i Poulsker Sogn (Bergst.)!

Anm. Navnet *A. intermedia* Lindgr. bør, som givet 1841 (Bot. notiser) have Fortrin for det yngre Navn *A. hybrida* (Peterm. i Rchb. Fl. Saxon. 1842). Sandsynligvis er dog denne Plante kun en Afart af *A. fatua* med glatte Inderavner, hvilket ogsaa de fleste Botanikere synes tilbøjelige til at antage.

Avena elatior L. En Mellemform mellem *α. vulgaris* og *β. typica* (Smaaaxene 2—3-blomstrede, de 2 nederste Blomster stakbærende (den nedre ♂; den næste ☿) den øverste ☿ stakløs) er funden ved Skovsbo pr. Roskilde (Thomsen)!

Triodia decumbens var. *elatior* P. Niels. Jyll.: Hobro, Falst.: Dalbygaard (Rostr.).

Briza media var. *pallescens* Doell. (Fl. Dan. tab. 2825). Jyll.: Marselisborg Skov ved Aarhus (Koch)! Bogø ved Falster (Andersen)! Bornholm: Pæregaards Granskov i Bodilsker Sogn (Bergstedt)!

Glyceria maritima (Gort.) Wahlb. Jyll.: Enge ved Horsens Fjord (P. Nielsen); Fyen: Christiansminde ved Svendborg! Sjæll.: Reersø (O. G. Petersen).

G. fluitans var. *triticea* Fr. Jyll.: Rydhave; Sjæll.: Løvenborg (V. Schmidt)! Bornh.: Kjæret i Povlsker (Bergst.)!

G. plicata var. *triticea* M. Lge. Jyll.: hyppig ved Horsens og Skanderborg (P. Nielsen).

Poa fertilis Host. Falst.: Grønsunds udtørrede Nor (Koch!)

P. bulbosa var. *vivipara* (L.) Rchb. Bornh.: i Mængde paa Klipperne S. for Allinge (Bergst.)!

P. trivialis var. *multiflora* Rchb. Jyll.: Rydhave ved Holstebro, i Haven mellem Frugtbuske (V. Schmidt)!

Anm. Hovedarten forekommer undtagelsesvis med glatte Straa- og Bladskeder, f. Ex. paa en Græsmark ved Ørsløv pr. Skjelskør (P. Nielsen).

Dactylis glomerata var. *lobata* Drej. Fyen: Mullerup Skov (S. Petersen)!

Bromus hordeaceus Wahlnb. Jyll.: Vosnæs Pynt; Fyen: Strib (Zahrtm.)!

B. mollis β. leiostachys Mert. et K. Jyll.: Ved Hornslet med Hovedarten (Zahrtm.)!

Schedonorus tectorum (L.) Fr. Lolland: Knuthenborg (Liebm. Herb.)!

Anm. De Iagttagelser, jeg i de senere Aar har gjort med Hensyn til de saakaldte *Schedonorus asper* og *serotinus*, og som have bestyrket min Overbevisning om disse Arters Berettigelse, skal jeg forbeholde til en senere Lejlighed, naar jeg har indsamlet en Del endnu manglende Oplysninger. Jeg kan foreløbig henvise til de Bemærkninger, jeg herom har meddelt i Vidensk. Selsk. Oversigt 1871, p. 40, og anbefaler for øvrigt de danske Botanikere at have Opmærksomheden særlig henvendt paa disse Arter, om hvilke det vil være mig saare vigtigt at modtage Underretning af Enhver, som i Landets forskjellige Egne maatte have Lejlighed til at iagttage dels Bestandigheden af de angivne Kjendetegn (navnlig om der maatte vise sig tydelige Overgangsformer), dels de tvende Arters Blomstringstid, Fordeling og Forekomst paa forskjelligartet Voxested (f. Ex. om de voxe blandede eller adskilte, paa tør eller fugtig Jordbund) o. s. v.

Cyperaceæ.

Schoenus nigricans L. Jyll.: Ved en Rørsø i Hansted Klit i Thy (Schiøtz)! Bornh.: Gadegaards Mose i Bodilsker Sogn (Bergst.)!

Rhyncospora alba (L.) Vahl. Fyen: Sortesøen mellem Brahetrolleborg og Holstenshus (S. Petersen)!

Eleocharis multicaulis (Sm.). Jyll.: Lustrup Mose ved Ribe (Vilandt)!

Scirpus parvulus R. et S. Bornholm: I stor Mængde i Kjæret S. for Snogebæk i Poulsker Sogn (Bergst.)!

S. *pauciflorus* Lightf. β. *minor* Blytt. Græsklædte Veje mellem Klitterne paa Rømø (Borst.)!

S. *cæspitosus* L. Sjæll.: I Mængde paa et hedeagtigt Overdrev S. for Halleby Aas Udløb i Store Bælt (Mort.).

S. *fluitans* L. Jyll.: Lustrup Mose ved Ribe (Vilandt)!

* S. *setaceus* var. *clathrata* Rchb. (med fine Tværstriber

mellem Frugtens Længderibber). Klitdale paa Rømø, hvor Hovedarten ikke fandtes (Borst.)!

Scirpus Tabernæmontani Gmel. Sjæll.: Giersløv (O. G. Petersen); Bornh.: Dammebæk ved Poulsker (Bergst.)!

S. maritimus var. *monostachys* Lge. (Fl. Dan. tab. 2702). Jyll.: Handbjerg Strand ved Holstebro (V. Schmidt), Vosnæs Pynt (Zahrtm.)! Vejle Fjord (Th. Jensen); Sl.: Ældre Havstok ved Kongsmark paa Rømø (Hovedarten ikke bemærket, Borst)! Bornh.: Stranden mellem Ormebæk og Onsbæk (J. P. Jacobsen)!

S. rufus (Huds.) Schrad. Jyll.: Daugaard Strand ved Vejle Fjord (M. T. Lange); Medolden, Rømø (Borst)! Langel.: Eng S. for Faarevejle (Hempel)! Sjæll.: Kallundborg (Ernstsen)!

Eriophorum alpinum L. Fyen: Kjær i Svanninge Bakker (S. Petersen).

E. gracile Koch. Jyll.: Taastrup Mose ved Skanderborg (Zahrtm.)!

Cladium Mariscus (L.) R. Br. Bornh.: Myregaards Mose i Pedersker Sogn (Bergst.)! Poulsker (Schiøtz).

Carex incurva Lightf. I Mængde paa Vestkysten af Rømø (Borst)!

C. paniculata L. var. *simplicior* And. Jyll.: Hornslet (Zahrtm.)!

C. leporina L. var. *argyroglochin* (Horn.). Bornh.: Skov ved Bodilsker (Bergst.)!

C. Boenninghauseniana Whe. var. *ambigua!* (forskjellig fra den typiske Form ved smalere Blade, det nederste Dækblad ragende langt ud over Straaet, samtlige Smaaax enkelte). Jyll.: Hængedyndsmoser i Stier Skov ved Skanderborg, 4 Tuer (Zahrtm.)!

Anm. Denne Form nærmer sig i flere Kjendetegn til *C. remota*, især ved den stærke Udvikling af Støttebladene (ogsaa det næstnederste Ax har et kort Støtteblad, hvilket dog undtagelsesvis ogsaa kan findes hos den typiske *C. Boenn.*); men paa Grund af den blaagraa Farve, de kraftigere Stængler, de tæt samlede øvre Ax og Axskjællenes brunlige Farve maa den utvivlsomt henføres til *C. Boenninghauseniana*. Ogsaa have Frugterne, efter Hr. Zahrtmanns gjentagne Undersøgelse, stedse vist sig at være golde. Kun hos nogle enkelte Expl. viser det nederste Ax en ringe Grad af Sammensætning, ellers ere samtlige Ax enkelte.

Carex cyperoides L. Sjæll.: i den udtørrede Skovrød Sø i Rudehegn (N. E. Petersen)!

C. *cæspitosa* L. Jyll.: Taastrup Mose og tørvholdige Enge ved Tarskov Mølle (Zahrtm.)!

C. *trinervis* Degl. Slesv.: Marskdige ved Højer (N. E. Petersen)! Kongsmark paa Rømø (Borst)!

Anm. Af de talrige Exemplarer, som ere mig meddelte af Hr. Borst, fremgaar det, at denne Art, ligesom dens Beslægtede (*C. vulgaris* og *stricta* paa den ene, *C. glauca* paa den anden Side) optræder under forskjellige Former, til hvis Adskillelse og nøjere Begrænsning fortsat Iagttagelse paa Voxestedet vil være nødvendig. En af de mest iøjnefaldende Former, som jeg foreløbig vil betegne med Navnet *laxa*, afviger især meget betydeligt saavel fra Fig. i Fl. Dan. tab. 2665 som fra den fortrinlige Afbildning i Drejers *Symb. Caricol.* tab. 7, ved højere (8—14″) og slankere Stængler, længere og slappere Blade, flere Hunax (Drejer angiver 2–3, Kunth og Kze. indtil 4, jeg har hos denne Form ofte fundet 5), som ere længere og indbyrdes fjernere end hos Hovedformen, samt ved langt tilspidsede Axskjæl. At Hanaxene, især det øverste, henimod Spidsen bære Hunblomster og derved blive kølleformede, og at næsten samtlige Hunax i Spidsen bære Hanblomster, synes at være et godt og temmelig constant Kjendetegn for hele Arten, hvorved den ofte faar en vis Lighed med *C. Buxbaumii.*

C. *limosa* L. Sl.: Kongsmark paa Rømø (Borst)!

C. *montana* L. Sl.: Tøvring Krat (Borst)!

C. *digitata* L. Bornh.: Vasaaen i Ø. Marie Sogn (Bergst.)!

Carex extensa Good. Langel.: Ved Henninge Nor (Hempel)! Sjæll.: Helsingør (Liebm. Herb.)! Bornh.: Balke Strand i Bodilsker Sogn (Bergst.)!

C. fulva Good. Jyll.: i Mængde i Stier Skoveng, altid med golde Frugter (Zahrtm.)! Slesv.: ved Sørup Sø i Angel (G. Jens.)!

C. vesicaria L. En ejendommelig Form, med 1—2 meget korte ($^1/_2$'' lange), ovale, guldglindsende Hunax og Axskjællene neppe halvt saa lange som Perigyniet, er funden ved Gjerrild pr. Grenaa af Provst Koch. Ved Axenes Form og Størrelse nærmer den sig til var. *alpigena* Fr., men denne har mere eller mindre brune Perigynier og næsten sodfarvede Axskjæl.

C. hirta L. var. *sublævis* Horn. Bornh.: Bodilsker, Frigaards Dam i Poulsker Sogn (Bergst.)!

— — var. *spinosa* Mort. Fyen: Gruset Havstok vedSkaarupøre (Rostr.)!

Juncaceæ.

Juncus maritimus Lam. Fyen: Nakkebølle (S. Petersen)! Langel.: Sylteng S. for Faarevejle (Hempel)!

J. effusus L. β. *compactus* Leight. Jyll.: Rydhave ved Holstebro (V. Schmidt)! En diametralt modsat Form, γ. *umbrosus* Th. Jens., med 3—4 Gange sammensat Kvast og bleggrønne, meget langstilkede Blomster, er funden i Skoven ved Constantinsborg pr.Aarhus (Th. Jens.). (En til den sidstnævnte svarende Form af *J. conglomeratus* er den saakaldte *J. subuliflorus* Drej.).

J. acutiflorus Ehrh. Jyll.: Mellem Dirnæs og Færgegaarden N. for den udtørrede Sjørring Sø i Thy (Schiøtz)!

J. atricapillus Drej. Fuglekøjen paa Fanø (Vilandt)!

J. bufonius L. var. *fasciculata* Koch. Jyll.: Bredderne af Sjørring Sø (J. P. Jacobsen)! Rydhave pr. Holstebro (V. Schmidt)!

J. pygmæus Rich. (Thuill. Fl. Paris.). Jyll.: Vandet Sø i Thy (Overgaard); Klitter paa den sydlige Del af Rømø (Borst)!

Juncus pygmæus var. *lacustris!* Stænglerne slappe, ved Grunden ofte nedliggende og rodslaaende; Bladene, især Blomsterstandens nedre Støtteblad, længere; færre (2—4) Blomster i Nøglerne. (En Localform, betinget af Voxestedet i selve Vandet, fundet i Tvorup Sø i Thy (J. P. Jacobsen)!

Anm. Den i min Haandbog givne Beskrivelse af *J. pygmæus*, affattet efter Exemplarer fra Vesterhavsøerne og Eidersted, trænger i enkelte Punkter til Udvidelse og Berigtigelse. Navnlig variere Nøglerne meget i Henseende til Blomsternes Antal og derved tillige i Størrelse; de smaa Exemplarer fra Slesvigs Vestkyst have hyppigst 3–4- (sjeldent 2- eller 5-) blomstrede Nøgler, hvorimod Exemplarerne fra Thy ofte have 5—10 (stundom endog flere) Blomster i Nøglet. Dette er hos smaa Exemplarer oftest enligt, men større Exemplarer have ofte en sammensat Blomsterstand, hvis Forgreningsmaade stemmer overens med den, vi finde hos flere andre Juncaceer.

J. capitatus Weig. Bornh.: Klitter ved Bodilsker, fugtige Pletter ved Poulsker (Bergst.)!

Luzula multiflora Lej. var. *congesta* Fr. Jyll.: Sal ved Viborg (Leth)! Rydhave ved Holstebro (V. Schmidt)!

L. maxima DC. Jyll.: Adslev Skov, Stier Skov (Zahrtm.)!

Anm. De paa det sidstnævnte Voxested fundne Exemplarer afvige derved fra den sædvanlige Form, at Stængelbladene naa op over det paafølgende Ledstykkes Basis (og ikke ere kortere end Ledstykkerne), men er for øvrigt ikke forskjellig fra Formen *sparsiflora.*

L. albida DC. Falst.: Mellem Buske i Riserup Præstegaards Have (Koch)!

Anm. Efter Provst Kochs Meddelelse findes denne Plante paa det angivne Voxested i tusindvis paa et Areal af flere hundrede □ Alens Udstrækning; den er muligvis indført i sin Tid med fremmed Frø eller paa anden Maade forvildet, men har i hvert Fald voxet der i en lang Aarrække.

Alismaceæ.

Butomus umbellatus L. Fyen: Mellem Ringe og Boltinggaard (M. T. Lange).

Triglochin maritimum L. Bornh.: En Mil fra Havet i Vibegaards Eng i Poulsker Sogn (Bergst.)!

Scheuchzeria palustris L. Fyen: Ved Sortesøen mellem Brahetrolleborg og Holstenshus (S. Petersen)!

Alisma natans L. Jyll.: Stadil Fjord tæt ved Stadil Kirke (Schiøtz)!

A. Plantago var. *graminifolia* Ehrh. Bornh.: Balke Lergrav i Bodilsker Sogn (Bergst.)!

Coronariæ.

† *Endymion nutans* Dmrt. Bornh.: Forvildet mellem Vaarsæd paa en Mark V. for Smedegaard i Rø Sogn (Bergst.)! Sjæll.: Vodrofgaard i Krat, forvildet, i Selskab med *Ornithog. nutans* (Liebm. Herb.)!

† *Lilium Martagon* L. Jyll.: I Mængde forvildet i Haven og Skoven ved Rydhave pr. Holstebro (V. Schmidt)!

Tulipa silvestris L. Sjæll.: Lerchenborg Have (O. Smith)! Strø, i Mængde (Mathiesen)! Paa Falster, hvorfra den ikke angives i Provst Kochs Localflora af denne Ø, er den funden ved Moseby (Ernstsen).

Gagea stenopetala Rchb. Samsø: Paa Nordlandet (F. Jacobsen). Bornh.: Paa en Eng ved Nexø Byled (B.)! Saavel Hovedarten som Formerne *β. bifolia* Koch og *γ. uniflora* Heib. ere almindelige paa Falster (Ernstsen, Koch)!

Anm. Formen *γ*. skyldes Plantens Forekomst i meget mager Jordbund; *β*. er fremkommen ved det ydre Svøbblads Frigjørelse fra Skaftet. En Række Overgangsformer mellem *α* og *β*, meddelte af Hr. Ernstsen, vise den gradvise Frigjørelse af Svøbbladet fra Stængelen, snart ovenfor, snart nedenfor Midten eller henimod Grunden af denne (ofte med et lille Løg, tilsyneladende nedenfor Udgangspunktet), indtil det tilsidst faar Udseende af et Rodblad, kun er det altid kortere end det ægte Rodblad og ofte ogsaa i Form forskjelligt fra dette. De grundige Undersøgelser af Irmisch (Morph. der monokotyl. Zwiebelgewächse) have nemlig godtgjort, at de to nedre eller ydre Støtteblade for Blomsterstanden (de saakaldte *folium florale inferius* og *superius*) ikke ere Dækblade, men vegetative Blade, som f. Ex. hos *G. arvensis* enten begge eller i det mindste det ene ere frie til Grunden, men som hos *G. stenopetala* og *lutea* ere sammenvoxne med Skaftet lige til Blomsterstanden, saa at kun en smal Kanal er bleven tilbage, der antyder Bladets Grænse mod Skaftet. Disse to Blade tilhøre efter Irm. Blomsteraxen (Skaftet) som dennes første og andet Stængelblad, medens det saa kaldte Rodblad er det sidste (og eneste) vegetative Blad paa Grundaxen; fra dettes Hjørne udgaar det større Løg hos *G. stenopetala*, medens det mindre er Hjørneknop for det første Stængelblad (fol. florale inf.) og det ganske lille Løg, som ofte findes paa forskjellig Højde af Skaftet, tilhører det andet Stængelblad (fol. flor. sup.). Den gradvise Frigjørelse af det nedre Stængelblad fra dets normale Sammenvoxning med Skaftet, hvorpaa ovenfor er anført Exempler, giver altsaa et slaaende og praktisk Bevis for Rigtigheden af Irmisch's Tydning og viser ligeledes den af I. hævdede væsenlige Overensstemmelse mellem Arterne med 1 og med 2 Rodblade. Ogsaa hos *G. lutea* har Provst Koch iagttaget et analogt Tilfælde, idet han under Navn af *G. lutea bifolia* har meddelt mig et Exemplar med to grundstillede Blade af omtrent lige Længde, af hvilke det øvre utvivlsomt er det fra sin Forbindelse med Skaftet frigjorte nedre Stængelblad.

Allium Scorodoprasum L. *β. minus.* Jyll.: Rugaard ved Grenaa (Morville)!

A. carinatum L. Falst.: I Mængde paa Bønnit Slotsruiner og paa Gjærder ved Bønnit og Bregninge (Ernstsen)!

Anthericum Liliago L. Jyll.: Trinderup Krat ved Hobro (J. Mørch)!

A. ramosum L. Sjæll.: Classens Høj ved Frederiksværk (Barfoed)! Storehedinge (Visby)!

Smilaceæ.

Convallaria Polygonatum L. Sl.: Laurup Krat (Borst.)!

C. verticillata L. Jyll.: Trudsholm ved Mariager Fjord (S. Petersen), Toubro Krat ved Lyngby pr. Grenaa (V. Bertelsen); Fyen: Thorup Krat i Allerup Sogn pr. Odense (Hempel)!

Narcissineæ.

† *Leucojum æstivum* L. Falst.: Forvildet ved Moseby (Ernstsen)!

† *Galanthus nivalis* L. Jyll.: I Mængde forvildet i Haven og Skoven ved Rydhave (V. Schmidt)! Falst.: i stor Mængde paa en Eng i Moseby Præstegaards Have (Ernstsen)!

Orchideæ.

Malaxis paludosa (L.) Sw. Fyen: Sortesøen ved Holstenshus (S. Petersen)! Jyll.: i Gammelmosen Ø. for Darum, Mose S. for Trodsborg i Sneum Sogn, Mose S. for Smørpøtte i Skads Sogn mellem Varde og Ribe (J. Christensen Hygom)!

Sturmia Loeselii (L.) Rchb. Bornh.: Kjøllergaards Mose i Bodilsker Sogn, Mose ved Sogneskjællet V. for Dyndeby i Poulsker S., Myregaards Mose i Pedersker S. (Bergst.). (Ikke tidligere funden paa Bornh.).

Orchis sambucina L. Bornh.: Skrænter ved Hammersøen, Krat ved Bondegaard i Rø Sogn, Vasaaen i Ø. Marie S., Klintebakker i Ibsker S. (Bergst.)! Jyll.: Bakker i Lundegaards Mosekrat ved Hjørring (A. Jacobsen), ved et Markskjæl paa Hornslet Mark (den røde og gule Form blandede. Zahrtm.)!

Anm. Efter Hr. Zahrtmanns Meddelelse er *O. ustulata* nu forsvunden af Horsens-Egnens Flora, idet den Bakke, hvor den forhen fandtes, i de senere Aar er udgravet.

Gymnadenia conopsea (L.) R. Br. Fyen: Sanderum Tørvehave ved Odense (J. C. Poulsen)! Slesv.: Tøvring Krat Ø. for Medolden (Borst.)!

G. albida (L.) Rich. Jyll.: Bakker i Lundegaards Mosekrat ved Hjørring (A. Jacobsen), Sal ved Viborg (Leth)! Slesv.: Klojeng ved Løgumkloster, Tøvring Krat (Borst)!

Coeloglossum viride (L.) Hartm. Bornh.: Kjollergaards Mose og Gadegaards Mose i Bodilsker Sogn (paa det første Sted i hundredvis, paa det andet Sted færre Expl. Bergst.)! En Form med meget kort eller ingen Spore er funden ved Vejen fra Almindingen til Nybro Kro (Zahrtmann)! Sjæll.: Charlottenlund, 1 Expl. paa Engen Ø. for Forsthaven 1872! (allerede angivet af Kylling, men siden hans Tid ikke funden paa dette Voxested).

Herminium Monorchis (L.) R. Br. Loll.: Eng ved Flintinge (Petersen). Ny for Lollands Flora (Rostr.).

Listera cordata (L.) R. Br. Jyll.: Mellem Silkeborg og Naaege (P. Nielsen)!

Epipactis microphylla (Ehrh.) Sw. Jyll.: I Mængde i Stier Skov og i Elkjær Skov ved Sofie Amaliegaard (Zahrtm.)!

Anm. Den under dette Navn fra Danmark angivne Plante stemmer ikke nøje overens med tyske Exemplarer af *Serapias microphylla* Ehrh. (G. Rchb., v. Uechtritz), men staar omtrent midt imellem denne og *E. latifolia*. Maaske bør den adskilles fra begge som en egen Art.

Cephalanthera ensifolia (Sm.) Rich. Fyen: Skrænten ved Christiansminde Skyttehus ved Svendborg, kun 1 Expl. (Hallas).

Fluviales.

Zannichellia macrostemon Gay. Jyll.: Vejle Fjord (P. Niels.).

Ruppia brachypus Gay. Fyen: Odense Fjord v. Hofmansgave (J. Vahl)! Falst.: Guldborg-Sund ved Vennerslund (Thomsen)! Sjælland: Roskilde-Fjord (Vaupell)! Bornh. (Steenstrup i Liebm. Herb.)!

Potamogeton natans β. fluviatilis. Jylland: Handberg Hovgaard ved Holstebro (V. Schmidt)!

P. gramineus α. graminifolius (Overgangsformer til β, de øvre Blade hos enkelte Exemplarer meget smalt lancetformede). Bornh.: Grønnevad i Poulsker Højlyng (Bergst.)!

P. lucens var. *acuminata.* Jyll.: Taastrup-Sø, med Hovedarten (Zahrtm.); Mølledam ved Klæstrup pr. Nibe med Hovedarten (Deichm.-Branth)!

Anm. Exemplarer fra sidstnævnte Sted, voxende i den dybere Del af Dammen, have nogle svømmende Blade, cf. Fries Fl. Scan. p. 182 (Branth).

P. prælongus Wulf. Jyll.: Rydhave ved Holstebro (V. Schmidt), Taastrup-Sø, i Mængde (Zahrtm.)!

Anm. Den af mig (Haandb. 2 Udg. S. 117) beskrevne særegne Forgreningsmaade hos de blomsterbærende Stængler af *Potamog. nitens*, som jeg havde iagttaget hos svenske Exemplarer af denne Art, og som finder sin Forklaring ved den af Irmisch (Üb. einige Arten aus der Fam. der Potameen 1858) beskrevne sympodiale eller dichasiale Forgreningsmaade af de nedsænkte Axedele hos *P. natans* o. fl. Arter, er senere iagttaget her i Landet hos flere *Potamogeton*-Arter; jeg har set den hos Exemplarer af *P. nitens* fra Hald-Sø (P. Nielsen), af *P. rufescens* fra Aamosen ved Ondløse! og fra Hornslet Mose (Zahrtm.). I alle disse Tilfælde findes den omhandlede dobbelte Grendannelse højt oppe paa den flydende blomsterbærende Stængel, endog fra de ved Blomsten nærmeste Ledstykker. Den af mig givne Beskrivelse af dette Forhold maa efter Irmisch's Fremstilling modificeres saaledes, at de 3 Axer repræsentere et Dichasium, i hvilket den af mig saa kaldte »indre Gren« er Hovedaxens skjævt voxende

Fortsættelse, den for Hovedaxen antagne, i lige Retning med Stængelstykket nedenfor voxende Del Hovedskudet og »den ydre Gren« med forlængede Ledstykker og alm. skjælformede Blade Reserveskudet. I de Tilfælde, hvor denne Forgreningsmaade forekommer umiddelbart under Blomsterstilken, synes denne sidste at repræsentere Dichasiets Hovedaxe, og Hovedskudet er da stillet mellem Blomsterstilken og det ene af de tilsyneladende modsatte Blade, og det spinkle, forlængede, nedadstræbende og ved Ledene rodslaaende Reserveskud er stillet i det andet saakaldte modsatte Blads Vinkel med Blomsterstilken. Min Formodning om at disse Reserveskud, der i Spidsen ende med en opsvulmet Knop, ved Moderstængelens Henvisnen frigjøres og overvintre, er bekræftet ved Hr. Zahrtmanns Iagttagelser, som har fundet dem frit svømmende i Mosehuller og i det følgende Foraar set dem danne nye Planter.

Potamogeton densus L. Jyll.: Stadil Fjord, tæt ved Stadil Kirke (Schiøtz); i stor Mængde i Aaen ved Rindsholm pr. Viborg!

P. marinus L. Jyll.: I Afløbet fra Taastrup-Sø (Zahrtm.)!

Hydrocharideæ.

* *Elodea Canadensis* Rich. Slesv.: I Mængde i Søgaard Sø ved Aabenraa (og i en Bæk, som løber ud i Søen, 1871, Borst)!

Myricaceæ.

Myrica Gale L. Bornh.: Lærkegaard i Poulsker Sogn, Græsmosen i Almindingen (Bergst.)!

Betulaceæ.

* *Betula odorata* Bechst. var. *microphylla* Hartm. (Bladene smaa, ½—1" lange, sjeldent over ½" brede, rudeformet-elliptiske eller rundagtig-ægformede, spidse, svagt

dunhaarede). Jylland: Silkeborg Vesterskov nær ved Lyng-Sø!

Anm. I Henseende til Bladpladens Form og Størrelse minder denne en Del om *B. intermedia*, og danner en kjendelig Modsætning til den storbladede *B. odorata* var. *tiliæfolia* (Læstad.). En lignende Form har jeg set fra Christiania (meddelt af afd. Prof. Blytt under Navn af *B. glutinosa* var.) og fra Nissedal i Øvre Telemarken (C. Rosenberg). De svenske Expl. (fra Korsberga i Småland (Scheutz)! have endnu mindre Blade end vor.

* *Alnus pubescens* Tausch. Jyll.: Ved Bredden af Lyng Sø ved Silkeborg Vesterskov, formodenlig plantet! (sml. Bot. Tskr. III, p. 86).

† *A. serrulata* Willd. Jyll.: I Selskab med foreg. ved Lyng Sø, men i større Mængde end denne. Frugtbærende Exemplarer, som jeg samlede i 1871, have bekræftet Rigtigheden af denne i Nord-Amerika hjemmehørende Arts Forekomst paa den nævnte Localitet, hvor den først blev funden af Hr. Baagøe, og hvor den upaatvivlelig i sin Tid har været plantet (s. Bot. Tidskr. anf. St.).

Corylaceæ.

Carpinus Betulus L. Jyll.: Haughus ved Vejle (M. T. Lange).

Salicineæ.

Salix cuspidata Schultz. Jyll.: I Mængde, og, som det synes, vildvoxende i Skovmoser ved Svends Mølle i Bjerge Herred (M. T. Lange)!

† *S. undulata* Ehrh. Falst.: I Mængde ved Grøfter og Gjærder omkring Moseby (Ernstsen)!

† *S. acutifolia* Willd. Falst.: Moseby (Ernstsen)!

† *S. daphnoides* Vill. Bornh.: Hyppig i den sydøstlige Del af Øen, især i Poulsker Sogn, hvor der findes Exemplarer med en Stamme af henved 2′ i Tværsnit (Bergst.)!

* S. *Pontederana* Schleich. Sjæll.: Ved Sorø Sø mellem Byen og Jernbanestationen (P. Nielsen)!

† S. *acuminata* Sm. Sl.: Plantet i Markhegn ved Kristiansfeld og Favstrup (P. Niels.).

† S. *stipularis* Willd. Sjælland: Frederikssund; Falst.: Gjærder ved Moseby (Ernstsen)!

* S. *Schraderiana* Willd. forma *major* (S. *discolor* Schrad.). Jyll.: Forvildet (?) ved Clasonsborg, ved Sjørring-Sø og langs hele Skjernaadalen (Dalgas)!

† S *laurina* Sm. Jyll.: Aarhus (Koch)!

S. *hastata* L. Jyll.: Trudsholm ved Mariager Fjord (Rostr.); i stor Mængde i Hornslet Mose (Zahrtm.)! Sjæll.: Ordrup Mose i Mængde 1872!

S. *ambigua* Ehrh. Jyll.: Paa flere Steder ved Silkeborg! Hornslet Mose, ikke sjelden og i forskjellige Former (Zahrtm.)!

Anm. Saa vel af denne Art som af S. *aurita* og S. *cinerea* har Hr. Zahrtmann meddelt mig androgyne Exemplarer (med Axene foroven ♀, forneden ♂) alle samlede i Hornslet Mose.

S. *angustifolia* Wulf. Bornh.: I en Landevejsgrøft i Almindingen, en 1 Al. høj Busk (♀), i Selskab med S. *aurita* og *repens*, men ingen andre Pile i Nærheden; en 2 Al. høj Busk (♂) i en Vejgrøft ved Bodilsker Søndre Skole, i Selskab med S. *repens* (Bergst.)!

Ulmaceæ.

* *Ulmus montana* Sm. var. *tridens* hort. Sjæll: Strids Mølle ved Skarrit-Sø (Bot. Foren. Excurs.)!

Salsolaceæ.

Chenopodium Vulvaria L. Bornh.: Aarsdale (Jacobsen)! ved Balke Strand i Bodilsker Sogn (Bergst.)!

Anm. Ved Ryslinge i Fyen har Hr. S. Petersen forgjæves søgt denne Art og antager at den nu er forsvunden fra dette Voxested.

† *Blitum capitatum* L. Sjæll.: Som Ukrud i Løvenborg Have (V. Schmidt)!

Beta maritima L. Langel.: Ved Bagenkop (Rostr.)!

Kochia hirsuta (L.) Nolt. Sjæll.: I Mængde og kraftigt udviklede Exemplarer paa den inddæmmede Strækning mellem Frederikssund og Kalvø (Mort.)!

* *Halymus portulacoides* (L.) Wallr. I det nordøstlige Samsø paa en Sylteng ved Foden af Vaarbjerg fandt Adjunkt A. V. Gram i Efteraaret 1870 2 à 3 Exemplarer af denne for det egenlige Danmarks Flora nye Plante, voxende i Selskab med *Aster Tripolium* og *Statice rariflora* var. *Danica!* Senere ere nogle Expl. fundne paa Marskbund ved Besser Fjord, omtrent ¹/₄ M. S. for Vaarbjerg (Lassen).

H. pedunculatus (L.) Wallr. Langel.: Faarevejle (Hempel).

Polygonaceæ.

Polygonum Bistorta L. Jyll.: Rydhave ved Holstebro, formodenlig forvildet (V. Schmidt)!

P. strictum var. *elata*. Sjæll.: Løvenborg (V. Schmidt); Slesv.: Stenbjerg Skov i Angel (G. Jensen)!

P. Hydropiper var. *pauciflora* Lge. (Bot. Tidskr. III, p. 89). Fyen: Mellem Skaarup og Klingstrup (Rostr.)!

P. nodosum Pers. Bornh.: Hasle Strand (Liebm. Herb.)!

Rumex palustris Sm. Sjæll.: Strids Mølle ved Skarrit-Sø (Bot. Foren. Excurs.)!

R. conglomeratus Murr. Jyll.: I Afløbet fra Taastrup-Sø (Zahrtm.)! Sjæll.: Ved Sydsiden af Halleby Aas Udløb i Store Bælt (Mort.).

R. conspersus Hartm. Sjæll.: Gamle Kikkurv ved Kjøbenhavn (Ernstsen).

* *R. thyrsoides* Desf. (?) (cf. Hartm. Skand. Fl. 9 Udg. S. 165), forskjellig fra *R. Acetosa* ved i Almindelighed højere og kraftigere Væxt, længere og smalere, mere kjødfulde, ved Grunden spydformede Blade, en tæt- og mangeblomstret, flere Gange sammensat Dusk, Kronbladene

(de indre Perigonbld.) kredsrundt-nyreformede, med større Bruskskjæl ved Grunden. Byrum paa Læsø (J. P. Jacobsen)! Fyen: Østerøen ved Nyborg (i Randen af Kornagre paa Sandjord)!

Anm. Den her fundne Plante svarer aldeles til den tidligere i Sverige fundne og under det anførte Navn beskrevne Art; ogsaa stemmer den ret vel med *R. thyrsoides* Desf. efter den Beskrivelse, der er givet i D. C. Prodr. XIV, 1. 66, men Meisner gjør paa dette Sted opmærksom paa, at den af Grenier (Fl. Fr. III, p. 44) under Navn af *R. thyrsoides* beskrevne Plante henhører til *R. intermedius* DC., og denne sidste, som jeg har samlet paa flere Steder i Sydfrankrig og Spanien, er yderst forskjellig fra hin, bl. A. er den strax kjendelig ved meget lavere Væxt, stærkt udspilede Blomstergrene o. s. v. Hvor vidt derimod *R. thyrsoides* er en fra *R. Acetosa* constant adskilt Art, forekommer mig dog endnu tvivlsomt: Exemplarerne fra de her angivne Voxesteder vare meget udprægede, men jeg har paa andre Steder fundet Individer, som syntes at danne en Overgang til den almindelige *R. Acetosa*[1]), og da denne optræder under ikke faa og betydeligt afvigende Former, turde der vel være Anledning til ved nøjere Iagttagelse og Dyrkningsforsøg yderligere at prøve Berettigelsen af at anse *R. thyrsoides* som selvstændig Art.

Aristolochiaceæ.

Aristolochia Clematitis L. Fyen: Forvildet ved Gjærder i Harritslev pr. Bogense (J. C. Poulsen)! Langel.: Besværligt Ukrud i gamle Haver i Rudkjøbing (Hempel)!

Valerianeæ.

Valerianella Morisonii (DC.) Koch. Jyll.: Marker ved Hatting pr. Horsens (P. Nielsen).

---

[1]) *R. Acetosa β. angustatus* Meisn. i DC. Prodr. l. c. synes at være en Form, som i flere Kjendetegn nærmer sig til *R. thyrsoides*.

Valerianella olitoria Poll. *β. lasiocarpa* Rchb. Fyen: Hallenskov ved Svendborg (Rostr.).

Dipsaceæ.

Dipsacus silvestris Mill. Sjæll.: Vognserup ved Holbæk (V. Schmidt).

† *Cephalaria Tatarica* (Gmel.) Schrad. Falst.: Forvildet fra Haver i Moseby (Ernstsen) og N. Alsløv (Koch)!

Synanthereæ.

Petasites spurius (Retz.) Rchb. Bornh.: Nær ved Øl-aaens Udløb i Havet (Bergst.)!

P. albus (L.) Gärtn. Jyll.: Elkjær Skov ved Sophie Amaliegaard i Mængde (Zahrtm.)! Ørumgaards Skov i Bjerge Herred (M. T. Lange).

Bellis perennis L. var. *caulescens* Lge. Fyen: Paa flere Steder langs Vejstrup-Aa, Tangaa, Gudme, Kværndrup o. s. v., funden med kvarterlange, bladede Stængler og lange Skafter (Rostr.)!

† *Matricaria discoidea* DC. Sjæll.: Forvildet flere Steder i Frederiksberg Sogn, f. Ex. paa Landbohøjskolens Ridebane!

M. inodora var. *borealis* Hartm. Bornh.: Store Fos i Rø Sogn, Randkleven o. fl. St. paa Østkysten (Bergst.)!

Chrysanthemum Leucanthemum L. var. *hirsuta*. Jyll.: Kjærsgaard ved Palstrup (Mathiesen)!

Ch. Parthenium Pers. var. *discoidea* (uden Straalekroner). Sjæll.: I Mængde paa den nye Mole mellem Lange- og Knippelsbro (Didr.)!

Balsamita vulgaris Willd. Bornh.: Forvildet ved Gamleborg i Ibsker Sogn og ved Gadegaard i Bodilsker Sogn (Bergst.)!

Anthemis tinctoria L. Jyll.: Hist og her paa Græsmarker ved Hobro (J. Mørch)! alm. paa Marker ved Viborg (Morville), Bjerringbro! Hornslet (Zahrtm.)! Jandrup v. Varde (Christensen); Sl.: Varnæs i Sundeved, Aarup ved Aabenraa (Zahrtm.); Fyen: Lundeborg (Rostrup); Bornh.: Kløvermark S. for Myregaard i Pedersker Sogn (Bergstedt)!

Achillea Millefolium L. var. *lanata* Koch. Bornholm: Munkegaard ved Læsaaen (J. P. Jacobsen)!

Gnaphalium luteo-album L. Bornh.: Sandige Overdrev ved Balke Strand i Bodilsker Sogn, i stor Mængde i Rugstubber ved Bonavedegaard o. fl. St. i Pedersker Sogn (Bergst.)!

Filago apiculata Sm. Jyll.: Skanderborg (P. Nielsen); Fyen: Vejstrup Mark (Rostr.)!

F. montana L. (Fr.). Sjæll.: I den udtørrede Rostgaards Dam ved Hellebæk! Bornh.: Pilegaard i Pedersker Sogn (Bergst.)!

Anm. Grenene bære Kurve fra Grunden af; nogen anden constant Forskjel kan jeg ikke finde mellem denne og den almindeligt forekommende *F. arvensis.*

Bidens platycephala Ørst. Sjæll.: I den udtørrede Ebberød-Sø i Rudehegn (N. E. Petersen)! ved Dammen mellem Jægersborg og Ermelund! (I den sydlige Del af Ordrup Mose, hvor jeg 1866 samlede nogle Exemplarer, fandt jeg den i 1869 i tusindvis).

Anm. Med Hensyn til denne Arts Udbredelse i Danmark, er det paafaldende, at samtlige Voxesteder tilhøre Sjælland og at den hidtil ikke har været iagttaget i de øvrige Provindser. Da den imidlertid er funden paa stedse flere Voxesteder i det nordlige Europa, kan det neppe antages, at den for Danmarks Vedkommende skulde være indskrænket til Sjælland alene, og den fortjener derfor omhyggeligt at eftersøges paa de øvrige Øer og i Jylland. Dens Forekomst hos os synes at vidne for at Dr. Ascherson (bot. Zeit. 1870 pag. 113) med Rette har henført den blandt de »meteoriske Planter«, idet den paa flere af de her iagttagne Voxesteder har vist sig i utrolig Mængde (Hellebæk, Teglstrup Hegn, Ordrup); paa de 2 førstnævnte Steder voxede den i udtørrede Søer, og i Rostgaards Dam ved Hellebæk, hvor jeg 1862 samlede den i massevis, var den (ligesom paa det først bekjendte Sted, St. Jørgens-Sø ved Kbhvn.) senere atter forsvunden. Den er i Regelen lav af Væxt paa de danske Voxesteder (snarere mindre end større end de i Fl. Dan. tab. 2788 afbildede Exemplarer), kun undtagelsesvis har jeg paa frodig Jordbund fundet Exemplarer, der i Størrelse omtrent nærmede sig det af Dr. Schweinfurth afbildede Exemplar.

Da jeg ikke har sét authentiske Exemplarer af *B. radiata* Thuill. (ell. *B. fastigiata* Michalet, hvilke Alle ere enige i at ansé for identiske) tør jeg ikke tillægge min Mening nogen Vægt i Henseende til det nu paa ny rejste Spørgsmaal om hvor vidt *B. platycephala* er synonym med disse eller ikke, og naar jeg i Overskriften har beholdt det Ørstedske Artsnavn, er dette ikke sket for at fastholde den af mig tidligere ytrede Formodning om at disse Arter vare forskjellige, men kun for ikke at forandre det her almindelig bekjendte Navn, før jeg har opnaaet en fuldstændig begrundet Overbevisning om, hvem af de i dette Spørgsmaal uenige Parter der har Ret. Min Betænkelighed ved at forene *B. platycephala* med *B. radiata* (Haandb. 3die Udg. S. 601) grundede sig dels paa Prof. Ørsteds Paastand om, at hans Art var forskjellig fra den i Pariser-Herbariet sammenlignede *B. radiata*, dels paa Sammenligning med Exemplarer i vor botaniske Have, opdragne af Frø, som fra Jardin des plantes i Paris var meddelt under Navn af *B. fastigiata* Michal. Disse Expl., som aarligt fra 1863—70 have været dyrkede i den bot. Have, i samme Jordbund som *B. platycephala*, have vist sig constant forskjellige fra denne sidste i flere Henseender, navnlig ved højere Væxt, mørkere Farve (ikke gulgrøn som hos *B. platyceph.*, men næsten sortegrøn) en pyramidal (ikke halvskjærmformet) Blomsterstand og endelig ved en langt sildigere Blomstringstid. Uagtet jeg altsaa paa Grund af disse fortrinsvis biologiske Kjendetegn fremdeles er tilbøjelig til at ansé *B. platycephala* for forskjellig fra den her under Navn af *B. fastigiata* dyrkede Plante, tør jeg derimod ikke benægte Muligheden af, at det i sin Tid fra Paris under det sidstnævnte Navn modtagne Frø kunde tilhøre en anden, maaské extraeuropæisk Art, skjønt jeg ikke har fundet nogen saadan beskreven, som stemmer overens med den her omhandlede.

† *Telekia speciosa* (Schreb.) Baumg. Falst.: Forvildet i stor Mængde i og om Moseby Præstegaards Have (Ernstsen)!

Inula Helenium L. Fyen: Forvildet ved Ryslinge (S. Petersen)! Bornh.: Klippestien S. for Allinge, Hullegaard i Poulsker Sogn, N. for Snogebæk (Bergst.)!

I. Britanica L. Jyll.: En Eng ved Thisted (Krog-Jensen)! Fyen: Nakkebølle, Brudager (S. Petersen)! Sjæll.: Saltbæk Vig, Enge ved Sydsiden af Halleby Aas Udløb i Store Bælt (Mort.)!

I. salicina L. Sjæll.: Giorsløv Dyrehave (Visby)! Østerby paa Samsø (Lassen); Jyll.: Klaaby Krat S. for Ribe (Vilandt)!

I. dysenterica L. Fyen: Næsbyhoveds Mølle v. Odense (J. C. Poulsen)!

† *Senecio vernalis* W.&K. Jyll.: Kløvermark ved Thorsager pr. Randers (Christensen Hygom)! Bornh.: Aakirkeby (Bergst.)!

† *Doronicum Pardalianches* L. Sjæll.: Havegjærde ved Vognserup pr. Holbæk (V. Schmidt)! Falst.: Moseby (Ernstsen).

Centaurea Phrygia L. Jyll.: Ryde ved Holstebro (V. Schmidt).

C. decipiens Thuill. forma *radiata*. Jyll.: Landlyst ved Daugaard N. f. Vejle (M. T. Lange).

C. Jacea var. *cuculligera* Rchb. forma *argyrolepis!* Jyll.: Hjerm ved Holstebro (V. Schmidt)! Falst.: Moseby (Ernsts.)!

Serratula tinctoria L. Fyen: Bjørnkjær Krat ved Bogense, Marielund Skov ved Odense (J. C. Poulsen)!

Carduus nutans L. Sjæll.: Ved Vejen mellem Ledreborg og Lindholm (Galschjøtt)! Fyen: Skaarup (Rostr.)!

C. crispus var. L. *ochroleuca.* Sjæll.: Rørby ved Kalundborg (Ernstsen)!

— — var. *albiflora.* Fyen: Holstenshus (S. Petersen)!

Cirsium oleraceum (L.) All. Ikke saa sjelden paa Falster som tidligere antaget: funden ved Bønnit, Lunde Skole, Hesnæs (Ernsts.).

C. palustri-oleraceum Näg. Jyll.: Skov S. for Vejle Fjord (Rostr.); Sjæll.: Faa Exemplarer i Jægerspris Slotshegn (Ernstsen).

C. heterophyllum (L.) All. Fyen: Bjørnkjær Skov ved Bogense (J. C. Poulsen)!

* *Lappa minor* DC. var. *paniculata!* Høj af Væxt (omtrent som *L. nemorosa* (Lej.) Körn.; Blomsterstanden en pyramideformet Top, dannet af talrige, opadtil i Længde aftagende Grene (de nedre af 8—9″, de øvre af 2—3″ Længde), alle Grenene i dens øvre Halvdel bærende tæt samlede, siddende eller de nederste kortstilkede Kurve af Størrelse som hos den typiske *L. minor;* Stængel og Kurvblade mørk-rødviolette. Sjæll.: Paa aabne Steder i Ermelundskoven!

Anm. Ved den høje Væxt og den rødlige Farve minder denne Form endel om *L. nemorosa* (*intermedia* Lge.), men de smaa Kurve og Frugter lade ingen Tvivl om at den henhører til *L. minor* og jeg antager den for en usædvanlig kraftigt udviklet Form af denne. Lignende højtvoxende og stærkt farvede Exemplarer af *L. minor* har jeg fundet hist og her ved levende Hegn i det sydlige Fyen; disse, som ved et flygtigt Blik let antages for *L. nemorosa*, kunne ved en nøjere Undersøgelse ikke forvexles med denne, for hvilken de bueformigt bøjede Blomstergrene, de større, efter Afblomstringen ægformede Kurve, Blomsterne af Længde med (ikke længere end) de indre Kurvblade og endelig de omtrent dobbelt saa store Skalfrugter ere tilstrækkeligt adskillende Kjendetegn.

Navnet *L. intermedia*, hvorunder den sidst nævnte Art hidtil har været bekjendt her i Landet, maa, som yngre, vige Pladsen for Lejeunes Navn *L. nemorosa* (Comp. fl. Belg. III, p. 129, 1836), ogsaa Wallroths Navn for den samme Art, *L. macrosperma* (Linnæa 1840, p. 639) er ældre end Navnet *L. intermedia*, som først er publiceret i 1850. Begge de ældre Navne, der ere vel valgte til at betegne Ejendommeligheder for Planten, tilhøre utvivlsomt, som Prof. Körnicke har paavist (Schr. der phys.-oecon. Ges. z. Königsberg 1864, p. 63, 1867, p. 14) den samme Art som min *L. intermedia.* Vigtige Bidrag til denne Arts Karakteristik og Synonymik findes navnlig i den sidstnævnte Afhandling af Körnicke, hvortil jeg her kan henvise. *Arctium pubens* Babington er mig ubekjendt. Forf. har i den 6te Udg. af sin »Manual of Brit. Bot.« henført den som Synonym til *L. intermedia* og citeret Fl. Dan. Tab. 2663, som fremstiller denne sidste, til sin Art. Den vedføjede Beskrivelse frembyder ingen Forhindring fra at antage den for identisk med *L. intermedia*, kun Voxestedet (waste places) stemmer ikke overens med det for denne karakteristiske Voxested (i Skove), men naar Babington imidlertid adskiller denne Art fra *A. nemorosum* Lej., hvis Forekomst i England ikke nøjere er angivet, maa dette sandsynligvis bero paa en Vildfarelse, dersom Körnicke og Crépin have Ret i at henføre *A. intermed.* til *A. nemorosum* Lej., hvilket jeg, uagtet enkelte Afvigelser i Lejeunes Beskrivelse (f. Ex. axformet Blomsterstand) ikke har Grund til at betvivle.

Lappa tomentosa Lam. var. *denudata* Lge. Ved Sandgraven mellem Ordrups Krat og Jægersborg Allé!

L. major var. *subtomentosa* Lge. Fyen: I Mængde i en ryddet Skovstrækning S. for Christianslund ved Nyborg!

Arnoseris minima (L.) Link. Bornh.: Mark ved Ellegaard i Povlsker Sogn (Bergst.)!

Cichorium Intybus L. Jyll.: Faa Exemplarer ved Viborg (Morville); Sl.: Medolden, faa, men kraftige Expl. (Borst)!

Thrincia hirta Roth. Sjæll.: Ved Saltbæk Vig (Mort.)!

† *Tragopogon porrifolius* L. Fyen: Forvildet ved Ryslinge Kirkegaard (S. Petersen); Falst.: Ved Riserup (Koch)!

Sonchus palustris L. Jyll.: Almindelig langs Sydsiden af Horsens Fjord (P. Nielsen); Fyen: Strib (Bot. Foren.) Baaring Vig, Nakkebølle (S. Petersen); Bornh.: Hunsemyre i Poulsker Sogn (Bergst.)!

Taraxacum palustre Sm. Bornh.: V. for Bobbebroen i Rø Sogn, Frederiks Stenbrud ved Nexø (Bergst.)!

Crepis præmorsa (L.) Tausch. Fyen: Eng ved Lunde Krat (J. C. Poulsen)!

† *C. setosa* Hall. fil. Falst.: Ved Moseby, forvildet paa Græsmarker (Ernstsen)!

Hieracium Pilosella L. var. *pilosissima* Fr. Jyll.: Mellem Klitterne paa Holmslands Odde ved Nymindegab, Blaabjerg N. for Varde (V. Schmidt)!

* — — var. *intricata* Lge. Vandgrenene meget tynde og langstrakte, 1—2 Gange forgrenede og alm. ved Ledene rodslaaende, hyppigt endende med et langt og meget tyndt Blomsterskaft, som bærer 1—2 Kurve; Bladene neppe halvt saa store, Kurvene neppe 1/4 af den typiske Forms Størrelse (omtrent af Størrelse som Kurvene hos *Crepis virens*). Jyll.: Hedebakker mellem Viborg og Nørre Mølle (flere Exemplarer)!

Anm. Ved den usædvanlig stærke Forgrening, de pidskeformede Grene og disses Tilbøjelighed til at slaa Rødder og udvikle Blomsterkurve i Spidsen er denne Form meget paafaldende. Det er dog vel muligt, at den ikke kan indtage Plads blandt Artens constante Varieteter, men at den er en local Form, skjønt Voxestedet ikke syntes at frembyde særlige Ejendommeligheder. Lignende, men ikke saa stærkt udprægede Exemplarer har jeg tidligere samlet paa Hedegrund i Silkeborg Sønderskov og paa den ældre sandige Havstok paa Østerøen ved Nyborg.

† *Hieracium aurantiacum* L. Falst.: Alm. forvildet paa flere Steder ved Stubbekjøbing, f. Ex. langs Stranden (Ernstsen)!

* *H. Blyttianum* Fr. Fyen: Landevejsdige mellem Svendborg og Skaarup, iagttaget i flere Aar, sandsynligvis forvildet (Rostr.).

H. cymosum L. Nordkysten af Vejrø ved Samsø (Schiøtz)!

* — — var. *ramosa* M. T. Lge. (Stængelen fra lidet over Midten grenet, paa hver Gren en enkelt Kurv dobbelt saa stor som hos Hovedformen; talrige Vandgrene fra Rodstokken). Fyen: Lundsgaards Klint ved Kjerteminde, med Hovedarten (M. T. Lange).

Anm. Det Exemplar, jeg har sét, bærer i Alt kun 3 Kurve og er i Udseende meget forskjelligt fra den typiske Form, medens det har endel Lighed med *H. cernuum* Fr.

H. murorum L. var. *rotundata* Kit. Jyll.: Frijsenborg (Mathiesen)!

H. cæsium Fr. Fyen: Skrænter N. for Strib (Bot. Foren.)! Jyll.: Bakker ved Rindsholm pr. Viborg!

H. rigidum Hartm. Fyen: Hestehaven ved Svendborg!

H. Gothicum Fr. var. *villicaulis* Fr. in litt. Jyll.: Rindsholm ved Viborg, i Mængde; Petersholm ved Vejle!

H. umbellatum L. var. *filifolia* Fr. Jyll.: Viborg (G. Jensen)!

Campanulaceæ.

Phyteuma spicatum L. Jyll.: Rydhave og Sofienlund ved Holstebro (V. Schmidt).

* *Campanula Cervicaria* L. Fyen: Lindeskov ved Østrupgaard (Exemplarer meddelte af Frøken C. Rosenberg).

C. latifolia L. Jyll.: Voldstrup og Kvistrup Skove ved Holstebro (V. Schmidt).

C. Rapunculus L. Als ved Gammelgaard (Mathiesen); Falst.: Bregninge (Ernstsen)! Sjæll.: Vintersbølle Skov ved Vordingborg (P. Nielsen).

Rubiaceæ.

Galium boreale L. var. *latifolia* Lge. Bornh.: Aarsdale i Ibsker Sogn (Bergst.)!

G. Mollugo L. var. *umbrosa.* Jyll.: I en Granskov ved Bjørnsholm (Th. Jensen)!

Anm. Ved sine svage, opstigende eller næsten klatrende Stængler, de finere og mere udspærrede Topgrene samt ved bredere Blade danner denne Form en bestemt Modsætning til *G. erectum* Huds., men der kan neppe drages nogen bestemt Grændse mellem disse Yderformer, som ved talrige Mellemled (*G. elatum* Thuill.) forekomme mig at være saa nøje forenede, at de vel rettest bør sammenfattes som forskjellige Former af den Linnéiske *G. Mollugo.*

* *G. Wirtgeni* F. Schultz (Stænglerne oprette, imod Spidsen næsten trinde, Bladene opret-aabne (ikke tilbagebøjede), Topgrenene oprette, tætblomstrede, kortere end Ledstykkerne, hvorved Toppen bliver smalt sammenkneben, Blomsterstilkene imod Frugtmodningen bueformigt tilbagebøjede (ikke vandret udspilede), Frugterne vortet-rynkede; Blomstringstid omtr. 14 Dage tidligere end *G. verum*, med hvilken den forøvrigt er nær beslægtet). Sjælland: I den udtørrede Søndersø (Mort.)! Hellebæk Aug. 1862! (?) Bornh.: Mellem Hvidtornsbuske ved Pythuset (Th. Jensen! Aug. 1866 (?)

Anm. Exemplarerne fra Jonstrup stemme aldeles overens med den i flere Egne af Tydskland forekommende *G. Wirtgeni* med Undtagelse af Blomstringstiden (den angives at blomstre i Mai—Juni, men de af Hr. Mortensen meddelte Exemplarer ere fundne blomstrende den 30te Juli). Exemplarerne fra de andre Voxesteder har jeg, skjønt de i Habitus aldeles ligne den Schultziske Plante, kun med Tvivl henført til denne, dels fordi enkelte Kjendetegn ikke svare til Beskrivelsen, dels fordi de mangle modne Frugter, og Artens Forekomst i vor Flora maa derfor nærmere undersøges. Den angives at voxe især i fugtige Enge (Schultz).

Galium silvestre Poll. Jyll.: Mellem Hobro og Mariager (Rostr.)! Margretelund ved Viborg! Stier Skov ved Skanderborg (Zahrtm.)!

Vacciniaceæ.

Vaccinium Vitis Idæa L. Fyen: Sandager Hede ved Ryslinge (S. Petersen)!

V. Myrtillus L. Fyen: Skriverløkken i Græsholmskoven ved Svendborg (Hallas).

Ericaceæ.

Erica Tetralix L. Sjælland: N. Ø. for Reersø (Mort.); Fyen: Sandager Hede ved Ryslinge (S. Petersen)!

— — var. *albiflora*. Jyll.: Hedemoser ved Margretelund pr. Viborg!

Calluna vulgaris var. *pubescens* Koch. Hist og her paa Rømø (Borst)!

Arctostaphylos Uva ursi (L.) Spr. Nordlandet paa Samsø (F. Jacobsen).

Hypopityeæ.

Moneses uniflora (L.) Patze. Sjæll.: Stubbekrogen i Stevns Herred, Juli 1870 (Visby)!

* *Chimaphila umbellata* (L.) Nutt. Bornh.: I Birke- og Naaleskov paa Sandflugten ved Rønne, omtrent 50 Exemplarer (Nielsen, Hjorth)!

Pyrola rotundifolia L. Jylland: Hærup ved Hobro (J. Mørch)!

— — var. *arenaria* Koch (*Thelaia intermedia* Alef.). Jyll.: Blaavands Huk (Fabricius-Møller)!

Oleaceæ.

Ligustrum vulgare L. Jylland: Bakker i Lundegaards Mosekrat ved Hjørring (A. Jacobsen).

† *Syringa vulgaris* L. var. *triphylla* (med 3 Blade i Kransene). Fyen: Levende Hegn ved Ø. Aaby (Rostr.).

Fraxinus excelsior L. Jyll.: I Mængde og selvsaaet i Trudsholm Skov ved Mariager (Rostr.). Ligesaa i Skovene ved Kongens Møller i Nordsjælland (Bot. Foren.)!

Asclepiadeæ.

Vincetoxicum officinale Moench. Sprogø (d'Origny).

Gentianeæ.

Gentiana Amarella L. Sl.: Tøvring Krat ved Døstrup (N. E. Petersen)! Bornh.: Kjøllergaards Mose i Bodilsker Hegn (Jacobsen)!

Erythræa linarifolia Pers. Sjæll.: Løve Mose (S. Petersen)!

Labiatæ.

Mentha viridis L. Jyll.: Stampemøllen ved Odder i Hadsherred (A. Jacobsen); Sjæll.: Nedre Draaby v. Jægerspris (Ernstsen).

M. silvestris L. Jyll.: Ans ved Gudenaa (Leth)! Stier Skov (i Mængde, Zahrtm.)! Sl.: S. for Stenbjerg ved Vejen til Stopdrup (G. Jensen)! Bornh.: Enggrøft V. for Bækkegaard i Poulsker Sogn (ny for Bornholms Flora, Bergst.)!

M. aquatica L. forma C. *verticillata* (*M. sativa* L.) Fr. var. *latifolia* Nolt. Fyen: Ved Bækløb mellem Svendborg og St. Jørgensgaard (en meget tæt- og langhaaret Form)! Jyll.: Barmer ved Nibe Fjord (Th. Jensen)!

M. arvensis var. *parietariæfolia* Beck. Jyll.: Mellem Sæden ved Ranum (Th. Jensen)!

Stachys silvatica var. *leucantha* (hvide Kroner). Fyen: Mellem Svendborg og St. Jørgensgaard!

Galeobdolon luteum Huds. Sjæll.: Sølyst ved Skarrit-Sø (Ernstsen).

† *Hyssopus officinalis* L. Sjæll.: Mellem Løve og Giersløv (S. Petersen)!

Ajuga reptans L. Jyll.: Almindelig ved Rydhave og Sofienlund ved Holstebro, ogsaa med hvide Kroner (V. Schmidt)!

Ajuga pyramidalis L. Jyll.: Paa flere Steder ved Ormholt i Vendsyssel (Branth); Sl.: Tøvring Krat (Borst)!

Teucrium Scordium L. Langel.: Bregnemose (Hempel).

Brunella grandiflora Jacq. Jyll.: Signalbakken ved Aalborg (A. Jacobsen).

Asperifoliæ.

Echium vulgare L. Denne Plante, som tidligere havde en temmelig bestemt begrænset Voxekreds i Danmark og aldeles manglede i flere Egnes Flora, har nu efterhaanden udbredt sig videre, tildels følgende Landevejene og de nye Jernbaneanlæg, saa at den maaske om ikke lang Tid vil være udbredt over hele Landet. I det sydlige Fyen er den f. Ex. iagttaget paa flere Steder (Rostr.) og fra Jylland ere følgende Voxesteder angivne: Grynderup i Salling, Viborg, Løgstør, Ullits ved Hvalpsund (Overgaard), alm. omkring Lyngby ved Grenaa (V. Bertelsen), Taastrup, Hornslet, Hatting ved Horsens (Zahrtm.)!

Lithospermum arvense L. Jyll.: Tvorup i Thy, Ullits ved Hvalpsund (Overgaard), Hobro (J. Mørch), ikke sjelden ved Lyngby pr. Grenaa (V. Bertelsen); paa Samsø hist og her, men ikke hyppig (F. Jacobsen, Lassen).

Myosotis palustris var. *strigulosa* (Rchb.). Jyll.: Gullev ved Viborg (Leth)! Rydhave ved Holstebro (V. Schmidt)!

Anchusa officinalis L. Jyll.: Alm. ved Lyngby pr. Grenaa (V. Bertelsen), Taastrup, Braband, Hornslet (i Mængde, Zahrtm.)!

† *Symphytum orientale* L. Fyen: Gudme (Rostr.); Sl.: Lundtoft (Borst).

† *Borrago officinalis* L. Sjæll.: Forvildet ved Storehedinge (Visby)! Falster: Karleby Gade (Ernstsen)! Bornh.: Krusegaard ved Bodilsker (Bergst.)!

Asperugo procumbens L. Fyen: Verninge (Rostr.)! Jyll.:

Diger ved Ribe (Fabricius-Møller)! Samsø paa Nordlandet (F. Jacobsen) og ved Bisgaard paa Sydlandet (Lassen).

Echinospermum Lappula (L.) Lehm. Nexelø (O. Smith).

Cuscutinæ.

Cuscuta Epilinum Whe. Jyll.: Hornslet, Hatting (i Høragre, dog periodisk og, som det synes, indført med fremmed Hørsæd. Zahrtm.)!

C. Epithymum Murr. Jyll.: Lustrup ved Ribe (Vilandt)!

C. Trifolii Bab. Ballen Strand paa Samsø, paa *Achillea Millefolium* og Græsarter (Lassen)! Slesv.: Aabenraa (Zahrtm.).

Solanaceæ.

Hyoscyamus niger L. var. *agrestis* (W. et K.). Langel.: Rudkjøbing (Hempel); Sl.: Kværn (G. Jensen)!

Datura Stramonium L. Fyen: Holstenshus Dyrehave (S. Petersen)! Sl.: Medolden, Kartoffelagre ved Lundtoft pr. Løgumkloster (Borst).

† *Physalis Alkekengi* L. Sjæll.: Forvildet i Haver ved Storehedinge (Visby)!

Solanum miniatum Bernh. Samsø Nordland (F. Jacobsen).

(*S. nigrum* har, med den tiltagende Havedyrkning, udbredt sig i det nordlige Jylland. Branth). (Sml. Haandb. i d. Fl. 3 Udg. S. 169).

S. villosum Lam. Exemplarer, som, paa Grund af de voxgule Bær med brandgult Anstrøg, nærmest maa henføres til denne Art, fra hvilken den dog afviger ved svagere Behaaring, er funden som Ukrud i Haver i Bodilsker paa Bornholm (Bergst.)!

Scrophulariaceæ.

Verbascum Lychnitis L. Als: Ved Gammelgaard (Mathiesen)!

V. thapso-nigrum Schiede. Fyen: 1 Exemplar i Selskab med Hovedarterne i Christianslund ved Nyborg (M. T. Lange).

Veronica Persica Poir. Jyll.: I Mængde paa dyrkede Agre ved Horsens (P. Nielsen).

V. opaca Fr. Falst.: Moseby (Ernstsen)!

V. Chamædrys L. var. *parviflora* Lge. Jyll.: Rydhave (V. Schmidt)!

V. Anagallis L. var. *bracteata!* (Stængelen spredt haaret, Dækbladene grønne, 2—3 Gange længere end Blomsterstilkene). Bornh.: I Skovbække Ø. for Kannikegaard i Bodilsker Sogn (Bergst.)!

V. Teucrium var. *latifolia* Gren. et Godr. (*V. latifolia* Sm., Willd., non L.). Falst.: Forvildet i Mængde mellem Buske paa Aastrup Kirkegaard (Ernstsen)!

Anm. De Linnéiske Citater for hans *V. latifolia* tilhøre alle *V. urticæfolia* Jacq., hvorfor *Visiani* (Fl. Dalmat. II, 171) vistnok med Rette har overført til denne sidste Navnet *V. latifolia* L., som af de fleste Forfattere har været anvendt paa den her omhandlede bredbladede Form af *V. Teucrium* (Sml. Willk. og Lange Prodr. fl. Hisp. II, p. 602).

Limosella aquatica L. var. *minor*. Slesv.: Gadekjær i Dollerup, Grumtofte Sogn (G. Jensen)!

Linaria minor (L.) Desf. Jyll.: Viborg (Morville).

L. Elatine (L.) Mill. Samsø: Onsbjerg Mark (Lassen). Fyen: Oure Mark (Rostr.)! Langel.: Rudkjøbing (Hempel); Sjæll.: Mellem Løve og Mullerup i Mængde (Mort.); Jyderup (Bot. Foren.)! Bornh.: Poulsker, i stor Mængde ved Bodilsker (Bergst.)!

† *Mimulus luteus* L. Jyll.: Alm. i Vejgrøfter N. og S. for Hjørring (A. Jacobsen); Fyen: Lykkesholm (S. Petersen)!

Melampyrum arvense L. Raaghøj paa Samsø (Lassen). Sjæll.: Paa den gamle Havstok ved Ulstrup paa Refsnæs (O. Smith)!

M. silvaticum L. Bornh.: Ringborgen i Pedersker Sogn, Hallegaards Skov i Bodilsker Sogn (Bergst.)!

Odontites rubra Pers. var. *pallida.* Langeland: Rudkjøbing (Hempel); Als: Ulkebøl (Mathiesen).

Anm. Den rødblomstrede Form er funden paa flere Steder Ø. for Haderslev (P. Nielsen).

Orobancheæ.

Orobanche major L. Samsø: Ved Raaghøj (Lassen).

Lentibularieæ.

Utricularia neglecta Lehm. Jylland: Hornslet Mose (Zahrtm.).

Primulaceæ.

Primula grandiflora Lam. Samsø: Hjortholm, Brattingsborg (Lassen).

— — var. *caulescens.* Jyll.: Overgaard Skov ved Randers (S. Petersen), Sofienlund ved Holstebro (V. Schmidt).

P. variabilis Goup. Falst.: Som vild i Moseby Præstegaards Have (Ernstsen)! Sl.: Kværn (G. Jensen)!

P. Tommassinii Gren. et Godr. Bornh.: Kjøllergaardskoven; ved Vasaaen i Ø. Marie Sogn (Bergst.)!

Lysimachia thyrsiflora L. Jyll.: Toubro Krat ved Lyngby pr. Grenaa (V. Bertelsen); Fyen: Klingstrup Mølledam (Rostr.), (ikke tidligere angivet fra det sydlige Fyen); Bornh.: Paa flere Steder i Poulsker, Pedersker og Bodilsker Sogne (Bergst.)!

L. nemorum L. Fyen: Lille Byhaveskov ved Svendborg (Hallas).

Anagallis coerulea Schreb. Sjæll.: Forvildet ved Løvenborg (V. Schmidt); Loll.: Flintinge (Lindhard).

Trientalis Europœa L. Fyen: Erholm (M. T. Lange); Bornh.: Ved Pyllekyllekjæret (Bergst.)!

Centunculus minimus L. var. *simplex* (Horn.). Jyll.: Vang Klit i Thy (G. Jensen)!

Samolus Valerandi L. Sjæll.: Tranemose og Tømmerup Mose (Mort.) o. fl. Moser ved Kalundborg (Ernstsen), Løve Mose (S. Petersen)!

Plantagineæ.

Littorella lacustris L. Sjæll.: Bredderne af Tis-Sø ud for Beks Kro (S. Petersen).

Plantago Coronopus L. var. *pygmæa* Lge. Bornh.: Bugten ved Nexø (Bergst.)!

P. lanceolata L. var. *eriophylla* Dcne. Sl.: Klægmarker ved Ottersbøl; Rømø (Borst)!

P. media L. Samsø ved Toftebjerg (Lassen).

P. (*major* *) *intermedia* (Gilib.). Jylland: Rydhave (V. Schmidt)! Sl.: Medolden, almindelig (Borst)! Falst.: Hesnæs (Ernstsen)! Bornh.: Balke Strand ved Bodilsker (Bergst.)!

Anm. *P. intermedia* er, ligesom den meget nær beslægtede *P. major*, ikke lidet foranderlig i Henseende til Størrelsen, Axets og Bladenes Form o. s. v. En Dværgform med ½—1" lange Skafter, elliptiske, tandede Blade og et kort, rundagtig-ovalt Ax har Hr. Bergstedt fundet flere Steder ved Nexø. Fra Medolden har Hr. Borst sendt en Række Former, varierende i Henseende til Bladenes Form (fra bredt ægformede til lancetformet-elliptiske), Behaaring (stærkt dunhaarede eller næsten glatte), Bladranden (bølgede, tandede eller næsten helrandede) og Bladpladens Længde (snart lige lange med, snart kortere end Stilken).

Plumbagineæ.

Statice Behen Drej. Jyll.: Limfjordens Bredder tæt S. for Aalborg (A. Jacobsen); Fyen: Snedinge ved Assens (Rützou)! Siø ved Langeland (Hempel)!

S. rariflora Drej. var. *Danica*. Samsø: I stor Mængde ved Besser Fjord (Lassen), Sylteng ved Foden af Vaarbjerg (Gram).

— — var. *Bahusiensis* (Fr.). Sjæll.: Strandbredder ved Nørreskoven N. for Jægerspris (Ernstsen)!

Umbelliferæ.

Astrantia major L. Sjæll.: Enrum, Vallø Strandskov (Kamphøv. i Liebm. Herb.)!

Apium graveolens L. Fyen: Nakkebølle Strand, Gudbjerg (S. Petersen)!

Helosciadium inundatum var. *fluitans* Fr. Jyll.: Rydhave (V. Schmidt), Rindsholm ved Viborg! Sl.: Medolden (Borst)!

Carum Carvi var. *atrorubens* Lge. Møen: Ved Kogseby (Mort.)!

Falcaria Rivini Host. Bornh.: I stor Mængde mellem Sæden ved Gadegaard, Bedegaard og Kæmpe Mølle i Poulsker Sogn (Bergst.)!

Bupleurum tenuissimum L. Bornh.: Nær Toppen af Rispebjerget (c. 170′ højt) Bergst.)! Sjæll.: Mulen ved Saltbæk (Ernstsen)!

Oenanthe Lachenalii Gmel. Fyen: Strandenge ved Baaring Vig (S. Petersen); Langel.; Henninge Nor (Hempel)!

Libanotis montana All. Sjæll.: I stor Mængde ved Saltbæk Vig (Ernstsen)! Samsø Nordland (F. Jacobsen), Havstokken ved Ballen Strand (Lassen).

Heracleum Sphondylium L. var. *elegans* Koch. Fyen: Enemærket ved Nakkebølle (S. Petersen)!

† *Imperatoria Ostruthium* L. Jyll.: I Mængde langs en Bæk ved Nørdal i Fousing Sogn (V. Schmidt)! ikke sjelden i Landsbyerne omkring Hobro, hvor den ofte dyrkes i Bønderhaver, men sjeldent blomstrer; Bladene staa ofte i Mængde langs Gjærderne (J. Mørch).

Anthriscus vulgaris Pers. Jyll.: Havegjærder ved Lyngby pr. Grenaa (V. Bertelsen); Fyen: Herrested (S. Petersen)! Saltholm (Schlichtkrulls Herbarium)!

Myrrhis odorata (L.) Scop. Fyen: Hyppig langs et Gjærde mellem Heden og Palleshave (S. Petersen)!

Scandix Pecten L. Sjæll.: Temmelig hyppig i Kalundborg-Egnen (Ernstsen).

Ribesiaceæ.

Ribes alpinum L. Sjæll.: Lunden ved Liliendal pr. Præstø (V. Schmidt)!

* *R. Schlechtendalii* Lge. (Ind. sem. hort. Haun. 1870; *R. rubrum* var. *pubescens* Hartm.) *α. purpurascens!* (med brunlige eller rødbrune Pletter og Aarer paa Bægeret). Bornh.: Sumpige Steder i Kannikegaards Skov ved Bodilsker (Bergst.)!

Anm. Denne Art, som findes paa flere Steder i Sverige, men som ikke tidligere har været bemærket i den danske Flora, bør neppe forenes med *R rubrum*, med mindre man, hvortil Hartm. synes tilbøjelig, ogsaa dermed vil forene den sydeuropæiske *R. petræum* Wulf. Med Hensyn til dens Beskrivelse kan jeg forøvrigt henvise til Hartm. Skand. Fl. 9 Uppl., p. 123 og til mine Bemærkninger i bot. Haves Frøfortegnelse for 1870.

Crassulaceæ.

Sedum purpureum Link. (*S. lividum* Drej.). Jyll.: Forvildet ved Rydhave o. fl. St. N. for Holstebro (V. Schmidt)! Fyen: Peirup (S. Petersen)!

S. album L. Bornh.: I Mængde i Stenbrudet ved Langeby i Bodilsker Sogn (Bergst.)!

Anm. Med Undtagelse af Bornholm er denne Art neppe vildvoxende i Danmark, men den har, tilligemed flere Arter af samme Slægt, i de senere Aar udbredt sig saa stærkt, at de paa mange Steder og i store Strækninger ere ubelejlige Ukrudsplanter. *S. album* beklæder f. Ex. alle Stengjærderne langs Strandvejen N. for Kjøbenhavn (omtrent fra Hellerup til Skovshoved), den samme tilligemed *S. rupestre* voxer almindelig i en Strækning af 1/8 Mil mellem Hillerslev og Brahetrolleborg i Fyen (S. Petersen), og ligeledes, tilligemed *S. Boloniense*, paa Landevejsskrænterne langs Aarhus-Vejen tæt Ø. for Silkeborg. Oprindelig stamme disse nu massevis forekommende Planter fra enkelte Individer, som tilfældig eller forsætlig ere henkastede eller plantede paa disse o. fl. Steder for neppe 20 Aar siden.

Ranunculaceæ.

Thalictrum simplex Jacq. Bornholm: Kjæret i Poulsker Sogn (Bergst.)!

Th. minus L. Samsø Nordland (F. Jacobsen), paa Sydlandet ved Ballen Strand (Lassen); Jyll.: Strandbredder ved Katholm (V. Bertelsen).

Pulsatilla vulgaris Mill. Samsø: Ved Ballen Strand (Lassen).

P. nigricans Størk. Jylland: Alstrup Krat ved Mariager (Krog-Jensen)! Fævejle Bakker ved Kolind Sund (V. Bertelsen).

Anemone Apennina L. var. *pallida* Fl. Dan. Bornh.: Kjøllergaard-Skoven i Rø Sogn (ved Klippestien nær Baastad Havn mell. Klipper i Egekrat i stor Mængde i en Omkreds af omtr. 50 Al. Længde og 20 Al. Brede) Bergst.!

Anm. Saavel den paa dette som paa det tidligere bekjendte Voxested paa Bornholm (sml. Bot. Tidskr. III, p. 107) fundne Plante afviger fra Hovedarten ved en aflang (ikke rnndagtig) Knol og ved hvide, kun paa Rygsiden blegblaa Bægerblade. Jeg har derfor i Fl. Dan. tab. 2834 betegnet den som var. *pallida*, og denne Form svarer sandsynligvis til en af DC. (Syst. veg. I, p. 202) nævnt, men ikke benævnt Form med hvide Blomster fra Cappadocien. (Udførligere har jeg omhandlet denne Plante i »Bemærkninger om de vigtigste i 48 Hæfte af Flora Danica indeholdte Planter, i Vid. Selsk. Overs. 1871, p. 47).

A. Hepatica L. findes ved Bisgaard paa Samsø, hvor Skoven for omtr. 50 Aar siden er ryddet, dog kun svage Exemplarer (noget kraftigere er *Corydalis fabacea*, som findes paa samme Sted).

Ficaria ranunculoides Moench var. *incisa* (Bladene haandlappede). Falst.: Ved Moseby (Ernstsen)!

Batrachium Petiveri γ. minor Koch (sml. Bot. Tidsskr. III, p. 109). Sjæll.: Grøft ved Saltbæk Vig (Ernstsen)! Jyll.: Rydhave (V. Schmidt).

B. trichophyllum Chaix. Jyll.: Taastrup, Stier (Zahrtm.); Fyen: Sandager ved Ryslinge (S. Petersen); Sjæll.: Lerchenborg Mark (O. Smith)! Løvenborg (V. Schmidt), Giersløv (O. G. Petersen)!

B. marinum Fr. Jyll.: Morup Mølleaa i Thy (Overgaard)!

Ranunculus reptans L. Jyll.: Tvorup Sø og Vester Sø i Thy (J. P. Jacobsen); Samsø Nordland (F. Jacobsen).

R. repens L. forma *latiloba!* (Bladene bredt haandfligede eller haandsnitdelte med siddende, tandet-lappede Afsnit; ligner i Udseende *R. lanuginosus*). Jyll.: Ris Skov ved Aarhus! Sjæll.: Lellinge Skov ved Kjøge!

— — forma *tenuisecta!* (Bladene smalt haandsnitdelte med stilkede, dybt og smalt fligede Afsnit (ofte dobbelt snitdelte); ligner i Udseende *R. polyanthemos*). Jyll.: Ris Skov ved Aarhus! Sjæll.: Sorø!

R. Philonotis Ehrh. Samsø Nordland (F. Jacobsen); Jyll.: Enge ved Lund Skov ved Lyngby pr. Grenaa (V. Bertelsen); Sl.: Medolden (Borst)!

Delphinium Consolida L. Samsø ved Bøgebjerg og Kolby (Lassen); Jyll.: Mariager, Hadsund (J. Mørch), Strandmarker ved Kysinge i Hadsherred (A. Jacobsen).

† *Nigella arvensis* L. Jyll.: Forvildet ved Tyrrestrup pr. Horsens (Winkel)!

† *Eranthis hiemalis* (L.) Salisb. Sjælland: Forvildet i Mængde ved Aastrup pr. Roskilde (V. Schmidt)!

Papaveraceæ.

Glaucium luteum Scop. Jyll.: Randrup i det sydlige Thy, ved Strandbredder (Overgaard)!

Chelidonium majus L. Jyll.: Almindelig ved Gjærder i Lyngby pr. Grenaa (V. Bertelsen); Sl.: Døstrup, Nustrup (Borst)!

— — var. *laciniata* (Mill.). Sjæll.: Jægersborg!

Anm. Den her forekommende Afart synes ganske at svare til *C. laciniatum* Mill., hvilket Navn jeg altsaa med de fleste Forfattere ansér det for rettest at anvende paa Afarten. Den i Skåne forekommende *Ch. maj. crenatum* Fr., til hvilken jeg tidligere henførte den her nævnte Afart, er mig ubekjendt. Den beskrives (Fr. nov. p. 169) »petalis crenatis, siliquis longioribus contortis«, og den sammenlignes (l. c.) med *Ch. grandiflorum* DC. Da Bladenes ejendommelige Indskjæring ikke nævnes blandt Kjendetegnene, maa jeg antage, at denne er en fra vor forskjellig Form.

Fumariaceæ.

Fumaria capreolata L. Sl.: Nyværk ved Slesvig (C. M. Poulsen)!

† *F. muralis* Sond. Falst.: Ukrud blandt Kjøkkenurter ved Moseby (Ernstsen)!

F. officinalis L. var. *floribunda* Hamm. Fyen: Ollerup (M. T. Lange).

Corydalis pumila Host. var. *latiloba* Lge. Bornh.: Hullegaardsløkken i Rø Sogn og mellem Klipperne ved Havet i Nærheden af Møllebækkens Udløb i Rø Sogn (Bergst.)!

C. claviculata (L.) DC. Fyen: Svendborg, paa Vejen til Græsholmskoven (Hallas).

* — — var. *carnosa* Rostr. (med stivt oprette, et Kvarter høje Stængler og kjødfulde Blade). Fyen: Mose ved Helager (Rostr.).

Cruciferæ.

Cakile maritima Scop. var. *integrifolia* Horn. Ved Sydenden af Rømø (Borst)!

† *Lepidium sativum* L. Som Ukrud i Hørsæd, f. Ex. Jyll.: Sal ved Viborg (T. Leth)! Fyen: Ryslinge (S. Petersen)!

L. latifolium L. Sjæll.: Masnedsund! Fyen: Ved Springvandet i Christiansminde ved Svendborg (Hallas).

Capsella Bursa pastoris (L.) var. *apetala* (Kronbladene mangle eller ere kun undtagelsesvis tilstede). Sjæll.: I Mængde som Ukrud i botanisk Have (Didrichsen)!

Alyssum calycinum L. Jyll.: Hald, Viborg! mellem Viborg og Randers, Hobro (J. Mørch).

Berteroa incana (L.) DC. Jyll.: Baadesbæk ved Frederikshavn (V. Schmidt), Durup og Lyby i Salling (Overgaard), Græsmark ved Mariager (J. Mørch), Taastrup og Sjelde Præstegaards Mark (Zahrtm.)! Horsens, Skanderborg (P. Nielsen); Fyen: Christiansminde v. Svendborg (Hallas); Sjæll.: Svebølle Mark (Ernstsen)! Bornh.: Kjøllergaards Mose (Jacobsen)!

Anm. Denne og foregaaende Art, som i Hornemanns Plantelære kun vare angivne fra et enkelt Voxested, og som begge upaatvivlelig ere oprindelig indførte, udbrede sig stadigt mere og ville maaske om ikke mange Aar høre til vore almindeligere Ukrudsplanter.

* *Draba muralis* L. Bornh.: Klipper ved Helligdommen i Rø Sogn (O. G. Petersen)!

* *D. verna* L. var. *majuscula* (*Erophila majuscula* Jord.). Bladene kjødfulde, elliptiske, grovt tandede, Skafterne opstigende, 3—4″ høje, Blomsterne store, Skulperne omvendt-ægformet-elliptiske, 7—10 mm. lange. Bornh.: Præstebroen i Bodilsker Sogn (Bergstedt)!

† *Lunaria biennis* Moench. Falst.: Forvildet ved Moseby (Ernstsen)!

Cochlearia Anglica L. Jyll.: Hirtshals i Vendsyssel (A. Jacobsen). Fyen: Holkenhavns Nor ved Nyborg! Langel.: Strandeng S. for Faarevejle (Hempel)!

C. officinalis L. Fjerner sig undertiden langt fra Stranden, f. Ex. i en Mose Ø. for Løvenborg (V. Schmidt)!

Camelina dentata (Koch), var. *pinnatifida* (Horn.). Falst.: Moseby (Ernstsen). — Begge Former i Hørsæd ved Ryslinge i Fyen (S. Petersen)!

C. silvestris Fr. var. *microcarpa* (Andrz.). Fyen: Marker ved Odense (J. C. Poulsen)! Sjæll.: Landevejsgrøfter mellem Rørby og Kalundborg (Ernstsen)!

† *Hesperis matronalis* L. Falst.: Moseby, Falkersløv (Ernstsen); Fyen: Christinedal ved Svendborg (Hallas).

Dentaria bulbifera L. Jyll.: Lille Ring Skov (Zahrtm.)! Fyen: I stor Mængde i Lakkendrup Skov (Rostr.); Bjørnemose (Hallas); Bornh.: Skoven V. for Ypernestad, Strandskoven ved Rø, Christianshøj i Almindingen (Bergstedt)!

Cardamine impatiens L. Jyll.: Lindum Skov ved Hobro (J. Mørch)! Krat i Taastrup Mose, faa Expl. (Zahrtm.)!

C. intermedia Horn. Jyll.: Ved det nordøstlige Hjørne af Flade Sø i Thy (Overgaard).

C. silvatica Link. Jyll.: Elkjær Skov ved Sofie-Amaliegaard (Zahrtm.)!

C. pratensis L. *β, dentata* Schult. Bornh.: Ikke sjelden i Bodilsker Sogn (Bergstedt)!

— — *γ, parviflora* Bot. Foren. Bornh.: Ved Dynddalebækkens Udløb i Rø Sogn (Bergstedt)! Fyen: Hedengaard (S. Petersen).

— — *δ, gynocrates* Didr. fl. pl. Bornh.: Pyllekyllekjæret i Almindingen, Tingfogedgaarden i Ibsker Sogn (Bergst.)!

Barbarea stricta Fr. Jyll.: Grøfter ved Ormholt i Vendsyssel (A. Jacobsen)! Taastrup Mose i stor Mængde (Zahrtm.)! Sl.: Døstrup, Ottersbøl (Borst)! Fyen: Aarup (Zahrtm.)! Enge ved Odense Kanal (J. C. Poulsen)!

B. præcox (Sm.) A. Br. Sjæll.: Kongens Møller (Ernsts.). Jyll.: Eng ved Hornslet (Zahrtm.)!

Resedaceæ.

† *Reseda lutea* L. Fyen: I en Mose ½ Mil V. f. Nakkebølle (S. Petersen)!

Cistineæ.

Helianthemum vulgare Gärtn. Jyll.: Gjedsted mellem Løgstør og Viborg (Overgaard).

Droseraceæ.

Drosera longifolia L. Jyll.: Aashøj i det sydlige Thy (Overgaard); Kølkjær ved Herning (Lind)! Bornh.: Myregaards Mose i Pedersker Sogn, Dyndeby i Poulsker Sogn (Bergst.)!

Anm. *Parnassia palustris* L., hvis normale Blomstringstid er i Eftersommeren, er ofte fundet blomstrende langt tidligere, i enkelte Aar endog i Slutningen af Maj paa Bornholm (Bergst.).

Violarieæ.

Viola epipsila Ledeb. Jyll.: Taastrup Mose i stor Mængde (Zahrtm.)! enkeltvis ved raadne Træstød i Boller og Bygholm Skove (P. Nielsen); Fyen: Heden, Holstenshus (S. Petersen).

V. mirabilis L. Fyen: Thorup Krat i Allerup Sogn ved Odense (Hempel)!

V. stagnina Kit. (*V. stricta* Hornem.). Jyll.: En lille Mose i Hatting Sogn (Zahrtm.); Fyen: Bjørnkjær Krat ved Bogense (J. C. Poulsen)!

— — β, *humilis* Wimm. (*V. pratensis* Lge. Haandb. 3die udg. p. 197, non Mert. et Koch). Sjæll.: Stillinge (med Hovedarten), Gyrstinge (Lund)! Skjørringe Eng med Hovedarten (Visby)!

Anm. Nogen skarp Grænse kan der neppe drages mellem Hovedformen, som er fremstillet i Fl. Dan. tab. 1812, med større Blomster, kraftigere Væxt, bredere Blade, og de lavere Former, der ofte findes blandede med hin, og af hvilke den yderligste Form fra Bornholm (meget lav (1—2″ høj) og spinkel, med næsten lancetformede Blade og smaa Blomster) af mig med Forbehold af nærmere Iagttagelse var opstillet under Navn af *V. pratensis*. Dyrkningsforsøg i bot. Have have godtgjort, at denne højst ejendommelige lille Form ikke holder sig constant, men efterhaanden nærmer sig Hovedformen, og den samme Iagttagelse er gjort af forskjellige Botanikere, som have undersøgt den paa de bornholmske Voxesteder (sml. Baagøe i bot. Tidskr. I, p. 31). Ganske lignende smaa Expl. har jeg fra England under Navn af *V. stagnina* (Cambridge: Babington). *V. pratensis* M. et K. maa altsaa foreløbig udgaa af den danske Flora. Den Hornemannske *V. stricta*, som nu efterhaanden er funden paa mange Steder og i alle Landets Provinser, hører øjensynligt til Gruppen *Persicifoliæ* og er ikke, som nogle have antaget (Aschers. Fl. Brandenb. p. 70) en Bastard af *V. persicifolia* og *canina*, fra hvilken sidste saa vel Voxested som Bladform, de lange og fine Blomsterstilke, blegblaa (ikke reent blaa) Kroner, den kortere, grønlige Spore o.s.v. tilstrækkeligt adskille den. Sporens Længde forekommer mig forøvrigt at være noget forskjellig ligesom Kronens Størrelse, og navnlig er Tegningen i Fl. Dan. udført efter et storkronet og usædvanlig kraftigt Exemplar. Flere af de her fundne Exemplarer stemme ganske overens med den i Herb. norm. IV, 43 som *V. persicifolia* Schreb. uddelte Plante og ligeledes er den ikke forskjellig fra *V. stagnina* Kit., hvorom jeg ved Exemplarer af denne sidste fra Breslau, meddelte af Dr. v. Uechtritz og ved sammes dertil knyttede Bemærkninger, er bleven overbevist. Dette stemmer ogsaa overens med Fries's tidligere Fremstilling (Nov. fl. Suec. ed. 2, p. 274), hvortil jeg aldeles kan slutte mig; da imidlertid Hornemanns Navn er yngre (1821 som Afart, 1828 som Art) end baade Kitaibels (1814) og det endnu ældre Schreberske Navn bør det utvivlsomt vige Pladsen for et af disse. *V. persicifolia* kunde maaske hellere anvendes til Betegnelse af den hele Gruppe end til Navn for en bestemt Art, da det ikke alene er anvendt saa forskjelligt men tillige efter sin Betydning passer bedre for *V. elatior* eller *V. pratensis* end netop for *V. stagnina*. Dette sidste Navn vilde jeg derfor foretrække til Betegnelse af den her forekommende Art og Navnet *V. stricta* Horn. (Koch Syn., Fr. mant. 1—2) maatte da tillægges som Varietetsnavn den kraftigere Form med større Krone og lidet længere Spore, medens den diametralt modsatte dværgagtige Form betegnes med Navnet *humilis*.

Viola tricolor L. var. *arenaria* Sond. Bornh.: Klitter ved Sømarkshusene i Pedersker Sogn (Bergst.)!

Portulacaceæ.

Montia minor Gmel. Jyll.: Helligsø og Gjettrup i Thy (Overgaard); Falst.: Marker ved Moseby (Ernstsen).

M. rivularis Gmel. Bornh.: I Saltvand i Stranden ved Melstad, i Hængedynd ved Hullegaards Bæk i Poulsker Sogn (Bergstedt)!

Paronychieæ.

Corrigiola littoralis L. Slesv.: Vidding ved Flensborg (G. Jensen)!

Scleranthus annuus L. var. *biennis* Fr. (*hibernans* Rchb.) Jyll.: Sandmarker ved Hald pr. Viborg!

Spergula maxima Whe. Falst.: Bregninge (Ernstsen)!

S. vernalis Willd. Bornh.: Bakker N. for Gudhjem, ved den tidligere Telegraf, faa Exemplarer (Bergstedt)!

Alsinaceæ.

Stellaria uliginosa Murr. var. *apetala*. Jyll.: Amalies Kilde i Silkeborg Vesterskov (Baagøe)!

S. crassifolia Ehrh. Sjæll.: Ordrup Mose!

Arenaria serpyllifolia L. var. *leptoclados*. Sjæll.: Marker ved Jyderup (Bot. Foren. Excurs.)!

Moehringia trinervia Clairv. var. *depressa* (sml. Bot. Tidskr. III, p. 115) er ved Dyrkning i bot. Have vendt tilbage til den typiske Form, og maa derfor, hvad jeg ogsaa paa anf. St. ytrede Formodning om, ansés for en local Form, maaske frembragt ved Afgræsning paa et tid ligt Stadium af Individernes Liv.

Halianthus peploides (L.). Fr. Slesv.: S. for Medolden, paa Toppen af en Sandbanke N. for Brede Aa, omtrent $1^1/_2$ Mil fra Havet (Borst)!

Cerastium arvense L. Bornh.: Svanike, Gadegaards Mark ved Bodilsker, Sandmarker ved Kannikegaarden (Bergst.)! Sjæll.: N. for Slagelse (O. G. Petersen), Kongens Møller (Bot. Foren.)! Fyen: Herrested (S. Petersen), Lundeborg, Svendborg (Rostr.)! Jyll.: Et Par Steder ved Thisted (Krog-Jensen), Taastrup, Hornslet og Stier Marker, Hatting (Zahrtm.)! Paa det sidstnævnte Voxested iagttoges den først i 1855, i faa Exemplarer, senere har den udbredt sig videre. Paa lignende Maade kan denne, tidligere temmelig sjeldne, Arts stadigt tiltagende Udbredelse i de senere Aar i forskjellige Egne sandsynligvis forklares (sml. Bot. Tidsskr. III, p. 116).

Cerastium strigosum Fr. Bornh.: Ypernestad (Bergstedt)!

Anm. *Sagina ciliata* Fr. er ikke, som i Bot. Tidskr. III, p. 114 fejlagtigt blev angivet, et yngre, men et ældre Navn end *S. depressa* (sml. E. Fries i Bot. not. 1868, p. 204) og hint Navn maa derfor fastholdes, skjønt det unægtelig ikke er meget betegnende. I vor Flora i det mindste mangler den ofte aldeles Randhaar, og er i hvert Fald i Regelen mindre randhaaret end *S. apetala*.

Silenaceæ.

† *Gypsophila Vaccaria* (L.) Sibth. Falst.: Ukrud i Hamp ved Stubbekjøbing (Ernstsen)!

Dianthus prolifer L. Samsø: Ved Bøgebjerg (Lassen); Bornh.: Skrænter ved Risebæk i Aakirkeby Sogn (Bergstedt)!

D. Armeria L. Jyll.: Vosnæs Pynt (Lind)! Vejgrøfter ved Sandergaarde i Hadsherred (A. Jacobsen), Strandbakker ved Stensballegaard (P. Nielsen).

D. superbus L. Fyen: Slipshavn ved Nyborg (M. T. Lange).

Silene Anglica L. Sjæll.: Ukrud i en Kornmark ved Rørby pr. Kalundborg (Ernstsen)!

Melandrium noctiflorum (L.) Fr. Jyll.: Hobro, faa Expl. (J. Mørch), Aarhus i stor Mængde (Frk. Hejde), i Mængde som Ukrud i og omkring Hornslet Apotheks Have (Zahrtm.)!

M. diurnum Fr. var. *expallens* Lge. Sjæll.: Løvenborg (V. Schmidt). Jyll.: Rosenholm (med blegrøde), Taastrup (med hvide Kroner) tilligemed Hovedarten (Zahrtm.)! Sl.: Med Hovedarten ved Døstrup (med hvide og blegrøde Kroner. Borst).

M. vespertinum Fr. var. *colorata* Rostr. Fyen: Mellem Corinthkroen og Holstenshus (S. Petersen)!

Anm. De sidst nævnte Former fortjene nøjere Undersøgelse og Sammenligning med de af Rohrbach (Linnæa 1869, p. 214) som Bastardformer af *M. diurnum* og *vespertinum* beskrevne. Navnlig synes den i Siebenbürgen fundne (Nr. 3 Rohrb. anf. St.) *Lychnis vespertina* var. *rosea* Schur. at svare til den ovennævnte var. *colorata*.

Malvaccæ.

Althæa officinalis L. Sjæll.: I Mængde paa Strandenge S. for Halleby Aas Udløb i Store Bælt (Mort.)!

Malva moschata L. med store hvide Kroner. Jyll.: I en ung Granplantning i Grejs-Dalen (Deichm.-Branth).

Tiliaceæ.

Tilia parvifolia Ehrh. Jyll.: I Mængde i Skoven ved Ørum i Bjerge Herred (M. T. Lange).

T. grandifolia Ehr. Loll.: Thoreby Skov N. for Sundby (Koch)!

Hypericineæ.

Hypericum pulchrum L. Fyen: Højrup N. for Svendborg (O. G. Petersen).

— — var. *triphylla* (med 3 Blade i Kransene). Jyll.: Himmelbjerget (Rostr.).

H. perforatum L. var. *angustifolia* Gaud. Sjæll.: Løvenborg (V. Schmidt), Bornh.: Aaker Højlyng (Bergstedt)!

Elatineæ.

Elatine hexandra DC. Jyll.: Ørnsø ved Ribe (Vilandt)!

Acerineæ.

Acer platanoides L. Jyll.: Selvsaaet i Ris Skov ved Aarhus! Marselisborg Skov, Trudsholm Skov (Rostr.), i Skove ved Haughus N. for Vejle (M. T. Lange).

Polygaleæ.

Polygala depressa Wend. Jyll.: Heder ved Hobro (Rostr.), Rydhave ved Holstebro (V. Schmidt)! Koust ved Varde (J. C. Poulsen)! Lustrup Mose ved Ribe (Vilandt)!

P. vulgaris L. var. *oxyptera* (Rchb.). Jyll.: Bakker ved Kolding Skovmølle (G. Jensen)!

Frangulaceæ.

Ilex Aquifolium L. voxer i saa stor Mængde i Skovene ved Rydhave, at den paa enkelte Steder kvæler al anden Opvæxt og paa aabne Steder have enkelte Exemplarer opnaaet en betydelig Højde og Tykkelse (V. Schmidt).

Empetreæ.

Empetrum nigrum L. Fyen: Sortesøen, Mose ved Holstenshus (S. Petersen)!

Euphorbiaceæ.

Euphorbia exigua L. Samsø: Paa Onsbjerg Mark (Lassen); Sjæll.: Ved Vejen mellem Løvenborg og N. Jernløse (V. Schmidt), Stensmosen ved Gjersløv (S. Petersen)!

E. Esula L. Marker paa Bogø ved Falster (Andersen)!

† *E. Lathyris* L. Fyen: Forvildet i Haver ved Ryslinge (S. Petersen)!

Geraniaceæ.

Geranium sanguineum L. Fyen: Thorøhus ved Assens (Hempel); Sl.: Tøvring Krat (Borst)!

Geranium palustre L. Sl.: Mellem Bollerslev og Petersborg (Borst)!

G. phæum L. Jyll.: Lyngbygaards Skov ved Aarhus (S. Petersen); Fyen: Holmdrup ved Svendborg (Rostr.).

— — var. *livida* (L'Herit.) Koch. Fyen: Skaarup (Rostr.); Falst.: Ved Haver og Gjærder i Moseby (Ernstsen).

† *G. pratense* L. Jyll.: Rydhave, sandsynligvis forvildet (V. Schmidt); Sjæll.: Hellerup (Pio).

† *G. Pyrenaicum* L. Fyen: Græspletter i Skaarup Seminariehave (Rostr.).

G. lucidum L. Bornh.: Ved Stien ovenfor Saltuna, mellem Klipper ved Stranden N. for Boelshavn (Bergstedt)!

Lineæ.

Linum catharticum L. var. *condensata* M. T. Lge. Jyll.: Ved Bredderne af Sjørring Sø (Jacobsen)!

Balsamineæ.

† *Impatiens parviflora* DC. Jyll.: I stor Mængde forvildet omkring Marienborg Præstegaard ved Hobro Fjord, hvor den er et besværligt Ukrud og efter Sigende har voxet i 40—50 Aar (J. Mørch).

Oxalideæ.

Oxalis Acetosella L. var. *coerulea* DC. (*lilacina* Lge.). Jyll.: Rydhave ved Holstebro (V. Schmidt); Sl.: Vesterholm i Kværn Sogn (G. Jensen)! Fyen: Skaarup (Rostr.); Sjæll.: Egelund pr. Hillerød (R. Leth)! Bornh.: Ringborgen i Pedersker Sogn, Rokkestenen i Almindingen o. fl. St. (Bergstedt)!

Onagrarieæ.

† *Oenothera biennis* L. Samsø: Paa Sydlandet (Lassen). Jyll.: Marker ved Lyngby pr. Grenaa (V. Bertelsen).

Epilobium hirsutum L. var. *albiflora*. Sjæll.: Bromølle (S. Petersen).

Epilobium roseo-pubescens Lge. Fyen: Vejstrup (Rostrup).

Circæa intermedia Ehrh. Sjæll.: Mierløse Skov ved Ringsted (Samsø-Lund)! Gribs Skov mod Ø. (Bot. Foren.)! Bornh.: Vasaaen i Ø. Marie Sogn, Hullegaard i Poulsker Sogn (Bergstedt)!

Ceratophylleæ.

* *Ceratophyllum muticum* Cham. var. *muricata*! (Frugterne i hele deres Længde tæt beklædte med stilkede Vorter). Sjæll.: Soderup ved Roskilde (Thomsen)!

Halorrhageæ.

Myriophyllum alterniflorum DC. Sl.: Søgaard Sø ved Aabenraa (Borst)!

Hippuris vulgaris L. var. *fluitans* Lilj. Falst.: Ved Hesnæs og Grønsund (Ernstsen); Bornh.: Bodilsker Mose, med Overgangsformer til *α*. (Bergstedt)!

Pomaceæ.

Pyrus communis L. Falst.: Krat ved Virket Sø (Ernstsen); Bornh.: Skoven ved Nexø Mose (Bergst.)!

* *Sorbus Fennica* Fr. Bornh.: Flere Expl. af 3—4 Alens Højde uden Frugt: Græsmosen i Almindingen (Bergst.)!

Cotoneaster nigra Wahlb. Bornh.: Randkleven, Stivelen o. fl. St. i Rø Sogn (Bergst.)!

† *Cratægus punctata* Ait. Jyll.: Et Hegn ved Daugaard N. for Vejle Fjord (M. T. Lange).

Rosaceæ.

Rosa inodora Fr. Fyen: Christianslund ved Nyborg! Bornh.: Lerkridtsodden ved Nexø (Bergstedt)!

R. rubiginosa L. var. *horrida* Lge. Jyll.: Rydhave ved Holstebro (V. Schmidt)!

R. tomentosa Sm. var. alba. Jyll.: Tvorup i Thy (Overgaard).

* *Rosa resinosa* Sternb. (= *R. mollissima* var. *nemoralis* Lge). Haven i Vendsyssel o. fl. St.! (bestemt af Crépin).

Anm. De i vor Flora forekommende Arter af Rosenslægten trænge i høj Grad til nøjere Undersøgelse, og hertil ville de Arbejder, som forberedes af Lector Scheutz (over de skandinaviske Roser) og af Prof. Crépin (over samtlige europæiske Roser) give en velkommen Anledning. Sandsynligvis skjuler der sig blandt de talrige ved vore Gjærder og Skovkanter voxende Former adskillige nye Arter.

Rubus glandulosus Bell. Jyll.: Gjerrild ved Grenaa (Koch)!

R. hirtus Waldst. et Kit. Jyll.: Fuglesang Skov ved Fredericia! Fyen: Hindsgavl Skov ved Middelfart, Christianslund ved Nyborg!

Anm. Denne Art, som først for faa Aar siden er funden i det egenlige Danmark, er tilstrækkelig adskilt fra *R. glandulosus* og end mere fra de øvrige danske *Rubus*-Arter. Paa de her fra Landet angivne Voxesteder varierer den ikke meget, hvorimod den i Mellem- og Syd-Europa, hvor den er hyppigere, optræder under talrige indbyrdes ikke lidet afvigende Former, af hvilke flere ere opstillede som egne Arter, f. Ex. *R. fuscus*, *R. Menkei*, *R. pallidus* Whe. o. fl. Til hvilken af disse den oprindelige *R. hirtus* W. K. nærmest slutter sig, derom ere Meningerne delte.

* *R. humifusus* Whe. (?) (*R. hirtus* γ, *pseudocæsius* Metsch, maaske ogsaa = *R. cæsius* var. *ferox* Whe.). Af denne ejendommelige Form samlede jeg i 1867 talrige Exemplarer i et Krat med Naaletræer S. for Christianslund ved Nyborg, men i 1871 var den paa Grund af Krattets Overhugning sporløst forsvunden. Den er maaske en Bastard af *R. cæsius* og *hirtus*, som begge fandtes i Nærheden, og med hvilke den har Karakterer tilfælles, for denne Formodning taler ogsaa den Omstændighed, at Blomsterne paa samtlige de af mig fundne Exemplarer vare golde. En nærstaaende Form har Dr.

Focke fundet ved Bremen og beskreven under Navn af *R. glanduloso-cæsius*, men den fyenske Plante kan neppe nedstamme fra *R. glandulosus*, da denne ikke er bemærket i Fyen.

R. cæsius L. *β, pseudoidæus* Whe. Fyen: Fruens Skov ved Svendborg!

* *Rubus laciniatus* Willd. Bornh.: I Udkanten af en afbrændt Naaletræplantning ved Bodilsker, 2 Exemplarer (Bergstedt)!

Anm. Denne Art, som paa Grund af de dybt og sirligt delte Smaablade har et fra andre *Rubus*-Arter meget forskjelligt Udseende, dyrkes stundom i Haver, og er maaske derfra udvandret til det her opgivne Findested. Dens Hjem er ubekjendt, men maaske er den ikke en selvstændig Art, men en Form af en anden Art.

Potentilla Fragariastrum Ehrh. Jyll.: Rodstenseje Skov i Hadsherred (A. Jacobsen); Sjæll.: Charlottenlund (Gram)!

P. incana Moench. Bornh.: Skrænter ved Kobbeaaen i Ø. Larsker Sogn (Bergst.)!

P. collina Wib. Bornh.: Lindholmsklipperne i Rø Sogn, Skrænter ved Kobbeaaen (Bergst.)!

P. argentea L. var. *impolita* (Wahlenb.) Koch. Sjæll.: Aastrup ved Roskilde (V. Schmidt)!

P. procumbens Sibth. Fyen: Svaninge Bakker ved Faaborg (S. Petersen).

† *P. recta* L. Sjæll.: Rørby ved Kalundborg, Jægerspris Færgelund lige over for Frederikssund (Ernstsen)!

P. Norvegica L. Sjæll.: Ordrups Mose imod Ermelund (Bergstedt)!

Geum intermedium Ehrh. Sl.: Gintofte i Stenbjerg Sogn, Kværn Østermark (G. Jensen)! Fyen: Hestehaveskoven ved Ryslinge (S. Petersen)! Bornh.: Gadegaards Skov i Poulsker Sogn (Bergst.)!

Poterium dictyocarpum Spach. Bornh.: Dyndeby i Poulsker Sogn (Bergst.)!

Agrimonia odorata Mill. Bornh.: I Krat ved Ølaaen i Pedersker Sogn, Kjøllergaard Skov i Bodilsker Sogn (Bergst.)!

† *Spiræa salicifolia* L. Jyll.: Nygaards Krat ved Lyngby pr. Grenaa (V. Bertelsen), Frisholt Skov ved Gudenaa (Leth)!

S. Ulmaria L. var. *concolor*. Jyll.: Rydhave ved Holstebro (V. Schmidt), Ørre 2 Mil N. V. for Herning (Overgaard)! Sl.: Medolden (Borst)! Falst.: Mellem Horbeløv og Bregninge, Moseby (Ernstsen)! Bornh.: Kilden i Almindingen (Bergst.)!

Drupaceæ.

Prunus spinosa L. var. *coætanea* W. et Gr. Sl.: Kværn (G. Jensen)!

† *P. domestica* L. Bornh.: Forvildet i Skoven N. for Pedersker, Store Myregaard i Aaker Sogn (Bergstedt)!

Cerasus Padus (L.) DC. Jyll.: I Mængde i Rydhave Skov (V. Schmidt). Paa Bornh. kun funden i Almindingen og i Vallensgaards Mose (Bergst.).

Papilionaceæ.

Ulex Europæus L. Falst.: Gjærde ved Hanenov Skov, formodenlig forvildet (Ernstsen)!

Sarothamnus scoparius (L.) Koch. Sj.: Graverhusene i Gribs Skov (P. Nielsen).

Genista pilosa L. Jyll.: Lyngbakker langs Mariager Fjord (Rostr.), Rindsholm o. fl. St. ved Viborg!

G. Germanica L. Sl.: Hedepurrer i Tøvring Krat ved Døstrup (Borst)!

† *Cytisus capitatus* L. Jyll.: Forvildet i Ris Skov ved Aarhus!

Ononis procurrens Wallr. var. *spinosissima* Lge. Jyll.: Langaa Jernvejstation!

Tetragonolobus maritimus Roth. Sjæll.: Hist og her mellem Asnæs og Reersø (Ernstsen)! Enge S. for Halleby Aas Udløb i Store Bælt (Mort.); Bornh.: Ved Ølaaens Udløb i Havet, Stranden ved Saltuna (Bergst.)!

Medicago sativa L. Jyll.: Grusgraven ved Aalborg (Jacobsen), Aarhus ved Vejen til Ris Skov! ved Veje S. for Horsens (P. Niels.); Samsø v. Bisgaard (Lassen); Sjæll.: Rørby v. Kalundborg (Mort.); Fyen: Lundeborg, Skaarupør (Rostr.).

Medicago falcata L. Jyll.: Grusgraven ved Aalborg (Jacobs.), Hobro (J. Mørch); Samsø paa Nordlandet (F. Jacobsen); Fyen: »Kammen« ved Nyborg! Sjæll.: Bromølle (S. Petersen).

M. minima Willd. Samsø ved Hjortholm, Bøgebjerg o. fl. St. paa Sydlandet (F. Jacobsen, Lassen).

M. lupulina L. var. *Willdenowiana* Koch. Jyll.: Hornslet (Zahrtm.)!

Melilotus dentata (W. et K.) Pers. Sjæll.: Ved Saltbæk (Ernstsen).

M. arvensis Wallr. Jyll.: Grusgraven ved Aalborg (Jacobsen), Hobro (J. Mørch), Taastrup Mark (Zahrtm.).

Trifolium fragiferum L. findes undertiden langt fra Stranden, f. Ex. Sjæll.: Løvenborg (V. Schmidt); Falst.: Moseby (Ernstsen)!

* *T. repens* L. var. *atrofusca* (med violetbrune Blade). Bornh.: Eng ved Magaard i Pedersker Sogn (Bergst.)!

T. hybridum L. er nu udbredt ved Dyrkning og forekommer hist og her forvildet i alle Landets Provindser.

† *T. elegans* Savi. Fyen: Gudbjerg (Rostr.).

T, montanum L. Bornh.: Ellegaard i Ø. Marie Sogn (Bergstedt)!

T. agrarium L. Jyll.: Taastrup Mose (Zahrtm.)! Marker ved Viborg Sø (Morville); Sl.: Vilsbæk Mark ved Grumtofte (Borst)!

Astragalus Danicus Retz. Sjæll.: Uggeløse Mark ved Kalundborg (Ernstsen)! Nordlandet paa Samsø (F. Jacobsen).

Lathyrus maritimus (L.) Fr. Sjælland: Saltbæk Vig (Ernstsen)!

† *L. latifolius* L. Sjæll.: Christianshavns Volde, forvildet (Engelhard, Mort.).

Vicia Orobus DC. Sl.: Tøvring Krat (Borst)!

V. Cracca L. var. *leptophylla* Fr. Sjæll.: Hedestrækning S. for Halleby Aas Udløb i Store Bælt (Mort.); Bornh.: Kjøllergaards Mose (Bergst.)!

V. tenuifolia Roth. Fyen: Döckerslund ved Odense (J. C. Poulsen)! Sønderby Klint ved Assens (Rützou)! Sjæll.: Reersø (O. G. Petersen); Møen: ved Mandemark (Ernstsen)!

V. villosa Roth. Sjæll.: Mark mellem Brede Bakke og Fuglevad!

REGISTER OVER DE ANFØRTE PLANTENAVNE.

Abies Canadensis 51.
— pectinata 16. 33. 102.
Abrod 23.
Acarospora cervina 63.
Acaulon muticum 68.
Acer 240.
— campestre 16. 57. 154.
— platanoides 24. 154. 315.
— Pseudoplatanus 24. 32. 46. 154.
— saccharinum 51.
Acerineæ 60. 154. 315.
Achillea macrophylla 120.
— Millefolium 27. 120.
— — β, lanata 120. 288,
— Ptarmica 27. 120. 233.
Acinos thymoides 31. 126.
Acolium inquinans α, tympanellum 66.
Aconitum Napellus 22. 141.
Acorus Calamus 39. 41. 50. 94.
Actæa spicata 35. 48. 52. 142. 225. 239.
Adoxa moschatellina 34. 138.
Ægiceras 7.
Ægopodium Podagraria 26. 36. 136.
— — β, subsimplex 136.
Æsculus Hippocastanum 154.
Æthusa Cynapium 26. 136.
— — β, pygmæa 28. 136.
Aftenstjærne 22.
Agrimonia Eupatoria 28. 159.
— odorata 28. 58. 159. 240. 320.
Agropyrum acutum 42. 88. 230.
— caninum 34. 88. 225.
— junceum 88. 230.
— obtusiusculum 56.
— pungens 56.
— repens 26. 88. 202.
— — β, arundinaceum 88.
— — γ, firmum 88. 269.
— — var. hordeacea 202.
— strictum 56.
Agrostemma coronaria 22.
— Githago 152.
Agrostis alba, 37. 84. 225.
— — δ, gigantea 84.
— canina 37. 84. 226. 229.
— — β, pallida, 84.
— Spica venti 26. 84.
— vulgaris 30. 35. 37. 84.
— — δ, pumila 84.
— — β, stolonifera 84.
— — γ, tenella 84.
Agurk 22.
Aira cæspitosa 37. 85. 233.
— — β, pallida 85. 270.
— — γ, vivipara 85.
— flexuosa 35, 85. 233.
— uliginosa 56. 270.
Airopsis caryophyllea 30. 85. 229.

Airopsis præcox 30. 85. 229.
Ajuga pyramidalis 127. 238. 298.
— reptans 45. 127. 238. 297.
Alchemilla Aphanes 28. 159.
— vulgaris 28. 159.
— — β, subsericea 159.
Algæ 39.
Alicularia scalaris 68.
Alisma natans 56. 277.
— Plantago 41. 96.
— — var. graminifolia 230. 277.
— — β, lanceolatum 96.
— ranunculoides 57. 96. 234.
Alismaceæ 50. 60. 96. 277.
Alliaria officinalis 36. 144.
Allium Ascalonicum 99.
— carinatum 56. 278.
— Cepa 99.
— oleraceum 34. 99.
— — β, canaliculatum 99.
— Porrum 99.
— Schoenoprasum 99.
— Scorodoprasum 34. 44. 99. 240.
— — β, minus 278.
— ursinum 19. 34. 99.
— vineale 44. 99.
— — β, compactum 99.
Alnus glutinosa 32. 40. 103.
— incana 32. 46. 103.
— pubescens 283.
— serrulata 283.
Alopecurus agrestis 48. 58. 83. 226. 236. 241.
— fulvus 37. 83.
— geniculatus 37. 83.
— nigricans 48. 270.
— pratensis 26. 35. 37. 83. 225. 235.
— — β, nigricans 83.
Alsinaceæ 59. 149. 312.
Alsine tenuifolia 48. 59. 150.
Althæa officinalis 44. 153. 314.
— rosea 153.
Alyssum calycinum 29. 31. 144. 226. 235. 250. 308.
Amarantaceæ 60. 108.
Amarantus Blitum 44. 58. 108.
— hypochondriachus 109.
Amblyodon dealbatus 69.
Ambrosieæ 60. 121.
Anacamptis pyramidalis 56.
Anagallis arvensis 27. 134.
— coerulea 44. 134. 301.
Anchusa arvensis 128. 237.
— officinalis 27. 127. 235. 236. 298.
Andreæa petrophila 263.
Andromeda polifolia 40. 135. 233.
Anemone 221.
— Apennina var. pallida 305.
— Hepatica 7. 33. 46. 140. 240. 305.
— nemorosa 7. 15. 33. 46. 140. 240.
— ranunculoides 7. 15. 33. 46. 140. 240.
Anethum graveolens 137.
Aneura 39.
— multifida 49. 66. 254.
— palmata 66. 254.
— — β, major 254.
— pinguis 49. 66.
— pinnatifida 254.
Angelica silvestris 3. 36. 38. 137.
Antennaria dioeca 118.
Anthemis arvensis 27. 120.
— Cotula 25. 120.
— — β, disciflora 120.
— tinctoria 120. 239. 250. 287.
— — β, discolor 120.
Anthericum Liliago 99. 279.
— ramosum 46. 52. 59. 99. 279.
— — β, Pseudo-Liliago 99.
Anthoceros lævis 66.
— punctatus 66.
Anthoxanthnm odoratum 35. 37. 82.
— — γ, laxiflorum 83.
— — β, majus 83.
Anthriscus Cerefolium 25. 137.

Anthriscus silvestris 26. 137.
— vulgaris 35. 137. 235. 303.
Anthyllis vulneraria 28. 31. 163.
Antirrhinum majus 22.
— Orontium 57. 132. 236.
Antitricha curtipendula var. pumila 260.
Apium graveolens 42. 44. 135. 231. 303.
Apocyneæ 60. 124.
Aprikos 23.
Aquilegia vulgaris 22. 46. 141.
Arabis arenosa 57.
— hirsuta 31. 143.
— Thaliana 28. 143.
Aracium paludosum 36. 115.
Araliaceæ 60. 138.
Archangelica littoralis 38. 40. 41. 44. 50. 137.
Arctium intermedium 292.
— nemorosum 292.
— pubens 292.
Arctostaphylos Uva ursi 58. 135. 229. 296.
Arenaria serpyllifolia 28. 150.
— — * * condensata 150.
— — var. leptoclados 312.
Aristolochia Clematitis 56. 286.
Aristolochiaceæ 286.
Armeria maritima 23. 42. 111.
— vulgaris 42. 111. 229. 236.
Arnica 221. 229.
— montana 36. 46. 121. 249.
Arnoseris minima 292.
— pusilla 112.
Aroideæ 50. 60. 94.
Artemisia Abrotanum 23. 118.
— Absinthium 25. 118. 235.
— campestris 27. 118.
— — γ, lutescens 118.
— — β, sericea 118.
— maritima 42. 118.
— vulgaris 27. 118.
— — β, flavescens 118.
Arthonia cinnabarina 252.
— lurida 65.
Arthonia pineti 252.
— punctiformis 65.
— radiata 65.
Arthrodesmus convergens 2.
— Incus 2.
Artiskok 22.
Arum maculatum 35. 43. 51. 94.
Asclepiadeæ 60. 124. 297.
Ask 24. 32. 224.
Asparagus officinalis 99.
Asparges 22.
Asperifoliæ 59. 127. 298.
Asperugo procumbens 25. 127. 235. 298.
Asperula odorata 34. 122.
— Taurina 122.
— tinctoria 56.
Aspidium angulare 80.
Asplenium Adiantum nigrum 56.
— Filix femina 29. 35. 80. 239.
— Ruta muraria 58. 80.
— septentrionale 29. 47. 58. 80.
— Trichomanes 29. 80. 239. 266.
Aster 23.
— Novæ Angliæ 53.
— salignus 119.
— Tripolium 42. 44. 119. 285.
Astomum subulatum 68.
Astragalus arenarius 245.
— Cicer 43. 59. 166.
— Danicus 42. 166. 321.
— glycyphyllos 36. 166.
Astrantia major 51. 135. 303.
Athyrium Filix femina * multifida 266.
Atriplex arenaria 56. 108.
— Babingtonii 42. 54. 108.
— — β, virescens 108.
— calotheca 42. 44. 108. 231.
— — α, macrosepala 108.
— — β, microsepala 108.
— — γ, parvifolia 108.
— hastata 26. 42. 44. 108. 230.
— — α, deltoides 108.
— — δ, platysepala 108.

Atriplex hastata γ, prostrata 108.
— — β, salina 108.
— hortensis 22. 108.
— liltoralis 42. 108. 230.
— — * serrata 108.
— longipes 44. 59. 108.
— — β, muricata 108.
— patula 26. 108.
— — β, erecta 108.
Atropa Belladonna 45. 130.
Aulacomnium androgynum 259.
Aurikel 22.
Avena elatior 35. 37. 85. 271.
— — β, hermaphrodita 85.
— — β, typica 271.
— — α, vulgaris 271.
— fatua 26. 85. 237.
— hybrida 85. 237. 241. 270.
— intermedia 270.
— pratensis 35. 37. 85.
— pubescens 35. 37. 85.
— sativa 20. 85. 237.
— strigosa 85. 237.
Avicennia 7.
— tomentosa 7.

Bacidia arceutina α, genuina 64.
— — f. intermedia 252.
— atro-grisea 64.
— bacillifera a, Beckhausii 64.
— citrinella 1. 64. 252.
— rosella 64.
— rubella 64.
— umbrina 252.
Bæomyces roseus 63.
Ballota foetida 126.
— ruderalis 25. 126.
— — β, nepetoides 126.
— — γ, urticæfolia 126.
Balsam 23.
Balsamineæ 60. 157. 316.
Balsamita vulgaris 287.
Barbarea præcox 143. 309.
— stricta 224. 309.
— vulgaris 28. 29. 143. 226.
— — β, arcuata 143.
Barbula 29.
— convoluta 73.
— Danica 73.
— fallax 73.
— lævipila 73.
— muralis 73.
— rotundifolia 73.
— ruralis 26. 73.
— subulata 73.
— unguiculata 73.
Bartramia calcarea 72.
— fontana 72.
— ityphylla 49. 52. 72.
— pomiformis 48. 52. 73.
— — β, crispa 73.
Batrachium circinnatum 41. 141.
— hederaceum 56. 224. 227. 228. 241. 242.
— heterophyllum 5. 41. 141.
— — δ, tripartitum 141.
— marinum 57. 223. 226. 228. 230. 234. 240. 241. 306.
— peltatum 57.
— Petiveri 41. 141.
— — var. crassifolia 206.
— — γ, minor 306.
— sceleratum 40. 141.
— trichophyllum 41. 141. 306.
— — var. brachyphylla 206.
Bellis perennis 29. 38. 120.
— — β, caulescens 120. 287.
— — var. 23.
Berberideæ 60. 142.
Berberis 24.
— vulgaris 142.
Berteroa incana 29. 144. 250. 308.
Beta maritima 56. 285.
— vulgaris 108.
Betonica officinalis 126.
Betula glutinosa var. 283.
— intermedia 283.
— odorata 3. 32. 40. 49. 50. 103.
— — * pubescens 103.
— — var. microphylla 282.

Betula odorata var. tiliæfolia 3. 103. 283.
— verrucosa 32. 40. 49. 50. 103.
Betulaceæ 282.
Betulineæ 50. 60. 103.
Biatora micrococca 252.
Biatorella simplex 65.
Bidens 48.
— cernua 40. 117.
— — γ, minima 118.
— — δ, minimo-radiata 118.
— — β, radiata 117.
— fastigiata 289.
— platycephala 40. 48. 54. 57. 117. 288-290.
— radiata 289.
— tripartita 25. 40. 117.
— — β, minor 117.
Bilimbia cyrtella 64.
— — f. saxicola 252.
— farinosa 64. 252.
— globulosa 64.
— grossa 64.
— intermixta 1. 64.
— pineti 252.
— sabuletorum α, hypnophila 64.
— — b, milliaria 64.
— sphæroides 64.
— tricolor 64.
Birk 24. 32.
Blasia pusilla 66. 254.
Blechnum Spicant 48. 50. 81. 230. 234. 239.
— Blitum Bonus Henricus 25. 108.
— botryoides 44. 58. 108.
— capitatum 107. 285.
— glaucum 25. 108.
— rubrum 25. 108.
— — β, spathulatum 108.
— virgatum 108.
Blommetræ 23. 24.
Blærebælg 22.
Blåbær 229. 248.
Boghvede 237.
Borrago officinalis 128. 298.
Botrychium Lunaria 15. 31. 47. 81.
— — *rutaceum 81. 268.
— rutæfolium 14. 53. 58. 81. 268.
Brachypodium gracile 34. 88.
— — β, majus 88. 269.
— pinnatum 46. 88. 269.
Brachythecium Mildeanum 260.
— plumosum 260.
— reflexum 260.
— rivulare 263.
— rutabulum var. rivularis 260.
— — var. crassa 260.
— salebrosum 260.
— sericeum var. tenella 260.
Brassica campestris 21. 145. 236.
— lanceolata 59. 146.
— Napus 145.
— nigra 21. 26. 44. 146. 235.
— oleracea 145.
Bregner 3. 29.
Briza media 35. 37. 86.
— — var. pallescens 271.
— — β, pallida 86.
Bromus arvensis 57. 87.
— commutatus 46. 87.
— hordeaceus 42. 88. 271.
— mollis 37. 88.
— — β, leiostachys 88. 271.
— — γ, pygmæus 88.
— racemosus 37. 46. 88.
— secalinus 26. 87.
Brunella grandiflora 56. 298.
— vulgaris 36. 126.
Bryaceæ 257.
Bryonia alba 148. 235. 236.
— dioeca 57.
Bryum albicans 71.
— annotinum 71.
— argenteum 71.
— atropurpureum 71.
— bimum 71.
— cæspiticium 71.
— capillare 26. 71.
— carneum 71.
— cernuum 71.

Bryum crudum 48. 72.
— erythrocarpum 71.
— inclinatum 71. 258.
— intermedium 71.
— lacustre 258.
— nutans 71.
— pallens 71. 258.
— — var. longicolla 258.
— pallescens 71.
— pseudotriquetrum 71.
— — var. Duvalloides 71.
— pyriforme 71.
— roseum 71.
— turbinatum 71. 259.
— — var. gracilescens 259.
— — var. heterophylla 259.
— — var. Scleicheri 259.
— uliginosum 71. 258.
— warneum 258.
Buellia 29.
— sp. (forsan nova) 252.
— albo-atra 64.
— geographica 65.
— myriocarpa 64.
— petræa 64.
Bukketorn 24.
Bulliarda aquatica 14. 54. 59. 138.
Bunias orientalis 43. 58. 146.
Bupleurum rotundifolium 136.
— tenuissimum 42. 136. 231. 303.
Butomus umbellatus 41. 96. 277.
Buxbaumia aphylla 1. 49. 70. 259.
— indusiata 69.
Buxbum 23.
Byg 20.
Bøg 24. 32. 175. 224. 248.
Bølle 55.
Bønne 21.

Cakile maritima 42. 144.
— — var. integrifolia 307.
Calamagrostis arundinacea 51. 84. 225. 230. 234. 238. 239. 240.
Calamagrostis Epigeios 30. 35. 83.
— — β, glauca 83.
— — γ, riparia 83.
— lanceolata 35. 83. 225. 249.
— — β, gracilis 84.
— — γ, pallida 84.
— Langsdorffii 14. 58. 83.
— neglecta 37. 47. 58. 84.
Calendula officinalis 23. 25. 117.
Calicium hyperellum 66.
— — var. lygodes 66.
— roscidum 65.
— — var. trabinella 65.
— sphærocephalum 66.
Calla palustris 39. 50. 57. 94. 224.
— β, duplicata 94.
Callitriche autumnalis 12. 41. 102.
— stagnalis 40. 102.
— — β, platycarpa 102.
— verna 102.
Callitrichineæ 60. 102.
Calluna vulgaris 40. 49. 135.
— — β, pubescens 1. 135. 296.
Caltha palustris 37. 141.
Calypogeia Trichomanes 67.
Camelina 21. 207-218.
— dentata 145. 208. 209. 210. 212. 216, 217. 237.
— — β, integrifolia 29. 145. 207. 208. 209. 215. 216.
— — α, pinnatifida 29. 145. 209. 216. 308.
— foetida 29. 145. 208. 209. 210. 212. 216. 217. 237.
— — var. integrifolia 217.
— — var. pinnatifida 216.
— integrifolia 210.
— macrocarpa 207. 208. 212. 215. 217. 218. 237.
— microcarpa 213.
— pinnatifida 207. 209. 210. 212. 216.
— sativa 207. 209. 211. 214. 215. 217. 218. 226. 235.

Camelina silvestris 21. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 217. 218. 235. 250.
— — var. macrocarpa 207. 209. 210.
— — var. microcarpa 308.
Campanula cervicaria 294.
— glomerata 45. 122. 235.
— latifolia 34. 45 122. 240-294.
— patula 48. 59. 122.
— persicæfolia 30. 49. 52. 122. 238.
— rapunculoides 26. 122.
— Rapunculus 122. 294.
— rotundifolia 27. 122. 229.
— — δ, calycida 122.
— — γ, parviflora 122.
— — β, stricta 122.
— Trachelium 27. 122.
Campanulaceæ 59. 122. 294.
Campylopus fragilis 257.
— torfaceus 53. 72.
Cannabis sativa 7. 44. 104.
Caprifoliaceæ 60. 123.
Capsella Bursa pastoris 28. 145.
— — var. apetala 308.
— — β, rubriflora 145.
Cardamine amara 40. 143. 225. 239.
— impatiens 57. 143. 309.
— intermedia 143. 309.
— pratensis 38. 143.
— — β, dentala 143. 309.
— — δ, gynocrates 143. 309.
— — γ, parviflora 143. 309.
— silvatica 143. 309.
Carduus acanthoides 26. 116.
— — γ, horridus 116.
— — β, ochroleucus 116.
— crispus 26. 116. 235.
— — var. albiflora 291.
— — f. microcephala 206.
— — β, ochroleucus 116. 291.
— crispo-acanthoides 117.
— nutans 117. 291.
Carex 221.
Carex acuta 41. 92.
— — △ anomala 92.
— ampullacea 39. 93. 233.
— — γ, gracilis 93.
— — β, robusta 93.
— arenaria 42. 91.
— Boenninghauseniana 56. 273.
— — var. ambigua 273.
— Buxbaumii 13. 59. 92. 274.
— cæspitosa 46. 92. 274.
— chordorrhiza 39. 50. 58. 91.
— cyperoides 14. 58. 91. 274.
— digitata 35. 48. 93. 274.
— dioeca 38. 39. 47. 91.
— — β, isogyna 91.
— distans 93.
— disticha 37. 91.
— — var. 91.
— divulsa 35. 91.
— — β, intermedia 92.
— elongata 39. 50. 92. 240.
— ericetorum 48. 93.
— extensa 93. 275.
— filiformis 39. 50. 93. 222. 233.
— flava 93.
— fulva 93. 275.
— glauca 37. 92. 274.
— — β, sphærostachya 92.
— hirta 37. 93.
— — γ, ferruginea 94.
— — δ, spinosa 94. 275.
— — β, sublævis 93. 275.
— Hornschuchiana 46. 93. 222.
— incurva 56. 273.
— leporina 31. 92.
— — β, argyroglochin 92. 273.
— limosa 39. 47. 50. 58. 92. 274.
— montana 31. 46. 58. 92. 274.
— muricata 31. 92.
— — β, virens 92.
— Oederi 41. 93.
— — *oedocarpa 93.
— pallescens 35. 92.

Carex paludosa 39. 93.
— — γ, depauperata 93.
— — β, spadicea 93.
— panicea 37. 92.
— paniculata 37. 39. 91.
— — var. simplicior 273.
— paradoxa 37. 91.
— pauciflora 50. 58. 91.
— pilulifera 31. 93. 229.
— — β, longebracteata 93.
— præcox 31. 93.
— Pseudocyperus 39. 93.
— pulicaris 46. 91. 233.
— remota 35. 273.
— riparia 39. 93. 222.
— — β, gracilescens 93.
— silvatica 35. 93.
— stellulata 37. 92. 233.
— stricta 39. 41. 274.
— teretiuscula 39. 91.
— tricostata 92.
— trinervis 274.
— — f. laxa 274.
— turfosa 92.
— vesicaria 39. 93. 275.
— — var. alpigena 275.
— vulgaris 37. 92. 274.
— — γ, juncella 92.
— — δ, tenuis 92.
— vulpina 37. 92.
— — β, remotiflora 92.
Carlina vulgaris 31. 117.
Carpinus Betulus 16. 32. 46. 57. 103. 230. 283.
Carum Carvi 28. 136. 236.
— — β, atrorubens 136. 303.
Castanea vulgaris 51. 103.
Catabrosa aquatica 85. 224. 227.
Catharinea Callibryon 70.
— tenella 70.
Caucalis daucoides 56.
Centaurea Cyanus 116.
— decipiens 116.
— — f. radiata 290.
— Jacea 27. 115.
Centaurea Jacea β, cuculligera **argyrolepis 115-290.
— — β, cuculligera *fuscescens 115.
— — γ, lacera 116.
— — δ, laciniata 116. 222.
— montana 51. 116.
— nigra 45. 48. 59. 116.
— Phrygia 56. 290.
— Scabiosa 27. 31. 116. 236.
— solstitialis 29. 116.
Centunculus minimus 53. 54. 133. 156.
— — var. simplex 301.
Cephalanthera ensifolia 101. 280.
— grandiflora 56.
— rubra 56.
Cephalaria pilosa 112.
— Tatarica 287.
Cerastium arvense 28. 49. 151. 224. 313.
— pumilum 58. 150.
— — β, abortivum 150.
— semidecandrum 28. 52. 150.
— strigosum 15. 52. 151. 313.
— viscosum 150.
— vulgatum 28. 151.
— — β, holosteoides 151.
Cerasus Padus 320.
Ceratodon purpureus 26. 30. 73.
Ceratophylleæ 60. 102. 317.
Ceratophyllum muticum 102. 223. 241.
— — var. muricata 317.
— oxyacanthum 25. 41. 44. 102. 241.
Cerinthe minor 128.
Cetraria glauca 62.
— — f. fallax 62.
— juniperina 62. 251.
— sæpincola 62. 261.
Chærophyllum temulum 28. 34. 137.
Chamænerium angustifolium 36. 157. 227.

Chara 3.
— annulata 79.
— aspera 41. 78. 200. 201.
— — var. marina 78.
— — var. stagnalis 78.
— Baltica 78. 200.
— — var. 263.
— — var. concinna 201.
— — var. Danica 201. 263.
— — var. humilis 201.
— — var. Liljebladi 201.
— ceratophylla 41.
— — β, microptila 78.
— contraria 41. 78. 200. 226.
— — *hispidula 78. 200.
— crinita β, condensata 78.
— — α, genuina 78.
— foetida 41. 78. 199. 200.
— — var. gymnophylla 263.
— fragilis 41. 78. 263.
— — δ, capillacea 79.
— — *delicatula 79. 201.
— — β, Hedwigii 79.
— hispida 41. 78. 200.
— — β, gymnoteles 78.
— hispida *rudis 50. 78.
— horrida 200. 201.
— Liljebladi 201.
— polyacantha 78. 200.
— — f. gracilior 201.
— polysperma 199.
— refracta 199.
— strigosa 201.
Characeæ 7. 39. 50. 59. 78. 197. 263.
Charlotteløg 22.
Chelidonium grandiflorum 307.
— laciniatum 307.
— majus 25. 142. 306.
— — β, crenatum 142. 307.
— — var. laciniata 306.
Chenopodiaceæ 11.
Chenopodina maritima 42. 107.
Chenopodium album 26. 107.
— ficifolium 44. 59. 107.
— hybridum 26. 107.
Chenopodium murale 25. 107. 235.
— polyspermum 26. 107.
— — β, acutifolium 107.
— — var. sanguinea 107.
— urbicum 107.
— Vulvaria 44. 58. 107. 284.
Chiloscyphus pallescens 49. 67. 255.
— polyanthos 254.
— — var. rivularis 255.
Chimaphila umbellata 296.
Chorda Filum 42.
Chroococcaceæ 2.
Chrysanthemum corymbosum 121.
— Leucanthemum 27. 120.
— — var. hirsuta 287.
— Parthenium 120.
— — var. discoidea 287.
— segetum 120.
Chrysosplenium alternifolium 36. 139.
— oppositifolium 56. 225. 239.
Cichorium Intybus 27. 112. 236. 292.
Cicuta virosa 40. 50. 135. 233.
Cinclidium Stygium 49. 71.
Cinclidotus fontinaloides 257.
Cineraria palustris 38. 40. 121. 234.
— campestris 56.
Circæa alpina 46. 157. 225. 240.
— intermedia 54. 157. 317.
— lutetiana 34. 158.
Cirsium acaule 31. 36. 117.
— — β, caulescens 117.
— arvense 117. 237.
— — var. alba 117.
— — var. decurrens 206.
— — β, horridum 117.
— — δ, integrifolium 117.
— — γ, mite 117.
— heterophyllum 35. 45. 57. 58. 117. 234. 238. 291.
— lanceolatum 27. 117.
— oleraceum 36. 117. 291.
— oleraceo-acaule 117.

Cirsium oleraceo-lanceolatum 117.
— palustre 117. 228.
— — β, putatum 117.
— palustri-oleraceum 117. 291.
Cistineæ 60. 146. 309.
Cladium Mariscus 39. 50. 52. 89. 234. 273.
Cladonia 54.
— coccifera a, cornucopiodes 61.
— — b, digitata 61.
— — b, — var. crenulata 61.
— — c, macilenta 61.
— furcata d, cæspiticia 61.
— — b, crispata 61.
— — f, pungens 61.
— — e, racemosa 61.
— — a, squamosa 61.
— gracilis 30. 61.
— — β, alcicornis 61.
— — ε, botrytes 61.
— — δ, cariosa 61.
— — f. cornuta 61.
— — f. degenerans 61. 251.
— — f. fimbriata 61.
— — f. pyxidata 61.
— — f. radiata 61.
— uncialis 62.
— rangiferina 30. 61.
Clematis Viticella 53.
Climacium dendroides 75.
Clinopodium vulgare 36. 126.
Closterium Dianæ 2.
— intermedium 2.
— moniliferum 2.
— pronum 2.
— setaceum 2.
Cnidium venosum 43. 44. 58. 136.
Cochlearia 204.
— Anglica 144. 308.
— Danica 42. 144.
— — β, integrifolia 144.
— officinalis 42. 144. 308.
Coeloglossum viride 56. 101. 280.
Collema crispum 60.
— microphyllum 60. 251.
Collemaceæ 251.
Comarum palustre 39. 161. 234.
Coniferæ 50. 60. 102.
Coniocybe furfuracea 1. 253.
— — var. sulphurella 65.
Conium maculatum 25. 137. 235.
Conomitrium osmundioides 69.
Convallaria majalis 34. 99.
— multiflora 34. 100.
— Polygonatum 34. 46. 52. 100. 279.
— verticillata 58. 99. 279.
Convolvulaceæ 60. 129.
Convolvulus arvensis 27. 129. 236.
— — β, parviflorus 129.
— sepium 34. 47. 129. 235.
— tricolor 7.
Corallorhiza ericetorum 54. 101.
— virescens 101.
Coriandrum sativum 137.
Corneæ 60. 138.
Cornicularia aculeata 30.
— — var. muricata 61.
— jubata 61.
Cornus sanguinea 138.
— Suecica 16. 58. 138. 233.
Coronariæ 277.
Corrigiola littoralis 57. 312.
Corydalis 240.
— cava 15. 34. 47. 143.
— claviculata 142. 249. 307.
— — var. carnosa 307.
— fabacea 33. 143. 305.
— — var. alba 143.
— laxa 143.
— pumila 15. 34. 49. 143.
— — var. latitoba 307.
Corylaceæ 283.
Corylus Avellana 3. 103.
Corynephorus canescens 26. 85. 229.
Cosmarium Botrytis 2.
— Broomei 2.
— margaritiferum 2.
— Meneghinii 2.
Cotoneaster nigra 317.
— vulgaris 57.

Cotula coronopifolia 56.
Crambe maritima 22. 146.
Crassulaceæ 59. 138. 304.
Cratægus monogyna 32. 158.
— — γ, pinnatifida 158.
— — δ, rubra 158.
— — var. 22.
— Oxyacantha 32. 158.
— punctata 158. 317.
Crepis biennis 114. 235.
— Nicæensis 45. 48. 59. 114.
— præmorsa 45. 46. 57. 114. 293.
— setosa 29. 113. 114. 293.
— tectorum 27. 114.
— virens 27. 114. 293.
— — γ, capillaris 114.
— — β, elatior 114.
Crocus vernus 23. 100.
Cruciferæ 59. 143. 307.
Cucurbitaceæ 60. 148.
Cupuliferæ 60. 103.
Cuscuta Epilinum 29. 129. 299.
— Epithymum 129. 299.
— Europæa 26. 129. 235.
— Trifolii 29. 129. 250. 299.
Cuscutineæ 60. 129. 299.
Cynara Scolymus 22.
Cynoglossum officinale 25. 128. 234. 236.
Cynosurus cristatus 35. 37. 87.
Cyperaceæ 50. 59. 89. 272.
Cyperus fuscus 89.
Cyphelium chrysocephalum 65.
— melanophæum 253.
— phæocephalum 65.
— — var. chlorella 65.
— trichiale 65.
Cystopteris fragilis 29. 80. 267.
— montana 47.
Cytisus capitatus 320.
— elongatus 163.
— Laburnum 163. 239.

Dactylis glomerata 26. 35. 86.
— — β, adbreviata 86.
Dactylis glomerata γ, lobata 86. 271.
Daphne Mezereum 51. 111.
Datura Stramonium 44. 130. 299.
Daucus Carota 28. 137.
Delphinium Consolida 142. 236. 242. 306.
— orientale 22. 142.
Dentaria bulbifera 143. 221. 309.
Desmidiaceæ 2.
Dianthus arenarius 245.
— Armeria 151. 240. 313.
— barbatus 22. 51. 151.
— Carthusianorum 48. 59. 151.
— Caryophyllus 22.
— deltoides 30. 151.
— — β, glaucus 151.
— plumarius 22.
— prolifer 48. 151. 313.
— superbus 38. 44. 47. 151. 238. 313.
— — β, cæspitosus 151.
Dicranella crispa 257.
Dicranum Bergeri 49. 72.
— fuscescens 257.
— longifolium 72.
— majus 52. 72.
— palustre 49. 72. 257.
— scoparium 30. 72.
— spurium 72. 257.
— undulatum 72.
Dictyosphærium Ehrenbergianum 2.
Digitalis purpurea 22. 54. 132.
Digitaria glabra 82. 269.
— sanguinalis 58. 82.
— — β, ciliaris 82.
— — α, genuina 82.
Digraphis arundinacea 37. 82.
Dild 21.
Diphyscium foliosum 75.
Diplolæna Lyellii 49. 67.
Dipsaceæ 60. 112. 287.
Dipsacus silvestris 44. 57. 112. 287.
Distichium capillaceum 48. 69. 257.

Distichium inclinatum 69. 257.
Docidium Ehrenbergii 2.
Dodder 21. 29.
Doronicum Pardalianches 51. 121. 290.
Draba incana 57.
— muralis 308.
— verna 28. 144.
— — var. majuscula 308.
Drosera intermedia 51. 53. 147.
— longifolia 39. 51. 147. 227. 229, 233. 310.
— — β, obovata 51. 147. 229.
— rotundifolia 36. 39. 51. 147. 233.
Droseraceæ 51. 60. 147.
Drupaceæ 60. 162. 320.

Echinochloa Crus galli 56. 269.
Echinops sphærocephalus 56.
Echinospermum Lappula 127. 299.
Echium vulgare 27. 128 235. 236. 298.
Eg 24. 32. 175. 176. 224. 230.
El 32. 176. 224.
Elatine Alsinastrum 154.
— hexandra 57. 315.
— Hydropiper 12. 59. 153.
Elatineæ 60. 153. 315.
Eleocharis acicularis 12. 41. 47. 53. 57. 90. 226. 241.
— multicaulis 56. 272.
— palustris 41. 90. 228.
— uniglumis 90.
Elodea Canadensis 282.
Elsholtzia cristata 125.
Elymus arenarius 42. 88. 227. 230.
— — β, minor 88.
Empetreæ 51. 60. 155. 315.
Empetrum nigrum 40. 42. 49. 51. 54. 155. 229. 232. 249. 315.
Encalypta vulgaris 73.
Endymion nutans 98. 277.
Enebær 173. 175.
Engelskgræs 23.
Enodium coeruleum 37. 84. 233.
— — β, altissimum 84.
— — δ, divaricatum 84.
Entosthodon fascicularis 69.
Ephemerum patens 257.
— serratum 69. 257.
Epiconiaceæ 253.
Epilobium hirsutum 40. 41. 157.
— — var. albiflora 316.
— — β, micranthum 157.
— montanum 34. 157.
— palustre 40. 157.
— pubescens 40. 157.
— roseo-pubescens 317.
— roseum 34. 157. 224.
— tetragonum 157.
— virgatum 157. 224. 227.
Epipactis atrorubens 56.
— latifolia 57. 101. 240.
— microphylla 101. 240. 280.
— palustris 37. 39. 50. 101. 234. 249.
Epipogon aphyllum 56.
Equisetaceæ 60. 79. 263.
Equisetum arvense 26. 79.
— — var. campestris 263-265.
— — γ, decumbens 79. 264. 265.
— — δ, nemorosum 79.
— — ε, ramosum 79.
— — β, serotinum 79. 263.
— hiemale 3. 35. 47. 79. 221.
— — β, minor 79.
— limosum 39. 79.
— — β, candelabrum 265.
— — f. corymbosa 266.
— — *fluviatile 79.
— — α, Linneanum 265.
— — β, polystachyon 79. 265.
— — f. racemosa 266.
— — b, verticillatum 265.
— littorale 245.
— palustre 79. 265.
— — var. arenaria 240.
— — β, polystachyon 79. 265.

Equisetum palustre δ, tenue 79.
— silvaticum 35. 79.
— Telmateia 79. 221. 224. 225. 230. 242.
— umbrosum 35. 79. 225. 230.
— variegatum 56.
Eranthis hiemalis 141. 306.
Erica Tetralix 40. 49. 135. 232. 249. 296.
— — var. albiflora 296.
Ericaceæ 295.
Ericineæ 59. 135.
Erigeron acris 27. 119.
— — β, strictus 119.
— Canadensis 48. 54. 119.
— speciosus 119.
Eriophorum alpinum 39. 50. 53. 91. 249. 273.
— angustifolium 39. 91. 233.
— gracile 39. 50. 58. 91. 273.
— latifolium 37. 91.
— vaginatum 39. 91. 233.
Erodium cicutarium 28. 156.
Erophila majuscula 308.
Erucastrum Pollichii 48. 59. 146.
Ervum hirsutum 28. 166.
— tetraspernum 166. 240.
Eryngium maritimum 42. 135. 231.
Erysimum cheiranthoides 57. 144.
— hieraciifolium 57. 144.
Erythræa Centaurium 38. 125.
— linarifolia 125. 230. 297.
— pulchella 42. 125. 230.
Euonymus Europæus 154.
Eupatorium cannabinum 35. 118.
— — β, urticeum 118.
Euphorbia 3.
— Esula 43. 58. 315.
— exigua 155. 236. 315.
— Helioscopia 28. 155.
— Lathyris 315.
— Peplus 25. 155.
Euphorbiaceæ 60. 155. 315.
Euphrasia 229.
— gracilis 31. 133.
— officinalis 38. 132.
Euphrasia parviflora 38. 133.
— — β, imbricata 133.
Eurhynchium myosuroides 1. 260.
— piliferum 260.
— prælongum 260.
— — δ, abbreviatum 260.
— Schleicheri 260.
Evernia furfuracea 62.
— prunastri 62.

Fagopyrum esculentum 20. 110.
— Tataricum 20. 110.
Fagus silvatica 103.
Falcaria Rivini 58. 136. 303.
Fegatella conica 47. 49. 66. 254.
Fersken 23.
Festuca arenaria 42. 58. 87.
— duriuscula 37. 87.
— — β, cæsia 87.
— gigantea 34. 87.
— — β, triflora 87.
— littorea 42. 87.
— ovina 30. 35. 37. 87.
— — γ, glauca 87.
— — β, tenuifolia 87.
— pratensis 37. 87.
— — f, elongata 87.
— — β, pseudololiacea 87.
— ranunculoides 7. 26. 36. 140.
— var. incisa 305.
— rubra 35. 37. 87.
— silvatica 56. 225. 239. 240.
Filago apiculata 119. 288.
— arvensis 27. 118. 288.
— Germanica 118.
— minima 27. 118. 229.
— montana 118. 288.
Filices 50. 59. 80. 266.
Fissidens adiantoides 47. 49. 69.
— bryoides 69.
— taxifolius 69.
Fluviales 50. 59. 95. 280.
Fontinalis antipyretica 39. 52. 75.
— hypnoides 75.
— squamosa 75.
Fossombronia pusilla 67. 254.

Fragaria collina 44. 161.
— elatior 25. 51. 161.
— vesca 36. 161.
Frangulaceæ 60. 154. 315.
Fraxinus excelsior 124. 297.
Fritillaria imperialis 98.
— Meleagris 23. 98.
Frullania dilatata 67.
— Tamarisci 67.
Fuchsia 22.
Fucus serratus 42.
— vesiculosus 42.
Fumaria capreolata 57. 307.
— muralis 142. 307.
— officinalis 28. 142.
— — γ, floribunda 142. 307.
— Vaillantii 57.
Fumariaceæ 60. 142. 307.
Funaria hygrometrica 69.
Fungi 59.
Furcellaria fastigiata 42.
Fyr 24.
— Skov- 32. 169-176.
— Weymouths- 24. 33.

Gagea 221. 240.
— arvensis 56. 194. 195. 278.
— lutea 36. 98. 194-196. 278.
— — f. bifolia 278.
— minima 98. 194.
— polymorpha 194.
— spathacea 98. 194.
— stenopetala 98. 194-196. 277. 278.
— — β, bifolia 277.
— — γ, uniflora 277.
Galanthus nivalis 23. 25. 100. 279.
Galeobdolon luteum 54. 57. 127. 240. 297.
Galeopsis angustifolia 56.
— bifida 127.
— Ladanum 27. 127.
— — β, denticulata 127.
— ochroleuca 56.
— Tetrahit 27. 127.
— versicolor 27. 127.
Galium Aparine 26. 27. 123.
— — γ, confertum 123.
— — β, tenerum 123.
— boreale 36. 122. 234.
— — β, latifolium 122. 295.
— elatum 295.
— elongatum 40. 50. 123. 234.
— erectum 123. 295.
— Mollugo 123. 235. 295.
— — β, ochroleucum 123.
— — γ, umbrosum 123. 295.
— palustre 40. 123.
— saxatile 40. 57. 123. 233. 238.
— silvestre 48. 58. 123. 238. 296.
— — var. supina 234.
— spurium 29. 123.
— — β, Vaillantii 123.
— uliginosum 40. 123. 234.
— verum 27. 123. 295.
— — γ, altissimum 123.
— — β, effusum 123.
— — δ, littorale 123.
— Wirtgeni 295.
Genista 30. 229.
— Anglica 57.
— Germanica 57. 320.
— pilosa 57. 320.
— tinctoria 57.
Gentiana Amarella 38. 124. 233. 297.
— campestris 30. 125. 233.
— Pneumonanthe 125. 233.
Gentianeæ 59. 125. 297.
Georgia Mnemosynum 47. 49. 70.
Georgine 23.
Geraniaceæ 59. 155. 315.
Geranium columbinum 28. 156.
— dissectum 28. 156.
— lucidum 57. 156. 316.
— molle 28. 156.
— palustre 34. 58. 155. 225. 241. 316.
— phæum 155. 316.
— β, lividum 156. 316.

Geranium pratense 22. 25. 155. 316.
— Pyrenaicum 51. 156. 222. 316.
— Robertianum 26. 156.
— — β, rubricaule 156.
— rotundifolium 28. 156.
— sanguineum 30. 46. 47. 52. 58. 155. 315.
— silvaticum 34. 45. 52. 155.
Geum 35.
— intermedium 162. 219. 240. 319.
— rivale 38. 162. 219.
— urbanum 162. 219.
Glaucium luteum 57. 306.
Glaux maritima 42. 133.
Glechoma hederacea 27. 126.
Glyceria distans 42. 44. 85.
— — β, pulvinata 85.
— fluitans 37. 39. 86.
— — β, triticea 86. 271.
— maritima 42. 44. 85. 231. 271.
— plicata 37. 39. 85.
— — var. triticea 271.
— spectabilis 41. 85.
Gnaphalium arenarium 31. 118. 242.
— luteo-album 56. 118. 288.
— nudum 118.
— silvaticum 35. 118.
— uliginosum 27. 118.
Græsarter 30.
Græskar 22.
Gramineæ 59. 82. 269.
Gran 24. 169. 173—175. 248.
— Hvid- 33.
— Rød- 32. 237. 238.
— Ædel- 24. 33.
Graphis varia b, atra 65.
— — f. diaphora 252.
— — a, genuina 65.
— — c, herpetica 65.
— scripta 65.
— viridis 65.
Grimmia 29. 54.
— acicularis 74.
— apocarpa 74.
— canescens 30. 74.
— fascicularis 74.
— funalis 74.
— Hartmanni 1. 74. 257.
— heterosticha 74.
— lanuginosa 74.
— leucophæa 74.
— pulvinata 74.
— trichophylla 74.
Guldregn 22.
Gulerod 21.
Gyldenlak 22.
Gymnadenia albida 100. 237. 280.
— conopsea 37. 45. 46. 100. 280.
Gypsophila muralis 151.
— Vaccaria 151. 313.
Gyvel 22.

Hæmatomma coccineum 63.
Halianthus peploides 42. 150. 313.
Halimus pedunculatus 42. 44. 108. 285.
— portulacoides 285.
Halorrhageæ 60. 158. 317.
Haloscias Scoticum 56.
Hamp 21.
Hassel 23. 24. 32. 224.
Havre 20.
Hedera Helix 3. 33. 138. 225.
Hedwigia ciliata 75.
— — var. subimberbis 258.
Helianthemum vulgare 31. 46. 47. 58. 146. 229. 309.
Helianthus annuus 23.
— tuberosus 21. 25. 121.
Helminthia echioides 29. 113.
Helosciadium inundatum 40. 136. 227.
— — β, fluitans 136. 303.
— repens 56.
Hepaticæ 49. 59. 66. 253.
Heracleum 204.

Heracleum amplissimum 188.
— eminens 185—189. 192.
— giganteum 185. 188. 189.
— platytænium 188. 193.
— Sphondylium 28. 34. 137.
— — β, elegans 137. 303.
— Sibiricum 137.
Herminium Monorchis 37. 47. 101. 280.
Herniaria glabra 28. 149. 236. 242.
Hesperis matronalis 22. 25. 58. 144. 309.
Hestebønne 21.
Hestekastanie 24.
Hieracium 204.
— anfractum 54. 59. 115.
— aurantiacum 58. 115. 294.
— Auricula 27. 115.
— Blyttianum 294.
— boreale 115.
— cæsium 115. 294.
— — β, nemorum 115.
— cernuum 294.
— cymosum 115. 294.
— — var. ramosa 294.
— Gothicum 35, 50. 58. 115. 221. 229. 238. 239.
— — var. villicaulis 294.
— integrifolium 56.
— murorum 35. 48. 115. 239.
— — β, rotundatum 115. 294.
— Pilosella 27. 115.
— — var. intricata 293.
— — var. pilosissima 293.
— pratense 43. 59. 115.
— rigidum 294.
— tridentatum 35. 58. 115. 221. 239.
— — β, angustifolium 115.
— umbellatum 27. 35. 115.
— — δ, coronopifolium 115. 222.
— — ε, Dunense 115.
— — var. filifolia 294.
— vulgatum 35. 115. 239.
Hieracium vulgatum δ, ramosum 115.
Hierochloa borealis 35. 46. 82.
— odorata 270.
Hindbær 23.
Hippocastaneæ 60. 154.
Hippophaë rhamnoides 56. 231.
Hippuris vulgaris 41. 158.
— — β, fluitans 158. 317.
Holcus lanatus 35. 37. 85.
— — β, argenteus 85.
— mollis 34. 85.
Holosteum umbellatum 150.
Homalothecium sericeum var. tenella 260.
Hordeum distichon 88. 237.
— jubatum 89. 269.
— murinum 24. 89. 269.
— polystichum 88.
— pratense 43. 88. 202. 269.
— silvaticum 56. 269.
— vulgare 237.
— *Zeocriton* 20.
Hottonia palustris 40. 134.
Humulus Lupulus 35. 104.
Hvede 20. 237.
Hvidtorn 24. 32.
Hyacinth 23.
Hydrocharideæ 50. 60. 101. 282.
Hydrocharis Morsus ranæ 39. 41. 44. 50. 101. 241.
Hydrocotyle vulgaris 40. 135. 233.
Hyld 23.
Hyoscyamus niger 25. 130.
— — var. agrestis 299.
Hypericineæ 51. 60. 153. 314.
Hypericum hirsutum 57. 153. 240.
— humifususum 28. 153. 229.
— montanum 31. 47. 153.
— perforatum 28. 153.
— — β, angustifolium 153. 314.
— pulchrum 58. 153. 314.
— — var. triphylla 314.
— quadrangulum 28. 38. 153.
— tetrapterum 38. 40. 51. 153.

Hypnum 29. 49.
— abietinum 30. 78.
— aduncum 75. 261.
— — var. revolvens 76.
— albicans 26. 76.
— — β, filiforme 76.
— — γ, flavescens 76.
— Blandowii 50. 78.
— brevirostrum 77.
— chrysophyllum 77. 261.
— commutatum 47. 77.
— — β, vage-ramosum 77.
— confertum 76.
— cordifolium 39. 76. 263.
— — var. fontinaloides 76.
— — var. rivularioides 263.
— Cossoni 262.
— Crista castrensis 1. 75.
— cupressiforme 26. 75. 262.
— — var. ericetorum 262.
— — var. tectorum 262.
— curvifolium 75.
— cuspidatum 39. 77.
— delicatulum 78.
— denticulatum 75.
— elegans 75.
— elodes 77.
— exannulatum 261.
— filicinum 77.
— — var. saxicola 77.
— fluitans 39. 76.
— — β, falcatum 261.
— giganteum 50. 76. 263.
— glareosum 76.
— imponens 262.
— intermedium 262.
— irriguum 77.
— Kneiffii 261.
— loreum 49. 77.
— lutescens 30. 76.
— lycopodioides 261.
— Megapolitanum 76.
— molluscum 75.
— — var. erecta 262.
— — var. tenuissima 262.
— Mühlenbeckii 75.
Hypnum myosuroides 77.
— myurum 77.
— nitens 50. 76.
— palustre 76. 262.
— — var. subsphæricarpa 262.
— piliferum 76.
— plumosum 76.
— — γ, paludosum 76.
— — β, rigidum 76.
— polyanthum 76.
— polycarpum 78. 261.
— polygamum 50. 77.
— populeum 76.
— prælongum 77.
— pseudoplumosum 76.
— purum 77.
— reflexum 77.
— revolvens 262.
— ruscifolium 77.
— rutabulum 76.
— — β, rivulare 76.
— salebrosum var. turfosa 260.
— Schreberi 77.
— scorpioides 39. 76.
— — f. tenuior 261.
— Sendtneri 262.
— — β, Wilsoni 261,
— sericeum 76.
— serpens 77.
— — β, rigidum 77.
— silesiacum 75.
— silvaticum 75.
— Sommerfeltii 77. 261.
— splendens 77.
— — β, paludosum 77.
— squarrosum 77.
— Starckii 76.
— stellatum 77.
— — var. immersa 261.
— — var. protensa 261.
— Stockesii 77.
— stramineum 50. 76.
— striatum 77.
— strigosum 77.
— tamariscinum 78.

Hypnum trifarium 50. 76.
— triquetrum 77.
— uncinatum 76.
— undulatum 52. 75.
— velutinum 76.
— vernicosum 50. 75.
— viticulosum 47. 78.
Hypochoeris glabra 27. 113.
— maculata 31. 46. 52. 113.
— radicata 27. 113.
Hypopityeæ 296.
Hyssopus officinalis 297.
Hør 21. 237.

Iberis amara 144.
Ilex Aquifolium 57. 154. 221. 230. 315.
Impatiens noli tangere 34. 157. 225.
— parviflora 59. 157. 316.
Imperatoria Ostruthium 303.
Inula Britanica 119. 231. 290.
— Conyza 56. 119.
— dysenterica 56. 119. 290.
— Helenium 119. 290.
— pulicaria 119.
— salicina 36. 119. 290.
Irideæ 60. 100.
Iris Pseudacorus 39. 41. 100.
— spuria 11. 43. 58. 100.
Isatis tinctoria 145.
Isoëteæ 60. 81. 269.
Isoëtes 228. 231. 241.
— echinospora 14. 53. 58. 81. 232.
— lacustris 81. 232. 269.

Jasione montana 30. 122. 229. 236.
— — β, littoralis 122.
Jordbær 21.
Jordæble 21.
Juglandeæ 155.
Juglans regia 155.
Juncaceæ 50. 59. 97. 275.
Juncus acutiflorus 56. 97. 275.
— alpinus 58. 97.
— — β, rariflorus 53. 97.
— atricapillus 56. 275.
— Balticus 56.
— bufonius 39. 97.
— — β, fasciculatus 98. 275.
— capitatus 98. 229. 276.
— conglomeratus 37. 97. 275.
— — β, subuliflorus 97.
— compressus 37. 97.
— effusus 37. 97.
— β, compactus 275.
— — γ, umbrosus 275.
— filiformis 39. 49. 54. 97. 222.
— Gerardi 97.
— glaucus 97. 230.
— lamprocarpos 37. 39. 97. 226.
— maritimus 97. 231. 275.
— obtusiflorus 38. 50. 97. 221.
— pygmæus 56. 275. 276.
— — var. lacustris 276.
— squarrosus 37. 57. 97.
— subuliflorus 275.
— supinus 37. 39. 97.
— — γ, fluitans 53.
— — β, repens 53.
— tenuis 56.
Jungermannia 39.
— acuta β, aggregata 67. 255.
— albicans 68.
— anomala 49. 67.
— attenuata 256.
— Bantriensis 67.
— barbata 68.
— bicrenata 68. 255.
— bicuspidata 68.
— capitata 255.
— connivens 49. 68. 256.
— crenulata 67. 255.
— — var. gracillima 255.
— curvifolia 68.
— divaricata 68. 256.
— exsecta 256.

Jungermannia Francisci 256.
— incisa 68.
— inflata 255.
— — var. compacta 255.
— — var. flagellifera 255.
— — var. fluitans 255.
— — var. laxa 255.
— intermedia f. capitata 256.
— — f. major 256.
— — f. sorediata 256.
— minuta 68.
— — f, minutissima 256.
— obtusifolia 68. 256.
— porphyroleuca 68. 255.
— pumila 255.
— Schraderi var. undulifolia 255.
— Schreberi 256.
— setacea 68.
— trichophylla 68.
— ventricosa 67.
Juniperus communis 31. 33. 48. 54. 102. 238.

Kamelblomst 23.
Kartoffel 20. 237.
Karse 21.
Kejserkrone 23.
Kiddike 26.
Kirsebærtræ 23.
Klinte 26.
Kløver, Flad- 20. 21.
— Hvid- 20. 21. 28.
Knautia arvensis 27. 112. 236.
— — β, campestris 112.
— — γ, integrifolia 112.
Kochia hirsuta 107. 285.
Kodriver 22.
Koeleria cristata 48. 58. 84.
— glauca 56.
Kommen 21. 23.
Kornblomst 26.
Kål 20. 21.
— Ager- 26.
Kålrabi 20.
Kørvel 21.
— spansk 21.

Labiatæ 59. 297.
Lactuca macrophylla 59. 114.
— muralis 35. 114.
— Scariola 43. 114.
— sativa 114.
Laminaria digitata 42.
Lamium amplexicaule 27. 127.
— — β, clandestinum 127.
— album 25. 127.
— incisum 27. 127.
— intermedium 27. 127.
— purpureum 27. 127.
Lampsana communis 35. 112.
Lappa intermedia 35. 116. 240. 291. 292.
— macrosperma 292.
— major 116. 235.
— — β, subtomentosa 116. 292.
— minor 27. 116. 291.
— — var. paniculata 291.
— nemorosa 291. 292.
— tomentosa 7. 27. 116. 222. 236.
— — β, denudata 116. 292.
Larix Europæa 33. 48. 102,
Laserpitium latifolium 34. 45. 47. 59. 137.
— — β, asperum 137.
— — γ, tenuisectum 137.
Lastrea cristata 1. 39. 47. 50. 80. 222. 233. 267.
— dilatata 249.
— Filix mas 29. 35. 80. 267.
— — β, erosa 80. 267.
— Oreopteris 80. 267.
— spinulosa 35. 80.
— — *dilatata 80. 234. 239.
— Thelypteris 39. 50. 80. 249.
Lathræa Squamaria 47. 133.
Lathyrus heterophyllus 57.
— latifolius 22. 44. 167. 322.
— maritimus 167. 322.
— — var. acutifolia 231.
— niger 45.

Lathyrus palustris 38. 47. 167. 234.
— pratensis 38. 167.
— silvestris 36. 167. 240.
— — β, platyphyllus 167.
— — γ, stenophyllus 167.
— tuberosus 44. 45. 59. 167.
— vernus 46.
Lavandula Spica 22.
Laver 29. 30. 239.
Lecanora 29.
— albescens 63.
— atra 63.
— badia 63.
— cinerea a, genuina 63.
— — b, gibbosa 63.
— circinata 251.
— pallescens b, parella 63.
— saxicola 63.
— sordida 63.
— subfusca 63.
— varia 63.
— varia f, hypopta 63.
Lecidea coarctata 64.
— decolorans 64.
— fusco-atra 64.
— — f. grisella 64.
— gelatinosa 64.
— insularis 252.
— lucida 64. 252.
— minuta f. viridella 252.
— ostreata 64.
— parasema c, contigua 64.
— — a, enteroleuca 64.
— — f, macrocarpa 64.
— — b, lapicida 64.
— quernea 64.
— sanguinaria 64.
— sarcogynoides 64.
— tenebricosa 64. 252.
— uliginosa 64.
Ledum palustre 245.
Leersia oryzoides 14. 54. 58. 83.
Lejeunia serpyllifolia 1. 67. 254.
Lemna gibba 25. 41. 94.
— minor 25. 41. 94.
Lemna minor *tenella 94.
— polyrrhiza 41. 44. 94.
— trisulca 41. 94.
Lemnaceæ 60. 94.
Lentibularieæ 50. 60. 133. 301.
Leontodon autumnalis 38. 113.
— — ε, albo-lanatus 113.
— — γ, coronopifolius 113.
— — δ, nigro-lanatus 113.
— — β, salinus 113.
— hispidus 38. 113.
Leonurus Cardiaca 25. 127. 235.
— Marrubiastrum 56.
Lepidium campestre 145.
— latifolium 145. 307.
— ruderale 25. 43. 145.
— sativum 7. 21. 145. 307.
Lepidozia reptans 67.
Lepigonum leiospermum 42. 44. 230.
— — α, cymosum 3, alatum 149.
— — α, cymosum 1, apterum 149.
— — α, cymosum 2, heterospermum 149.
— — β, racemosum 149.
— marinum 42. 44. 230.
— neglectum 149.
— rubrum 28. 149.
Leptogium lacerum 60.
— — var. pulvinata 251.
— microscopicum 251.
— palmatum 60.
— subtile 60.
Leptotrichum homomallum 72.
— pallidum 72.
Lepturus filiformis 89.
— — β, subcurvatus 89.
Leucobryum vulgare 69.
Leucodon curtipendulus 47. 75.
— sciuroides 75.
Leucojum æstivum 279.
Levisticum officinale 25. 136.
Levkoj 22.
Libanotis montana 136. 231. 303.

Lichenaceæ 251.
Lichenes 59. 60.
Lichina confinis 60.
— pygmæa 251.
Ligustrum 23. 24.
— vulgare 51. 124. 296.
Liliaceæ 59. 98.
Lilium bulbiferum 23.
— Martagon 98. 277.
Lilje 23.
— Ild- 23.
— Pinse- 23.
— Paaske- 23.
Limnanthemum nymphoides 125.
Limosella aquatica 12. 41. 130.
— aquatica β, minor 131. 300.
Linaria Cymbalaria 51. 132.
— Elatine 1. 57. 132. 236. 300.
— — △ Peloria 132.
— genistæfolia 53. 59. 132.
— minor 132. 300.
— vulgaris 27. 132.
— — △ Peloria 132.
Lind 24.
Lineæ 60. 156. 316.
Linnæa borealis 56.
Linum catharticum 38. 156.
— — β, condensatum 156. 316.
— usitatissimum 156.
Liochlæna lanceolata 67.
Listera cordata 54. 58. 101. 280.
— ovata 36. 50. 101.
Lithospermum arvense 27. 128. 236. 298.
— officinale 128.
Littorella lacustris 1. 12. 41. 53. 111. 228. 231. 241.
Lobelia Dortmanna 14. 53. 58. 121. 228. 231. 232. 241.
Lobeliaceæ 60. 121.
Lolium Italicum 225. 235.
— Linicola 29. 89. 250.
— multiflorum 20. 37. 48. 89. 250. 269.
Lolium multiflorum monstr. ramosa 89.
— perenne 20. 26. 37. 89. 225. 235.
— — monstr. adbreviata 89.
— — monstr. ramosa 89.
— — β, tenue 89.
— temulentum 89.
— — β, leptochæton 89.
Lonicera Periclymenum 32. 124.
— — β, quercifolia 124.
— Xylosteum 32. 47. 48. 124. 240.
— Tatarica 51.
Lophocolea bidentata 67.
— — β, latifolia 67.
— heterophylla 67. 254. 255.
— Hookeriana 67. 255.
— latifolia 49. 67.
— minor 67.
— — δ, erosa 255.
Lotus corniculatus 28. 31. 166.
— — γ, carnosus 166.
— — β, villosus 166.
— tenuis 42. 166. 221. 222. 230. 231. 241.
— uliginosus 166. 224. 227. 233.
Lucerne 21.
Lunaria biennis 144. 308.
— rediviva 57.
Lunularia vulgaris 66.
Lupin 22.
Lupinus luteus 21. 237.
Luzula albida 16. 59. 98. 276.
— campestris 37. 98.
— maxima 56. 240. 276.
— — f. sparsiflora 276.
— multiflora 37. 98.
— — γ, congesta 98. 276.
— — β, pallescens 98.
— pilosa 34. 98.
Lychnis Flos cuculi 38. 152.
— vespertina 314.
Lycium vulgare 129.
Lycopersicum cerasiforme 191.

Lycopersicum esculentum 190. 191. 193.
— Humboldtii 191.
— racemiforme 189-191. 193.
— racemigerum 189.
Lycopodiaceæ 60. 81. 268.
Lycopodium annotinum 54. 58. 82. 240. 248. 268.
— Chamæcyparissus 56. 237.
— clavatum 31. 82. 268.
— complanatum 58. 82. 237.
— inundatum 54. 82. 233.
— Selago 53. 81.
Lycopus Europæus 27. 41. 125.
Lyng 54. 55. 232. 248.
Lysimachia nemorum 134. 225. 301.
— nummularia 57. 134.
— punctata 53, 134.
— thyrsiflora 40. 57. 134. 228. 301.
— vulgaris 40. 134.
Lythrarieæ 60. 158.
Lythrum Salicaria 40. 158.
Lærk 24. 33.
Løn 24.

Madotheca platyphylla 67.
Mais 21.
Majanthemum bifolium 34. 100.
Malachium aquaticum 38. 151.
Malaxis paludosa 50. 101. 248. 279.
Malurt 23.
Malva Alcea 152.
— — var. alba 152.
— — β, fastigiata 152.
— borealis 25. 152.
— Mauritiana 43. 59. 152.
— moschata 25. 152.
— — var. alba 152. 314.
— Nicæensis 43. 59. 152.
— silvestris 28. 152.
— vulgaris 25. 152.
Malvaceæ 60. 152. 314.
Marchantia 39.
— polymorpha 66.
— — var. rivularis 254.
Marrubium vulgare 44. 57. 126. 235.
Matricaria Chamomilla 27. 120.
— discoidea 44. 59. 120. 287.
— inodora 27. 120.
— — var. borealis 287.
— — *salina 120.
Medicago falcata 164. 321.
— maculata 164.
— minima 321.
— lupulina 21. 28. 164.
— — β, Willdenowiana 164. 321.
— sativa 21. 29. 163. 321.
— — *falcato-sativa 163.
Meesia longiseta 49. 72.
— tristicha 49. 72.
— uliginosa 72.
Melampyrum arvense 57. 132. 300.
— cristatum 132. 240.
— nemorosum 35. 47. 52. 57. 132. 240.
— pratense 35. 132. 238.
— silvaticum 1. 16. 132. 300.
Melandrium diurnum 152. 314.
— — β, expallens 152. 314.
— noctiflorum 58. 152. 314.
— vespertinum 28. 152. 314.
— — γ, coloratum 152. 314.
Melica nutans 34. 46. 84. 240.
— uniflora 34. 84.
Melilotus alba 164. 224. 234.
— arvensis 29. 164. 250. 321.
— dentata 164. 321.
— officinalis 57. 164. 236.
— sulcata 164.
Melissa officinalis 22.
Melon 22.
Mentha aquatica 38. 125.
— — var. verticillata δ, acutifolia 125.
— — var. verticillata γ, brevifolia 125.

Mentha aquatica f. verticillata var. latifolia 297.
— arvensis 27. 125.
— — var. parietariæfolia 297.
— — δ, riparia 125.
— crispa 22. 125.
— gentilis 58. 125.
— — β, Agardhiana 125.
— rotundifolia 56.
— silvestris 125. 297.
— viridis 22. 25. 125. 297.
Menyanthes trifoliata 40. 125. 233.
— — △ paradoxa 125.
Mercurialis annua 58. 155.
— perennis 34. 155.
Merismopoedia 2.
Metzgeria furcata 66. 254.
— — var. prolifera 254.
Milium effusum 34. 84.
Mimulus luteus 240. 300.
Mnium affine 47. 48. 70.
— androgynum 48. 70.
— cinclidioides 259.
— cuspidatum 70.
— hornum 48. 70.
— palustre 70.
— punctatum 70.
— rostratum 48. 70.
— serratum 48. 52. 70. 259.
— stellare 48. 70.
— undulatum 70.
Moehringia trinervia 34. 150.
— — var. depressa 150. 312.
Moneses uniflora 296.
Monotropa 240.
— glabra 147.
— hirsuta 147.
Monotropeæ 60. 147.
Montia minor 149. 312.
— rivularis 13. 58. 149. 224. 227. 228. 241. 312.
Morbær 23.
Morchella esculenta 45.
Morus alba 104.
— nigra 23. 104.
Mosser 29. 30. 239.
Musci 49. 59. 68.
Myagrum sativum 217.
Myosotis arvensis 27. 128.
— collina 30. 128.
— lingulata 40. 57. 128.
— palustris 38. 128.
— — γ, strigulosa 128. 298.
— silvatica 34. 128.
— sparsiflora 59. 128.
— stricta 27. 128.
— versicolor 27. 30. 128.
Myosurus minimus 28. 140.
Myrica Gale 102. 282.
Myriceæ 60. 102. 282.
Myriophyllum alterniflorum 41. 53. 58. 317.
— spicatum 41. 241.
— verticillatum 41. 241.
Myrrhis odorata 25. 137. 303.
Mælde 22.

Najas marina 56.
Narcissineæ 60. 100. 279.
Narcissus poëticus 25. 100.
— Pseudonarcissus 25. 100.
Nardus stricta 30. 35. 37. 89.
Narthecium ossifragum 56. 233.
Nasturtium amphibium 144. 234.
— anceps 57.
— Armoracia 25. 143.
— officinale 144.
— — γ, microphyllum 144.
— — β, siifolium 144.
— palustre 40. 144. 234.
— silvestre 48. 58. 144.
Neckera complanata 75.
— — f. saxicola 260.
— crispa 259.
— pumila 75.
— — f. flagellosa 259.
— trichomanoides 75.
Nellike Fjer- 22.
— Have- 22.
— Studenter- 22.

Nemophila insignis 7.
Neottia Nidus avis 35. 101. 240.
Nepeta 235.
— Cataria 57. 126.
— unda 59. 126.
Neslia paniculata 57. 145. 250.
Nicandra physaloides 130.
Nigella arvensis 306.
— Damascena 141.
Nitella capitata 197.
— flexilis 41. 78. 263.
— furculata 263.
— glomerata 198.
— intricata 198.
— mucronata 78.
— nidifica 198.
— opaca 197. 198. 263.
— Stenhammariana 78. 198.
— syncarpa 41. 50. 197.
— — ** capitata 78.
— — * pseudoflexilis 78.
— translucens 263.
Nuphar luteum 146. 224. 241.
Nymphæa 40. 224. 241.
— alba 146.
Nymphæaceæ 51. 60. 146.
Nåletræer 54.

Odontites littoralis 132. 222.
— rubra 25. 132.
— — var. pallida 301.
Oenanthe fistulosa 40. 136.
— Lachenalii 56. 303.
— Phellandrium 40. 136.
Oenothera biennis 22. 25. 157. 316.
— muricata 54. 59. 157.
Okseøje, gul 26.
Oleaceæ 296.
Oleineæ 60. 124.
Omphalodes verna 23. 128.
Onagrarieæ 59. 157. 316.
Onobrychis sativa 45. 48. 167.
Ononis campestris 163. 222. 241.
— — var. alba 163.
Ononis hircina 44. 163.
— procurrens var. spinosissima 320.
— repens 28. 163. 236.
— — var. alba 163.
— — β, mitis 163.
Onopordon Acanthium 25. 44. 116. 235.
Ophiocytium cochleare 2.
Ophioglossum vulgatum 47. 81.
Ophrys Myodes 56.
Orchideæ 50. 59. 100. 221. 279.
Orchis fusca 56.
— incarnata 37. 39. 50. 100.
— — β, hæmatodes 100.
— maculata 31. 36. 46. 100.
— — β, concolor 100.
— majalis 37. 100.
— mascula 36. 37. 46. 100. 240.
— Morio 37. 100.
— sambucina 50. 279.
— ustulata 100. 280.
Origanum Majorana 21.
— vulgare 36. 47. 126. 240.
Ornithogalum nutans 25. 43. 51. 98.
— umbellatum 25. 43. 51. 99.
Ornithopus perpusillus 57. 229.
Ornus Europæa 45.
Orobanche Cirsii 56.
— major 45. 133. 301.
— minor 56.
— Picridis 56.
Orobancheæ 60. 133. 301.
Orobus niger 167. 221. 240.
— tuberosus 36. 167. 225.
— vernus 34. 167. 240.
Orthotrichum 239.
— affine 74.
— anomalum 73.
— crispulum 74.
— crispum 74.
— cupulatum 74.
— — γ, riparium 74.
— diaphanum 74.
— fallax 74.

Orthotrichum Jutlandicum 74.
— leiocarpum 74.
— Lyellii 74.
— obtusifolium 73.
— pulchellum 74. 258.
— pumilum 74.
— rupestre 74.
— speciosum 74.
— stramineum 74.
Osmunda regalis 53. 81. 249. 268.
Oxalideæ 60. 156. 316.
Oxalis Acetosella 33. 156.
— — β, coerulea 156. 316.
— — var. lilacina 316.
— corniculata 44. 58. 156.
— stricta 51. 156.

Pæonia officinalis 22.
Palmellaceæ 2.
Paludella squarrosa 49. 72.
Pandorina Morum 2.
Panicum miliaceum 270.
Pannaria brunnea a, genuina 63.
— — b, nebulosa 63.
Papaver Argemone 28. 142.
— — β, leiocarpum 142.
— dubium 28. 142.
— Rhoeas 48. 142. 226. 235.
— — β, strigosum 142.
— somniferum 22. 25. 142.
Papaveraceæ 60. 142. 306.
Papilionaceæ 59. 163. 320.
Parietaria erecta 44. 45. 104.
Paris quadrifolia 34. 100.
Parmelia 29.
— Acetabulum 62.
— ambigua 62.
— conspersa 62.
— Mougeottii 62. 251.
— olivacea 62.
— physodes 62.
— saxatilis 62.
Parnassia palustris 38. 147. 310.
Paronychieæ 59. 149. 312.
Pastinaca sativa 28. 137. 235.
Pastinaca sativa β, silvestris 137.
Pastinak 21.
Peberrod 21.
Pediastrum Boryanum 2.
— Ehrenbergii 2.
— pertusum 2.
Pedicularis palustris 3. 38. 132. 233.
— silvatica 3. 36. 46. 53. 132. 233.
Pelargonium 22.
Pellia 39.
— calycina 66. 254.
— epiphylla 66. 254.
— — α, fertilis 254.
— — β, longifolia 66.
Peltigera aphthosa 62. 251.
— canina 30.
— — d, malacea 62.
— — a, membranacea 62.
— — c, polydactyla 62.
— — b, rufescens 62.
— horizontalis 1. 62. 251.
— venosa 49. 62.
Peplis Portula 54. 158. 233.
Persille 21.
Pertusaria communis a, genuina 65.
— — b, leioplaca 65.
— — c, Wulfenii 65.
— — c, Wulfenii f. chlorantha 253.
Petasites albus 51. 118. 287.
— officinalis 25. 45. 118.
— spurius 56. 287.
Petroselinum sativum 135.
Peucedanum Oreoselinum 56.
— palustre 38. 40. 137. 234. 249.
Phalaris Canariensis 44. 82. 224.
Phascum bryoides 69.
— — β, cernuum 69.
— crispum 68.
— curvicollum 69.
— cuspidatum 68.
— — β, Schreberianum 68.
Phaseolus compressus 166.

Phaseolus multiflorus 166.
— vulgaris 166.
Phleum arenarium 83. 270.
— Boehmeri 30. 47. 52. 83.
— pratense 20. 26. 37. 83.
— — β, nodosum 83.
Phlyctis agelæa 63.
— argena 252.
Phragmitcs communis 3. 41. 84.
— — γ, flavescens 84. 270.
Physalis Alkekengi 130. 299.
Physcia 29.
— aquila 62.
— ciliaris 62.
— obscura 63.
— — f. virella 63.
— pulverulenta 62.
— stellaris 62.
— — f. cæsia 62.
— — f. hispida 62.
Physcomitrium pyriforme 69.
Phyteuma spicatum 58. 122. 225. 242. 294.
Picea alba 33. 102.
— excelsa 32. 102.
Picris arvalis 29. 113.
— hieracioides 47. 49. 113.
Pil 24.
Pilularia globulifera 81.
Pimpinella nigra 136.
— magna 36. 46. 58. 136.
— — β, rosea 136.
— Saxifraga 30. 36. 38. 136.
— — β, dissectifolia 136.
Pinguicula vulgaris 38. 133. 233.
Pinus Austriaca 237.
— montana var. uncinata 238.
— silvestris 3. 32. 40. 49. 50. 102.
— Strobus 33. 102.
Pisum arvense 20. 166.
— sativum 20. 166.
Placodium candelarium 63.
— cerinum d, aurantiacum 63.
— — b, ferrugineum 63.
— — a, genuinum 63.
Placodium cerinum e, phloginum 63.
— — c, pyraceum 63.
— murorum 63.
— vitellinum 63.
Plagiochila asplenioides 68.
Plagiothecium denticulatum 261.
— silvaticum 261.
— striatellum 261.
— succulentum 261.
— undulatum 239. 261.
Plantagineæ 60. 111. 302.
Plantago arenaria 111.
— Coronopus 42. 111. 231.
— — β, pygmæa 111. 302.
— intermedia 27. 302.
— lanceolata 27. 111.
— — var. eriophylla 302.
— major 27. 111. 302.
— — *intermedia 111. 302.
— — β, minima 111.
— — △ rosea 111.
— maritima 42. 44. 111. 229. 236.
— — β, dentata 111.
— media 27. 57. 111. 236. 302.
Platanthera 31. 240.
— chlorantha 36. 101.
— solstitialis 37.
— — β, densiflora 101.
— — α, latiflora 52. 101.
— — γ, patula 101.
Platanus occidentalis 51.
Plumbagineæ 60. 111. 302.
Poa adspersa 86.
annua 25. 26. 86.
— bulbosa 56.
— — var. vivipara 271.
— compressa 86.
— costata 1. 54. 57.
— fertilis 37. 58. 86. 235. 241. 271.
— nemoralis 34. 86.
— — γ, firmula 86.
— — β, subuniflora 86.
— pratensis 30. 37. 86.
— — γ, angustifolia 86.

Poa pratensis ε, costata 86.
— — β, humilis 86.
— — δ, maxima 86.
— Sudetica 86.
— trivialis 37. 86.
— — var. multiflora 271.
Polemoniaceæ 129.
Polemonium coeruleum 52. 129.
Polygala amara 43. 58. 154.
— comosa 245.
— depressa 57. 315.
— vulgaris 31. 154.
— — β, oxyptera 154. 315.
Polygaleæ 60. 154.
Polygoneæ 59. 109. 285.
Polygonum amphibium 40. 109.
— aviculare 26. 42. 109.
— — var. Robertii 109.
— Bistorta 109. 285.
— Convolvulus 26. 109. 237.
— dumetorum 47. 109. 225.
— Hydropiper 109.
— — β, pauciflorum 109. 285.
— lapathifolium 25. 26. 109.
— laxiflorum 109.
— maritimum 109.
— nodosum 25. 109. 285.
— — β, album 109.
— — α, maculatum 109.
— Persicaria 25. 26. 109.
— Raji 54. 59. 109.
— strictum 57. 224. 227.
— — α, elatum 109. 285.
— — β, pusillum 109.
— viviparum 56.
Polypodium 3.
— Dryoptiris 35. 80. 225. 230. 234. 239. 267.
— Phegopteris 35. 80. 225. 230. 234. 239. 268.
— vulgare 29. 80.
— — var. grandifrons 268.
— — var. serrata 268.
Polytrichum 49.
— aloides 70.
— commune 39. 70.
Polytrichum formosum 70.
— gracile 49. 70.
— juniperinum 30. 70.
— nanum 70.
— piliferum 30. 70.
— strictum 49. 70.
— urnigerum 47. 70.
Pomaceæ 59. 158. 317.
Poppel 23.
Populus alba 23. 106.
— balsamifera 23. 107.
— canescens 23. 106.
— laurifolia 107.
— monilifera 23. 106.
— nigra 106. 230.
— Ontariensis 23. 107.
— pyramidalis 23. 107.
— tremula 3. 23. 32. 48. 106. 234.
— — *villosa 106.
— tremuloides 45. 106.
Porre 22.
Pors 233.
Portulaceæ 60. 149. 312.
Portulak 22.
Potamogeton 40.
— acutifolius 40. 54. 96.
— coloratus 40. 95.
— crispus 40. 48. 96. 223. 241.
— decipiens 241.
— densus 56. 282.
— fluitans 56. 223. 227. 230.
— gramineus 40. 53. 223. 241.
— — α, graminifolius 95. 281.
— — β, heterophyllus 95.
— lucens 40. 48. 50. 54. 95. 223.
— — β, acuminatus 96. 281.
— marinus 40. 41. 47. 53. 57. 96. 223. 226. 228. 235. 241. 282.
— mucronatus 96. 223.
— natans 40. 95. 223. 241. 281.
— natans β, fluviatilis 281.

Potamogeton nitens 56. 241. 281.
— obtusifolius 40. 48. 50. 96. 223.
— pectinatus 40. 96. 223. 241.
— — β, scoparius 96.
— perfoliatus 40. 48. 53. 96. 223. 241.
— polygonifolius 56. 223. 227. 233. 241.
— prælongus 96. 223. 281.
— pusillus 40. 96. 223. 231. 241.
— rufescens 40. 95. 223. 241. 281.
— rutilus 223. 241.
— trichoides 56.
— Zizii 54. 95.
— zosteraceus 56.
— zosteræfolius 40. 48. 54. 96. 223. 241.
Potentilla anserina 28. 161.
— argentea 28. 161.
— — ε, demissa 161.
— — γ, impolita 161. 319.
— collina 57. 319.
— Fragariastrum 161. 319.
— incana 57. 319.
— Norvegica 58. 161. 319.
— opaca 30. 42. 161.
— procumbens 161. 249. 319.
— recta 161. 319.
— reptans 28. 161.
— Tormentilla 36. 161.
— verna 57.
Poterium dictyocarpum 57. 319.
Pottia cavifolia 73.
— — β, incana 73.
— eustoma 73.
— Heimii 73.
— lanceolata 73.
— minutula 73. 257.
Preissia commutata 45. 49. 66. 254.
Primula elatior 15. 36. 48. 134.
— — f. rubriflora 134.
Primula farinosa 38. 46. 47. 57. 134.
— grandiflora 56. 301.
— — var. caulescens 301.
— officinalis 36. 46. 134.
— — △ monstrosa 134.
— — f. rubriflora 134.
— — β, subacaulis 134.
— Tommassinii 301.
— variabilis 301.
Primulaceæ 59. 133. 301.
Protococcaceæ 2.
Prunus avium 25. 162. 230.
— Cerasus 162.
— domestica 162. 320.
— insititia 162.
— Padus 32. 46. 58. 163. 230.
— serotina 163.
— spinosa 162.
— — β, coætanea 162. 320.
— — γ, magna 162.
Psamma arenaria 42. 83. 227. 230.
— Baltica 56.
Ptelea trifoliata 51.
Pteris aquilina 3. 36. 81.
Ptilidium ciliare 67.
— — β, ericetorum 67.
— — γ, Wallrothiana 67. 254.
Pulmonaria angustifolia 15. 46. 59. 128.
— — var. alba 128.
— officinalis 34. 128.
Pulsatilla 229.
— nigricans 31. 140. 242. 305.
— — β, schizocalyx 140.
— vulgaris 58. 140. 305.
Purløg 22.
Pyrenula spec. forsan nova 253.
— betulina 253.
— cinerella 65.
— Coryli 65.
— farrea 65.
— interjungens 253.
— muscicola 253.
— nitida 65.

Pyrola 17. 54.
— chlorantha 55. 59. 147.
— media 55. 58. 147. 237.
— minor 34. 54. 147. 240.
— rotundifolia 34. 39. 47. 55. 147. 296.
— — var. arenaria 296.
— secunda 34. 54. 147. 240.
— uniflora 16. 54. 58. 146.
Pyrolaceæ 60. 146.
Pyrus communis 159. 317.
— Malus 32. 159. 224.
— — β, mitis 159.
— — γ, tomentosa 159.
Pæretræ 23.

Quercus Cerris 51. 103.
— pedunculata 32. 55. 103. 238.
— sessiliflora 56. 103. 238.

Racomitrium heterostichum 257.
— lanuginosum 1. 257.
Radiola millegrana 53. 133. 156. 229.
Radula complanata 67.
Rajgræs 20. 21.
Ramalina polymorpha c, calicaris 61.
— — e, farinacea 61.
— — b, fastigiata 61.
— — a, fraxinea 61.
— — f, pollinaria 61.
— — *scopulorum 251.
Ranunculaceæ 51. 59. 140. 305.
Ranunculus acris 28. 141.
— — β, Steveni 141.
— arvensis 56.
— auricomus 34. 141.
— bulbosus 31. 141.
— Flammula 140.
— — β, radicans 140.
— lanuginosus 56.
— Lingua 41. 140.
Ranunculus Philonotis 28. 141. 306.
— — β, parvulus 141.
— polyanthemos 44. 141.
— repens 141.
— — f. latiloba 306.
— — f. tenuisecta 306.
— reptans 41. 47. 50. 53. 58. 140. 226. 228. 241. 306.
Raphanus Rhaphanistrum 164. 236.
— sativus 21. 146.
Raphidium polymorphum 2.
Reddike 21.
Reseda odorata 22.
— lutea 309.
— luteola 28. 146. 235.
Resedaceæ 60. 146. 309.
Rhabarber 22.
Rhamnus 230.
— cathartica 32. 40. 47. 154. 234.
— Frangula 3. 32. 40. 49. 154. 234.
Rhinanthus major 38. 132.
— minor 38. 132.
Rhizocarpeæ 60. 81.
Rhizophoreæ 7.
Rhyncospora alba 39. 50. 53. 58. 89. 248. 249. 272.
— fusca 54. 58. 90. 233.
Ribes alpinum 51. 58. 139. 304.
— Grossularia 32. 48. 139. 230.
— nigrum 3. 33. 48. 139. 230.
— petræum 304.
— rubrum 32. 139. 230.
— — β, leucocarpon 139. 230.
— — var. pubescens 304.
— Schlechtendahlii α, purpurascens 304.
Ribesiaceæ 60. 139. 304.
Ribs 23.
Riccia bifurca 253.
— chrystallina 66. 253.
— fluitans α, aquatica 66. 253.

Riccia fluitans β, terrestris 66.
— glauca 66. 253.
— natans 66. 253.
Rinodina ocellata 63.
— pyreniospora 251.
— sophodes 63.
Risbyg 20.
Roe 21.
Roestelia cornuta 238.
Rosa 22. 204.
— canina 32. 159. 230.
— — var. collina 54. 160.
— — var. dumetorum 54. 160.
— — β, opaca 159.
— cinnamomea 159.
— coriifolia 54. 58. 160.
— inodora 54. 58. 159. 317.
— lucida 159.
— mollissima 160.
— — β, nemoralis 160. 318.
— pimpinellæfolia 58. 159.
— pomifera 51. 160. 222.
— resinosa 318.
— rubiginosa 26. 159.
— — γ, alba 159.
— — β, horrida 54. 159. 317.
— tomentosa 32. 47. 160.
— — β, alba 160. 317.
Rosaceæ 59. 317.
Rubiaceæ 50. 59. 122. 295.
Rubus 204. 221. 249.
— affinis 54. 58. 160.
— cæsius 28. 161. 225. 318.
— — var. ferox 318.
— — pseudoidæus 161. 319.
— carpinifolius 221.
— Chamæmorus 3. 54. 58. 160.
— corylifolius 32. 161. 221. 225. 230.
— — γ, appendiculatus 161.
— discolor 33. 54. 161. 221.
— dumetorum 51. 161. 221. 225.
— fuscus 318.
— glanduloso-cæsius 319.
Rubus glandulosus 57. 221. 318. 319.
— hirtus 57. 318.
— — γ, pseudocæsius 318.
— humifusus 318.
— Idæus 32. 160. 225.
— laciniatus 319.
— Menkei 318.
— pallidus 318.
— plicatus 33. 160. 221. 225. 230.
— — β, fastigiatus 160.
— Radula 33. 161. 221.
— saxatilis 32. 46. 160. 225. 235.
— serpens 57.
— Sprengelii 57.
— suberectus 33. 160. 225. 230.
— thyrsoideus 33. 48. 160.
— vestitus 57. 22. 225.
— — var. angustifolia 225.
— — var. viridis 222.
— vulgaris 57. 222.
— Wahlbergii 52. 54. 161. 225.
Rudbeckia fulgida 121.
Rug 20. 237.
Rumex 204. 227.
— Acetosa 26. 110. 285. 286.
— — β, angustatus 286.
— Acetosella 27. 110.
— acutus 44. 58. 110. 231.
— conglomeratus 110. 240. 285.
— conspersus 44. 58. 110. 285.
— crispus 26. 110.
— domesticus 26. 58. 110. 226. 236.
— — β, latifolius 110. 226.
— Helolapathum 226.
— Hippolapathum 56.
— Hydrolapathum 41. 110.
— intermedius 286.
— maritimus 110.
— maximus 110. 234.
— nemorosus 34. 110.

Rumex obtusifolius 3. 110. 226. 227. 236. 241.
— — var. divaricata 228. 241.
— palustris 1. 44. 58. 110. 285.
— propinquus 110.
— thyrsoides 285. 286.
Runkelroe 20.
Ruppia brachypus 95. 222. 241. 281.
— rostellata 95. 223.
— spiralis 42. 95. 223.
Rødbede 22.
Rødkløver 20. 21. 28.
Rødløg 22.
Rødtjørn 22.
Røn 24.

Sagina apetala 149. 313.
— ciliata 313.
— depressa 313.
— nodosa 38. 150.
— procumbens 28. 149.
— — γ, spinosa 149.
— stricta 42. 44. 149. 231.
— subulata 57. 149.
Sagittaria sagittæfolia 13. 96. 224. 228.
Salat 21.
Salicineæ 50. 59. 104. 283.
Salicornia herbacea 42. 107.
Salix 221.
— acuminata 105. 284.
— acutifolia 24. 43. 105. 283.
— alba 23. 104.
— — β, coerulea 104.
— — γ, vitellina 104.
— ambigua 43. 53. 54. 106. 284.
— amygdalina 24. 43. 104.
— — var. discolor 229.
— angustifolia 43. 106. 284.
— aurita 3. 32. 40. 105. 234. 284.
— — β, fimbriata 105.
— capræa 32. 105.
Salix cinerea 32. 40. 49. 105. 284.
— — β, aquatica 105.
— — γ, leiocarpa 105.
— cuspidata 43. 48. 58. 104. 283.
— daphnoides 283.
— discolor 284.
— fragilis 24. 25. 104.
— — *pendula 104.
— hastata 43. 58. 105. 222. 234. 284.
— lanceolata 24. 105.
— laurina 284.
— mollissima 105.
— nigricans 43. 106.
— pentandra 40. 49. 50. 104. 234.
— Pontederana 284.
— purpurea 24. 105.
— — β, Helix 105.
— — γ, Lambertiana 105.
— — δ, parvifolia 105.
— repens 37. 40. 42. 106. 284.
— — γ, argentea 106.
— — β, fusca 106.
— — ε, glauca 106.
— — δ, leiocarpa 106.
— rosmarinifolia 43. 49. 50. 59. 106.
— rubra 52. 105.
— Russeliana 104.
— Schraderiana f. major 284.
— stipularis 45. 59. 105. 284.
— undulata 24. 43. 58. 104. 283.
— viminalis 24. 105.
— — β, linearifolia 105.
— — γ, spathulata 105.
— viridis 24. 104.
— vitellina 43.
Salsola Kali 42. 107. 231.
Salsolaceæ 59. 107. 284.
Salvia officinalis 22. 124.
— pratensis 125.
Sambucus Ebulus 124.

Sambucus nigra 32. 123.
— — β, laciniata 123.
— racemosa 123.
Samolus Valerandi 43. 134. 301.
Sanicula Europæa 34. 135.
Santalaceæ 60. 110.
Saponaria officinalis 22. 25. 151.
Sar (Satureia) 22.
Sarcoscyphus Funckii 68.
Sarothamnus scoparius 58. 163. 320.
— — vulgaris 30. 51.
Satureia 22.
Saxifraga Apennina 183.
— cochlearifolia 182.
— cochlearis 181. 182.
— cuneifolia 182-185.
— — var. Apennina 181. 183.
— granulata 139.
— Hirculus 38. 39. 47. 51. 58. 139. 227. 229. 233. 235.
— Infundibulum 183. 192.
— lingulata 182.
— multicaulis 181-183. 184. 192.
— tridactylites 30. 139.
— umbrosa 184.
Saxifragaceæ 51. 60. 139.
Scabiosa Columbaria 30. 47. 112.
— suaveolens 56. 112.
Scandix Pecten Veneris 57. 137. 303.
Scapania compacta 68.
— curta 68. 256.
— irrigua 49. 68.
— nemorosa 68. 256.
— umbrosa 68.
Scenedesmus acutus 2.
— Quadricauda 2.
Schedonorus asper 34. 46. 87. 225. 272.
— Benekeni 87.
— erectus 87.
— serotinus 34. 46. 47. 57. 225. 272.
Schedonorus sterilis 25. 43. 87. 235.
— tectorum 56. 272.
Scheuchzeria palustris 39. 50. 57. 248. 249. 277.
Schizoxylon Corticola 65.
— dryinum 1. 65. 253.
Schoenus ferrugineus 11. 45. 89.
— nigricans 58. 89. 272.
Scirpus Caricis 37. 91.
— cæspitosus 54. 90. 229. 233. 272.
— fluitans 90. 227. 231. 272.
— lacustris 41. 90.
— — β, foliosus 90.
— maritimus 42. 44. 90.
— — γ, macrostachys 90.
— — β, monostachys 90. 273.
— — δ, sphærocephalus 90.
— parvulus 56. 272.
— pauciflorus 39. 50. 90.
— — β, minor 90. 272.
— rufus 91. 273.
— — *bifolius 91.
— setaceus 90. 226.
— — var. clathrata 272.
— silvaticus 35. 91.
— Tabernæmontani 44. 90. 273.
Scleranthus annuus 28. 149. 218.
— — form. arenaria 219.
— — var. biennis 312.
— perennis 149. 219.
Scolopendrium officinarum 52. 81. 267.
Scorzonera Hispanica 113.
— humilis 31. 46. 52. 57. 113.
— purpurea 113.
Scrophularia aquatica 57. 130.
— nodosa 36. 130.
— vernalis 45. 130.
Scrophularineæ 59. 130. 299.
Scutellaria altissima 45. 59. 126.
— galericulata 38. 126.
— hastifolia 126.
Secale cereale 88.
— — var. triflora 88.

Sedum acre 26. 30. 138.
— — β, sexangulare 138.
— album 29. 138. 304.
— Boloniense 58. 138. 304.
— cruciatum 138.
— Fabaria 178.
— lividum 304.
— maximum 139.
— — β, angustifolium 139.
— Pseudo-Fabaria 178.
— purpurascens 139.
— purpureum 22. 139. 304.
— rupestre 138. 304.
— spectabile 178.
— Telephium 225.
Segestrella analepta 65.
— biformis 65.
— chlorotica 65.
— gemmata 65.
— oxyspora 65.
Selaginella spinulosa 56.
Selinum Carvifolia 38. 137. 240.
Selleri 21.
Sempervinum tectorum 22. 26. 139. 234.
Senebiera Coronopus 43. 145.
Senecio aquaticus 121. 224.
— — β, pinnatifidus 121.
— erucæfolius 56.
— Jacobæa 27. 121. 236.
— paludosus 56.
— Sarracenicus 51. 121.
— silvaticus 121. 226.
— vernalis 121. 290.
— viscosus 42. 121.
— vulgaris 26. 27. 35. 121.
Sennep 21. 23.
Serapias microphylla 280.
Serratula tinctoria 36. 46. 116. 234. 290.
Setaria viridis 26. 52. 82. 236. 242.
— — var. purpurascens 82. 269.
Sherardia arvensis 27. 122.
Silaus pratensis 245.
Silenaceæ 59. 151. 313.
Silene Anglica 152. 313.
— Armeria 151.
— dichotona 29. 59. 152.
— inflata 28. 151.
— maritima 57.
— nutans 30. 152,
— Otites 57. 152.
— viscosa 152.
Silybum Marianum 116.
Sinapis alba 21. 29. 44. 146.
— arvensis 146. 236. 237.
— — β, hispida 146.
Sisymbrium officinale 25. 144.
— Sophia 25. 28. 144.
Sium angustifolium 40. 136. 224. 227.
— latifolium 40. 136.
Skorzonerrod 21.
Slåen 24. 32. 230.
Smilaceæ 60. 99. 279.
Snebolle 23.
Snebær 23.
Solaneæ 59. 129. 189. 299.
Solanum Dulcamara 40. 130.
— — δ, laciniatum 130.
— — γ, marinum 130.
— humile 26. 129.
— miniatum 299.
— nigrum 26. 129. 189. 190. 299.
— Pseudolycopersicum 191.
— tuberosum 130.
— villosum 59. 130. 299.
Solastrum sphæricum 2.
Solbær 23.
Solidago Canadensis 23. 119.
— Virga aurea 35. 119.
Solsikke 23.
Sommergæk 23.
Sonchus arvensis 27. 114.
— — γ, lævipes 114.
— asper 26. 27. 114.
— oleraceus 26. 27. 114.
— palustris 114. 221. 293.
Sorbus Aria 158.

Sorbus aucuparia 24. 32. 159. 224. 234. 238.
— Fennica 24. 53. 159. 317.
— Scandica 24. 158.
— torminalis 57.
Sparganium minimum 39. 94. 233.
— ramosum 39. 41. 94.
— simplex 39. 41. 94. 224.
Spergel 20. 21.
Spergula arvensis 28. 149.
— — γ, brevifolia 149.
— — β, sativa 20. 149.
— maxima 29. 149. 237. 312.
— vernalis 57. 312.
Sphagnaceæ 256.
Sphagnoecetis communis 49. 67. 255.
Sphagnum 39. 49. 233. 248.
— acutifolium 69.
— auriculatum 69.
— cuspidatum 69.
— cymbifolium 69.
— — var. pseudosquarrosa 69.
— fimbriatum 69. 256.
— laxifolium 69.
— molluscoides 69.
— molluscum 256.
— recurvum 69.
— rubellum 49. 69.
— squarrosum 69.
— subsecundum 49. 69.
— teres 49. 69.
Sphyridium byssoides 63.
Spinat 22.
Spiræa 22.
— filipendula 30. 36. 46. 47. 58. 162. 229.
— opulifolia 162.
— salicifolia 25. 46. 51. 53. 162. 320.
— tomentosa 53. 162.
— ulmaria 38. 162.
— — β, concolor 162. 320.
Spiranthes autumnalis 56.
Splachnum ampullaceum 45. 69. 258.
Splachnum vasculosum 258.
Stachys annua 56.
— arvensis 27. 127.
— palustris 27. 127.
— palustri-silvatica 126.
— silvatica 27. 36. 126.
— — var. leucantha 297.
Statice 231.
— Behen 111. 302.
— rariflora 42.
— — var. Bahusiensis 302.
— — β, borealis 111.
— — var. Danica 55. 111. 285. 302.
Staurastrum apiculatum 2.
— Brebissonii 2.
— denticulatum 2.
— dilatatum 2.
— furcigerum 2.
— orbiculare 2.
— tetracerum 2.
Stellaria crassifolia 47. 224. 227. 228. 241. 312.
— — β, brevifolia 150.
— — α, elodes 150.
— graminea 28. 150.
— — γ, spathulata 150.
— Holostea 35. 150.
— media 28. 35. 150.
— — γ, apetata 150.
— — β, neglecta 150.
— nemorum 34. 150. 225.
— palustris 39. 150.
— uliginosa 39. 150. 224. 227.
— — var. apetala 312.
Stenactis annua 51. 119.
— speciosa 53.
Stenhammaria maritima 56.
Stereocaulon 54.
— condensatum 61.
— paschale 30.
— — a. coralloides 61.
— — b. tomentosum 61.
Stikkelsbær 23.
Sticta pulmonaria 62. 239.
— scrobiculata 62.

Stokrose 22.
Strandkål 22.
Stratiotes aloides 39. 41. 47. 50. 57. 101. 224. 228.
Struthiopteris Germanica 35. 54. 81. 268.
Sturmia Loeselii 45. 50. 101. 279.
Subularia aquatica 57.
Succisa pratensis 38. 112.
Suotbær (Empetrum nigrum) 229.
Surkløver 33.
Symphoria racemosa 124.
Symphytum 235.
— officinale 128.
— orientale 128. 298.
Synanthereæ 50. 59. 112. 287.
Syre 22.
Syringa 23.
— vulgaris 124.
— — var. triphylla 296.
Sæbeurt 22.

Tanacetum Balsamita 23. 118.
— vulgare 27. 118. 236.
Taraxacum erythrospermum 31. 114.
— officinale 27. 114.
— palustre 114. 231. 293.
Taxus baccata 24. 56. 102. 169.
Teesdalia nudicaulis 28. 144.
Telekia speciosa 119. 290.
Tetragonolobus maritimus 57. 230.
Tetraphis pellucida 258.
Teucrium Scordium 57. 127. 298.
Thalictrum flavum 6. 140. 234.
— minus 42. 140. 231. 305.
— simplex 140. 305.
Thamnium alopecurum 1. 260.
Thelaia intermedia 296.
Thelotrema lepadinum 63. 252.
Thesium ebractectum 15. 19. 46. 52. 59. 110.
— — β, subbracteatum 111.
Thlaspi arvense 28. 144.
Thrincia hirta 43. 44. 112. 293.
Thuidium abietinum 260.
Thuja occidentalis 24.
Thymeleæ 60. 111.
Thymus Chamædrys 31. 57. 126.
— Serpyllum 31. 57. 126.
— vulgaris 21. 126.
Tidsel, Ager- 26.
Tilia grandifolia 24. 153. 314.
— intermedia 24. 153.
— parvifolia 3. 24. 32. 46. 153. 224. 230. 314.
Tiliaceæ 60. 153. 314.
Thimotheigræs 20. 21.
Torilis Anthriscus 28. 137.
Tragopogon 204.
— minor 113.
— porrifolius 56. 293.
— pratensis 27. 113. 236.
Trapa natans 245.
Trichocolea Tomentella 49. 67.
Trientalis Europæa 34. 58. 133. 301.
Trifolium agrarium 164. 321.
— — β, brevipes 164,
— alpestre 31. 36. 46. 47. 58. 165.
— arvense 28. 165.
— elegans 321.
— filiforme 57.
— fragiferum 42. 165. 321.
— hybridum 20. 29. 164. 224. 235. 250. 321.
— incarnatum 21. 45. 48. 165.
— medium 31. 165.
— — γ, nanum 165.
— minus 38. 164.
— montanum 44. 164. 321.
— pratense 20. 38. 165. 221.
— — γ, parviflorum 165. 221.
— — △ phyllanthum 165.
— — β, sativum 165.
— — δ, villosum 165.
— procumbens 28. 164.
— repens 20. 38. 165.
— — var. atrofusca 321.

Trifolium repens △ phyllanthum 165.
— resupinatum 43. 59. 165.
— striatum 57. 165.
— — β, strictum 165.
Triglochin maritimum 42. 44. 96. 277.
— palustre 37. 39. 96.
Triodia decumbens 30. 35. 37. 85. 229.
— — var. elatior 271.
Trisetum flavescens 46. 48. 84.
Triticum turgidum 88.
— vulgare 88.
Trollius Europæus 37. 46. 58. 141.
Tromera resinæ 252.
Tulipa 23.
— silvestris 25. 43. 98. 277.
Turnips 20.
Turritis glabra 31. 143.
Tusindfryd 23.
Tussilago Farfara 27. 118. 237.
Typha angustifolia 39. 41. 94. 249.
— latifolia 39. 41. 94.
Typhaceæ 50. 60. 94.
Tyttebær 229.

Ulex Europæus 163. 320.
Ulmaceæ 60. 103. 284.
Ulmus campestris 24. 103.
— effusa 24. 45. 58. 103.
— montana 3. 24. 32. 46. 103. 224. 230.
— — β, nitida 103.
— — var. tridens 284.
— suberosa 51. 103.
Ulota crispula 258.
Umbelliferæ 50. 59. 135. 303.
Umbilicaria cylindrica 251.
— polyphylla f. flocculosa 62.
Urceolaria scruposa 63.
Urtica dioeca 6. 26. 35. 104.
Urtica urens 7. 25. 104.
Urticaceæ 60. 104.
Usnea barbata 60. 239.
Utricularia 239.
— Bremii 50. 58. 133. 232.
— intermedia 47. 50. 133.
— minor 40. 50. 133. 227. 232. 233.
— neglecta 56. 227. 232. 233. 301.
— vulgaris 39. 50. 133. 221. 224. 227. 230. 232. 233.

Vacciniaceæ 296.
Vaccinium 31.
— Myrtillus 33. 58. 135. 232. 238. 296.
— Oxycocus 33. 40. 135. 232.
— uliginosum 33. 40. 49. 58. 135. 221. 233.
— — β, macrocarpum 135.
— Vitis Idæa 33. 40. 58. 135. 232. 249. 296.
Valeriana 204.
— dioeca 38. 112. 234.
— officinalis 35. 112. 234.
— — β, angustifolia 112.
— sambucifolia 35. 112. 234.
Valerianeæ 60. 112. 286.
Valerianella eriocarpa 43. 112.
— Morisonii 52. 57. 112. 236. 286.
— olitoria 112.
— — β, lasiocarpa 287.
Valdnødtræ 23.
Vedbende 22.
Verbascum Blattaria 130.
— Lychnitis 58. 130. 299.
— nigro-Lychnitis 130.
— nigro-Thapsus 130.
— nigrum 30. 130. 235.
— — β, thyrsoideum 130.
— thapsiforme 27. 57. 130. 236.

Verbascum thapsiforme var. alba 130.
— — β, cuspidatum 130.
— thapsiformi-nigrum 130.
— Thapso-nigrum 130. 299.
— Thapsus 57. 130. 235.
Verbena officinalis 57. 127.
Verbenaceæ 60. 127.
Veronica agrestis 27. 131.
— — β, calycida 131.
— Anagallis 39. 41. 132.
— — var. bracteata 300.
— arvensis 27. 131.
— Beccabunga 39. 41. 132.
— Chamædrys 27. 131.
— — var. parvifolia 300.
— hederæfolia 27. 131.
— — β, umbrosa 131.
— latifolia 131. 300.
— longifolia 22. 131.
— montana 34. 131. 240.
— officinalis 36. 131.
— opaca 57. 131. 300.
— peregrina 59. 131.
— Persica 131. 300.
— polita 27. 131.
— scutellata 131.
— — β, villosa 131.
— serpyllifolia 27. 131.
— spicata 131. 234.
— Teucrium 300.
— — var. latifolia 300.
— triphyllos 57. 131.
— urticæfolia 300.
— verna 27. 52. 57. 131.
Verrucaria rupestris a, muralis 65.
— — b, nigrescens 65.
Viburnum Opulus 32. 124.
Vicia angustifolia 28. 167. 225.
— Cassubica 49. 52. 166.
— Cracca 28. 167.
— — β, leptophylla 167. 322.
— dumetorum 19. 45. 167.
— Faba 167.
— lathyroides 31. 42. 167.
— Orobus 57. 166. 229. 322.
Vicia sativa 20. 167.
— sepium 35. 167.
— silvatica 35. 166. 240.
— tenuifolia 45. 167. 322.
— villosa 28. 167. 322.
Vikke 20. 21. 237.
Vin 22. 23.
Vinca minor 51. 124.
Vincetoxicum officinale 30. 45. 52. 124. 297.
Viola canina 38. 148. 311.
— — β, lucorum 148.
— — γ, minor 148.
— elatior 311.
— epipsila 40. 46. 47. 147. 248. 310.
— hirta 36. 148.
— — var. abortiva 148.
— mirabilis 34. 45. 46. 148. 218. 310.
— mirabili-silvatica 218.
— odorata 22. 25. 51. 148.
— — β, alba 148.
— palustris 38. 147. 233.
— persicifolia 311.
— pratensis 310. 311.
— silvatica 34. 148. 218.
— — β, macrantha 148.
— stagnina 310-312.
— — β, humilis 310. 312.
— stricta 148. 231. 241. 310. 311.
— tricolor 22. 28.
— — β, angustifolia 148.
— — δ, arenaria 148. 312.
— — ε, arvensis 148.
— — ζ, confinis 148.
— — γ, hortensis 148.
— — α, vulgaris 148.
— uliginosa 57.
Violarieæ 59. 147.
Viscaria purpurea 30. 152. 229.
Viscum album 56.
Volvocineæ 2.
Vulpia sciuroides 87.
Vårforglemmigej 22. 23.

Webera carnea 258.
Weisia cirrhata 73. 257.
— microstoma 73.
— viridula 73.
— — var. amblyodon 257.
— — var. densifolia 257.

Xanthium Strumarium 121.
Xanthoria 29.
— parietina 62.

Zannichellia brachystemon 95. 202-204.
— gibberosa 205.
— intermedia 204. 205. 223. 226.
— macrostemon 95. 202-204. 280.
— marina 204.
— — γ, major 205.
— — β, tenuis 205.
— — α, vulgaris 204.
— palustris 25. 40. 95. 202. 204. 234.
Zannichellia pedicellata 95. 202. 204. 205. 226.
— polycarpa 95. 202. 206. 228. 234.
— — var. tenuissima 206.
— marina 42. 95.
— — β, angustifolia 95.
— minor 56. 221. 222.
Zygodon viridissimus 73.

Æbletræ 23.
Ælm 24. 32.
Ær (Acer Pseudoplatanus) 32.
Ært 20. 21. 237.

Ørnebregne 55. 238.

Ångstrømia cerviculata 72.
— — β, flagellifera 72.
— crispa 72.
— heteromalla 72.
— Schreberi 72.
— varia 72.